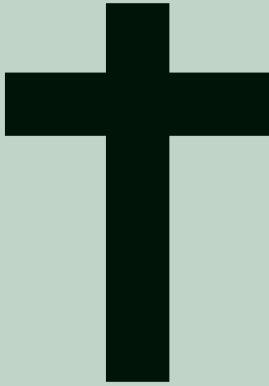

Biblu Ala ta Kuma

Jula: Biblu Ala ta Kuma Bible

Biblu Ala ta Kuma
Jula: Biblu Ala ta Kuma Bible

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Julakan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

0c9588de-99ac-53f9-aa9b-6885106dcde8

Contents

Matiyu	1
Marika	68
Luka	112
Yuhana	185
Ciradenw ta Kewalew	236
Römukaw	301
Korentikaw fòlò	331
Korentikaw flanan	360
Galasikaw	380
Efesikaw	391
Filipikaw	402
Kòlòsikaw	410
Tesalonikikaw fòlò	418
Tesalonikikaw flanan	425
Timote fòlò	429
Timote flanan	438
Tite	444
Filemòn	448
Heburuw	451
Yakuba	474
Piyeri fòlò	482
Piyeri flanan	491
Yuhana fòlò	497
Yuhana flanan	505
Yuhana sabanan	507
Zude	509
Yirari	512

MATIYU

KA YESU TA KIBARO DIMAN MIN SEBE

Kitabu faamucogo

Nin kitabu ye Yesu Kirisita ta Kibaro Diman* kitabu fɔlo ye, min b'a yira an na ko Ala tun ka Kisibaga min layiri ta, ko Yesu Kirisita le ye o kisibaga* ye. Ka kaɲa ni mɔgo caman ta miiriya ye, Matiyu le kera nin kitabu seɛɛbaga ye. Matiyu tun ye ninsaraminabaga ye; a tun be wele fana ko Levi. Kitabu seɛɛbaga ka Layirikɔro ta cirayakuma biwolonfla jɔgɔn seɛɛ, k'a yira an na ko Ala tun ka layiri minw ta, ko o layiriw dafara Yesu Kirisita sababu ra; ale le ye Kisibaga ye, ani Den min bɔra Ala yere ra*. Ni a fɔra ko Yesu ye Ala den ye, o be a ta Alaya le yira. Matiyu ta kitabu be Yesu Kirisita ta kow lakari an ye, k'a ta a worowagati ra, ka taga a bla a ta kuma laban na, a ka min fɔ a ta karamɔgɔdenw ye. Nka Yesu Kirisita ta kow beɛ ma seɛɛ nin kitabu kɔno; a seɛɛbaga ka ko minw ye, ani a kera minw seere ye, a ka o le fɔ an ye.

A be Yesu ta waajuriw taran taranyɔro looru; o waajuriw be Ala ta Masaya* ko nafo an ye:

1. Waajuri min kera kuru kan (5-7)
2. Waajuri min kera ka karamɔgɔden tan ni fla karan (10)
3. Waajuri min kera ka Ala ta Masaya ko yira (13)
4. Waajuri min kera ka karamɔgɔdenya kɔro yira (18)
5. Waajuri min kera ka Ala ta Masaya nawagati yira (24-25)

Kitabu kɔnokow

Yesu worocogo ni a ta buruju (1-2)

Yesu batizeriko ni a ta kɔroɔɔri (3-4)

Yesu ta kabakow ni ta waajuriw (5-17)

Yesu ka karamɔgɔdenya kɔro yira (18)

Yesu bɔto Galile ka taga Zeruzalemu (19-23)

Yesu ka Ala ta Masaya nacogo fo (24-25)

Yesu sacogo ni a kunucogo (26-28)

Yesu ta buruju

(Luka 3.23-38)

¹ Yesu Kirisita ta buruju ye nin ye. Yesu bɔra Dawuda ta duruja ra, Dawuda bɔra Iburahima ta duruja ra.

² Iburahima tun ye Isiyaka face ye.

Isiyaka tun ye Yakuba face ye.

Yakuba tun ye Zuda face ye, ani Zuda balemace tow.

³ Zuda tun ye Peresi ni Zara face ye. O bamuso togo tun ye ko Tamari.

Peresi tun ye Esiromu face ye.

Esiromu tun ye Aramu face ye.

⁴ Aramu tun ye Aminadabu face ye.

Aminadabu tun ye Naasun face ye.

Naasun tun ye Salimon face ye.

⁵ Salimon tun ye Boozi face ye. A bamuso tun ye Rahabu ye.

Boozi tun ye Obedi face ye. A bamuso tun ye Ruti ye.

Obedi tun ye Yese face ye.

⁶ Yese tun ye masace Dawuda face ye.

Masace Dawuda tun ye masace Sulemani face ye; a bamuso tun ye Huri ta muso ye.

⁷ Masace Sulemani tun ye Robohamu face ye.

Robohamu tun ye Abiya face ye.

Abiya tun ye Asafu face ye.

⁸ Asafu tun ye Yosafati face ye.

Yosafati tun ye Yoramun face ye.

Yoramun tun ye Oziyasi face ye.

⁹ Oziyasi tun ye Yotamu face ye.

Yotamu tun ye Akazi face ye.

Akazi tun ye Ezekiyasi face ye.

¹⁰ Ezekiyasi tun ye Manase face ye.

Manase tun ye Amon face ye.

Amon tun ye Yoziyasi face ye.

¹¹ Yoziyasi tun ye Yekoniya face ye, ani Yekoniya balemace tow. O wagati le ra, o ka Izirayelimogow mina ka taga ni o ye jonya ra Babiloni jamana ra.

¹² Izirayelimogow taganin ko Babiloni: Yekoniya tun ye Salatiyeli face ye.

Salatiyeli tun ye Zorobabeli face ye.

¹³ Zorobabeli tun ye Abiyudi face ye.

Abiyudi tun ye Eliyakimu face ye.

Eliyakimu tun ye Azori face ye.

¹⁴ Azori tun ye Sadoki face ye.

Sadoki tun ye Akimu face ye.

Akimu tun ye Eliyudi face ye.

¹⁵ Eliyudi tun ye Elehazari face ye.

Eleyazari tun ye Matan face ye.

Matan tun ye Yakuba face ye.

¹⁶ Yakuba tun ye Yusufu face ye.

Yusufu muso togo le tun ye ko Mariyamu. O Mariyamu togo le ka Yesu woro, min be wele ko Kirisita*.

¹⁷ Ayiwa, k'a damina Iburahima ra fɔ ka taga se Dawuda ma, duruja tan ni naani le tɛmɛna. K'a damina Dawuda ra fɔ ka taga se Izirayelimɔgɔw minawagati ma ka taga jonya ra Babilɔni jamana ra, duruja tan ni naani le tɛmɛna. K'a damina Izirayelimɔgɔw minawagati ra ka taga Babilɔni fɔ ka taga se Kirisita ta wagati ma, duruja tan ni naani le tɛmɛna fana.

Yesu worocogo
(Luka 2.1-7)

¹⁸ Ayiwa, Yesu Kirisita worocogo kera tan le: Mariyamu min kera a bamuso ye, ale tun ye Yusufu ta maminamuso le ye; nka Mariyamu nana kɔnɔ ta Nin Saninman* baraka ra k'a sɔrɔ a ni Yusufu ma jɛn fɔlɔ. ¹⁹ A maminace Yusufu tun ye mɔgɔɗuman ye minke, ani a tun t'a fe ka Mariyamu tɔgɔ cɛn minke, a ko a be o furu ko dabra dogo ra. ²⁰ Ka Yusufu to o kow miiri ra, a nana Matigi ta meleke do ye siko ra; meleke k'a fɔ a ye ko: «Yusufu, Dawuda mamaden, i kana siran ka Mariyamu ta k'a ke i muso ye, sabu a ka kɔnɔ min ta, o bɔra Nin Saninman ta se bagaya le ra. ²¹ A bɛna dence le woro; i bɛna a tɔgɔ la ko Yesu*, sabu ale le bɛna a ta mɔgɔw kisi ka bɔ o ta jurumunw na.» ²² O kow bɛɛ kera minke, Matigi Ala ta cira tun ka kuma min fɔ, o kera can ye, ko:

²³ «Sunguru bɛna kɔnɔ ta ka dence woro, o bɛna a tɔgɔ la ko Emanuweli.»

(Emanuweli, o kɔrɔ le ye ko Ala bɛ ni an ye). ²⁴ Yusufu wurira sunɔgɔ ra minke, Matigi ta meleke ka min fɔ a ye, a ka o ke. A ka Mariyamu ta ka na a ta so, ka a ke a muso ye. ²⁵ Nka Yusufu ma jɛn ni a ye fɔ ka taga Mariyamu jigiwagati se; a jigira dence ra, Yusufu ka a tɔgɔ la ko Yesu.

2

Lɔnnikebagaw ka Yesu kɔpininka

¹ Yesu worora o cogo le ra Bɛtilehemu, Zude mara ra. A kera masace Herodi* ta tere le ra. O wagati le ra, lɔnnikebaga dɔw bɔra terebɔyanfan na ka na Zeruzalemu, ² ka na mɔgɔw jɛninka ko: «Yahudiyaw ta masace min worora sisan, a bɛ min? An ka a ta lolo ye terebɔyanfan na, an nana ka na a bato.» ³ Masace Herodi ka o kuma men minke, o ko ka ale ni Zeruzalemukaw bɛɛ hakiri jagami. ⁴ Masace ka jamana sarakalasebagaw kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* bɛɛ lajɛn ka o jɛninka ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko o ka kan ka woro min le? ⁵ Olugu ko masace ma

* **1:21** 1.21 Yesu tɔgɔ kɔrɔ ye ko: Kisibaga. **1:23** 1.23 Nin kuma fora Ezayi 7.14.

ko a ka kan ka woro Betilehemu le, Zude mara ra, ko sabu cira do ka o le sebe, ko Ala ko:

⁶ «Ayiwa, ele Betilehemu, ele min be Zude mara ra, i ma ke Zude duguw bee ra fitini ye de!

Sabu kuntigi do bena bo i ra

min bena ke ne ta siya Izirayelimogow korosibaga ye.»

⁷ Herodi ka o men minke, a ka lonnikebagaw wele dogo ra ka o jininka kosebe ko o ka lolo ye wagati juman kelen le ra.

⁸ O ko, a ka lonnikebagaw bla ka taga Betilehemu, k'a fo o ye ko: «Aw ye taga jininkari ke kosebe den ta ko ra; ni aw k'a ye, aw ye na a fo ne ye, janko ne fana ye taga a bato.»

⁹ Lonnikebagaw ka masace ta kumaw men minke, o tagara. O tagato, o tun ka lolo min ye tereboyanfan na, o lolo kelen blara o ja. Den tun be yoro min na, lolo tagara se o yoro kunna minke, a lora.

¹⁰ Lonnikebagaw ka lolo ye minke, o jusu diyara kosebe.

¹¹ O donna bon konon. O ka den ye, ani a bamuso Mariyamu. O ka o kinbiri gban ka den bato. O ko, o ka o ta minanw dayele ka sanin ni wusunan di den ma, ani turu kasadiman min togo ye ko miri.

¹² O ko, o sekoto, Ala k'a yira o ra siko ra ko o kana se Herodi fe yi tuun. O ka sira were ta ka taga o ta jamana ra.

Yusufu ka Mariyamu ni Yesu ta ka taga Misiran

¹³ Ayiwa, lonnikebagaw taganin ko, Matigi ta meleke do k'a fo Yusufu ye siko ra ko: «Wuri ka den ni a bamuso ta ka bori ka taga ni o ye Misiran, ka to yi fo ni ne nana a fo i ye lon min na ko i ye na; sabu Herodi* bena den yoropini ko a be a faga.»

¹⁴ Yusufu wurira o le ra, ka den ni a bamuso ta su fe, o ka taga dogo Misiran.

¹⁵ A tora Misiran fo ka taga Herodi sa. O kera minke, cira do tun ka kuma min fo, o kera can ye, ko:

«Ne ka ne dence wele ka bo Misiran.»

Masace Herodi dimina ka den caman faga

¹⁶ Ayiwa, Herodi* nana a ye ko lonnikebagaw ka ale janfa minke, a dimina kosebe. A ka mogow dow ci ka taga Betilehemu dugu konon, ani a mara ra, ko dence o dence, ni a si ma teme san fla kan, ko o ye olugu bee faga. A ka o ke ka kapa ni lonnikebagaw ta lolo yetuma ye, ani o tun ka min fo a ye.

¹⁷ O cogo ra cira Yeremi tun ka min fo, o kera can ye, ko:

¹⁸ «Kan do bora Rama dugu konon,

kasikan ni kulekan caman;

Raseli le be kasira a ta denw koson.

A ma sɔn mɔgɔ si ye a jusu saaro,
sabu a denw fagara.»

Yusufu bɔra Misiran ka seko Izirayeli jamana ra

¹⁹ Herodi* nana sa minke, Matigi ta meleke do ka a yere yira Yusufu ra siko ra, ka Yusufu to Misiran. ²⁰ Meleke ko a ma ko: «Wuri ka den ni a bamuso ta, aw ye seko Izirayeli* jamana ra, sabu mɔgɔ minw tun be den jinina ka a faga, olugu sara.» ²¹ Yusufu wurira o le ra, ka den ni a bamuso ta, o ka seko ka taga Izirayeli jamana ra. ²² Nka Yusufu nana a men minke ko Arikilayosi le sigira masaya ra Zude mara ra a face Herodi no ra, a siranna ka taga Zude mara ra. Ala ka a lasomi siko ra tuun minke, a tagara to Galile mara ra. ²³ O tagara sigi dugu do ra, min tɔgɔ ye ko Nazareti. O kera minke, ciraw tun ka kuma min fo Yesu ta ko ra, o kera can ye, ko: «A bena wele ko Nazaretikace.»

3

Yuhana Batizerikebaga ta waajuri

(*Marika 1.1-8; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28*)

¹ Ayiwa, wagati do nana se, Yuhana Batizerikebaga ka a yere yira Zude kongokolon konɔ, ka to ka waajuri ke. ² A tun b'a fora mɔgɔw ye ko: «Aw ye nimisa aw ta jurumunw na, sabu sankolo Masaya* wagati surunyara.» ³ Cira Ezayi tun ka Yuhana Batizerikebaga le ko fo, ko:

«Mɔgɔ do bena peren kongokolon konɔ k'a fo ko:

<Aw ye sira laben Matigi ye,

ka siradenninw bee lateren a ye.> »

⁴ Yuhana ta derege tun ye jɔgɔmesi le ye, a cesirinan tun ye gbolojuru do le ye. A tun be tonw, ani kongokonoli le domu.

⁵ Zeruzalemu dugumɔgɔw, ani Zude mara mɔgɔw bee, ani Zuriden koba lamini mɔgɔw bee tun be nana Yuhana fe; ⁶ o tun be lo o ta jurumunw na k'a fo a ja na; Yuhana tun be o batize Zuriden kɔji ra.

⁷ Yuhana k'a ye ko Farisi* caman ni Sadusi* caman be nana ka na batize minke, a ko o ma ko:

«Aw fonfonninw! Jon le ka aw karan ko aw ye bori Ala ta kiti nata na? ⁸ Aw ta kewalew le ka kan k'a yira ko can ra aw jusukun yelemana.

⁹ Aw kana a miiri doron k'a fo ko: <Anw le ye Iburahima ta durujaw ye!> Sabu ni duruja ko lo,

ne b'a fo aw ye ko Ala be se ka hali nin kabakuruw yelema ka o ke Iburahima ta durujaw ye. ¹⁰ Jende tara yiriw lilinw tigeri kama ka ban. Yiri o yiri te dennuman ke, o be tige ka ben, ka firi tasuma ra.

¹¹ Ne koni be aw batize ji dama le ra, k'a yira ko aw nimisara ka lo aw ta jurumun na. Nka min

bena na ne kɔ fɛ, o fanga ka bon ni ne ta ye. Ne tɛ se k'a fɔ ko ne bɛ hali a ta sanbara bɔ a sen na. Ale le bena aw batize ni Nin Saninman* ye, ani tasuma. ¹² A ta baarakeminan b'a boro, a bɛ simankise ni a jaga bɔ jɔgɔn na. A bɛ simankise kɛ a ta bondo kɔnɔ. Nka fɛn o fɛn kɛra jaga ye, a bena o bɛɛ jeni tasuma ra, tasuma min tɛ faga ka ye.»

*Yesu batizeriko
(Marika 1.9-11; Luka 3.21-22)*

¹³ Ayiwa, Yesu bɔra Galile mara ra ka na, ko a bena batize Yuhana fɛ Zuriden kɔba ra. ¹⁴ Nka Yuhana ma sɔn. A ko Yesu ma ko: «Ne min tun ka kan ka taga batize ele fɛ, ele bɛ nana ne fɛ wa?» ¹⁵ Yesu ka a jaabi ko: «A to a ye kɛ ten sisan fɔlɔ, sabu o cogo le ra an bena Ala sago kɛ k'a dafa.» Yesu ka o fɔ minke, Yuhana ka a batize. ¹⁶ Yesu batizenin kɔ dɔrɔn, a bɔra ji ra. Sankolo dayɛlɛra. A ka Ala Nin jigitɔ ye i ko jenɛtugani ka na sigi a kan. ¹⁷ Kumakan dɔ bɔra sankolo kɔnɔ ko: «Nin le ye ne Dence kanunin ye; a ko ka di ne ye haali.»

4

*Setana ko a bɛ Yesu kɔrɔbɔ
(Marika 1.12-13; Luka 4.1-13)*

¹ O kow bɛɛ kɔ fɛ, Nin Saninman* blara Yesu ja ka taga ni a ye kongokolon kɔnɔ, janko Setana ye a kɔrɔbɔ k'a fɛ. ² Yesu ka tere binaani ni su binaani kɛ, a ma domuni kɛ. O kɔ, kɔngɔ ka a mina. ³ Setana gbarara a ra k'a fɔ a ye ko: «Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo can ra, a fɔ nin kabakuruw ye ko o ye yɛlɛma ka kɛ buru ye kɛ!» ⁴ Yesu k'a jaabi ko: «A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: <Domuni dama le tɛ mɔgɔ baro, nka kuma min o min bɛ bɔ Ala da ra, o le fana bɛ mɔgɔ baro.> »

⁵ O kɔ, Setana ka Yesu ta ka taga ni a ye Zeruzalɛmu, dugu saninman kɔnɔ, ka taga a layɛlɛn ka a lɔ Alabatosoba kunna, ⁶ k'a fɔ a ye ko: «Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo can ra, i pan ka i cun dugu ma, sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: <Ala bena i ko fɔ a ta mɛlɛkew ye, o bena i ta o boro kɔnɔ, janko i sen kana na talon kabakuru dɔ ra.> » ⁷ Yesu k'a jaabi ko: «A sebera Kitabu kɔnɔ fana ko: <I man kan k'a fɔ ko i bɛ i Matigi Ala kɔrɔbɔ.> »

⁸ O kɔ, Setana tagara ni a ye kuru jamijanba dɔ kunna. A ka dunuɓa jamanaw bɛɛ yira a ra, ani o cɛɓa bɛɛ, ⁹ k'a fɔ a ye ko: «Ni i ka sɔn ka i kinbiri gban ne kɔrɔ ka ne bato, ne bena nin fɛnw bɛɛ di i ma.» ¹⁰ Yesu ko a ma ko: «Taga ka bɔ ne kɔrɔ Setana! Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: <I ka

4:4 4.4 Nin kuma fɔra Sariya 8.3.

4:6 4.6 Nin kuma fɔra Zaburu 91.11-12.

4:7 4.7 Nin kuma fɔra Sariya 6.16.

kan ka i Matigi Ala le bato ka baara ke ale kelenpe ye.»
 11 A kera ten minke, Setana tagara ka bo a koru. Yesu mako tun be fen minw na, meleke dow nana o ke a ye.

*Yesu be waajuri ke Kaperinahumu
 (Marika 1.14-15; Luka 4.14-15)*

12 Yesu nana a men tuma min na ko o ka Yuhana Batizerikebaga mina ka a bla kaso ra, a tagara Galile mara ra. 13 Nka a ma to Nazareti; a tagara to Kaperinahumu. O dugu siginin be Galile bada ra, Zabulon ni Nefitali mara ra. 14 A kera o cogo ra minke, cira Ezayi tun ka min fo, o kera can ye, ko:

15 «Zabulon mara ni Nefitali mara,
 o yoru minw be Galile ba kere fe,
 Zuriden ba ko fe,
 siya were mogow* be Galile min konu.

16 Mogow minw tun siginin be dibi ra,
 yeelenba bora olugu kan.
 Minw tun siginin be saya jamana dibi ra,
 yeelen do bora olugu ye.»

17 Yesu ka waajuri damina o wagati le ra. A tun b'a fora mogow ye ko: «Aw ye nimisa aw ta jurumun na, sabu sankolo Masaya* wagati surunyara.»

*Yesu ka jegeminabaga naani wele
 (Marika 1.16-20; Luka 5.1-11)*

18 Yesu temeto Galile bada ra, a ka balemafe fla ye: Simon min be wele ko Piyeri, ani a balemafe Andere. O tun be jo firira ji ra, sabu o ta baara tun ye jegemina le ye. 19 Yesu ko o ma ko: «Aw ye tugu ne ko, aw tun be jega mina cogo min na, ne bena aw karan aw ye mogow jini ten.» 20 O yoronin bee, o ka o ta jow to yi ka tugu Yesu ko. 21 A tagara ja fe tuun, a ka balemafe fla were ye. O tun ye Zebede dence Yakuba ni a balemafe Yuhana ye. O tun siginin be o ta kurun konu, o ni o face Zebede, o be o ta jow karanna. 22 Yesu ka o wele. O yoronin bee, o bora ka o face to kurun konu ka tugu Yesu ko.

Mogow caman ka Yesu ko men Galile

23 Yesu tun be taga Galile mara bee ra. A tun be mogow karan karansow* konu, ka Ala ta Masaya* ta Kibaro Diman* ko waajuri ke mogow ye, ka mogow keneya ka bo o ta banaw, ani o ta torow ra. 24 Yesu togow sera fo Siri jamana bee ra. O tun be na ni banabagatow bee ye a fe, ani torow tun be minw na, ani jinatow, ani kirikirisiyentow, ani muruguw; o tun be na ni olugu bee ye a fe, a tun be o bee keneya.

25 Jamaba tun tugura a kɔ; dɔw bɔra Galile mara ra, dɔw bɔra Dekapoli* mara ra, dɔw bɔra Zeruzalemu, dɔw bɔra Zude, dɔw bɔra fɔ Zuriden kɔfɛduguw ra.

5

Mɔgɔ minw ta jana
(Luka 6.20-23)

¹ Ayiwa, Yesu ka jama ye minke, a ye lenna ka sigi kuru dɔ kan; a ta karamɔgodenw gbarara a kɔrɔ. ² A ka ke o karan ye; a ko:

³ «Minw k'a lon ko ni Ala te, ko se te olugu ye, olugu ta jana, sabu olugu ninyɔrɔ bɛna ke sankolo Masaya* ra.

⁴ Minw jusu kasinin lo, olugu ta jana, sabu Ala bɛna o jusu saaro.

⁵ Minw sabarinin lo, olugu ta jana, sabu Ala bɛna dugukolo di o ma cɛn ye.

⁶ Terenninya lɔgɔ bɛ minw na i ko domuni ni ji, olugu ta jana, sabu o bɛna terenninya sɔrɔ.

⁷ Minw bɛ makari o mɔgɔɔgɔnw na, olugu ta jana, sabu Ala bɛna makari o ra fana.

⁸ Minw jusu saninyanin lo, olugu ta jana, sabu o bɛna Ala ye.

⁹ Minw bɛ hera ladon o ni o mɔgɔɔgɔnw cɛ, olugu ta jana, sabu o bɛna wele ko Ala denw.

¹⁰ Minw bɛ tɔɔrɔra mɔgɔw boro sabu o bɛ Ala sago ke, olugu ta jana, sabu sankolo Masaya ye o ta ye.

¹¹ Ni mɔgɔw bɛ aw neni, ka aw tɔɔrɔ, ka kojugu suguya bɛɛ la aw kan, ne tɔgɔ kosɔn, aw ta jana. ¹² Aw ye jagari ka ninsɔndiya, sabu aw ta baraji bɛna bonya sankolo ra. Sabu cira minw temena aw ja fe, o ka olugu fana tɔɔrɔ ten le.»

Dunupa ta kɔgɔ ni dunupa ta yeelen
(Marika 9.50; Luka 14.34-35)

¹³ «Ayiwa, aw le ye dunupa ta kɔgɔ ye. Nka ni kɔgɔ timiya bɔra a ra, mun le bɛ se ka a latimiya tuun? A te se ka ke foyi ye tuun fɔ ka a firi kɛnɛ ma, mɔgɔw temeto b'a dɔndɔn. ¹⁴ Aw le ye dunupa ta yeelen ye. Dugu min siginin bɛ kongori kan, o te se ka dogo. ¹⁵ Mɔgɔ si te fitina mana bon kɔnɔ ka fiye biri a kunna. I b'a bla fitinablayɔrɔ le ra; ni o kera, a yeelen bɛ se bonkɔnɔmɔgɔw bɛɛ ma. ¹⁶ Ayiwa, aw ta yeelen ye bɔ ten fana mɔgɔw ja na, k'a to o ye aw ta kɛwaleɓumanw ye; ni o kera, aw Fa Ala min bɛ sankolo ra, o bɛna o bonya.»

* 4:25 4.25 Dekapoli kɔrɔ ye ko: dugu tan.

Yesu be sariya ni ciraw ta kuma dafa

¹⁷ Yesu ko: «Aw kana a miiri ko ne nana ka na sariya* ban, walama ka ciraw ta kumaw sa de! Ne ma na o sa, ne nana o dafa le. ¹⁸ Can ra, ne b'a fo aw ye ko fo ka taga sankolo ni dugukolo wuri, hali Ala ta sariya tomi kelen, walama a seberiden kelen tena bo a no ra, fo ka taga se fen bee laban ma. ¹⁹ O le koson ni mogo min ka hali sariya bee ra fitini kelen cen, ani ka mogow karan ko o ye o jagon ke, o tigi bena ke bee ra fitini ye sankolo Masaya* ra. Nka ni mogo min ka sariya sira tagama, ani ka tow karan a ra ten fana, o tigi bena ke mogoba ye sankolo Masaya ra. ²⁰ Can ra ne b'a fo aw ye ko ni aw ta terenninya ma teme sariya karamogow* ni Farisiw* ta kan, aw tena don sankolo Masaya* ra fiyewu.»

Mogofaga ni benbariya

²¹ «Aw derira k'a men ko Ala k'a fo aw bemaw ye ko: <I kana mogo faga; ko ni mogo min ka mogo faga, kiti be ben o tigi kan.> ²² Nka ne koni b'a fo aw ye ko hali ni i ka dimi doron le i balema koru, kiti ka kan ka ben i kan. Ni mogo min ka a balema neni doron le ko a mogokolon, kititigebagaw ka kan ka kiti tige o tigi kan. Ni mogo do ko a balema ma ko a naloman, o tigi ka kan ka firi jahanama tasma ra. ²³ O koson, ni i nana sarakaboyoru ra ko i be na i ta saraka bla sarakabonan kan, ka i to o yoru ra, ni i hakiri ka jigi a ra ko ko do be i ni i balema ce, ²⁴ i ka kan ka i ta saraka to sarakabonan koru yi, ka taga o ko janabo i ni i balema ce folo. O ko, i be soru ka na i ta saraka di Ala ma.

²⁵ «Ni i ni mogo do be kerera; ni o tigi ko a be taga ni i ye fagamaw fe, i ka kan ka teliya ka kuma ka ben ni a ye ka aw to sira ra; ni o te, ni a tagara i don kititigebagaw boro, olugu be i di kasobon korosibaga ma, o be i bla kaso ra. ²⁶ Ni i koni donna o yoru ra, ne b'a fo i ye ko o ka wari min ben i kan, ni i ma o bee sara ka ban pewu, i te bo kaso ra fiyewu.»

Jeneya ni furu

²⁷ «Aw derira k'a men ko Ala k'a fo aw bemaw ye ko: <I kana jeneya ke.> ²⁸ Nka ne b'a fo aw ye ko ni i ka do ta muso fe, ka nabo a fe doron, i ka jeneya ke ni o muso ye ka ban i jusukun na. ²⁹ O koson ni i kininboroyanfan jaden le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a wogobi ka a firi. Sabu ka bono i farikolo yoru kelenpe ra, o ka fisa i ma, sani i farikolo dafanin ye taga firi jahanama konu. ³⁰ Ni i kininboro le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka a firi yorujan.

Sabu ka bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelenpe ra, o ka fisa i ma, sani i farikolo dafanin ye taga jahanama kɔnɔ.»

Yesu ko furu man kan ka sa

(Matiyu 19.9; Marika 10.11-12; Luka 16.18)

³¹ «A fɔra ko: <Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka a muso bla, a ye furusasebe di a ma.> ³² Nka ne kɔni b'a fɔ aw ye ko ni cɛ o cɛ k'a muso bla, k'a sɔrɔ a tun tɛ cɛ wɛrɛ fɛ, o tigi ka o muso bla jɛneya siran le kan. Ni cɛ min fana ka muso furusanin ta, o cɛ bɛ jɛneya le kera.»

Mɔgɔ man kan ka kari foyi ra

³³ Yesu ko: «Aw derira k'a mɛn fana ko Ala k'a fɔ aw bɛmaw ye ko: <I kana kari ka layiri ta, ni i ma a dafa; nka ni i ka layiri ta Ala ye, i ka kan ka a dafa.> ³⁴ Nka ne ko, ko aw kana kari yɛrɛ le fiyewu: aw kana kari sankolo ra, sabu Ala sigiyɔrɔ lo; ³⁵ aw kana kari dugukolo ra, sabu o ye a senblayɔrɔ ye, aw kana kari Zeruzalɛmu na, sabu Masaba Ala ta dugu lo. ³⁶ Aw kana kari aw yɛrɛ kunkolo ra, sabu kunsigi minw bɛ aw kun na, aw tɛ se ka o dɔ gbɛ, walama ka o dɔ fin. ³⁷ Ni o ka aw jininka, aw ye a fɔ <Ŋnhɔn, o lo,> walama <Ŋn-ɔn, o tɛ,> ka dan o ma. Aw bɛ fɛn o fɛn fara o kan, o bɛ bɔ Setana le ra.»

Sabari ni kanuya

(Luka 6.29-30)

³⁸ Yesu ko: «Aw derira k'a mɛn ko a fɔra ko: <Ni min ka mɔgɔ na ci, o ta ka kan ka ci a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ jin bɔn, o ta ka kan ka bɔn a jɔgɔn ye.> ³⁹ Nka ne ko, ko ni mɔgɔ ka i darabɔ, i kana kɛrɛ kɛ ni a ye. Ni mɔgɔ ka i fata i kininboro yɛ ra, i ye tɔ kelen fana lo a ye. ⁴⁰ Ni mɔgɔ ka i mina fanga ra ko a bɛ taga ni i ye fagamaw fɛ i ta deregedennin kosɔn, i ta deregeba fana to a boro. ⁴¹ Ni mɔgɔ ka i jagboya ko i ye kilo kelen tagama kɛ ni a ye, a kɛ kilo fla ye. ⁴² Ni mɔgɔ ka i daari fɛn na, a sɔn. Ni mɔgɔ do ko, ko a bɛ i ta fɛn singa, i kana ban.»

Yesu ko an ye an juguw kanu

(Luka 6.27-28,32-36)

⁴³ «Aw derira k'a mɛn ko a fɔra ko: <I ka kan ka i mɔgɔjɔgɔn kanu ka i jugu kɔninya.> ⁴⁴ Nka ne b'a fɔ aw ye ko: Aw ye aw juguw kanu. [Mɔgɔ minw bɛ aw danga, aw ye dugawu kɛ olugu ye, aw ye kopuman kɛ aw kɔninyabagaw ye.] Minw bɛ aw minako juguya, ka aw tɔɔrɔ, aw ye Ala daari olugu ye. ⁴⁵ Ni aw bɛ o kɛ, o le bɛna aw kɛ aw Fa

Ala ta denw ye, o min be sankolo ra; sabu ale le be tere bo mɔgojuguw, ani mɔgoɗumanw ye. A be sanji ben mɔgo terreniw, ani mɔgo terenbariw ye. ⁴⁶ Ni o te, ni aw be aw kanubagaw dɔron le kanu, aw bena mun baraji were le soro o ra? Ninsaraminabagaw be o le ke fana. ⁴⁷ Ni aw be aw balemaw dɔron le fo, o ye koba ye wa? Hali siya were mɔgow be o le ke fana. ⁴⁸ O ra, aw ye dafa fen bee ra i n'a fo aw Fa Ala min be sankolo ra, ale dafanin lo cogo min na.»

6

Saraka bɔcogo

¹ «Aw kana aw ta Alasira tagama ke mɔgow ja koro, janko mɔgow ye aw ye dɔron. Ni o te, aw tena baraji foyi soro tuun aw Fa Ala fe sankolo ra. ² Ni i ko i be saraka di fagantan do ma, i kana mankan ci ka i yere yira i n'a fo flankafuw b'a ke cogo min na karanso* kono, ani siradaw ra, janko mɔgow ye olugu tando. Can ra ne b'a fo aw ye ko o ta baraji be dan mɔgow ta tandori le ma. ³ Ni i be saraka bo, i kininboro be min di, i numanboro man kan ka do lon o ra, ⁴ janko i ta saraka ye di dogo ra. Ni o kera, i Fa Ala min be ko dogoninw bee ye, ale bena a baraji di i ma.»

Ala daaricogo

(Luka 11.2-4)

⁵ «Ni aw be Ala daari, aw kana a ke i n'a fo flankafuw; ka lo ka Ala daari karansow* kono, ani siradaw ra, janko mɔgow ye o ye, o le ka di olugu ye. Can ra, ne b'a fo aw ye ko olugu ta baraji bena dan mɔgow ta tandori le ma. ⁶ Ni ele be Ala daari, don i ta bon kono ka da tugu i yere da ra, ka i Fa Ala daari; ni o kera, i Fa Ala min be hali yoro dogoninw na, ani a be ko dogoninw ye, ale bena o baraji di i ma. ⁷ Ni aw be Ala daari, aw kana to ka kosegi kuma kelenw kan ka to ka o fo k'a caya, i n'a fo siya were mɔgow. A be olugu hakiri ra ko o ta kuma caya le koson, Ala bena o ta daariri lamɛn. ⁸ Aw kana o jɔgon ke, sabu aw mako be fen o fen na, aw Fa Ala yere ka o lon k'a soro aw ma a daari a fe folo yere. ⁹ Ni aw be Ala daari, aw y'a fo ko:

«An Fa min be sankolo ra,

¹⁰ i togo saninman ye bonya mɔgow bee fe.

I ta Masaya ye na.

I sago ye ke dugukolo kan

i ko a be ke sankolo ra cogo min na.

¹¹ An ta bi domuni di an ma.

¹² An ta hakew yafa an ma

i ko an fana be yafa an haketabagaw ma cogo min na.

¹³ I kana a to Setana ye an nege ka an bla kojugu ra,

nka an bōsi a boro.

[Sabu masaya, ani sebayaya ni bonya ye ele le ta ye wagati
βεε. Amina.]>

¹⁴ «Ni aw βε mōgō tōw ta hakew yafa o ma, aw Fa min βε sankolo ra, ale fana bena aw ta hakew yafa aw ma. ¹⁵ Nka ni aw tε mōgō tōw ta hakew yafa o ma, aw Fa Ala fana tena aw ta hakew yafa aw ma.»

Sun ta ko

¹⁶ «Lon min ni aw βε sun don, aw kana aw ja sisi, i n'a fō flankafuw. Olugu βε o ja kumu janko mōgōw y'a lōn ko o βε sun na. Can ra ne b'a fō aw ye ko olugu ta baraji bena dan mōgōw ta tandori le ma. ¹⁷ Ni i βε sun don lon min na, i ye i ja ko, ka turu kasadiman dō ke i yere ra, ¹⁸ janko mōgōw kana i ye ka a lōn ko i ka sun don, nka i Fa Ala le ye i ye dogo ra ka a lōn. Ni o kera, ale min βε ko dogoninw ye, ale bena o baraji di i ma.»

Naforo min tε ban

(Luka 12.33-34)

¹⁹ «Aw kana naforo lajen ka a bla dunuṣa ra yan. Tumu βε se ka don a ra, son βε se ka a mina, sonw fana βε se ka da kari ka don ka a sonya. ²⁰ Aw ye aw ta naforo lajen sankolo le ra. Tumu tena don a ra yi, son tena a mina yi, sonw fana tena se ka da kari ka a sonya yi. ²¹ Sabu i ta naforo βε yōrō min na, i jusukun ta miiriya fana βε o yōrō le kan.»

Farikolo ta yeelen

(Luka 11.34-36)

²² «Mōgō naden le ye a farikolo ta fitinayeelen ye. Ni i naden ka ji, i fari yōrō βεε βε ke yeelen na. ²³ Nka ni i naden man ji, i fari yōrō βεε le βε ke dibi ra. Fēn min βε ele bla yeelen na, ni o yere βε dibi ra, o tuma i bena ke dibiba le ra de!»

Dunupafenw ta hami

(Luka 16.13; 12.22-31)

²⁴ Yesu ko: «Mōgō si tε se ka baara ke kuntigi fla ye; sabu a bena kelen kōninya ka tō kelen kanu, walama a βε nōrō kelen na, ka tō kelen mafiyenya. Aw tε se ka ke Ala ta jōnw ye, ka ke wari fana ta jōnw ye. ²⁵ O kosōn ne b'a fō aw ye ko aw kana hami aw ta baro ko ra, ko aw bena mun domu, aw bena mun min; walama aw fari ko ra, ko aw bena fiyerebō sōrō cogo di. Si nafa man bon ka tēme domuni kan wa, farikolo fana nafa man bon ka tēme fiyerebō kan wa? ²⁶ Aw ye kōnōw flē san fē: o tε sene ke, o tε siman tige, o tε foyi mara bondo kōnō; nka aw Fa Ala min βε sankolo ra, ale βε o baro. Aw man fisa ni o kōnōw ye wa? ²⁷ Aw ra jōntigi le

be se ka hali doonin fara a si kan hami fe? ²⁸ Mun na aw be hami aw fiyerebo ko ra? Aw ye binfiyerenw wuricogo fle kongo konɔ; o te baara ke, o te jese dan k'a ke fani ye. ²⁹ Nka ne b'a fo aw ye ko hali masace Sulemani ni a ta bonya bee, a ma fani si don min ceɓa ka o binfiyeren kelen ceɓa bo. ³⁰ Ayiwa, kongobin min be yan bi, nka sini tasuma bena a jeni, ni Ala be o ceɓa tan, yala a tena aw fiyerebo ka teme o kan wa? Aw ta lanaya ka dogo de! ³¹ O koson aw kana hami ka to k'a fo ko: <An bena mun domu, an bena mun min, walama an bena fiyerebo soro min?> ³² Alalɔnbariw be bori o fenw bee le ko. Nka aw Fa min be sankolo ra, ale k'a lon ko aw mako be o fenw na. ³³ Aw ye jija ka Ala ta Masaya* ni a ta terenninya le jini folo. Ni o kera, a bena o fen tow bee di aw ma ka fara o kan. ³⁴ Aw kana hami sini kow ra. Aw ye sini kow to sini ja. Aw ye bi ta hami dan bi kelen ta tooro le ma.»

7

Mogo man kan ka a mogonogon korfo (Luka 6.37-38,41-42)

¹ «Aw kana mogo korfo janko aw fana kana korfo. ² Sabu aw be tow korfo cogo min na, aw fana bena korfo o cogo le ra; aw be mogo tow mina cogo min na, aw fana bena mina o cogo le ra. ³ Mun koson pamaɓama fitini min be i balema paden na, i be o ye, k'a soro yiri belebele min be ele yere paden na, i te o ye? ⁴ Ele be se k'a fo i balema ma cogo di ko: <A to ne ye pamaɓama nin bo i ja ra,> k'a soro yiri belebele do le be ele yere ja ra? ⁵ Flankafu fle! I ta yiri belebele bo i yere ja ra folo; ni o kera, ni i yere ja yelera, i be se ka pamaɓama fitini bocogo lon i balema ja ra.

⁶ «Aw kana fen saninmanw di wuruw ma; ni o te, o bena seko ka na ben aw yere kan. Aw kana aw ta luluw firi lew korɔ, ni o te, o bena o dondon.»

Aladaari (Luka 11.9-13)

⁷ «Aw ye daariri ke, a bena di aw ma; aw ye pinini ke, aw bena a ye; aw ye da gbasi, da bena yeɗe aw ye. ⁸ Sabu ni mogo o mogo ka fen daari, o tigi bena o soro; ni mogo min ka fen pini, o tigi bena o ye; ni mogo min ka da gbasi, da bena yeɗe o tigi ye. ⁹ Jon le be aw ra, ni a ta den ko a be buru fe, a be kabakuru le ta k'a don a boro? ¹⁰ Walama ni den ko a be jerge fe, a be sa mina k'a di a ma? ¹¹ Ayiwa, aw adamadenw, aw ka jugu, nka aw be fenɓuman lon k'a di aw denw ma. Ayiwa, aw ma la a ra ko Fa Ala min be sankolo

ra, ko ale be se ka fenɔuman lɔn k'a di a daaribagaw ma fo ka teme aw ta kan wa?

¹² «Ni aw b'a fe mɔgow ye fen o ke aw ye, aw fana ye o mɔgon le ke o ye. Sariya* ko ten le, ciraw fana ko ten le.»

Da fitini

(Luka 13.24)

¹³ «Aw ye don da fitini le fe; sabu da min be mɔgo ladon halakiyɔɔ ra, o da ka bon, a sira fana ka bon; mɔgo caman fana be teme o le fe. ¹⁴ Nka da min be mɔgo ladon janamanya ra, o da ka dɔgo, a sira fana gbendenin lo, mɔgo minw b'a sɔɔ, olugu man ca.»

Cira faninyafɔbagaw ta ko

(Luka 6.43-44)

¹⁵ «Aw ye aw yere korɔsi cira faninyafɔbagaw ra. O be o yere ke i ko sagaw, ka na aw fe; k'a sɔɔ can ra, wara farimanw lo. ¹⁶ Aw bena o lɔn o kewalew le fe. Mɔgo be se ka rezenmɔ sɔɔ njanisun na wa, walama ka toromɔ sɔɔ yiri gbansan do ra? ¹⁷ Yiripuman bee be denɔuman le ke; nka yirijugu be denjugu le ke. ¹⁸ Yiripuman te se ka denjugu ke, yirijugu fana te se ka denɔuman ke. ¹⁹ Ni yiri o yiri fana te denɔuman ke, o be tige ka firi tasuma ra. ²⁰ O ra, aw be se ka cira faninyafɔbagaw lɔn o ta kewalew le fe.»

Mɔgo ka kan ka Ala sago le ke

(Luka 13.25-27)

²¹ «Mɔgo minw bee b'a fora ne ma ko: <Matigi, Matigi,> olugu bee le tena don sankolo Masaya* ra de! Ne Fa min be sankolo ra, mɔgo min be o sago ke, o tigi le be don Ala ta Masaya ra. ²² Kiti lɔn na, mɔgo caman bena a fo ne ye ko: <Matigi, Matigi, anw ma cirayakumaw fo ele togo le ra wa? An ma jinaw gben ka bo mɔgow ra ele togo le ra wa? An ma kabako caman ke ele togo le ra wa?> ²³ O tuma ne bena a fo o mɔgow ye, bee na na, ko: <Ne ma aw lɔn fiyewu; aw kojugukebagaw, aw ye bo ne korɔ!> »

Bon fla ta ko

(Luka 6.47-49)

²⁴ «Ayiwa, mɔgo o mɔgo ka nin kumaw lamɛn, ka a sira tagama, o tigi be i n'a fo ce hakiritigi min ka a ta bon lo fara kan. ²⁵ Sanji benna ka kow fa fo ka bo kene ma, foɔ wurira ka ke bon kan, nka a ma ben, sabu a lonin be fara le kan. ²⁶ Nka mɔgo o mɔgo be nin kumaw lamɛn ni a te a sira tagama, o tigi be i n'a fo naloman min ka a ta bon lo kenken kan. ²⁷ Sanji benna ka kow fa fo ka bo kene ma, foɔ wurira ka ke bon kan, bon benna fo ka a bencogo juguya.»

²⁸ Ayiwa, Yesu banna nin kumaw ra tuma min na, a ta karan cogoya tun ka jama kɔnɔnɔban. ²⁹ Sabu Yesu tun be mɔgɔw karan ni baraka ye, a tun tɛ o karan i ko o ta sariya karamɔgɔw*.

8

Yesu ka kunatɔce dɔ keneya
(Marika 1.40-45; Luka 5.12-16)

¹ Yesu jigira ka bɔ kuru kan tuma min na, jamaba tugura a kɔ. ² Kunatɔce dɔ gbarara ka na a kinbiri gban Yesu kɔrɔ k'a fɔ a ye ko: «Matigi, ni i be sɔn, i be se ka ne saninya.» ³ Yesu ka a boro la a kan k'a fɔ a ye ko: «Ne sɔnna, ko i ye saninya!» O yɔrɔnin bɛɛ, a keneyara ka bɔ a ta kuna ra. ⁴ Yesu k'a fɔ a ye ko: «I kana nin ko fɔ mɔgɔ si ye. Taga i yere yira sarakalasebaga* ra. Cira Musa ka saraka min fɔ kunatɔw saninyari ko ra, i ye o saraka bɔ, janko k'a yira bɛɛ ra ko i keneyara* .»

Yesu ka sorasikuntigi ta baaraden keneya
(Luka 7.1-10)

⁵ O kɔ, Yesu donna Kaperinahumu dugu kɔnɔ minke, sorasikuntigi dɔ gbarara a ra ka a daari kosebe; ⁶ a ko: «Matigi, ne ta baaraden lanin be so kɔnɔ. Bana k'a murugu k'a la; a tɔrɔnin lo kojugu.» ⁷ Yesu ko a ma ko: «Ne k'a men; ne yere bena taga, ka taga a keneya.» ⁸ Sorasikuntigi ko: «Matigi, a man kan ko ele ye na ne jɔgɔn ta so. Hali ni i ka kuma kelenpe le fɔ, o kuma baraka ra, ne ta baaraden be se ka keneya. ⁹ Sabu kuntigi dɔw be ne kunna, nka ne fana be sorasi dɔw kunna. Ni ne k'a fɔ min ma ko: <Taga!>, o be taga; ni ne k'a fɔ min ma ko: <Na yan!>, o be na. Ni ne k'a fɔ ne ta baaraden ye ko: <Nin ke tan!>, a be o ke.» ¹⁰ Yesu ka o kuma men minke, o ce ko diyara a ye fɔ ka temɛ. A ko a nɔfemɔgɔw ma ko: «Can ra, ne be a fɔ aw ye ko ne ma nin lanayaba jɔgɔn sɔrɔ mɔgɔ si fe Izirayeli jamana ra. ¹¹ Ne b'a fɔ aw ye ko lon dɔ, mɔgɔ caman bena na ka bɔ jamana wɛrɛw ra, terebɔyanfan na, ani terebenyanfan na, ka na domuni ke ni Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye sankolo Masaya* ra. ¹² K'a sɔrɔ Ala ta Masaya tɔgɔ lara minw na, o bena olugu firi kene ma, dibi ra; kasi ni jinjimi le bena ke o yɔrɔ ra.» ¹³ Yesu ko sorasikuntigi ma ko: «Taga, i ka min fɔ, i ta lanaya baraka ra, o ye ke i ye.» O wagati yere ra, sorasikuntigi ta baaraden keneyara so kɔnɔ yi.

* **8:4** 8.4 Yesu ka nin kuma fɔ ka kaɲa nin Musa ta sariya ye: Sarakalasebagaw 14.2-32.

Yesu ka banabagatɔ werew keneya
(Marika 1.29-34; Luka 4.38-41)

¹⁴ O kɔ, Yesu tagara Piyeri ta so. A tagara Piyeri muso bamuso lanin sɔrɔ, farigban b'a ra. ¹⁵ Yesu magara a boro ra minke, farigban banna; a wurira ka gba ke o ye. ¹⁶ Tere benna minke, mɔgɔw nana ni jinatɔ caman ye Yesu fe. A songɔra jinaw ra ka o gben ka bɔ jinatɔw ra, ka banabagatɔw bee keneya. ¹⁷ O kera minke, cira Ezayi tun ka kuma min fo, o kera can ye, ko:
«A ka an ta tɔrɔw bɔ an kan,
ka an ta banaw keneya.»

Karamɔgɔdenya ni a tɔrɔ
(Luka 9.57-62)

¹⁸ Yesu nana a ye ko jamaba ka ale lamini minke, a k'a fo a ta karamɔgɔdenw ye ko o ye taga ba na do kan. ¹⁹ Sariya karamɔgɔ* do gbarara Yesu ra k'a fo a ye ko: «An karamɔgɔ, ne b'a fe ka tugu i kɔ, ni i be taga yɔrɔ o yɔrɔ.» ²⁰ Yesu k'a jaabi ko: «I ka kan k'a lon ko dinga be kongowuruw fe, naga fana be kononinw fe, nka min kera Adamaden ye*, yɔrɔ si te o fe a be se ka a yere laganfiya yɔrɔ min na de!» ²¹ Karamɔgɔden kelen were ko Yesu ma ko: «Matigi, a to ne ye taga ne face su don folo!» ²² Yesu ko o ma ko: «Tugu ne kɔ; a to suw yere ye o ta suw don.»

Yesu ka fɔɔɔba lalɔ baji kan
(Marika 4.35-41; Luka 8.22-25)

²³ O kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw donna kurun konɔ. ²⁴ Fɔɔɔba do barara ka wuri ka o to ji kan. Fɔɔɔ bonyakojugu fe, jikuruw tun be donna kurun konɔ. Yesu tun be sunɔgɔra. ²⁵ Karamɔgɔdenw gbarara a ra ka a lakunu, ko: «Matigi, wuri ka an kisi, an satɔ fle ji ra!» ²⁶ Yesu k'a fo o ye ko: «Mun koson aw be siranna? Aw ta lanaya ka dogo de!» A wurira o le ra ka songo fɔɔɔ ni ji ra; yɔrɔ bee sumana. ²⁷ Karamɔgɔdenw kabakoyara. O ka ke a fo ye jɔgɔn ye ko: «E! Nin ce ye mogo suguya juman ye? Hali fɔɔɔ ni ji, o bee be a kan men!»

Yesu ka ce jinatɔ fla keneya
(Marika 5.1-20; Luka 8.26-39)

²⁸ Yesu sera ba na do kan, Gerasakaw ta mara ra. Jinatɔce fla bɔra kaburulo ra ka na a kunben. O jinatɔ fla tun nana fariya, fo a tun te kun mogo si ra k'a fo ko a be teme o yɔrɔ ra. ²⁹ O perenna k'a fo Yesu ye ko: «Den min bɔra Ala ra*, mun le be an ni ele ce? I nana an tɔrɔ le, k'a sɔrɔ an tɔrɔwagati ma se ban wa?» ³⁰ O y'a sɔrɔ lekuruba do tun

bɛ yɔrɔjan, olugu bɛ domuni kɛra. ³¹ Jinaw ka Yesu daari kosebɛ, ko: «Ni i bɛ an gbɛn, sabari k'a to an ye taga don nin lɛkuru ra.» ³² Yesu ko: «Aw ye taga!» Jinaw bɔra o cɛ fla ra ka taga don lɛw ra. O donna lɛw ra minke, lɛw bɛɛ girinna, ka jigi kuru jigijigi fɛ ka taga ben ji ra. O bɛɛ fagara ji ra yi. ³³ Lɛgbɛnbagaw borira ka taga dugu kɔnɔ ka taga o ko lakari. Min kɛra cɛ jinatɔ fla ra, o ka o le lakari kosebɛ. ³⁴ Dugumɔgɔw bɛɛ bɔra ka na Yesu kunbɛn. O nana a ye minke, o ka a daari ko a ye sabari ka taga ka bɔ o ta mara ra.

9

Yesu ka murugu dɔ kɛnɛya

(Marika 2.1-12; Luka 5.17-26)

¹ Yesu donna kurun dɔ kɔnɔ, ka ba tige ka seko ka na a ta dugu ra. ² A sera minke, mɔgɔ dɔw ka murugu dɔ ta ni a ta lanan ye ka na ni a ye a fɛ. Yesu k'a ye ko o mɔgɔw tun lara ale ra minke, a ko murugu ma ko: «Ne dence, i jigi kana tige, i ta jurumunw yafara i ma.» ³ Yesu ka o fɔ minke, sariya karamɔgɔ* dɔw ka kɛ a fɔ ye o yere kɔnɔ ko: «Cɛ nin ka Ala tɔgɔ cɛn.» ⁴ Yesu fana ka o ta miiriya lɔn. A ko o ma ko: «Mun kosɔn nin miirijuguw jɔgɔn bɛ aw jusukun na? ⁵ K'a fɔ murugu ma ko a ta jurumunw yafara a ma, walama k'a fɔ a ye ko a ye wuri ka tagama, aw ja na o fla ra juman le kɛ ka di? ⁶ Ayiwa, ne bɛna a yira aw ra bi ko ne Min kɛra Adamaden ye* ko se bɛ ne ye ka jurumun yafa dunɔna kɔnɔ.» A ko murugu ma ko: «Wuri ka i ta lanan ta ka taga i ta so.» ⁷ Cɛ wurira ka a ta lanan ta ka taga a ta so. ⁸ Mɔgɔw ka o ye minke, o siranna. O ka kɛ Ala tando ye, ko Ala ka nin jɔgɔn sebayaba di adamaden ma.

Yesu ka Matiyu wele

(Marika 2.13-17; Luka 5.27-32)

⁹ Yesu tagatɔ, a temɛtɔ ka cɛ dɔ ye, min tɔgɔ tun ye ko Matiyu, a signin bɛ ninsaraminabon na; Yesu ko a ma ko: «Tugu ne kɔ!» Matiyu wurira ka tugu Yesu kɔ.

¹⁰ Ayiwa, Yesu tun bɛ domuni na Matiyu ta bon kɔnɔ; ninsaraminabaga caman, ani mɔgɔ kɛwalejugu wɛrɛw fana nana sigi domuni na ni Yesu ye, ani a ta karamɔgɔdenw. ¹¹ Farisiw* ka o ye minke, o ko Yesu ta karamɔgɔdenw ma ko: «Mun kosɔn aw karamɔgɔ bɛ domuni kɛ ni ninsaraminabagaw, ani mɔgɔ kɛwalejuguw ye?» ¹² Yesu ka o mɛn minke, a ko: «Mɔgɔ minw ka kɛnɛ, olugu mako tɛ flakebaga ra; banabagatɔw le mako b'a ra. ¹³ Kuma min fɔra, ko Ala ko: «Ka hina jɔgɔn na, ne Ala bɛ o le fɛ ka temɛ

saraka kan.› Aw ye taga o kuma karan ka a kɔrɔ lon. Ne ma na mɔgɔ terenninw wele; ne nana jurumuntɔw le wele.»

Landakow ni Kibaro Diman tɛ kelen ye
(Marika 2.18-22; Luka 5.33-39)

¹⁴ Ayiwa, Yuhana ta karamɔgɔdenw nana Yesu fɛ ka na a pininka. O ko a ma ko: «Mun kosɔn anw ni Farisiw*, anw bɛ to ka sun don, nka ele ta karamɔgɔdenw tɛ sun don?»
¹⁵ Yesu ka o jaabi ko: «Yala kɔrɔcɛ teriw bɛ se ka o ja kumu k'a sɔrɔ o ni kɔrɔcɛ bɛ jɔgɔn fɛ kɔrɔya ra wa? O tɛ se ka kɛ! Nka lon min na o bɛna kɔrɔcɛ ta ka bɔ o kɔrɔ, o lon na kɔni o bɛna sun don.

¹⁶ «Mɔgɔ si tɛ fanikura kɛ ka fani kɔrɔ bari, ni o tɛ, fanikura bɛ fani kɔrɔ sama ka a faran. A farancogo bɛ cɛjuguya ka tɛmɛ fɔlɔ ta kan. ¹⁷ Mɔgɔ si fana tɛ duvenkura kɛ forogokɔrɔw kɔnɔ. Ni o tɛ forogokɔrɔw bɛ faran, duven bɛ bɔn, forogow fana tɛ foyi ja tuun. Duvenkura ka kan ka kɛ forogokuraw le kɔnɔ; ni o kɛra, i tɛ bɔnɔ a fla si ra.»

Yahudiyaw kuntigi denmuso kunuko ani muso dɔ kenɛyako

(Marika 5.21-43; Luka 8.40-56)

¹⁸ Ka Yesu to kuma ra mɔgɔw fɛ, Yahudiyaw ta kuntigi dɔ nana. A nana a kinbiri gban Yesu kɔrɔ ka a daari ko: «Ne denmusionin sara sisan, sabari ka na i boro la a kan ka a kunu.» ¹⁹ Yesu ni a ta karamɔgɔdenw wurira ka tugu cɛ kɔ.

²⁰ Ayiwa, muso dɔ gbarara Yesu ra ka na maga a ta derege dagbolo ra a kɔ fɛ. Joribɔn bana tun bɛ o muso ra kabini san tan ni fla. ²¹ A tun b'a fɔra a yɛrɛ kɔnɔ ko: «Ni ne sera ka maga a ta derege dama ra ne bɛna kenɛya.» ²² Yesu ka a ja munu k'a ye. A ko a ma ko: «I kana siran, ne denmuso. I ta lanaya ka i kisi ka bɔ bana ra.» Muso kenɛyara o wagati kelen yɛrɛ ra.

²³ Ayiwa, Yesu tagara se o kuntigi ta so; a ka filen-fiyɛbagaw ye, ka jama ye o bɛ mankan cira minke, ²⁴ a k'a fɔ o ye ko: «Aw ye bɔ kenɛ ma! Den ma sa, a bɛ sunɔgɔra le.» Mɔgɔw ka kɛ a lɔgɔbɔ ye. ²⁵ Jama bɛɛ bɔra kenɛ ma tuma min na, a donna bon kɔnɔ, ka den mina a boro ma; den wurira. ²⁶ Mɔgɔw ka o ko lakari ka se o yɔrɔ mara bɛɛ ra.

Yesu ka fiyɛntɔcɛ fla ja yɛlɛ

²⁷ Ayiwa, ka Yesu tagatɔ to sira kan, fiyɛntɔcɛ fla gbanna a kɔ, o bɛ pɛrɛnna ko: «Sabari ka ja an ma, Dawuda Mamaden*.» ²⁸ Yesu tagara se so kɔnɔ tuma min na, fiyɛntɔcɛ fla gbarara a ra. Yesu ka o pininka ko: «Aw lara

a ra ko can ra ne be se ka aw ja yele wa?» O ko: «Onhon, Matigi, i be se.» ²⁹ Yesu ka a boro maga o ja ra, k'a fo o ye ko: «Aw ta lanaya koson, aw ja ye yele.» ³⁰ O ja yelera. Yesu k'a fo o ye k'a gbeleya ko o kana a to mog'o si y'a lon. ³¹ Nka o bora so kon'o doron, o ka Yesu ko fo o jamana yoro bee ra.

Yesu ka ce jinato do keneya

³² Ayiwa, o tagato, mogow nana ni ce jinato do ye Yesu fe; o jinato tun ye bobo ye. ³³ Yesu ka jina gben minke, bobo ka ke kuma ye. Jama jusu diyaninba, ka ke a fo ye ko: «Nin ko jagon ma deri ka ye Izirayeli* jamana kon'o fiyewu!» ³⁴ Nka Farisiw* koni, olugu ko: «Yesu be jinaw gbenna ni jinaw kuntigiba Setana ta sebagaya le ye.»

Jama hina donna Yesu ra

³⁵ Yesu tun be yaala ka teme duguw bee ra, dugubaw, ani dugumisenw. A tun be mogow karan karansow kon'o, ka Ala ta Masaya* Kibaro Diman* ko waajuri ke mogow ye, ka mogow keneya ka bo o ta banaw, ani o ta torow ra. ³⁶ A nana jama ye a yere ko minke, o hina donna a ra, sabu o tun segenin lo, o desenin lo, i ko saga minw tora o yere ma ni gbenbaga ma soro o ra. ³⁷ A ko a ta karamogodenw ma ko: «Siman tigeta ka ca, nka baarakebagaw ka dogo. ³⁸ Aw ye forotigi daari, janko a ye baarakebagaw ci ka taga a ta siman tige.»

10

Yesu ka ciraden tan ni fla janawoloma (Marika 3.13-19; Luka 6.12-16)

¹ Yesu ka a ta karamogoden tan ni fla wele ka sebagaya di o ma janko o ye se ka jinaw gben, ka mogow keneya ka bo o ta banaw, ani o ta torow bee ra. ² O karamogoden tan ni fla togow ye nin ye: A folo ye Simon ye, min togo lara ko Piyeri; ka a balemace Andere gban ale ra; o ko, Yakuba ni a balemace Yuhana, minw ye Zebede dencew ye; ³ o ko, Filipe ni Baritelemi, ani Toma ni Matiyo, min tun ye ninsaraminabaga ye, ani Alife dence Yakuba, ani Tade, ⁴ ani Simon min be wele ko faso kanubagaba*, ani Zudasi Sikariyoti, min nana Yesu janfa.

Yesu ka karamogodenw ci ka taga waajuri ke (Marika 6.7-13; Luka 9.1-6)

⁵ Yesu ka nin karamogoden tan ni fla le ci; nka sani o ye taga, a ka o ladi ni nin kumaw ye, ko: «Aw kana taga siya

* **10:4** 10.4 Faso kanubagaba: Kitabu dow b'a fo ko Zeloti.

wɛrɛw* fɛ, aw kana don Samarikaw ta duguw ra. ⁶ Izirayeli* jamana mɔɔ minw bɛ i ko saga tununinw, aw ye taga olugu le fɛ. ⁷ Aw tagatɔ, aw ye to ka mɔɔw waaju k'a fɔ o ye ko sankolo Masaya* wagati surunyara. ⁸ Aw ye banabagatɔw kɛneya, ka suw lakunu, ka kunatɔw kɛneya, ka jinaw gbɛn ka bɔ mɔɔw ra. Aw ka a sɔrɔ gbansan, aw fana ye a di gbansan. ⁹ Aw kana sanin, walama warigbɛ, walama siranɛgɛwari ta ka o bla aw yɛrɛ kun. ¹⁰ Aw kana dugutagabɔrɔ ta, aw kana derege flanan ta, walama sanbaraw, walama tagamabere; sabu baaraden ka kan ni a ta baro ye. ¹¹ Ni aw ka se dugu o dugu ra, ni duguba lo, walama dugudennin, aw ye pininkari kɛ, yala ni mɔɔ bɛ yi min bɛ se ka aw lajigi a ta so. Ni mɔɔ sɔrɔra, aw ye to o tigi fɛ fɔ ka taga aw bɔ o dugu kɔnɔ. ¹² Ni aw ka don lu o lu kɔnɔ, aw ye fori kɛ. ¹³ Ni o sɔnna aw ta fori ma ka aw lajigi, aw ta hɛra fana bɛna jigi o lu kan, nka ni o fana banna aw ra, o tuma o tɛna aw ta hɛra sɔrɔ. ¹⁴ Ayiwa, ni lu min mɔɔw, walama ni dugu min mɔɔw ka ban aw ra, ko o tɛ aw ta kuma fɛ, aw bɔtɔ o lu kɔnɔ, walama o dugu kɔnɔ, aw ye aw sennabuguri gbongbon. ¹⁵ Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko kiti lon na, o dugumɔɔw ta kiti bɛna gbɛleya ka tɛmɛ hali Sodomu ni Gomori† ta kan.»

*Yesu ka karamɔɔdenw lasomi o ta tɔrɔw ra
(Marika 13.9-13; Luka 21.12-17)*

¹⁶ Yesu ko karamɔɔdenw ma ko: «A flɛ, ne bɛ aw ci ka taga, i ko saga minw bɛ taga waraw cɛ ra. Aw ye aw janto aw yɛrɛ ra i ko saw; aw ye kɛ i ko jɛnɛtuganiw, aw ta ko kana se mɔɔ ma. ¹⁷ Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi mɔɔw ra. O bɛna aw mina ka taga ni aw ye kititigeyɔrɔw ra, ka aw bugɔ ni gbɛɛ ye o ta karansow* kɔnɔ. ¹⁸ Ne tɔɔ koson o bɛna aw mina ka taga ni aw ye fagamaw fɛ, ani masacɛw fɛ. O sababu ra, aw bɛna kɛ ne seerew ye ka ne ta ko fɔ olugu ye, ani siya wɛrɛw ye. ¹⁹ Nka ni o ka aw mina ka taga ni aw ye kititigeyɔrɔ ra, aw kana hami aw ta kumafɔcogo ra, walama aw ta kumafɔta ra. Ni o nana aw pininka, aw ka kan ka min fɔ, Ala yɛrɛ bɛna o don aw da ra o wagati kelen yɛrɛ ra. ²⁰ Sabu kuma tɛna bɔ aw yɛrɛ le ra; aw Fa Ala Nin* le bɛna kuma don aw da ra. ²¹ Balema bɛna a balemanɔɔn mina ka a di, ko o y'a faga; face bɛna a den di, ko o y'a faga; denw bɛna wuri o worobagaw kama ka o faga. ²² Bɛɛ bɛna aw kɔninya ne tɔɔ koson. Nka ni min ka jija ka to lanaya ra fɔ ka taga se a laban ma, o tigi bɛna kisi. ²³ Ni o nana kɛ aw tɔrɔ ye dugu dɔ ra, aw ye bori ka taga dugu wɛrɛ ra.

† **10:15** 10.15 Fɔɔfɔɔ, Sodomu ni Gomori dugumɔɔw ta terenbariya koson, Ala ka o ta dugu jeni ka o bɛɛ faga (Damina 19).

Can ra ne b'a fɔ aw ye ko sani aw ye Izirayeli* duguw bæe tagama ka ban, Min kera Adamaden ye*, o bena na.»

Yesu ka layiri ta a ta karamɔgɔdenw ye

²⁴ «Karamɔgɔden tɛ se ka tɛmɛ a karamɔgɔfa kan. Jɔn fana tɛ se ka tɛmɛ a matigice kan. ²⁵ A dan ye karamɔgɔden ye kɛ a karamɔgɔfa jɔgɔn ye. A dan ye jɔn fana ye kɛ a matigice jɔgɔn ye. Ni o k'a fɔ lutigi yere ma ko <Setana>, yala lukɔnɔmɔgɔw ta tɛna juguya ka tɛmɛ lutigi ta kan wa?»

Mɔgɔ ka kan ka siran Ala ja

(Luka 12.2-7)

²⁶ «O kosɔn aw kana siran o ja. Fɛn dogonin si tɛ yi, ni min tɛna yira; gundo si tɛ yi ni min tɛna lɔn. ²⁷ Ni ne ka min fɔ aw ye dibi ra, aw ye o fɔ kɛnɛ kan bæe ja na. Ni min forɔ da jukɔrɔ ka don aw toro ra, aw ye yɛlɛn bon kunna ka o wangola bæe ye. ²⁸ Mɔgɔ minw bɛ mɔgɔ faga, ka farikolo dɔrɔn halaki, ni o tɛ se ka foyi kɛ mɔgɔ nin na, aw kana siran olugu ja. Ala min bɛ se ka mɔgɔ nin ni a farikolo bæe bla jahanama kɔnɔ ka a halaki, aw ye siran ale le ja. ²⁹ Yala aw tɛ kɔnɔnin fla fiyeere tama kelen dɔrɔn le wa? K'a sɔrɔ o kɔnɔnin kelen tɛ ben dugu ma, ni Ala yere ma a latige. ³⁰ Aw kɔni, hali aw kunsigiw bæe jateda lɔnnin lo Ala fɛ. ³¹ O ra, aw kana siran fiyewu. Nafa bɛ aw ra ka tɛmɛ hali kɔnɔnin caman kan.»

Lanabaga ka kan ka to Yesu kɔ

(Luka 12.8-9)

³² «Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka sɔn k'a fɔ mɔgɔw ja na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, ne fana bena a fɔ ne Fa Ala ja na sankolo ra ko o tigi ye ne ta ye. ³³ Nka ni mɔgɔ min ma sɔn k'a fɔ mɔgɔw ja na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, ne fana tɛna a fɔ ne Fa ja na sankolo ra ko o tigi ye ne ta mɔgɔ ye.»

Mɔgɔw bena taran Yesu tɔgɔ kosɔn

(Luka 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Yesu ko: «Aw kana a miiri ko ne nana ni hera le ye dugukolo kan. Ne ma na ni hera ye dɛ, ne nana ni kerekemuru le ye. ³⁵ Sabu ne nana ka na dence ni a face faran, ka na denmuso ni a bamuso faran, ka na furumusɔ ni a buranmuso faran. ³⁶ Mɔgɔ jugu bena kɛ a yere ta somɔgɔw le ye. ³⁷ Nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a face walama a bamuso kanu ka tɛmɛ ne kan, o tigi tɛ ne ta karamɔgɔdenya ja. Mɔgɔ o mɔgɔ fana bɛ a dence walama a denmuso kanu ka tɛmɛ ne kan, o tigi fana tɛ ne ta karamɔgɔdenya ja. ³⁸ Ni mɔgɔ min ma a ta gbengbenyiri ta‡, ka tugu ne kɔ, o tigi tɛ ne ta

‡ **10:38** 10.38 Ka gbengbenyiri ta, o kɔrɔ ye ka sɔn tɔrɔrɔ bæe ma, ka sɔn hali saya yere ma.

karamogodenya ja. ³⁹ Ni mogɔ min b'a fe k'a nin kunmabo, o tigi bena bono a nin ra; nka ni mogɔ min ka bono a nin na ne koson, o tigi bena a nin sorɔ.»

*Kojuman baraji
(Marika 9.41)*

⁴⁰ Yesu ko: «Ni mogɔ min sonna aw ma, o tigi sonna ne le ma; ni mogɔ min fana sonna ne ma, o tigi sonna ne cibaga le ma. ⁴¹ Ni mogɔ min sonna Ala ta cira do ma ka a minako ja a ta ciraya koson, cira be baraji min sorɔ, o tigi bena o jogon sorɔ. Ni mogɔ min fana sonna Alapasiranbaga ma ka a minako ja a ta Alapasiran koson, Alapasiranbaga be baraji min sorɔ, o tigi bena o baraji jogon sorɔ. ⁴² Ni mogɔ o mogɔ fana ka hali jisuma jifiye ja kelen doron di ne ta karamogoden do ma a ta karamogodenya koson, can ra ne b'a fo aw ye ko o tigi tena fon o baraji ra fiyewu.»

11

*Yuhana ka a ta karamogodenw ci Yesu fe
(Luka 7.18-35)*

¹ Ayiwa, Yesu ka o kumaw fo a ta karamogoden tan ni fla ye ka ban tuma min na, a bora o yoro ra ka taga mogow karan, ka o waaju o yoro duguw ra.

² Ayiwa, Yuhana Batizerikebaga tora kasobon konɔ, ka Yesu ta kokeninw kibaroya men. A ka a ta karamogodenw ci Yesu fe, ³ ka taga a jininka ko: «Kisibaga* min tun ka kan ka na, ele lo wa, walama an ka kan ka do were le makono?» ⁴ Yesu ka o jaabi ko: «Aw be kuma minw menna, ani aw be ko minw keto yera, aw ye taga o lakari Yuhana ye, ⁵ ko: fiyentow be yeri kera, nabaraw be tagamana k'a ja, kunatow be keneyara, torogberenw be menni kera, mogɔ saninw be kununa ka bo saya ra, Kibaro Diman* be fora fagantanw ye fana. ⁶ Ni mogɔ min ma sigiya ne ta ko ra ka lanaya dabra, o tigi ta pana!»

Yesu ka Yuhana Batizerikebaga ko fo

⁷ Yuhana Batizerikebaga ta ciradenw sekora ka taga minke, Yesu kumana jama fe Yuhana ko ra. A ko o ma ko: «Aw tun tagara kongo konɔ minke o, aw tagara bin gbansan le ye fono b'a lamagara wa? ⁸ O te de! O tuma aw tagara mun le ye? Aw ka mogɔ do le ye min ka fanipuman songobelen do don wa? Aw yere k'a lon ko minw be fanipuman songobelenw don, olugu be sorɔ masasow le konɔ. ⁹ Ayiwa, aw tagara mun le ye kongo konɔ sa? Cira do lo wa? Onhon, ne b'a fo aw ye ko cira lo; a ka bon ka teme hali cira kan. ¹⁰ Sabu min sebera Kitabu konɔ ko Ala ko:

<A fɛ, ne bɛna ne ta ciraden ci ka taga i ja fɛ ka i ta sira laben i ye,>

o ciraden ye Yuhana le ye. ¹¹ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko muso si ma den woro fɔɔ min ta bonya bɛ Yuhana Batizerikɛbaga ta bɔ. O bɛɛ n'a ta, Sankolo Masaya* ra, mɔgɔw bɛɛ ra fitini ka bon ni Yuhana ye. ¹² K'a damina Yuhana Batizerikɛbaga ta wagati ra fɔ ka na se sisan ma, sankolo Masaya* ko kɛra fanga ko le ye, minw bɛ jija, olugu le b'a sɔrɔ. ¹³ Ciraw bɛɛ, ani cira Musa ta sariya* kitabu, o bɛɛ kumana Ala ta Masaya ko ra fɔ ka na se Yuhana Batizerikɛbaga ta wagati ma. ¹⁴ Ni aw kɔni b'a fɛ ka lɔ a ra, cira Iliya* min ko fɔra ko a bɛna na tuun, Yuhana le ye o ye. ¹⁵ Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka faamuri kɛ, o ye jija ka mɛnni kɛ.»

¹⁶ Yesu ko: «Ne bɛ se ka bi mɔgɔw suma ni jɔntigiw le ye? Bi mɔgɔw kɛra i ko denmisennin minw siginin bɛ toron na kɛnɛgbɛ ra; dɔw bɛ pɛrɛn k'a fɔ o tɔjɔgɔnninw ma ko:

¹⁷ <A fɛ, anw ka filen fiyɛ aw ye,

aw ma dɔn kɛ!

Anw ka sangadɔnkiriw la aw ye,

aw ma kasi!>

¹⁸ Sabu Yuhana nana, a tun tɛ domuni janaman kɛ, a tun tɛ minnifen min; o ko, ko jina le b'a ra. ¹⁹ Ayiwa, Min kɛra Adamaden ye*, ale nana, a bɛ domuni kɛ, a bɛ minni kɛ. O ko: <E, cɛ nin nogo ka bon kojugu! Dɔrɔminbaga lo, ninsaraminabagaw, ani mɔgɔ kɛwalejuguw teri lo.> Nka hakiritigiya min bɔra Ala ra, o bɛ lon mɔgɔ kɛwalew le fɛ.»

Yesu ka dugu dɔw mafiyɛnya

(Luka 10.13-15)

²⁰ O ko, Yesu tun ka kabako caman kɛ dugu minw kɔnɔ, a ka kɛ o duguw jaraki ye, sabu o dugumɔgɔw tun ma sɔn ka nimisa. ²¹ A ko: «Korazɛnkaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Bɛtisayidakaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Sabu kabako minw kɛra aw fɛ yan, ni o jɔgɔn tun kɛra Tiri, walama Sidɔn†, o dugumɔgɔw tun bɛna nimisa o ta jurumunw na kabini wagatijan, ka bɔrɔfaniw don o yɛrɛ ra, ka sigi bugurigbɛ ra. ²² O le kosɔn, ne b'a fɔ aw ye ko kiti lon na, Tirikaw, ani Sidɔnkaw ta kiti belɛn bɛna nɔgɔya ka tɛmɛ aw ta kan. ²³ Ayiwa, Kapɛrinahumukaw, aw do? Aw b'a miiri ko aw ta dugu bɛna bonya ka se fɔ sankolo ma wa? Fiyewu! Aw bɛna jigi le ka se fɔ jahanama kɔnɔ; sabu kabako minw kɛra aw fɛ, ni o jɔgɔn tun kɛra Sodɔmu, o dugu tun bɛna to a nɔ

11:10 11.10 Nin kuma fɔra Malaki 3.1. * **11:14** 11.14 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli. † **11:21** 11.21 Tiri ni Sidɔn dugumɔgɔw tun ye siya wɛrɛ mɔgɔw ye minw ta kɛwalew tun ka jugu kɔsɛbɛ.

ra fɔ ka na se bi ma. ²⁴ O le ra ne b'a fɔ aw ye ko kiti lon na, aw ta kiti bena gbeleya ka teme Sodomu ta kan.»

Yesu le be laganfiya di mɔgɔ ma
(Luka 10.21-22)

²⁵ O wagati ra Yesu k'a fɔ ko: «Ne Fa Ala, sankolo ni dugukolo Matigi, ne be baraka la i ye, sabu i ka nin kow dogo dunupa hakiritigiw, ani a kolonbagaw ma, k'a yira denmisenw na. ²⁶ Can lo, Ne Fa Ala, ne be i tando, sabu i k'a latige o cogo le ra ka kapa ni i ta jumanya ye.

²⁷ «Ne Fa ka fen bee labla ne ye. Mɔgɔ si te Dence lon ni Fa Ala te, mɔgɔ si fana te Fa Ala lon ni Dence te, ani ni Dence b'a fe k'a yira mɔgɔ min na.

²⁸ «Aw minw segenin lo, ani aw minw desenin lo aw ta doni korɔ, aw ye na ne fe, ne bena laganfiya di aw ma. ²⁹ Aw ye ne ta zu[‡] la aw kan na, k'a to ne ye aw karan, sabu ne sabarinin lo, ne majiginin lo fana; ni o kera, aw nin bena laganfiya sorɔ. ³⁰ Ne ta zu tako ka nɔgɔn, ne ta doni fana ka fiyen.»

12

Nenekirilon ta ko
(Marika 2.23-28; Luka 6.1-5)

¹ Lon do, Yesu tun be temena foro do ce ma; o lon tun ye Nenekirilon* le ye. Kongɔ tun be karamogodenw na; o ka ke siman dow karikari ye ka o kisew jimi. ² Farisiw ka o ye minke, o ko Yesu ma ko: «A fe, ko min man kan ka ke Nenekirilon na, i ta karamogodenw be o le kera!»

³ Yesu ka o jaabi, ko: «Wagati min kongɔ tun ka Dawuda ni a tagamanogonw mina, a ka min ke aw ma o ko karan wa? ⁴ Dawuda ni a tagamanogonw donna Alabatoso konɔ ka sarakaburuw ta ka a jimi, k'a sorɔ ale o, a tagamanogonw o, mɔgɔ si tun man kan k'a jimi ni sarakalasebagaw* doron te. ⁵ Aw ma a karan fana sariya ra ko Nenekirilon na, ko ni sarakalasebagaw ka baara ke Alabatosoba konɔ, ko o te jate kojugu ye wa? ⁶ K'a sorɔ do be yan min ka bon ni Alabatosoba ye. ⁷ Ala ko: «Aw ye hina nɔgɔn na, ne be o le fe ka teme saraka kan*.» Ni aw tun ka o kuma korɔ lon, aw tun tena бага karamogodenw ma gbansan. ⁸ Sabu Min kera Adamaden ye*, Nenekirilon kuntigiya be o le boro.»

Yesu ka ce boro faganin keneya
(Marika 3.1-6; Luka 6.6-11)

[‡] **11:29** 11.29 Zu: Nin ye senekemisi tagamasiyen ye. Zu be la a kan na, a be doni ta. Ka baara ke Yesu ye, o ka nɔgɔn. * **12:7** 12.7 Nin kuma fora Oze 6.6, ani Matiyo 9.13.

⁹ O kɔ, Yesu tagara o yɔrɔ mɔgɔw ta karanso* ra. ¹⁰ Cɛ do tun bɛ yi, min boro kelen faganin tun lo. O ka Yesu jininka ko: «Ka mɔgɔ kenɛya Nenɛkirilon* na, yala o daganin lo wa?» O tun bɛ sababu do le jinina janko ka Yesu jaraki. ¹¹ Yesu ka o jaabi ko: «Jɔn le bɛ aw ra yan ko ni sagaden kelenpe b'a fɛ, ni o benna dinga kɔnɔ Nenɛkirilon na, ko a tɛ a mina k'a labɔ? ¹² Yala mɔgɔ man fisa ni saga ye pewu wa? Ka kojuman kɛ Nenɛkirilon na, o bennin lo kosebɛ.» ¹³ O kɔ, Yesu ko cɛ ma ko: «I boro foni!» A k'a boro foni minke, a boro kenɛyara ka kɛ i ko a boro to kelen. ¹⁴ Farisiw* bɔra ka taga jɔgɔn ye, janko ka cogo jini Yesu fagako ra. Nka Yesu bɔra o ta janfa kɔrɔ ma; a bɔra ka taga.

Cira Ezayi tun ka kuma min fo Yesu ko ra

¹⁵ Yesu tagato, banabagato caman gbanna Yesu kɔ. A ka o bɛɛ kenɛya. ¹⁶ Nka a k'a fo o ye k'a gbeleya ko o kana ale ko fo mɔgɔw ye. ¹⁷ A ka o fo minke, cira Ezayi tun ka kuma min fo, o kɛra can ye, ko Ala ko: ¹⁸ «Ne ta baaraden ye nin ye, ne ka ale le janawoloma. Ne ta mɔgɔ kanunin lo, a ko ka di ne ye haali. Ne bɛna ne Nin* don a kɔnɔ, a bɛna siya wɛrɛw* karan terrenninya sira ra. ¹⁹ A tena sɔsɔri kɛ ni mɔgɔ ye, a tena pɛrɛn, mɔgɔ tena a pɛrɛnkan mɛn sira kan yɔrɔ si. ²⁰ A tena hali bin karinin to karikari, a tena hali fitina fagato to dufa†. A bɛna to o le kan fo ka na terrenninya sigi yɔrɔ bɛɛ. ²¹ A togo bɛna kɛ siya wɛrɛ mɔgɔw bɛɛ jigiya ye.»

Yesu ta fanga ma bo Setana ra

(Marika 3.22-30; Luka 11.14-23)

²² O kɔ, o nana ni jinato do ye Yesu fɛ; o jinato tun ye fiyentɔ ye, ani bobo. Yesu ka a kenɛya; a kumana, ka yeri kɛ fana. ²³ Mɔgɔw kabakoyara fo ka o hakiri wuri. O ko: «O tuma Dawuda Mamaden* le tɛ cɛ nin ye wa?» ²⁴ Farisiw* ka o mɛn minke, o ko mɔgɔw ma ko: «Nin cɛ nin tɛ jinaw gbenna ni fɛn wɛrɛ ye ni Setana ta sebgaya tɛ, jinaw kuntigiba.» ²⁵ Yesu tun ka o ta miiriya lon; a ko o ma ko: «Ni masaya min o min ta mɔgɔw ka taran ka jɔgɔn kɛrɛ, o masaya bɛ halaki; ni dugu o dugu, walama ni lu o lu ta mɔgɔw fana ka taran ka jɔgɔn kɛrɛ, o dugu, walama o

† **12:20** 12.20 Nin kumaw b'a yira ko Yesu tena a fanga digi desebagatow kan, ani ko a tena fagantanw jigi tige. **12:21** 12.21 Nin kuma fora Ezayi 42.1-4.

lu te to a no ra. ²⁶ Ni Setana be a jɛnɔgɔnw gben, a kera i n'a fo a be a yere le kerera. O tuma a ta masaya be se ka to a no ra cogo di? ²⁷ Ayiwa, ni aw ko, ko ne be jinaw gbenna jinaw kuntigiba togo le baraka ra, o tuma aw yere ta mogow, olugu be o gbenna jon togo le baraka ra? Aw yere ta mogow le bena o kuma ben aw kan. ²⁸ Nka i n'a fo ne be jinaw gbenna Ala Nin le baraka ra, o b'a yira ko Ala ta Masaya* nana se fo aw ma. ²⁹ Mogow be se ka taga don ce barakaman do ta so konɔ ten ko i be a ta fenw sonya, ni i ma se ka a yere mina ka a siri folo wa? Ni i sera ka a mina ka a siri, o tuma i be se ka a ta fenw ce. ³⁰ Ayiwa, mogow min te ne fe, o tigi ye ne jugu le ye. Min te ne demena ka a lajen, o tigi be a yeregera le. ³¹ O le koson ne b'a fo aw ye ko: <Jurumun suguya bee, ani kumajugu suguya bee be se ka yafa mogow ma. Nka ka kumajugu fo Nin Saninman* ma, o jurumun te yafa fiyewu.> ³² Min kera Adamaden ye*, ni mogow o mogow ka kumajugu fo o ma, o tigi bena o jurumun yafa sorɔ; nka ni mogow o mogow ka kumajugu fo Nin Saninman ma, o jurumun te yafa dunupa ra yan, a te yafa lahara fana.»

*Yiri be lon a den fe
(Luka 6.43-45)*

³³ «Ayiwa, aw y'a fo ko yiri ka ni, o tuma a den fana ka ni, walama aw y'a fo ko yiri man ni, o tuma a den fana man ni; sabu yiri be lon a den le fe. ³⁴ Aw fonfonninw! Ka juguya to aw konɔ, aw be se ka kumapuman fo cogo di? Mogow jusu fanin be min na, a da be o le fo. ³⁵ Mogow jusupuman be kopuman le bo a jusu ra k'a ke, nka mogow jusujugu be kojugu le bo a jusu ra k'a ke. ³⁶ Ne b'a fo aw ye ko kiti lon na, mogow ka kumakolon o kumakolon bo o da ra, o bena taga o bee nafa Ala na. ³⁷ I darakuma le koson i bena jo sorɔ, i darakuma le fana koson i bena jaraki.»

*Farisiw ko Yesu ye tagamasiyen do ke
(Marika 8.11-12; Luka 11.29-32)*

³⁸ Ayiwa, sariya karamogow* ni Farisi* dow k'a fo Yesu ye ko: «An karamogow, an b'a fe i ye tagamasiyen do ke an na.» ³⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Bi mogowjuguw, Ala kanblabagaw ko o b'a fe ka tagamasiyen do le ye. Tagamasiyen were tena ke o ye ni cira Yunusu‡ ta tagamasiyen te! ⁴⁰ Cira Yunusu ka tere saba ni su saba ke jageba konɔ cogo min na, Min kera Adamaden ye*, o fana bena tere saba ni su saba le ke kaburu ra. ⁴¹ Kiti lon na, Ninivekaw bena wuri ka aw bi mogow jaraki, sabu cira Yunusu ka olugu waaju minke, o nimisara; o bena aw jaraki, sabu mogow do be yan bi min

‡ 12:39 12.39 Cira Yunusu ta ko fora Yunusu 1-4.

ka bon ni cira Yunusu ye, nka o bæ n'a ta, aw ma nimisa. ⁴² Kiti lon na, Seba jamana masamuso[§] fana bena wuri ka bi mɔgɔw jaraki, sabu ale bɔra fɔ dunuɔa kun dɔ ra ka na masace Sulemani ta hakiritigiyakumaw lamɛn. A bena bi mɔgɔw jaraki sabu mɔgɔ dɔ bæ yan min ka bon ni masace Sulemani ye, nka aw tɛ o lamɛnna.»

(Luka 11.24-26)

⁴³ Yesu ko: «Ni jina bɔra mɔgɔ dɔ ra, o jina bæ taga yaalayaala kongo kɔnɔ ka laganfiyayɔrɔ jini, nka a tɛ laganfiyayɔrɔ sɔrɔ. ⁴⁴ A b'a fɔ o le ra ko: «Ne bena seko ka taga ne bɔyɔrɔkɔrɔ ra.» A bæ seko o tigi fɛ, ka taga a sɔrɔ ko o tigi jusukun lakolon lo, i ko bon min kɔnɔ flanna k'a gbɛ, k'a labɛn ka ja. ⁴⁵ O tuma a bæ taga jina wolonfla wɛrɛ jini ka na, minw ka jugu ni ale yɛrɛ ye; olugu bena don o jinatɔkɔrɔ ra tuun ka to yi. A laban, o tigi cogo bæ juguya ka tɛmɛ a cogokɔrɔ kan. Ayiwa, bi mɔgɔjuguw ta bena kɛ ten le.»

Yesu bæ mɔgɔ minw jate a somɔgɔw ye

(Marika 3.31-35; Luka 8.19-21)

⁴⁶ Ayiwa, ka Yesu to kuma ra jama fɛ, a bamuso ni a balemaw nana ka na lɔ kɛnɛ ma, ko o b'a fɛ ka kuma ni a ye. ⁴⁷ Dɔ ka o kuma lase Yesu ma ko: «I bamuso ni i balemaw lɔnin bæ kɛnɛ ma, o ko o b'a fɛ ka kuma ni i ye.» ⁴⁸ Yesu ko o tigi ma ko: «Jɔn le ye ne bamuso ye, jɔn le ye ne balemaw ye?» ⁴⁹ A ka a boro sin a ta karamɔgɔdenw ma, k'a fɔ ko: «Ninnugu le ye ne bamuso ni ne balemaw ye. ⁵⁰ Ne Fa min bæ sankolo ra, mɔgɔ o mɔgɔ bæ ale sago kɛ, o tigi le ye ne balemace, ani ne dɔgɔmuso, ani ne bamuso ye.»

13

Simankisɛw ta talen

(Marika 4.1-9; Luka 8.4-8)

¹ O lon yɛrɛ ra, Yesu bɔra bon kɔnɔ ka taga sigi bada ra. ² Jama caman nana lajɛn a kɔrɔ, fɔ a ma ja a donna ka sigi kurun dɔ kɔnɔ ji kan. Jama tora bada ra. ³ A ka kuma caman fɔ o ye ni talenw ye. A ko: «Sɛnɛkɛbaga dɔ le bɔra ka taga siman seri a ta foro ra. ⁴ A seririkɛtɔ, simankisɛ dɔw benbenna sirada ra; kɔnɔw nana o bæ kunukunu. ⁵ Simankisɛ dɔw benbenna farayɔrɔw ra; o yɔrɔ bɔgɔmugu tun man ca. O siman falenna joona joona, sabu o ma don dugukolo ra ka se yɔrɔjan. ⁶ O kosɔn tere nana bɔ minkɛ, o bæ jajara, sabu o lilinw ma tagayɔrɔ sɔrɔ dugukolo jukɔrɔ.

[§] 12:42 12.42 Saba jamana masamuso ta ko fɔra Masacew fɔlɔ 10.1-10.

⁷ Simankise dɔw benbenna ɲaniw cɛ ra; ɲaniw wurira ka o datugu. ⁸ Ayiwa, simankise dɔw benbenna dugukolonuman na. Olugu denna; dɔw ka den kemɛ kɛ, dɔw biwɔɔɔ, dɔw bisaba.» ⁹ Yesu ko: «Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka nin kow faamu, o ye jija ka nin kumaw lamɛn.»

Yesu ka talenw lakun fɔ
(Marika 4.10-12; Luka 8.9-10)

¹⁰ Karamɔgɔdenw gbarara Yesu ra k'a jininka ko: «Mun kosɔn i bɛ kuma kɛ talenw le ye k'a fɔ o ye?» ¹¹ Yesu ko o jaabi ko: «Sankolo Masaya* gundow lonniya dira aw le ma, nka a ma di olugu ma. ¹² Sabu dɔ bɛ min fɛ ka ban, dɔ wɛrɛ bɛna di o tigi le ma, k'a ta caya; nka dɔ tɛ min fɛ, hali fitini min b'a fɛ, o bɛna bɔsi a ra. ¹³ O le kosɔn, ne bɛ kuma o fɛ ni talenw ye, sabu olugu b'a flɛ, nka o tɛ a ye; o bɛ o toro malɔ, nka o tɛ a mɛn, o tɛ a faamu fana. ¹⁴ O cogo ra cira Ezayi tun ka kuma min fɔ o ta ko ra, o kɛra can ye, ko: <Aw bɛna mɛnni kɛ, nka aw tɛna faamuri kɛ; aw bɛna flɛri kɛ, nka aw tɛna foyi ye.

¹⁵ Sabu nin jamana mɔgɔw ka o jusukun gbɛleya. O ka o torow datugu, ka o ɲaw datugu, janko o ɲa kana yeri kɛ, o toro kana mɛnni kɛ, o jusukun fana kana faamuri kɛ; sabu o t'a fɛ ka yelemɛ ka na ne fɛ, janko ne ye o kisi.> »

¹⁶ Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: «Aw kɔni, aw ta ɲana, sabu aw ɲaw bɛ yeri kɛ, aw toro fana bɛ mɛnni kɛ. ¹⁷ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko aw bɛ min yera bi, cira caman ni Alapasiranbaga caman tun b'a fɛ ka o ye, nka o m'a ye; aw bɛ min mɛna, o tun b'a fɛ ka o mɛn, nka o m'a mɛn.»

Yesu ka simankisew ta talen kɔɔ fɔ
(Marika 4.13-20; Luka 8.11-15)

¹⁸ «Ayiwa, aw ye simankise ta talen kɔɔ lamɛn: ¹⁹ Mɔgɔ dɔ bɛ Ala ta Masaya* kumaw lamɛn, nka a tɛ a faamu; o kuma min fɔra a ye, Setana bɛ na ka na o bɔ a jusukun na: o tigi le bɛ i ko simankise minw benbenna sirada ra. ²⁰ Simankise minw benbenna farayɔɔ ra, o kɔɔ ye mɔgɔ min bɛ Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn a ma joona joona ni ninsɔndiya ye; ²¹ nka o kuma tɛ lilin don ka taga yɔɔjan o tigi kɔɔ. A ta miiriya yelemɛ ka di. O kosɔn ni sege sera a ma, walama ni mɔgɔw ka a tɔɔɔ Ala ta Kuma kosɔn, o bɛ kɛ sababu ye ka a kunnacɛn o yɔɔnin bɛɛ. ²² Simankise minw benbenna ɲaniw cɛ ra, o kɔɔ ye mɔgɔ min bɛ kuma

men, nka dunupa ta kow hami, ani naforo jarabi be a soro, ka ke sababu ye ka o kuma degu, a te foyi na. ²³ Simankise minw benbenna dugukolonuman na, o koro ye mogo min be Ala ta Kuma lamén, ka a faamu. A be i ko siman min be den; do be den keme ke, do biworo, do bisaba.»

Binjugu ta talen

²⁴ Yesu ka talen do were la tuun; a ko: «Sankolo Masaya* be i n'a fo senekébagá do ta ko: a ka simanpuman seri a ta foro ra. ²⁵ Nka su fe, ka mogow to sunogo ra, a jugu tagara binjugu do kiséw seri siman ce ra, ka taga. ²⁶ Ayiwa, siman nana falen tuma min na, ka wuri, ka den, binjugu fana falenna. ²⁷ Forotigi ta baardenw nana a fo o matigice ye ko: «An matigice, o tuma i tun ma simanpuman le seri i ta foro ra wa? Binjugu bora min, ka na wuri a ce ra?» ²⁸ O matigice ka o jaabi, ko: «Ne jugu do le ka o baara ke.» Baardenw ko a ma ko: «I t'a to an ye taga o bonbon wa?» ²⁹ O matigice ko: «On-on, aw y'a to yi; binjuguw bonto aw kana na siman fana bonbon ni a ye. ³⁰ Aw ye o bee to o ye wuri jogon fe yi fo ka taga simantigewagati se. Ni simantigewagati sera, ne bena a fo simantigebagaw ye ko: Aw ye binjugu bon folo, ka a siri, ka a jeni. O ko, aw be siman tige ka a ladon bondo kono.» »

Ala ta Masaya be damina fitini le (Marika 4.30-32; Luka 13.18-19)

³¹ Yesu ka talen do were la mogow ye tuun; a ko: «Sankolo Masaya* be i n'a fo mutaridi kise. Ce do ka o kise ta ka taga a dan a ta foro ra. ³² O kise le ka dogo ka teme yiri tow bee kise kan; nka a nana falen minke, a wurira ka ke yiri ye, ka bonya ka teme foro yiri tow bee kan, fo konow bena o ta jagaw la a yiriborow ra.»

(Luka 13.20-21)

³³ A ka talen do were fo tuun. A ko: «Sankolo Masaya* be i ko burufunufen. Ni muso ka burufunufen donin ke mugu caman na, a be mugu bee wuri ka a funu.»

(Marika 4.33-34)

³⁴ Yesu ka o kumaw bee fo mogow ye ni talenw le ye. A ma kuma o fe cogo were ra ni talenw te. ³⁵ O cogo ra Ala ta cira ka kuma min fo, o kera can ye, ko Ala ko: «Ne bena ne da yele ka talenw le fo; ko minw dogonin be kabini dunupa danwagati, ne bena o fo.»

Yesu ka binjugu ta talen koro fo

³⁶ O kɔ, Yesu bɔra jama kɔrɔ ka taga don bon kɔnɔ. A ta karamɔgɔdenw gbarara a ra, k'a fɔ a ye ko: «Binjugu min wurira foro kɔnɔ, o talen kɔrɔ fɔ an ye.» ³⁷ Yesu ka o jaabi ko: «Min kera Adamaden ye, o le be simankiseɓuman seri. ³⁸ Foro, o ye dunuɓa ye; simankiseɓuman, o ye Ala ta Masaya* mɔgɔw ye; binjuguw, o ye Setana ta mɔgɔw ye. ³⁹ Jugu min ka binjugu kisew seri, o ye Setana ye; simantigewagati, o ye dunuɓa laban ye; simantigebagaw, o ye melekew ye. ⁴⁰ Binjugu be bon ka a firi tasuma ra cogo min na, dunuɓa laban na, a bena ke ten le. ⁴¹ Min kera Adamaden ye*, ale bena a ta melekew ci ka na mɔgolafiribagaw, ani kojugukebagaw bee sama ka o labɔ a ta Masaya ra, ⁴² ka o firi tasumaba ce ma; kasi ni jinɓimi le bena ke o yɔrɔ ra. ⁴³ Nka mɔgɔ terenninw, olugu bena manamana i ko tere, o Fa Ala ta Masaya ra. Min b'a fe ka faamuri ke, o ye jija ka menni ke.»

Ala ta Masaya nafa le ka bon

⁴⁴ Yesu ko: «Sankolo Masaya* be i n'a fɔ naforo min tun dogonin be foro dɔ kɔnɔ. Ce min tagara bɔ a kan, ale ka a lalaga ka a dogo a nɔ ra yi. A jusu diyaninba tagara a borofenw bee fiyeere ka na foro yere san kunkelen.

⁴⁵ «Sankolo Masaya be i n'a fɔ jagokebaga min tun be lulu pumanmanw jinina. ⁴⁶ A nana lulu songɔba dɔ ye lon dɔ, a tagara a borofenw bee fiyeere ka na o lulu san.

⁴⁷ «Sankolo Masaya be i n'a fɔ jɔ min firira ji ra. A be jɛge suguya bee mina. ⁴⁸ Ni a fara jɛge ra, o b'a sama ka na ni a ye jida ra kene ma. Jɛgeminabagaw be sigi ka jɛgew woloma. Minw ka ɓi, o be olugu bla minan kɔnɔ. Minw man ɓi, o be olugu firi. ⁴⁹ Dunuɓa laban na a bena ke ten le. Melekew bena mɔgɔjuguw woloma ka bɔ mɔgɔɓumanw na, ⁵⁰ ka o firi tasumaba ra. Kasi ni jinɓimi le bena ke o yɔrɔ ra.»

⁵¹ Ayiwa, Yesu ka karamɔgɔdenw jininka; a ko: «Aw ka nin kumaw faamu wa?» O ko: «Ɔnhɔn.» ⁵² A k'a fɔ o ye ko: «Ayiwa, ni sariya karamɔgɔ* min ka sɔn sankolo Masaya ma, ka karan a ra, o be lonniyakura sɔrɔ ka fara lonniyakɔrɔ kan. A be i n'a fɔ lutigi min be fen kɔrɔ ni fenkura sɔrɔ a ta naforo ra.»

*Nazaretikaw banna Yesu ra
(Marika 6.1-6; Luka 4.16-30)*

⁵³ Ayiwa, Yesu ka o talenw fɔ ka ban minke, a bɔra o yɔrɔ ra. ⁵⁴ A tagara a lamɔdugu ra. A tagara mɔgɔw karan o ta karanso* kɔnɔ. A ta karan tun ka mɔgɔw kɔnɔnɔban fɔ o ka ke a fɔ ye ko: «A ka nin hakiritigiya ni nin kabakow sebagaya sɔrɔ min? ⁵⁵ Yirilesebagaya dence le te wa? A

bamusu tɔɔ le tɛ Mariyamu ye wa? Yakuba ni Yusufu ni Simɔn ni Zude, olugu le tɛ a dɔɔcɛw ye wa? ⁵⁶ Yala a dɔɔmusow bɛɛ tɛ an fɛ yan wa! O tuma ale bɔra ni nin kow bɛɛ ye min?» ⁵⁷ O kow kera sababu ye ka o bɛɛ kunnacɛn, o ma la Yesu ra. Yesu k'a fɔ o ye ko: «Cira tɛ dɔɔɔya yɔɔ si, ni a yɛɛ ta dugu tɛ, ani a yɛɛ ta so.» ⁵⁸ Yesu ma kabako caman kɛ o yɔɔ ra, o mɔɔɔw ta lanabariya kosɔn.

14

Yuhana Batizerikɛbaga fagacogo
(Marika 6.14-29; Luka 9.7-9)

¹ Ayiwa, o wagati ra, jamanatigi Herodi* nana Yesu ko mɛn. ² A ko a ta baaradenw ma ko: «Yuhana Batizerikɛbaga lo! A kununa ka bɔ saya ra le! O le kosɔn sebagaya b'a fɛ ka kabakow kɛ.»

³ Ayiwa, Herodi tun ka Yuhana mina ka a siri ka a bla kaso ra. O tun kera a balemace Filipe ta muso Herodiyadi le kosɔn. ⁴ Sabu Yuhana tun k'a fɔ Herodi ye ko: «A bennin tɛ ko i ye nin muso furu.» ⁵ Herodi tun b'a fɛ ka Yuhana faga. Nka a tun bɛ siranna jama ja, sabu mɔɔɔw tun bɛ Yuhana jatera Ala ta cira le ye. ⁶ Ayiwa, Herodi worolon kunbɛn nana se; ka o to o panagbɛ ra, Herodiyadi denmuso ka dɔn kɛ mɔɔɔw ye; a ko diyara Herodi ye, ⁷ fɔ a karira sungurunin ye ko ni a ka fɛn o fɛn daari ale fɛ, ale bɛna o di a ma. ⁸ Sungurunin bamuso k'a kɔnɔnɔsu; sungurunin ko masace ma ko: «Yuhana Batizerikɛbaga kunkolo bla minan dɔ kɔnɔ, k'a di ne ma yan sisan!» ⁹ O kuma ka masace janasisi; nka a karira minke sungurunin ye jama bɛɛ ja na, a ko, ko o ye a di a ma. ¹⁰ A ka mɔɔɔ dɔ ci ka taga Yuhana kunkolo tige kasobon kɔnɔ. ¹¹ O ka a kunkolo bla minan dɔ kɔnɔ ka na a di sungurunin ma; a tagara a di a bamuso ma. ¹² Yuhana ta karamɔɔɔdenw nana a su ta ka taga a sutara. O tagara o kibaroya fɔ Yesu ye.

Yesu ka domuni di jama ma

(Marika 6.30-44; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14)

¹³ Yesu ka o kibaroya mɛn minke, a bɔra o yɔɔ ra ka don kurun dɔ kɔnɔ ka ji tige, ka taga yɔɔ dɔ ra kongo kɔnɔ a danna. Mɔɔɔw nana o lɔn minke, o bɔra o ta duguw kɔnɔ ka tugu a kɔ o sen na. ¹⁴ Yesu bɔra kurun kɔnɔ minke, a ka jamaba ye; o hina donna a ra. Banabagatɔ minw tun bɛ o cɛ ra, a ka olugu keneya. ¹⁵ Wulada nana se minke, karamɔɔɔdenw gbarara a ra, k'a fɔ a ye ko: «A fle, an bɛ kongo le kɔnɔ yan, wagati fana janfara. Jama labla, o ye taga kɛɛfɛduguw ra ka taga domuni san.» ¹⁶ Yesu ka o jaabi, ko: «O man kan ka taga yɔɔ wɛɛ ra. Aw yɛɛ ye domuni di

o ma!» ¹⁷ Karamogodenw ko Yesu ma ko: «Burukun looru ni jegeden fla doron le be an fe.» ¹⁸ Yesu ko: «Aw ye na ni o ye yan.» ¹⁹ A ko mogow ye sigi dugu ma binmisenw kan. A ka burukun looru ni jegeden fla ta ka a ja korota san fe ka baraka la Ala ye. O ko, a ka buru tigetige k'a di karamogodenw ma; olugu k'a tarantaran jama ra. ²⁰ Mogo bee ka domuni ke fo ka fa. O ko, burukunkurunw ni jega to minw tora, o ka segi tan ni fla fa ni o ye. ²¹ Mogo minw tun ka o domuni ke, olugu ra cew tun be mogo waga looru bo; musow ni denmisenw ma jate.

Yesu tagamana ji kan

(Marika 6.45-52; Yuhana 6.15-21)

²² O ko, Yesu ka karamogodenw jagboya ko o ye kurun ta ka ba tige, ka bla ale ja, sani ale ye jama labla. ²³ Yesu ka jama labla minke, a yelenna kuru kan ka Ala daari a kelen na. A kelen tora yi fo ka na su ko. ²⁴ O y'a soro karamogodenw ta kurun yoro tun janyara bada ra ka ban. Fono nana ke o kunben ye; jikuruw ka ke o ta kurun fifafifa ye. ²⁵ Su dugutarama fe, Yesu tagamana ji kan ka taga o no fe. ²⁶ Karamogodenw nana Yesu tagamato ye ka na ji kan minke, o ja tigeria; o ko, ko su do ja lo. O siranna, fo o ka ke kule ci ye. ²⁷ O yoronin bee, Yesu ko: «Aw ye aw hakiri sigi, ne lo! Aw kana siran!» ²⁸ Piyeri ko Yesu ma ko: «Matigi, ni ele lo, a fo ne ye tagama ji kan ka taga i no fe.» ²⁹ Yesu ko: «Na!» Piyeri bora kurun konso ka ke tagama ye ji kan ka taga Yesu fe. ³⁰ Nka Piyeri nana a ye ko fono be bonyara minke, a siranna. A nana ke jigi ye ji jukoro minke, a perenna ko: «Matigi, ne kisi!» ³¹ O yoronin kelen bee Yesu k'a mina, k'a fo a ye ko: «I ta lanaya le ka dogo. Mun na i sigiyara?» ³² O donna kurun konso. Fono lora. ³³ Mogo to minw tun be kurun konso, olugu bee ka o kinbiri gban Yesu koro; o ko: «Can ra, Den min bora Ala ra*, ele lo.»

Yesu ka banabagatow keneya Zenesareti mara ra

(Marika 6.53-56)

³⁴ Yesu ni a ta karamogodenw ka ba tige; o tagara se Zenesaretikaw ta mara ra. ³⁵ O yoro mogow ka Yesu ye minke, o ka a lon. O ka o kibaro lase yorow bee ra. Mogow nana ni banabagatow bee ye. ³⁶ Mogow tun b'a daarira ko a ye sabari k'a to olugu ye maga a ta derege dagbolo dama ra. Min o min magara a ra, o bee keneyara.

15

Farisiw ni sariya karamogow ta landakow

(Marika 7.1-13)

1 Ayiwa, Farisiw* ni sariya karamogɔ* dɔw bɔra Zeruzalemu ka na Yesu fe, ka na a jininka ko: 2 «Mun koson i ta karamogɔdenw be an bemaw ta landaw cenna? O te o tege ko* ka sorɔ ka domuni ke!» 3 Yesu ka o jaabi ko: «Aw do? Mun na aw fana be aw ta landaw ta ka Ala ta sariya* cen? 4 Ala ko: <I fa ni i ba bonya,> ko: <Ni mogɔ min ka kumajugu fo a face walama a bamuso ma, o tigi ka kan ka faga†.> 5 Nka aw ko, ko ni mogɔ min k'a fo a face walama a bamuso ye ko a tun b'a fe ka fen min di a ma, ko a ka o di Ala ma saraka ye, ko o tuma jagboya te tuun ko o tigi ye fen di a face walama a bamuso ma. 6 Ayiwa, o cogo ra, aw ka Ala ta Kuma ke fengbansan ye, ka aw ta landakow le ta. 7 Aw flankafuw, cira Ezayi ka kuma min fo aw ta ko ra, o benna kosebe, ko Ala ko: 8 <Nin mogow koni b'a fo o da ra le ko o be ne bonya, k'a sorɔ o jusukun yoro ka jan ne ra! 9 O be ne batora gbansan le, sabu o be adamadenw ta landa sigininw le ta ka mogow karan o ra.> »

Fen minw be se ka mogɔ lanogɔ
(Marika 7.14-23)

10 O ko, Yesu ka jama wele k'a fo o ye ko: «Aw ye aw toro malo ka nin faamu kosebe. 11 Fen min be don mogɔ da ra, o te mogɔ lanogɔ; nka min be bo a da ra, o le be a lanogɔ.» 12 Yesu ka o kuma fo minke, a ta karamogɔdenw gbarara a ra; o ko a ma ko: «I m'a lon ko i ta kuma digira Farisiw* ra wa?» 13 Yesu ko: «Ne Fa min be sankolo ra, ni ale yere ma yiri o yiri turu, o bee bena bon ka bo yi le.» 14 A ko: «Aw ye Farisiw to yi. Fiyentow lo; olugu yere le fana ye jɔgon ta bereminabagaw ye. Ni fiyento do ka do were ta bere mina, o fla bee le bena ben dinga konɔ.»

15 Piyeri ko Yesu ma ko: «O kuma korɔ fo an ye.» 16 Yesu ko: «O tuma hakiri te aw fana fe wa? 17 Aw m'a lon ko domunifen o domunifen be don mogɔ da ra, o be taga a konɔbara le ra wa, o ko o tigi be taga so ko, ka o fenw labo wa? 18 Nka kuma minw be bo mogɔ da ra, o be bo a jusukun le ra; o le be mogɔ lanogɔ. 19 Miiriyajuguw be bo mogɔ jusukun le ra; o le be mogɔ bla mogɔfaga ra, ani jɛneya, ani jatɔya, ani sonyari, ani faninya seereyaw, ani tɔgocɛnri. 20 O kow le be mogɔ lanogɔ; nka ka domuni ke ni i tegekobari ye, o te mogɔ lanogɔ.»

* 15:2 15.2 Farisiw ta tegekocogo tun be ke ka kapa ni o ta landaw le ye. † 15:4 15.4 Nin kumaw fora Bori 20.12; Sariya 5.16; Bori 21.17; Sarakalasebagaw 20.9. 15:9 15.9 Nin kuma fora Ezayi 29.13.

*Siya wɛrɛ muso min tun lara Yesu ra
(Marika 7.24-30)*

²¹ Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka taga Tiri ni Sidon mara ra.
²² Ayiwa, Kanaanakamusu dɔ tun siginin bɛ o mara ra; ale nana Yesu fɛ ka na kule, ko: «Matigi, Dawuda Mamaden*, sabari ka na ne ma. Jina dɔ bɛ ne denmuso tɔɔrɔra kosebɛ!»
²³ Nka Yesu ma foyi fɔ. A ta karamɔgɔdenw gbarara a ra, k'a fɔ a ye ko: «I tɛ muso labla wa? A flɛ, a bɛ kulera an kɔ cogo min na!»
²⁴ Yesu ko: «Ala ka ne ci Izirayelimɔgɔw dɔrɔn le fɛ, minw bɛ i ko saga tununinw.»
²⁵ Nka muso nana a kinbiri gban Yesu kɔrɔ, k'a fɔ a ye ko: «Matigi, na ne demɛ.»
²⁶ Yesu k'a jaabi ko: «Ka denmisenw ta domuni ta ka o firi wurudenninw kɔrɔ, o man ni.»
²⁷ Muso ko: «Matigi, o ye can ye, nka lutigi domunikɛtɔ, domuni murumuru minw bɛ benben, wurudenninw bɛ o domu dɛ!»
²⁸ A ka o fɔ minke, Yesu ko: «E, muso, i ta lanaya ka bon. I ka min jini, o ye kɛ i ye.» O yɔrɔnin bɛɛ ra, muso ta den keneyara.

Yesu ka banabagatɔ caman keneya

²⁹ Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka na Galile ba kɛrɛfɛyɔrɔw ra. A sera yɔrɔ dɔ ra, a yelenna kuru dɔ kan ka sigi.
³⁰ Jamaba nana a fɛ ni nabaraw ye, ani fiyɛntɔw, ani senkelenw, ani bobow, ani banabagatɔ suguya caman wɛrɛ. O nana olugu bɛɛ bla Yesu kɔrɔ; a ka o bɛɛ keneya.
³¹ Jama k'a ye minke ko bobow kumana, senkelenw tagamana, nabaraw bɛ tagamana, fiyɛntɔw na yelɛra, o bɛɛ jusu diyara. O ka Izirayeli* ta Ala tando.

*Yesu ka domuni di jama caman ma
(Marika 8.1-10)*

³² Yesu k'a ta karamɔgɔdenw wele k'a fɔ o ye ko: «Nin jama hina bɛ ne ra dɛ! Nin ye o tere saba ye ne kɔrɔ yan, foyi tɛ o boro k'a domu. Ne t'a fɛ ka o kɔngɔtɔ bla ka taga, ni o tɛ, o baraka bɛna ban sira cɛ.»
³³ Karamɔgɔdenw ka Yesu jaabi ko: «An bɛna buru sɔrɔ min kongokolon kɔnɔ yan, janko nin jamaba ye domuni kɛ ka fa?»
³⁴ Yesu ko o ma ko: «Burukun jori le bɛ aw fɛ yan?» O ko: «Burukun wolonfla, ani jɛgɛden fitini dama dama.»
³⁵ Yesu ko mɔgɔw ye sigi dugu ma.
³⁶ O kɔ, a ka o burukun wolonfla ni jɛgɛw ta, ka baraka la Ala ye, ka o tigɛtigɛ, ka o di a ta karamɔgɔdenw ma; karamɔgɔdenw k'a tarantaran jama ra.
³⁷ Jama bɛɛ ka domuni kɛ fɔ ka fa. Burukunkurun ni jɛgɛ tɔ min tora, o ka o cɛ ka segi wolonfla fa.
³⁸ Mɔgɔ minw tun ka domuni kɛ, o ra cɛw tun ye cɛ waga naani; musow ni denmisenw ma jate.
³⁹ O kɔ, Yesu ka jama labla, ka don kurun dɔ kɔnɔ ka taga Magadankaw ta mara ra.

16

Farisiw ni Sadusiw ko Yesu ye tagamasiyen dɔ yira olugu ra

(Marika 8.11-13; Luka 12.54-56)

¹ Ayiwa, Farisiw* ni Sadusi* dɔw nana Yesu fe; o tun b'a fe ka Yesu kɔrɔbɔ le. O ko Yesu ma ko a ye tagamasiyen dɔ ke ka a yira olugu ra, min b'a yira ko a bɔra Ala ra. ² Yesu ka o jaabi ko: «Ni wulada sera, ni aw ka sankolo ja wulennin ye, aw b'a fɔ ko sanji tɛ ben. ³ Sɔgɔmada fe ni aw ka san ja finnin ye, aw b'a fɔ ko sanji bɛ ben bi, sabu san ja finna. Ayiwa, ni aw bɛ sankolo ja cogoya ye k'a lɔn, mun na aw tɛ se ka nin wagati ta kow tagamasiyenw faranfasi ka o lɔn fana? ⁴ Bi mɔgɔjuguw, Ala kanblabagaw ko o b'a fe ka tagamasiyen dɔ le ye. Tagamasiyen wɛrɛ tena ke o ye ni cira Yunusu ta tagamasiyen tɛ!» Yesu ka o fɔ minke, a bɔra o kɔrɔ ka taga.

Farisiw ni Sadusiw ta burufunufen

(Marika 8.14-21)

⁵ Ayiwa, Yesu ta karamɔgɔdenw tagatɔ ba kɔ, o tun jinana o ma buru ta. ⁶ Ayiwa, Yesu nana a fɔ o ye ko: «Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi Farisiw* ni Sadusiw* ta burufunufen na dɛ!» ⁷ Karamɔgɔdenw ka ke a fɔ ye jɔgɔn ye ko: «An ma buru ta minke, o kosɔn a bɛ nin kuma fɔra!» ⁸ Yesu tun ka o ta miiriya lɔn minke, a ko: «Aw ta lanaya ka dɔgɔ dɛ! Mun kosɔn aw b'a miirira ko aw ma buru ta minke, ko o kosɔn ne ka nin kuma fɔ? ⁹ Wagati min ne ka burukun looru di mɔgɔ waga looru ma, o k'a domu ka fa, mɔgɔw fanin kɔ aw ka segi ja dama min cɛ buru tɔ ra, aw hakiri tɛ o ra wa? Aw ma o faamu wa? ¹⁰ Ani ne ka burukun wolonfla di mɔgɔ waga naani ma minke, aw ka segi ja dama min sɔrɔ buru tɔ ra, aw hakiri tɛ o fana ra wa? ¹¹ Ne ko minke ko aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi Farisiw, ani Sadusiw ta burufunufen na, mun na aw tɛ a faamu ko buru min bɛ domu, ko ne tɛ o le ma?» ¹² O yɔrɔ ra karamɔgɔdenw ka sɔrɔ k'a faamu ko a tun tɛ burufunufen yɛrɛ le ma, nka a tun b'a fe k'a fɔ ko o ye o yɛrɛ kɔrɔsi Farisiw* ni Sadusiw* ta karan le ra.

Piyɛri ko Yesu le ye Kisibaga ye

(Marika 8.27-30; Luka 9.18-21)

¹³ Yesu tagara se Sezare Filipi mara ra minke, a ka a ta karamɔgɔdenw jininka ko: «Mɔgɔw bɛ ne jatera jɔntigi le ye dɛ, ne Min kɛra Adamaden ye*?» ¹⁴ Karamɔgɔdenw ko: «Dɔw ko i ye Yuhana Batizerikebaga le ye, dɔw ko i ye cira Iliya* le ye, dɔw ko i ye cira Yeremi le ye, walama cira dɔ

* **16:14** 16.14 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

wερε.» ¹⁵ Yesu ko o ma ko: «Aw do? Aw ta miiriya ra ne ye jontigi le ye?» ¹⁶ Simōn Piyeri k'a jaabi ko: «Ele le ye Kisibaga* ye, Ala ka min panawoloma, ani Den* min bōra Ala panaman na.» ¹⁷ Yesu k'a jaabi, ko: «Yunusu dence Simōn, ele ta pana, sabu i ka min fō, o ma bō adamaden na; ne Fa min bε sankolo ra, a bōra ale le ra. ¹⁸ Ne fana b'a fō ko ele ye Piyeri† ye; ne bena ne ta lanabagaw ta jenkuru* lō kabakuru min kan, ele le ye o kabakuru ye. Setana ni a ta sebagaya tena se sōrō o jenkuru kan. ¹⁹ Ne bena sankolo Masaya* lakilew di i ma. Ni i ka fēn o fēn siri dugukolo kan yan, o bena siri sankolo ra; ni i fana ka fēn o fēn foni dugukolo kan yan, o bena foni sankolo ra fana.» ²⁰ Yesu k'a fō karamōgōdenw ye k'a gbēleya ko o kana a fō mōgō si ye ko ale le ye Kisibaga ye.

*Yesu ta saya ni a kunuko
(Marika 8.31–9.1; Luka 9.22)*

²¹ Ayiwa, k'a ta o wagati ra, Yesu ka kε a yira ye a ta karamōgōdenw na, ko jagboya lo ale ye taga Zeruzalemu, ka taga tōrō kosebe cekōrōbaw, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamōgōw* boro; ko o bena ale faga, nka a tere sabanan, ale bena kunu. ²² Ayiwa, Piyeri ka Yesu wele ka taga kere fε, k'a mafiyenya o kuma kosōn, ko: «Matigi, Ala ye an kisi o ma! Nin ko jōgōn tena se i ma fiyewu.» ²³ Yesu k'a ja munu k'a fō Piyeri ma ko: «Bō ne kō, ele setanamōgō! Ele ye ne kunnacēnbagā le ye; sabu Ala sago ye min ye, ele tε miiri o ra dε, fō adamadenw sago.»

Mōgō bε tugu Yesu kō cogo min na

²⁴ O kō, Yesu ko a ta karamōgōdenw ma ko: «Ni mōgō min b'a fε ka tugu ne nō fε, o tigi ka kan ka ban a yere ra, k'a ta gbengbenyiri ta ka tugu ne kō. ²⁵ Sabu ni mōgō o mōgō b'a fε k'a nin kisi, o tigi bena bōnō a nin na; nka ni mōgō o mōgō ka bōnō a nin na ne kosōn, o tigi bena a nin sōrō. ²⁶ Ni mōgō ka dunuḡa bε sōrō, ka taga bōnō a nin na lahara, dunuḡasōrō ka mun le ja o tigi ye? Mōgō bε se ka mun le di min bε se ka kε a nin kunmabōsara ye? ²⁷ Min kera Adamaden ye*, lon min na o bena na ni a Fa ta nōrō ye, ani a ta mēlekew, o lon na a bena bε sara ka kapa ni a tigi kecogo ye. ²⁸ Can ra, ne b'a fō aw ye ko minw lōnin bε yan bi, o dōw tena sa fiyewu, fō Min kera Adamaden ye, o ye o nato ye ka na sigi a ta masaya ra.»

† **16:18** 16.18 Piyeri tōgō kōrō le ye ko kabakuru.

17

*Yesu nɔɔɔ yirara karamɔɔɔdenw na
(Marika 9.2-13; Luka 9.28-36)*

¹ Ayiwa, tere wɔɔɔɔ tɛmenin kɔ, Yesu ka Piyeri ni Yakuba ni Yakuba balemace Yuhana wele ka taga ni o ye kuru jamijan dɔ kan o danna. ² O yɔɔɔ ra, Yesu cogoya yelemana o ja na. A jaɔa manamanana i ko tere, a ta faniw gbera pepe i ko yeelen. ³ O kɔ, karamɔɔɔɔden saba ka cira Musa ni cira Iliya* ye, o be kumana ni Yesu ye. ⁴ Piyeri ko Yesu ma ko: «Matigi, an nana yan minke, o jaɔa de! Ni i sɔɔna, ne bɛna fanibon saba lɔ: ele ta kelen, cira Musa ta kelen, ani cira Iliya ta kelen.» ⁵ Ka Piyeri to o kuma ra, sankaba dɔ manamanatɔ nana o bɛɛ datugu. O ka kumakan dɔ men ka bɔ o sankaba ra, ko: «Nin le ye ne Dence kanunin ye; a ko ka di ne ye haali. Aw y'a lamɛn!» ⁶ Karamɔɔɔɔden saba ka o kuma men minke, o sirankojugu fe o bɛɛ benna ka o ja biri dugu ma. ⁷ Nka Yesu gbarara o ra ka a boro la o kan, k'a fɔ o ye ko: «Aw kana siran, aw ye wuri.» ⁸ O ka o ja kɔɔta minke, o ma mɔɔɔ si ye ni Yesu kelen te.

⁹ Ayiwa, ka o jigito to ka bɔ kuru kan, Yesu ka nin kuma fɔ o ye k'a gbɛɛya ko: «Aw ka ko min ye, aw kana o fɔ mɔɔɔ si ye fɔlɔ, fɔ Min kɛra Adamaden ye*, o ye kunu ka bɔ saya ra.»

¹⁰ O kɔ, karamɔɔɔɔdenw ka Yesu jininka ko: «Mun kosɔn sariya karamɔɔɔw* b'a fɔra ko: <Cira Iliya le ka kan ka kɔn ka na fɔlɔ?> » ¹¹ Yesu ka o jaabi ko: «Can lo Iliya le ka kan ka na fɔlɔ ka fɛn bɛɛ labɛn. ¹² Nka ne b'a fɔ aw ye ko cira Iliya nana ka ban, nka mɔɔɔw m'a lɔn; o ka a ke o sago ye. O cogo kelen le ra, Min kɛra Adamaden ye, ale fana bɛna tɔɔɔ o boro.» ¹³ Karamɔɔɔɔdenw k'a lɔn o tuma ra ko a tun be kumana o fe Yuhana Batizerikebaga ta ko le ra.

*Yesu ka den jinatɔ dɔ kenɛya
(Marika 9.14-29; Luka 9.37-43a)*

¹⁴ Yesu ni o karamɔɔɔɔdenw nana se jama kɔɔɔ tuma min na, ce dɔ nana a kinbiri gban Yesu kɔɔɔ k'a fɔ ko: ¹⁵ «Ne Matigi, sabari ka ja ne dence ma. Kirikirisiyen le b'a ra, a b'a tɔɔɔra kosebe; wagati dɔw ra a be ben tasuma ra, wagati dɔw ra a be ben ji ra. ¹⁶ Ayiwa, ne nana ni a ye i ta karamɔɔɔɔdenw fe, nka o ma se ka a kenɛya.» ¹⁷ Yesu ko: «Aw mɔɔɔɔjugu lanabariw, ne bɛna to ni aw ye fɔ tuma juman, janko aw ye la ne ra? Ne bɛna aw ta kow sɔɔmina fɔ ka taga se wagati juman le? Aw ye na ni den ye ne fe

* 17:3 17.3 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

yan.» ¹⁸ Yesu songora jina ra; jina bora den na; a keneyara o yoronin kelen bee ra.

¹⁹ Yesu ta karamogodenw gbarara a koro ka a jininka o danna ko: «Mun koson anw ma se ka nin jina gben?» ²⁰ Yesu ka o jaabi ko: «Aw ta lanaya ka dogo kojugu. Can ra ne b'a fo aw ye ko ni aw ta lanaya bonya tun ka hali mutaridi kise† bo, ni aw tun k'a fo nin kuru ye ko: <Bo i no ra ka taga yan fe,> a tun be bo a no ra. Foyi si tun tena aw kapa. ²¹ [Nka nin jina jogon koni, foyi te se ka ale bo ni sundon ni Aladaari te.]»

*Yesu k'a ta saya ko fo tuun
(Marika 9.30-32; Luka 9.43-45)*

²² Ayiwa, ka karamogodenw bee lajennin to jogon fe Galile mara ra, Yesu k'a fo o ye ko: «Min kera Adamaden ye*, o bena o mina k'a don mogow boro. ²³ O bena a faga, nka a saya tere sabanan a bena kunu.» O kuma ka karamogodenw jusu kasi kosebe.

Yesu ka Alabatosoba wari sara

²⁴ Yesu ni a ta karamogodenw sera Kaperinahumu minke, Alabatosoba ta ninsaraminabagaw gbarara Piyeri ra ka a jininka ko: «Aw karamogo te Alabatosoba wari sara wa?» ²⁵ Piyeri ka a jaabi ko: «A b'a sara.» Piyeri donto bon kono, Yesu folora ka kuma ta k'a fo ko: «Simon, i be mun miiri? Nin dunupa masaw be ninsongo walama wusugu mina jon le fe? Jamanadenw wa, walama lonanw?» ²⁶ Piyeri ka Yesu jaabi ko: «Lonanw lo.» Yesu ko: «O tuma jamanadenw man kan ka a sara. ²⁷ O bee n'a ta, an t'a fe ka ko do ke min be digi nin mogow ra. O ra, taga ba ra ka taga dulen bla ji ra; i bena jerge folo min mina, i ye o sama ka bo, ka a da waga. I bena wari do soro a da ra; i be o bo ka na ne ta wari ni ele ta wari sara ni o ye.»

18

*Mogo min ye namogo ye Ala ta Masaya ra
(Marika 9.33-37; Luka 9.46-48)*

¹ Ayiwa, o wagati ra, karamogodenw gbarara Yesu ra ka a jininka ko: «Jontigi le ye namogo ye Ala ta Masaya* ra?» ² O tuma Yesu ka denfitini do wele, ka na o lo o ce ra, ³ k'a fo o ye ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko ni aw ma aw cogoya yelema ka ke i ko denfitiniw, aw tena don sankolo Masaya ra fiyewu. ⁴ Mogo min ka a yere majigi ka ke i n'a fo nin denmisen, o tigi le ye namogo ye sankolo Masaya ra. ⁵ Ni

† **17:20** 17.20 Yahudiyaw fe, mutaridi kise le tun ka dogo ka teme simankise tow bee kan.

mogɔ o mogɔ ka nin denfitini jɔgɔn dɔ mina ka ja ne tɔgɔ kosɔn, o tigi ka ne yere le mina ka ja.»

Fen minw be mogɔ bla jurumun na
(Marika 9.42-48; Luka 17.1-2)

⁶ «Nka nin denfitini minw lanin be ne ra ka ban, sani mogɔ dɔ ye ke sababu ye ka o ra kelen kunnacen ka bo lanaya ra, a ka fisa o ye wugu belebeleba dɔ le dulon o tigi kan na ka a firi kogɔji ra.

⁷ «Bɔnɔ be dunɔnamogɔw sɔrɔ o ta kunnacennikow kosɔn, sabu o kunnacenni kow ke ye jagboya le ye. Nka mogɔ min be ke sababu ye ka o ke, bɔnɔ bɛna o tigi sɔrɔ!

⁸ «Ayiwa, ni i boro kelen walama ni i sen kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka a firi yɔrɔjan; sabu ka taga don ni i boro kelen walama ni i sen kelen ye arijana ra, o ka fisa i ma, sani i boroflatigi walama i senflatigi ye taga firi jahanama ra tasuma banbari kɔnɔ yi. ⁹ Ayiwa, ni i paden kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a wɔgɔbi ka a firi yɔrɔjan; sabu ka taga don ni i paden kelen ye arijana ra, o ka fisa i ma, sani i padenflatigi ye taga firi jahanama tasuma ra. ¹⁰ Aw ye aw yere kɔrɔsi, aw kana nin denmisen dɔ dɔgɔya, sabu ne b'a fɔ aw ye ko o ta melekew be ne Fa Ala ja kɔrɔ sankolo ra tuma bɛɛ. ¹¹ [Sabu Min kɛra Adamaden ye*, o nana mogɔ tununinw le jini ka o kisi.]»

Saga tununin ta ko
(Luka 15.3-7)

¹² Yesu ko: «Aw b'a miiri di? Ni saga keme be ce dɔ fe, ni kelen ka tunu, a te a tɔ bikɔnɔntɔn ni kɔnɔntɔn to kongori kan yi ka taga saga tununin yɔrɔjini wa? ¹³ Ayiwa, ni a k'a ye, a be ninsɔndiya min sɔrɔ, a te o ninsɔndiya jɔgɔn sɔrɔ tɔ bikɔnɔntɔn ni kɔnɔntɔn kosɔn. ¹⁴ O cogo kelen na, aw Fa Ala min be sankolo ra, ale t'a fe nin denmisenw ra hali kelenpe ye tunu.»

Yesu ko balemaw ka kan ka yafa jɔgɔn ma

¹⁵ «Ayiwa, ni i balema ka kojugu dɔ ke, taga kuma ni a ye, i kelen ni a kelen. Ni a sɔnna i ta kuma ma, aw ta balemaya be to a nɔ ra. ¹⁶ Nka ni a ma sɔn ka i lamɛn, i ye mogɔ kelen, walama mogɔ fla fara i yere kan, aw ye taga a fe, janko o ko bɛɛ ye janabɔ ka kapa ni seere fla, walama ni seere saba ta kuma ye. ¹⁷ Nka ni a banna ka aw lamɛn, a fɔ lanabagaw ta jenkuru ye; ni a ma sɔn ka lanabagaw ta jenkuru* fana lamɛn, o tuma, i ye a jate i ko Alalɔnbari, walama i ko ninsaraminabaga. ¹⁸ Ayiwa, can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni aw ka fen o fen siri dugukolo kan yan, o bɛna

siri sankolo ra; ni aw ka fen o fen foni dugukolo kan yan, o bena foni sankolo ra fana.

¹⁹ «Ne b'a fo aw ye fana ko dugukolo kan yan ni aw ra mogo fla ka ben ko o ko ra ka a daari, ne Fa Ala min be sankolo ra, ale bena o di aw ma. ²⁰ Sabu ni mogo fla, walama mogo saba ka ngon lajen yoro o yoro ne togo ra, ne be ke ni o ye.»

Baaradenjugu yafabari ta ko

²¹ Ayiwa, Piyeri gbarara Yesu ra ka a jininka ko: «Matigi, ni ne balema be ne hake ta, ne ka kan ka yafa a ma ka se fo sinaga jori le? Sinaga wolonfla wa?» ²² Yesu ko: «On-on, ne m'a fo i ye ko sinaga wolonfla de, nka fo sinaga biwolonfla sigiyoroma wolonfla.

²³ «Sankolo Masaya* be i n'a fo masace min tun b'a fe ka a ni a ta baaradenw ta warikow janabo. ²⁴ Ka o to o jate ra, o nana ni baaraden do ye a fe, ko a ta wari waga camanba juru be o ra. ²⁵ Nka se tun t'a ye ka o juru sara minke, a matigice ko o ye a fiyeere, ale ni a muso ni a ta denw, ani a borofenw bee, janko ka juru sara. ²⁶ Ayiwa, o baaraden k'a yere firi dugu ma, k'a kinbiri gban a matigice koro, k'a daari kosebe, ko: <Sabari ka mupu, ne bena juru bee sara!> ²⁷ A makari k'a matigice mina; a matigice ka a ta juru bee to a ye, ko a ye taga.

²⁸ «O baaraden bora minke, ale tagara ben ni a baaradenngon do ye, a ta wari deniye keme* juru tun be o ra. A ka o kan ce, ka a kan dere, k'a fo a ye ko: <Ne ta juru min be i ra, a sara!> ²⁹ A tngonnce benna ale fana sen koro, k'a daari ni makarikanw ye, ko: <Sabari ka mupu, ne bena i ta juru sara.> ³⁰ Nka a ma son! A tagara ce bla kaso ra, ko fo ale ta wari bee ye na sara ka ban. ³¹ A baaradenngonw ka o ye minke, o ko ka olugu jusu toro kosebe. O tagara o kow bee lakari o matigice ye. ³² O tuma, o matigice ka o baaraden wele ka na a fo a ye ko: <Baaradenjugu! Ne tun ka i ta juru bee to i ye, sabu i ka ne daari ko ne ye sabari. ³³ Ne makarira i ra cogo min na, i fana tun te se ka makari i tngon na ten wa?> ³⁴ A matigice tun dimina kosebe; a ka baaraden bla kaso ra janko a ye taga toro yi, fo a ye a ta juru bee sara ka ban.»

³⁵ Yesu ko: «Aw ra, ni min te son ka yafa a balema ma ni a jusukun bee ye, ne Fa Ala min be sankolo ra, ale bena o tigi mina o cogo le ra.»

* **18:28** 18.28 Wari deniye: Yesu ta wagati ra deniye kelen tun ye senkebagata tere kelen baara sara le ye.

19

*Yesu ko furu man kan ka sa
(Marika 10.1-12)*

¹ Ayiwa, Yesu ka mɔgɔw karan ka ban tuma min na, a bɔra Galile mara ra, ka taga Zude mara yɔrɔ dɔ ra, min bɛ Zuriden ba kɔ fɛ. ² Jamaba gbanna a kɔ; a ka o ta banabagatɔw keneya o yɔrɔ ra yi.

³ Farisi* dɔw gbarara Yesu ra; o tun b'a fɛ k'a kɔrɔbɔ le. O k'a jininka ko: «Yala ka kapa ni sariya* ye, cɛ bɛ se ka a muso bla sababu bɛɛ kosɔn wa?» ⁴ Yesu ka o jaabi ko: «Kitabu ka min fɔ, aw ma o karan wa? A ko: <Dunuja damina ra, Danbaga ka cɛ ni muso le dan.> ⁵ A ko: <O le kosɔn cɛ bɛ bɔ a face ni a bamuso kɔrɔ, ka nɔrɔ a muso ra. O fla bɛ jɛn ka kɛ mɔgɔ kelen ye.> ⁶ O tɛ jate mɔgɔ fla ye tuun; o bɛ jɛn ka kɛ mɔgɔ kelen ye. O le kosɔn, Ala ka min jɛn k'a kɛ kelen ye, mɔgɔ si kana o faran ka bɔ jɔgɔn na.»

⁷ Farisiw* ka Yesu jininka tuun ko: «O tuma mun kosɔn cira Musa k'a fɔ ko cɛ ye furusasebɛ di a muso ma ka a bla?» ⁸ Yesu ka o jaabi ko: «Aw ta jusukungbeleya le kosɔn cira Musa sɔnna ko aw ye aw ta musow bla; ni o tɛ, dunuja damina ra a tun ma fɔ ten. ⁹ Ne kɔni b'a fɔ aw ye ko ni cɛ o cɛ k'a muso bla ka muso wɛrɛ furu, o cɛ bɛ jɛneya le kɛra, fɔ ni a kɛra ko o muso tun bɛ cɛ wɛrɛ le fɛ.»

¹⁰ Yesu ta karamɔgɔdenw ko a ma ko: «Ni cɛ ka kan k'a kɛ ten ni a muso ye, o tuma furubariya le ka fisa.» ¹¹ Yesu ka o jaabi ko: «Mɔgɔ bɛɛ tɛ se ka sɔn nin kuma ma, fɔ ni Ala yɛrɛ ka a se di minw ma. ¹² Sababu caman bɛ mɔgɔw bla furukebaryia ra: Dɔw worora ni o ta ye; dɔw ta ye adamadenw nɔ ye, dɔw fana ta kun ye Ala ta Masaya* ko ye. Ni mɔgɔ min bɛ se ka sɔn nin kumaw ma, o tigi ye sɔn o ma.»

*Yesu ka dugawu kɛ denmisɛnw ye
(Marika 10.13-16; Luka 18.15-17)*

¹³ Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana ni denmisɛn dɔw ye Yesu fɛ, janko a ye a boro la o kan ka Ala daari o ye; nka karamɔgɔdenw ka o mɔgɔw mafiyɛnya. ¹⁴ Yesu ko o ma ko: «A y'a to denmisɛnw ye na ne fɛ, aw kana o bari; sabu mɔgɔ minw bɛ i ko denmisɛnw, sankolo Masaya* ye olugu le ta ye.» ¹⁵ O kɔ, a ka a boro la o kan ka dugawu kɛ o ye, ka sɔrɔ ka taga ka bɔ o yɔrɔ ra.

*Cɛ nafrotigi ta ko
(Marika 10.17-31; Luka 18.18-30)*

¹⁶ Ayiwa, ce do gbarara Yesu ra k'a jininka ko: «An karamoƙo, ne ka kan ka kojuman juman le ke, janko ne ye panamanya banbari soro?» ¹⁷ Yesu k'a fo a ye ko: «Mun koson i be ne jininka kojuman ko ra? Ala kelenpe le ka ji. Ni i b'a fe ka panamanya banbari soro, i ka kan ka Ala ta sariyaw* tagama.»

¹⁸ Ce ko: «O ye sariya jumanw ye?» Yesu ka a jaabi ko: «I kana moƙo faga; i kana jencya ke; i kana sonyari ke; i kana faninya fo ka a la i moƙoƙoƙon na; ¹⁹ i fa ni i ba bonya; i moƙoƙoƙon kanu i ko i yere.» ²⁰ O kanbelen ko Yesu ma ko: «Ne ka nin siraw bee tagama; ne ka kan ka mun were le ke tuun?» ²¹ Yesu ko a ma ko: «Ni i b'a fe ka dafa, taga i borofenw bee fiyeere, ka o wari tarantaran fagantanw na. Ni o kera, naforoba bena ke i fe sankolo ra. O ko, i be na ka na tugu ne ko.» ²² Kabini o kanbelen ka o men, a panasisinin wurira ka taga, sabu naforoba tun b'a fe.

²³ O tuma Yesu ko a ta karamoƙodenw ma ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko naforotigi don ka gbelen sankolo Masaya* ra de! ²⁴ Ne b'a fo aw ye fana ko joƙome don ka di miseniwo fe ka teme naforotigi don kan Ala ta Masaya ra.»

²⁵ Karamoƙodenw ka o men minke, o kononobanna kosebe. O ko: «O tuma jon le bena kisi sa?» ²⁶ Yesu ka o fle, k'a fo o ye ko: «Moƙow fe a te se ka ke, nka Ala fe fen bee be se ka ke.»

²⁷ Piyeri ka kuma ta o le ra k'a fo Yesu ye ko: «A fle, anw jenna fen bee ko ka tugu i no fe; anw ta bena ke cogo di sa?» ²⁸ Yesu k'a fo o ye ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko ni fen bee nana ke kura ye tuma min na, Min kera Adamaden ye*, ni o nana sigi a ta masasiginan noƙoman kan fen bee kunna, aw minw tugura ne no fe, aw fana bena sigi masasiginan tan ni fla kan, ka Izirayeli* ta siya tan ni fla ta kiti tige.

²⁹ «Ayiwa, ni moƙo o moƙo ka jen a ta bonw ko, walama a balemacew ko, walama a balemamusow ko, walama a face ko, walama a bamuso ko, walama a muso ko, walama a denw ko, walama a ta forow ko, ne toƙo koson, o tigi bena o fenw bee joƙon keme keme soro, ka panamanya banbari fana soro. ³⁰ Nka pafemoƙo caman bena ke kofemoƙow ye, kofemoƙo caman fana bena ke pafemoƙow ye.»

20

Forotigi ni a ta baaradenw ta ko

¹ Ayiwa, Yesu ka talen do la o ye; a ko: «Ala ta Masaya* be i n'a fo forotigi min bora soƙomada jona fe ka baaradenw

jini ka taga baara ke a ta rezenforo ra. ² Ayiwa, forotigi ni o baaradenw benna a ra ko tere kelen baara sara bena ke wari deniye* kelen ye. A ka o bla ka taga baara ke a ta rezenforo ra. ³ Tere nana wuri dɔɔnin minke, forotigi bɔra tuun ka taga mɔgɔ dɔw lɔnin ye barokeɔrɔ dɔ ra dugu kɔnɔ, o tɛ foyi kera. ⁴ A ko olugu fana ma ko: <Aw ye taga ne ta rezenforo ra ka taga baara ke. Aw ka kan ni sara min ye, ne bena o di aw ma.> ⁵ O mɔgɔw tagara rezenforo ra. Forotigi nana bɔ tereɔban fe, a ka dɔw ye, ka olugu fana ta. Wulada fe, a ka taga dɔw ye tuun, a ka olugu fana ta. ⁶ Forotigi nana bɔ tuun wuladanin fe, a ka mɔgɔ dɔw lɔnin ye. A ko olugu ma ko: <Mun na aw lɔra yan ka tere beɛ ban, aw ma foyi ke?> ⁷ Olugu k'a jaabi ko: <Mɔgɔ si le ma an ta baara ra.> A ko olugu fana ma ko: <Aw ye taga ne ta rezenforo ra ka taga baara ke.>

⁸ «Ayiwa, tere nana ban minke, forotigi k'a fɔ baaradenw kuntigi ye ko: <Baaradenw wele ka na o sara; nka a damina mɔgɔ labanw folo, ka sɔrɔ ka se mɔgɔ folow ma.> ⁹ Minw tun tara wuladanin fe, olugu beɛ kelen kelen ka wari deniye kelen kelen sɔrɔ. ¹⁰ A nana se mɔgɔ folow ma tuma min na, olugu nana; o tun b'a miiri ko olugu ta sara bena caya ka tɛmɛ tɔw ta kan, nka olugu fana ka wari deniye kelen kelen le sɔrɔ. ¹¹ Ayiwa, o wari dira o ma minke, o dimina, ka forotigi jaraki. ¹² O ko: <Nin kɔfemɔgɔw ka wagati dɔɔnin le ke baara ra, nka i ka anw ni olugu beɛ ta sara ke kelen ye, k'a sɔrɔ anw le ka tere kururu beɛ ke sege ra, ka baara ke tere kɔrɔ.> ¹³ Ayiwa, forotigi ko o ra kelen ma ko: <Ne terice, ne ma i tɔrɔ dɛ! Yala an tun ma ben wari deniye kelen le ma wa? ¹⁴ O tuma, i ta sara ta ka taga. Min kera kɔfemɔgɔ ye, ne ka min di o ma, ne be o jɔgɔn le di ele fana ma. ¹⁵ Yala min ka di ne ye, ne tɛ se ka o ke ni ne ta wari ye wa? Walama, ne ta numanya jangboya le be i ra wa?> »

¹⁶ O kɔ, Yesu ko: «Minw ye kɔfemɔgɔw ye, olugu bena ke jafemɔgɔw ye; minw ye jafemɔgɔw ye, olugu bena ke kɔfemɔgɔw ye.»

*Yesu ka a ta saya ni a kunuko fɔ tuun
(Marika 10.32-34; Luka 18.31-34)*

¹⁷ Ayiwa, ka Yesu tagatɔ to Zeruzalemu, a ka a ta karamɔgɔden tan ni fla wele danna; ka o tagamatɔ to, a k'a fɔ o ye ko: ¹⁸ «An tagatɔ fle Zeruzalemu; Min kera Adamaden ye*, o bena don sarakalasebagaw* kuntigiw boro, ani sariya karamɔgɔw*. O bena kiti tige a kan, ko a ka kan ka faga. ¹⁹ O bena a don siya were mɔgɔw* boro.

* **20:2** 20.2 Wari deniye: Yesu ta wagati ra deniye kelen tun ye senekeɔbaga ta tere kelen baara sara le ye.

Olugu bɛna a lɔgɔbɔ, k'a bugɔ ni gbɛɛ ye, k'a gbɛngben yiri ra; nka a saya tere sabanan na a bɛna kunu.»

Zebede ta muso ka Yesu daari
(Marika 10.35-45)

²⁰ Ayiwa, Zebede ta muso nana Yesu fɛ ni a dɛncɛ fla ye. A gbarara Yesu ra ka a kinbiri gban a kɔrɔ ka a daari. ²¹ Yesu ko a ma ko: «I bɛ mun le fɛ?» A ko: «Nɛ b'a fɛ ko ni i nana sigi i ta masaya ra, nɛ dɛncɛ fla minw ye nin ye, i ye a to kelen ye sigi i kininboroyanfan fɛ, to kelen ye sigi i numanboroyanfan fɛ.» ²² Yesu ka a jaabi ko: «Aw bɛ fɛn min daarira, aw yɛrɛ ma o lɔn; nɛ bɛna tɔrɔ cogoya min na, aw bɛ se ka tɔrɔ o cogo ra wa?» O ka Yesu jaabi ko: «Ɔnhɔn, an bɛ se.» ²³ Yesu ka o jaabi ko: «Can lo aw bɛna tɔrɔ nɛ ta tɔrɔcogo ra. Nka ka sigi nɛ kininboroyanfan fɛ, walama nɛ numanboroyanfan fɛ, o dibaga tɛ nɛ ye. Nɛ Fa Ala ka o sigiyɔrɔ labɛn mɔgɔ minw ye, a bɛna di olugu le ma.»

²⁴ Karamɔgɔdɛn to tan ka o kuma mɛn minke, olugu dimina o balemaccɛ fla kɔrɔ. ²⁵ O ra, Yesu ka o wele k'a fɔ o ye ko: «Aw k'a lɔn ko siya wɛrɛ mɔgɔw ta kuntigiw bɛ o mara jagboya ra; jamana mɔgɔbabaw fana bɛ o ta fanga digi mɔgɔ tɔw kan. ²⁶ Nka a man kan ka kɛ ten aw cɛ ra. Min b'a fɛ ka kɛ mɔgɔba ye aw ra, o tigi ka kan ka kɛ tɔw ta baaraden le ye. ²⁷ Min b'a fɛ ka kɛ aw ra namɔgɔ ye, o tigi ka kan ka kɛ aw ta jɔn ye. ²⁸ O le kosɔn Min kɛra Adamaden yɛ*, aɛ yɛrɛ ma na janko mɔgɔw ye na baara kɛ a ye, nka a nana ka na baara kɛ mɔgɔw ye le, ani ka a yɛrɛ nin di, ka kɛ mɔgɔ caman kunmabɔsara ye.»

Yesu ka fiyɛntɔcɛ fla na yɛlɛ Zeriko
(Marika 10.46-52; Luka 18.35-43)

²⁹ Ayiwa, Yesu ni a ta karamɔgɔdɛnw bɔtɔ Zeriko, jamaba tugura a kɔ. ³⁰ Fiyɛntɔcɛ fla tun siginin bɛ sirada ra; olugu k'a mɛn minke ko Yesu le bɛ tɛmɛna, o pɛrɛnna ko: «An Matigi, Dawuda Mamaden*, sabari ka na anw ma.» ³¹ Jama tun bɛ songɔra o ra ko o ye jɛ; nka o belɛn ka dɔ le fara o pɛrɛnkan kan tuun ko: «An Matigi, Dawuda Mamaden*, sabari ka na anw ma.» ³² Yesu lɔra; a ka o wele k'a fɔ o ye ko: «Aw b'a fɛ nɛ ye mun le kɛ aw ye?» ³³ O ko Yesu ma ko: «An Matigi, a to anw na ye yɛlɛ.» ³⁴ O makari ka Yesu mina; a magara o jaw ra. O yɔrɔnin bɛɛ o jaw yɛlɛra; o tugura Yesu kɔ.

21

Yesu tagatɔ Zeruzalɛmu
(Marika 11.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19)

¹ Ayiwa, Yesu ni a ta karamogodenw surunyara Zeruzalemu na; o sera Betifaze, Oliviyesunw kuru kere fe minke, Yesu ka a ta karamogoden fla ci. ² A k'a fo o ye ko: «Dugu min fle an na, aw ye taga yi; ni aw sera yi doron, aw bena falimuso do sirinin ye, a den be a koru; aw ye o foni ka na ni o ye. ³ Ni mogu do ka aw jininka, aw y'a jaabi ko: <An matigice le mako be o ra.> Ni o kera, a bena o to aw boro.» ⁴ Ayiwa, o kera janko cira tun ka nin kuma min fo, o ye ke can ye, ko:

⁵ «Aw y'a fo Siyon dugumogow ye ko:

aw ta masace nato fle aw fe,

a majiginin le be nana,

a yelennin be fali le kan,

a siginin be faliden kan, falimuso ta falidennin.»

⁶ Ayiwa, karamogodenw tagara; Yesu tun ka min fo o ye, o tagara o ke. ⁷ O nana ni falimuso ni a den ye; o ka o ta derege dow la faliw ko ra, Yesu yelenna ka sigi a kan. ⁸ Jama ra mogu caman ka o ta deregebaw lala sira kan Yesu na; dow fana ka yiriboromisew tigetige ka o lala sira ra. ⁹ Jama do tun be Yesu na, do tun be a ko. O bee tun be perenna ko: «Hozana*! An ye Ala tando Dawuda Mamaden* koson; min be nana Matigi togo ra, dugawu ye ke o ye!

Noro ye la Ala togo kan sanfeyorow bee ra!»

¹⁰ Yesu donna Zeruzalemu tuma min na, dugu bee wurira ka lo sen kan. Mogow ko: «E, jon le ye nin ye?» ¹¹ Jama ka ke a fo ye ko: «Yesu lo, cira min bora Nazareti, Galile mara ra.»

Yesu ka jagokebagaw gbenna

(Marika 11.15-19; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22)

¹² Ayiwa, Yesu donna Alabatosoba lu konu. Fiyerekebaga ni sannikebaga* minw tun be Alabatosoba lu konu, a ka olugu bee gben ka bo; a ka warifalenbagaw ta tabaliw jonijoni ka ben, ani tunganifyeerebagaw ta siginanw. ¹³ A k'a fo o ye ko: «A sebera Kitabu konu, ko: <Ne ta bon bena wele le ko Aladaariyoro.> Nka aw koni ka a yelama ka a ke sonw dogoyoro le ye†.»

Sarakalasebagaw kuntigiw dimina Yesu koru

¹⁴ Ka Yesu to Alabatosoba konu, fiyentow, ani nabara dow gbarara a ra; a ka olugu keneya. ¹⁵ Ayiwa, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamogow* dimina, sabu o ka Yesu ta kabako keninw ye, ani k'a ye ko denmisew fana

21:5 21.5 Nin kuma fora Jakariya 9.9. **21:9** 21.9 Nin kuma fora Zaburu 118.26. * **21:12** 21.12 O mogow tun be beganw fiyeere sarakabobagaw le ma, walama ka wari falen o ye. † **21:13** 21.13 Nin kuma fora Ezayi 56.7 ani Yeremi 7.11.

βε περenna Alabatosoba κῶνῶ, ko: «Hozana*! An ye Ala tando Dawuda Mamaden* koson!» ¹⁶ O ko Yesu ma ko: «Denmisenw be min fora, i be o menna ke!» Yesu ko: «Ne b'a menna.» A ko: «Min sebera Ala ta Kuma ra, aw ma o karan ka ye le wa? A sebera ko:

<Ala ka tandorikan don denmisenninw da ra,

k'a don sinmindenw da ra.> »

¹⁷ Yesu bora o koru, ka bo dugu kono ka taga Betani, ka taga si o yoro ra.

*Yesu ka torosun danga
(Marika 11.12-14,20-24)*

¹⁸ O dugusagbe sogoma, Yesu sekoto ka na Zeruzalemu, kongu ka a mina. ¹⁹ A ka torosun do ye sirada ra. A gbarara a ra, nka a ma taga den foyi soro a ra, fo flaburu gbansan. A ko torosun ma ko: «Den tena soro ele ra tuun fiyewu!» O yoronin bee torosun jara. ²⁰ Karamogodenw ka o ye minke, o kabakoyara. O ko: «E, nin torosun kera cogo di ka ja yoronin kelen na tan?» ²¹ Yesu ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko ni lanaya be aw fe, ni aw te sigiya fiyewu, min kera torosun nin na, aw tena dan o jagon doron ma, nka hali ni aw k'a fo kuru nin ye ko a ye bo a no ra ka taga ben kogoji ra, a be ke ten. ²² Ni aw ka fen o fen jini ni lanaya ye, ka Ala daari a ra, aw bena o soro.»

*Yesu ta fanga soroyoro
(Marika 11.27-33; Luka 20.1-8)*

²³ Yesu tagara don Alabatosoba kono; ka a to karan na, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Yahudiyaw ta cekorobaw nana a fe ka na a jininka ko: «I be nin kow kera fanga juman sababu le ra, ani jon le fana ka o fanga di i ma?»

²⁴ Yesu ko: «Ne fana bena aw jininka fen kelenpe ra. Ni aw ka ne jaabi o ra, o tuma, min ka fanga di ne ma ka nin kow ke, ne bena o fo aw ye.» ²⁵ Yesu ko: «Jon le ka Yuhana Batizerikebaga ci ka na mogow batize? Ala wa, walama mogow?» O ka ke a fo ye jagon ye ko: «Ni an ko: <Ala lo>, a bena a fo ko: <O tuma mun koson aw ma la a ra?»

²⁶ Nka ni an fana k'a fo ko: <Mogow lo>, o tuma an ka kan ka la a ra ko jama tena an to yi, sabu bee lanin b'a ra ko Yuhana ye Ala ta cira le ye.» ²⁷ O ra, o ka Yesu jaabi ko: «An m'a lon.» Yesu fana ko: «Ayiwa, ni o lo, min ka fanga di ne ma ka nin kow ke, ne fana tena o fo aw ye.»

Dence fla ta ko

²⁸ Yesu ko: «Aw be mun miiri nin ko ra? Dence fla tun be cekoroba do fe. A ko dence folo ma ko: <Ne dence, taga

baara ke rezenforo ra bi.> ²⁹ Den ko: <Ne te taga.> Nka ko fe, a nimisara, a tagara foro ra. ³⁰ Faceman ka o kuma kelen fo dence flanan ye. Ale ko: <Baba, ne be taga.> Nka a ma taga yi. ³¹ O den fla ra, juman le ka a face sago ke?> Məgəw ko: «Dence folo lo.» Yesu ko: «Can ra ne b'a fo aw ye, ko ninsaraminabagaw, ani jatəmusow bəna kən aw na Ala ta Masaya* ra. ³² Sabu Yuhana Batizerikebaga nana aw fe terenninya sira le ra, nka aw ma sən ka la a ra; nka ninsaraminabagaw, ani jatəmusow lara a ra. Aw ka o ye, nka o bəe n'a ta, aw ma na nimisa o ko fe ka la a ra.»

Baaradenjuguw ta ko

(Marika 12.1-12; Luka 20.9-19)

³³ Yesu ko: «Aw ye talen do wəre lamən: Forotigi do tun ka rezenforo do sənə, ka a lamini ni sansan ye, ka rezencongəyərə do sɔgi fara ra, ka gbata do lo foro kərəsibagaw ye. O ko, a ka foro karifa baaraden dəw ma, ka taga tagama ra. ³⁴ Rezen bəwagati nana se tuma min na, a ka a ta baaradenw ci rezenforo kərəsibagaw fe ko o ye taga rezenmə do mina ka na ni a ye. ³⁵ Rezenforo kərəsibagaw ka o baaradenw mina; o ka kelen bugə, ka kelen faga, ka sabanan bon ni kabakuru ye. ³⁶ Ayiwa, forotigi ka baaraden wərew ci tuun, minw tun ka ca ka tɛmɛ folotaw kan; nka rezenforo kərəsibagaw ka olugu fana ke i ko folotaw. ³⁷ A laban, a ka a yere dence le ci o fe. A ko: <O bəna ne dence kəni bonya.> ³⁸ Nka rezenforo kərəsibagaw nana forotigi dence nato ye minke, o k'a fo nɔgən ye ko: <Nin le bəna cən ta! Aw ye na an y'a mina ka a faga; ni o kera, foro be ke an ta ye.> ³⁹ O k'a mina ka taga ni a ye foro ko fe ka taga a faga.» ⁴⁰ Yesu ko: «Ayiwa, ni forotigi nana na sisan o, a bəna mun le ke o rezenforo kərəsibagaw ra?» ⁴¹ Məgəw ko: «A bəna o məgojuguw bəe faga fo ka o fagako juguya; a bəna a ta foro karifa məgo wərew ma, minw bəna a ta foro nafa di a ma a wagati ra.» ⁴² Yesu ko: «Aw ma nin kuma karan kitabuw kənə folo wa, ko:

<Bonlobagaw banna kabakuru min na,
o le nana ke kabakuru səbeman ye, ka ke bon kabakuru folo
ye.

O kow bəe bəra Matigi yere le ra; a kera kabako ye an na
na.> »

⁴³ Yesu ko: «O le kosən, ne b'a fo aw ye ko Ala ta Masaya* bəna bo aw boro, ka a di siya wəre* ma min bəna a sira tagama, ka Ala sago ke. ⁴⁴ [Ayiwa, ni məgo o məgo kəni ka ben o kabakuru kan, o tigi kolow bəe be karikari. Ni o kabakuru fana ka ben məgo o məgo kan, a be o tigi

ἰῶαὶ.]]»⁴⁵ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw* ka o talenw men; o k'a faamu ko Yesu be olugu le ma.⁴⁶ O tun b'a fe ka Yesu mina, nka o tun be siranna jama ja, sabu mogow tun be Yesu jatera Ala ta cira do le ye.

22

Korodomuni ta talen *(Luka 14.15-24)*

¹ Yesu ka talen do were fo mogow ye tuun; a ko:
² «Sankolo Masaya* be i n'a fo masace min tun ka panagbe do laben a dence ta koroya ra. ³ Nanagbe tun labenna minw togo ra, a ka a ta baardenw ci ko o ye taga olugu wele. O tagara o wele, nka o ma son ka na. ⁴ Masace ka baarden werew ci o fe tuun. A ko: «Aw ye taga a fo o ye ko ne ka domuniba le laben, ko misiw fagara, ka fara began toronin caman were kan; ko a bee labenna, ko o ye na korodomuni na.»
⁵ Nka o mogow ma masace ta weleri jate. O tagara o tagayorow ra: do tagara a ta foro ra, do tagara a ta jagokeyorow ra. ⁶ Tow ka masace ta baardenw mina ka o toro kosebe, fo ka o faga. ⁷ Masace dimina; a ka a ta soriw ci ka taga o mogofagabagaw faga, ka o ta dugu jeni. ⁸ Masace ko a ta baardenw ma ko: «Korodomuni labenna, nka minw welera, olugu si tun man kan ni a ye. ⁹ O ra, aw ye taga sirabadaw ra, ni aw ka mogo o mogo soro, aw ye o bee wele ka na.»
¹⁰ Baardenw wurira ka taga siradaw ra. O ka mogo o mogo soro, mogonuman o, mogojugu o, o ka o bee wele ka na. Bon fara domunikebagaw ra. ¹¹ Masace nana don ko a be taga mogow fe. A tagara ce kelen ye, korofani tun te ale ra. ¹² Masace ko a ma ko: «Ne terice, ele kera cogo di ka don yan ka soro i ma korofani don?» Ce ma foyi soro k'a fo. ¹³ Masace ko baardenw ma ko: «Aw ye a senw ni a borow siri ka a firi kene ma dibi ra yi; kasi ni jinjimi le bena ke o yoro ra.» »

¹⁴ O ko, Yesu ko: «Mogo weleninw ka ca, nka mogo janawolomaninw ka dogo.»

Ninsongw sarako *(Marika 12.13-17; Luka 20.20-26)*

¹⁵ O ko, Farisiw* tagara jagon ye, janko k'a lon o be se ka Yesu soro ka a mina cogo min na ni a yere darakumaw ye.
¹⁶ O ka o ta karamogodenw ni Herodi* ta mogo dow ci ka taga Yesu fe. Olugu tagara a fo Yesu ye ko: «An karamogo, an k'a lon ko i be can le fo, i be mogow karan Ala ta sira ra ka kana ni can ye; i te siran mogo ja, i fana te mogo bo mogo ra. ¹⁷ Ayiwa, i ta miiriya fo an ye nin ko ra: Ka ninsongw

sara masaceba Sezari ye, yala o bennin lo wa, walama a bennin te?»¹⁸ Ayiwa, Yesu tun bora o mogow ta nanbara korɔ ma; a ko o ma ko: «Aw flankafuw, mun na aw b'a fe ka ne korɔbo?»¹⁹ Aw be wari min ke ka ninsongo sara, aw ye o do yira ne ma.» O ka tama kelen yira a ra.²⁰ A ka o jininka ko: «Jontigi ja ni a togo le be wari nin kan?»²¹ O ko: «Masaceba Sezari!» Yesu ko: «Ayiwa, ni o lo, aw ye Sezari ta kosegi Sezari ma, ka Ala ta kosegi Ala ma.»²² O ka kuma min men, o kuma ka o kabakoya; o bora Yesu korɔ ka taga.

Sadusiw ka Yesu jininka suw kunuko ra
(Marika 12.18-27; Luka 20.27-40)

²³ O lon kelen na Sadusiw* minw b'a fo ko mogow si su tena kunu lahara, olugu gbarara Yesu ra ka a jininka.²⁴ O ko: «An karamogo, cira Musa tun k'a fo ko: <Ni ce do ka muso furu, ka sa k'a sorɔ a ma den sorɔ, a balemace ka kan ka a muso ta ka den sorɔ ni a ye balemace no ra.>²⁵ Ayiwa, balemace wolonfla tun be an fe yan. Folo ka muso furu ka sa, a tun ma den sorɔ minke, ale balemace ka muso ta.²⁶ Nka a balemace flanan fana ta kera ten, sabanan fana ta kera ten, fo ka taga se o balemace wolonfla bee ma.²⁷ Olugu bee sanin ko, muso yere sara.²⁸ Ayiwa, ni suw nana kunu lahara o, muso bena ke o wolonfla ra jon kelen le ta ye sa? Sabu muso tun kera o bee fe.»²⁹ Yesu ka o jaabi, ko: «Aw firira, sabu aw ma Kitabuw ta kumaw faamu, aw ma Ala ta sebagaya fana lon.³⁰ Sabu ni mogow nana kunu lahara, ce tena muso furu, muso fana tena di ce ma. Mogow bena ke le i ko Ala ta melekew be cogo min na sankolo ra.³¹ Min ye suw kunuko ye, o tuma Ala ka min fo aw ye, aw ma o karan wa?»³² A ko: <Ne le ye Iburahima ta Ala ye, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala.> O korɔ ye ko Ala te mogow saninw ta Ala ye; mogow panamanw ta Ala lo.»³³ Jama minw bee tun be Yesu ta kuma lamenna, a ta karan ka olugu bee kononoban.

Sariyaw bee ra belebebeba
(Marika 12.28-34; Luka 10.25-28)

³⁴ Farisiw* nana a men ko Yesu ka kuma ben Sadusiw* kan minke, olugu ka jigon lajen ka na.³⁵ Sariyaw* karamogoba kelen tun be o ra, ale tun b'a fe ka Yesu korɔbo; a k'a jininka ko: ³⁶ «An karamogo, juman le ye Ala ta sariyaw* bee ra belebebeba ye?»³⁷ Yesu k'a jaabi ko: «I ka kan ka i Matigi Ala kanu ni i jusukun bee ye, ani i nin bee, ani i ta miiriya bee.³⁸ Sariyaw bee ra folo, ani o bee ra

belebeleba le be o ye. ³⁹ A flanan min bora a fe fana, o ye nin ye, ko: <I ka kan ka i mogogogon kanu i ko i yere.>

⁴⁰ Sariya tow bee, ani ciraw ta kumaw bee sirinin be nin sariya fla le ra.»

Kirisita ma ke Dawuda Mamaden doron ye
(Marika 12.35-37; Luka 20.41-44)

⁴¹ Ka Farisiw* lajennin to, Yesu ka o pininka. ⁴² A ko: «Ala ka Kisibaga* min layiri ta, aw be mun le miiri o ta ko ra? Jontigi mamaden lo?» O ka Yesu jaabi, ko: «Dawuda Mamaden* lo.» ⁴³ Yesu ko o ma ko: «O tuma mun koson Dawuda yere kumana Ala Nin* baraka ra ka a wele ko a Matigi? ⁴⁴ Sabu Dawuda ko:

<Matigi Ala k'a fo ne Matigi ye ko:

Na i sigi ne kininboroyanfan fe,

fo ne ye i juguw mina ka o bla i sen koru.>

⁴⁵ Ayiwa, ni Dawuda be o Kisibaga wele ko a Matigi, o tuma a be se ka ke Dawuda Mamaden cogo di?» ⁴⁶ Mogo si ma se ka Yesu jaabi. K'a ta o lon na, mogo si ma son ka a pininka tuun.

23

Yesu ka sariya karamogow ni Farisiw dogoya
(Marika 12.38-40; Luka 11.39-42,43,46; 20.45-46)

¹ O ko fe, Yesu kumana jama fe, ani a ta karamogodenw fe; a ko: ² «Sariya karamogow* ni Farisiw* ta baara ye ka mogow karan cira Musa ta sariya* ra. ³ Ayiwa, o koni be min fo aw ye, aw ye o ke, ka a sira bee tagama. Nka aw kana tagama ka kapa ni olugu yere ta kewalew ye de! Sabu o be min fo, o te o ke. ⁴ O be doni gbirimanbaw siri ka o la mogow kun na; nka olugu yere te son ka hali o borokanden kelen maga a ra ka mogow deme hali donin. ⁵ O be o ta kow bee ke janko mogow ye o fle doron. O koson o be sebebaw tu ka o siri o yere ra, ka masirifenw siri o ta deregebaw senkoroyorow ra, ka o janya kosebe. ⁶ Ni o ka o wele domuniyorow ra, pafesigiyorow le ka di o ye; karansow* konu fana, sigiyorowumanw le ka di o ye. ⁷ O b'a fe mogo tow le ye olugu fo jamayorow ra, ka o wele ko: <An karamogu.> ⁸ Aw koni, aw kana a to mogow ye aw wele ko <karamogu>, sabu karamogu kelenpe le be aw fe; aw bee ye jagon balemaw le ye. ⁹ Aw kana mogo si wele dugukolo kan yan ko aw <Fa>. Sabu Fa kelenpe le be aw fe, aw Fa min be sankolo ra. ¹⁰ Aw kana a to mogow ye aw wele ko <Kuntigi>, sabu Kuntigi kelen le be aw fe, Kirisita* lo. ¹¹ Aw

bɛɛ ra mɔgɔba, o ka kan ka kɛ aw ta baaraden ye. ¹² Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a yɛrɛ kɔrɔta, Ala bɛ o tigi majigi, nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a yɛrɛ majigi, Ala bɛ o tigi kɔrɔta.»

¹³ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw*, ani aw Farisi* flankafuw! Sabu aw bɛ sankolo Masaya* datugu mɔgɔw ja; aw yɛrɛ tɛ don a ra, minw fana b'a fɛ ka don, aw t'a to olugu ye don.

¹⁴ «[Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ muso cɛ saninw borofɛnw bɛɛ domu. Aw bɛ Ala daari ka mɛɛn janko mɔgɔw ye aw kɔrɔsi. O le kosɔn, aw ta kiti bɛna gbɛlɛya ka tɛmɛ tɔw ta kan.]

¹⁵ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ tagamajanw kɛ siraw kan, ani ji kan yɔrɔ bɛɛ, mɔgɔ kelen kosɔn, ka a ladon aw ta diina ra. Nka ni a donna fana, aw yɛrɛ bɛ a yɛlɛma ka a kɛ jahanamaden ye ka a juguya fɔ sɔnaga fla ka tɛmɛ aw yɛrɛ kan.

¹⁶ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, sabu aw minw fiyenna, aw ko aw bɛ sira yira tɔw ra! Aw ko ni mɔgɔ ka kari Alabatosoba ra, ko o tɛ jate, nka sanin min bɛ Alabatosoba kɔnɔ, ni mɔgɔ ka kari o ra, ko o le bɛ jate. ¹⁷ Aw ta ye nalomanya ni fiyɛntɔya le ye! Juman le ka bon? Sanin le ka bon wa, walama Alabatosoba min bɛ sanin saninya, o le ka bon? ¹⁸ Aw ko fana ko ni mɔgɔ ka kari sarakajɛnifɛn* na, ko o tɛ jate. Ko nka saraka min bɛ sarakajɛnifɛn kan, ni i ka kari o ra, ko o le bɛ jate. ¹⁹ Fiyɛntɔw flɛ! Juman le ka bon? Saraka le ka bon wa, walama sarakajɛnifɛn min bɛ saraka saninya, o le ka bon? ²⁰ Ni i ka kari sarakajɛnifɛn na, fɛn o fɛn b'a kan, i karira fana o bɛɛ le ra. ²¹ Ni mɔgɔ min ka kari fana Alabatosoba ra, o tigi karira Alabatosoba ni a tigi Ala yɛrɛ le ra fana. ²² Ni mɔgɔ min ka kari sankolo ra, o tigi karira Ala sigiyɔrɔ ni Ala yɛrɛ le ra.

²³ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ aw ta nankɔ flaburumisɛnw bɛɛ kelen kelen yaga bɔ; nka min ka bon sariya* ra, terenninya, hina, ani kankelɛntigiya, aw tɛ o kɛ. Aw tun ka kan ka kɔn o le ma, ka ko tɔw fana kɛ ka fara o kan.

²⁴ Aw minw fiyenna, aw ko aw bɛ sira yira tɔw ra. Aw bɛ ji sensɛn ko aw t'a fɛ hali limɔgɔ fitini ye sɔrɔ aw ta minji ra, k'a sɔrɔ fɛn min bɛ tɛmɛ ka taga aw kɔnɔ, o bɛ jɔgɔmɛ bɔ bonya ra, nka aw bɛ o kunu.

²⁵ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ jifiyɛ ni minan kɛnɛmayɔrɔ ko k'a gbɛ, k'a sɔrɔ a kɔnɔ fanin lo aw ta fɛn sɔnyaninw

na, aw ka minw sɔrɔ tɔɔri ni natabaya sababu ra. ²⁶ Aw Farisi fiyentɔw! Aw ye kɔn ka jifiye ni minan kɔnɔɔyɔrɔ le saninya folɔ; o kɔ, a kenemayɔrɔ fana be saninya.

²⁷ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw be i n'a fɔ o ka kaburukɔrɔ min kenemayɔrɔ mun k'a gbɛ ka ja, k'a sɔrɔ a kɔnɔ fanin lo mɔgɔkolow, ani nɔgɔ suguya bɛɛ ra. ²⁸ Ayiwa, aw fana, kɛnɛ ma, mɔgɔw be aw jate ko aw terennin lo, nka aw kɔnɔ fanin lo flankafuya ni kojugu ra.

²⁹ «Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw be ciraw ta kaburuw lo, mɔgɔ terennin minw sara, ka olugu ta kaburuw lalaga ka o cɛna, ³⁰ k'a fɔ ko: <Ni an tun be an bɛmaw ta wagati ra, an tun tena fara o kan ka ciraw faga.> ³¹ O ra, aw yɛɛ le kɛra aw yɛɛ ta seerew ye ka aw yɛɛ jaraki, k'a yira ko minw ka ciraw faga, ko aw ye olugu ta denw le ye tigitigi. ³² Ayiwa, aw ye aw bɛmaw ta baara tɔ laban sa! ³³ Aw sajuguw! Aw fɔnfɔnnindenw! Aw bɛna bɔsi jahanama tɔrɔ ma cogo di? ³⁴ O kɔsɔn ne bɛna ciraw, ani mɔgɔ hakiritigiw, ani karamɔgɔw ci aw fɛ. Aw bɛna dɔw gbengben yiri ra ka o faga, aw bɛna dɔw bugɔ ni gbɛɛ ye aw ta karansow* kɔnɔ, ka tugu o kɔ ka o tɔrɔ ka bɔ dugu dɔ ra ka taga dɔ wɛɛ ra. ³⁵ O kɔsɔn aw ka mɔgɔ o mɔgɔ faga gbansan dugukolo kan yan, olugu bɛɛ kelen kelen hake be aw kunna; k'a ta Abila* faga ma, ale min tun ye mɔgɔ terennin ye, ka na a bla Berekiya dence Jakariya faga ma; aw ka ale faga Alabatosoba ni sarakajenifen* cɛ. ³⁶ Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko o fagariw bɛɛ hake be bi mɔgɔw kan.»

*Yesu kumana Zeruzalemu ta ko ra
(Luka 13.34-35)*

³⁷ Yesu ko: «E, Zeruzalemu! Zeruzalemu! Ele min be ciraw faga, ani Ala be mɔgɔ minw ci i fɛ, i be olugu bon ni kabakuru ye ka o faga! Sɔnaga caman ne tun b'a fɛ ka i ta denw lajen, i ko siseba be a denw lajen a kaman kɔrɔ cogo min na, nka aw ma sɔn o ma. ³⁸ Sisan a fɛ, Ala bɛna aw ta so ke yɔrɔ lakolon ye; ³⁹ sabu ne b'a fɔ aw ye ko aw ja tena la ne kan tuun, fɔ lon min na aw bɛna a fɔ ko: <Min be nana Matigi Ala tɔgɔ ra, dugawu ye kɛ o ye.> »

24

*Yesu ka Zeruzalemu ciko fɔ
(Marika 13.1-2; Luka 21.5-6)*

* 23:35 23.35 Abila: Dɔw b'a fɔ ko Abeli.

¹ Ayiwa, Yesu bɔra Alabatosoba kɔnɔ minke, a tagatɔ a ta karamɔɔdenw gbarara a ra k'a fɔ a ye ko a ye Alabatosoba lɔcogo ni a cɛra fɛ. ² Yesu ka o jaabi ko: «Aw na be nin beɛ ra ke! Can ra ne b'a fɔ aw ye ko nin bonw beɛ bena cici, ka a kabakuruw beɛ yerege ka bɔ ɲɔɔn kunna.»

Yesu ka dunuɲa laban ta tɔɔɔkɔw fɔ
(Marika 13.3-13; Luka 21.7-19)

³ Yesu tagara sigi Oliviyesunw kuru kan. A ta karamɔɔdenw nana o danna ka na a ɲininka ko: «O kow bena ke wagati min na, ani i nawagati tagamasiyen ni dunuɲa labanwagati tagamasiyen fɔ an ye.»

⁴ Yesu ka o jaabi ko: «Aw ye aw yere kɔɔsi, aw kana a to mɔɔ si ye aw lafiri. ⁵ Sabu mɔɔɔ caman bena na ni ne tɔɔɔ ye, k'a fɔ ko olugu le Kisibaga* ye. O bena mɔɔɔ caman lafiri. ⁶ Aw bena kere mankanw men, ka kere kibaroyaw men. Aw hakiri kana ɲagami; sabu jagboya lo o kow ye ke. Nka o si te a laban ye fɔlɔ. ⁷ Siya dɔ bena wuri dɔ were kama, jamana dɔ bena wuri dɔ were kama. Kɔngoba ni dugukoloyereyere bena ke yɔɔ caman na. ⁸ Nka o beɛ bena ke tɔɔɔw damina le ye, i n'a fɔ muso jigibagatɔ ta tɔɔɔ damina.

⁹ «O bena aw mina ka aw di, janko o ye aw tɔɔɔ; o bena aw faga. Siyaw beɛ bena aw kɔninya ne tɔɔɔ kosɔn. ¹⁰ O bena ke sababu ye k'a to mɔɔɔ caman ye bɔ lanaya ra, ka ɲɔɔɔn janfa, ani ka ɲɔɔɔn kɔninya. ¹¹ Cira faninyafɔbaga caman bena wuri, ka mɔɔɔ caman lafiri. ¹² Jurumun cayakojugu fɛ, mɔɔɔ caman ta kanuya bena dɔɔɔya. ¹³ Nka ni mɔɔɔ min ka nin kow sɔnmɔna fɔ ka taga se a laban ma, o tigi be kisi. ¹⁴ Ala ta Masaya* Kibaro Diman* bena fɔ dunuɲa yɔɔ beɛ ra, janko siyaw beɛ ye o seereya men. O kɔ, a laban be sɔɔ ka se.»

Fɛn haramunin ta tɔɔɔ
(Marika 13.14-23; Luka 21.20-24)

¹⁵ «Ayiwa, Ala be fɛn haramunin min kɔninya, cira Daniyeli ka min ko fɔ, ni aw nana o siginin ye Alabatosoba kɔnɔ (min be nin kumaw karan, o ye jija ka a kɔɔ lɔn)! ¹⁶ Ni o wagati sera ka mɔɔɔ min sɔɔɔ Zude mara ra, olugu ye bori ka taga kuruw fan fɛ. ¹⁷ Ni o wagati ka mɔɔɔ min sɔɔɔ biribon san fɛ, o tigi kana jigi ko a be tagara fɛn dɔ ta bon kɔnɔ. ¹⁸ Ni a kera ka mɔɔɔ min sɔɔɔ foro ra, o kana sekɔ so kɔnɔ ko a be taga a ta derege ta. ¹⁹ O lonw na bɔnɔ bena muso lasiritɔw sɔɔɔ, ani minw be sin dira denw ma.

²⁰ «Aw ye Ala daari janko aw boriwagati kana ben neneba wagati ma, walama Nenekirilon* dɔ ma. ²¹ Sabu a bena ke tɔɔɔba le ye, min ɲɔɔɔn ma deri ka ye ban, kabini dunuɲa

dantuma fɔ ka na se bi ma; a jɔgɔn fana tɛna ye tuun fiyewu. ²² Ni Ala tun ma o tɔɔrɔw wagati surunya, mɔgɔ si tun tɛna kisi. Nka a ka o tɔɔrɔw wagati surunya a ta mɔgɔ janawolomaninw kosɔn. ²³ Ni dɔ k'a fɔ aw ye ko: <A flɛ, Kisibaga* bɛ yan,> walama ko: <A bɛ yan fɛ yi,> aw kana la a ra. ²⁴ Sabu faninyafɔbaga dɔw bɛna wuri ko olugu le ye Kisibaga ye; cira faninyafɔbaga dɔw fana bɛna wuri. O bɛna tagamasiyɛnbaw, ani kabakow kɛ, janko ka hali Ala ta mɔgɔ janawolomaninw lafiri, ni o tun bɛ se ka kɛ. ²⁵ Ayiwa, ne kɔni ka aw lasɔmi ka ban.

²⁶ «Ni dɔw ko: <A flɛ, Kisibaga bɛ kongo kɔnɔ!>, aw kana taga yi; ni dɔw ko: <A dogora bon dɔ kɔnɔ!>, aw kana la a ra. ²⁷ Sabu san bɛ manamana cogo min na ka bɔ terebɔyanfan na ka taga fɔ terebenyanfan na, Min kɛra Adamaden ye*, o nacogo bɛna kɛ ten le. ²⁸ Ni sogosu ka kɛ yɔrɔ min na, dugaw bɛ lajɛn o yɔrɔ le ra.»

Yesu nacogo ka bɔ sankolo ra
(Marika 13.24-27; Luka 21.25-28)

²⁹ Yesu ko: «Ayiwa, o wagati tɔɔrɔw tɛmenin kɔ, tere bɛna kɛ dibi ye, karo fana tɛna yeelen bɔ tuun; lolow bɛna bɔ sankolo ra ka benben. Sankolo ta sebayaw bɛna yuguyugu ka bɔ o nɔ ra. ³⁰ O tuma ra, Min kɛra Adamaden ye*, mɔgɔw bɛna o ta tagamasiyɛn ye sankolo ra. Dugukolo gbaw bɛɛ bɛna kasi; Min kɛra Adamaden ye, o bɛna o natɔ ye sankabaw kan ka bɔ sankolo ra ni sebayayaba ni nɔɔrɔba ye. ³¹ O kɔ, burufiyɛkanba bɛna bɔ; a bɛna a ta melekew ci ka na a ta mɔgɔ janawolomaninw lajɛn ka bɔ dunuɓa fan naani na, ka a damina sankolo kun dɔ ma ka taga a bla a kun dɔ ra.»

Torosun ta karan
(Marika 13.28-31; Luka 21.29-33)

³² «Aw ye torosun cogo kɔrɔsi, k'a to o ye aw karan: ni aw k'a ye ko a borow bɛ nugura ka flaburuw bɔ tuma min na, aw b'a lɔn ko samiya surunyara. ³³ O cogo kelen na, ni aw nana a ye ko nin kow bɛ kɛra tuma min na, aw y'a lɔn ko Min kɛra Adamaden ye* ko o nawagati le surunyara, ko a sera ka ban. ³⁴ Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko bi mɔgɔw bɛɛ tɛna sa ka ban, fɔ nin kow bɛɛ ye kɛ ka dafa. ³⁵ Sankolo ni dugukolo bɛna tɛmɛ, nka ne ta kuma tɛna tɛmɛ fiyewu.»

Mɔgɔ si tɛ dunuɓa labanwagati lɔn
(Marika 13.32-37; Luka 17.26-30,34-36)

³⁶ Yesu ko: «Nin kow bɛna kɛ min na ni wagati min na, mɔgɔ si tɛ o lɔn; sankolo melekew t'a lɔn, Dence t'a lɔn; Fa Ala kelenpe le b'a lɔn. ³⁷ Min kɛra Adamaden ye*, sani

o ye na, ko minw kera Nuho ta tere ra, o ɲogɔn le bena ke. ³⁸ Nuho ta tere ra, tuma min na sanjiba tun ma na fɔlɔ, mɔgɔw tun be domuni ni minni le ra, ka to ka furuw ke, ka o ta denw di furu ra. O tora o le ra fɔ lon min Nuho donna kurunba kɔnɔ. ³⁹ O ma sɔmi foyi ra, fɔ sanjiba nana, ka taga ni o bee ye. Min kera Adamaden ye*, ale ta nawagati ra a bena ke ten le. ⁴⁰ O tuma ra, ce fla bena ke kongo kɔnɔ ɲogɔn fe, kelen bena ta ka kelen to yi. ⁴¹ Muso fla bena ke mugusi ra ɲogɔn fe, kelen bena ta ka to kelen to yi. ⁴² O kosɔn aw ye aw janto aw yere ra, sabu aw Matigi bena na lon min na, aw ma o lon. ⁴³ Aw yere ka a lon ko ni bontigi tun ka sonce nawagati lon su fe, a tun tena la ka sunɔgɔ k'a to sonce ye na a ta bonda kari ka don! ⁴⁴ O kosɔn, aw fana ye laben, sabu aw te miiri wagati min na, Min kera Adamaden ye*, ale bena na o wagati le ra.»

(Luka 12.41-48)

⁴⁵ «Ɔon le bena ke o baaraden terennin hakiriman ye sa, min matigice bena a bla a ta baaradenw kunna, janko a ye domuni di o ma a wagati ra? ⁴⁶ Ayiwa, o baaraden min matigice bena a sɔrɔ ko a be o baarapuman kera, o baaraden ta bena ɲa. ⁴⁷ Can ra ne b'a fɔ aw ye, a matigice bena a sigi a borofenw bee kunna. ⁴⁸ Nka ni o baaraden ka ke baaradenjugu ye, ni a k'a miiri k'a fɔ ko: <Ne matigice bena meen ka sɔrɔ ka na>, ⁴⁹ ni a ka ke a baaradenɲogɔnw bugɔ ye, ka to ka domuni ke, ka minni ke ni dɔrɔtɔw ye, ⁵⁰ ayiwa, o baaradenjugu te miiri lon min na, ani a te wagati min lon, a matigice bena na ka na bara a ra o wagati le ra. ⁵¹ A bena a bugɔ kosebe, k'a gben, k'a bla ni flankafuw ye. Kasi ni ɲɲɲimi le bena ke o yɔrɔ ra.»

25

Sungurunin tan ta talen

¹ Ayiwa, o kɔ, Yesu ka talen dɔ la o ye; a ko: «Ala ta Masaya* bena ke i n'a fɔ sungurunin tan minw ka o ta fitinaw ta su fe ko o be taga kɔɲɔce kunbenyɔrɔ ra. ² O ra looru tun ye hakirintanw ye, to looru tun ye hakiritigiw ye. ³ Ayiwa, hakirintanw ka o ta fitinaw ta, nka o ma turu ta o yere boro. ⁴ Nka hakiritigiw ka o ta fitinaw ta ka turu dɔ ke minan dɔw kɔnɔ ka taga ni a ye o yere boro. ⁵ Kɔɲɔce nana meen, a te nana minke, sunɔgɔ ka o sungurunin tan bee mina, o bee sunɔgɔra.

⁶ «Ayiwa, perenkan nana bɔ su dugutarama fe ko: <Kɔɲɔce ye, aw ye bɔ ka taga a kunben!> ⁷ O sungurunin tan wurira ka o ta fitinaw laben. ⁸ Hakirintanw ko hakiritigiw ma ko: <Aw ye aw ta turu dɔ di an ma, ni o te, an ta fitinaw

be jini ka faga de!› ⁹ Nka hakiritigiw ko o ma ko: <Ɔn-Ɔn, an ta turu tena se ka an bee labo, aw ye taga turufiyeerebagaw fe ka taga do san.> ¹⁰ Ayiwa, ka o taganin to turusanyoro ra, korobe nana. Minw tun labenna, olugu donna ni korobe ye korobon kon; o ka da sogo. ¹¹ O ko fe, sunguru tow nana; o ko: <An Matigice, an matigice, dayele an ye!> ¹² Nka matigice ka o jaabi ko: <Can ra, ne b'a fo aw ye ko ne ma aw lon!> »

¹³ Yesu ko: «Aw ye aw janto aw yere ra, sabu aw te a lon lon, aw te a wagati fana lon.»

Baaraden saba ta ko
(Luka 19.11-27)

¹⁴ Yesu ko: «Ala ta Masaya* be i ko ce min tagato tagama ra, a ka a ta baaradenw wele ka na a ta wari karifa o ma. ¹⁵ A ka warigbe keme looru di kelen ma, ka keme fla di kelen were ma, ka keme di sabanan ma; a ka o bee kelen kelen ta di o ma ka kapa ni o seko ye; o ko, a tagara. ¹⁶ Baaraden min tun ka warigbe keme looru soro, ale sinna ka baara ke ni a ta wari ye, ka warigbe keme looru were soro ka fara a ta kan. ¹⁷ Min tun ka warigbe keme fla soro, ale fana ka a ke o cogo kelen na, ka warigbe keme fla were soro ka fara a ta kan. ¹⁸ Nka warigbe keme tun dira min ma, ale tagara dinga le sogi ka a matigice ta wari dogo yi.

¹⁹ «Ayiwa, a menna, lon do o baaradenw matigice nana; a ka o wele ka na jate ke. ²⁰ Min tun ka warigbe keme looru soro, ale nana ni warigbe keme looru were ye, k'a fo ko: <Ne matigice, i tun ka warigbe keme looru le karifa ne ma, nka keme looru were fle nin ye; ne ka o le soro.>

²¹ «A matigice ko a ma ko: <O jana; i kera baaradenpuman ye, ani lanamogo. Fen fitini le dira i ma, nka i kera lanamogo ye o ra. Sisan ne bena caman karifa i ma. Na, i ni i matigice ye jagari jagon fe.>

²² «Ayiwa, baaraden min tun ka warigbe keme fla soro, ale fana nana a matigice fe k'a fo a ye ko: <Ne matigice, i tun ka warigbe keme fla le karifa ne ma, nka warigbe keme fla were fle nin ye. Ne ka o le soro.>

²³ «A matigice ko a ma ko: <O jana; i kera baaradenpuman ye, ani lanamogo. Fen fitini le dira i ma, nka i kera lanamogo o ra. Sisan ne bena caman karifa i ma. Na, i ni i matigice ye jagari jagon fe.>

²⁴ «Ayiwa, baaraden min tun ka warigbe keme doron soro, ale nana a fo ko: <Ne matigice, ne tun ka a lon ko ele ye mogo jusukungbelen le ye. I ma siman min dan, i be o kan; i ma foro min sen, i be o siman tige. ²⁵ O le koson ne siranna,

ne tagara dinga le sogi ka i ta wari dogo yi. I ta wari ye nin ye, a mina.»

²⁶ «A matigice ko a ma ko: <Ele baaradenjugu, salibagato. I k'a lon ko ne ma siman min dan ko ne be o kan, ko ne ma foro min senε ko ne be o siman tige; ²⁷ mun na i ma taga ne ta wari bla waribon na? Ni o tun kera, ne koseginin, ne tun bena ne ta wari ta, ka tɔnɔ sɔrɔ ka fara a kan!> ²⁸ A ko mɔgɔw ma ko o ye a ta warigbe keme bɔsi a ra, k'a di warigbe waga kelen tigi ma. ²⁹ A ko: <Sabu dɔ be min fe, dɔ were bena di o le ma, a ta be caya; nka dɔ te min fe, hali fitini min b'a fe, o bena bɔsi a boro.> ³⁰ A ko: <Aw ye baaradenkolon firi kene ma dibi ra yi; kasi ni jinjimi le bena ke o yɔrɔ ra.> »

Ala ta kiti

³¹ Yesu ko: «Min kera Adamaden ye*, ni o nana sigi a ta masaya ra lon min na ni melekew bee ye, o lon na a bena sigi a ta masasiginan nɔɔrɔman kan. ³² Siyaw bee bena lajen a ja kɔrɔ. A bena o woloma ka bɔ jɔgɔn na, i ko sagagbenbaga be sagaw ni baw woloma ka bɔ jɔgɔn na cogo min na. ³³ A bena sagaw bla a kininboroyanfan fe, ka baw bla a numanboroyanfan fe.

³⁴ «Minw be a kininboroyanfan fe, Masace bena a fo olugu ye ko: <Aw ye na, ne Fa Ala ta baraka be aw minw kan. Ala ka Masaya* min laben kabini dunupa jusigiwagati ra, aw ye o Masaya cen ta. ³⁵ Sabu kɔngɔ ka ne mina, aw ka domuni di ne ma, jiminlɔgɔ ka ne sɔrɔ, aw ka ji di ne ma. Ne tun ye lonan ye, aw ka ne lajigi aw ta so. ³⁶ Ne fari lakolon tun lo, aw ka fani don ne ra. Ne tun man kene, aw ka aw janto ne ra. Ne tun be kaso ra, aw tagara ne fle.>

³⁷ «O tuma, o mɔgɔ terenninw bena a jaabi ko: <Matigi, lon juman anw ka ele kɔngɔtɔ ye, ka domuni di i ma? Lon juman fana anw ka ele minlɔgɔtɔ ye, ka ji di i ma? ³⁸ Lon juman anw ka ele ye lonanya ra ka i lajigi an ta so? Walama lon juman anw ka i fari lakolon ye ka fani don i ra? ³⁹ Lon juman anw ka i banabagato ye, walama k'a men ko i be kaso ra, an ka taga i fle?>

⁴⁰ «Masace bena olugu jaabi ko: <Can ra ne b'a fo aw ye ko ni aw ka o koɓuman ke ne balemaw bee ra fitini dɔ ye, o tuma aw ka o ke ne yere le ye.>

⁴¹ «O ko, minw be a numanboroyanfan fe, masace bena a fo olugu ye ko: <Aw ye bɔ ne kɔrɔ, aw mɔgɔ danganinw! Aw ye taga tasuma fagabari ra, tasuma min lalagara Setana ni a ta melekew ye! ⁴² Sabu kɔngɔ ka ne mina, aw ma domuni di ne ma. Minlɔgɔ ka ne sɔrɔ, aw ma ji di ne ma. ⁴³ Ne tun be lonanya ra, aw ma son ka ne lajigi aw ta so. Aw ka ne

fari lakolon ye, aw ma sɔn ka fani don ne ra. Ne tun man kenɛ, ne tun bɛ kaso ra, nka aw ma taga ne flɛ.»

⁴⁴ «Ayiwa, olugu fana bɛna Matigi jaabi ko: <Matigi, lon juman le an ka i kɔngɔtɔ ye, ka i minlɔgɔtɔ ye, ka i ye lonanya ra, ka i fari lakolon ye, ka i banabagatɔ ye, walama ka i ye kaso ra, an ka ban an ma foyi kɛ i ye?» ⁴⁵ Masacɛ bɛna olugu fana jaabi ko: <Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni aw ma o kɔpuman kɛ ne balemaw bɛɛ ra fitini dɔ ye, o tuma aw m'a kɛ ne yɛrɛ le ye.> ⁴⁶ Ayiwa, olugu bɛna taga to tɔɔɔ banbari ra; nka mɔgɔ terenninw bɛ taga to janamanya banbari ra.»

26

Mɔgɔw ka janfa siri Yesu kama

(Marika 14.1-2; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53)

¹ Yesu banna o kumaw bɛɛ ra tuma min na, a ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: ² «Aw k'a lon ko a tɔ ye tere fla Jɔnyaban janagbɛ* bɛ se. Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna o don mɔgɔw boro, o bɛna a gbengben yiri ra.»

³ Ayiwa, o wagati ra sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cɛkɔrɔbaw tagara jɔgɔn ye sarakalasebagaw kuntigiba Kayife ta lu kɔnɔ. ⁴ O k'a latigɛ ko o bɛna Yesu mina ceguya ra, k'a faga. ⁵ Nka o ko, ko a ko man kan ka kɛ janagbɛ wagati ra, ko ni o tɛ, mɔgɔw bɛna muruti.

Muso dɔ ka turu kasadiman kɛ Yesu kun na

(Marika 14.3-9; Yuhana 12.1-8)

⁶ Ayiwa, Yesu tun bɛ Betani, kunatɔcɛ Simɔn ta bon kɔnɔ. ⁷ Muso dɔ nana gbara Yesu ra. Daganin cɛpumanba dɔ tun bɛ a boro, o tun fara turu kasadiman sɔngɔgbɛlɛn dɔ ra. Ayiwa, ka Yesu to domuni na, muso ka turu kasadiman kɛ Yesu kun na. ⁸ Karamɔgɔdenw ka o ye minke, olugu dimina; o ko: «Nin cɛnri kun ye mun ye? ⁹ Nin turu tun bɛ se ka fiyɛere sɔngɔba ra, ka o wari di fagantanw ma.» ¹⁰ Yesu bɔra o ko kala ma; a ko o ma ko: «Mun kosɔn aw bɛ nin muso jusu kasira? A ka kewalejuman le kɛ ne ye. ¹¹ Sabu fagantanw kɔni, olugu bɛ ni aw ye yan wagati bɛɛ; nka ne tena to ni aw ye yan wagati bɛɛ dɛ! ¹² A ka turu kasadiman kɛ ne fari kan, ka ne labɛn ne ta sutarari kama. ¹³ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni nin Kibarɔ Diman* waajuri kɛra yɔɔ o yɔɔ dunuɔn kɔnɔ, nin muso ka min kɛ, o ko fana bɛna lakari, ka mɔgɔw hakiri jigi a ra.»

Zudasi ka Yesu janfa

(Marika 14.10-11; Luka 22.3-6)

¹⁴ O tuma karamɔgɔden tan ni fla ra kelen min tɔgɔ ye ko Zudasi Sikariyɔti, ale tagara sarakalasebagaw* kuntigiw

ƙe. ¹⁵ A ko o ma ko: «Ni ne ka Yesu don aw boro, aw bena mun le di ne ma?» O ka warigbe bisaba di a ma. ¹⁶ K'a ta o wagati ra, Zudasi ka ke cogo do jini ye, a bena Yesu soro ka a don o boro cogo min na.

Jonyaban panagbe ta domuni

(Marika 14.12-21; Luka 22.7-14,21-23; Yuhana 13.21-30)

¹⁷ Ayiwa, Burufunubari panagbe* tere folo, karamogodenw nana Yesu jininka ko: «I b'a fe an ye taga Jonyaban panagbe domuni laben i ye min le?» ¹⁸ Yesu ka mogodo yira o ra, ko o ye taga o tigi fe dugu konoo, ka taga a fo a ye ko: «An karamogodo ko, ko ale ta wagati surunyara, ko a b'a fe ka na Jonyaban panagbe ke i fe, ale ni a ta karamogodenw.» ¹⁹ Yesu ka min fo, karamogodenw k'a ke ten. O tagara domuni laben. ²⁰ Tere benna minke, a ni a ta karamogoden tan ni fla sigira domuni na.

²¹ Ka Yesu ni a ta karamogodenw to domuni na, a ko o ma ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko aw ra kelen bena ne janfa.» ²² Karamogodenw jusu kasira kosebe. O bee kelen kelen ko a ma ko: «Matigi, ne lo wa?» ²³ Yesu ko: «Mogodo min boro ni ne boro be minan konoo jagon fe, o tigi le bena ne don mogow boro. ²⁴ Min kera Adamaden ye*, o bena sa, i ko a sebera a ta ko ra Kitabu konoo cogo min na. Nka mogodo min bena ke sababu ye k'a janfa, bonoo bena o tigi soro. O tigi worobariya le tun ka fisa a ma.» ²⁵ Zudasi, min tun ye a janfabaga ye, ale fana ka kuma ta; a ko: «An karamogodo, ne lo wa?» Yesu ko a ma ko: «I yere le k'a fo.»

Jenogonya domuni

(Marika 14.22-26; Luka 22.15-20; Korantikaw folo 11.23-25)

²⁶ Ayiwa, ka o to domuni na, Yesu ka buru ta, ka baraka la Ala ye, k'a tigetige k'a di karamogodenw ma, k'a fo o ye ko: «Aw y'a mina ka a domu; nin ye ne farikolo le ye.» ²⁷ O ko, a ka jifiye ta; rezenji tun b'a konoo. A ka baraka la Ala ye, ka a di o ma, k'a fo o ye ko: «Aw bee ye do min; ²⁸ sabu nin ye ne jori le ye, Ala ta jenogonya* jori min bonna mogodo caman koson, ka o ta jurumunw yafa. ²⁹ Ne b'a fo aw ye ko ne tena rezenji min tuun fiyewu, fo lon min na ne bena a min ni aw ye ne Fa ta Masaya* ra tuun, cogo were ra.» ³⁰ Ayiwa, o ka Alatandodankiri dow la, ka wuri ka taga Oliviyesunw kuru kan.

Yesu ko Piyeri bena ban ale ra

(Marika 14.27-31; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38)

³¹ Ayiwa, Yesu k'a fɔ karamɔɔɔdenw ye ko: «Ne ta ko bɛna kɛ sababu ye k'a to aw bɛɛ ye bori ka ne to bi su fɛ; sabu a sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, ko:

«Ne bɛna sagagbɛnbaga faga, sagaw bɛɛ bɛna janjan.» »

³² Yesu k'a fɔ tuun ko: «Nka ni ne nana kunu ka bɔ saya ra, ne bɛna taga aw kɔnɔ Galile.» ³³ Ayiwa, Piyeri ka kuma ta, k'a fɔ Yesu ye ko: «Hali ni tɔw bɛɛ borira ka i to, ne kɔni tɛna bori ka i to fiyewu!» ³⁴ Yesu ko a ma ko: «Can ra, ne b'a fɔ i ye ko bi su nin na yɛɛ, sani dondo ye kasi, ele bɛna a fɔ mɔɔɔw ye fɔ sɔnaga saba ko i ma ne lɔn.» ³⁵ Piyeri ko: «Hali ni a kɛra ko ne bɛna sa ni i ye le, ne tɛna sɔn k'a fɔ ko ne ma i lɔn.» Karamɔɔɔden tɔw bɛɛ ka o kuma kelen fɔ.

*Yesu ni karamɔɔɔdenw tagara Zetisemane
(Marika 14.32-42; Luka 22.39-46)*

³⁶ O kɔ, Yesu tagara ni a ta karamɔɔɔdenw ye yɔrɔ dɔ ra, min tɔɔɔ ye ko Zetisemane. A ko o ma ko: «Aw ye sigi yan, ne bɛna gbara ɲa fɛ ka taga Ala daari.» ³⁷ A tagatɔ, a tagara ni Piyeri ni Zebede dence fla ye. Jusukasi ka kɛ a sɔrɔ ye, k'a nin tɔɔrɔ kɔsɛbɛ. ³⁸ A k'a fɔ o ye ko: «Ne nin tɔɔrɔnin lo kɔsɛbɛ, fɔ k'a kɛ i ko ne bɛna sa. Aw ye to yan, ka to ɲana ni ne ye.»

³⁹ A tagara ɲa fɛ dɔɔnin. A ka a kinbiri gban ka a ɲa biri dugu ma, ka Ala daari; a ko: «Ne Fa, ni a tun bɛ se ka kɛ ko nin tɔɔrɔ kana ne sɔrɔ! Nka o bɛɛ n'a ta, ne yɛɛ sago kana kɛ fɔ ele sago.»

⁴⁰ O kɔ, a sɛkɔra ka na karamɔɔɔdenw kɔrɔ, ka na a sɔrɔ ko olugu bɛ sunɔɔɔra. A ko Piyeri ma ko: «Piyeri, aw ma se ka to ɲana ka hali wagati kelen kɛ ni ne ye! ⁴¹ Aw ye to ɲana ka Ala daari, janko Setana kana aw neɛɛ ka aw bla kojugu ra. Kɔɲuman miiriya bɛ mɔɔɔ kɔnɔ, nka a farisogo baraka ka dɔɔɔ.»

⁴² O kɔ, a bɔra o kɔrɔ a sɔnaga flanan na ka taga Ala daari tuun, ko: «Ne Fa, ni a tɛ se ka kɛ ko nin tɔɔrɔ ye mabɔ ne ra fiyewu, fɔ a ye ne sɔrɔ le, o tuma i sago ye kɛ.»

⁴³ A sɛkɔra tuun ka na a sɔrɔ o bɛ sunɔɔɔra, sabu sunɔɔɔ tun ka o ɲadenw gbiriya. ⁴⁴ A bɔra o kɔrɔ ka taga a sɔnaga sabanan na. A tagara Ala daari ka sɛkɔ o kuma kelen kan tuun.

⁴⁵ A sɛkɔra ka na karamɔɔɔdenw kɔrɔ tuun, k'a fɔ o ye ko: «Aw bɛ sunɔɔɔra ka aw yɛɛ laganfiya le wa? Ayiwa, wagati surunyara; Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna don jurumunkɛbagaw boro. ⁴⁶ Aw ye wuri an ye taga! Ne janfabaga natɔ ye nin ye!»

Yahudiyaw nana Yesu minayɔɔɔ ra
(Marika 14.43-50; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12)

⁴⁷ Ka Yesu to kuma ra, a ta karamɔɔɔden tan ni fla ra kelen min tɔɔɔ ye ko Zudasi, ale nana; jamaba tun b'a ko; kerɛkemuruw, ani berew tun bɛ o boro. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cɛkɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ le tun ka o ci. ⁴⁸ Zudasi min tun kera Yesu janfabaga ye, ale tun ka tagamasiyen dɔ yira Yesu minabagaw ra; a ko: «Ni aw nana a ye ko ne ka mɔɔɔ min fo ni kanuyafari ye, ale lo; aw y'a mina.» ⁴⁹ O sera minke dɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, Zudasi gbarara Yesu ra k'a fo, ko: «An karamɔɔɔ, i ni su.» A ka Yesu fo ni kanuyafari ye.

⁵⁰ Yesu ko a ma ko: «Cɛ, i nana min kama, o kɛ.» O tuma mɔɔɔw kera Yesu kan, ka a mina. ⁵¹ Yesu ta karamɔɔɔden minw tun bɛ ni a ye, o ra kelen ka a ta muru sama ka bɔ, ka sarakalasebagaw kuntigiba ta jɔncɛ toro kelen caron ka bɔ yi. ⁵² Yesu ko o karamɔɔɔden ma ko: «I ta muru don a nɔ ra yi; sabu mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ muru ta, o tigi bɛ halaki muru sababu le ra. ⁵³ Ele b'a miiri ko ne tɛ se ka ne Fa wele ko a ye melekwɛ ci ne ma sisan, minw ka ca ni melekwɛ jamakuruba tan ni fla ye sisan wa? ⁵⁴ Nka ni o kera, o tuma a sebera ko ko minw ka kan ka kɛ, olugu bena kɛ k'a dafa cogo di?»

⁵⁵ O wagati ra, Yesu ko jama ma ko: «Aw nana ne ko ni berew ni kerɛkemuruw ye ko aw bena ne mina, k'a kɛ i ko ne ye benkanikɛbaga le ye. K'a sɔɔɔ ne tun bɛ sigi ka mɔɔɔw karan Alabatosoba kɔɔɔ lon bɛɛ, aw ma se ka ne mina. ⁵⁶ Nka nin kow bɛɛ kera janko ciraw tun ka ko minw sebe, o ye kɛ can ye.»

O tuma karamɔɔɔdenw bɛɛ borira ka a kelen to.

O tagara ni Yesu ye kititigeyɔɔɔ ra

(Marika 14.53-65; Luka 22.54-55,63-71; Yuhana 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Yesu minabagaw tagara ni a ye sarakalasebagaw kuntigiba* Kayife fɛ yi. Sariya karamɔɔɔw* ni cɛkɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ tagara jɔɔɔɔɔ lajen yi. ⁵⁸ Piyeri tora yɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, a bɛ tugura o kɔ, fɔ ka taga se sarakalasebagaw kuntigiba ta lu ma. A donna ka sigi ni lu kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ye, k'a flɛ a ko bena laban cogo min na.

⁵⁹ Sarakalasebagaw kuntigiw, ani Yahudiyaw ta kititigɛbagaw ta jɛnkuru mɔɔɔw bɛɛ tun bɛ kuma dɔ pinina Yesu kama min bɛ se ka kɛ a fagasababu ye. ⁶⁰ Seere faninyafɔbaga caman nana o ta fɔ; nka o ma Yesu fagasababu sɔɔɔ o si ra. A laban, mɔɔɔ fla ko: ⁶¹ «A ko ale bɛ se ka Alabatosoba ci ka a lɔ kokura tere saba kɔɔɔ.» ⁶² Sarakalasebagaw kuntigiba wurira ka lɔ, k'a fɔ Yesu ma ko: «Mɔɔɔw bɛ kuma minw fɔra i kama, i ko di o ra?»

⁶³ Yesu jera. Sarakalasebagaw kuntigiba ko a ma ko: «Ne b'a fe i ye kari Ala panaman togo ra k'a fo an ye ni ele le ye Kisibaga* ye, ani Den min bora Ala ra*.»

⁶⁴ Yesu ka a jaabi ko: «I yere le k'a fo. Nka o doron te, ne b'a fo aw ye ko k'a ta bi ra, Min kera Adamaden ye*, aw bena o siginin ye Sebaetigi Ala kininboroyanfan fe, o ko, aw bena a nato ye sankaba kan ka bo sankolo ra.»

⁶⁵ O fora minke, sarakalasebagaw kuntigiba dimina fo ka a yere ta derege mina ka a faran; a ko: «A ka Ala togo cen. An mako te mogow si ta seereya ra tuun! Aw yere ka a ta Alatogocenkuma men ka ban! Aw ta miiriya ye juman ye?»

⁶⁶ Mogow ko: «A ka kan ka faga le!» ⁶⁷ O ka ke daji tu ye a pada kan, ka a bugo ni borokuruw ye. Dow k'a fata, k'a fo a ye ko: ⁶⁸ «Kisibaga, min ka i bugo, o togo lon k'a fo an ye!»

Piyeri ko a ma Yesu lon

(Marika 14.66-72; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Ayiwa, Piyeri tun siginin be lu konon. Baaradenmuso do gbarara a ra, k'a fo a ye ko: «Ele fana tun be ni Yesu Galilekace ye.» ⁷⁰ Nka Piyeri banna ka lo a ra mogow bee na na. A ko muso ma ko: «Ne ma i ta kuma faamu.» ⁷¹ O ko, Piyeri ka ke taga ye luda fan na. Baaradenmuso do were k'a ye minke, ale k'a fo mogow ye o yoro ra ko: «Ce nin tun be ni Yesu Nazaretikace ye!» ⁷² Piyeri banna tuun ka lo a ra. A karira ko ale te. A ko: «Ne yere ma ce nin lon.» ⁷³ Doronin kera tuun, mogow minw tun be o yoro ra, olugu gbarara Piyeri ra k'a fo a ye ko: «Sigiya t'a ra, ele fana ye Yesu ta mogow do le ye; i kumacogo le b'a yira.» ⁷⁴ O tuma Piyeri karira fo k'a yere danga; a ko: «Ne ko ne te ce nin lon.» O yoronin bee ra, dondo kasira. ⁷⁵ O tuma Yesu tun ka kuma min fo, Piyeri hakiri jigira o ra, ko: «Sani dondo ye kasi, ele bena a fo sijaga saba ko i ma ne lon.» Piyeri bora kene ma ka taga kasi kosebe.

27

O ka kiti ben Yesu kan

(Marika 15.1; Luka 23.1-2; Yuhana 18.28-32)

¹ Ayiwa, sogomada joona fe sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekorobaw bee tagara jagon ye Yesu kama, janko k'a faga. ² O k'a mina k'a siri, ka taga ni a ye jamanatigi Pilati fe.

Zudasi ka a yere faga

(Kewalew 1.18-19)

³ Ayiwa, Zudasi, min tun ka Yesu janfa, ale nana a ye ko o ka kiti ben Yesu kan ko a ye faga minke, a nimisara. O

tun ka warigbe bisaba min di a ma, a sekora ka taga o di sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekorobaw ma. ⁴ A ko: «Ne ka jurumun ke, sabu mogo min ma kojugu ke, ne ka o janfa k'a don aw boro.» O k'a jaabi ko: «Anw ta mun le be o ra tuun? O ye i yere ta ko le ye.»

⁵ Zudasi ka wari firi Alabatosoba konon, ka taga a yere kan don juru ra ka a yere faga. ⁶ Sarakalasebagaw kuntigiw ka wariw tomotomo. O ko: «Nin wari man kan ka bla Alabatosoba keso konon, sabu mogofaga sara lo.» ⁷ O kumana ka na ben kelen ma; o tagara dagalalagabaga ta foro san ni o wari ye, ka o ke lonanw ta kaburulo ye. ⁸ O le koson fo ka na se bi ma, o foro togo lara ko mogofaga foro. ⁹ Cira Yeremi tun ka kuma min fo, o kuma kera can ye o cogo le ra, ko:

«O ka warigbe bisaba ta, Izirayelimogow ka o jate ka o ke mogo songo ye,
¹⁰ ka o di dagalalagabaga ma a ta foro songo ye, i n'a fo Matigi tun k'a fo ne ye cogo min na.»

O tagara ni Yesu ye Pilati fe

(Marika 15.2-5; Luka 23.3-5; Yuhana 18.33-38)

¹¹ O tagara ni Yesu ye jamanatigi fe. Jamanatigi ka a nininka ko: «Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?» Yesu ko: «I k'a fo cogo min na, ne lo.» ¹² Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekorobaw ka Yesu jaraki fen o fen na, Yesu ma o jaabi o si ra. ¹³ O tuma Pilati ko Yesu ma ko: «O be i jarakira ko minw bee ra, i te o menna wa?» ¹⁴ Yesu ma Pilati jaabi a ta kuma si ra; o ko ka Pilati kabakoya kosebe.

Yesu fagako latigera

(Marika 15.6-15; Luka 23.13-25; Yuhana 18.39-19.16)

¹⁵ Ayiwa, san o san, Jonyaban janagbe* ra, jamanatigi tun be deri ka kasoden kelen labla. Ni jama tun ko a ye min labla, a tun be o le labla. ¹⁶ Ayiwa, o y'a soro kasoden do tun be kaso ra, min togo tun ye Barabasi; mogow bee tun be ale ta kojuguw kala ma. ¹⁷ Pilati kumana jama fe; a ko: «Ayiwa, aw b'a fe ne ye jon kelen le bla? Barabasi wa, walama Yesu min be wele ko Kisibaga*?» ¹⁸ Pilati tun k'a lon ko nangboya doron le koson o ka Yesu mina ka na ni a ye ale fe. ¹⁹ Ayiwa, ka Pilati signin to kititigeyoro ra, a muso ka mogo ci a fe ka taga a fo a ye ko: «I kana a to ko do ye don ele ni nin mogo terennin ce de; sabu ne torora siko ra su fe kosebe a koson.»

²⁰ Nka sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekorobaw ka jama kononosu, ko o y'a fo Pilati ye ko a ye Barabasi labla,

ka Yesu faga. ²¹ Jamanatigi ka o jininka tuun, ko: «Nin mɔgɔ fla ra, aw b'a fe ne ye jon kelen le labla?» O ko: «Barabasi!» ²² Pilati ko: «O tuma, Yesu min be wele ko Kisibaga, aw ko ne ye ale ke cogo di?» O bee k'a jaabi ko: «A gbengben yiri ra!» ²³ Jamanatigi ko: «O tuma a ka kojugu juman le ke?» O belen ka do fara o perenkan kan, ko: «A ye gbengben yiri ra!» ²⁴ Pilati nana a ye ko ale ta kuma tena foyi na minke, ko jama mankan fana be bonyara ka taga na, a ka ji ta ka a tsege fla ko jama bee na na, k'a fo o ye ko: «Ayiwa, ne nin te nin mɔgɔ terennin fagari ra ni aw ye. A ko be aw yere le boro.» ²⁵ Jama bee ko: «Onhon, an sonna. A hake ye ben anw ni an denw kan.» ²⁶ O ra, Pilati ka Barabasi labla o ye. A k'a to o ka Yesu bugo ni gbeje ye, ka soro k'a di o ma ko o ye taga a gbengben yiri ra.

Sorasiw ka Yesu tɔɔɔ

(Marika 15.16-20; Yuhana 19.2-3)

²⁷ Jamanatigi ta sorasiw tagara ni Yesu ye jamanatigi ta bonba konɔ. O nana ni sorasiw ta jenkuru bee ye ka na a lamini. ²⁸ O ka a yere ta faniw bo a ra ka deregeba wulenman do don a ra. ²⁹ O ka nani dan ka o ke i ko masafugula, ka o biri a kun na, ka a kininboro ke ka kalama do mina. O ko, o ka o kinbiri gban a koro k'a logobo, ko: «Yahudiyaw ta masace, an be i fora!» ³⁰ O ka ke daji tu ye a kan, ka kalama mina a boro ka a bugo ni a ye a kun na. ³¹ O k'a logobo ka ban tuma min na, o ka deregeba bo a ra, ka a yere ta faniw don a ra tuun, ka bo ni a ye ka taga a gbengben yiri ra.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Marika 15.21-32; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27)

³² O boto, o benna ni Sirenikace do ye, min tɔgo tun ye ko Simɔn. O ka ale jagboya ko a ye Yesu ta gbengbenyiri* ta. ³³ O tagara se yoro do ra, min tɔgo ye ko Goligota, o koro ye ko Kunkolo yoro. ³⁴ O sera yi minke, o ka fla kunaman do nagami duven na ka o di Yesu ma; a ka a nene minke, a ma son ka a min.

³⁵ Yesu gbengbennin ko yiri ra, o ka kara la ka a ta faniw tarantaran nagon na. [O kera minke, cira tun ka kuma min fo, o kera can ye, ko:

«O ka ne ta faniw taran nagon na, ka kara la ne ta deregeba koson.»]

³⁶ O ko, o sigira ka to k'a korosi.

³⁷ O tun ka kuma do sebe yiri do kan a kunkolo kunna, k'a fagakun yira. O tun k'a sebe ko: «Nin ye Yesu ye, Yahudiyaw ta masace.» ³⁸ O ka benkannikebaga fla fana gbengben ni a ye yiri dow kan, kelen be a kininboroyanfan na, kelen be a

numanboroyanfan na. ³⁹ Temɛbagaw tun b'a flɛra, k'a nɛni, ka o kun kɔmi a ra, ⁴⁰ k'a fɔ a ma ko: «Ele min ko i bɛ se ka Alabatosoba ci, ka a lɔ kokura tere saba kɔnɔ, ayiwa, i yɛrɛ kisi sisan sa! Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo, o tuma jigi ka bɔ gbɛngbenyiri ra!» ⁴¹ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani cɛkɔrɔbaw fana tun bɛ a lɔgɔbɔra, k'a fɔ ko: ⁴² «A ka tɔw kisi, nka a tɛ se ka a yɛrɛ kisi! Ni a ko a ye Izirayeli* ta masacɛ ye, o tuma a ye jigi ka bɔ yiri ra! Ni a jigira, an bɛ la a ra.» ⁴³ O ko: «A ko a ka a yɛrɛ karifa Ala ma. Ayiwa, ni can lo ko Ala bɛ a kanu, a ye a kisi sisan kɛ; sabu a yɛrɛ da le k'a fɔ ko Den min bɔra Ala ra*, ko ale lo.» ⁴⁴ Benkannikɛbaga fla minw tun gbɛngbenna ni a ye, olugu fana tun bɛ a nɛnina o cogo kelen na.

Yesu sara gbɛngbenyiri kan

(Marika 15.33-41; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30)

⁴⁵ Ayiwa, tere sera kuncɛ tuma min na, dibi barara ka don jamana fan bɛɛ ra fɔ ka taga wulada surunya. ⁴⁶ Wulada surunyara minke, Yesu pɛrɛnna ni fanga ye, k'a fɔ ko: «Heli, Heli, lama sabakatani?» O kɔrɔ le ye ko: «Nɛ tigi Ala, nɛ tigi Ala, mun na i ka nɛ kelen to?» ⁴⁷ Mɔgɔ minw tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu ka o mɛn minke, o ko: «A bɛ cira Iliya* le wɛlera!» ⁴⁸ O yɔrɔnin bɛɛ, o ra kelen borira ka taga fu dɔ ta, ka o su minnifɛn kumunin dɔ ra, ka a dulon kalama dɔ ra, ka na o la Yesu da ra ko a ye a sɔnsɔn. ⁴⁹ Tɔw ko: «A to yi, an y'a flɛ, ni cira Iliya bɛna na a kisi.» ⁵⁰ Yesu ka kulekanba ci tuun, ka sa. ⁵¹ O yɔrɔnin bɛɛ ra, Alabatosoba cɛtigɛfani faranna fla ye, k'a ta san fɛ ka na se fɔ dugu ma. Dugukolo yɛrɛyɛrɛra, faraw cira. ⁵² Kaburuw dayɛlɛra, mɔgɔ saninman caman suw kununa; ⁵³ o bɔra kaburuw kɔnɔ Yesu kununin kɔ, ka don Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ. Mɔgɔ caman ka o ye.

⁵⁴ Sorasikuntigi ni sorasi tɔ minw tun bɛ Yesu kɔrɔsira, olugu ka o ye minke, ka dugukoloyɛrɛyɛrɛ ye, o siranna kɔsɛɛ. O ko: «Can ra, Den min bɔra Ala ra*, nin cɛ lo.» ⁵⁵ Muso caman tun lɔnin bɛ yɔrɔjan ka flɛri kɛ. Olugu le tun tugura Yesu kɔ kabini Galile mara ra, ka a dɛmɛ baara ra. ⁵⁶ Mariyamu Magidalakamusu, ale tun bɛ o ra, ani Yakuba ni Yusufu bamusu Mariyamu, ani Yakuba ni Yuhana bamusu.

O ka Yesu sutara

(Marika 15.42-47; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42)

⁵⁷ Wulada sera minke, cɛ naforotigi dɔ nana ka bɔ Arimate; a tɔgɔ tun ye ko Yusufu. Ale fana tun ye Yesu ta karamɔgɔden dɔ ye. ⁵⁸ A tagara Pilati fɛ ka taga Yesu su daari a fɛ. Pilati sɔnna ko o ye a di a ma. ⁵⁹ Yusufu

* 27:47 27.47 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

tagara Yesu su ta, ka a kasanke ni fanikura dɔ ye, ⁶⁰ ka taga a don kaburukura dɔ kɔnɔ; Yusufu yere le tun ka o kaburu sozi fara ra a yere togo ra. O ka Yesu su la kaburu kɔnɔ, ka kabakuruba dɔ kolonkolon ka o ke ka kaburu datugu, ka taga. ⁶¹ Mariyamu Magidalakamuso, ani Mariyamu to kelen, olugu tun siginin be ka o nasin kaburu ma.

Yesu ta kaburu korosiko

⁶² Ayiwa, o dugusagbe, Yahudiyaw tun be o ta Nenekirilon* nanagbe laben lon min na, o lon dugusagbe, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw* korira ka taga Pilati fe. ⁶³ O tagara a fo Pilati ye ko: «An matigice, an hakiri b'a ra ko mogolafiribaga nin tun k'a fo ko ni ale sara, ko tere saba ko a bena kunu. ⁶⁴ A to sorasiw ye taga kaburu korosi ka se fo tere saba, janko a ta karamogodenw kana na taga a su ta ka a dogo, k'a fo mogow ye ko a kununa. O lafiriri bena juguya ka teme ale yere ta kan.» ⁶⁵ Pilati ko: «Aw ye sorasi dow ta, cogo min ka aw diya, aw ye taga a korosi ten.» ⁶⁶ O tagara no bla kaburu da ra, ka sorasi dow bla ko o ye kaburu korosi ka ja.

28

Meleke ka Yesu kunuko fo muso dow ye

(Marika 16.1-10; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10)

¹ Nenekirilon* temenin ko, logokun tere folo sogomada joona fe, Mariyamu Magidalakamuso, ani Mariyamu to kelen, olugu fla tagara ko o be taga kaburu fe. ² O wagati kelen na, dugukolo barara ka yereyere ni fanga ye. Matigi ta meleke do bora sankolo ra ka na kabakuruba kolonkolon ka bo kaburu da ra ka sigi a kan. ³ A tun be manamanana i ko sanmanamana; a ta derege tun gbenin lo pepepe. ⁴ Sorasi minw tun be kaburu korosira, olugu ja tigera; o ka ke yereyere ye, ka ke i ko suw. ⁵ Meleke k'a fo musow ye ko: «Aw koni, aw kana siran, sabu Yesu min gbengbenna yiri ra, ne k'a lon ko aw be ale le yoropinina. ⁶ A te yan. A kununa i ko a yere tun k'a fo cogo min na. Aw ye na don ka a layoro fe. ⁷ O ko, aw ye taga joona, ka taga a fo a ta karamogodenw ye ko a kununa ka bo saya ra, ko a be taga o kono Galile, ko o bena taga a ye o yoro le ra. Ne tun nana o le fo aw ye.»

⁸ Musow teliyara ka bo kaburu da ra, o siranninba, ani o jusu diyaninba. O borira ka taga o kibaro diman fo karamogodenw ye. ⁹ O tagato, o barara ka ben ni Yesu yere ye. Yesu ka o fo. O ka o kinbiri gban ka o boro mini Yesu sen ma, ka a bato. ¹⁰ Yesu ko o ma ko: «Aw kana siran. Aw

ye taga a fɔ ne balemaw ye ko o ye taga Galile. O bɛna ne ye o yɔrɔ le ra.»

Yahudiyaw ko o bɛ Yesu kunuko dogo

¹¹ Ka musow tagatɔ to, Yesu su kɔrɔsibaga dɔw wurira ka don dugu kɔnɔ. O ka fɛn o fɛn ye, o tagara o bɛɛ fɔ sarakalasebagaw* kuntigiw ye. ¹² Sarakalasebagaw kuntigiw, ani cɛkɔrɔbaw tagara jɔgɔn ye ka kuma o ko ra. O kuma kɔ, o ka wari caman di sorasiw ma, ¹³ k'a fɔ o ye ko: «Aw ye taga a fɔ mɔgɔw ye ko Yesu ta karamɔgɔdenw nana su fɛ ka na a su ta ka taga ni a ye, ka aw to sunɔgɔ ra. ¹⁴ Hali ni o ko sera jamanatigi ma, anw yere bɛna kuma ni a ye, ka a kunko bɔ aw kan.» ¹⁵ Sorasiw ka wari mina. Min fora o ye, o tagara o kɛ. O kuma le fora yɔrɔ bɛɛ Yahudiyaw cɛ ra fɔ ka na se bi.

Yesu ka a yere yira a ta karamɔgɔdenw na

(Marika 16.14-18; Luka 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Kɛwalew 1.6-8)

¹⁶ Karamɔgɔden tan ni kelen tagara Galile; Yesu tun ka kuru min ko fɔ o ye, o tagara o yɔrɔ ra. ¹⁷ O ka Yesu ye minke, o ka o kinbiri gban a kɔrɔ ka a bato. Nka sigiya tun bɛ dɔw jusu ra hali bi. ¹⁸ Yesu gbarara o ra, k'a fɔ o ye ko: «Fɛn bɛɛ se dira ne ma, sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan. ¹⁹ O le kɔsɔn aw ye taga siyaw bɛɛ kɛ ne ta karamɔgɔdenw ye. Aw ye o batize, Fa Ala, ani Dence*, ani Nin Saninman* tɔgɔ ra. ²⁰ Ne ka fɛn o fɛn yira aw ra, aw ye o karan o ra, o ye o sira tagama. Ne bɛ ni aw ye lon bɛɛ, fɔ ka taga se dunuɓa laban ma.»

MARIKA KA YESU TA KIBARO DIMAN MIN SEBE Kitabu faamucogo

Ka kapa ni mɔgɔ caman ta miiriya ye, Marika le kera nin kitabu sebebaga ye. Ale fana tun kera Yesu ta karamɔgɔden dɔ ye; ale tun kera Yesu ta kow seere dɔ ye. Nka i b'a sɔrɔ a ka ko caman werɛ mɛn Yesu ta ko ra mɔgɔ werɛw fɛ. Nin kitabu bɛ Yesu ta kɛwalew le fɔ kosebɛ, ka tɛmɛ a ta waajuriw kan. A b'a yira ko Yesu ye Ala ta baarden le ye (10.45); a bɛ kabakow kɛ, ka mɔgɔw kɛnɛya, ka o bɔsi jinaw boro, ka o ta jurumunw yafa o ma. Ni a fɔra ko Yesu ye Ala Den ye (1.1), o bɛ a ta Alaya le yira; nin kitabu b'a yira an na fana ko «Min kera Adamaden ye*», o ye Yesu le ye. Nin kitabu tɛ Yesu ta kokeninw lakari an ye ka tugutugu jɔgɔn na ka kapa ni a kɛwagati ye; nka a sebebaga bɛ Yesu ta kokenin dɔw le janawoloma ka o sebe: a ka ko minw kɛ Galile, walama a tagatɔ Zeruzalɛmu, walama Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ.

Marika ta kitabu bɛ Yesu ta saya ko fɔ tuma caman, janko k'a yira ko ale le kera an ta jurumun sara ye (8.31; 9.31; 10.33-34,45). «Rɔmu sorasikuntigi min tun lɔnin bɛ Yesu kɔrɔ ka a kɔrɔsi, ale ka Yesu sacogo ye minkɛ, a ko: <Can ra, Den min bɔra Ala ra, nin cɛ lo> » (15.39).

Kitabu kɔnɔkɔw

Yuhana Batizerikɛbaga ta baara (1.1-13)

Yesu ka baara min kɛ Galile (1.14-8.30)

Yesu k'a ta saya ni a kunuko fɔ (8.31-9.50)

Yesu ka kuma minw fɔ Zeruzalɛmu (10-13)

Yesu ta tɔrɔ ni a ta saya ni a kunuko (14-16)

Yuhana Batizerikɛbaga ta waajuri

(Matiyu 3.1-12; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28)

¹ Nin ye Kibaro Diman* damina ye; Den min bɔra Ala ra*, Yesu Kirisita, a bɛ ale ta ko le fɔ. ² Nin kuma le tun sebera cira Ezayi ta kitabu kɔnɔ ko:

«A flɛ, ne bɛ ne ta ciraden ci ka taga i ja fɛ,
ka i ta sira labɛn i ye.

³ Mɔgɔ dɔ bɛna pɛrɛn kongokolon kɔnɔ k'a fɔ ko:

<Aw ye sira labɛn Matigi ye

ka siradenninw bɛɛ laterɛn a ye.> »

⁴ O cogo ra, Yuhana k'a yere yira kongokolon kɔnɔ; a tun be mɔgɔw batize, ka o waaju ko o ye nimisa o ta jurumun na ka batize, janko Ala ye o ta jurumunw yafa o ma.

⁵ Mɔgɔ caman tun be bɔ Zude mara ra, ani Zeruzalemu ka taga Yuhana fe. O tun be lɔ o ta jurumunw na mɔgɔw beɛ na na; Yuhana tun be o batize Zuriden kɔba ra.

⁶ Derege min tun be Yuhana kan na, o tun ye nɔgɔmesi le ye, a cesirinan tun ye gbolojuru le ye. Yuhana tun be tɔnw, ani kongokɔnɔli le domu. ⁷ A tun b'a fɔra a ta waajuri ra ko: «Min bena na ne kɔ fe, o fanga ka bon ni ne ta ye. Hali ne te se k'a fɔ ko ne be biri ka a ta sanbara juru foni ka bɔ a sen na. ⁸ Ne kɔni ka aw batize ji dama le ra, nka ale bena aw batize ni Nin Saninman* ye.»

Yesu batizeriko

(Matiyu 3.13-4.11; Luka 3.21-22; 4.1-13)

⁹ O wagati ra Yesu nana ka bɔ Nazareti; o ye Galile mara dugu dɔ ye. A nana batize Yuhana fe Zuriden kɔba ra. ¹⁰ Yesu bɔtɔ ji ra, a ka sankolo dayelenin ye; Ala Nin jigira i ko jenetugani ka na sigi a kan. ¹¹ Kumakan dɔ bɔra sankolo kɔnɔ ko: «Ele le ye ne Dence* kanunin ye; i ko ka di ne ye haali.»

¹² O yɔrɔnin beɛ Nin Saninman ka Yesu ta ka taga ni a ye kongokolon kɔnɔ. ¹³ A ka tere binaani ke o yɔrɔ ra kongosogow ce ra. Setana tun be a kɔrɔbɔra k'a fle o wagatiw ra. Yesu mako tun be fen minw na, melekew tun be o kera a ye.

Yesu ka jegeminabaga naani wele

(Matiyu 4.12-22; Luka 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Ayiwa, Yuhana Batizerikebaga minanin kɔ ka bla kaso ra, Yesu tagara Galile; Kibaro Diman* min bɔra Ala fe, a tun be o waajuri kera. ¹⁵ A tun b'a fɔra ko: «Wagati sera, Ala ta Masaya* wagati surunyara. O le kosɔn aw ye nimisa aw ta jurumunw na ka sɔn Ala ta Kibaro Diman ma.»

¹⁶ Ayiwa, Yesu tun be temena Galile bada ra, a ka jegeminabaga fla ye. O tun ye Simɔn ni a balemace Andere ye. O tun be o ta jɔw firira baji ra, sabu o ta baara tun ye jegemina le ye. ¹⁷ Yesu ko o ma ko: «Aw ye tugu ne kɔ, aw be jegemina cogo min na, ne bena aw karan aw ye mɔgɔw nini ten.» ¹⁸ O yɔrɔnin beɛ o ka o ta jɔw to yi ka tugu Yesu kɔ.

¹⁹ O tagara na fe dɔɔnin minke, a ka Zebede dence Yakuba ye, ani a balemace Yuhana ye. Olugu fana tun siginin be kurun dɔ kɔnɔ, o be o ta jɔw karanna. ²⁰ O yɔrɔnin beɛ Yesu ka o wele; o ka o face ni baaradenw to kurun kɔnɔ ka wuri ka tugu Yesu kɔ.

Yesu ka jinato do keneya
(Luka 4.31-37)

²¹ O ko, Yesu ni a ta karamogodenw tagara Kaperinahumu. Nenekirilon* sera minke, Yesu donna karanso* konɔ ka mogow karan. ²² A ta karan cogoya ka mogow kononɔban, sabu a tun be o karan ni baraka ye, a tun te o karan i ko sariya karamogow*.

²³ Ayiwa, o wagati yere ra, ce jinato do tun be o ta karanso konɔ; ale ka ke peren ye, ko: ²⁴ «E, Yesu Nazaretikace, mun le be an ce? I nana an halakiyoro le ra wa? Ele ye mogow suguya min ye, ne ka o lon; ele ye Ala ta Mogow Saninman le ye.»

²⁵ Yesu jamana o jina kunna k'a fo a ye ko: «I da tugu, i ye bo nin ce ra!» ²⁶ Jina ka ce yuguyugu ni fanga ye, ka kuleba ci, ka bo ce ra. ²⁷ Mogow bee kabakoyara; o ka ke jagon jininka ye ko: «Nin ye mun ye? Karankura barakaman lo de! A be kuma hali jinaw fe ni baraka ye, o be a kan mina.» ²⁸ O yoronin kelen bee ra, Yesu togo sera Galile mara yoro bee ra.

Yesu ka banabagato werew keneya
(Matiyu 8.14-17; Luka 4.38-41)

²⁹ O ko, Yesu ni a ta karamogodenw bora karanso konɔ ka taga Simon ni Andere ta so. Yakuba ni Yuhana fana tun be ni o ye. ³⁰ O tagara a soro Simon buranmuso lanin be, farigban b'a ra; o ka a ko fo Yesu ye. ³¹ Yesu gbarara a ra ka a mina a boro ma ka a lawuri. O yoronin bee farigban banna, a wurira ka gba ke o ye.

³² Tere benna tuma min na, dugumogow nana Yesu fe ni o ta banabagatow bee ye, ani jinatow. ³³ Dugumogow bee nana lajen bonda ra. ³⁴ Yesu ka banabagato caman keneya, ani bana suguya caman. A ka jinato caman ta jinaw gben ka bo o ra fana; nka a tun son k'a to jinaw ye kuma, sabu o tun k'a lon.

Yesu ka mogow waaju Galile mara ra
(Luka 4.42-44)

³⁵ Ayiwa, o lon dugusagbe sogomada joona fe k'a soro kene tun ma ci folo, Yesu wurira ka taga kongokolon konɔ yoro do ra a danna ka taga Ala daari. ³⁶ Simon ni a tojogonw nana wuri ka taga a yoropinini. ³⁷ O k'a ye minke, o ko a ma ko: «Mogow bee be i yoropinina.» ³⁸ Yesu ka o jaabi, ko: «An ye bo yan ka taga kerfeduguw ra, janko ne ye taga waajuri ke o yorow ra fana, sabu ne nana o le koson.» ³⁹ A tagara Galile fan bee ra; a ka waajuri ke karansow* konɔ ka jinaw gben ka bo mogow ra fana.

Yesu ka kunatɔɔe dɔ kenɛya
(*Matiyu 8.1-4; Luka 5.12-16*)

⁴⁰ Lon dɔ, kunatɔ dɔ nana Yesu fɛ ka na i kinbiri gban a kɔrɔ ka a daari ni makarikanw ye, ko: «Ni i bɛ sɔn, i bɛ se ka ne saninya.» ⁴¹ A hina donna Yesu ra; Yesu ka a boro la a kan k'a fɔ a ye ko: «Ne sɔnna, i ye saninya.» ⁴² O yɔrɔnin bɛɛ a ta kuna kenɛyara; a saninyara. ⁴³ Yesu k'a labla o yɔrɔnin bɛɛ, k'a fɔ a ye k'a gbelɛya ko: ⁴⁴ «I yere mina, i kana nin fɔ mɔgɔ si ye. Taga i yere yira sarakalasebaga* ra. Cira Musa ka saraka min ko fɔ kunatɔw ta saninyari ko ra, i ye o saraka bɔ janko k'a yira bɛɛ ra ko i kenɛyara.»

⁴⁵ Nka cɛ tagara minke, a tagara o kuma fɔ yɔrɔ bɛɛ, mɔgɔw bɛɛ ye, k'a kɛ fɔ Yesu tun tɛ se ka don dugu si kɔnɔ kenɛ kan tuun. A tun bɛ to dugu kɔ fɛ, kongokolon kɔnɔ yi; mɔgɔw tun bɛ bɔ fan bɛɛ ra ka taga a kɔ.

2

Yesu ka murugu dɔ kenɛya
(*Matiyu 9.1-8; Luka 5.17-26*)

¹ Tere dama tɛmenin kɔ, Yesu sekɔra ka na Kapɛrinahumu tuun. Mɔgɔw k'a mɛn ko a bɛ bon kɔnɔ. ² O nana caman ka na bon fa ka da fa hali tɛmeyɔrɔ tun tɛ sɔrɔ. Yesu tun bɛ o waaju ni Ala ta kuma ye. ³ Ayiwa, o nana ni cɛ murugunin dɔ ye a fɛ, mɔgɔ naani le tun ka o cɛ ta. ⁴ Nka o ma se ka gbara Yesu ra ni a ye jama kosɔn minke, Yesu tun bɛ biribon min kɔnɔ, o yelenna o bon san fɛ ka wo dɔ bɔ yi, ka o cɛ murugunin ni a ta lanan lajigi bon kɔnɔ o wo fɛ. ⁵ Yesu k'a ye minke ko o lara ale ra, ko ale bɛ se ka murugu kenɛya minke, a ko murugu ma ko: «Ne dence, i ta jurumunw yafara i ma.»

⁶ Sariya karamɔgɔ* dɔw siginin tun bɛ o yɔrɔ ra. Olugu k'a fɔ o yere kɔnɔ ko: ⁷ «Mun kosɔn cɛ nin bɛ nin kuma jɔgɔn fɔ? A ka Ala tɔgɔ cɛn. Jɔn bɛ se ka jurumun yafa, ni Ala kelenpe tɛ?» ⁸ O yɔrɔnin kelen bɛɛ Yesu k'a lɔn a yere kɔnɔ ko o bɛ o kumaw le miirira. A ko o ma ko: «Mun kosɔn o miiriya jɔgɔn bɛ aw kɔnɔnɔ? ⁹ K'a fɔ murugu ye ko a ta jurumunw yafara a ma o, walama k'a fɔ a ye ko a ye a ta lanan ta ka wuri ka tagama, o fla ra juman le kɛ ka di? ¹⁰ Ayiwa, ne bɛna a yira aw ra bi ko ne Min kera Adamaden ye*, ko se bɛ ne ye ka jurumun yafa dunuɔa kɔnɔ.» Yesu ka o fɔ ka ban tuma min na, a kumana murugu fɛ ko: ¹¹ «Ne b'a fɔ i ye, wuri ka i ta lanan ta ka taga i ta so.» ¹² O yɔrɔnin bɛɛ murugu wurira ka a ta lanan ta ka bɔ kenɛ ma mɔgɔw bɛɛ ja na; o kabakoyara ka Ala tando k'a fɔ ko: «An ma nin jɔgɔn ye ban.»

Yesu ka Levi wele
(*Matiyu 9.9-13; Luka 5.27-32*)

¹³ O kɔ, Yesu bɔra ka taga ba fan fe tuun. Jamaba nana a fe; a ka to ka o karan. ¹⁴ Yesu temeto, a ka Alife dence Levi ye, a siginin be ninsaraminabon na. Yesu ko a ma ko: «Tugu ne kɔ!» A wurira ka tugu Yesu kɔ.

¹⁵ Ayiwa, Yesu tun tagara domuni ke Levi ta so kɔnɔ. Ninsaraminabaga caman, ani Yahudiyaw tun be mɔgɔ minw jate mɔgɔ kewalejuguw ye, olugu fana tun nana sigi ni Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ye; o beɛ tun be domuni kera jɔgɔn fe, sabu o caman tun tugura Yesu kɔ. ¹⁶ Sariya karamɔgɔ* minw tun be Farisiw* ta jen ra, olugu k'a ye ko Yesu be domuni kera ni ninsaraminabagaw ni mɔgɔw kewalejuguw ye minke, o ko Yesu ta karamɔgɔdenw ma ko: «Mun kosɔn aw karamɔgɔ be domuni ke ni ninsaraminabagaw ni mɔgɔ kewalejugu ye?»

¹⁷ Yesu ka o men minke, a ko o ma ko: «Mɔgɔ minw ka kene, olugu te flakebaga yɔrɔɔini, banabagatɔw le be flakebaga yɔrɔɔini. Ne ma na mɔgɔ terenninw wele; ne nana jurumuntɔw le wele.»

Landakow ni Kibaro Diman te kelen ye
(*Matiyu 9.14-17; Luka 5.33-39*)

¹⁸ Yuhana Batizerikebaga ta karamɔgɔdenw ni Farisiw* tun be to ka sun don. Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana Yesu pininka ko: «Mun kosɔn Yuhana ta karamɔgɔdenw ni Farisiw ta karamɔgɔdenw be sun don, nka ele ta karamɔgɔdenw te sun don?»

¹⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Kɔɔnce jenɔgɔnɔw be se ka to domunikebari ye ka o ni kɔɔnce to jɔgɔn fe kɔɔnya ra wa? Ka o ni kɔɔnce to jɔgɔn fe, o te se ka to domunikebari ye fiyewu. ²⁰ Nka lon min na o bena kɔɔnce ta ka bɔ o kɔɔ, o lon na kɔni o bena sun don.»

²¹ A ko: «Mɔgɔ si te fanikura ke ka fani kɔɔ bari. Ni i ka o ke, fanikura bena fani kɔɔ sama k'a faran. A faranko be cejuguya ka teme folɔta kan. ²² Mɔgɔ si fana te duvenkura ke forogokɔɔw kɔnɔ. Ni o te, duven bena forogokɔɔw faran; o tigi be bɔnɔ duven ni forogow beɛ ra. O kosɔn duvenkura ka kan ka ke forogokuraw le kɔnɔ.»

Nenekirilon ta ko
(*Matiyu 12.1-8; Luka 6.1-5*)

²³ Nenekirilon dɔ ra Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tun be temena foro dɔ kɔnɔ. Ka o temeto to, karamɔgɔdenw ka ke o foro siman dɔw karikari ye ka o nimi. ²⁴ Farisiw* k'a fo Yesu ye ko: «A fe, ko min man kan ka ke Nenekirilon na, mun kosɔn ele ta karamɔgɔdenw be o kera?»

²⁵ Yesu ka o jaabi ko: «Wagati min na Dawuda tun degura kosebe, ani kongo k'a mina, a ni a ta tagamanogonw, a ka min ke, aw ma o ko karan wa? ²⁶ A donna Alabatoso kono, sarakalasebaga Abiyatari ta wagati ra, ka sarakaburuw domu, ka do di a tagamanogonw fana ma; k'a soro sarakalasebagaw doron ka kan ka o buru domu.»

²⁷ O ko, Yesu k'a fo o ye ko: «Nenekirilon latigera mogow koson; mogow ma ke Nenekirilon koson. ²⁸ O koson Min kera Adamaden ye*, Nenekirilon fana kuntigiya be o le boro.»

3

Yesu ka ce boro faganin keneya
(*Matiyu 12.9-14; Luka 6.6-11*)

¹ Ayiwa, Yesu donna karanso* kono tuun. Ce do tun be yi, min boro kelen tun faganin lo. ² O tun be Yesu korosira k'a fle, yala ni a bena son ka o ce keneya Nenekirilon* na, janko o ye sababu do soro k'a jaraki. ³ Yesu ko ce boro faganin ma ko: «I wuri ka na lo ce ma, jama bee na koro.»

⁴ O ko fe, a k'a fo o ye ko: «Ayiwa, koruman le ka kan ka ke Nenekirilon na wa, walama kojugu? Ka mogow kisi wa, walama ka mogow faga?» O bee jera, mogow si m'a jaabi. ⁵ O ta jusukungbeleya ni o ta tugumanjiya ka Yesu janasisi. A dimininba ka a na lo o ra ka to ka o fle. O ko, a ko ce boro faganin ma ko: «I boro foni!» A ka a boro foni minke, a boro keneyara. ⁶ Farisiw* bora ka taga masace Herodi* ta jenkuru mogow fe; o ka jagon ye o yoronin bee janko ka cogo jini Yesu fagako ra.

Jamaba nana Yesu fe

⁷ O ko fe Yesu ni a ta karamogodenw bora ka taga ba fan fe. Jamaba tugura a ko; dow tun bora Galile, dow bora Zude, ⁸ dow tun bora Zeruzalemu, dow tun bora Idume, dow tun bora Zuriden kofeduguw ra, dow tun bora fo Tiri ni Sidon kerfeduguw ra. O mogow bee nana Yesu fe, sabu Yesu ka ko minw bee ke, o tun ka o bee men. ⁹ O tuma Yesu k'a fo a ta karamogodenw ye ko o ye kurun fitini do bla a koro yorosurun na, janko ni jama nana a gbende, a ye don o kono. ¹⁰ Sabu a tun ka banabagato caman keneya minke, o koson toro tun be min o min na, o bee tun nana ton a kunna; o bee tun b'a fe ka maga a ra, janko o ye keneya. ¹¹ Hali jinatow yere, ni o tun ka Yesu ye tuma o tuma, o tun be kinbiri gban a na koro ka peren ko: «Den min bora Ala ra*, ele lo.» ¹² Nka Yesu k'a fo o ye k'a gbeleya kosebe, ko o kana ale ko fo mogow ye.

*Yesu ka ciraden tan ni fla panawoloma
(Matiyu 10.1-4; Luka 6.12-16)*

¹³ O kɔ fɛ a yɛlɛnna kuru dɔ kan. A tun b'a fɛ mɔgɔ minw ye kɛ ni a ye, a ka olugu wele. O nana a fɛ. ¹⁴ Yesu ka mɔgɔ tan ni fla panawoloma o cɛ ra, janko ka na olugu ci ka taga waajuri kɛ, ¹⁵ ka sebgaya di o ma ka jinaw gbɛn. ¹⁶ O mɔgɔ tan ni fla tɔgɔw flɛ: a fɔlɔ ye Simɔn ye, min tɔgɔ lara ko Piyeri; ¹⁷ ani Zebede dence fla, Yakuba ni Yuhana, a ka minw tɔgɔ la ko Bowanzɛzi, o kɔrɔ ye ko sanperendenw; ¹⁸ ani, Andere, ani Filipe, ani Baritelemi ni Matiyu, ani Toma, ani Alife dence Yakuba, ani Tade, ani Simɔn min bɛ wele ko faso kanubagaba*, ¹⁹ ani Zudasi Sikariyɔti, min nana Yesu janfa.

Yesu ta somɔgɔw nana a minayɔrɔ ra

²⁰ O kow bɛɛ kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw kɔsegira ka na so kɔnɔ. Jama nana lajen tuun; hali o tun tɛ wagati sɔrɔ ka domuni kɛ. ²¹ Yesu ta somɔgɔ dɔw ka o kow mɛn minkɛ, o ko i b'a sɔrɔ a kun pagamina le; o nana ko o bena a mina ka taga ni a ye.

*Yesu ta fanga ma bɔ Setana ra
(Matiyu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10)*

²² Sariya karamɔgɔ* minw tun bɔra Zeruzalemu ka na, olugu tun b'a fɔra ko: «Jinaw kuntigiba, Setana, o le bɛ Yesu fɛ; a bɛ jinaw gbenna ni jinaw kuntigiba Setana yɛrɛ ta sebgaya le ye.»

²³ O tuma Yesu ka o wele, ka o jaabi ni talen dɔw ye; a ko: «Setana bɛ se ka Setana gbɛn cogo di? ²⁴ Ni masaya min mɔgɔw ka taran ka wuri jɔgɔn kama, o masaya tɛ se ka to a nɔ ra. ²⁵ Ni lu min mɔgɔw ka taran ka wuri jɔgɔn kama, o lu tɛ se ka to a nɔ ra. ²⁶ Ayiwa, ni Setana ka wuri a yɛrɛ jɛnjɔgɔnw kama, ni o ka taran ka jɔgɔn kɛrɛ, o tuma a ta masaya tɛ se ka to a nɔ ra; a bɛ ban pewu.

²⁷ «Mɔgɔ si tɛ se ka taga don cɛ barakaman dɔ ta so kɔnɔ ko i bɛ a ta fɛnw sonya, ni i ma a yɛrɛ mina ka a siri fɔlɔ. Ni i sera a ra le, o tuma i bɛ se ka a ta sokɔnɔfɛnw cɛ.

²⁸ «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko jurumunw bɛɛ bɛ se ka yafa adamadenw ma, hali Alatɔgɔcɛnkumaw, ²⁹ nka ni mɔgɔ o mɔgɔ ka Nin Saninman* tɔgɔ cɛn, o jurumun tɛ yafa o tigi ma fiyewu. A ka jurumun yafabari le kɛ.»

³⁰ Yesu ka o kumaw fɔ o ye, sabu o mɔgɔw tun k'a fɔ ko jina dɔ le bɛ Yesu ra.

*Yesu bɛ mɔgɔ minw jate a ta somɔgɔw ye
(Matiyu 12.46-50; Luka 8.19-21)*

* **3:18** 3.18 Faso kanubagaba: Kitabu dɔw b'a fɔ ko Zeloti.

³¹ Ayiwa, Yesu bamuso ni Yesu balemaw nana lo kene ma ka mogo do ci ka a wele. ³² O y'a soro jama tun signin be ka a lamini. O k'a fo a ye ko: «I bamuso ni i balemaw be kene ma, o be i kopininkara.» ³³ Yesu ka o jaabi ko: «Aw be a bisigi ko ne bamuso ni ne balemaw ye jon ni jon le ye?» ³⁴ Mogo minw tun signin be k'a lamini, a ka a ja munu ka olugu fe, k'a fo ko: «Ninnugu le ye ne bamuso ni ne balemaw ye; ³⁵ sabu mogo o mogo be Ala sago ke, o tigi le ye ne balemace ni ne balemamuso ni ne bamuso ye.»

4

Simankisew ta talen (Matiyu 13.1-9; Luka 8.4-8)

¹ Yesu tagara mogow karan tuun bada ra. Jama caman nana lajen a koro tuun, fo a ma ja a donna ka sigi kurun do kono ji kan. Jama bee tora gbele kan bada ra. ² A ka o karan fen caman na ni talenw ye. A k'a fo o ye a ta karan na ko: ³ «Aw ye nin lamen! Senekabaga do bora ka taga siman seri a ta foro ra. ⁴ A seririketo, simankise dow benbenna sirada ra. Konow nana o bee kunukunu. ⁵ Simankise dow benbenna farayoro ra. O yoro bogomugu tun man ca. O siman falenna joona joona, sabu o ma don dugukolo ra ka se yorojan. ⁶ O koson tere nana bo minke, o bee jajara, sabu o liliw ma tagayoro soro dugukolo jukoro. ⁷ Simankise dow benbenna naniw ce ra; naniw wurira ka o datugu, o si ma se ka den ke. ⁸ Ayiwa, simankise dow benbenna dugukolonuman na. O falenna ka wuri ka ja kosebe. O kise dow ka den bisaba ke, dow biworo, dow keme.»

⁹ O ko, Yesu ko: «Ni mogo min b'a fe ka nin kow faamu, o ye jija ka nin kumaw lamen.»

Yesu ka talenw lakun fo (Matiyu 13.10-17; Luka 8.9-10)

¹⁰ Yesu nana a yere mabo jama ra tuma min na, a nofemogow ni a ta karamogoden tan ni fla k'a jininka o talenw koro ra. ¹¹ Yesu k'a fo o ye ko: «Ala ta Masaya* gundo lonniya dira aw le ma; nka kenemamogow koni, a bee be fo olugu ye ni talenw le ye. ¹² O le koson

<O b'a fe, nka o tena a ye;
o b'a men, nka o tena a faamu;
ni o te, o tun bena yelema ka kosegi Ala ma
ka o ta jurumunw yafa soro.> »

Yesu ka simankisew ta talen kɔrɔ fɔ
(*Matiyu 13.18-23; Luka 8.11-15*)

¹³ Yesu k'a fɔ o ye ko: «Ni aw ma nin talen kɔrɔ lɔn, o tuma aw bena talen tɔw kɔrɔ lɔn cogo di? ¹⁴ Senekɛbaga bɛ Ala ta Kuma le seri. ¹⁵ Simankise minw benbenna sirada ra, o kɔrɔ ye mɔgɔ minw bɛ Ala ta Kuma lamɛn, nka o yɔrɔnin kelen bɛɛ ra, Setana bɛ na ka na o kuma bɔ o kɔnɔ. ¹⁶ O cogo ra fana, simankise minw benbenna farayɔrɔw ra, o kɔrɔ ye mɔgɔ minw bɛ Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn a ma jona jona ni ninsɔndiya ye; ¹⁷ nka o kuma tɛ lilin don ka taga yɔrɔjan o tigiw kɔnɔ. O tigiw ta miiriya yeɛma ka di. O kosɔn ni sege sera o ma, walama ni mɔgɔw ka o tɔrɔ Ala ta Kuma kosɔn, o bɛ kɛ sababu ye ka o kunnacɛn o yɔrɔnin bɛɛ. ¹⁸ Ayiwa, simankise minw benbenna ɲaniyɔrɔw ra, o kɔrɔ ye mɔgɔ minw bɛ Ala ta Kuma lamɛn, ¹⁹ nka dunuɲa hamikow bɛ don o jusu ra. O ta miiri bɛɛ bɛ taga naforo fɛ. Fɛn suguya bɛɛ lɔgɔ bɛ o sɔrɔ; o miiri camanw bɛ kɛ sababu ye ka o kuma degu, a tɛ foyi ɲa. ²⁰ Ayiwa, simankise minw benbenna dugukolonuman na, o kɔrɔ ye mɔgɔ minw ka Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn a ma; o bɛ i ko siman min bɛ den; dɔ bɛ den bisaba kɛ, dɔ bɛ den biwɔrɔ kɛ, dɔ bɛ den kɛmɛ kɛ.»

Fitinayeelen ta ko
(*Luka 8.16-18*)

²¹ Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: «Yala mɔgɔ bɛ fitina mana k'a bla fiye jukɔrɔ wa, walama ka a bla lanan jukɔrɔ? A tɛ a bla fitinablɔyɔrɔ le ra wa? ²² Fɛn dogonin si tɛ yi ni min tena yira; gundo si tɛ yi, ni min tena bɔ kɛnɛ kan. ²³ Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka o kow faamu, o ye jija ka o kumaw lamɛn!»

²⁴ Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: «Ayiwa, aw bɛ kuma minw mɛn, aw ye o kɔrɔsi kɔsɛbɛ; sabu aw bɛ mɔgɔ tɔw mina cogo min na, aw fana bena mina o cogo le ra, fɔ ka dɔ fara aw ta kan. ²⁵ Sabu dɔ bɛ min fɛ ka ban, dɔ wɛrɛ bena di o tigi le ma; nka dɔ tɛ min fɛ, hali fitini min b'a fɛ, o bena bɔsi a ra.»

Ala ta masaya bɛ i ko Simankise

²⁶ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Ala ta Masaya* ko bɛ i n'a fɔ cɛ min ka simankise seri a ta foro ra. ²⁷ Ayiwa, ni o cɛ sunɔgɔra o, ni a tora pana o, su fara tere kan, o simankise bɛ falɛn ka wuri ka ɲa; nka o ko bɛɛ bɛ kɛ cogo min na, ale yɛrɛ tɛ o lɔn. ²⁸ Sabu dugukolo bɛ siman falɛn a yɛrɛ ma. Siman bɛ wuri ka kɛ kala ye fɔlɔ, o kɔ fɛ a bɛ tizan bɔ. O kɔ, kisew bɛ kɛ tizan na. ²⁹ Ayiwa, ni o kisew kɔgɔra dɔrɔn, o bɛ wɔrɔsɔ ta a kama, sabu simantigewagati sera.»

*Ala ta Masaya be damina fitini le
(Matiyu 13.31-32,34; Luka 13.18-19)*

³⁰ Yesu k'a fo tuun ko: «An be se ka Ala ta Masaya* suma ni mun le ye tuun, walama an bena a cogoya yira ni talen juman ye? ³¹ A be i ko mutaridi kise. Ni i be a dan dugukolo ra, ale ka dogo ka teme dunupa simankisew bee kan. ³² Nka ni a danna foro ra, a be wuri ka bonya ka teme nankorafen tow bee kan. A be borobabaw bo, fo konow bena o ta jagaw la a suma ra.»

³³ Yesu tun be Ala ta Kuma fo mogow ye ni nin talenw jogon caman le ye ka kapa ni o ta faamuricogo ye. ³⁴ A ma kuma o fe cogo were ra ni talenw te. Nka wagati min a ni a ta karamogodenw be o danna, a be o talenw bee koro fo olugu ye.

*Yesu ka fɔɔba lalo baji kan
(Matiyu 8.23-27; Luka 8.22-25)*

³⁵ Ayiwa, o lon yere wulada fe, Yesu k'a fo a ta karamogodenw ye ko: «An ye taga ba na do kan!»

³⁶ O bora jama koro minke, Yesu tun siginin be kurun min konɔ, karamogodenw tagara ni a ye o kurun kelen konɔ. Kurun werew tun be ni o ye. ³⁷ Ka o tagato to, fɔɔba do wurira baji kan. Jikurubaw tun be serira ka don kurun konɔ, fo kurun tun be fara ji ra ka ban. ³⁸ Nka Yesu tun ka a kun la kunkorolanen do kan kurun kofeyoro ra, a be sunogora. Karamogodenw ka a lakunu, k'a fo a ye ko: «An karamogo, an sato fle ji ra, i te o jate wa?»

³⁹ Yesu kununa; a songora fɔɔ ra, k'a fo baji ye ko: «I mala, ka je!» Fɔɔ lora, yoro bee sumana. ⁴⁰ O ko fe Yesu k'a fo o ye ko: «Mun koson aw be siranna tan? O tuma lanaya te aw fe wa?» ⁴¹ Karamogodenw siranna kosebe; o tun b'a fora jogon ye ko: «E! Nin ye mogo suguya juman ye? Hali fɔɔ ni ji, o bee be a kan men.»

5

*Yesu ka jinaw ghen ka bo ce do ra
(Matiyu 8.28-34; Luka 8.26-39)*

¹ Ayiwa, Yesu ni a ta karamogodenw sera ba ko fe, Gerasakaw ta mara ye. ² O jigira ka bo kurun konɔ yoro min na doron, ce jinato do bora kaburulo ra ka na Yesu kunben. ³ O ce tun tagara to kaburulo ra a kelen na yi. Mogo si tun te se ka a siri tuun ka to yoro kelen na, hali ni a tun kera ni negejoroko le ye; ⁴ sabu tuma caman na, o k'a mina ka nege don a sen na, k'a siri ni negejoroko ye. Nka a tun be o negew karikari, ka negejorokow fana tigetige. O se tun te

mɔgɔ si ye k'a mina ka to yɔrɔ kelen na. ⁵ Su ni tere o ce tun be yaala tuma bee kaburuw ce ra, ani kuruw kan; a be kule ci ka a yeɛ mandimi ni kabakuruw ye.

⁶ A tora yɔrɔjan ka Yesu ye; a borira ka na a kinbiri gban a kɔrɔ, ⁷ ka pɛren ni kanba ye, ko: «Mun le be ne ni i ce, Yesu, Den* min bɔra Ala Kɔrɔtaninba ra? Ne be i daari, i ye a ke Ala koson, i kana ne tɔrɔ.» ⁸ A tun be o fɔra, sabu Yesu tun b'a fɔra a ye ko: «Jina, bɔ nin ce ra!» ⁹ Yesu ka a jininka ko: «I tɔgɔ ye di?» A ka Yesu jaabi ko: «Ne tɔgɔ ye ko <Jamaba>, sabu an ka ca.» ¹⁰ Ayiwa, o jinaw ka Yesu daari k'a gbeleya, ko a ye sabari a kana olugu gben ka bɔ jamana kɔnɔ.

¹¹ Ayiwa, lekuruba do tun be domuni kera kuru kere fe. ¹² Jinaw ka Yesu daari kosebe, k'a fo a ye ko: «An bla ka taga nin lew ce ra, janko an ye don olugu ra.» ¹³ Yesu sonna; jinaw bɔra ce ra ka taga don lew ra. O kera minke, lew bee girinna ka jigi kuru jigijigi fe ka taga ben baji ra; o bee fagara ji ra. O tun be le waga fla bɔ.

¹⁴ A kera ten minke, legbenbagaw borira ka taga o fo dugu kɔnɔ, ani togodaw ra. Mɔgɔw tagara a fle, k'a lon min kera. ¹⁵ O sera Yesu kɔrɔ, k'a ye ko jina caman tun be ce min na, o ce siginin be, derege be a kan na, a pamalɔra. Siranya ka o mina. ¹⁶ Ayiwa, o ko tun kera minw ja na, olugu ka o lakari mɔgɔ tɔw ye: min kera jinato ra, ani min kera lew ra. ¹⁷ Mɔgɔw ka o kuma men minke, o ka ke Yesu daari ye k'a gbeleya, ko a ye taga ka bɔ olugu ta mara ra.

¹⁸ Ayiwa, ka Yesu donto to kurun kɔnɔ, jinaw tun be o ce min na, ale ka Yesu daari kosebe, ko a y'a to ale ye taga ni a ye. ¹⁹ Nka Yesu ma son; Yesu k'a fo a ye ko: «Taga i ta so, i ta somɔgɔw fe; Matigi Ala ka min ke i ye, ani a makarira i ra cogo min na, i ye o bee lakari o ye.» ²⁰ Ce tagara; Yesu ka fen o fen ke a ye, a ka o kibaro fo Dekapoli* mara bee ra. Mɔgɔw bee kabakoyara.

*Zayirusi denmuso kunuko ni muso do keneyako
(Matiyu 9.18-26; Luka 8.40-56)*

²¹ Yesu donna kurun kɔnɔ ka ba tige ka seko ka na ba ja do kan. O yɔrɔ ra jamaba nana lajen a kɔrɔ tuun k'a to bada ra. ²² Ayiwa, karanso* kuntigi min tɔgɔ tun ye ko Zayirusi, ale ka Yesu ye minke, a nana a kinbiri gban Yesu kɔrɔ. ²³ A ka Yesu daari kosebe; a ko: «Ne denmusionin be jini ka sa, sabari ka na i boro la a kan ka a keneya, janko a ye panamanya tuun.» ²⁴ Yesu tagara ni a ye. Jamaba tugura a ko fo ka a gbende.

* 5:20 5.20 Dekapoli: O koro ye dugu tan. O yoro tun be Galile ba woroduguyanfan ni a tereboyanfan na.

²⁵ O y'a sɔrɔ muso dɔ tun be jama ra, joribɔnbana tun be ale ra kabini san tan ni fla. ²⁶ A tun segera kosebe flakebaga caman boro, k'a bororafenw bee ban, nka o si tun ma foyi ja; a ta bana yere tun be juguyara le. ²⁷ O muso tun ka Yesu ko men; a nana don jama ra ka maga Yesu ta derege ra, a ko fe. ²⁸ Sabu a tun b'a fora a yere konɔ ko: «Ni ne sera ka maga a ta derege dama ra, ne bena keneya.» ²⁹ A magara Yesu ta derege ra minke, o yɔrɔnin kelen bee ra a ta joribɔn lɔra. A k'a ye a farikolo ra ko ale keneyara ka bo a ta bana ra. ³⁰ O yɔrɔnin bee ra Yesu k'a lon a yere ma ko sebagaya dɔ bɔra ale ra; a ka a ja munu jama ce ma k'a fo ko: «Jɔntigi le magara ne ta derege ra?» ³¹ A ta karamogodenw ko: «A fle, jamaba nin ka i gbende, i belen ko: «Jɔn magara ne ra?» » ³² Nka Yesu ka a ja munu ka a kerefemogow fle, janko mogɔ min ka o ke, a ye o tigi ye. ³³ Muso siranna fo a be yereyerere, sabu a tun k'a lon ko min kera ale ra; a nana a yere ben Yesu sen kɔrɔ, ka can bee fo a ye. ³⁴ Yesu ko a ma ko: «Ne denmuso, i ta lanaya ka i kisi; taga hera ra, Ala ye i to keneya ra.»

³⁵ Ka Yesu to o kuma ra, mogɔ dow bɔra karanso kuntigi ta so ka na a fo a ye ko: «I denmuso sara, mun na i be karamogɔ segera tuun?» ³⁶ Nka Yesu ma o ta kuma jate; a k'a fo karanso kuntigi ye ko: «I kana siran, la ne ra dɔrɔn!» ³⁷ O tagato, Yesu ma sɔn mogɔ si ye taga ni a ye, fo Piyeri, ani Yakuba, ani Yakuba balemace Yuhana. ³⁸ O sera karanso kuntigi ta so konɔ minke, Yesu k'a ye ko jamaba tun be yi, o bee be kasira ka mankan ci, ka kule ci. ³⁹ Yesu donna; a k'a fo o ye ko: «Mun koson aw be mankan cira, ka kasi? Den ma sa, a be sunogora le.»

⁴⁰ O mogow ka ke a logobo ye. A ka o bee labo kene ma. Den tun lanin be bon min konɔ, a donna yi ni den face ni a bamuso ye, ani a ta karamogoden minw tun be ni a ye. ⁴¹ A ka den mina a boro ma k'a fo a ye ko: «Talita kumi!» O kɔrɔ ye ko: «Sungurunin, ne b'a fo i ye ko i ye wuri.»

⁴² O yɔrɔnin kelen bee ra sungurunin wurira ka ke tagama ye; a si tun ye san tan ni fla. O bee kabakoyara kosebe, fo ka o kononoban. ⁴³ Yesu k'a fo o ye k'a gbeyaya ko: «Aw kana a to mogɔ were ye nin ko men.» O ko fe, a ko o ye domuni di sungurunin ma.

6

*Nazaretikaw banna Yesu ra
(Matiyu 13.53-58; Luka 4.16-30)*

¹ O ko, Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka taga a lamodugu ra. A ta karamogodenw tugura a ko. ² Nenekirilon* sera minke,

Yesu ka mɔgɔw karan damina karanso* kɔnɔ. Mɔgɔ caman tun bɛ a lamenna; o kabakoyara fɔ o tun b'a fɔra ko: «A bɔra ni nin kow bɛɛ ye min? Nin hakiritigiya min b'a fɛ, jɔntigi le ka o di a ma? A bɛ nin kabakow kɛra cogo di le?»³ O ko: «Yirilɛsɛbaga tɛ wa? Mariyamu dence, Yakuba ni Zoze ni Zude ni Simɔn, olugu kɔrɔcɛ tɛ wa? A dɔgɔmusow tɛ an fɛ yan wa?»

O miiriyaw kɛra sababu ye ka o kunnacɛn, o ma la Yesu ra. ⁴ Nka Yesu k'a fɔ o ye ko: «Cira tɛ dɔgɔya yɔrɔ si, ni a yɛrɛ ta dugu tɛ, a yɛrɛ balemaw cɛ ra, ani a yɛrɛ ta lu.»

⁵ O mɔgɔw ta lanabariya kosɔn, Yesu ma kabako caman kɛ; a ka a boro la banabagatɔ dama dama kan dɔrɔn ka o kɛnɛya. ⁶ O mɔgɔw ta lanabariya ka Yesu kabakoya.

*Yesu ka karamɔgɔdenw ci ka taga waajuri kɛ
(Matiyu 10.5-15; Luka 9.1-6)*

Yesu tun bɛ yaala dafɛduguw ra ka mɔgɔw karan. ⁷ A ka a ta karamɔgɔden tan ni fla wele, ka o ci mɔgɔ fla fla; a ka sebagaya di o ma ka jinaw gbɛn. ⁸ A k'a fɔ o ye ko: «Ni bere dama tɛ, aw kana fɛn wɛrɛ ta ka taga tagama ra; aw kana domunifɛn ta, aw kana bɔrɔ ta, aw kana wari yɛrɛ bla aw kun.» ⁹ A ko: «Aw ye sanbara don aw sen na, nka aw kana derege fla don.»

¹⁰ A k'a fɔ o ye tuun ko: «Ni aw jigira lu min kɔnɔ, aw ye to o lu kɔnɔ fɔ ka taga se aw bolon ma o yɔrɔ ra. ¹¹ Nka ni dugu min mɔgɔw ma sɔn ka aw lajigi, ni o banna aw ta kuma ma, aw bɔtɔ o dugu ra, aw ye aw sennabuguri gbongbon yi; o bɛna kɛ aw seere ye o mɔgɔw kama.»

¹² Ayiwa, karamɔgɔdenw tagara mɔgɔw waaju ko o ye nimisa o ta jurumunw na. ¹³ O ka jinato caman ta jinaw gbɛn ka bɔ o ra. O ka turu mun banabagatɔ caman na ka Ala daari o ye ka o kɛnɛya.

*Yuhana Batizerikɛbaga fagacogo
(Matiyu 14.1-12; Luka 9.7-9)*

¹⁴ Ayiwa, masacɛ Herodi* nana Yesu ko mɛn, sabu mɔgɔw bɛɛ tun bɛ Yesu ko fɔra. Dɔw tun b'a fɔra ko: «Yuhana Batizerikɛbaga le kununa ka bɔ saya ra! O le kosɔn sebagaya b'a fɛ ka kabakow kɛ.» ¹⁵ Dɔw ko, ko cira Iliya* lo, dɔw fana ko, ko cira minw tɛmɛna kakɔrɔ, ko olugu do lo.

¹⁶ Nka masacɛ ka o kow mɛn minke, a ko: «Ne ka Yuhana min kun tige, ale le kununa.» ¹⁷ Sabu masacɛ Herodi yɛrɛ tun ka Yuhana mina k'a siri k'a bla kaso ra. O tun kɛra a balemacɛ Filipe ta muso Herodiyadi le kosɔn, sabu Herodi

* **6:15** 6.15 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

tun ka o muso furu. ¹⁸ O koson Yuhana tun k'a fo a ye ko: «Ka i balemace muso mina a ra ka a furu, o ma ben!» ¹⁹ O koson Herodiyadi tun be Yuhana koninya kosebe; a tun b'a fe ka Yuhana faga, nka ale yere tun te se, ²⁰ sabu Herodi tun be siran Yuhana ja. A tun k'a lon ko mog'o terennin lo, ani mog'o saninman. O koson a tun b'a janto Yuhana ra. Ni a tun ka Yuhana ta kumaw lamén, a hakiri tun be jagami; o bee n'a ta, o kumaw tun ka di a ye.

²¹ Ayiwa, Herodiyadi sagonanlon nana se. Masace Herodi worolon kunben nana se, a ka janagbeba do laben a jengogonw ye, ani sorasikuntigiw, ani Galile mogobaw ye.

²² Herodiyadi denmuso nana don, ka don ke. A ko diyara masace ni a jengogonw ye. Masace k'a fo sungurunin ye ko: «I be fen min fe, o fo ne ye, ne bena o di i ma!» ²³ Herodi karira sungurunin ye ko: «Ni i ka fen min daari ne fe, ne bena o di i ma; hali ni a kera ne ta jamana tarance le ye.»

²⁴ Sungurunin bora kene ma ka taga a bamuso jininka ko: «Ne ka kan ka mun le daari?» A bamuso ka a jaabi ko: «Yuhana Batizerikebaga kunkolo.»

²⁵ O yoronin bee sungurunin teliyara ka don masace fe ka taga a fo a ye ko: «Ne b'a fe i ye Yuhana Batizerikebaga kunkolo bla minan do kon'o, k'a di ne ma yan sisan!» ²⁶ O kuma ka masace janasisi; nka a karira minke sungurunin ye jama bee ja na, a tun te se ka ban sungurunin ta kuma ma tuun. ²⁷ O yoronin bee a ka sorasi do ci ko a ye taga Yuhana kunkolo tige ka na ni a ye. O ce tagara kasobon kon'o ka taga Yuhana kunkolo tige, ²⁸ k'a bla minan do kon'o ka na a di sungurunin ma. Sungurunin tagara a di a bamuso ma. ²⁹ Yuhana ta karamogodenw ko o men minke, o nana a su ta ka taga a don kaburu ra.

Yesu ka domuni di jama ma

(Matiyu 14.13-21; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14)

³⁰ Ayiwa, Yesu ta ciradenw kosegira minke, o nana lajen Yesu kor'o. O ka ko minw bee ke, ani o ka mogow karan cogo min na, o ka o bee lakari Yesu ye. ³¹ O tuma Yesu k'a fo o ye ko: «An ye bo yan, an ye taga an danna kongo kon'o yoro do ra ka taga nenekiri doonin.» Yesu ka o fo, sabu mogow tun be nana o fe caman; o be taga o be na tuma bee, hali domunikeyoro yere tun te soro Yesu ni a ta karamogodenw fe.

³² O cogo ra, o donna kurun do kon'o ji kan, ka taga yoro do ra kongo kon'o o danna. ³³ Mog'o caman ka o tagato ye kurun kon'o, k'a lon ko olugu lo. Mogow bora kerfeduguw bee ra ka bori ka taga kon o ja o yoro ra yi.

³⁴ Yesu bɔra kurun kɔnɔ minke, a ka jamaba ye; o hina donna a ra, sabu o tun be o yere ma, i ko gbenbaga te saga minw na. Yesu ka a damina ka o karan fen caman na. ³⁵ Ayiwa, i n'a fo wagati tun janfara, karamogodenw gbarara Yesu ra k'a fo a ye ko: «A fle, an be kongo le kɔnɔ yan, wagati fana janfara. ³⁶ Jama labla, o ye taga togodaw ra, ani kerefeduguw ra, ka taga domuni san.» ³⁷ Yesu ka o jaabi ko: «Aw yere ye domuni di o ma!» Karamogodenw ko: «Hali ni an be wari deniye† keme fla buru san k'a di nin mogow ma, o be se ka o bo wa?» ³⁸ Yesu ka o jininka ko: «Buru jori be aw fe? Aw ye taga a fle.» O tagara, ka na a jaabi ko: «Burukun looru ni jegeden fla.»

³⁹ Ayiwa, Yesu k'a fo a ta karamogodenw ye ko o ye mogow lasigi dugu ma binmisenw kan, jenkuru jenkuru. ⁴⁰ Mogow sigira mogow keme keme, ani mogow bilooru looru. ⁴¹ Yesu ka burukun looru ni jegeden fla ta, ka a ja korota san fe ka baraka la Ala ye. O ko, a ka buru tigetige k'a di a ta karamogodenw ma ko o ye a tarantaran jama ra. A ka jegeden fla fana di, ko o ye a tarantaran mogow bee ra. ⁴² Mogow bee ka domuni ke fo ka fa! ⁴³ O ko, burukunkurunw ni jgege to min tora, o ka segi tan ni fla fa ni o ye. ⁴⁴ Mogow minw tun ka o buruw domu, o tun ye ce waga looru.

Yesu tagamana ji kan

(Matiyu 14.22-23; Yuhana 6.15-21)

⁴⁵ O yoronin bee, Yesu ka karamogodenw jagboya ko o ye kurun ta ka ba tige, ka bla ale ja, ka taga Betisayida dugu fan fe, sani ale yere ye jama labla. ⁴⁶ Yesu ka mogow labla minke, a tagara kuru kan ka taga Ala daari. ⁴⁷ Su kora ka karamogodenw to kurun kɔnɔ ba cεmance ra; o wagati ra Yesu kelenpe tun tora gbele kan. ⁴⁸ Yesu nana a ye ko karamogodenw segenin lo kosebe; o tun te sera ka kurun lataga panaman ji kan, sabu fojo tun be o kunbenna. Su dugutarama wagati ra, Yesu tagamana ji kan ka taga o no fe; a k'a ke i n'a fo a b'a fe ka teme o ra. ⁴⁹ Karamogodenw ka a tagamato ye ji kan minke, a kera o ja na i n'a fo su do ja lo; o ka ke kule ci ye. ⁵⁰ Sabu o bee ja tun b'a ra, o bee ja tun tigera. O yoronin bee Yesu kumana o fe, ko: «Aw ye aw hakiri sigi, ne lo! Aw kana siran!»

⁵¹ O ko, a donna o fe kurun kɔnɔ; fojo lora. O bee kabakoyara fo ka o kononoban, ⁵² sabu Yesu tun ka tagamasiyen min ke, ka buru caya, o tun ma o korɔ faamu; o hakiri belen tun datugunin lo.

† **6:37** 6.37 Wari deniye: Yesu ta wagati ra deniye kelen tun ye senekεbaga ta tere kelen baara sara le ye.

*Yesu ka banabagatow keneya Zenesareti mara ra
(Matiyu 14.34-36)*

⁵³ Yesu ni a ta karamogodenw ka ba tige minke, o tagara se Zenesaretikaw ta mara ra; o ka kurun lo bada ra. ⁵⁴ O bora kurun konon minke, o yoronin bee mogow ka Yesu lon. ⁵⁵ O borira ka taga yoro bee ra, ka taga banabagatow ta o ta lananw kan ka na ni o ye a fe. Ni mogow tun k'a men ko a be yoro o yoro, o tun be taga a ko. ⁵⁶ Ni Yesu tun sera yoro o yoro, duguba o, dugumisen o, walama togoda o, mogow tun be na ni banabagatow ye ka na o la kenegbeyorow ra, ka a daari ko a ye sabari k'a to o ye maga a ta derege dagbolo dama ra. Ni min o min tun magara a ra, o tun be keneya.

7

*Farisiw ni sariya karamogow ta landakow
(Matiyu 15.1-9)*

¹ Ayiwa, Farisiw ni Sariya karamogo* dow bora Zeruzalemu ka na lajen Yesu koron. ² O k'a korosi k'a ye ko a ta karamogoden dow be domuni kera ni o tege saninyabari ye, o koron ye ko o ma a ko ka kapa ni o ta landaw ye.

³ Sabu Farisiw ni Yahudiya tow si tun te son ka domuni ke ni o ma o boro fla lalaga k'a ko kosebe, ka kapa ni o bemaw ta landaw ye. ⁴ O cogo ra, ni o tun bora logofiye ra, o tun be na ko ka o yerew saninya folo ka kapa ni landa ye, ka soron ka domuni ke. O dama te, o tun be landa koron caman were ke i n'a fo jifiyew kori, ani bogodagaw, ani siranegedagaw.

⁵ O Farisiw ni sariya karamogow ka Yesu jininka ko: «Mun koson i ta karamogodenw te tagamana ka kapa ni an bemaw ta landaw ye? Mun koson o tegew saninyabari be domuni ke?» ⁶ Yesu ka o jaabi ko: «Aw flankafuw, cira Ezayi ka kuma min fo aw ta ko ra, o benna kosebe, i n'a fo a sebera cogo min na, ko:

«Nin mogow koni b'a fo o da ra le ko o be ne bonya,
k'a soron o jusukun yoro ka jan ne ra kosebe!

⁷ O be ne batora gbansan le,

sabu o be adamadenw ta landa sigininw le ta ka mogow
karan o ra.» »

⁸ Yesu ko: «Aw be ban Ala ta cifoninw ma, ka tugu mogow ta landaw le ko.»

⁹ A k'a fo o ye tuun ko: «Ka ban Ala ta cifoninw ma, ka to aw ta landaw kan, aw koni be se o ra kosebe! ¹⁰ Cira Musa k'a fo ko: «I fa ni i ba bonya;» ko: «Ni mogon min ka kumajugu fo a face walama a bamuso ma, o tigi ka kan ka

faga*.> ¹¹ Nka aw ka o kuma yelema k'a fo ko: <Ni mogo k'a fo a face walama a bamuso ye ko: Ne tun b'a fe ka fen min di aw ma, o kera koroban† ye, o korow ye ko ne ka o di Ala ma ka ban;> ¹² o tuma aw b'a to o tigi te foyi ke a face walama a bamuso ye tuun. ¹³ O cogo ra, aw be Ala ta Kuma ke fengbansan ye aw yere ta landaw koson. Nka o doron te, aw be o kow jagonna caman were ke.»

Fen minw be se ka mogo lanogo
(Matiyu 15.10-20)

¹⁴ O ko, Yesu ka jama wele tuun, k'a fo o ye ko: «Aw bee ye aw toro malo ka nin faamu kosebe. ¹⁵ Fen si te yi min be don mogo konobara ra, ni o be se ka o tigi lanogo. Nka fen minw be bo mogo jusukun na, o le be mogo lanogo. ¹⁶ [Ni mogo min b'a fe ka o kow faamu, o ye jija ka o kumaw lamem de!]>»

¹⁷ Wagati min na Yesu bora jama korow ka taga so konow, a ta karamogodenw ka a jininka o kuma korow ra. ¹⁸ A k'a fo o ye ko: «O tuma hakiri te aw fana fe wa? Aw m'a lon ko fen min be bo kene ma ka don mogo konow, ko o te se ka mogo lanogo wa? ¹⁹ Sabu o fenw te don mogo jusukun na, nka o be taga a konobara le ra; o ko fe o tigi be taga so ko, ka o fenw labow.» Yesu ka o fo, k'a yira ko domunifen bee be se ka domu.

²⁰ A ko: «Fen min be bo mogo jusukun na, o le be mogo lanogo. ²¹ Sabu miiriyajuguw be bo mogo konow le, mogo jusukun na; o le be mogo bla jatoya ra, ani sonyari, ani mogofaga, ²² ani jeneya, ani wasabariya, ani juguya, ani tojori, ani jogojuguya, ani nangboya, ani togocenri, ani yerebonya, ani hakirintanyakow. ²³ Nin kojuguw bee be bo mogo jusukun le ra; o le be mogo lanogo.»

Siya were muso min tun lara Yesu ra
(Matiyu 15.21-28)

²⁴ O ko, Yesu bora o yorow ra, ka taga Tiri mara ra. A tagara don bon dow konow; a tun t'a fe mogo si y'a lon ko a be o bon konow, nka a dogonin ma se ka to! ²⁵ Sabu muso dow tun be yi, jina tun be min denmuso ra. Ale ka Yesu ko men minke, a nana a yere firi Yesu sen korow. ²⁶ O muso tun ye siya were mogo le ye; Gereki tun lo, a bora Siri, Fenisi mara ra. A ka Yesu daari ko a ye jina gben ka bo a denmuso ra. ²⁷ Nka Yesu k'a fo a ye ko: «A to denmisenw ye domuni ke ka fa folow; sabu ka denmisenw ta domuni ta ka o firi wurudenninw korow, o man ji.» ²⁸ Muso ka a jaabi ko: «O ye can ye, Matigi,

* **7:10** 7.10 Nin kuma fora Bori 20.12 ani Sariya 5.16; Bori 21.17 ani Sarakalasebagaw 20.9. † **7:11** 7.11 Koroban: O ye Aramekan le ye.

nka denmisenw domuniketo, domuni murumuru minw be benben tabali jukoro dugu ma, wurudenninw be o domu de!» ²⁹ Yesu k'a fo a ye ko: «Muso, nin kuma koson, i kosegi ka taga i ta so, jina bora i denmuso ra ka ban.» ³⁰ Muso tagara so. A donna bon konon minke, a k'a soro ko den lanin be lanan kan, jina bora a ra.

Yesu ka ce torogberen do keneya

³¹ Ayiwa, Yesu bora Tiri mara ra ka teme Sidon dugu fe; a tagara teme Dekapoli mara ce ma ka na Galile ba fan fe. ³² A temeto, o nana ni ce torogberen do ye a fe; kuma fana tun ka gbelen a fe kosebe. O ka Yesu daari ko a ye sabari k'a boro la o ce kan ka a keneya. ³³ Yesu ka o ce mina ka taga ni a ye o danna ka a mabo jama ra. A ka a borokandenw don a torowow konon, ka a daji mun a nenden na. ³⁴ O ko, a ka a ja korota san fe ka nenekiriba ke, k'a fo ko: «Efata,» o koro ye ko: «Aw ye dayele.»

³⁵ O yoronin bee a toro fla dayelera, a nenden fana lablara. A sera ka kuma ka ja. ³⁶ Yesu sekora ka na se mogow koro minke, a k'a fo o ye k'a gbeleya ko o kana a to mogow were ye o ko men. Nka a ka o fo minke, a kera i n'a fo a ka a serege le, sabu o tagara o ko fo yoro bee. ³⁷ O mogow tun kononobanna fo ka teme. O tun b'a fora ko: «A be fen o fen ke, o bee ka ji. A b'a to torogberenw be menni ke, ani bobow yere be kuma!»

8

Yesu ka domuni di mogow waga naani ma (Matiyu 15.32-39)

¹ Lon do, ra jamaba nana lajen Yesu koro tuun. A k'a ye ko domunifen te o boro minke, a k'a ta karamogodenw wele k'a fo o ye ko: ² «Nin jama hina be ne ra de! Nin ye o tere saba ye ne koro yan, foyi te o boro k'a domu. ³ Ni ne ka o kongoto bla ka taga, o baraka bena ban sira ce, sabu dow bora fo yorojan.» ⁴ A ta karamogodenw k'a jaabi ko: «An bena buru soro min kongokolon konon yan, janko nin mogow ye domuni ke ka fa?» ⁵ Yesu ka o pininka ko: «Burukun jori le be aw fe yan?» O ko: «Burukun wolonfla.»

⁶ Yesu ko mogow ye sigi dugu ma. O ko, a ka o burukun wolonfla ta ka baraka la Ala ye, ka o tigetige ka o di a ta karamogodenw ma ko o ye a tarantaran jama ra; o k'a tarantaran jama ra. ⁷ Jegeden misen dama dama tun be o boro fana. Yesu ka baraka la Ala ye, k'a fo ko o ye o fana tarantaran jama ra. ⁸ Mogow ka domuni ke fo ka fa. Burukunkurun ni jega to min tora, o ka o ce ka segi wolonfla

fa. ⁹ O jama tun be mogo waga naani bo. O ko, Yesu ka o labla.

¹⁰ O yoronin bee Yesu ni a ta karamogodenw donna kurun konso ka taga Dalimanuta mara ra.

*Farisiw ko Yesu ye tagamasiyen do ke
(Matiyu 16.1-4)*

¹¹ Ayiwa, Farisiw* nana ke sosori ke ye ni Yesu ye; o tun b'a fe k'a korobo le. O ko Yesu ye tagamasiyen do yira olugu ra min b'a yira ko a bora Ala ra. ¹² Yesu jusukun tooronin ka nenekiriba ke k'a fo o ye ko: «Mun koson bi mogow be tagamasiyen do jini? Can ra, ne b'a fo aw ye ko tagamasiyen si tena yira bi mogow ra.» ¹³ O ko, Yesu ka o to yi, ka don kurun konso ka taga ba ja do kan.

*Farisiw ni Herodi ta burufunufen
(Matiyu 16.5-12)*

¹⁴ Karamogodenw tun jinana o ma buru ta; burukun kelenpe le tun be o fe kurun konso. ¹⁵ Yesu k'a fo o ye k'a gbeleya ko: «Aw ye aw yere korosi Farisiw* ni Herodi ta burufunufen na de!» ¹⁶ Karamogodenw ka ke a fo ye jagon ye ko: «An ma buru ta minke, o koson a be nin kuma fora!»

¹⁷ Yesu ka o ta miiriya lon minke, a k'a fo o ye ko: «Mun koson aw b'a miirira ko aw ma buru ta minke, ko o koson ne ka nin kuma fo? Hali bi hakiri te aw fe ka ne ta kow faamu wa? Aw jusukun belen datugunin lo wa? ¹⁸ Nadenw be aw fe, aw te yeri ke wa? Torow be aw fe, aw te menni ke wa? Aw hakiri te jigi fen na wa? ¹⁹ Wagati min na ne ka burukun looru tigetige k'a di aw ma ko aw ye a di mogo waga looru ma, o domuni bannin ko, aw ka segi ja jori le soro burukunkurun to ra?» O ko: «Segi ja tan ni fla.» ²⁰ Yesu ko: «Wagati min ne ka burukun wolonfla tigetige ka o di mogo waga naani ma, o ko fe aw ka segi ja jori le soro burukunkurun na?» O ko: «Segi ja wolonfla.» ²¹ Yesu k'a fo o ye ko: «Hali bi aw belen ma ne ta kuma faamu wa?»

Yesu ka fiyentoe do keneya

²² O ko, Yesu ni a ta karamogodenw tagara Betisayida; o sera yi minke, mogo dow nana ni fiyentoe do ye Yesu fe k'a daari ko a ye sabari k'a boro la a kan k'a keneya. ²³ Yesu ka fiyentoe mina a boro ma ka taga ni a ye dugu ko fe, ka daji mun a padenw na, ka a boro la a kan, ka a jininka ko: «I be fen do yera sisan wa?» ²⁴ Ce ka a ja yele ka fleri ke; a ko: «Ne ja be mogow ra, nka o be i n'a fo yiriw, o be tagamana.»

²⁵ Yesu ka a boro la a ja kan tuun. O ko fiyentoe ka a ja yele ka fleri ke minke, a keneyara; a ka fen bee ye ka

na. ²⁶ Ayiwa, Yesu k'a fɔ a ye ko a ye kɔsegi ka taga a ta somɔgow fɛ, nka a kana tɛmɛ dugu kɔnɔ.

*Piyeri ko Yesu le ye Kisibaga ye
(Matiyu 16.13-20; Luka 9.18-21)*

²⁷ Yesu ni a ta karamɔgodenw tun bɛ tagara Sezare Filipi kɛrɛfɛduguw ra; o tagato Yesu ka o jininka ko: «Mɔgow bɛ ne jatera jɔntigi le ye dɛ?» ²⁸ Karamɔgodenw ko: «Dɔw ko i ye Yuhana Batizerikɛbaga ye; dɔw ko i ye cira Iliya* ye, dɔw ko i ye cira dɔ wɛrɛ le ye.» ²⁹ Yesu ka o jininka ko: «Aw do? Aw ta miiriya ra, ne ye jɔntigi le ye?» Piyeri ka a jaabi ko: «Ele le ye Kisibaga* ye, Ala ka min janawoloma.» ³⁰ Yesu k'a fɔ o ye k'a gbɛleya kosebɛ ko o kana ale ta ko fɔ mɔgo si ye.

*Yesu ta saya ni a kunuko
(Matiyu 16.21-28; Luka 9.22-27)*

³¹ O kɔ, Yesu ka kɛ a ta karamɔgodenw karan ye k'a fɔ o ye ko Min kɛra Adamaden ye*, ko jagboya lo ko o ye tɔrɔ kosebɛ; cɛkɔrɔbaw, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgow* bɛna ban a ra, ka a mina ka a faga. Nka tere saba tɛmɛnin kɔ, a bɛna kunu. ³² Yesu tun ka o kow fɔ o na na k'a gbɛya. Piyeri ka Yesu wele ka taga kɛrɛ fɛ, ka Yesu mafiyɛnya, ko a man kan ka o kuma fɔ. ³³ Nka Yesu yɛlɛmana ka a ta karamɔgodenw flɛ, ka Piyeri mafiyɛnya, k'a fɔ a ye ko: «Bɔ ne kɔ, ele setanamɔgo! Sabu Ala sago ye min ye, ele tɛ miiri o ra dɛ, fɔ adamadenw sago.»

Mɔgo bɛ tugu Yesu kɔ cogo min

³⁴ O kɔ, Yesu k'a ta karamɔgodenw ni jama wele k'a fɔ o ye ko: «Ni mɔgo min b'a fɛ ka tugu ne nɔ fɛ, o tigi ka kan ka ban a yɛrɛ ra, k'a ta gbengbenyiri ta ka tugu ne kɔ. ³⁵ Sabu ni mɔgo o mɔgo b'a fɛ k'a nin kisi, o tigi bɛna bɔnɔ a nin na; nka ni mɔgo o mɔgo ka bɔnɔ a nin na ne kosɔn, ani Kibarɔ Diman* kosɔn, o tigi bɛna a nin kisi. ³⁶ Ni mɔgo ka dunɔpa bɛɛ sɔrɔ ka taga bɔnɔ a nin na lahara, dunɔpasɔrɔ ka mun le na o tigi ye? ³⁷ Mɔgo bɛ se ka mun le di min bɛ se ka kɛ a nin kunmabɔsara ye? ³⁸ O le kosɔn ni mɔgo o mɔgo ka maroya ka ne ni ne ta kuma ko fɔ bi mɔgo terenbariw, ani Alapasiranbariw na na, Min kɛra Adamaden ye*, ni o nana don a Fa Ala ta nɔrɔ ra ni mɛlɛkɛ saninmanw ye, ale fana bɛna maroya k'a fɔ ko o tigi ye ale ta ye.»

* 8:28 8.28 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

9

¹ Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko minw lɔnin bɛ yan bi, o dɔw tɛna sa fiyewu, fɔ o ye Ala ta Masaya* nato ye ni sebgaya ye.»

*Yesu nɔɔɔ yirara karamɔgɔdenw na
(Matiyu 17.1-13; Luka 9.28-36)*

² Ayiwa, tere wɔɔɔ tɛmɛnin ko, Yesu ka Piyeri ni Yakuba ni Yuhana wele ka taga ni o ye kuru jamijan dɔ kan o danna. Ka o to o yɔɔ ra, Yesu cogoya yelemana o ja na. ³ A ta faniw barara ka gbɛ fɔ ka manamana. A tun gbera cogo min na, fanikobaga si tɛ dugukolo kan min bɛ se ka fani ko k'a gbɛ o cogo ra. ⁴ O ko, karamɔgɔden saba ka cira Iliya* ni cira Musa ye, o bɛ kumana ni Yesu ye. ⁵ Piyeri k'a fɔ Yesu ye ko: «An karamɔgɔ, an nana yan minke, o jana dɛ! A to an ye fanibon saba lɔ: ele ta kelen, cira Musa ta kelen, ani cira Iliya ta kelen.»

⁶ Piyeri kɔni tun ka o kuma fɔ a yere kun fɛ le, sabu siranya tun bɛ o mɔgɔ saba bɛɛ ra. ⁷ Ayiwa, sankaba dɔ jigira ka na o datugu; kumakan dɔ bɔra sankaba ra, ko: «Nin le ye ne Dence kanunin ye; aw y'a lamɛn!» ⁸ O yɔɔnin bɛɛ karamɔgɔdenw ka fleri kɛ o lamini bɛɛ ra; nka o ma mɔgɔ si ye tuun, ni Yesu kelen tɛ.

⁹ Ayiwa, ka o jigito to ka bɔ kuru kan, Yesu k'a fɔ o ye k'a gbɛleya ko o ka ko min ye, o kana o fɔ mɔgɔ si ye fɔlɔ, fɔ Min kɛra Adamaden ye*, o ye kunu ka bɔ saya ra fɔlɔ. ¹⁰ Karamɔgɔdenw ka o kuma mara o yerɛw kɔnɔ, nka o tun bɛ jɔgɔn jininkara ko: «A tun b'a fɔra ko: <ka kunu ka bɔ saya ra,> o kɔɔ ye mun ye?»

¹¹ Ayiwa, karamɔgɔdenw ka Yesu jininka ko: «Mun kosɔn sariya karamɔgɔw* b'a fɔra ko: <Cira Iliya le ka kan ka kɔn ka na fɔlɔ?» » ¹² Yesu ka o jaabi ko: «Can lo, cira Iliya bɛna na fɔlɔ ka na fɛn bɛɛ labɛn; nka mun na a sebera Ala ta Kuma ra ko: <Min kɛra Adamaden ye*, ko o ka kan ka tɔɔɔ kosɛbɛ, ani ko mɔgɔw bɛna a mafiyɛnya?» ¹³ O bɛɛ n'a ta, ne b'a fɔ aw ye ko cira Iliya nana ka ban, nka o ka a kɛ o sago ye, i n'a fɔ a sebera cogo min na a ta ko ra Kitabu kɔnɔ†.»

*Yesu ka den jinatɔ dɔ kɛneya
(Matiyu 17.14-21; Luka 9.37-42)*

¹⁴ Ayiwa, Yesu ni o karamɔgɔden saba nana se karamɔgɔden tɔw kɔɔ minke, o k'a ye ko jamaba dɔ ka o lamini; sariya karamɔgɔ* dɔw bɛ sɔsɔri kɛra ni o ye.

* **9:4** 9.4 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli. † **9:13** 9.13 Cira tun ka min fɔ cira Iliya nako ra (Malaki 3.23-24), Yuhana Batizerikebaga nana minke, o kuma kɛra can ye.

¹⁵ Mɔgɔw ka Yesu ye minke, a barara o bee ra kosebe. O borira ka taga Yesu fe ka taga a fo. ¹⁶ Yesu ka karamogodenw jininka ko: «Aw ni olugu be jɔgɔn sosora mun le ra?»

¹⁷ Ayiwa, o jama ra mɔgɔ do ka Yesu jaabi k'a fo a ye ko: «An karamogɔ, ne nana ni ne dence ye i fe; jina do le b'a ra, o le ka a ke bobo ye. ¹⁸ Ni o jina wurira a fe yoro o yoro, a b'a firi dugu ma; den be dakanga bo, a be a jin jimi ka ja. Ne ka i ta karamogodenw daari ko o ye jina gben, nka o ma se.» ¹⁹ Yesu ko: «Aw mɔgɔ lanabariw, ne bena to ni aw ye fo tuma juman? Ne bena aw ta kow sonmina fo ka taga se wagati juman le? Aw ye na ni den ye ne fe yan.» O nana ni den ye.

²⁰ Jina ka Yesu ye minke, o yoronin bee a ka den yuguyugu ni fanga ye. Den benna dugu ma ka kolonkolon, ka kanga bo a da ra. ²¹ Yesu ka den face jininka ko: «A k'a soro kabini wagati juman?» A face ko: «Kabini a denmisenman.»

²² Tuma caman jina b'a firi tasuma ra, walama ji ra, janko ka a faga. Ni i be se ka fen do ke, makari an na ka an deme.

²³ Yesu k'a fo a ye ko: «Mun koson i k'a fo ko: <Ni i be se ka fen do ke?> Mɔgɔ min be la ne ra, fen bee be se ka ke o tigi ye.» ²⁴ O yoronin bee den face perenna ko: «Ne lara i ra, nka ne ta lanaya ka dogo, do fara ne ta lanaya kan!»

²⁵ Yesu ka o mɔgɔw girinto ye ka na minke, a jamana jina kunna k'a fo a ye ko: «Jina, ele min be mɔgɔ ke bobo ni torogberen ye, ne b'a fo i ye ko i ye bo nin den na, i kana don a ra tuun fiyewu!» ²⁶ Ayiwa, o jina ka kule ci ka den yuguyugu ni fanga ye ka bo a ra; den kera i ko su. Mɔgɔ minw tun be yi, o caman ko: «Den sara.» ²⁷ Nka Yesu k'a mina a boro ma ka a lawuri. Den wurira ka lo.

²⁸ Yesu donna bon kono minke, a ta karamogodenw ka a jininka o danna, o ko: «Mun koson anw ma se ka nin jina gben?» ²⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Nin jina jɔgɔn koni, foyi te se ka ale labo ni Aladaari te.»

*Yesu be a ta saya ni a kunuko fo tuun
(Matiyu 17.22-23; Luka 9.43-45)*

³⁰ Yesu ni a ta karamogodenw bora o yoro ra ka Galile mara cetige. Yesu tun t'a fe mɔgɔw ye ale yoro lon. ³¹ Sabu a tun be a ta karamogodenw karanna k'a fo o ye ko: «Min kera Adamaden ye*, o bena o mina k'a don mɔgɔw boro; o bena a faga, nka a saya tere sabanan a bena kunu.»

³² Karamogodenw tun ma o kuma koro lon, nka o fana tun be siranna, k'a jininka.

*Mɔgɔ min ye jamogɔ ye Ala fe
(Matiyu 18.1-5; Luka 9.46-48)*

³³ Ayiwa, Yesu ni a ta karamogodenw sera Kaperinahumu. O donna bon kono wagati min na, a ka o jininka; a ko: «Aw tun be mun kuma le fora sira ra?» ³⁴ O jera, sabu o tun be jagon sora sira ra ko jontigi le ye olugu ra namogo ye. ³⁵ Ayiwa, Yesu sigira; a k'a ta karamogoden tan ni fla wele k'a fo o ye ko: «Ni mogo do b'a fe ka ke namogo ye, o tigi ka kan ka ke bee ra komogo ye, ani ka a yere ke tow bee ta baaraden ye.» ³⁶ O ko, a ka denfitini do ta, ka na a lo o ce ra; a k'a boro melege o den ma, k'a fo o ye ko: ³⁷ «Ni mogo o mogo ka nin denfitini jagon do mina ka na ne togo koson, o tigi ka ne yere le mina ka na. Ni mogo o mogo fana ka ne mina ka na, o tigi ma ne le mina ka na, nka min ka ne ci, a ka o le mina ka na.»

*An juguw ani an jinw
(Luka 9.49-50)*

³⁸ Yuhana ko Yesu ma ko: «An karamogo, an ka ce do ye a be jinaw gbenna ka bo mogow ra i togo baraka ra, k'a soro a te ni an ye; an ka a bari o ra, sabu a te ni an ye.»

³⁹ Yesu ko: «Aw kana a bari o ra, sabu mogo si te se ka kabako ke ne togo baraka ra, ka seko o yoronin bee ra ka kumajugu fo ne ma. ⁴⁰ Sabu mogo min te an jugu ye, o tigi ye an jin le ye. ⁴¹ Ni mogo o mogo ka jifiye na kelen minji di aw ma ne togo koson, ko sabu aw ye Kirisita* taw ye, can ra ne b'a fo aw ye ko o tigi tena fon o baraji ra fiyewu.»

*Fen minw be mogo bla jurumun na
(Matiyu 18.6-9; Luka 17.1-2)*

⁴² Yesu k'a fo o ye tuun ko: «Nin denfitini minw lanin be ne ra ka ban, sani mogo do ye ke sababu ye ka o ra kelen kunnacen ka bo lanaya ra, a ka fisa o ye wugu belebeleba do le dulon o tigi kan na ka a firi kogoji ra.

⁴³ «Ni i boro kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka bo yi; sabu ka taga don ni i boro kelen ye janamanya ra, o ka fisa i ma, sani i boroflatigi ye taga don jahanama ra, o yoro min tasuma te faga ka ye. ⁴⁴ [Tumu minw be mogo sogo domu o yoro ra, o te faga ka ye, a tasuma fana te faga.] ⁴⁵ Ni i sen kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka bo yi; sabu ka taga don ni i sen kelen ye janamanya ra, o ka fisa i ma, sani i senflatigi ye taga firi jahanama kono yi. ⁴⁶ [Tumu minw be mogo sogo domu o yoro ra, o te faga ka ye, a tasuma fana te faga.]

⁴⁷ Ni i paden kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a wogobi ka bo yi; sabu ka taga don ni i paden kelen ye janamanya ra, o ka fisa i ma, sani i padenflatigi ye taga firi jahanama ra. ⁴⁸ Tumu minw be mogo sogo domu o yoro ra,

o tɛ faga ka ye, a tasuma fana tɛ faga. ⁴⁹ Sabu mɔgɔ bɛɛ bɛna saninya tasuma fɛ, i n'a fɔ saraka tun bɛ saninya cogo min na ni kɔgɔ ye.

⁵⁰ «Kɔgɔ kɔni ye fɛnɲuman ye, nka ni kɔgɔ timiya bɔra a ra, mun le bɛ se ka a latimiya tuun? Aw ye kɔgɔ kɛ aw yɛrɛw ra. Aw y'a to hɛra ye kɛ aw ni ɲɔgɔn cɛ.»

10

*Yesu bɛ taga Zude mara ra
(Matiyu 19.1-12; Luka 16.18)*

¹ Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka taga Zude mara yɔrɔ dɔ ra, min bɛ Zuriden ba kɔ fɛ. O yɔrɔ ra jamaba nana lajen a kɔrɔ tuun. A ka kɛ o karan ye i n'a fɔ a tun bɛ deri k'a kɛ cogo min na.

Yesu ko furu man kan ka sa

² Farisi* dɔw gbarara Yesu ra ka a ɲininka; o tun b'a fɛ k'a kɔrɔbɔ le. O ko: «Yala ka kaɲa ni sariya* ye, cɛ bɛ se ka a muso bla wa?» ³ Yesu ka o jaabi ni ɲininkari dɔ ye, ko: «Cira Musa ka mun le sɛbɛ o ko ra?» ⁴ O k'a fɔ a ye ko: «Cira Musa ko cɛ bɛ se ka furusasebɛ di a muso ma ka a bla.»

⁵ Yesu ka o jaabi ko: «Aw ta jusukungbɛlɛya le kosɔn Musa ka o sariya sɛbɛ aw ye. ⁶ Ni o tɛ, dunuɲa danwagati ra Ala ka cɛ ni muso le dan. ⁷ <O le kosɔn cɛ bɛ bɔ a face ni a bamuso kɔrɔ ka nɔrɔ a muso ra. ⁸ O fla bɛ jɛn ka kɛ mɔgɔ kelen ye.> O tɛ jate mɔgɔ fla ye tuun; o bɛ jɛn ka kɛ mɔgɔ kelen ye. ⁹ O le kosɔn Ala ka min jɛn ka a kɛ kelen ye, mɔgɔ si kana o faran ka bɔ ɲɔgɔn na.»

¹⁰ Yesu ni a ta karamɔgɔdenw nana don bon kɔnɔ wagati min na, karamɔgɔdenw ka Yesu ɲininka o kow ra. ¹¹ Yesu k'a fɔ o ye ko: «Ni cɛ o cɛ ka a muso bla ka muso wɛrɛ furu, o cɛ ka jɛnɛya le kɛ, a k'a muso fɔlɔ janfa. ¹² Ni muso min fana bɔra a cɛ fɛ ka taga sigi cɛ wɛrɛ kun, o muso ka jɛnɛya le kɛ.»

*Yesu ka dugawu kɛ denmisɛnw ye
(Matiyu 19.13-15; Luka 18.15-17)*

¹³ Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana ni denmisɛn dɔw ye Yesu fɛ, janko a ye maga o ra; nka karamɔgɔdenw ka o mɔgɔw mafiyɛnya. ¹⁴ Yesu ka o ye minke, o ma diya a ye. A k'a fɔ karamɔgɔdenw ye ko: «Aw y'a to denmisɛnw ye na ne fɛ, aw kana o bari; sabu mɔgɔ minw bɛ i ko denmisɛnw, Ala ta Masaya* ye olugu le ta ye. ¹⁵ Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ma sɔn Ala ta Masaya* ma i ko denfitini, o

tigi tena don a ra fiyewu.» ¹⁶ O kɔ, a ka denmisɛnw ta ka a boro mini o ma, k'a boro la o kan, ka dugawu ke o ye.

Cɛ nafortigi ta ko
(*Matiyu 19.16-30; Luka 18.18-30*)

¹⁷ Ayiwa, Yesu ka sira ta minke, cɛ dɔ borira ka na a kinbiri gban a kɔrɔ k'a pininka ko: «An karamɔɔɔnuman, ne ka kan ka mun le ke, janko ne ye panamanya banbari sɔrɔ?» ¹⁸ Yesu k'a fɔ a ye ko: «Mun na i ko ne ma ko: <Karamɔɔɔnuman?> Mɔɔɔnuman si tɛ yi, ni Ala kelenpe tɛ. ¹⁹ Ayiwa, i ka Ala ta sariyaw* lɔn, ko: <I kana mɔɔɔ faga; i kana jɛneya ke; i kana sonyari ke; i kana faninya fɔ k'a la i mɔɔɔɔɔn na; i kana mɔɔɔ tɔɔɔ, i fa ni i ba bonya.> » ²⁰ Cɛ ka Yesu jaabi ko: «An karamɔɔɔ, ne ka o sariyaw bɛɛ sira tagama kabini ne denmisɛnman.» ²¹ Yesu k'a flɛ, a ko diyara Yesu ye; a ko a ma ko: «Fɛn kelen belen le ka i jɛn. Taga i borofɛnw bɛɛ fiyeere ka o wari tarantaran fagantanw na; ni o kera, naforoba bɛna ke i fɛ arijana ra. O kɔ, i bɛ na tugu ne kɔ.» ²² O kuma ka o cɛ ja kumu kɔsɛbɛ; a janasisinin wurira ka taga, sabu naforoba tun b'a fɛ.

²³ Yesu ka a ja munu ka mɔɔɔw flɛ, k'a fɔ a ta karamɔɔɔdenw ye ko: «Naforo bɛ mɔɔɔ minw fɛ, olugu don ka gbɛlen Ala ta Masaya* ra dɛ!» ²⁴ O kuma ka karamɔɔɔdenw kɔnɔnɔban. Nka Yesu kɔsegira a kan k'a fɔ o ye tuun ko: «Denmisɛnw, Ala ta Masaya don ka gbɛlen dɛ!» ²⁵ Nɔɔɔmɛ don ka di miseniwo fɛ ka tɛmɛ nafortigi don kan Ala ta Masaya ra.» ²⁶ Karamɔɔɔdenw kabakoyara tuun fɔ k'a dama tɛmɛ; o ka ke a fɔ ye nɔɔɔn ye ko: «O tuma jɔn le bɛna kisi sa?» ²⁷ Yesu ka o flɛ, k'a fɔ o ye ko: «Mɔɔɔw fɛ o tɛ se ka ke, nka Ala fɛ a bɛ se ka ke; sabu foyi si tɛ Ala kapa.»

²⁸ O tuma, Piyeri k'a fɔ Yesu ye ko: «Anw do? Anw jenna fɛn bɛɛ kɔ ka tugu i nɔ fɛ!» ²⁹ Yesu ka a jaabi ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka jɛn a ta bon kɔ, walama a balemacɛw kɔ, walama a balemamusow kɔ, walama a bamuso kɔ, walama a face kɔ, walama a ta denw kɔ, walama a ta forow kɔ, ne tɔɔɔ kosɔn, anɪ Kibaro Diman* kosɔn, ³⁰ sigiya t'a ra, o tigi bɛna o fɛnw bɛɛ nɔɔɔn kɛmɛ kɛmɛ sɔrɔ nin dunuɔna ra yan. A bɛna sow sɔrɔ, ka dɔɔɔw ni kɔrɔw sɔrɔ, ka bamusow sɔrɔ, ka denw sɔrɔ, ka forow sɔrɔ; nka a bɛna tɔrɔ fana sɔrɔ. O bɛɛ kɔ fɛ a bɛna taga panamanya banbari fana sɔrɔ sini. ³¹ Nka nafemɔɔɔ caman bɛna ke kɔfemɔɔɔw ye, kɔfemɔɔɔ caman bɛna ke nafemɔɔɔw ye fana.»

*Yesu ka a ta saya ni a kunuko fɔ tuun
(Matiyu 20.17-19; Luka 18.31-34)*

³² Yesu ni a nofemogow tun be sira kan ka taga Zeruzalemu; Yesu tun be ja fe. Jatige tun be karamogodenw na, mogɔ minw tun be o ko, olugu fana tun be siranna. Yesu ka a ta karamogoden tan ni fla wele ka o gbara a yere korɔ tuun; ko minw ka kan ka a sorɔ, a ka ke o kow fɔ ye o ye. ³³ A ko: «An tagato fle Zeruzalemu. Min kera Adamaden ye*, o bena don sarakalasebagaw* kuntigiw boro, ani sariya karamogow*. O bena kiti tige a kan ko a ka kan ka faga. O bena a don siya were mogow* boro. ³⁴ Olugu bena a logobo, ka daji tu a kan, k'a bugɔ ni gbeje ye, ka sorɔ k'a faga; nka a saya tere sabanan na, a bena kunu.»

*Karamogoden fla ka Yesu daari
(Matiyu 20.20-28)*

³⁵ Ayiwa, Zebede dence fla, Yakuba ni Yuhana, olugu gbarara Yesu ra k'a fɔ a ye ko: «An karamogɔ, an bena fen min daari i fe, i ye o ke an ye.» ³⁶ Yesu k'a fɔ o ye ko: «Aw b'a fe ne ye mun le ke aw ye?» ³⁷ O ka Yesu jaabi ko: «Ni i nana ke i ta masaya nooroman na tuma min na, i y'a to an mogɔ fla ra kelen ye sigi i kininboroyanfan na, kelen ye sigi i numanboroyanfan na.» ³⁸ Nka Yesu ka o jaabi ko: «Aw be fen min daarira, aw yere ma o lon. Ne bena tooro cogoya min na, aw be se ka tooro o cogo ra wa? Walama ne bena batize ni tooro ye cogo min na, aw be se ka batize o cogo ra wa?» ³⁹ O ka a jaabi ko: «Onhon, an be se.» Yesu k'a fɔ o ye ko: «Can lo, ne bena tooro cogo min na, aw bena tooro o cogo ra; ne bena batize cogo min na, aw bena batize o cogo ra. ⁴⁰ Nka ka sigi ne kininboroyanfan fe, walama ka sigi ne numanboroyanfan fe, o dibaga te ne ye. Ala ka o sigiyorow laben mogɔ minw ye, a bena di olugu le ma.»

⁴¹ Karamogoden to tan ka o kuma men minke, olugu dimina Yakuba ni Yuhana korɔ. ⁴² O ra, Yesu ka o wele k'a fɔ o ye ko: «Aw k'a lon ko minw be jate i ko siya were mogow ta kuntigiw, olugu be o siyaw mara jagboya ra; jamana mogobabaw fana be o ta fanga digi mogɔ tow kan. ⁴³ Nka a man kan ka ke ten aw ce ra. Min b'a fe ka ke mogoba ye aw ra, o tigi ka kan ka ke tow ta baarden le ye. ⁴⁴ Min b'a fe ka ke aw ra pamogɔ ye, o tigi ka kan ka ke tow bee ta jon ye. ⁴⁵ Sabu Min kera Adamaden ye*, ale yere ma na janko mogow ye baara ke a ye, nka a nana ka na baara ke mogow ye le, ani ka a yere nin di, ka ke mogɔ caman kunmabosara ye.»

Yesu ka fiyentɔɔe dɔ ja yele
(*Matiyu 20.29-34; Luka 18.35-43*)

⁴⁶ Ayiwa, o sera Zeriko. Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw, ani jama caman tun be bɔra dugu kɔnɔ minke, o y'a sɔɔɔ fiyentɔɔe dɔ tun siginin be sirada ra, a be daariri kera; a tɔɔɔ ye ko Baritime, Time dence lo. ⁴⁷ A k'a men minke ko Yesu Nazaretika le be temena, a perenna ka a wele ko: «Yesu, Dawuda Mamaden*, sabari ka ja ne ma.» ⁴⁸ Mɔɔɔ caman songɔra a ra ko a ye je. Nka a ka dɔ le fara a perenkan kan ko: «Dawuda Mamaden*, sabari ka ja ne ma.»

⁴⁹ Yesu lɔra, k'a fɔ ko o ye a wele ka na. O tagara fiyentɔɔe wele, k'a fɔ a ye ko: «I hakiri sigi! I wuri, Yesu be i welera.»

⁵⁰ A k'a ta deregeba firi dugu ma, ka pan ka wuri, ka na Yesu fe. ⁵¹ Yesu ka a jininka ko: «I b'a fe ne ye mun le ke i ye?» A ko: «An karamɔɔɔ, ne b'a fe ka yeri ke le tuun.»

⁵² Yesu k'a fɔ a ye ko: «Taga! I ta lanaya ka i kenya!» O yɔɔɔnin kelen bee, a padenw yelera, a tugura Yesu ko.

11

Yesu donna Zeruzalemu
(*Matiyu 21.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19*)

¹ Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw surunyara Zeruzalemu na tuma min na, ani Betifaze, ani Betani, ka o to Oliviyesunw kuru kere fe, Yesu ka a ta karamɔɔɔden fla ci. ² A k'a fɔ o ye ko: «Dugu min fle an ja fe, aw ye taga yi; ni aw sera yi dɔɔɔn, aw bena faliden dɔ sirinin ye, mɔɔɔ ma yelen min kan folo. Aw y'a foni ka na ni a ye yan. ³ Ni mɔɔɔ dɔ ka aw jininka ko: «Mun koson aw be nin kera?» Aw ye o tigi jaabi ko: «An Matigi le mako b'a ra; a ko a bena a kosegi aw ma sisan.» »

⁴ Karamɔɔɔdenw tagara minke, o tagara a sɔɔɔ ko faliden sirinin be bon dɔ da ra sira kere fe. O k'a foni. ⁵ Mɔɔɔ minw tun be o yɔɔɔ ra, olugu dɔw ko karamɔɔɔdenw ma ko: «Aw be mun le kera tan? Mun koson aw be nin faliden fonina?»

⁶ Karamɔɔɔdenw ka o jaabi i ko Yesu tun k'a fɔ o ye cogo min na. O ka faliden to o boro. ⁷ Karamɔɔɔdenw nana ni fali ye Yesu fe; o ka o ta derege dɔw la fali ko ra, Yesu yelenna ka sigi a kan. ⁸ Mɔɔɔ caman ka o ta deregebaw lala sira kan Yesu ja; dɔw ka yiriboromisɔn dɔw tigetige bin kɔnɔ, ka na o lala sira kan. ⁹ Mɔɔɔ minw tun be Yesu ja fe, ani minw tun be a ko fe, o bee tun be perenna ko:

«Hozana*, an ye Ala tando.

Min be nana Matigi tɔɔɔ ra, dugawu ye ke o ye.

¹⁰ Masaya min be nana, Ala ye baraka don o masaya ra.

An bemace Dawuda ta masaya lo.

Nɔɔɔ ye la Ala tɔɔ kan sanfeyɔɔw bɛɛ ra!»

¹¹ O sera Zeruzalemu minke, Yesu tagara don Alabatosoba kɔɔ. A ka fɛnw bɛɛ flɛflɛ minke, a bɔra ka taga Betani, ani a ta karamɔɔɔden tan ni fla, sabu su tun bɛ jini ka ko.

Yesu ka torosun danga
(Matiyu 21.18-19)

¹² O lon dugusagbe o bɔɔ Betani, kɔɔ ka Yesu mina. ¹³ A ka torosun dɔ ye yɔɔjan; flaburu tun b'a ra. A gbarara a ra ka a flɛ ni a bɛna den sɔɔ a ra. Nka a sera a kɔɔ tuma min na, a ma foyi sɔɔ a ra ni flaburu dɔɔɔn tɛ, sabu a dentuma tun ma se ban. ¹⁴ A ko o torosun ma ko: «Mɔɔ si tɛna den sɔɔ ele ra ka a domu tuun.» A ta karamɔɔɔdenw ka o kuma mɛn.

Yesu ka jagokɛbagaw gbenna
(Matiyu 21.12-17; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22)

¹⁵ O sera Zeruzalemu minke, Yesu donna Alabatosoba lu kɔɔ. Fiyeerekɛbagaw ani sannikɛbaga* minw tun bɛ Alabatosoba lu kɔɔ, a ka olugu bɛɛ gben ka bɔ; a ka warifalɛnbagaw ta tabaliw jɔɔɔɔni ka ben, ani tunganifiyeerebagaw ta siginanw. ¹⁶ A ma sɔn mɔɔ si ye don ni fiyeerefɛn ye Alabatosoba kɔɔ tuun. ¹⁷ O kɔ, a ka o karan k'a fɔ ko: «A sebera Ala ta Kuma ra ko: <Ne ta bon bɛna wele le ko siyaw bɛɛ ta Aladaariyɔɔ.> Nka aw kɔni ka a yɛlɛma ka a kɛ sonw dogoyɔɔ le ye†.»

¹⁸ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔɔw* ka o kow mɛn minke, o ka kɛ Yesu fagasababu jini ye; o tun bɛ siranna a ja sabu a ta karan tun ka mɔɔ bɛɛ kun mina.

¹⁹ Wulada sera minke, Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw bɔra dugu kɔɔ.

Lanaya ni Aladaari ni yafari
(Matiyu 21.20-22)

²⁰ O dugusagbe sɔɔmada jona fɛ, Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw tɛmɛtɔ sira kan, karamɔɔɔdenw ka o torosun ye, a jara fɔ ka se a lilinw ma. ²¹ Piyeri hakiri jigira Yesu ta kuma fɔnin na. A ko Yesu ma ko: «An karamɔɔ, a flɛ, i ka torosun min danga kunu, a jara.»

²² Yesu k'a fɔ a ta karamɔɔɔdenw ye ko: «Aw ye la Ala ra.» ²³ A ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔɔ min k'a fɔ nin kuru ye ko a ye bɔ a nɔ ra ka taga ben kɔɔji ra, ni o tigi ma sigiya a jusukun na fiyewu, ni a lara a ra ko ale ka min fɔ ko Ala bɛna o kɛ, o ko bɛna kɛ o tigi ye. ²⁴ O le kosɔn

11:10 11.10 Nin kuma fɔra Zaburu 118.25,26. * **11:15** 11.15 O mɔɔw tun bɛ beganw fiyeere sarakabɔbagaw le ma, walama ka wari falɛn o ye. † **11:17** 11.17 Nin kuma fɔra Ezayi 56.7 ani Yereji 7.11.

ne b'a fɔ aw ye ko ni aw ka Ala daari fɛn o fɛn na, aw ye la a ra ko aw ka o sɔɔ ka ban; ni o kɛra, Ala bɛna o fɛn di aw ma.

²⁵ «Nka ni aw wurira ka lɔ wagati min na ko aw bɛ Ala daari, ni aw hakiri jigira a ra ko mɔgɔ dɔ ka aw hake ta, aw ye yafa o tigi ma, janko aw Fa Ala min bɛ sankolo ra, o ye aw ta hakekow yafa aw ma fana. ²⁶ [Sabu ni aw tɛ yafa jɔgɔn ma, aw Fa Ala min bɛ sankolo ra, o tena yafa aw fana ma aw ta hake kow ra.]»

Yesu ta fanga sɔɔyɔɔ
(*Matiyu 21.23-27; Luka 20.1-8*)

²⁷ Ayiwa, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tagara Zeruzalemu tuun. Ka Yesu yaalayaalatɔ Alabatosoba kɔnɔ, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani cɛkɔɔbaw nana a fɛ. ²⁸ O ka a jininka ko: «I bɛ nin kow kɛra fanga juman le sababu ra, ani jɔn le fana ka o fanga di i ma.»

²⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Ne bɛna aw jininka fɛn kelenpe ra, aw ye ne jaabi o ra; ni o kɛra, min ka fanga di ne ma ka nin kow kɛ, ne fana bɛna o fɔ aw ye. ³⁰ Ne ko: jɔn le tun ka Yuhana Batizerikebaga ci ka na mɔgɔw batize? Ala wa, walama mɔgɔw? Aw ye ne jaabi o ra.» ³¹ O ka kɛ a fɔ ye jɔgɔn ye ko: «Ni an ko: <Ala lo>, a bɛna a fɔ ko: <O tuma mun kosɔn aw ma la a ra?> ³² Nka ni an fana k'a fɔ ko: <Mɔgɔw lo>, o tuma...» O tun bɛ siranna jama ja, sabu mɔgɔw bɛɛ tun bɛ Yuhana jatera ko Ala ta cira dɔ lo can ra. ³³ O kosɔn o ka Yesu jaabi ko olugu m'a lɔn. Yesu fana ko: «Ayiwa, ni o lo, min ka fanga di ne ma ka nin kow kɛ, ne fana tena o fɔ aw ye.»

12

Baaradenjuguw ta ko
(*Matiyu 21.33-46; Luka 20.9-19*)

¹ Ayiwa, o kɔ, Yesu ka talen dɔw fɔ mɔgɔw ye. A ko: «Cɛ dɔ le tun ka rɛzenforo sɛnɛ, ka a lamini ni sansan ye, ka rɛzɛncɔngɔyɔɔ dɔ sozi fara ra, ka gbata dɔ lɔ foro kɔɔsibagaw ye. O kɔ, a ka o foro karifa baaraden dɔw ma ka taga tagama ra. ² Rɛzen bɔwagati nana se tuma min na, a ka a ta baaraden dɔ ci o rɛzenforo kɔɔsibagaw fɛ ko a ye taga rɛzenmɔ dɔ mina ka na ni a ye. ³ Nka rɛzenforo kɔɔsibagaw ka a mina ka a bugɔ, ka a borolakolon gben ka taga. ⁴ Forotigi ka baaraden dɔ wɛɛ ci o fɛ tuun; o ka o fana mina ka a bugɔ ka a mandimi a kunkolo ra, ka a neni. ⁵ Forotigi ka mɔgɔ sabanan ci; o ka o faga. O kɔ, a ka caman wɛɛ ci; nka o ka olugu dɔw bugɔ, ka dɔw faga. ⁶ Ayiwa, a tun tora a dɛncɛ le ye, a bɛ min kanu. A laban a ka o ci ka

taga rezenforo korosibagaw fe, ko: <O bena ne dence koni bonya.> ⁷ Nka rezenforo korosibagaw ka o ye minke, o k'a fo jagon ye ko: <Nin le bena cen ta! Aw ye na, an y'a mina ka a faga; ni o kera, foro be ke an ta ye.> ⁸ O ka a mina ka a faga ka taga a firi rezenforo ko fe.»

⁹ Yesu ko: «Ayiwa, forotigi bena mun le ke sa? Sigiya t'a ra, a bena na o rezenforo korosibagaw faga, ka foro karifa mogɔ werew ma. ¹⁰ Aw ma nin kuma karan Kitabu konɔ wa, ko:

<Bonlobagaw banna kabakuru min na,
o le nana ke kabakuru sobeman ye, ka ke bon kabakuru folo ye.

¹¹ O kow beɛ bora Matigi yere le ra, o kera kabako ye an ja na.> »

¹² Ayiwa, Yahudiyaw kuntigiw tun be cogoya jinina ka Yesu mina, sabu o tun k'a lon ko a ka o kuma fo olugu le ma. Nka o siranna jama ja, o ka Yesu to yi ka taga.

Ninsongɔ sarako

(Matiyu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³ Yahudiyaw ta jamogow ka Farisi* dow, ani Herodi* ta mogɔ dow ci Yesu fe, janko o ye a minasababu sorɔ ni a yere darakuma dow ye. ¹⁴ O mogow nana a fo Yesu ye ko: «An karamogɔ, an k'a lon ko i be can le fo, i te siran mogɔ ja, i fana te mogɔ bo mogɔ ra; i be mogow karan Ala ta sira ra ka kapa ni can le ye. Ayiwa, yala ka ninsongɔ sara masaceba Sezari ye, o bennin lo wa? An ka kan ka a sara wa, walama an man kan ka a sara?»

¹⁵ Ayiwa, Yesu tun ka o mogow ta flankafuya lon; a k'a fo o ye ko: «Mun na aw b'a fe ka ne korobo? Aw ye na ni tama kelen ye, janko ne y'a fe.» ¹⁶ O nana ni tama kelen ye. Yesu ka o jininka ko: «Jontigi ta ja ni a togɔ le be wari nin kan?» O ko: «Masaceba Sezari.» ¹⁷ Yesu ko: «Ayiwa, ni o lo, aw ye Sezari ta kosegi Sezari ma, ka Ala ta kosegi Ala ma.» Yesu ta kuma ka o kononoban.

Sadusiw ka Yesu jininka suw kunuko ra

(Matiyu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸ Ayiwa, Sadusiw*, minw b'a fo ko mogɔ si su tena kunu lahara, olugu nana Yesu fe ka na a jininka ko: ¹⁹ «An karamogɔ, cira Musa tun ka nin kuma sebe sariya* ra ko: <Ni ce do ka muso furu, ka sa k'a sorɔ a ma den sorɔ ni o muso ye, a balemace ka kan ka o muso ta ka den sorɔ ni a ye a balemace no ra.> ²⁰ Ayiwa, balemace wolonfla tun be yi. Folo ka muso furu, ka sa, a ma den to a ko. ²¹ Flanan ka

muso ta, ka sa, a ma den to a kɔ; sabanan fana ta kera ten.
²² Ayiwa, o cɛ wolonfla si ma den to o kɔ. Olugu bɛɛ sanin
 kɔ muso yere sara. ²³ Ayiwa, ni suw nana kunu lahara, o
 muso bɛna kɛ jɔn kelen le ta ye sa? Sabu o cɛ wolonfla bɛɛ
 tun ka a furu?»

²⁴ Yesu ka o jaabi, ko: «Nin le kosɔn aw firira: sabu aw
 ma Kitabuw ta kumaw faamu, aw ma Ala ta sebgaya fana
 lɔn. ²⁵ Sabu ni mɔgɔw nana kunu ka bɔ saya ra lahara, cɛ
 tena muso furu, muso fana tena di cɛ ma. Mɔgɔw bɛna kɛ i
 ko mɛlekew bɛ cogo min na sankolo ra. ²⁶ Ayiwa, min kera
 suw kunuko ye, Ala ka kuma min fɔ cira Musa ye yiritunin
 tasumaman kɔrɔ, aw ma o karan Musa ta Kitabu kɔnɔ wa?
 Ala ko: <Ne ye Iburahima ta Ala ye, ani Isiyaka ta Ala, ani
 Yakuba ta Ala.> ²⁷ O kɔrɔ ye ko Ala tɛ mɔgɔ saninw ta Ala
 ye; mɔgɔ janamanw ta Ala lo. O ra, aw lafiricogo juguyara
 kosebɛ.»

Sariyaw bɛɛ ra belebeleba

(*Matiyu 22.34-40; Luka 10.25-28*)

²⁸ Sariya karamɔgɔ* dɔ tun ka Yesu ni o mɔgɔw ta kumaw
 mɛn; a k'a ye ko Yesu tun ka o jaabi ka ja minke, a gbarara
 a ra ka a jininka ko: «Sariya juman le bɛ Ala ta sariyaw*
 bɛɛ ja fɛ?» ²⁹ Yesu ka a jaabi ko: «Sariya min bɛ tɔw bɛɛ
 ja fɛ, o flɛ nin ye:

<Aw Izirayelimɔgɔw, aw ye lamenni kɛ. An Matigi Ala le ye
 Matigi kelenpe ye.

³⁰ I ka kan ka i Matigi Ala kanu ni i jusukun bɛɛ ye, ani i
 nin bɛɛ, ani i ta miiriya bɛɛ, ani i baraka bɛɛ.>

³¹ Sariya flanan flɛ nin ye:

<I ka kan ka i mɔgɔɔgɔn kanu i ko i yere.>

Ala ta sariyaw bɛɛ ra, dɔ man bon ka tɛmɛ nin fla kan.»

³² O sariya karamɔgɔ k'a fɔ Yesu ye ko: «An karamɔgɔ, o
 pana; i ka can fɔ, k'a fɔ ko: <Ala kelenpe le bɛ yi, Ala wɛrɛ
 tɛ yi ale kɔ.> ³³ Ani ko: <Ni i bɛ Ala kanu ni i jusukun bɛɛ
 ye, ani i hakiri bɛɛ, ani i baraka bɛɛ, ka i mɔgɔɔgɔn kanu
 i ko i yere, o ka fisa ni saraka jenitaw, ani saraka fagataw
 bɛɛ ye.> »

³⁴ Yesu k'a ye ko o cɛ ka jaabiri kɛ ni hakiri ye minke, a
 k'a fɔ a ye ko: «I yɔrɔ man jan Ala ta Masaya* ra.» O kɔ,
 mɔgɔ si ma sɔn k'a jininka tuun.

Kirisita ma kɛ Dawuda Mamaden dɔrɔn ye*

(*Matiyu 22.41-46; Luka 20.41-44*)

12:26 12.26 Nin kuma fɔra Bɔri 3.2,6,15-16. **12:30** 12.30 Nin kuma fɔra
 Sariya 6.4-5. **12:31** 12.31 Nin kuma fɔra Sarakalasebagaw 19.18. **12:32**
 12.32 Nin kuma fɔra Sariya 4.35. **12:33** 12.33 Nin kuma fɔra Oze 6.6.

³⁵ Ayiwa, Yesu nana ke mɔgɔw karan ye Alabatosoba kɔnɔ; a ka o jininka ko: «Mun kosɔn sariya karamɔgɔw* b'a fɔ ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko o bena ke Dawuda Mamaden* le ye? ³⁶ K'a sɔrɔ Dawuda yere k'a fɔ Nin Saninman* baraka ra ko:

«Matigi Ala k'a fɔ ne Matigi ye ko:

Na i sigi ne kininboroyanfan fe,

fɔ ne ye i juguw mina ka o bla i sen kɔrɔ.»

³⁷ «Ayiwa, ni Dawuda yere be o Kisibaga wele ko a Matigi, o tuma a be se ka ke Dawuda Mamaden cogo di.»

Jamaba min tun be Yesu lamenna, a ta kumaw tun diyara olugu ye kosebe.

Yesu ka sariya karamɔgɔw dɔgɔya

(Matiyu 23.1-36; Luka 20.45-47)

³⁸ Yesu tun be mɔgɔw karanna k'a fɔ o ye ko: «Aw ye aw yere kɔrɔsi sariya karamɔgɔw* ra de! Deregebadon ka di olugu ye ka yaala. O b'a fe mɔgɔ tɔw le ye olugu fo jamayɔrɔw ra. ³⁹ Ni o ka don karansow* kɔnɔ, nafesigiɔrɔw le ka di o ye; ni o ka o wele domuniɔrɔw ra, sigiyɔrɔɔnumanw le ka di o ye. ⁴⁰ O be muso ce saninw borofenw bee domu. O be Ala daari ka meen janko mɔgɔw ye o kɔrɔsi. O le kosɔn, o ta kiti bena gbeleɣa ka teme tɔw ta kan.»

Muso fagantan ta saraka

(Luka 21.1-4)

⁴¹ Yesu tun siginin be Alabatosoba kɔnɔ k'a jasin sarakablaminan ma, ka to ka mɔgɔw ta waridicogo fe. Naforotigi caman tun be wari caman blara sarakablaminan kɔnɔ.

⁴² A ka muso fagantan dɔ ye fana, min ce sara, o nana warimisennin fla bla sarakablaminan kɔnɔ; o wari tun te teme tama fla kan. ⁴³ O tuma ra, Yesu k'a ta karamɔgɔdenw wele k'a fɔ o ye ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye ko minw bee ka wari bla sarakablaminan kɔnɔ, nin muso fagantan min ce sara, ale ta wari dinin le cayara ka teme olugu bee ta kan.

⁴⁴ Sabu tɔw ka fitini dɔrɔn le bɔ o ta naforo ra ka o di; nka ale ni a ta fagantanya, a k'a ta wari bee le di; hali domuni songɔ ma to a boro tuun.»

13

Yesu ka Zeruzalemu ciko fɔ

(Matiyu 24.1-2; Luka 21.5-6)

¹ Yesu bɔra Alabatosoba kɔnɔ wagati min na, a ta karamɔgɔden kelen ko a ma ko: «An karamɔgɔ, ele ye nin

Alabatosoba lɔcogo fɛ! A kabakuruw ka bonbon, a cɛ ka ɲi!» ² Yesu ka a jaabi ko: «I ɲa bɛ nin bonba ra kɛ! Nin bonw bɛɛ bɛna cici, ka a kabakuruw bɛɛ yɛrɛgɛ ka bɔ ɲogɔn kunna.»

Dunɲalaban tɔɔɔw
(Matiyu 24.3-14; Luka 21.7-19)

³ O kɔ, Yesu tagara sigi Oliviyesunw kuru kan, ka a ɲa sin Alabatosoba ma. Piyeri ni Yakuba ni Yuhana ni Andere, olugu gbarara a ra o danna, ka a ɲininka; ⁴ o ko: «O kow bɛna kɛ wagati min na, ani fɛn bɛɛ labanwagati tagamasiyɛn fɔ an ye?»

⁵ O tuma ra Yesu ka kuma ta, k'a fɔ o ye ko: «Aw ye aw yɛrɛ kɔɔsi, aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri. ⁶ Sabu mɔgɔ caman bɛna na ni ne tɔgɔ ye, k'a fɔ ko olugu le ye Kisibaga* ye. O bɛna mɔgɔ caman lafiri. ⁷ Ni aw nana to ka kɛrɛ mankanw mɛn ka kɛrɛ kibaroyaw mɛn wagati min na, aw hakiri kana ɲagami; sabu jagboya lo, o kow ye kɛ. Nka o si tɛ a laban ye fɔlɔ. ⁸ Siya dɔ bɛna wuri siya dɔ wɛrɛ kama, jamana dɔ bɛna wuri dɔ wɛrɛ kama. Dugukoloyɛrɛyɛrɛw, ani kɔngɔba bɛna kɛ yɔɔ caman na. O kow bɛɛ ye tɔɔɔw damina le ye, i n'a fɔ muso jigibagato ta tɔɔɔw damina.

⁹ «Ayiwa, aw ye aw yɛrɛ kɔɔsi; o bɛna aw mina ka taga ni aw ye kititigɛbagaw fɛ, o bɛna aw bugɔ ni gbɛɲɛ ye karansow* kɔnɔ. O bɛna aw mina ka taga ni aw ye jamana ɲamɔgɔw fɛ, ani masacɛw fɛ ne tɔgɔ kosɔn, janko aw ye taga kɛ ne seerew ye ka kuma olugu fɛ. ¹⁰ O cogo ra, Kibaro Diman* waajuri ka kan ka kɛ siyaw bɛɛ ye fɔlɔ.

¹¹ «Ayiwa, ni o ka aw mina ka taga ni aw ye kititigɛyɔɔ ra, aw bɛna kuma min fɔ, aw kana kɔn ka hami o ra. Ni Ala ka kuma min don aw da ra o wagati yɛrɛ ra, aw ye o le fɔ; sabu aw yɛrɛ le tɛna kuma, nka Nin Saninman* le bɛna kuma aw nɔ ra. ¹² Mɔgɔ dɔw bɛna o yɛrɛ balema mina k'a di ko a ye faga; face dɔw bɛna o yɛrɛ den mina k'a di. Denw bɛna muruti o worobagaw kama ka o faga. ¹³ Mɔgɔw bɛɛ bɛna aw kɔninya ne tɔgɔ kosɔn, nka ni mɔgɔ min ka nin kow sɔnmina fɔ ka taga se a laban ma, o tigi bɛ kisi.»

Fɛn haramunin ta tɔɔɔw
(Matiyu 24.15-28; Luka 21.20-24)

¹⁴ «Ayiwa, Ala bɛ fɛn haramunin min kɔninya, ni aw nana o siginin ye yɔɔ dɔ ra, a tun man kan ka kɛ yɔɔ min na (min bɛ nin kumaw karan, o ye jija ka a kɔɔ lɔn)! Ni o wagati sera k'a sɔɔ minw bɛ Zude mara ra, olugu ye bori ka taga kuruw fan fɛ. ¹⁵ Ni a ka mɔgɔ min sɔɔ biribon san fɛ, o tigi kana jigi ko a bɛ don a ta bon kɔnɔ ka taga fɛn dɔ ta. ¹⁶ Ni a ka mɔgɔ min sɔɔ foro ra, o tigi kana sekɔ so kɔnɔ ka

taga a ta deregeba ta. ¹⁷ O lonw na bɔnɔ bɛna muso lasiritɔw sɔrɔ, ani minw bɛ sin dira denw ma. ¹⁸ Aw ye Ala daari janko o kow kɛtuma kana bɛn sanji ni nɛnɛba wagati ma; ¹⁹ sabu o lonw bɛna kɛ tɔɔrɔlonbaw le ye, min jɔgɔn ma deri ka ye ban kabini Ala ka dunuɲa dan, fɔ ka na se bi ma; a jɔgɔn fana tena ye tuun fiyewu. ²⁰ Ni Ala tun ma o tɔɔrɔw wagati surunya, mɔgɔ si tun tena kisi. Nka a ka o tɔɔrɔw wagati surunya a ta mɔgɔ janawolomaninw kosɔn. ²¹ Ni dɔ k'a fɔ aw ye ko: <A fɛ, Kisibaga* bɛ yan,> walama ko: <A bɛ yan fɛ yi,> aw kana la a ra. ²² Sabu faninyafɔbaga dɔw bɛna wuri ko olugu le ye Kisibaga ye; cira faninyafɔbaga dɔw fana bɛna wuri, ka tagamasiyenw, ani kabakow kɛ, janko ka Ala ta mɔgɔ janawolomaninw lafiri, ni o tun bɛ se ka kɛ. ²³ Ayiwa, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi; ne kɔni ka aw lasɔmi a bɛɛ ra ka ban.»

Yesu nacogo ka bɔ sankolo ra
(Matiyu 24.29-31; Luka 21.25-28)

²⁴ «Ayiwa, o wagatiw tɔɔrɔw tɛmenin kɔ,
<tere bɛna kɛ dibi ye, karo fana tena yeelen bɔ tuun;
²⁵ lolow bɛna bɔ sankolo ra ka benben.
Sebagaya minw bɛ sankolo ra, olugu bɛna yuguyugu ka bɔ
o nɔ ra.>
²⁶ O tuma ra, Min kera Adamaden ye*, aw bɛna o nato
ye sankabaw kan ni sebgayaba ye, ani nɔɔrɔba. ²⁷ O
kɔ, a bɛna a ta melekɛw ci; olugu bɛna a ta mɔgɔ
janawolomaninw lajen ka bɔ dunuɲa fan naani na, k'a
damina dunuɲa kun kelen na, ka taga se fɔ a kun dɔ ra.»

Torosun ta karan
(Matiyu 24.32-35; Luka 21.29-33)

²⁸ «Aw ye torosun cogo kɔrɔsi, k'a to o ye aw karan: ni
aw k'a ye ko a borow bɛ nugura ka flaburuw bɔ tuma min
na, aw b'a lɔn ko samiya surunyara. ²⁹ O cogo kelen na, ni
aw nana a ye ko nin kow bɛ kera tuma min na, aw y'a lɔn
ko Min kera Adamaden ye*, ko o nawagati le surunyara, ko
a sera ka ban. ³⁰ Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko bi mɔgɔw bɛɛ
tena sa ka ban, fɔ nin kow bɛɛ ye kɛ k'a dafa. ³¹ Sankolo ni
dugukolo bɛna tɛmɛ, nka ne ta kuma tena tɛmɛ fiyewu.»

Mɔgɔ si tɛ dunuɲa labanwagati lɔn
(Matiyu 24.36-44)

³² «Nin kow bɛna kɛ lon min na, ani wagati min na,
mɔgɔ si tɛ o lɔn; hali sankolo melekɛw t'a lɔn, hali Den
min bɔra Ala ra, ale t'a lɔn; Fa Ala kelenpe le b'a lɔn.
³³ Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, aw ye aw janto aw yɛrɛ ra, sabu
aw ma o kow kɛwagati lɔn. ³⁴ Ayiwa, a bɛna kɛ i ko cɛ

min tagato tagamajan do ra, a boto so kono a ka so kojaw karifa a ta baaradenw ma, ka bee ta baara yira a ra, k'a fo bonkorosibaga ye ko ale ye bon korosi. ³⁵ O koson aw ye aw janto aw yere ra, sabu bontigi bena na wagati min na, aw ma o lon. A bena na wulada fe wa, walama su dugutarama fe wa, walama dondokasituma ra wa, walama sogomada fe wa, aw ma o lon. ³⁶ O ra, aw kana a to a ye na ka na bara aw ra ka aw to sunogo ra. ³⁷ Ne be min fo aw ye, ne be o kelen le fo tow bee ye, ko aw ye aw janto aw yere ra.»

14

Mogow ka janfa siri Yesu kama

(Matiyu 26.1-5; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53)

¹ Ayiwa, a to tun tora tere fla Yahudiyaw ta Jonyaban panagbe*, ani burufunubari panagbe* be se. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamogow* tun be Yesu minacogo jinina ceguya ra, ka a faga. ² Nka o ko, ko a ko man kan ka ke panagbe wagati ra, ko ni o te, mogow bena muruti.

Muso do ka turu kasadiman ke Yesu kun na

(Matiyu 26.6-13; Yuhana 12.1-8)

³ Ayiwa, Yesu tun be Betani, kunatoce Simon ta bon kono. Ka Yesu to domuni na, muso do nana don bon kono. Daganin cepumanba do tun be a boro; turu kasadiman yereworo songogbelen do tun be o kono. Ayiwa, a ka o daganin ci ka o turu kasadiman ke Yesu kun na. ⁴ Ayiwa, mogo minw tun be o yoro ra, olugu dow dimina; o k'a fo jogon ye ko: «Nin turu kasadiman cenkun ye mun ye? ⁵ Nin turu tun be se ka fiyeere ka teme hali warigbe keme saba* kan, ka o wari di fagantanw ma!» O dimina o muso korokosebe. ⁶ Nka Yesu k'a fo o ye ko: «Aw ye muso to nasuma ra; mun koson aw be a jusu kasi? A ka kojuman le ke ne ye. ⁷ Sabu fagantanw koni, olugu be ni aw ye yan wagati bee; ni wagati o wagati ka di aw ye, aw be se ka o deme; nka ne tena to ni aw ye yan wagati bee de! ⁸ Muso ka a seko le ke. A ka ne fari mun ka a kasa diya, ne ta sutarari le kama. ⁹ Can ra ne b'a fo aw ye ko ni nin Kibaro Diman* waajuri kera yoro o yoro dunupa kono, nin muso ka min ke, o ko fana bena lakari, ka mogow hakiri jigi a ra.»

Zudasi ka Yesu janfa

(Matiyu 26.14-16; Luka 22.3-6)

* **14:5** 14.5 Ka kana ni o wagati ta jate ye, o wari tun ye baaraden dow ta san kelen baara sara jogonna le ye.

¹⁰ Ayiwa, Zudasi Sikariyoti, min tun ye Yesu ta karamogoden tan ni fla do ye, ale tagara sarakalasebagaw* kuntigiw fe, ka taga a fo o ye ko ale be se ka Yesu don o boro. ¹¹ O ka o kuma men minke, o diyara o ye. O ka layiri ta a ye ko o bena wari di a ma. Zudasi ka ke cogo do jini ye, a bena se ka Yesu soro ka a don o boro cogo min na.

Jonyaban janagbe ta domuni

(Matiyu 26.17-25; Luka 22.7-14,21-23; Yuhana 13.21-30)

¹² Ayiwa, Burufunubari janagbe* tere folo, Jonyaban janagbe ta saraka be faga lon min na, Yesu ta karamogodenw k'a jininka ko: «I b'a fe an ye taga Jonyaban janagbe* ta domuni laben i ye min?» ¹³ Yesu ka a ta karamogoden fla ci k'a fo o ye ko: «Aw ye taga dugu konoo, aw bena taga ben ni ce do, ye ji be daga ra a kun na, aw ye tugu a ko. ¹⁴ Ni a tagara don lu min konoo, aw y'a fo o lutigi ye ko: «An karamogo ko, ko ale ni a ta karamogodenw bena Jonyaban janagbe domuni ke bon min konoo, ko o bon be min?» ¹⁵ Ayiwa, a bena bonba do yira aw ra sankaso san fe, fen bee be a konoo, a labennin lo ka ja. Aw bena Jonyaban janagbe domuni laben an ye o bon le konoo.» ¹⁶ Karamogodenw tagara; o tagara se dugu konoo, k'a soro i ko Yesu k'a fo o ye cogo min na. O ka Jonyaban janagbe domuni laben.

¹⁷ Ayiwa, tere benna minke, Yesu nana ni a ta karamogoden tan ni fla ye. ¹⁸ Ka o siginin to domuni na, Yesu ko o ma ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko aw minw be domuni kera ni ne ye, aw ra kelen bena ne janfa.» ¹⁹ Karamogodenw jusu kasira. O bee k'a jininka kelen kelen ko: «Ne lo wa, an karamogo?»

²⁰ Yesu ka o jaabi ko: «Aw mogo tan ni fla ra kelen lo; min boro ni ne boro be domuniminan kelen konoo. ²¹ Min kera Adamaden ye*, o bena sa i ko a sebera a ta ko ra Kitabu konoo cogo min na. Nka mogo min bena ke sababu ye k'a janfa, bonoo bena o tigi soroo. O tigi worobariya le tun ka fisa a ma.»

Jenrogonya domuni

(Matiyu 26.26-30; Luka 22.15-20; Korantikaw folo 11.23-25)

²² Ayiwa, ka o to domuni na, Yesu ka buru ta, ka baraka la Ala ye, k'a tigetige k'a di karamogodenw ma, k'a fo o ye ko: «Aw y'a mina; nin ye ne farikolo le ye.» ²³ O ko, a ka jifiye ta; rezenji tun b'a konoo. A ka baraka la Ala ye, ka a di o ma; o bee ka do min a ra; ²⁴ A k'a fo o ye ko: «Nin ye ne jori le ye, Ala ta jenrogonya* jori, min bonna mogo caman koson. ²⁵ Can ra ne b'a fo aw ye ko ne tena rezenji min tuun fiyewu,

fɔ lon min na ne bɛna a min Ala ta Masaya* ra tuun, cogo wɛrɛ ra.» ²⁶ Ayiwa, o ka Alatandodɔnkiri dɔw la, ka wuri ka taga Oliviyesunw kuru kan.

Yesu ko Piyeri bɛna ban ale ra

(Matiyu 26.31-35; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38)

²⁷ Ayiwa, Yesu k'a fɔ karamɔgodenw ye ko: «Aw bɛɛ bɛna bori ka ne kelen to, sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko:

«Ne bɛna sagagbɛnbaga faga, sagaw bɛɛ bɛna janjan.» »

²⁸ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Nka ni ne nana kunu ka bɔ saya ra, ne bɛna taga aw kɔnɔ Galile.» ²⁹ Piyeri k'a fɔ Yesu ye ko: «Hali ni tɔw bɛɛ borira ka i to, ne kɔni tɛna bori ka i to fiyewu.» ³⁰ Yesu ka a jaabi ko: «Can ra, ne b'a fɔ i ye, ko bi su nin na yɛrɛ, sani dondo ye kasi ka se sipaga fla, ele bɛna a fɔ mɔgɔw ye fɔ sipaga saba ko i ma ne lɔn.» ³¹ Nka Piyeri k'a fɔ tuun k'a gbɛleya ko: «Hali ni a kɛra ko ne bɛna sa ni i ye le, ne tɛna sɔn k'a fɔ ko ne ma i lɔn.» Karamɔgoden tɔw bɛɛ tun bɛ o kuma kelen le fɔra.

Yesu ni karamɔgodenw tagara Zetisemane

(Matiyu 26.36-46; Luka 22.39-46)

³² Ayiwa, o tagara yɔrɔ dɔ ra min tɔgɔ ye ko Zetisemane. Yesu k'a fɔ a ta karamɔgodenw ye ko: «Aw ye sigi yan, ne bɛ taga Ala daari.»

³³ A tagato, a tagara ni Piyeri ni Yakuba ni Yuhana ye; siranya ka kɛ a sɔrɔ ye, k'a nin tɔrɔ kɔsɛbɛ. ³⁴ A k'a fɔ o ye ko: «Ne nin tɔrɔnin lo kɔsɛbɛ, fɔ k'a kɛ i ko ne bɛna sa. Aw ye to yan, ka to pana.»

³⁵ A tagara ja fɛ dɔɔnin ka a kinbiri gban ka a ja biri dugu ma ka Ala daari, ko ni a tun bɛ se ka kɛ ko nin wagati tɔrɔ kana ale sɔrɔ. ³⁶ A tun b'a fɔra ko: «Ne Fa, foyi si tɛ i kapa; nin tɔrɔ yɔrɔ janya ne ra; nka o bɛɛ n'a ta, ne yɛrɛ sago kana kɛ, fɔ ele sago.»

³⁷ O kɔ, a sekɔra ka na karamɔgodenw kɔrɔ, ka na a sɔrɔ ko olugu bɛ sunɔgora. A ko Piyeri ma ko: «Simɔn, ele bɛ sunɔgora le wa? Ele ma se ka to pana ka hali wagati kelen kɛ wa! ³⁸ Aw ye to pana ka Ala daari, janko Setana kana aw nɛgɛ ka aw bla kojugu ra. Kɔnuman miiriya bɛ mɔgɔ kɔnɔ, nka a farisogo baraka ka dɔgɔ.»

³⁹ O kɔ, Yesu gbarara ja fɛ tuun ka Ala daari, ka sekɔ o kuma kelenw kan. ⁴⁰ A sekɔra tuun ka n'a sɔrɔ o bɛ sunɔgora, sabu sunɔgɔ tun ka o jadenw gbiriya. O bɛ min fɔ Yesu ye, o ma o lɔn tuun.

⁴¹ Yesu tagara ka sekɔ ka na a sipaga sabanan na minke, a k'a fɔ o ye ko: «Aw bɛ sunɔgora ka aw yɛrɛ laganfiya le

wa? Ayiwa, a banna sa! Wagati sera! Min kera Adamaden ye*, o bena o janfa ka a don jurumunkebagaw boro. ⁴² Aw ye wuri, an ye taga! Ne janfabaga nato ye nin ye!»

Yahudiyaw nana Yesu minayɔɔɔ ra

(Matiyu 26.47-56; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12)

⁴³ O yɔɔɔnin bɛɛ, ka Yesu to kuma ra, a ta karamɔɔɔden tan ni fla ra, kelen min tɔɔɔ ye ko Zudasi, ale nana; jama tun b'a ko, kerekemuruw, ani berew bɛ o boro. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔɔɔw, ani cɛkɔɔɔbaw le tun ka o ci. ⁴⁴ Zudasi min tun kera Yesu janfabaga ye, ale tun ka tagamasiyen dɔ yira Yesu minabagaw ra; a ko: «Ni aw nana a ye ko ne ka mɔɔɔ min fo ni kanuyafari ye, ale lo; aw y'a mina ka taga ni a ye, ka a kɔɔɔsi ka ja.» ⁴⁵ O sera minke dɔɔɔn, Zudasi gbarara Yesu ra k'a fɔ ko: «An karamɔɔɔ!» A ka Yesu fo ni kanuyafari ye. ⁴⁶ Ayiwa, o mɔɔɔw kera Yesu kan, k'a Yesu mina. ⁴⁷ Yesu ta karamɔɔɔden minw tun bɛ ni a ye, o ra kelen ka a ta muru sama ka bɔ, ka sarakalasebagaw kuntigiba ta jɔnce toro kelen caron ka bɔ yi. ⁴⁸ Yesu ka kuma ta k'a fɔ o ye ko: «Aw nana ne ko ni berew ni kerekemuruw ye ko aw bena ne mina, k'a kɛ i ko ne ye benkanikebaga le ye. ⁴⁹ Ne tun bɛ ni aw ye lon bɛɛ. Ne tun bɛ mɔɔɔw karan Alabatosoba kɔɔɔ, aw ma se ka ne mina. Nka nin kera janko ko minw tun sebera Kitabu kɔɔɔ, o ye kɛ can ye.»

⁵⁰ Karamɔɔɔdenw bɛɛ borira, ka taga k'a to yi. ⁵¹ Kanbelennin dɔ tun tugura Yesu ko, ale tun ka birifani dɔɔɔn le melege a yere ra. O ka ale fana mina. ⁵² Nka a ka a yere tufa ka a ta birifani to o boro, a fari lakolon borira ka taga.

O tagara ni Yesu ye kititigeyɔɔɔ ra

(Matiyu 26.57-68; Luka 22.54-55,63-71; Yuhana 18.13-14,19-24)

⁵³ O tagara ni Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba* ta lu kɔɔɔ. Sarakalasebagaw* kuntigi tɔw bɛɛ nana jɔɔɔn lajen, ani cɛkɔɔɔbaw ni sariya karamɔɔɔw*. ⁵⁴ Piyeri tora yɔɔɔjan a bɛ tugura o ko, fɔ ka taga don sarakalasebagaw kuntigiba ta lu kɔɔɔ. A sigira ni lu kɔɔɔsibagaw ye ka kɛ tasuma ja ye.

⁵⁵ Sarakalasebagaw kuntigiw, ani Yahudiyaw ta kititigebagaw ta jenkuru* mɔɔɔw bɛɛ tun bɛ kuma dɔ pinina Yesu kama min bɛ se ka kɛ a fagasababu ye, nka sababu ma sɔɔɔ. ⁵⁶ Sabu caman tun bɛ faninya seereya dɔw fɔra Yesu kama, nka olugu ta kumaw tun tɛ benna kelen ma. ⁵⁷ O bɛɛ n'a ta, jama ra mɔɔɔ dɔw wurira ka faninya seereya dɔ

fɔ a kama; o ko: ⁵⁸ «An k'a men a fɛ ko: <Mɔgɔw boro ka Alabatosoba min lɔ, ne bɛna o ci ka dɔ wɛrɛ lɔ tere saba kɔnɔ, min tɛna kɛ mɔgɔ boro nɔ ye.> » ⁵⁹ O bɛɛ n'a ta, o ta kumaw ma bɛn kelen ma.

⁶⁰ Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigiba wurira ka lɔ jama cɛ ra ka Yesu jininka ko: «Mɔgɔw bɛ kuma minw fɔra i kama, i ko di o ra?» ⁶¹ Yesu jera, a ma foyi fɔ. Sarakalasebagaw kuntigiba ka a jininka tuun, ko: «Ele le ye Kisibaga* ye wa, ani Den min bɔra Ala ra*, an bɛ Ala min bato?» ⁶² Yesu ka a jaabi ko: «Ōnhɔn, ne lo. Min kɛra Adamaden ye*, aw bɛna o siginin ye Sebɛɛtigi Ala kininboroyanfan fɛ, o kɔ, aw bɛna a nato ye sankabaw kan ka bɔ sankolo ra.»

⁶³ O fɔra minke, sarakalasebagaw kuntigiba dimina fɔ ka a yɛrɛ ta derege mina ka a faran; a ko: «An mako tɛ mɔgɔ si ta seereya ra tuun! ⁶⁴ A ka Alatoɔɔɛnkuma minw fɔ, aw ka o mɛn. Aw ko di?» O bɛɛ benna a ma ko a ka kan ka faga le. ⁶⁵ Dɔw ka kɛ daji tu ye a kan, ka a ja siri, ka a bugɔ ni borokuru ye, k'a fɔ a ye ko: «Min ka i bugɔ, o tɔgɔ lɔn k'a fɔ!» Lu kɔrɔsibagaw fana ka a mina, ka tege ci a toro kɔrɔ.

Piyeri ko a ma Yesu lɔn

(Matiyu 26.69-75; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Ayiwa, Piyeri tun bɛ lu kɔnɔ, dugumayɔrɔ ra; sarakalasebagaw kuntigiba* ta baaradenmuso dɔ nana. ⁶⁷ Muso ka Piyeri ye, a bɛ tasuma jara; a ka a lalaga k'a flɛ, k'a fɔ a ye ko: «Ele fana tun bɛ ni Yesu Nazaretikace ye.» ⁶⁸ Piyeri ma lɔ a ra; a ko: «Muso, i bɛ min fɔra, ne ma o lɔn, ne m'a faamu.»

O kɔ, Piyeri bɔra kɛnɛ ma ka taga lɔ luda ra. [Dondo kasira.]

⁶⁹ O muso nana Piyeri ye o yɔrɔ ra tuun minke, mɔgɔ minw tun bɛ yi, muso k'a fɔ olugu ye ko: «Cɛ nin fana ye o dɔ le ye!» ⁷⁰ Nka Piyeri ma sɔn ka lɔ a ra.

Wagati dɔɔnin tɛmenin kɔ, mɔgɔ minw tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu k'a fɔ Piyeri ye ko: «Sigiya t'a ra, ele fana ye Yesu ta mɔgɔ dɔ le ye, sabu i ye Galileka ye.» ⁷¹ O tuma Piyeri karira fɔ k'a yɛrɛ danga; a ko: «Aw bɛ nin cɛ min ta ko fɔra, ne ma o lɔn fiyewu!»

⁷² O yɔrɔnin bɛɛ ra dondo kasira a sipaga flanan na. O tuma Yesu tun ka kuma min fɔ Piyeri ye, a hakiri jigira o ra, ko: «Sani dondo ye kasi sipaga fla, ele bɛna a fɔ fɔ sipaga saba ko i ma ne lɔn.» Piyeri ka kɛ kasi ye.

15

O tagara ni Yesu ye Pilati fɛ

(Matiyu 27.1-2,11-14; Luka 23.1-5; Yuhana 18.28-38)

¹ Ayiwa, o lon sɔgɔmada jona fɛ, sarakalasebagaw* kuntigiw ka ɲɔgɔn ye ka kuma ni cɛkɔrɔbaw ye, ani sariya karamɔgɔw*, ani kititigebagaw ta jenkuru* mɔgɔw bɛɛ. O ka Yesu mina k'a siri, ka taga ni a ye Pilati fɛ. ² Pilati ka a pininka ko: «Ele le ye Yahudiyaw ta masacɛ ye wa?» Yesu ka a jaabi ko: «I k'a fɔ cogo min na, ne lo.»

³ Sarakalasebagaw* kuntigiw ka Yesu jaraki ko caman na. ⁴ Pilati ka Yesu pininka tuun, ko: «I tɛ o jaabi wa? O bɛ i jarakira nin ko minw bɛɛ ra, i tɛ o menna wa?» ⁵ Yesu ma a jaabi tuun. O ka Pilati kɔnɔnɔban kosebɛ.

Yesu fagako latigera

(Matiyu 27.15-26; Luka 23.13-25; Yuhana 18.39-19.16)

⁶ Ayiwa, san o san, Jɔnyaban panagbe* ra, Pilati tun bɛ kasoden kelen labla. Ni jama tun ko a ye min labla, a tun bɛ o le labla. ⁷ O y'a sɔrɔ cɛ dɔ tun bɛ kaso ra, ale ni a tɔɲɔgɔnw; o cɛ tɔgɔ tun ye ko Barabasi. Olugu tun murutira fɔ ka mɔgɔ dɔ faga. ⁸ Jama tagara Pilati fɛ, ka taga kɛ a daari ye ko a bɛ deri ka min kɛ olugu ye san o san, ko a ye o kɛ. ⁹ Pilati ka o jaabi ko: «Aw b'a fɛ ko ne ye Yahudiyaw ta masacɛ le labla wa?» ¹⁰ Sabu Pilati tun k'a lon ko ɲangboya dɔrɔn le kɔsɔn sarakalasebagaw kuntigiw tun ka Yesu mina ka na ni a ye ale fɛ. ¹¹ Nka sarakalasebagaw kuntigiw ka jama kɔnɔnɔsu ko o y'a fɔ ko Pilati ye Barabasi le labla. ¹² Pilati ka kuma ta tuun k'a fɔ o ye ko: «O tuma aw bɛ min wele ko Yahudiyaw ta masacɛ, aw b'a fɛ ne ye mun le kɛ ale ra sa?» ¹³ O bɛɛ pɛrɛnna ko: «A ye gbengben yiri ra!» ¹⁴ Pilati ko o ma ko: «A ka kojugu juman le kɛ sa?» O ka dɔ fara o pɛrɛnkan kan, ko: «A gbengben yiri ra!» ¹⁵ I n'a fɔ Pilati tun b'a fɛ ka jama sago kɛ, a ka Barabasi labla o ye. O ka Yesu bugɔ ni gbɛɲɛ ye; a kɔ, a k'a di ko o ye taga a gbengben yiri ra.

Sorasiw ka Yesu tɔrɔ

(Matiyu 27.27-31; Yuhana 19.2-3)

¹⁶ Sorasiw tagara ni Yesu ye luba kɔnɔ, min ye jamanatigi ta bonba ye. O ka sorasiw ta jenkuru tɔ bɛɛ wele ka na. ¹⁷ O ka deregeba wulenman don Yesu ra, ka ɲani dan ka o kɛ i ko masafugula, ka o biri a kun na. ¹⁸ O kɔ, o ka kɛ a lɔgɔbɔ ye, k'a fɔ ko: «Yahudiyaw ta masacɛ, an bɛ i fora.» ¹⁹ O ka a bugɔ a kun na ni kalama ye, ka daji tu a kan, ka o kinbiri gban a kɔrɔ k'a kɛ i n'a fɔ o bɛ a bonyara le. ²⁰ O ka a lɔgɔbɔ ka ban tuma min na, o ka deregeba wulenman bɔ a ra, ka a yɛɛ ta faniw don a ra tuun, ka bɔ ni a ye ka taga a gbengben yiri ra.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Matiyu 27.32-44; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27)

²¹ Ayiwa, ce do tun be bora kongo ra, min togo tun ye ko Simoṅ; Sirenika tun lo, Alasandiri ni Rufusi face tun lo. Ale temeto, o ka ale jagboya ko a ye Yesu ta gbengbenyiri* ta. ²² O tagara ni Yesu ye yoro do ra, min togo ye ko Gologota, o koro ye ko Kunkolo yoro. ²³ O sera yi tuma min na, o ka fla do jagami duven na ka o di a ma; nka Yesu ma a min. ²⁴ O ka Yesu gbengben yiri ra; o ko, sorasiw ka kara la* ka Yesu ta faniw tarantaran jagon na, janko o bee ye o ta sorota lon. ²⁵ Yesu gbengbenna yiri ra sogomada wagati le ra, o y'a soro tere ma gban folo. ²⁶ O tun ka kuma min sebe yiri kan k'a fagakun yira, o ye nin ye, ko: «Yahudiyaw ta masace.» ²⁷ O ka benkannikebaga fla fana gbengben ni a ye yiri dow kan, kelen be a kininboroyanfan na, kelen be a numanboroyanfan na. ²⁸ [O cogo ra, min sebera Ala ta Kuma ra a ta ko ra, o kera can ye, ko: «A jatera kojugukebaga do ye.»]

²⁹ Temebagaw tun b'a flera ka a neni, ka o kun komi a ra k'a fo a ye ko: «Ele min ko i be se ka Alabatosoba ci, ka a lo kokura tere saba kono, ³⁰ ayiwa, i yere kisi sa, i ye jigi ka bo gbengbenyiri ra!»

³¹ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamogow* fana tun b'a logobora k'a fo jagon ye ko: «A ka tow kisi, nka a te se ka a yere kisi! ³² Ayiwa, Kisibaga*, Izirayeli* ta masace ye jigi sisan ka bo gbengbenyiri ra, janko an ye a ye, ka la a ra.» Mogo minw tun gbengbenna Yesu kere fe, olugu fana tun b'a nenina.

Yesu sara gbengbenyiri kan

(Matiyu 27.45-56; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30)

³³ Ayiwa, tere sera kuncɛ tuma min na, dibi barara ka don jamana fan bee ra fo ka taga wulada surunya. ³⁴ Wulada surunyara minke, Yesu perenna ni fanga ye k'a fo ko: «Eloyi, Eloyi, lama sabakatani?» O koro ye ko: «Ne tigi Ala, ne tigi Ala, mun na i ka ne kelen to?»

³⁵ Mogo minw tun be o yoro ra, olugu ka o men minke, o ko: «A fle, a be cira Iliya* le welera.» ³⁶ O ra kelen borira ka taga fu do ta, ka a su minnifen kumunin do ra, k'a dulon kalama do ra ka o la Yesu da ra ko a ye o sonson. A k'a fo a tojogonw ye ko: «Aw y'a to yi, an y'a fle, ni cira Iliya bena na a lajigi ka bo yiri ra.» ³⁷ Nka Yesu ka kulekanba ci ka sa.

³⁸ Alabatosoba cetigefani faranna fla ye, k'a ta san fe ka na se fo dugu ma. ³⁹ Sorasikuntigi min tun lonin be Yesu

koro ka a korosi, ale ka Yesu sacogo ye minke, a ko: «Can ra, Den min bora Ala ra*, nin ce lo.»

⁴⁰ Muso dow fana tun lonin be yorojan ka fleri ke. Mariyamu Magidalakamuso, ale tun be o musow ra, ani Yakuba fitini ni Zoze bamuso Mariyamu, ani Salome. ⁴¹ O musow le tun tugura Yesu ko, ka to ka a deme a ta baara ra, tuma min na a tun be Galile. Muso caman were fana tun tugura a ko ka taga Zeruzalem.

O ka Yesu sutara

(Matiyu 27.57-61; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42)

⁴² Ayiwa, wulada tun sera; o lon tun kera Nenekirilon* nasigi ye. ⁴³ Yusufu Arimateka, ale tun kera kititigebagaw ta jenkuru* mogosobe do ye. A jigi tun be Ala ta Masaya* nawagati kan. A k'a ja gbeleya ka taga Pilati fe, ka taga Yesu su daari a fe. ⁴⁴ Yesu sara joona cogo min na, o ka Pilati kabakoya. A ka sorasikuntigi wele ka na a jininka, ko ni a kera ko Yesu satuma mænna. ⁴⁵ Sorasikuntigi k'a jafu a ye minke, o tuma a sonna ko Yusufu ye taga Yesu su ta. ⁴⁶ Yusufu ka fanigbe do san, ka Yesu su lajigi ka bo gbengbenyiri* ra, ka a kasanke, ka taga a su don kaburu do kono; o kaburu tun sogira farawo kono. O ko, o ka kabakuruba do kolonkolon ka o ke ka kaburu datugu. ⁴⁷ Mariyamu Magidalakamuso, ani Zoze bamuso Mariyamu, olugu tun be Yesu su layoro flera.

16

Meleke ka Yesu kunuko fo musow ye

(Matiyu 28.1-8; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10)

¹ Ayiwa, Nenekirilon* temenin ko, Mariyamu Magidalakamuso, ani Yakuba bamuso Mariyamu, ani Salome, olugu ka kasadiyanan dow san ko o be taga o ke Yesu su kan. ² Logokun tere* folo, o musow wurira sogomada joona fe ka kaburu sira mina. ³ O tagato tun b'a fora jagon ye ko: «Jon le bena kabakuruba kolonkolon ka a bo kaburu da ra an ye?»

⁴ O nana o ja korota k'a ye ko kabakuruba kolonkolonna ka bo kaburu da ra ka ban, k'a soro a tun ka bon kosebe. ⁵ O donna kaburu kono; o ka kanbelen do siginin ye o kininboroyanfan fe. Deregejan gbeman do be a kan na. Musow ja tigera. ⁶ O kanbelen k'a fo o ye ko: «Aw kana siran. Yesu Nazaretika, min tun gbengbenna yiri ra, aw be o le yoropinina. A kununa ka bo saya ra, a te yan; aw ye a su layoro fe. ⁷ Aw ye taga a fo Piyeri ye, ani a ta karamogoden

* 16:2 16.2 Yahudiyaw ta logokun tere folo tun ye liyatilon ye.

tow ye ko a be taga aw kono Galile. Aw bena a ye o yoro le ra i ko a tun k'a fo aw ye cogo min na.»

⁸ Ayiwa, musow bora kaburu kono, ka bori ka taga; o tun siranna fo o be yereyere. O jatigekojugu fe o ma se ka foyi fo mogo si ye.

*Yesu ka a yere yira Mariyamu Magidalaka ra
(Matiyu 28.9-10; Yuhana 20.11-18)*

[⁹ † Logokun tere folo Yesu kununa ka bo saya ra. O lon sogomada fe a ka a yere yira Mariyamu Magidalakamuso le ra folo, a tun ka jina wolonfla gben ka bo min na. ¹⁰ O muso le tagara o kibaroya fo Yesu nofemogow ye; a tagara a soro o bee panasisinin lo, o bee be kasira. ¹¹ O k'a men minke ko Yesu panaman lo, ko Mariyamu k'a ye, o ma la a ra fiyewu.

*Yesu ka a yere yira a ta karamogoden fla ra
(Luka 24.13-35)*

¹² O ko fe, Yesu ka a yere yira cogoya wewe ra a ta karamogoden fla dugutagato ra. ¹³ O mogo fla nana o kibaroya fo karamogoden tow ye, nka olugu belen ma la a ra.

*Yesu ka a yere yira a ta karamogoden tan ni kelen na
(Matiyu 28.16-20; Luka 24.36-49; Yuhana 20.19-23;
Kewalew 1.6-8)*

¹⁴ A laban na, ka karamogoden tan ni kelen lajennin to domuni na jogon fe, Yesu ka a yere yira o ra. A ka o mafiyenya o ta lanabariya ni o ta jusukungbeleya koson, sabu minw tun ka a kununin panaman ye ka na a fo o ye, o tun ma la olugu ta kuma ra. ¹⁵ O ko, Yesu k'a fo o ye ko: «Aw ye taga dununa fan bee ra, ka taga Kibaro Diman* waajuri ke mogow bee ye. ¹⁶ Ni mogo min lara a ra ka batize, o tigi bena kisi, nka ni mogo min ma la a ra, Ala ta kiti bena ben o tigi kan.

¹⁷ «Ne bena sebgaya min di lanabagaw ma, o taga-masiyenw fle nin ye: o bena jinaw gben ka bo mogow ra ne togo baraka ra, o bena kuma kan werew ra; ¹⁸ hali ni o ka sa mina, walama ni o ka minnifen do min, min be se ka mogo faga, o tena foyi ke o ra. O bena o boro la banabagato kan ka Ala daari ka o keneya.»

*Yesu korotara ka taga Ala fe
(Luka 24.50-53; Kewalew 1.9-11)*

¹⁹ Matigi Yesu ka o kumaw fo o ye ka ban minke, a korotara ka taga sankolo ra, ka taga sigi Ala kininboroy-anfan fe. ²⁰ Ayiwa, karamogodenw tagara waajuri ke yoro

† 16:9 16.9 K'a damina hayan 9 ka taga a bla hayan 20, o kumaw te soro kitabu daw kono.

βεε. Matigi Yesu tun be o deme o ta baaraw βεε ra. O tun be tagamasiyen minw ke Matigi Yesu baraka ra, o tun be fanga di o ta waajuri ma k'a yira ko can lo.]

LUKA KA YESU TA KIBARO DIMAN MIN SEBE Kitabu faamucogo

Nin kitabu seɓɓɓaga kera Luka ye. Ale tun ye Gereki ye. Dokotoro tun lo, banaw flakeri ta fan fe. A fana tun tugura Poli ko ka taga yoro caman na, ka taga Kibaro Diman* fo. Kitabu sebera ni mogɔ min togo ye, o tun ye Tehofili ye.

A ka segeɓeɓeri caman ke Yesu ta ko ra folo, sani a ye nin kitabu seɓe; a ka Yesu ta panamanya ko segeɓeɓe, ani a sacogo, ani a kunuko. A k'a yira ko ka Yesu to a ta Alaya ra, a kera Adamaden ye, janko ka mogow deme.

Matiyu ta kitabu ni Marika ta kitabu be kuma minw fo, Luka ta kitabu be o kuma kelenw le fo, nka Luka ka fen caman were fara a ta kan, minw te o kitabu tow ra, i n'a fo Yesu ka muso min dence kunu ka bo saya ra Nayini dugu kono, ani Zake ta ko, ani karamogoden minw tun be tagara Emayusi. A be talen caman fana fo, minw te kitabu tow kono, i n'a fo Samarikace mogojuman ta ko, ani dence fla ta ko.

An k'a ye ko Matiyu b'a yira ko Yesu ye Kisibaga ye, Marika b'a yira ko Yesu ye Ala ta baaraden ye; nka Luka b'a yira an na ko Yesu ni a ta Alaya bee, a kera adamaden ye, janko ka ke mogow ta jurumun saraka ye (3.23-38).

Kitabu konokow

Yesu ni Yuhana worocogo (1-2)

Yuhana Batizerikebaga ta baara (3)

Yesu ka baara ni waajuri min ke Galile (4-9)

Yesu ka baara minw ke k'a ta Galile ka taga se Zeruzalemu (9-19)

Yesu ka kuma min fo a sosobagaw ye Zeruzalemu (19-20)

Yesu ka min fo Zeruzalemu halakiko ra, ani ale nako (21)

Yesu ta saya ni a kunuko ni a yelenko ka taga sankolo kono (22-24)

Luka ka kitabu seɓekun fo

¹ Ne tericeɓuman Tehofili, ko minw kera an fe yan, ne be o kow le sebera ka o ci i ma. Mogɔ caman fana k'a damina ka o kow kibarow seɓe ka ban. ² Mogɔ minw ka Yesu ta kow ye o ja ra kabini a damina ra, ani Ala ta Kuma waajuri baara karifara o ma, olugu ka o kow lakari an ye cogo min na, a seɓɓɓagaw ka a seɓe ka kapa ni olugu ta kuma le ye fana. ³ O le koson, Tehofili, ne fana ka pininkari ke o kow ra kabini a damina ra, ka o kow bee segeɓeɓe, k'a ye ko a ka ni ne fana ye a seɓe i ye k'a tugutugu jagon na; ⁴ ni o kera,

i bena a lon, ka la a ra ko i karanna ko minw na Yesu ta ko ra, ko o ye can le ye jate.

Meleke ka Yuhana Batizerikebaga woroko fo

⁵ A kow daminana wagati min na, o y'a soro Herodi* le tun ye Zude masace ye. Sarakalasebaga* do tun togo ye ko Jakariya; a tun be Abiya ta sarakalasebagaw ta jenkuru le ra. A muso tun ye sarakalasebagaw kuntigiba Haruna ta duruja do le ye; a togo tun ye ko Elizabeti. ⁶ O fla bee tun terennin lo Ala ja koru; o tun be Matigi Ala ta cifoninw, ani a ta sariya sigininw bee sira tagama ka ja. ⁷ Nka den tun te o fe, Elizabeti tun ma se ka den woro. O mogo fla bee tun korora fana.

⁸ Ayiwa, lon do, Jakariya tun be saraka lasera, sabu a da tun sera ale ni a ta jenkuru le ma. ⁹ Ka kaja ni sarakalasebagaw ta landa ye, o tun ka ale le panawoloma ko a ye don Alabatosoba konu ka wusunan don yoro saninman* konu. ¹⁰ Ka Jakariya to wusunandon na yoro saninman konono, jama bee lonin tun be kene ma, o be Ala daarira. ¹¹ Matigi Ala ta meleke do ka a yere yira Jakariya ra; a lonin tun be wusunan sarakajenifen* kininboroyanfan fe. ¹² Jakariya ka o meleke ye tuma min na, a hakiri nagamina, siranya ka a mina fana. ¹³ Meleke ko: «Jakariya, i kana siran, Ala le ka i ta daariri lamen; i ta muso Elizabeti bena dence woro i ye, i bena a togo la ko Yuhana. ¹⁴ O den bena ke nagarikoba le ye i fe. O den woroko bena mogo caman ninsondiya fana. ¹⁵ Sabu a bena bonya soro Matigi Ala ja koru. A tena duven min, walama minnifen fariman were; a bena fa Nin Saninman* na kabini a worotuma. ¹⁶ A bena ke sababu ye k'a to Izirayelimogo caman ye seko ka son o Matigi Ala ma. ¹⁷ A bena baara ke ka Matigi ta sira laben ni Nin Saninman ta sebgaya ye i n'a fo cira Iliya* tun be cogo min na, ka denw ni o facew ce ben, ka mogo murutininw hakiri yelema k'a to o ye mogosobe hakiri soro. O cogo ra, a bena siya do laben ka o bla Matigi ye.»

¹⁸ Ayiwa, Jakariya ko meleke ma ko: «O be se ka ke cogo di? Sabu ne korora ka ban, ne ta muso fana korora.»

¹⁹ Meleke ka Jakariya jaabi k'a fo a ye ko: «Ne le ye Jibirili ye. Ne le be Ala kere fe ka to ka a ta baaraw ke. Ale le ka ne ci ka na kuma i fe ka nin kibaro diman fo i ye. ²⁰ Nka i bena ke bobo ye, fo ka taga nin kow bee kewagati se, sabu i ma la o kuma ra, k'a soro o kow bena ke a wagati ra.»

²¹ Jama belen tun lonin be kene ma, o be Jakariya makonona. A menna yoro saninman konu minke, o ka jama kononoban. ²² Jakariya nana bo kene ma minke, a

* 1:17 1.17 Iliya: Dow b'a fo a ma ko Eli.

ma se ka kuma. O k'a lɔn ko Ala tun ka fɛn dɔ le yira a ra yɔrɔ saninman kɔnɔ yi. A ka kɛ tagamasiyenw le kɛ ye o fɛ ni a boro ye; a ma se ka kuma. ²³ Jakariya ta baarakelonw nana dafa tuma min na, a sekɔra ka taga a ta so kɔnɔ.

²⁴ Ayiwa, wagati dama temenin kɔ, Jakariya ta muso Elizabeti nana kɔnɔ ta; a dogora ni kɔnɔ ye fɔ karo looru. A ko: ²⁵ «A flɛ, Matigi ka nin le kɛ ne ye: denworobariya maroya min tun bɛ ne ra mɔgɔw ja kɔrɔ, a sɔnna ka o maroya le bɔ ne ra.»

Meleke ka Yesu woroko fɔ

²⁶ Ayiwa, Elizabeti ta kɔnɔ karo wɔɔrɔnan na, Ala ka meleke Jibirili ci ka taga Galile dugu dɔ ra, o dugu tɔgɔ ye ko Nazareti. ²⁷ Meleke tagara sunguru dɔ fɛ; cɛ min tun ka o sunguru mamina o tɔgɔ tun ye ko Yusufu. Dawuda ta duruja dɔ tun lo. Sunguru yɛrɛ tɔgɔ tun ye ko Mariyamu.

²⁸ Meleke donna a kan, k'a fɔ a ye ko: «Ne bɛ i fo, Mariyamu, Ala ka kɔpuman kɛ ele min ye; Matigi Ala bɛ n'i ye.» ²⁹ O kuma ka Mariyamu hakiri jagami. Mariyamu k'a yɛrɛ jininka ko o fori suguya kɔrɔ ye mun ye? ³⁰ O tuma meleke k'a fɔ a ye ko: «I kana siran, Mariyamu, sabu Ala ka kɔpuman le kɛ i ye. ³¹ A flɛ, i bɛna kɔnɔ ta ka dence woro, i bɛna a tɔgɔ la ko Yesu. ³² A bɛna bonyaba sɔrɔ; a bɛna wele ko Den* min bɔra Ala Kɔrɔtaninba ra. Matigi Ala bɛna a sigi a bɛmace Dawuda ta masasiginan kan. ³³ A bɛna sigi masaya ra Izirayeli ta mɔgɔw* kunna wagati bɛɛ. A ta masaya tena ban fiyewu.» ³⁴ Mariyamu ko meleke ma ko: «O bɛna se ka kɛ cogo di, sabu ne ma cɛko lɔn fɔlɔ.» ³⁵ Meleke ka a jaabi ko: «Nin Saninman* bɛna jigi i kan, Ala Kɔrɔtaninba ta se bagaya bɛna i datugu i ko yirisuma. O le kosɔn, i bɛna dence saninman min woro, o bɛna wele ko Den min bɔra Ala ra*. ³⁶ A flɛ, i balemamusu Elizabeti ni a ta kɔrɔya bɛɛ, a fana ka kɔnɔ ta dence ra. O tun b'a fɔra ko ale min tena den sɔrɔ, nin ye a kɔnɔ karo wɔɔrɔnan ye sisan. ³⁷ Sabu foyi si tɛ Ala kapa.»

³⁸ Mariyamu ko: «Ne ye Ala ta jɔnmuso le ye; i ka min fɔ, Ala y'a kɛ ten.»

O kɔ, meleke tagara ka bɔ Mariyamu kɔrɔ.

Mariyamu tagara Elizabeti fɛ

³⁹ Ayiwa, o wagati kelen na, Mariyamu ka sira ta ka teliya ka taga dugu dɔ ra Zude mara kuruyɔrɔw ra. ⁴⁰ A tagara se yi minke, a donna Jakariya ta bon kɔnɔ ka Elizabeti fo. ⁴¹ Kabini Elizabeti ka Mariyamu ta forikan men dɔrɔn, Elizabeti ta den lamagara a kɔnɔ. Elizabeti fara Nin Saninman* na. ⁴² A perenna ni fanga ye k'a fɔ Mariyamu ye

ko: «Ala ka baraka don i ra ka teme muso tow bee kan; den min be i konɔ, Ala ka baraka don o ra fana. ⁴³ Ne ye jontigi le ye sa, fo ne Matigi bamuso be na ne ta so? ⁴⁴ I m'a ye, kabini ne ka i ta forikan men, ne ta den jagarito lamagara ne konɔ. ⁴⁵ Ala ka baraka don i ra, Mariyamu, sabu Matigi Ala ka min fo i ye, i lara a ra ko o kow bena ke.»

Mariyamu ka Ala tando

⁴⁶ Ayiwa, Mariyamu ko:

«Ne nin be Matigi ta bonya lakari,

⁴⁷ ne jusukun be jagari ne Kisibaga Ala koson;

⁴⁸ sabu a ka a ja majigi ka a ta jonmuso majiginin fe.

Ka a ta bi ra, wagati bee ta mogow bena a fo ko ne ta pana;

⁴⁹ sabu Sebɛtigi Ala ka kobaw ke ne ye.

A togo saninyanin lo,

⁵⁰ a ta makari be se a pasiranbagaw ma,

wagati bee, ani tuma bee.

⁵¹ A boro barakaman ka kabakow ke;

yerɛbonya miiriyaw tun be minw jusukun na, a ka olugu janjan.

⁵² A ka fagamaw lajigi ka bo o ta masasiginanw kan, ka mogo janibagatow korota.

⁵³ A ka kongotow son fenɔumanw na fo ka o wasa, ka nafortogiw borolakolon bla ka taga.

⁵⁴ A nana a ta jonw, Izirayelimogow deme,

sabu a ma pina a ta numanya ko,

⁵⁵ i n'a fo a tun ka a layiri ta an bemaw ye cogo min na,

min ye Iburahima ni a ta duruja ye.»

⁵⁶ Ayiwa, Mariyamu tora Elizabeti fe yi ka karo saba jogon ke, o ko, a sekora ka taga a ta so.

Yuhana Batizerikebaga worocogo

⁵⁷ Ayiwa, Elizabeti jigiwagati nana se; a jigira dence ra.

⁵⁸ Elizabeti sigijogonw, ani a balemaw nana a men ko Matigi Ala ka o kopumanba ke a ye minke, o bee jagarira ni a ye.

⁵⁹ Ayiwa, den woronin tere seeginan na, o tun bena a kenesigi lon min na, o tun b'a fe ka a face Jakariya togo le la a ra. ⁶⁰ Nka den bamuso ko: «On-on, a togo be la ko Yuhana.»

⁶¹ Mogow ko: «O togo te mogow si ra i ta mogow ra de!»

⁶² O ka tagamasiyen ke den face ye ka a jininka ko a b'a fe den togo ye la di? ⁶³ Ayiwa, Jakariya ko o ye walaka do di ale ma. O k'a di a ma. A k'a mina ka sebe a kan ko: «Den togo ye ko Yuhana.» Mogow bee kabakoyara.

⁶⁴ O yoronin kelen bee ra, Jakariya nenden fonina, a sera ka kuma tuun, a ka ke Ala tando ye.

65 O ko ka siranya bla o siginogonw bee ra; Zude kuruyorow mara mogow bee ka ke o kow lakari ye nogon ye. 66 Mogo o mogo ka o kuma men, o bee tun be miiri k'a fo ko: «O tuma nin den bena ke mogo suguya juman le ye sa?» Sabu o bee na tun be Ala ta sebagaya ra den kan.

Jakariya ta cirayakumaw

67 Ayiwa, den face Jakariya fara Nin Saninman* na, Ala ka kuma don a da ra; a ko:

68 «An ye baraka la Matigi Ala ye, Izirayeli* ta Ala; sabu a nana a ta mogow deme ka o kunmabo.

69 Ala ka Kisibaga* barakaman di an ma ka bo a ta jonce Dawuda ta gba ra.

70 Ala ta cira saninmanw tun ka o ko le fo kabini wagatijan. Ala tun ka layiri ta an ye

71 ko a bena an bosi ka bo an juguw boro, ani ka an bo an koninyabagaw bee ta fanga koru.

72 Ala ka a ta hina yira an bemaw ra nin cogo le ra. A ka jennogonya saninman min layiri ta, a ma jina o ko.

73 Sabu Ala tun karira an bemace Iburahima ye

74 ko a bena an bosi ka bo an juguw ta fanga koru, janko an ja siginin ye baara ke ale Ala ye.

75 Ala ka o ke, janko an ye tagama saninya ra, ani terenninya ra a na koru an si bee ra.

76 Ayiwa, Ne den, i bena wele ko Ala Korotaninba ta cira; sabu i bena tagama Matigi na koru, ka a ta siraw laben a ye,

77 ka kisiri lonniya yira a ta mogow ra, ka o ta jurumunw yafa o ma.

78 Sabu an ta Ala ye hina tigi ani numanya tigi le ye; o le koson a bena yeelen bo an ye ka bo san fe, i ko sogomada tere,

79 janko minw be Alalonbariya dibi ni saya nasiran na, yeelen ye bo olugu ye, janko an ye yelema ka hera sira ta.»

80 Ayiwa, den koni tun be bonyara ka hakiri soru. A nana taga to kongokolon konu, fo lon min na a nana a yere yira Izirayelimogow ra.

2

Yesu worocogo (Matiyu 1.18-25)

1 Ayiwa, wagati do nana ke, Romu* masaceba Ogusiti k'a latige ko Romu ta mara mogow bee togow ye sebe. 2 O tun kera togoseberi sijaga folo ye. O kera k'a soru Kirinisi tun ye Siri jamanatigi ye. 3 Mogow bee tun be tagara o togow sebe

o yere ta dugu ra. ⁴ O ra, Yusufu fana bora Nazareti, Galile mara ra, ka taga Zude mara ra, Dawuda ta dugu ra, min be wele ko Betilehemu, sabu ale tun ye Dawuda ta gbamogo do le ye. ⁵ Ale ni a maminamuso Mariyamu tagara jagon fe ka taga o togo sebe; o y'a soro Mariyamu lasirito lo.

⁶ Ayiwa, ka o to Betilehemu, Mariyamu jigiwagati sera. ⁷ Mariyamu ka a dence folo woro; a ka fani minimini a ma, ka a la beganw ta domunikeminan kono, sabu o tun ma yoro soro lonanjigibon kono.

Meleke ka Yesu woroko fo sagagbenbagaw ye

⁸ Ayiwa, sagagbenbaga dow tun be o yorow ra, o tun be si kongo kono o ta sagaw koro ka o korosi. ⁹ Matigi Ala ta meleke do ka a yere yira o ra, Matigi Ala noro manamanana ka o lamini; sagagbenbagaw siranna kosebe. ¹⁰ Nka meleke k'a fo o ye ko: «Aw kana siran, ne nana nagarikoba kibaro diman le fo aw ye; o bena ke mogow bee ta nagariko le ye. ¹¹ Kisibaga* worora aw ye bi su nin na, Dawuda ta dugu ra. Ale le ye Matigi ye, Ala ka min janawoloma ka a ke Kisibaga ye. ¹² Ni aw tagara, aw bena a lon ni tagamasiyen min ye, o fle: aw bena taga denjenin do lanin soro beganw ta domunikeminan kono, fani mininin be a ma.»

¹³ O yoronin bee ra, meleke camamba barara ka bo sankolo ra ka na fara meleke folo kan. O ka ke Ala tando ye k'a fo ko:

¹⁴ «Bonya ye Ala ta ye san fe, yoro korotaninw na, mogow minw be son Ala sago ma dugukolo kan, hera ye ke olugu ye.»

Sagagbenbagaw tagara Betilehemu

¹⁵ Melekew sekora ka taga sankolo kono tuma min na, sagagbenbagaw k'a fo jagon ye ko: «Aw y'a to an ye taga Betilehemu; ko min kera yi, Matigi Ala ka ko min yira an na, an ye taga o ye.» ¹⁶ O teliyara ka taga; o tagara Mariyamu ni Yusufu ye, ka denjenin lanin ye beganw ta domunikeminan kono. ¹⁷ Sagagbenbagaw ka o ye minke, ko minw bee fora o ja na denjenin ko ra, o ka o lakari mogow ye. ¹⁸ Minw bee ka sagagbenbagaw ta kuma men, o kuma ka olugu bee kabakoyara. ¹⁹ Nka Mariyamu koni ka o kow bee mara a jusu ra, ka to ka miiri a ra.

²⁰ O ko, sagagbenbagaw sekora ka taga; o tun ka ko minw men ni o tun ka min ye, o tagato tun be Ala togo tandora, ka a bonya o bee koson, sabu meleke tun k'a fo o ye cogo min na, o tagara soro ten le.

O ka Yesu denjenin karifa Ala ma

²¹ Den woronin tere seeginan, o ka a kenɛsigi. O ka a tɔgɔ la ko Yesu; meleke tun ka o tɔgɔ le yira Mariyamu na sani a ye kɔnɔ ta. ²² Mariyamu nana bɔ jebagatɔbon na wagati min na, ka kapa ni cira Musa ta sariya* ye, Yusufu ni Mariyamu tagara ni Yesu denɛnenin ye Zeruzalemu, ka taga a karifa Ala ma. ²³ Sabu a sebera Ala ta sariya ra ko: «Dence fɔlɔ bɛɛ ka kan ka bla danna Matigi ye.» ²⁴ Matigi Ala ta sariya tun ka saraka min fɔ, o nana o saraka bɔ: «Kongotugani fla, ce ni muso, walama jenɛtugani fitini fla.»

Simeyɔn ka baraka la Ala ye Yesu kosɔn

²⁵ Ayiwa, ce dɔ tun bɛ Zeruzalemu, o tɔgɔ tun ye ko Simeyɔn. Mɔgɔ terennin tun lo, ani Alapasiranbaga. Ala tun ka Kisibaga* min layiri ta Izirayeli* ye, a tun bɛ o makɔnɔna; Nin Saninman* tun b'a kan. ²⁶ Nin Saninman tun k'a yira a ra ko Ala ka Kisibaga min layiri ta, ko a tena sa fiyewu ni a ma o ye a ja ra.

²⁷ Ayiwa, Nin Saninman tagara ni Simeyɔn ye Alabatoso kɔnɔ, o y'a sɔrɔ Yusufu ni Mariyamu bɛ Alabatosoba kɔnɔ, o bɛ sariya* ta kow janabora ni Yesu denɛnenin ye. ²⁸ Simeyɔn ka den mina, ka baraka la Ala ye, k'a fɔ ko:

²⁹ «Matigi Ala, sisan kɔni i bɛ se ka i ta jɔnce to a ye sa, a jusu sumanin;

sabu i tun ka kuma min fɔ, i ka o ke.

³⁰ Ne yere ja ka Kisibaga ye,

³¹ i ka Kisibaga min laben dunɔnamɔgɔw bɛɛ ye.

³² A bɛna ke yeelen ye, siya were mɔgɔw fe;

ka ke bonya ye i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw fe.»

³³ Simeyɔn tun bɛ o kuma minw fɔra Yesu ta ko ra, o kumaw ka a face ni a bamuso kabakoya. ³⁴ O kɔ, Simeyɔn ka dugawu ke o ye, k'a fɔ Mariyamu ye ko: «Mariyamu, a fle, nin den bɛna ke mɔgɔ caman bensababu ye, ani mɔgɔ caman lawurisababu ye Izirayeli jamana kɔnɔ; a bɛna ke Ala ta tagamasiyen ye, mɔgɔw bɛna min sɔsɔ. ³⁵ O cogo ra, a bɛna mɔgɔ caman ta jusukunnamiiriw bla kenɛ kan. Ele kɔni, Mariyamu, dimi le bɛna ele jusukun sɔgɔ i ko muru.»

Ani ka baraka la Ala ye Yesu kosɔn

³⁶ Ciramuso dɔ tun bɛ yi fana, min tɔgɔ tun ye ko Ani; Fanuyeli denmuso tun lo, a bɔra Aseri ta gba ra. O muso tun kɔrɔra kosebɛ. A sunguruman tun furura ka san wolonfla ke ni a ce ye. ³⁷ O kɔ, a ce sara; a si tun ye san biseegi ni san naani. A tun tɛ fɔn Alabatosoba kɔnɔ tuma si; a tun bɛ baara ke Ala ye su ni tere, ka sun don, ani ka Ala daari.

2:23 2.23 Nin kuma fɔra Bɔri 13.2,12,15. **2:24** 2.24 Nin kuma fɔra Bɔri 12.8.

2:32 2.32 Nin kuma fɔra Ezayi 42.6; 49.6; 52.10.

³⁸ Ale fana nana Alabatosoba kɔnɔ o wagati kelen na. A ka Ala tando; mɔgɔ o mɔgɔ tun be Zeruzalemu kunmabɔwagati makɔnɔna Ala fe, Ani tun be den ko fɔra o mɔgɔw beɛ ye.

Yusufu ni Mariyamu sekɔra ka na Nazareti ni Yesu ye

³⁹ Ala ta sariya* tun ka min o min fɔ, o ka o beɛ ke ka ban tuma min na, o sekɔra ka na o ta dugu ra Nazareti, Galile mara ra. ⁴⁰ Denɛnin kɔni tun be bonyara ni baraka ye; a ta hakiritigiya tun ka bon, Ala ta neema fana tun be a kan.

Yesu tagara Jɔnyaban janagbe ra ni a worobagaw ye

⁴¹ Yesu worobagaw tun be taga Zeruzalemu san o san, ka taga Jɔnyaban janagbe ke. ⁴² Yesu nana san tan ni fla sɔrɔ wagati min na, a worobagaw tagara ni a ye, ka kaɲa ni o ta landa ye. ⁴³ Nanagbe bannin kɔ, o sekɔra ka taga so. Yesu tun tora o kɔ Zeruzalemu, nka a worobagaw tun m'a lon. ⁴⁴ O tun b'a miirira ko a ni o tagamaɲɔgɔn dɔw be ɲɔgɔn fe. Nka tere nana ban ka o to tagama ra, o m'a ye. O ka ke a flefle ye o ta somɔgɔw, ani o lonbagaw ce ra. ⁴⁵ Nka o m'a ye; o sekɔra ka taga Zeruzalemu ka taga a yɔrɔɲini. ⁴⁶ O ka tere saba ke, o b'a ɲinina; o tagara a siginin sɔrɔ Alabatosoba kɔnɔ ni karamɔgɔbaw ye, a be menni kera o fe, ka to ka o ɲininka fana. ⁴⁷ Mɔgɔ minw beɛ tun be a lamenna, a ta hakiritigiya ni a ta jaabiricogo ka olugu beɛ kabakoya.

⁴⁸ A face ni a bamuso k'a ye minke, olugu kabakoyara. A bamuso ko a ma ko: «Yesu, mun na i ka nin ko ɲɔgɔn ke an na? A fle, ne ni i face beɛ hakiri ɲagamina, an be i ɲini yɔrɔ beɛ ka dese.» ⁴⁹ Yesu ka o jaabi, ko: «Mun koson aw be ne yɔrɔɲinina? Aw m'a lon ko ne ka kan ka ke ne Fa ta koɲaw le ra wa*?» ⁵⁰ Nka a face ni a bamuso ma a ta kuma faamu. ⁵¹ Yesu nana ni o ye Nazareti. A tun be a worobagaw kan mina. A bamuso tun be o kow beɛ mara a yere kɔnɔ.

⁵² Yesu tun be kɔrɔyara ka na, dɔ tun be farara a ta hakiritigiya kan lon o lon; a ko tun ka di Ala ye, a ko tun ka di mɔgɔw ye fana.

3

Yuhana Batizerikebaga ta waajuri

(Matiyu 3.1-12; Marika 1.1-8; Yuhana 1.19-28)

¹ Ayiwa, wagati min na masaceba Tiberi Sezari tun be a ta masaya san tan ni loorunan na, o y'a sɔrɔ Ponse Pilati le tun ye Zude mara jamanatigi ye, Herodi* tun ye Galile mara jamanatigi ye, a kɔrɔce Filipe tun ye Iture mara ni

* **2:49** 2.49 Ka ke ne Fa ta koɲaw le ra: Kitabu dɔw b'a fɔ ko: «Ne ka kan ka ke ne Fa ta so le kɔnɔ.»

Tirasoniti mara jamanatigi ye, Lizaniyasi tun ye Abileni mara jamanatigi ye. ² O wagati ra fana Ane ni Kayife le tun ye sarakalasebagaw kuntigibaw* ye.

Ayiwa, o wagati le ra, Ala ka a ta kuma lase Jakariya dence Yuhana ma, k'a to kongokolon kɔnɔ. ³ Yuhana tagara Zuriden kɔ yɔrɔw bɛɛ ra; a tun bɛ mɔgɔw waaju ko o ye nimisa o ta jurumunw na ka batize, janko Ala ye o ta jurumunw yafa. ⁴ O kow le tun sebera cira Ezayi ta Kitabu kɔnɔ, ko:

«Mɔgɔ dɔ bena pɛrɛn kongokolon kɔnɔ k'a fɔ ko:

<Aw ye siraba labɛn Matigi ye
ka siradenninw bɛɛ laterɛn a ye.

⁵ Dingakonɔyɔrɔw bɛɛ ye lafa,
kuruw ni kongoriw bɛɛ ye dakapa.

Sira kuturuninw bɛɛ ka kan ka laterɛn,
ka sirajuguw siyan ka o nugu.

⁶ Ni o kera, adamaden bɛɛ bena Ala ta kisiri ko ye.> »

⁷ Jama minw tun bɛ nana Yuhana fɛ ka na batize, Yuhana tun b'a fɔra olugu ye ko: «Aw fɔnfɔnnindenw! Jon le ka aw karan ko aw ye bori Ala ta kiti nata ja? ⁸ Aw ta kɛwalew le ka kan k'a yira ko can ra aw jusukun yelemana; aw kana a miiri dɔrɔn k'a fɔ ko: <Anw le ye Iburahima ta durujaw ye!> Sabu ni duruja ko lo, ne b'a fɔ aw ye ko Ala bɛ se ka hali nin kabakuruw yelema ka o kɛ Iburahima ta durujaw ye. ⁹ Jende tara yiriw lilinw tigeri kama ka ban. Yiri o yiri tɛ denpuman kɛ, o bɛ tige ka ben, ka firi tasma ra.»

¹⁰ Jama tun bɛ Yuhana jininkara, ko: «An ka kan ka mun le kɛ?» ¹¹ Yuhana ka o jaabi ko: «Ni derege fla bɛ mɔgɔ min fɛ, dɔ tɛ min fɛ, o ye kelen di o tigi ma; ni domuni bɛ mɔgɔ min fɛ, o fana ye a kɛ ten.»

¹² Ninsaraminabaga dɔw fana nana ka na batize; olugu ko a ma ko: «An karamɔgɔ, an ka kan ka mun le kɛ?» ¹³ A ko olugu ma ko: «Warida min fɔra aw ye, aw kana foyi mina ka tɛmɛ o kan.»

¹⁴ Sorasiw fana k'a jininka ko: «Anw do? Anw ka kan ka mun kɛ?» A ko olugu ma ko: «Aw kana mɔgɔ si ta fɛn mina a ra fanga ra; mɔgɔ ma ko min kɛ, aw kana o faninya la a ra; o bɛ sara min di aw ma, aw y'a to o ye aw wasa.»

¹⁵ Mɔgɔw tun bɛ Kisibaga makɔnɔna; o bɛɛ tun bɛ o yɛrɛ jininkara ko yala Ala ka Kisibaga* min ko layiri ta ko o tɛ Yuhana yɛrɛ le ye wa? ¹⁶ O kosɔn Yuhana ka o jaabi k'a fɔ o bɛɛ ye ko: «Ne kɔni bɛ aw batizera ji le ra dɔrɔn; nka min bena na, o fanga ka bon ni ne ta ye. Hali ne tɛ se k'a fɔ ko ne bɛ a ta sanbara juru foni ka bɔ a sen na. Ale le

bena aw batize ni Nin Saninman* ye, ani tasuma. ¹⁷ A ta baarakeminan b'a boro, a be simankise ni a jaga bo jagon na. A be simankise ke a ta bondo kono, nka a bena jaga jeni tasuma ra, tasuma min te faga ka ye.»

¹⁸ Yuhana ka nin kuma jagon caman were fo mogow ye ka o lasomi, ka Ala ta Kibaro Diman* kuma fo o ye.

¹⁹ Ayiwa, Yuhana ka jamanatigi Herodi* jaraki a balemace muso Herodiyadi ta ko ra. Yuhana ka Herodi jaraki kojugu caman were ra. ²⁰ Nka Herodi belen ka kojugu do fara do kan, ka Yuhana mina ka a bla kaso ra.

Yesu batizeri

(Matiyu 3.13-17; Marika 1.9-11)

²¹ Ayiwa, mogow be tun batizera ka ban minke, Yesu fana nana batize. Ka Yesu to Aladaari ra, sankolo dayelera. ²² Nin Saninman* kera i n'a fo jenetugani, ka na jigi Yesu kan. Kumakan do bora sankolo kono, ko: «Ele le ye ne Dence* kanunin ye; i ko ka di ne ye haali.»

Yesu ta buruju

(Matiyu 1.1-17)

²³ Ayiwa, Yesu ka a ta baaraw damina ka a si to san bisaba. Mogow tun be a jatera Yusufu dence le ye.

Yusufu face tun ye Heli ye.

²⁴ Heli face tun ye Matati ye.

Matati face tun ye Levi ye.

Levi face tun ye Meleki ye.

Meleki face tun ye Zanayi ye.

Zanayi face tun ye Yusufu ye.

²⁵ Yusufu face tun ye Matatiyasi ye.

Matatiyasi face tun ye Amosi ye.

Amosi face tun ye Nahomu ye.

Nahomu face tun ye Esili ye.

Esili face tun ye Nagayi ye.

²⁶ Nagayi face tun ye Maati ye.

Maati face tun ye Matatiyasi ye.

Matatiyasi face tun ye Semeyini ye.

Semeyini face tun ye Yosesi ye,

Yosesi face tun ye Yoda ye.

²⁷ Yoda face tun ye Yowanan ye.

Yowanan face tun ye Resa ye.

Resa face tun ye Zorobabeli ye.

Zorobabeli face tun ye Salatiyeli ye.

Salatiyeli face tun ye Neri ye.

²⁸ Neri face tun ye Meleki ye.

Meleki face tun ye Adi ye.

Adi face tun ye Kosamu ye.
 Kosamu face tun ye Elimada ye.
 Elimada face tun ye Eri ye.
 29 Eri face tun ye Yesu* ye.
 Yesu face tun ye Eliyezeri ye.
 Eliyezeri face tun ye Yorimu ye.
 Yorimu face tun ye Matati ye.
 Matati face tun ye Levi ye.
 30 Levi face tun ye Simeyɔn ye.
 Simeyɔn face tun ye Zuda ye.
 Zuda face tun ye Yusufu ye.
 Yusufu face tun ye Yonamu ye.
 Yonamu face tun ye Eliyakimu ye.
 31 Eliyakimu face tun ye Mɛliya ye.
 Mɛliya face tun ye Menna ye.
 Menna face tun ye Matata ye.
 Matata face tun ye Natan ye.
 Natan face tun ye Dawuda ye.
 32 Dawuda face tun ye Yese ye.
 Yese face tun ye Obɛdi ye.
 Obɛdi face tun ye Boozi ye.
 Boozi face tun ye Salimɔn ye.
 Salimɔn face tun ye Naasun ye.
 33 Naasun face tun ye Aminadabu ye.
 Aminadabu face tun ye Adimɛn ye.
 Adimɛn face tun ye Arini ye.
 Arini face tun ye Esiromu ye.
 Esiromu face tun ye Perɛsi ye.
 Perɛsi face tun ye Zuda ye.
 34 Zuda face tun ye Yakuba ye.
 Yakuba face tun ye Isiyaka ye.
 Isiyaka face tun ye Iburahima ye.
 Iburahima face tun ye Tera ye.
 Tera face tun ye Nahɔri ye.
 35 Nahɔri face tun ye Serugi ye.
 Serugi face tun ye Rehu ye.
 Rehu face tun ye Pelegi ye.
 Pelegi face tun ye Eberɪ ye.
 Eberɪ face tun ye Sila ye.
 36 Sila face tun ye Kayinamu ye.
 Kayinamu face tun ye Arifazadi ye.
 Arifazadi face tun ye Semu ye.
 Semu face tun ye Nuho ye.

* 3:29 3.29 Yesu: Nin ye mɔgɔ dɔ wɛrɛ ye, min fana togo tun ye ko Yesu.

Nuho face tun ye Lameki ye.
 37 Lameki face tun ye Metusala ye.
 Metusala face tun ye Enoki† ye.
 Enoki face tun ye Yeredi ye.
 Yeredi face tun ye Maleleli ye.
 Maleleli face tun ye Kayinamu ye.
 38 Kayinamu face tun ye Enosi ye.
 Enosi face tun ye Seti ye.
 Seti face tun ye Adama ye.
 Ala le ka Adama dan.

4

*Setana ko a be Yesu korobo
 (Matiyu 4.1-11; Marika 1.12-13)*

1 Yesu fanin Nin Saninman* na, a bora Zuriden koba yoro ra minke, Ala Nin* k'a ta ka taga ni a ye kongokolon kono.

2 Setana tun k'a korobo, fo tere binaani. O lonw bee ra, a ma foyi domu. O ko, kongoo k'a mina. 3 Setana ko a ma ko: «Den min bora Ala ra*, ni ele lo can ra, a fo nin kabakuru ye ko a ye yelema ka ke buru ye!» 4 Yesu k'a jaabi ko: «A sebera Kitabu kono, ko: <Domuni dama le te mogoo baro.> »

5 Ayiwa, Setana tagara ni Yesu ye san fe, ka dunuja jamanaw bee yira a ra yoronin kelen na, 6 k'a fo a ye ko: «Ne be se ka nin jamanaw fangatigiya ni a bonya bee di i ma; sabu o bee donna ne boro. Ni ne ko ne b'a di mogoo min ma, ne be se k'a di o ma. 7 O ra, ni i ka i kinbiri gban ka ne bato, ne be o bee di i ma.» 8 Yesu k'a jaabi ko: «A sebera Kitabu kono, ko: <I ka kan ka i Matigi Ala le bato, ka baara ke ale kelenpe ye.> »

9 Ayiwa, Setana ka Yesu ta ka taga Zeruzalemu, ka taga a layelen k'a lo Alabatosoba kunna, k'a fo a ye ko: «Den min bora Ala ra, ni ele lo can ra, ka i to nin yoro ra, i pan ka i cun dugu ma. 10 Sabu a sebera Kitabu kono, ko: <Ala bena i ko fo a ta melekew ye, ko o ye o janto i ra.>

11 «Ani ko:
 <O bena i ta o boro kono,
 janko i sen kana na talon kabakuru do ra.> »

12 Yesu k'a jaabi ko: «A sebera le ko: <I man kan k'a fo ko i be Matigi Ala korobo.> »

13 Ayiwa, Setana ka Yesu korobo k'a fle ka ban minke, a tagara ka bo a koro, ka ke wagati were jini ye tuun.

† 3:37 3.37 Enoki: Dow b'a fo ale le ma ko Idirisa. 4:4 4.4 Nin kuma fora Sariya 8.3. 4:8 4.8 Nin kuma fora Sariya 6.13. 4:11 4.10-11 Nin kuma fora Zaburu 91.11-12. 4:12 4.12 Nin kuma fora Sariya 6.16.

*Yesu ka a ta baara damina Galile
(Matiyu 4.12-17; Marika 1.14-15)*

¹⁴ O bæe kɔ fe, Yesu sekɔra ka na Galile mara ra, a fanin Nin Saninman* baraka ra. A tɔgɔ tun be fɔra o yɔrɔ mara bæe ra. ¹⁵ A tagara mɔgɔw karan karansow* kɔnɔ; mɔgɔw bæe tun b'a tɔgɔuman fɔra.

*Nazaretikaw banna Yesu ra
(Matiyu 13.53-58; Marika 6.1-6)*

¹⁶ Ayiwa, Yesu nana taga Nazareti, a lamɔdugu ra. Nenekirilon* sera, a tagara karanso* ra i n'a fɔ a tun derira ka a ke cogo min na. A nana wuri ka lɔ ko a be karan ke tuma min na, ¹⁷ o ka cira Ezayi ta kitabu di a ma. A ka a dayele ka taga se yɔrɔ dɔ ma, a sebera yɔrɔ min na ko:

¹⁸ «Matigi Ala Nin* be ne kan, sabu a ka ne janawoloma ko ne ye na Kibaro Diman* fɔ fagantanw ye,

ani ka kasodenw lablari ko fɔ,
ka fiyentɔw na yeleko kibaro fɔ;
ka mɔgɔ tɔɔrɔninw bɔ o tɔɔrɔbagaw boro,
¹⁹ ka Matigi Ala ta nɛɛma wagati ko kibaro fɔ.»

²⁰ O kɔ, a ka kitabu datugu, k'a di karanso kɔrɔsibaga ma, ka sigi. Mɔgɔw bæe na lonin tora a ra, o be a flɛra. ²¹ Yesu k'a fɔ ko: «Aw ka nin kuma min men ka bɔ Kitabu kɔnɔ bi, o kuma kɛra can ye.»

²² O bæe tun be a tɔgɔuman fɔra. A tun be kumajuman minw fɔra, o ka o kabakoya. O ko: «Yusufu dence le te nin ye wa?» ²³ Yesu k'a fɔ o ye ko: «Sigiya t'a ra, aw bɛna nin zana la ne ye, ko: <Flakebaga, i yere keneya folo!> Aw bɛna a fɔ ne ye fana ko: <I ka ko minw bæe ke Kaperinahumu, an ka o men; o jɔgɔn ke i yere ta dugu ra yan fana.> » ²⁴ Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko cira si te mina ka na a yere ta dugu kɔnɔ.» ²⁵ A ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko cira Iliya* ta wagati ra, sanji ma ben Izirayeli* jamana ra fɔ san saba ni karo wɔɔrɔ; kɔngɔba benna jamana yɔrɔ bæe kan. O wagati ra muso ce saninw tun ka ca Izirayeli jamana ra. ²⁶ Nka Ala ma cira Iliya ci ka taga olugu dɔ si fe; a tagara muso ce sanin kelen le fe Sarepita, Sidon mara ra.» ²⁷ A ko tuun ko: «Kunato caman fana tun be Izirayeli jamana ra cira Iliyasu† ta wagati ra, nka o si ma na Iliyasu fe ka na keneya; Sirikace Naaman le nana, ka na keneya.»

²⁸ Mɔgɔw ka o kuma men minke, karanso kɔnɔmɔgɔw bæe dimina. ²⁹ O wurira ka Yesu mina k'a jɔni ka taga ni a ye

4:19 4.19 Nin kuma fɔra Ezayi 61.1-2. * **4:25** 4.25 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli. † **4:27** 4.27 Iliyasu: Dɔw b'a fɔ a ma ko Elize. **4:27** 4.27 Nin kuma fɔra Masacew flanan 5.1-14.

dugu kɔ fɛ. Dugu tun siginin bɛ kongori min kan, o tagara ni a ye o kuncɛ ma, ko o b'a jɔni ka ben dugu ma. ³⁰ Nka Yesu tɛmɛna o cɛ ra ka taga.

Yesu ka jinato do keneya
(Marika 1.21-28)

³¹ Ayiwa, Yesu tagara Kaperinahumu; o ye Galile dugu do ye. Nenɛkirilonw* na a tun bɛ to ka mɔgow karan. ³² A ta karan cogoya tun ka mɔgow kɔnɔnɔban, sabu a tun bɛ mɔgow karan ni baraka ye. ³³ Ayiwa, cɛ jinato do tun bɛ karanso kɔno; ale ka ke pɛrɛn ye ni kanba ye, ko: ³⁴ «E, Yesu Nazaretikacɛ, mun le bɛ an cɛ? I nana an halakiyɔro le ra wa? Ele ye mɔgo suguya min ye, ne ka o lon; ele ye Ala ta Mɔgo Saninman le ye.» ³⁵ Yesu jamana jina kunna, k'a fo a ye ko: «I da tugu, i ye bo nin cɛ ra!» O jina ka o cɛ ben dugu ma mɔgo bɛɛ na na, ka bo a ra, nka a ma foyi ke cɛ ra. ³⁶ Mɔgow bɛɛ kabakoyara. O ka ke a fo ye jɔgon ye ko: «Nin ye kuma suguya juman ye? A bɛ kuma jinaw fɛ ni fanga ni sebagaya ye, k'a fo o ye ko o ye bo mɔgow ra, o fana bɛ bo.» ³⁷ Yesu togo sera o mara yoro bɛɛ ra.

Yesu ka Simɔn muso bamuso keneya
(Matiyu 8.14-17; Marika 1.29-34)

³⁸ Ayiwa, Yesu bora karanso kɔno ka taga Simɔn ta so. A tagara a soro ko Simɔn muso bamuso tooronin lo kosebe; farigban tun b'a ra. O ka Yesu daari ko a ye o muso fɛ. ³⁹ Yesu gbarara a ra, ka lo a kunna ka kuma ni fanga ye, ko farigban ye bo muso ra. O yoronin kelen bɛɛ ra muso keneyara; a wurira ka gba ke o ye.

Yesu ka banabagato caman keneya

⁴⁰ Tere nana ke ben ye tuma min na, banabagato tun bɛ min o min fɛ, ni a ka ke bana o bana ye, o bɛɛ nana ni o banabagato ye Yesu fɛ. Yesu ka a boro la o bɛɛ kelen kelen kan ka o keneya. ⁴¹ Jinaw tun bɛ kule ci ka bo jinato caman na fana. O tun b'a fo Yesu ma ko: «Den min bora Ala ra*, ele lo.» Nka Yesu tun bɛ songo o ra; a tun tɛ son k'a to o ye kuma, sabu jinaw tun k'a lon ko Yesu ye Kisibaga* le ye.

Yesu tagara waajuri ke Zude mara ra
(Marika 1.35-39)

⁴² Dugu gbera doron, Yesu bora ka taga kongo kono, yoro do ra. Jama caman nana bo ka taga a yorɔjini. O nana a ye minke, o tun t'a fɛ a ye bo o korɔ tuun. ⁴³ Nka Yesu k'a fo o ye ko: «Ne ka kan ka taga Ala ta Masaya* ko Kibaro Diman* fo dugu werɛw ra fana, sabu Ala ka ne ci o le koson.»

44 O ra, Yesu tagara Zude mara ra ka taga waajuri ke karansow* kɔnɔ.

5

*Karamɔgɔdenw ka jɛgɛ camanba mina
(Matiyu 4.18-22; Marika 1.16-20)*

1 Ayiwa, lon dɔ, Yesu tun lonin bɛ Zenesarɛti bada ra. Jama tun bɛ a kɛrɛ fɛ ka a lamini fan bɛɛ ra, o bɛ Ala ta Kuma lamenna. 2 Yesu ka kurun fla ye jida ra; jɛgeminabagaw tun bɔra o kurun kɔnɔ ka na ke o ta jɔw ko ye jida ra. 3 Yesu donna kurun kelen kɔnɔ, o tun ye Simɔn ta kurun ye. Yesu ko Simɔn ma ko a ye kurun gbara ji cɛ ma dɔɔnin ka a mabɔ mɔgɔw ra. O kɔ, Yesu sigira kurun kɔnɔ ka to ka mɔgɔw karan.

4 Ayiwa, Yesu nana ban mɔgɔw karan na wagati min na, a ko Simɔn ma ko: «Simɔn, kurun gbara dun na ka aw ta jɔw firi ka jɛgɛ mina.» 5 Simɔn ko Yesu ma ko: «An karamɔgɔ, an ka su kururu bɛɛ ke jɛgɛpini na, an ma foyi sɔrɔ. Nka i ta kuma kosɔn, ne bɛna jɔ firi tuun.»

6 Ayiwa, o ka jɔw firi minke, o ka jɛgɛ camanba mina fɔ o ta jɔw ka ke tigetigɛ ye. 7 A ma na ja, o tɔɔɔgɔn minw tun bɛ kurun tɔ kelen kɔnɔ, o ka olugu wele ko o ye na o demɛ ni o ta kurun ye. Olugu nana ni kurun ye. O ka kurun fla bɛɛ fa jɛgɛ ra fɔ kurunw tun bɛ pini ka jigi ji jukɔrɔ. 8 Simɔn Piyeri ka o ye minke, a ka a kinbiri gban Yesu kɔrɔ k'a fɔ ko: «Matigi, i mabɔ ne ra, sabu ne ye jurumuntɔ le ye!» 9 O tun ka jɛgɛ caman min mina, o ko tun ka jatigɛ bla Simɔn ni a tɔɔɔgɔnw bɛɛ ra. 10 Zebede dence fla minw tun bɛ ni Piyeri ye, Yakuba ni Yuhana, olugu fana ja tun tigera o cogo kelen na. Nka Yesu ko Simɔn ma ko: «I kana siran; k'a ta bi ra, i bɛ jɛgɛ mina cogo min na, ne bɛna i karan i ye mɔgɔw pini ten.» 11 Ayiwa, o nana se jida ra tuma min na, o ka kurun ni a kɔnɔfenw bɛɛ to yi ka tugu Yesu kɔ.

*Yesu ka kunatɔcɛ dɔ kenɛya
(Matiyu 8.1-4; Marika 1.40-45)*

12 Yesu tun bɛ Galile mara dugu dɔ ra. Kunatɔcɛ dɔ tun bɛ yi, min fari yɔrɔ bɛɛ tun ye kuna ye; ale ka Yesu ye minke, a nana a kinbiri gban a kɔrɔ ka a ja biri dugu ma, k'a daari k'a gbɛɛya, ko: «Matigi, ni i bɛ sɔn, i bɛ se ka ne saninya.» 13 Ayiwa, Yesu ka a boro la a kan, k'a fɔ a ye ko: «Ne sɔnna, i ye kenɛya.» O yɔrɔnin bɛɛ a ta kuna kenɛyara. 14 O kɔ, Yesu k'a fɔ a ye ko: «I kana nin ko fɔ mɔgɔ si ye. Taga i yɛrɛ yira sarakalasebaga* ra. Cira Musa ka saraka min fɔ kunatɔw ta saninyari ko ra, i ye o saraka bɔ, janko k'a yira bɛɛ ra ko i kenɛyara.»

¹⁵ Ayiwa, Yesu tɔgɔ tun bɛ fɔra ka taga yɔrɔ caman na. Mɔgɔ caman tun bɛna lajɛn a kɔrɔ ka a ta kuma lamɛn, ani ka kɛnɛya ka bɔ o ta banaw ra. ¹⁶ Nka Yesu tun bɛ to ka taga kongo kɔnɔ yɔrɔ dɔw ra a kelen na ka taga Ala daari.

Yesu ka murugu dɔ kɛnɛya
(*Matiyu 9.1-8; Marika 2.1-12*)

¹⁷ Lon dɔ, Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna. Farisiw* ni o ta sariya karamɔgɔbaw tun siginin bɛ; olugu tun nana ka bɔ Galile mara ni Zude mara duguw bɛɛ ra, ani Zeruzalɛmu. Matigi Ala ta sebagaya tun bɛ Yesu fɛ, a tun bɛ banabagatɔw kɛnɛyara.

¹⁸ Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana ni cɛ murugunin dɔ ye lanan kan. O tun b'a fɛ ka don ni o cɛ ye ka taga a bla Yesu kɔrɔ. ¹⁹ Nka jama caya kosɔn, o ma donyɔrɔ sɔrɔ ni a ye; o yɛlɛnna bon san fɛ ka wo dɔ bɔ yi, ka cɛ murugunin ni a ta lanan lajigi o wo fɛ fɔ ka taga a bla Yesu kɔrɔ, mɔgɔw cɛ ra. ²⁰ Yesu k'a ye ko o mɔgɔw lara ale ra minke, a ko murugu ma ko: «I ta jurumunw yafara i ma.»

²¹ Sariya karamɔgɔw, ani Farisi ka kɛ a fɔ ye o yɛɛ kɔnɔ ko: «Cɛ nin ye jɔntigi le ye, fɔ a bɛ Alɔtɔgɔcɛnkumaw fɔra tan? Ni Ala kelen tɛ, jɔntigi le bɛ se ka jurumun yafa?»

²² Yesu tun ka o mɔgɔw ta miiriya lɔn; a ko o ma ko: «Mun kosɔn nin miiriyaw jɔgɔn bɛ aw jusukun na? ²³ K'a fɔ murugu ye ko a ta jurumun yafara a ma o, walama k'a fɔ a ye ko a ye wuri ka tagama o, aw ja na o fla ra juman le kɛ ka di? ²⁴ Ayiwa, ne bɛna a yira aw ra bi ko ne Min kɛra Adamaden ye*, ko se bɛ ne ye ka jurumun yafa dunupa kɔnɔ.» O kɔ, a ko murugu ma ko: «Nɛ b'a fɔ i ye, wuri ka i ta lanan ta ka taga i ta so!» ²⁵ O yɔrɔnin kelen bɛɛ, cɛ wurira o bɛɛ ja na, ka a ta lanan ta, ka taga a ta so; a tagatɔ tun bɛ Ala tandora. ²⁶ O mɔgɔw bɛɛ kabakoyara. O ka kɛ Ala tando ye; o ja tigenin tun b'a fɔra jɔgɔn ye ko: «E! An ka kobaw ye bi.»

Yesu ka Levi wele
(*Matiyu 9.9-13; Marika 2.13-17*)

²⁷ Ayiwa, o kɔ fɛ, Yesu bɔra ka taga ninsaraminabaga dɔ siginin ye ninsaraminabon na; a tɔgɔ ye ko Levi. Yesu ko a ma ko: «Tugu ne kɔ!» ²⁸ Levi ka a ta baara bɛɛ dabla, ka wuri ka tugu Yesu kɔ.

²⁹ Levi nana panagbɛba dɔ labɛn a ta so kɔnɔ Yesu ye. Ninsaraminabaga caman, ani mɔgɔ wɛrɛw nana sigi ni Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ye ka domuni kɛ. ³⁰ Farisiw* ni o ta sariya karamɔgɔw* ka kɛ o kɔrɔfɔ ye; o k'a fɔ Yesu ta karamɔgɔdenw ye ko: «Mun kosɔn aw bɛ domuni kɛ,

ka min ni ninsaraminabagaw ni mɔgɔ kɛwalejuguw ye?»
³¹ Yesu ka o jaabi k'a fɔ o ye ko: «Mɔgɔ minw ka kɛnɛ, olugu tɛ flakebaga yɔrɔɓini; banabagatow le bɛ flakebaga yɔrɔɓini. ³² Ne ma na mɔgɔ terenninw wele; ne nana jurumuntow le wele, janko o ye nimisa o ta jurumunw na.»

Landakow ni Kibaro Diman tɛ kelen ye
(Matiyu 9.14-17; Marika 2.18-22)

³³ Mɔgɔ dɔw ko Yesu ma ko: «Wagati caman Yuhana ta karamɔgɔdenw ni Farisiw* ta karamɔgɔdenw bɛ sun don, ka Ala daari; nka ele ta karamɔgɔdenw bɛ domuni kɛ, ka min lon bɛɛ.» ³⁴ Yesu ka o jaabi ko: «Yala aw bɛ se ka kɔɓɔcɛ jɛɓɓɔgɔnw jagboya ko o kana domuni kɛ, ka o ni kɔɓɔcɛ to jɔgɔn fɛ kɔɓɔya ra wa? ³⁵ Lon min na o bɛna kɔɓɔcɛ ta ka bɔ o kɔɔ, o lon le ra o bɛna sun don.»

³⁶ O kɔ, Yesu ka talen dɔ wɛrɛ fɔ o ye ko: «Mɔgɔ si tɛ fanikura kunkurun tige k'a kɛ ka fani kɔɔ bari ni a ye. Ni i ka o kɛ, i ka fanikura cɛn le. I ka a kunkurun min bari fani kɔɔ ra, o fla ja fana tɛna kɛ kelen ye. ³⁷ Mɔgɔ si fana tɛ duvenkura kɛ forogokɔrɔw kɔɔ. Ni o tɛ, duvenkura bɛna forogokɔrɔw faran, ka bɔn; o tigi bɛ bɔnɔ forogow ra fana. ³⁸ O kosɔn duvenkura ka kan ka kɛ forogokuraw le kɔɔ. ³⁹ Mɔgɔ si fana tɛ duvenkɔɔ min, ka sɔɔ ka jabo kura fɛ tuun, sabu a b'a fɔ ko kɔɔman le ka di.»

6

Nɛnɛkirilon ta ko
(Matiyu 12.1-8; Marika 2.23-28)

¹ Nɛnɛkirilon dɔ ra, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tun bɛ tɛmɛna foro dɔw cɛ ma. Yesu ta karamɔgɔdenw ka kɛ o foro siman dɔw karikari ye, ka o terege o tɛgɛw kɔɔ, ka o kisɛw jimi. ² Farisi* dɔw ko o ma ko: «Ko min man kan ka kɛ Nɛnɛkirilon na, mun kosɔn aw bɛ o kɛra?» ³ Yesu ka o jaabi, ko: «Wagati min kɔngɔ tun ka Dawuda ni a tagamaɓɔgɔnw mina, a ka min kɛ aw ma o ko karan wa? ⁴ A donna Alabatoso kɔɔ; sarakaburu minw tun blanin bɛ yi, a ka o ta k'a jimi ka dɔ di a tagamaɓɔgɔnw fana ma; k'a sɔɔ ka kapa ni sariya* ye, mɔgɔ si tun man kan ka o buruw jimi ni sarakalasebagaw* dɔrɔn tɛ.» ⁵ O kɔ, Yesu k'a fɔ o ye ko: «Min kɛra Adamaden ye*, Nɛnɛkirilon kuntigiya bɛ o le boro.»

Yesu ka cɛ boro faganin kɛɛya
(Matiyu 12.9-14; Marika 3.1-6)

⁶ Ayiwa, Nenekirilon* dɔ wɛrɛ ra, Yesu donna karanso* dɔ kɔnɔ ka mɔgɔw karan. Cɛ dɔ tun bɛ yi, min kininboro faganin tun lo. ⁷ Farisiw* ni sariya karamɔgɔw* tun bɛ Yesu kɔrɔsira k'a flɛ, yala ni a bɛna sɔn ka mɔgɔ kenɛya Nenekirilon na, janko o ye sababu dɔ sɔrɔ ka a jaraki. ⁸ Nka Yesu tun ka o ta miiriya lɔn; a ko cɛ boro faganin ma ko: «Wuri ka na lɔ cɛmance ra yan, jama bɛɛ na kɔrɔ!» Cɛ wurira ka lɔ. ⁹ Yesu k'a fɔ o ye ko: «Ka kɔna ni sariya* ye, kɔnuman le ka kan ka kɛ Nenekirilon na wa, walama kojugu? Ka mɔgɔ kisi wa, walama ka mɔgɔ halaki?» ¹⁰ O tuma, Yesu ka a na lɔ o bɛɛ ra ka to ka o bɛɛ flɛ. O kɔ, a k'a fɔ o cɛ ye ko: «I boro foni!» A ka a boro foni minke, a boro kenɛyara. ¹¹ Farisiw ni sariya karamɔgɔw ka o ye minke, o dimina kɔsɛbɛ. O ka kɛ nɔgɔn sɔsɔ ye, ko o ka kan ka mun le kɛ Yesu ra.

Yesu ka ciraden tan ni fla janawoloma
(Matiyu 10.1-4; Marika 3.13-19)

¹² Ayiwa, lon dɔ, Yesu tagara yɛlɛn kuru dɔ kan ka Ala daari. A ka su bɛɛ kɛ Aladaari ra. ¹³ Dugu nana gbɛ minke, a ka a ta karamɔgɔdenw wele, ka na mɔgɔ tan ni fla janawoloma o ra, ka olugu wele ko ciradenw*: ¹⁴ Fɔlɔ tun ye Simɔn ye, min tɔgɔ lara ko Piyɛri, ani a balemace Andere, ani Yakuba, ani Yuhana, ani Filipe, ani Baritelemi, ¹⁵ ani Matiyu, ani Toma, ani Alife dence Yakuba, ani Simɔn min tun wele ko faso kanubagaba*, ¹⁶ ani Yakuba dence Zude, ani Zudasi Sikariyɔti, min nana kɛ Yesu janfabaga ye.

Yesu ka banabagatɔ dɔw kenɛya
(Matiyu 4.23-25)

¹⁷ Ayiwa, Yesu jigira ni a ta ciradenw* ye ka bɔ kongori kan, ka na lɔ kenɛgbeyɔrɔ dɔ ra. A ta karamɔgɔden caman tun bɛ yi, ani mɔgɔ caman wɛrɛ. O mɔgɔ dɔw tun bɔra Zeruzalɛmu, dɔw bɔra Zude mara yɔrɔw ra, dɔw bɔra kɔgɔjida kerɛfɛduguw ra, Tiri ni Sidɔn. ¹⁸ O mɔgɔw tun nana Yesu fɛ ka na a ta karan lamɛn, ka kenɛya fana ka bɔ o ta banaw ra. Jinaw tun bɛ minw tɔɔrɔra, olugu fana kenɛyara. ¹⁹ Jama bɛɛ tun b'a fɛ ka maga Yesu ra, sabu sebagaya dɔ tun bɛ bɔ a ra ka o bɛɛ kenɛya.

Hɛra ni bɔnɔ
(Matiyu 5.1-12)

²⁰ Ayiwa, Yesu ka a na lɔ a ta karamɔgɔdenw na k'a fɔ o ye ko:
«Aw minw ye fagantanw ye, aw ta pana,

* **6:15** 6.15 Faso kanubagaba: Kitabu dɔw b'a fɔ ko Zeloti.

sabu aw ninyɔɔ bɛna kɛ Ala ta Masaya* ra.

²¹ Kɔngɔ bɛ aw minw na sisan, aw ta pana, sabu aw bɛna domuni sɔɔ ka fa! Aw minw bɛ kasira sisan, aw ta pana, sabu aw bɛna jagari fɔ ka yɛrɛko.

²² «Ne Min kera Adamaden ye*, ni ne tɔgɔ kosɔn mɔgɔw bɛ aw kɔninya ka ban aw ra, ka aw nɛni, ka aw tɔgɔjugu fɔ, aw ta pana; ²³ ni o kera, lon min na, aw ye jagari, ka ninsɔndiya, ka panpan, sabu aw ta baraji bɛna bonya sankolo ra. O bɛmaw ka o kow jɔgɔn le kɛ Ala ta ciraw ra!

²⁴ Nka aw minw ye nafortotigiw ye, bɔnɔ bɛna aw sɔɔ, sabu aw ka aw ta hɛra sɔɔ ka ban!

²⁵ Aw minw fanin lo sisan, bɔnɔ bɛna aw sɔɔ, sabu kɔngɔ bɛna aw sɔɔ.

Aw minw bɛ yɛrɛkora sisan, bɔnɔ bɛna aw sɔɔ, sabu aw na bɛna kumu, aw bɛna kasi ka jaji bɔ.

²⁶ Ni mɔgɔw bɛɛ bɛ aw tandora faninya kan, bɔnɔ bɛna aw sɔɔ,

sabu o bɛmaw ka cira faninyafɔbagaw tando o cogo le ra.»

*Yesu ko an ka kan ka an juguw kanu
(Matiyu 5.38-48; 7.12)*

²⁷ Yesu ko: «Aw minw bɛ ne lamɛna, ne b'a fɔ aw ye ko: Aw ye aw juguw kanu, aw ye kɔjuman kɛ aw kɔninyabagaw ye. ²⁸ Mɔgɔ minw bɛ aw danga, aw ye dugawu kɛ olugu ye. Minw bɛ aw minako juguya, aw ye Ala daari olugu ye. ²⁹ Ni mɔgɔ ka i fata i ye kelen na, i ye tɔ kelen fana lo a ye. Ni mɔgɔ ka i ta deregeba bɔsi i ra, i ta deregedennin fana to a boro. ³⁰ Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka i daari, i ye a tigi sɔn. Ni mɔgɔ ka i borofɛn ta, i kana a fɔ ko a tigi ye a kɔsegi i ma.

³¹ «Aw b'a fɛ mɔgɔw ye ko min kɛ aw ye, aw yɛrɛ ye o jɔgɔn le kɛ o ye.

³² «Ni aw bɛ aw kanubagaw dɔɔn le kanu, aw bɛna mun tandori le sɔɔ o ra tuun? Hali Alalɔnbariw bɛ o kɛ! O bɛ o kanubagaw le kanu. ³³ Mɔgɔ minw bɛ kɔjuman kɛ aw ye, ni aw bɛ kɔjuman kɛ olugu dɔɔn le ye fana, aw bɛna mun tandori le sɔɔ o ra? Hali Alalɔnbariw fana bɛ o jɔgɔn le kɛ; [minw bɛ kɔjuman kɛ o ye, o fana bɛ kɔjuman kɛ olugu le ye.] ³⁴ Aw ka a lon ko mɔgɔ minw bɛ se ka juru sara, ni aw bɛ juru don olugu dɔɔn le ra, aw bɛna mun baraji le sɔɔ Ala fɛ tuun? Hali Alalɔnbariw, minw bɛ se ka juru sara o ye, o bɛ juru don olugu le ra. ³⁵ Nka aw ye aw juguw kanu, aw ye kɔjuman kɛ. Ni aw ka juru don, aw ye aw jigi bɔ a kan. Ni o kera, aw bɛna barajiba sɔɔ. O fana bɛna a yira mɔgɔw ra ko aw ye Ala Kɔɔtaninba ta denw ye, sabu ale ka ji kɔjumanlonbariw, ani mɔgɔjuguw ma. ³⁶ Aw ye kɛ

hinabagaw ye i n'a fɔ aw Fa Ala ye hinabaga ye cogo min na.»

Mɔgɔ man kan ka a mɔgɔɲɔgɔn kɔrɔfɔ
(Matiyu 7.1-5)

³⁷ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Aw kana mɔgɔ kɔrɔfɔ, ni o kera, aw fana tɛna kɔrɔfɔ; aw kana tɔw jaraki, ni o kera, aw fana tɛna jaraki. Aw ye yafa tɔw ma, Ala fana bɛna yafa aw ma. ³⁸ Aw ye tɔw sɔn, Ala fana bɛna aw sɔn; a bɛna aw sɔn k'a caya; k'a don aw ta minan kɔnɔ, k'a yuguyugu, k'a digi, ka dɔ wɛrɛ fara a kan, fɔ k'a bɔn, ka o yɛlɛma aw ta jufaba kɔnɔ; sabu aw bɛ mɔgɔ tɔw mina cogo min na, aw fana bɛna mina o cogo le ra.»

³⁹ O kɔ, Yesu ka zana dɔ la o ye tuun; a ko: «Yala fiyɛntɔ dɔ bɛ se ka kɛ fiyɛntɔ dɔ wɛrɛ ta bereminabaga ye wa? O fla bɛɛ tɛna ben dinga kɔnɔ wa? ⁴⁰ Karamɔgɔden tɛ se ka tɛmɛ a karamɔgɔfa kan. Nka ni karamɔgɔden min karanna kɔsɛbɛ, o bɛ se ka kɛ i n'a fɔ a karamɔgɔfa. ⁴¹ Mun kosɔn namapama fitini min bɛ i balema paden na, i bɛ o ye, k'a sɔrɔ yiri belebele min bɛ ele yɛrɛ ɲa ra, i tɛ o yera. ⁴² Ele bɛ se k'a fɔ i balema ma cogo di, ko: «Ne balema, a to ne ye namapama fitini nin bɔ i ɲa ra,» k'a sɔrɔ yiri belebele min bɛ ele yɛrɛ ɲa ra, i ɲa tɛ o ra? Flankafu flɛ! I ta yiri belebele bɔ i yɛrɛ ɲa ra fɔlɔ. Ni o kera, ni i yɛrɛ ɲa yɛlɛra, i bɛ se ka namapama fitini bɔcogo lɔn i balema ɲa ra.»

Yiri bɛ lɔn a den fɛ
(Matiyu 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Ayiwa, Yesu k'a fɔ tuun ko: «Yirijuman tɛ denjugu kɛ, yirijugu fana tɛ denɲuman kɛ. ⁴⁴ Yiri bɛɛ bɛ lɔn a den le fɛ. Toromɔ tɛ se ka sɔrɔ yiri gbansan dɔ ra; rɛzɛnmɔ fana tɛ sɔrɔ ɲanisun na. ⁴⁵ Mɔgɔ jusujuman bɛ kojuman le bɔ a jusu ra k'a kɛ, nka mɔgɔ jusujugu bɛ kojugu le bɔ a jusu ra k'a kɛ. Mɔgɔ jusu fanin bɛ min na, a da bɛ o le fɔ.»

Bon fla ta ko
(Matiyu 7.24-27)

⁴⁶ Yesu ko: «Mun kosɔn aw bɛ ne wele ko Matigi, Matigi, k'a sɔrɔ ne bɛ min fɔ aw ye, aw tɛ o kera? ⁴⁷ Mɔgɔ min bɛ na ne fɛ ka na ne ta kumaw lamɛn, ka a sira tagama, an bɛ se ka o tigi suma ni min ye, ne bɛna o fɔ aw ye. ⁴⁸ An bɛ se ka a suma ni bonlɔbaga dɔ le ye: a ka dinga sogi ka a dunya, ka taga se fara ma, ka a ta bon ju sigi o fara kan. Bon lɔnin kɔ, lɔn dɔ, sanjiba dɔ nana, ji woyora ka kɛ bon kan, nka a ma se ka bon ben; sabu a lɔcogo ɲana kɔsɛbɛ.

⁴⁹ «Nka mɔgɔ min bɛ ne ta kuma lamɛn, ni a tɛ a sira tagama, o tigi bɛ i n'a fɔ bonlɔbaga min ka a ta bon lɔ

dugukolo gbansan kan, a ma a ju sigi fara kan. Sanji nana ben, ji woyora ka don a jukoro, o yoronin bee a benna; a bencogo juguyara kosebe.»

7

Yesu ka sorasikuntigi ta baaraden keneya (Matiyu 8.5-13)

¹ Ayiwa, Yesu ka o kumaw bee fo ka ban mogow ye tuma min na, a wurira ka taga Kaperinahumu. ² Sorasikuntigi do tun be o dugu ra, min ta baaraden tun banara fo a tun be jini ka sa; o baaraden ko tun ka gbelen a ma kosebe. ³ O sorasikuntigi ka Yesu ko men minke, a ka Yahudiya cekoroba dow ci Yesu fe, ko o ye taga a daari ko a ye na a ta baaraden keneya.

⁴ O cekorobaw tagara se Yesu fe minke, o ka a daari k'a gbeya kosebe, k'a fo a ye ko: «A ka kan i ye nin ce deme, ⁵ sabu an ta siya ko ka di a ye, ale le fana ka an ta karanso* lo an ye.» ⁶ Yesu tagara ni o ye. O surunyara sorasikuntigi ta bon na minke, sorasikuntigi ka a teri dow ci Yesu fe, k'a fo a ye ko: «Matigi, i kana i yere toro, sabu a man kan ko ele ye na ne jigon ta so. ⁷ O le koson ne k'a jate mina k'a ye ko ne yere tun man kan ka taga i no fe. Nka ni i ka kuma kelenpe le fo, o sababu ra ne ta baaraden be keneya. ⁸ Sabu kuntigi dow be ne kunna, nka ne fana be sorasi dow kunna. Ni ne k'a fo min ma ko: <Taga!>, o be taga; ni ne k'a fo min ma ko: <Na yan!>, o be na. Ni ne k'a fo ne ta baaraden ye ko: <Nin ke tan!>, a be o ke.» ⁹ Yesu ka o kuma men minke, o sorasikuntigi ko diyara a ye kosebe. A ka a ja munu ka a nafemogow fe, k'a fo o ye ko: «Ne b'a fo aw ye ko hali Izirayelimogow ra, ne ma nin lanayaba jigon soro mogow si fe.» ¹⁰ Ciradenw sekora ka taga so kon, ka taga a soro ko baaraden keneyara.

Yesu ka muso do dence su lakunu

¹¹ O lon dugusagbe, Yesu tun be tagara dugu do ra, min togow ye ko Nahini; a ta karamogodenw ni jama caman tun tugura a ko. ¹² O surunyara dugu donda ra minke, o ka mogow boto ye ni kanbelen do su ye, o be tagara a sutara. Muso ce sanin do dence kelenpe tun lo. Dugumogow camanba tun be ni o ye. ¹³ Matigi ka o muso ye minke, a hina donna a ra. A ko muso ma ko: «I kana kasi.» ¹⁴ A gbarara o ra, k'a boro maga sutanan na. Sutabagaw lora. A ko: «Kanbelennin, ne b'a fo i ye ko i ye wuri.» ¹⁵ Su wurira ka sigi ka ke kuma ye; Yesu k'a di a bamuso ma.

¹⁶ Mogow bee siranna. O ka Ala tando k'a fo ko: «Ala ta ciraba do nana an fe; Ala nana a ta mogow deme.» ¹⁷ O ka

kuma minw fɔ Yesu ko ra, o kuma sera fɔ Zude mara ni a lamini bɛɛ ra.

*Yuhana ka a ta karamɔgɔdenw ci Yesu fɛ
(Matiyu 11.2-19)*

¹⁸ Yuhana ta karamɔgɔdenw tagara o kow bɛɛ lakari a ye.
¹⁹ Yuhana ka a ta karamɔgɔden fla wele ka o ci Matigi Yesu fɛ, ko o ye taga a jininka ko: «Kisibaga* min tun ka kan ka na, ele lo wa, walama an ka kan ka dɔ wɛrɛ le makɔnɔ?»
²⁰ O karamɔgɔden fla tagara se Yesu kɔrɔ tuma min na, o ka a jininka ko: «Matigi, Yuhana Batizerikebaga ka an ci i fɛ, ko an ye na i jininka ko Kisibaga min tun ka kan ka na ko ele lo wa, walama ko an ka kan ka dɔ wɛrɛ le makɔnɔ?»
²¹ O wagati yɛrɛ ra, Yesu ka mɔgɔ caman kenɛya ka bɔ o ta banaw ni o ta tɔɔrɔw ra, ka jinaw gben ka bɔ dɔw ra; a ka fiyentɔ caman ja yɛɛ. ²² O kɔ, Yesu ka Yuhana ta ciradenw jaabi ko: «Aw ka ko minw ye, ani aw ka kuma minw mɛn, aw ye taga o lakari Yuhana ye, ko: fiyentɔw bɛ yeri kera, nabaraw bɛ tagamana, kunatɔw kenɛyara, torogberenw bɛ menni kera, mɔgɔ saninw bɛ kununa ka bɔ saya ra, Kibaro Diman* bɛ fora fagantanw ye fana. ²³ Ni mɔgɔ min ma sigiya ne ta ko ra, o tigi ta pana!»

Yesu ni Yuhana Batizerikebaga ta ko

²⁴ Yuhana Batizerikebaga ta ciradenw sekɔra ka taga minke, Yesu kumana jama fɛ Yuhana ko ra. A ko o ma ko: «Aw tun tagara kongo kɔnɔ minke o, aw tagara bin gbansan le ye fɔjɔ b'a lamagara wa? ²⁵ O tɛ dɛ! O tuma aw tagara mun le ye? Aw ka mɔgɔ dɔ le ye min ka fanɔɔman songɔgbelen dɔ don wa? Aw yɛrɛ k'a lɔn ko minw bɛ fanɔɔman songɔgbelenw don, ka domuni dimanw kɛ, ani ka o yɛrɛ diyanyakow bɛɛ kɛ, olugu bɛ sɔrɔ masasow le kɔnɔ. ²⁶ Ayiwa, aw tagara mun le ye sa? Cira dɔ lo wa? Jnhɔn, ne b'a fɔ aw ye ko cira lo; a ka bon ka tɛmɛ hali cira kan. ²⁷ Sabu min sebera Kitabu kɔnɔ, ko:
<A flɛ, ne bɛ ne ta ciraden ci ka taga i ja fɛ
ka i ta sira labɛn i ye,>

o ciraden ye Yuhana le ye. ²⁸ Ne b'a fɔ aw ye ko muso si ma den woro fɔlɔ min ka bon ni Yuhana ye. O bɛɛ n'a ta, Ala ta Masaya* ra, mɔgɔw bɛɛ ra fitini ka bon ni Yuhana ye.

²⁹ «Mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ Yuhana lamɛna, hali nin-saminabagaw, olugu bɛɛ tun batizera Yuhana fɛ, k'a yira ko o sɔnna a ma, ko Ala terennin lo. ³⁰ Nka Farisiw* ni sariya karamɔgɔbaw ma sɔn Ala ta kolatigeninw ma o ye; o ma sɔn Yuhana ta batizeri* ma.»

³¹ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Ne be se ka bi mɔgɔw suma ni jɔntigiw le ye? O be i ko jɔntigiw? ³² Bi mɔgɔw kera i ko denmisennin minw siginin be toron na kenegbe ra; o be peren, k'a fɔ jɔgɔn ye ko:

<A fle, anw ka filen fiye aw ye,
aw ma dɔn ke!

Anw ka sangadɔnkiriw la aw ye,
aw ma kasi!»

³³ Sabu Yuhana Batizerikebaga nana, a tun te domuni nanaman ke, a tun te duven min; aw ko, ko jina le b'a ra. ³⁴ Ayiwa, Min kera Adamaden ye*, ale nana, a be domuni ke, ka min; aw ko: «E, ce nin nogo ka bon kojugu! Dɔɔminbaga lo, ninsaraminabagaw ni mɔgɔ kewalejuguw terice lo.» ³⁵ Nka hakiritigiya min bɔra Ala ra, o be lɔn mɔgɔw ra o ta kewalew le fe.»

*Muso dɔ ka Yesu sen mun ni turu kasadiman ye
(Matiyu 26.1-13; Yuhana 12.1-8)*

³⁶ Farisice dɔ tun ka Yesu daari ko a ye taga domuni ke ale ta so. Yesu tagara Farisice ta so; o sigira domuni na.

³⁷ Ayiwa, muso kewalejugu dɔ tun be o dugu kɔnɔ, ale k'a men minke ko Yesu be domuni na Farisice ta bon kɔnɔ, a nana ni turu kasadiman dɔ ye daganin ceɔumanba dɔ kɔnɔ.

³⁸ A temena Yesu ko fe ka na lo a sen korɔ ka ke kasi ye, fɔ k'a naji ke ka Yesu senw jigi; o kɔ, a ka Yesu senw jɔsi ni a yere kunsigi ye, ka o mɔmɔ, ka turu kasadiman dɔ ke ka a senw mun.

³⁹ Farisice min tun ka Yesu wele ka na a ta so, ale ka o ye minke, a k'a fɔ a yere kɔnɔ ko: «Ni a tun kera ko can ra nin ce tun ye Ala ta cira ye, muso min be magara a sen na tan, a tun bena a lɔn mɔgɔ suguya min lo; a tun bena a lɔn ko muso kewalejugu lo.» ⁴⁰ Yesu ko Farisice ma ko: «Simɔn, kuma be ne fe k'a fɔ i ye.» Simɔn ko: «Ne karamɔgɔ, a fɔ.»

⁴¹ Yesu ko: «Ce dɔ ta juru tun be mɔgɔ fla ra. Kelen ta ye wari deniye* keme looru, tɔ kelen ta ye wari deniye bilooru.

⁴² O fla si tun te sera ka o ta juru sara minke, ce ka o fla bee ta juru to o ye. Ayiwa, sisan o mɔgɔ fla ra o, ce ko bena diya jɔn ye ka teme jɔn kan?» ⁴³ Simɔn ko: «Ne be miiri ko min ta juru tun ka ca, ce ko bena diya o le ye.» Yesu ko: «I ka can fɔ.»

⁴⁴ O kɔ, Yesu k'a jasin muso ma, k'a fɔ Simɔn ye ko: «Simɔn, i ka muso nin ye ke? Ayiwa, ne nana i fe, i ma ji di ka ne sen ko; nka ale ka ne sen jigi ni a naji ye, k'a jɔsi ni a yere kunsigi ye. ⁴⁵ Ele ma ne fo ni kanuya ye, nka ale kɔni, kabini ne donna yan, ale ka ne mina ni kanuya

* **7:41** 7.41 Yesu ta wagati ra deniye keme saba, o tun be senekebaga sanji kelen baara sara bɔ.

ye. ⁴⁶ Ele ma turu mun ne kun na, nka ale kɔni, ale ka turu kasadiman mun ne senw na. ⁴⁷ O ra, ne b'a fɔ i ye, a ta jurumun ni a caya bɛɛ, a bɛɛ yafara a ma, sabu a ta kanuya ka bon. Ni jurumun caman ma yafa mɔgɔ min ma, o tigi ta kanuya fana bɛ dɔgɔya le.»

⁴⁸ O kɔ, Yesu ko muso ma ko: «I ta jurumunw yafara i ma.» ⁴⁹ Mɔgɔ minw tun bɛ domuni kɛra ni a ye, olugu ka kɛ a fɔ ye nɔgɔn ye ko: «E! O tuma, ale ye mɔgɔ suguya juman le ye, fɔ ka na kɛ mɔgɔw ta jurumunw yafa ye o ma!» ⁵⁰ Nka Yesu ma o ta kuma jate. A ko muso ma ko: «I ta lanaya ka i kisi; taga hɛra ra!»

8

Muso minw tun bɛ Yesu ni a ta karamɔgɔdenw demɛna

¹ O kow kɔ, Yesu tagara dugubaw, ani dugumisenw na, ka taga mɔgɔw waaju, ka Ala ta Masaya* Kibaro Diman* fɔ o ye. A ta karamɔgɔden tan ni fla tun bɛ ni a ye. ² A tun ka muso minw kenɛya, ka dɔw ta jinaw gbɛn ka bɔ o ra, olugu dɔw fana tun bɛ ni a ye: Mariyamu, min bɛ wele ko Magidalakamuso, Yesu tun ka jina wolonfla gbɛn ka bɔ min na, ³ ani Yahani, min tun ye masacɛ Herodi* ta bon kɔrɔsibaga Suza ta muso ye, ani Suzana, ani muso caman wɛrɛ. O musow bɛɛ tun bɛ to ka o borofɛn dɔw di Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ma ka o demɛ.

Simankisɛw ta talen (*Matiyu 13.1-9; Marika 4.1-9*)

⁴ Ayiwa, jamaba dɔ tun nana lajɛn Yesu kɔrɔ; o tun bɔra dugu caman na. A ka talen dɔ fɔ o ye; a ko: ⁵ «Sɛnɛkɛbaga dɔ le bɔra ka taga simankisɛ seri. A seririkɛtɔ, simankisɛ dɔw benbenna sirada ra. Tɛmɛbagaw ka o dɔndɔn, kɔnɔw ka o kunukunu. ⁶ Simankisɛ dɔw benbenna faraw cɛ ra. O simanw wurira, nka a ma mɛɛn, o bɛɛ jara, sabu sumaya tun tɛ yi. ⁷ Simankisɛ dɔw benbenna njanɛw cɛ ra; njanɛw wurira ni o ye ka o datugu. ⁸ Ayiwa, simankisɛ dɔw benbenna dugukoloɔnuman na. Olugu wurira ka na, ka den kɛmɛ kɛmɛ kɛ.» O kɔ, Yesu kumana ni fanga ye, ko: «Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka nin kow faamu, o ye jija ka nin kumaw lamɛn!»

Yesu ka talenw lakun fɔ (*Matiyu 13.10-17; Marika 4.10-12*)

⁹ Yesu ta karamɔgɔdenw ka a jininka o talen kɔrɔ ra. ¹⁰ A ka o jaabi ko: «Ala ta Masaya* gundow lonniya dira aw le ma. Nka tɔw kɔni, a bɛ fɔ olugu ye ni talenw le ye. O le kosɔn
<o b'a flɛ, nka o t'a ye;

o b'a men, nka o t'a faamu.» »

Yesu ka simankisew ta talen koro fo
(Matiyu 13.18-23; Marika 4.13-20)

¹¹ «Ayiwa, talen koro ye nin ye: simankise, o ye Ala ta Kuma le ye. ¹² Simankise minw benbenna sirada ra, o koro ye mogo minw be Ala ta Kuma lamen, nka Setana be na o nege ka o kuma bo o jusukun na, janko o kana la Ala ta Kuma ra ka kisi. ¹³ Simankise minw benbenna fara kan, o koro ye mogo minw be Ala ta Kuma lamen, ka son o ma ni ninsondiya ye; nka o kuma te lilin don ka taga yorojan o kono. O be to lanaya ra wagati donin, nka ni Setana ka o korobo k'a fle doron, o be lanaya dabra. ¹⁴ Simankise minw benbenna janiw ce ra, o koro ye mogo minw ka Ala ta Kuma lamen, nka sani wagati do ye se, hamikow, ani naforokow, ani dunupa panagbekow be don o jusu ra ka o ta lanaya degu fo ka a cen. A be ke i n'a fo siman min jara ka a den kogobari to. ¹⁵ Ayiwa, simankise minw benbenna dugukolonuman na, o koro ye mogo minw be Ala ta Kuma men ka son a ma ni jusukunpuman ye, ani jusukun gbenin, ka to a kan ni kan kelen ye, ka jija fo ka den.»

Fitinayeelen ta ko
(Marika 4.21-25)

¹⁶ Yesu k'a fo tuun ko: «Mogo si te fitina mana ka fiye biri a kunna, walama k'a bla lanan jukoro. I be a bla fitinablayo le ra, janko minw be don bon kono, olugu ye a yeelen ye. ¹⁷ Ayiwa, fen dogonin si te yi, ni min tena yira; gundo si te yi ni min tena bo kene kan. ¹⁸ O le koson, aw ye aw ta lamencogo korosi kosebe; sabu do be min fe ka ban, do were bena di o tigi le ma; nka do te min fe, hali a b'a miiri ko fitini min b'a fe, o bena bosu a ra.»

Yesu be mogo minw jate a somogow ye
(Matiyu 12.46-50; Marika 3.31-35)

¹⁹ Yesu bamuso ni Yesu balemaw nana a fe. Nka jama caya koson, o ma se ka gbara a koro. ²⁰ Mogow ka o ko fo Yesu ye, ko: «I bamuso ni i balemaw be kene ma; o b'a fe ka kuma n'i ye.» ²¹ Yesu ka o mogow jaabi ko: «Minw be Ala ta Kuma lamen ka a ke, olugu le ye ne bamuso ni ne balemaw ye.»

Yesu ka foyoba lalo baji kan
(Matiyu 8.23-27; Marika 4.35-41)

²² Lon do, Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: «An ye taga ba pa do kan!» O donna kurun do kono ka taga. ²³ Ka

o tagato to, Yesu sunogora. Doonin kera, fɔɔba do barara ka wuri ji kan. Fɔɔ tun be ji serira ka don kurun kono, fo kurun tun be jini ka jigi ni o ye ji jukoro. ²⁴ Karamogoden dow gbarara Yesu ra ka a lakunu; o ko: «Matigi, Matigi, an sato fe ji ra!» Yesu wurira ka songo fɔɔ ni ji ra; fɔɔ ni ji malara, yoro sumana. ²⁵ O ko, Yesu k'a fo o ye ko: «O tuma aw ta lanaya be min le?» Karamogodenw siranna, ka kabakoya fo o ka ke a fo ye jagon ye ko: «E! Nin ce ye mogog suguya juman le ye? A be kuma hali fɔɔ ni ji fe, o be a kan mina.»

*Yesu ka jinaw ghen ka bo ce do ra Gerasa mara ra
(Matiyu 8.28-34; Marika 5.1-20)*

²⁶ Yesu ni a ta karamogodenw tagara se ba ko, Gerasakaw ta mara ra; o yoro nasinna Galile mara ma. ²⁷ Yesu jigito ka bo kurun kono, o dugu ce do nana Yesu kunben. Jina caman tun be o ce ra; a fari lakolon le tun be yaala kabini wagtijan. A tun te son ka to so kono; a tun be to kaburulo le ra. ²⁸ A ka Yesu ye minke, a ka kule ci ka na ben dugu ma Yesu sen koro ka peren ko: «Mun le be ne ni i ce, Yesu, Den* min bora Ala Korotaninba ra? Ne be i daari, sabari i kana ne toro.» ²⁹ A tun be o fora sabu Yesu tun k'a fo jina ye ko a ye bo ce ra. Jina tun be to k'a ben tuma caman. Mogow tun be a boro fla siri ni negjoroko ye, ka a sen don negere janko a ye to yoro kelen na, nka a tun be o negew bee tigetige; jinaw fana tun be taga ni a ye kongo kono.

³⁰ Yesu ka a jininka ko: «I togo ye di?» A ko: «Ne togo ye ko <Jamaba> »; sabu jina caman le tun b'a ra. ³¹ Jinaw ka Yesu daari ko a ye sabari, a kana olugu bla ka taga toroyoro ra.

³² O y'a soro, lekuruba do tun be domuni kera o yoro ra kuru kere fe. Jinaw ka Yesu daari ko a ye sabari k'a to olugu ye taga don lew ra; Yesu ko o ye bo ka taga. ³³ Jinaw bora ce ra ka taga don lew ra. Lekuru bee girinna ka jigi kuru jigijigi fe ka taga ben baji ra. O bee fagara ji ra. ³⁴ Legbenbagaw ka o ye minke, olugu borira ka taga o fo dugu kono, ani togodaw ra. ³⁵ Mogow bora ko o be taga a fe. O sera Yesu koro tuma min na, jinaw bora ce min na, o ka o siginin ye Yesu koro, derege be a kan na, a jamalora. Siranya ka mogow mina.

³⁶ Ayiwa, o ko tun kera minw ja na, olugu ka a lakari mogow tow ye. ³⁷ Gerasa mara mogow bee k'a fo Yesu ye ko a ye taga ka bo olugu ta yoro ra, sabu a ko tun ka siranyaba bla o bee ra. Yesu ni a ta karamogodenw donna kurun kono ka seko ka taga.

³⁸ Yesu sekoto, ce jinatokoro tun ka a daari kosebe ko a y'a to ale ye taga ni a ye. Nka Yesu ka a labla, k'a fo a ye ko: ³⁹ «Seko ka taga i ta somogow fe; Ala ka koba min ke i ye, taga o lakari o ye.» Ce tagara; Yesu ka ko min ke a ye, a ka o lakari dugu yoro bee ra.

*Zayirusi denmuso kunuko ni muso do keneyako
(Matiyu 9.18-26; Marika 5.21-43)*

⁴⁰ Yesu sekora ka na minke, jamaba nana a kunben, sabu o bee tun be a makonona. ⁴¹ Ce do tun be yi, a togo ye ko Zayirusi, ale le tun ye o yoro karanso* kuntigi ye. A nana Yesu fe ka na a kinbiri gban Yesu koro ka a daari ko a ye sabari ka taga ale ta so. ⁴² Sabu denmusionin kelenpe le tun b'a fe, min si tun be san tan ni fla bo; o tun banara fo a be jini ka sa. Ayiwa, Yesu tagato o ce ta so, jama tun ka a lamini fan bee ra fo ka a gbende o ce ra.

⁴³ O y'a soro muso do tun be yi, joribonbana tun be o ra kabini san tan ni fla. A borofenw bee tun banna flakebagaw fe, nka o si ma se ka a keneya. ⁴⁴ A gbarara Yesu ra a ko fe, ka na maga a ta derege dagbolo ra. O yoronin bee a ta joribon lora. ⁴⁵ Yesu ka jininkari ke ko: «Jontigi le magara ne ra?» I n'a fo mogo si ma son ka lo a ra, Piyeri ko: «An karamogo, i m'a ye jama ka i lamini cogo min na fo ka i gbende wa?» ⁴⁶ Yesu ko: «Can lo, nka mogo do koni magara ne ra, sabu ne k'a ye ko se bagaya do bora ne ra.»

⁴⁷ Ayiwa, muso k'a ye ko ale ka min ke ko o lonna minke, a yereyere to nana a kinbiri gban Yesu koro. Kun min na a magara Yesu ta derege ra, ani a keneyara yoronin kelen na cogo min na fana, a ka o bee fo Yesu ye mogo bee na na. ⁴⁸ Yesu ko a ma ko: «Ne denmuso, i ta lanaya ka i kisi; taga hera ra!»

⁴⁹ Ka Yesu to kuma ra, ce do bora karanso* kuntigi ta so ka na a fo ko: «I denmuso sara, i kana karamogo sege tuun!» ⁵⁰ Yesu ka o kuma men minke, a k'a fo karanso kuntigi ye ko: «I kana siran! La ne ra doron, i denmuso bena wuri!»

⁵¹ O tagara se Zayirusi ta so minke, Yesu ma son mogo si ye don ni a ye bon kono, fo Piyeri ni Yuhana ni Yakuba ni den face ni a bamuso. ⁵² Mogow bee tun be kasira den su kunna, ani ka kule. Yesu ko: «Aw kana kasi; a ma sa, a be sunogora le.» ⁵³ Mogow ka ke a logobo ye, sabu o bee tun k'a lon ko den sara yere le. ⁵⁴ Yesu ka den mina a boro ma, k'a fo ni fanga ye ko: «Ne den, i wuri!» ⁵⁵ Den nin kosegira a ma; o yoronin bee, a wurira. Yesu ko o ye domuni di a ma. ⁵⁶ O ko ka den face ni a bamuso kononoban. Yesu k'a fo o ye ko o kana o ko lakari mogo si ye.

9

*Yesu ka karamogodenw ci ka taga waajuri ke
(Matiyu 10.5-15; Marika 6.7-13)*

¹ O ko, Yesu ka a ta karamogoden tan ni fla lajen. A ka fanga ni sebagaya di o ma janko o ye se ka jinaw bee ghen, ani ka banabagatow keneya. ² A ka o ci ka taga Ala ta masaya ko waajuri ke, ani ka banabagatow keneya. ³ A k'a fo o ye ko: «Aw kana foyi ta ka taga tagama ra: aw kana bere ta, walama boru, walama domunifen, walama wari; aw kana derege fla ta. ⁴ Ni aw jigira lu min konu, aw ye to o lu konu, fo ka taga aw bo o yoro ra. ⁵ Nka ni yoro min mogow ma son ka aw lajigi, aw boto o yoro ra, aw ye aw sennabuguri gbongbon; o bena ke aw seere ye o mogow kama.»

⁶ Ayiwa, ciradenw bora ka taga duguw ra, ka Kibaro Diman waajuri ke, ka banabagatow keneya fana o yorow bee ra.

*Herodi hakiri jagamina Yesu ta ko ra
(Matiyu 14.1-12; Marika 6.14-29)*

⁷ Ayiwa, ko minw bee tun be kera, jamanatigi Herodi* nana o men; a hakiri jagamina, sabu mogow dow tun b'a fora ko Yuhana Batizerikebaga le kununa ka bo saya ra. ⁸ Dow ko, ko cira Iliya* le nana tuun; dow fana ko, ko folofolo ciraw kelen le kununa. ⁹ Herodi ko: «Yuhana koni, ne ka ale kun tige. Nin kow bee be fora min ta ko ra sisan, o tuma ale ye jon le ye?» O ra, Herodi yere tun b'a fe ka Yesu ye.

*Yesu ka domuni di jama ma
(Matiyu 14.13-21; Marika 6.30-44; Yuhana 6.1-14)*

¹⁰ Ayiwa, Yesu ta ciradenw* sekora ka na tuma min na, o ka fen o fen ke, o ka o bee lakari a ye. O tuma Yesu wurira ka taga ni o ye o danna dugu do kere fe, min togo ye ko Betisayida.

¹¹ Mogow nana a lon ten minke, o tugura o ko. Yesu ka o mina ka ja; a ka Ala ta Masaya* ko fo o ye. Minw fana tun man kene, a ka olugu keneya.

¹² Ayiwa, tere tun be jini ka ban. A ta karamogoden tan ni fla gbarara a ra k'a fo a ye ko: «Mogow labla janko o ye taga kerefeduguw ra, ani togodaw ra, ka taga siyoro jini, ani domuni; sabu an be kongo le konu yan.» ¹³ Nka Yesu ka o jaabi, ko: «Aw yere ye domuni di o ma!» O k'a fo a ye ko: «Burukun looru ni jegeden fla doron le be an fe. Yala i b'a fe an ye taga domuni san ka na a di nin jama bee ma wa?»

¹⁴ Ce waga looru jognna le tun be o jama ra. Yesu ko a ta

* 9:8 9.8 Iliya: Dow b'a fo a ma ko Eli.

karamogodenw ma ko: «Aw ye mogow lasigi mogo bilooru looru.»¹⁵ Karamogodenw k'a ke ten; o ka jama bee lasigi.¹⁶ O ko, Yesu ka o burukun looru ni jegeden fla ta, ka a ja korota san fe, ka baraka la Ala ye; o ko, a ka o tigetige ka o di a ta karamogodenw ma ko o ye a tarantaran jama ra.¹⁷ Mogo bee ka domuni ke fo ka fa. O ko, burukunkurun ni jega to minw tora, o ka segi tan ni fla fa ni o ye.

Piyeri ko Yesu ye Kisibaga ye
(Matiyu 16.13-28; Marika 8.27-9.1)

¹⁸ Lon do, Yesu tun be Ala daarira yoro do ra a danna; a ta karamogodenw tun be ni a ye. A ka o jininka ko: «Mogow be ne jatera jontigi le ye de?»¹⁹ O k'a jaabi ko: «Dow ko, ko i ye Yuhana Batizerikebaga le ye, dow ko, ko i ye cira Iliya le ye, dow fana ko, ko folofolo ciraw do le kununa.»

²⁰ Yesu ko o ma ko: «Aw do? Aw ta miiriya ra ne ye jontigi le ye?» Piyeri k'a jaabi ko: «Ele le ye Kisibaga* ye, Ala ka min panawoloma.»

Yesu ta saya ni a kunuko
(Matiyu 16.20-23; Marika 8.31-33)

²¹ Yesu k'a fo o ye k'a gbelaya ko o kana o ko fo mogow si ye. ²² Yesu k'a fo o ye fana ko Min kera Adamaden ye*, ko jagboya lo ko o ye tooro kosebe; cekorobaw, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamogow* bena ban a ra, ka a mina ka a faga. Nka a tere sabanan, a bena kunu.

Mogo be tugu Yesu ko cogo min na
(Matiyu 16.24-28; Marika 8.34-9.1)

²³ O ko, Yesu k'a fo o bee ye ko: «Ni mogow min b'a fe ka tugu ne no fe, o tigi ka kan ka ban a yere ra, k'a ta gbengbenyiri ta† lon o lon ka tugu ne ko. ²⁴ Sabu ni mogow o mogow b'a fe k'a nin kisi, o tigi bena bono a nin na; nka ni mogow o mogow ka bono a nin na ne koson, o tigi bena a nin kisi. ²⁵ Ni mogow ka dunuƙa bee soro ka taga bono a nin na, walama ka a yere halaki, o tuma dunuƙasoro ka mun le ja o tigi ye? ²⁶ O le koson ni mogow o mogow ka maroya ka ne ni ne ta kuma ko fo, Min kera Adamaden ye*, ni o nana don a ta noro ra, ani a Fa Ala ni meleke saninmanw ta noro, ale fana bena maroya k'a fo ko o tigi ye ale ta ye. ²⁷ Can ra, ne b'a fo aw ye ko minw be yan bi, o dow tena sa fiyewu, fo o ye Ala ta Masaya* nato ye.»

Yesu noro yirara karamogodenw na
(Matiyu 17.1-8; Marika 9.2-8)

† 9:23 9.23 Ka gbengbenyiri ta, o koro ye ka son tooro bee ma, ka son hali saya yere ma.

²⁸ Ayiwa, tere seegi jɔŋɔn tɛmɛnin kɔ, Yesu tagara ni Piyeri ni Yuhana ni Yakuba ye kuru dɔ kan ka taga Ala daari. ²⁹ Ka Yesu to Aladaari ra, a pada cogoya yelemana, a ta faniw yelemana ka gbɛ pepe. ³⁰ Cɛ fla nana kɛ kuma ye ni Yesu ye; o tun ye cira Musa ni cira Iliya ye. ³¹ Olugu mɔɔ fla nɔɔɔman tun nana; Yesu tun ka kan ka taga Zeruzalemu ka taga Ala sago kɛ, ka sa cogo min na, o tun bɛ kumana ni Yesu ye o kow le ra. ³² O y'a sɔɔ Piyeri ni a tɔjɔŋɔnw tun sunɔɔra. O nana kunu minke, o ka Yesu ni o cɛ fla nɔɔɔman ye. ³³ O cɛ fla nana kɛ taga ye tuma min na ka bɔ Yesu kɔɔ, Piyeri ko Yesu ma ko: «An karamɔɔ, an nana yan minke, o pana dɛ! A to an ye fanibon saba lɔ: ele ta kelen, cira Musa ta kelen, ani cira Iliya ta kelen.» Piyeri kɔni tun ka o kuma fɔ a yɛɛ kun fɛ le. ³⁴ Ka Piyeri to o kuma ra, sankaba dɔ nana o bɛɛ datugu. Piyeri ni a tɔjɔŋɔnw k'a ye ko sankaba ka olugu datugu minke, o siranna. ³⁵ Kumakan dɔ bɔra sankaba ra, ko: «Nin le ye ne Dence janawolomanin ye; aw y'a lamɛn!» ³⁶ O kuma fɔnin kɔ, karamɔɔdenw ma mɔɔ si ye ni Yesu kelen tɛ. O bɛɛ jera o ko kan; o wagati ra, o tun ka ko minw ye, o ma sɔn ka o lakari mɔɔ si ye.

Yesu ka den jinatɔ dɔ kenɛya
(Matiyu 17.14-18; Marika 9.14-27)

³⁷ O lon dugusagbɛ, Yesu ni a ta karamɔɔdenw jigira ka bɔ kuru kan minke, jamaba nana o kunben. ³⁸ O jama cɛ ra, cɛ dɔ kumana ni fanga ye ko: «An karamɔɔ, ne bɛ i daari, sabari ka ne dence flɛ! A kelenpe le bɛ ne fɛ! ³⁹ Jina dɔ le b'a ra, ni o jina ka a mina wagati min na, a bɛ kule ci, jina bɛ a yuguyugu ni fanga ye, a da bɛ kanga bɔ, a b'a tɔɔɔ kɔsɛɛ ka sɔɔ ka a bla. ⁴⁰ Ne ka i ta karamɔɔdenw daari ko o ye o jina gbɛn, nka o ma se.» ⁴¹ Yesu ko: «Aw mɔɔjugu lanabariw, ne bɛna to ni aw ye fɔ tuma juman, janko aw ye la ne ra? Ne bɛna aw ta kow sɔnmina fɔ ka taga se wagati juman le?» A ko cɛ ma ko: «Na ni i dence ye yan.» ⁴² Den surunyara Yesu ra minke, jina k'a yuguyugu ni fanga ye ka a firi dugu ma. O tuma Yesu sɔngɔra jina ra, ko a ye bɔ den na; a ka den kenɛya k'a di a face ma. ⁴³ Mɔɔ minw tun bɛ o yɔɔ ra, o bɛɛ kabakoyara kɔsɛɛ Ala ta sebakaya kosɔn.

Yesu k'a ta saya ko fɔ tuun
(Matiyu 17.22-23; Marika 9.30-32)

O mɔɔɔw tun ninsɔndiyara, fɔ ka o kɔnɔnɔban Yesu ta kokɛninw kosɔn. Yesu ka o ye minke, a k'a fɔ a ta karamɔɔdenw ye ko: ⁴⁴ «Aw ye aw toro malɔ ka nin kuma lamɛn ka ja: Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna o mina, ka a

don mɔgɔw boro.» ⁴⁵ Nka karamɔgɔdenw tun ma o kuma kɔrɔ lɔn. O kuma kɔrɔ tun dogora o ma, janko o kana a faamu. O fana tun be siranna ka Yesu jininka kuma kɔrɔ ra.

Mɔgɔ min ye namɔgɔ ye Ala fe
(*Matiyu 18.1-5; Marika 9.33-37*)

⁴⁶ Ayiwa, sɔsɔri dɔ nana wuri karamɔgɔdenw ce ra, ko jontigi le ye olugu ra namɔgɔ ye. ⁴⁷ Yesu ka o ta miiriya lɔn minke, a ka denfitini dɔ ta ka a lɔ a yere kɔrɔ. ⁴⁸ A ko karamɔgɔdenw ma ko: «Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka nin denfitini mina ka ja ne tɔgɔ kosɔn, o tigi ka ne yere le mina ka ja. Ni mɔgɔ o mɔgɔ fana ka ne mina ka ja, min ka ne ci, o tigi ka o le mina ka ja. Ni mɔgɔ min ka a yere ke aw be ra fitini ye, o tigi le ye namɔgɔ ye.»

An juguw ani an jinw ye
(*Marika 9.38-40*)

⁴⁹ Yuhana k'a fɔ Yesu ye ko: «An karamɔgɔ, an ka ce dɔ ye, a be jinaw gbenna ka bɔ mɔgɔw ra i tɔgɔ baraka ra; an ka a bari o ra, sabu a te ni an ye.» ⁵⁰ Yesu ko a ma ko: «Aw kana a bari o ra! Sabu ni mɔgɔ min te aw jugu ye, o tigi ye aw jin le ye.»

Samari dugumɔgɔw ma sɔn Yesu ma

⁵¹ Ayiwa, Yesu bɔwagati dunuɓa ra ka taga Ala fe, o wagati surunyara minke, a k'a latige ko ni a ka ke cogo o cogo, ale ka kan ka taga Zeruzalemu. ⁵² Nka sani a ye sira ta, a ka ciraden dɔw ci ka taga a ja fe. O ciradenw tagara se Samari dugu dɔ ra. O ka o dugumɔgɔw daari ko o ye jatigiya di olugu ma Yesu ye. ⁵³ Nka o dugumɔgɔw ma sɔn Yesu ye jigi olugu fe sabu a be tagara Zeruzalemu le. ⁵⁴ Yakuba ni Yuhana ka o men minke, olugu dimina. O ko Yesu ma ko: «Matigi, i te a to an ye tasuma lajigi ka bɔ san fe ka o be halaki wa?» ⁵⁵ Yesu ka a ja munu ka songɔ Yakuba ni Yuhana ra. A ko o ma ko: «Jusu suguya min be aw ra, aw ma o lɔn de! ⁵⁶ Min kera Adamaden ye*, ale ma na mɔgɔw halakiyɔrɔ ra, a nana ka na o kisi le!» O temena o dugu kan ka taga dugu dɔ were ra.

Karamɔgɔdenya ni a tɔrɔ
(*Matiyu 8.19-22*)

⁵⁷ O tagato sira kan, mɔgɔ dɔ ko Yesu ma ko: «Matigi, ne b'a fe ka tugu i kɔ, ni i be taga yɔrɔ o yɔrɔ.» ⁵⁸ Yesu k'a jaabi ko: «I k'a lɔn ko dinga be kongowuruw fe, naga fana be kɔnɔninw fe, nka Min kera Adamaden ye*, yɔrɔ si te o fe a be se k'a yere laganfiya yɔrɔ min na de!»

⁵⁹ Yesu k'a fɔ mɔgɔ wɛrɛ ye ko: «Tugu ne kɔ!» Ale ko Yesu ma ko: «Matigi, a to ne ye taga ne faɛ su don fɔlɔ!»
⁶⁰ Yesu ko a ma ko: «A to suw yɛrɛ ye o ta suw don. Ele ye taga Ala ta Masaya* ko waajuri kɛ.»

⁶¹ Dɔ wɛrɛ ko Yesu ma tuun ko: «Matigi, ne kɔni b'a fɛ ka tugu i kɔ, nka a to ne ye taga sara ne ta somɔgɔw ra fɔlɔ.»

⁶² Yesu ko ale ma ko: «Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ misidaba mina, k'a kɔ fɛ, o tigi tɛ Ala ta Masaya* baara ja.»

10

Yesu ka karamɔgɔden biwolonfla ni fla ci

¹ Ayiwa, o kɔ fɛ, Yesu ka karamɔgɔden biwolonfla ni fla wɛrɛ wele ka o ci a yɛrɛ ja, mɔgɔ fla fla. A yɛrɛ tun bɛna se dugu o dugu ra, ani yɔrɔ o yɔrɔ ra, a ka o bla ka taga o yɔrɔw bɛɛ ra. ² A ko o ma ko: «Siman tigeta ka ca, nka baarakebagaw ka dɔgɔ. Aw ye forotigi daari, janko a ye baarakebagaw ci ka taga a ta siman tige. ³ Ayiwa, aw ye taga. Ne bɛ aw ci ka taga, i ko sagadennin minw bɛ taga waraw cɛ ra. ⁴ Aw kana wari bla aw yɛrɛ kun, aw kana bɔrɔ ta, walama sanbaraw; aw kana mɔgɔ si fo sira ra. ⁵ Ni aw ka don lu o lu ra, aw ye o lu mɔgɔw fo fɔlɔ, ko: «Ala ye hɛra kɛ aw ye.» ⁶ Ni i y'a sɔrɔ ko hɛramɔgɔ bɛ o lu kɔnɔ, o tuma o tigi bɛna aw ta fori dugawu sɔrɔ. Ni o tɛ, aw ta fori dugawu bɛna to aw yɛrɛ kan. ⁷ Ni lu min mɔgɔw ka sɔn aw ma, aw ye to o lu le kɔnɔ. Ni o ka domunifɛn min di aw ma, aw ye o domu. Ni o ka minnifɛn min di aw ma, aw ye o min, sabu baaraden ka kan ni a ta sara ye. Aw kana aw ta jatigiya yɛlɛma. ⁸ Ni aw ka don dugu o dugu kɔnɔ, ni o ka sɔn aw ma ka na domunifɛn o domunifɛn sigi aw kɔrɔ, aw ye o domu. ⁹ Banabagatɔ minw bɛ o dugu kɔnɔ, aw ye o kɛnɛya. Aw y'a fɔ mɔgɔw ye ko: «Ala ta Masaya* wagati surunyara aw ra.» ¹⁰ Nka ni aw donna dugu o dugu kɔnɔ, ni o mɔgɔw ma sɔn aw ma, aw ye taga lɔ sira kan k'a fɔ o ye ko: ¹¹ «Hali aw ta dugu buguri min bɛ anw sen na, anw bɛ o gbongbon ka bɔ an sen na ka a to aw kan. Nka o bɛɛ n'a ta, aw ka kan k'a lɔn ko Ala ta Masaya* surunyara aw ra.»

¹² «Ne b'a fɔ aw ye ko kiti lɔn na, Sodɔmu* dugumɔgɔw ta kiti belɛn bɛna nɔgɔya ka tɛmɛ o dugumɔgɔw ta kan.»

Yesu ka dugu dɔw mafiyɛnya (Matiyu 11.20-24)

* **10:12** 10.12 Sodɔmu dugumɔgɔw ta juguya koson fɔlɔfɔlɔ, Ala tun ka o bɛɛ faga ni tasuma ni kiribi ye (Damina 19.24-28).

13 Yesu ko: «Korazenkaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Bɛtisayidakaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Sabu kabako minw kera aw fɛ yan, ni o jɔgɔn tun kera Tiri, walama Sidɔn†, olugu tun bɛna nimisa o ta jurumunw na kabini wagatijan, ka bɔrɔfani don o yɛrɛ ra, ka sigi bugurigbɛ ra. 14 O le kosɔn, kiti lon na, Tirikaw, ani Sidɔnkaw ta kiti belɛn bɛna nɔgɔya ka tɛmɛ aw ta kan. 15 Ayiwa, Kapɛrinahumukaw, aw do? Aw b'a miiri ko aw ta dugu bɛna bonya ka se fɔ sankolo ma wa? Fiyewu! A bɛna jigi le ka se fɔ jahanama kɔnɔ.»

16 Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: «Ni mɔgɔ min ka aw lamɛn, o tigi ka ne le lamɛn; ni mɔgɔ min banna aw ra, o tigi banna ne le ra; ni mɔgɔ min banna ne ra, o tigi banna ne cibaga le ra.»

Karamɔgɔdenw kɔsegira ka na

17 Ayiwa, karamɔgɔden biwolonfla ni fla tagara, ka kɔsegi ka na, o jusu diyaninba; o ko Yesu ma ko: «Matigi, i tɔgɔ baraka ra, hali jinaw bɛ siran an ja; ni an ka min fɔ, o bɛ o kɛ.» 18 Yesu ka o jaabi, ko: «Can lo, ne tun bɛ Setana bɔtɔ yera sankolo ra ka ben i ko san bɛ manamana ka jigi cogo min na. 19 Ayiwa, ne ka se di aw ma, ko aw ye tagama saw ni bundeninw kan, ka jugu Setana ta sebayaw bɛɛ dɔndɔn ni aw sen ye; kojugu si tɛna aw sɔrɔ. 20 Nka o bɛɛ n'a ta, aw kana jagari ko jinaw bɛ siran aw ja ka aw kan mina; aw tɔgɔ min sebera sankolo ra, aw ye jagari o le ra.»

Yesu jagarira a ta karamɔgɔdenw kosɔn (Matiyu 11.25-27; 13.16-17)

21 O wagati yɛrɛ ra, Nin Saninman* ka Yesu jusu fa jagari ra; a ko: «Ne Fa Ala, sankolo ni dugukolo tigi, ne bɛ baraka la i ye, sabu i ka nin kow dogo dunuɔa hakiritigiw, ani a kolɔnbagaw ma, k'a yira denmisɛnw na; can lo, ne Fa Ala, sabu o le diyara i ye.»

22 Yesu ko: «Ne Fa ka fɛn bɛɛ labla ne ye. Mɔgɔ si tɛ Dɛncɛ lon ni Fa Ala tɛ, mɔgɔ si fana tɛ Fa Ala lon ni Dɛncɛ tɛ, ani ni Dɛncɛ b'a fɛ k'a yira mɔgɔ min na.»

23 O kɔ, a k'a ja munu a ta karamɔgɔdenw fan fɛ, k'a fɔ olugu ye o danna, ko: «Aw ja bɛ min na, ni mɔgɔ minw ka o ye, olugu ta pana. 24 Sabu ne b'a fɔ aw ye ko aw bɛ min yera, cira caman, ani masacɛ caman tun b'a fɛ ka o ye, nka o m'a ye; aw bɛ min mɛna, o tun b'a fɛ ka o mɛn, nka o m'a mɛn.»

Samarikacɛ mɔgɔɔnuman ta ko

† 10:13 10.13 Tiri ni Sidɔn dugumɔgɔw tun ye siya werɛ mɔgɔw ye, minw ta kewalɛw tun ka jugu kɔsɛbɛ.

²⁵ Ayiwa, sariya karamogoba do tun b'a fe ka Yesu korobo; a wurira ka lo ka Yesu jininka ko: «An karamogo, ne ka kan ka mun le ke ka panamanya banbari soro?» ²⁶ Yesu k'a jaabi ko: «Mun le sebera Ala ta sariya* ra? Ele ka a karan k'a faamu cogo di?» ²⁷ A ka Yesu jaabi ko: «A sebera ko: <I ka kan ka i Matigi Ala kanu ni i jusukun bee ye, ani i nin bee, ani i baraka bee, ani i ta miiriya bee, ani ka i mogogon kanu i ko i yere.> » ²⁸ Yesu k'a fo a ye ko: «I ka min fo, o jana; o sira tagama, i be kisi.»

²⁹ Nka ce tun b'a fe ka jo di a yere ma minke, a ko Yesu ma ko: «Jon le ye ne mogogon ye?»

³⁰ Yesu ka a jaabi ni talen do ye; a ko: «Ce do le tun bora Zeruzalemu, a be tagara Zeriko. Benkannikebaga dow benna a kan sira ra; o ka a bororafenw bee bosu a ra, ka a bugo ka a mandimi, ka taga ka a lanin to saya ni panamanya ce. ³¹ A nana ke ko sarakalasebaga* do tun be temena o sira kelen fe; ale nana se ce mandiminin lanin ma, a k'a ye, nka a temena a koru ka taga. ³² Alabatoso baaraden do fana nana teme o sira kelen fe. A nana ce lanin ye, nka a temena a koru ka taga. ³³ Ayiwa, Samarika do dugutagato nana teme o sira kelen fe; ale ka ce ye minke, a hina donna a ra. ³⁴ A gbarara a ra, ka a ta joriw flake, ka turu ni duven mun o ra ka o siri. O ko, a ka a ta ka a la a yere ta fali kan, ka taga ni a ye lonanjigibon do ra, ka a janto a ra. ³⁵ Dugu gbera minke, a ka bonsara bo k'a di bontigi ma k'a fo a ye ko: <I janto nin ce ra; ni wariko o wariko ka bo a ra ka teme nin kan, ne sekoto bena o sara.> »

³⁶ Ayiwa, Yesu ka ce jininka ko: «Ele ta miiriya ra o, nin mogo saba ra, juman le ka a yere ke ce mandiminin mogogon ye?» ³⁷ Ce ka Yesu jaabi ko: «Min hinara a ra k'a ta ka taga a flake, o le ka a yere ke a mogogon ye.» Yesu ko: «Taga, ele fana ye o jon ke!»

Yesu tagara Mariti ni Mariyamu ta so

³⁸ Ayiwa, Yesu ni a ta karamogodenw tun be sira kan ka taga Zeruzalemu. O tagara don dugu do konu; muso do tun be o dugu konu min togo tun ye ko Mariti. Ale ka Yesu ni a ta karamogodenw lajigi a ta so. ³⁹ Mariti dogomuso do tun be yi, o togo tun ye ko Mariyamu. Mariyamu tagara sigi Matigi Yesu koru ka to ka a ta kumaw lamena. ⁴⁰ O y'a soru Mariti kelen pagbannin tun be baara ra bon konu. Mariti nana gbara Matigi Yesu ra k'a fo a ye ko: «Matigi, ne dogomuso ka ne kelen to baara ra tan, i te o jate wa? A fo a ye ko a ye ne dema.» ⁴¹ Nka Matigi ka a jaabi ko: «Mariti, Mariti, ele be hamina, ka i yere pagban ni ko caman ye. ⁴² Nka

nafa be fen kelenpe le ra. Mariyamu ka fenɗuman yere le janawoloma; mɔɔ si tena se ka o bɔsi a ra.»

11

Ala daaricogo

(Matiyu 6.9-13; 7.7-11)

¹ Lon dɔ, Yesu tun be Ala daarira yɔɔ dɔ ra. A banna tuma min na, a ta karamɔɔɗen dɔ k'a fɔ a ye ko: «Matigi, an karan Aladaari ra i ko Yuhana ka a ta karamɔɔɗenw karan cogo min na.» ² Yesu k'a fɔ o ye ko: «Ni aw b'a fe ka Ala daari, aw y'a fɔ ko:

An Fa Ala, i tɔɔ saninman ye bonya mɔɔ be fe.

I ta Masaya* ye na.

³ An ta lon o lon domuni di an ma.

⁴ An ta jurumunw yafa an ma, sabu an fana be yafa an hakɛtabagaw ma.

I kana to Setana ye an nege ka an bla kojugu ra.»

⁵ Ayiwa, a ko karamɔɔɗenw ma ko: «Ni aw dɔ wurira su cɛmance ra ka taga aw terice dɔ fe ka taga a ta da gbasi k'a fɔ a ye ko: <Ne terice, wuri ka burukun saba di ne ma, ⁶ sabu ne terice dɔ bɔra dugu dɔ ra ka na ne fe, nka domuni foyi te ne fe k'a di a ma.> ⁷ I terice be se ka to bon kɔɔ k'a fɔ ko: <Ce, i kana ne tɔɔ sa! Ne ka ne ta da sɔɔ ka ban, ne ni ne ta denw be lanin lo ka ban. Ne te se ka wuri ka domuni di i ma.> ⁸ O be n'a ta, ne b'a fɔ aw ye ko hali ni a ma wuri ka buru di a ma o ta teriya kosɔn, ni a k'a pagban kosebe, a bena wuri; a mako be fen o fen na, a bena o be di a ma.

⁹ «O kosɔn ne b'a fɔ aw ye ko: Aw ye daariri ke, a bena di aw ma; aw ye jinini ke, aw bena a ye; aw ye da gbasi, da bena ye aw ye. ¹⁰ Sabu ni mɔɔ o mɔɔ ka fen daari, o tigi bena o sɔɔ; ni mɔɔ min ka fen jini, o tigi bena o ye; ni mɔɔ min ka da gbasi, da bena ye o tigi ye. ¹¹ Face juman le be aw ce ra, ko ni a den ko a be jɛge fe, a be sa mina k'a di a ma? ¹² Walama ni den ko sisefan, a be bundenin mina k'a di a ma? ¹³ Ayiwa, aw minw ka jugu, ni aw be fenɗuman lon k'a di aw denw ma, aw ma la a ra ko Fa Ala min be sankolo ra ko ale be se ka Nin Saninman* di a daaribagaw ma fɔ ka teme aw ta diri jɔɔn kan wa?»

Yesu ta fanga ma bɔ Setana ra

(Matiyu 12.22-30; Marika 3.22-27)

¹⁴ Lon dɔ, Yesu tun be jina gbenna ka bɔ ce dɔ ra; o jina tun ka o ce ke bobo ye. Jina bɔra minke, bobo ka ke kuma ye; jama be kabakoyara. ¹⁵ Nka mɔɔ dɔw tun b'a fora ko:

«Yesu be jinaw gbenna ni jinaw kuntigiba Setana yere ta sebagaya le ye.»

¹⁶ Dow fana tun b'a fe ka Yesu korobo; o ko a ye tagamasiyen do yira olugu ra, min b'a yira ko a bora Ala ra. ¹⁷ Nka Yesu tun ka o mogow ta miiriya lon; a ko o ma ko: «Ni masaya min o min ta mogow ka taran ka jagon kere, o masaya be halaki, a bonw be benben jagon kan. ¹⁸ Ayiwa, ni Setana ka a yere jengogonw kere, a ta masaya te se ka laban. Aw ko, ko ne be jinaw gbenna jinaw kuntigiba Setana baraka le ra. ¹⁹ Ayiwa, ni ne be jinaw gbenna jinaw kuntigiba le baraka ra, o tuma, aw yere ta mogow, olugu be o gbenna jon baraka le ra? Aw yere ta mogow le bena o kuma ben aw kan. ²⁰ Nka i n'a fo ne be jinaw gbenna ni Ala ta sebagaya le ye, o b'a yira ko Ala ta Masaya* nana se fo aw ma.

²¹ «Ce barakaman min be a ta lu korosi ni kerekeminanw ye a boro, mogosi te se ka maga o tigi borofen na de! ²² Nka ni mogow were nana, min baraka ka bon ni ale ta ye, ni o benna a kan ka se a ra, o tuma a jigi tun be a ta kerekeminan minw kan, a be o bee bosi a ra, ka a borofenw mina ka o tarantaran mogow ra.

²³ «Ayiwa, ni mogow min te ne fe, o tigi ye ne jugu le ye. Ni min te ne demena ka a lajen, o tigi b'a yeregera le.»

Jina min sekora ka na
(Matiyu 12.43-45)

²⁴ Yesu ko: «Ni jina ka bo mogow do ra, o jina be taga yaalayaala kongo kono ka laganfiyayoro jini, nka a te laganfiyayoro soro; a b'a fo ko: «Ne bena seko ka taga ne boyorokoro ra.» ²⁵ A be seko o tigi fe, ka na a soro o tigi jusukun be i ko bon min kono flanna k'a gbe, ka laben ka na. ²⁶ O tuma a be taga jina wolonfla were jini ka na, minw ka jugu ni ale yere ye; o bee bena don o tigi ra tuun ka to yi. A laban, o tigi cogo be juguya ka teme a cogokoro kan. Ayiwa, bi mogowjuguw ta bena ke ten le.»

Mogow minw ta jana

²⁷ Ka Yesu to kuma ra, muso do tora jama ra ka a kan korota k'a fo Yesu ma ko: «Muso min ka ele kono ta fo ka na i woro, ka sin di i ma, o muso ta jana Ala fe de!» ²⁸ Yesu ka muso jaabi ko: «Mogow minw be Ala ta Kuma lamem ka son k'a ke, olugu ta le jana Ala fe.»

Yunusu ta ko tagamasiyen
(Matiyu 12.38-42)

²⁹ Jama nana caya Yesu koro; a k'a fo o ye ko: «Bi mogow kewale ka jugu. O be tagamasiyen le jinina; nka tagamasiyen were tena ke o ye ni cira Yunusu ta

tagamasiyen te. ³⁰ Sabu cira Yunusu kera tagamasiyen ye Ninivekaw fe cogo min na, Min kera Adamaden ye*, ale fana bena ke tagamasiyen ye bi mɔgɔw fe o cogo kelen le ra. ³¹ Kiti lon na, Seba jamana masamuso bena wuri ka aw bi mɔgɔw jaraki, sabu ale bɔra fo dunuɔa kun do ra ka na masace Sulemani ta hakiritigiyakumaw lamɛn. A bena aw bi mɔgɔw jaraki sabu mɔgɔ do be yan min ka bon ni masace Sulemani ye, nka aw te o lamenna. ³² Kiti lon na, Ninivekaw fana bena wuri ka aw bi mɔgɔw jaraki, sabu cira Yunusu ka waajuri ke minke, o nimisara ka o jogo yeɛma. A bena aw bi mɔgɔw jaraki, sabu mɔgɔ do be yan min ka bon ni cira Yunusu ye, nka aw te o lamenna.»

Naden ye farikolo yeelen ye
(*Matiyu 5.15; 6.22-23*)

³³ Ayiwa, Yesu ko: «Mɔgɔ si te fitina mana ka a dogo, walama ka fiye biri a kunna. A be a bla fitinablayoro le ra, janko minw be don bon na, olugu ye a yeelen ye. ³⁴ Mɔgɔ naden le ye a farikolo ta fitinayeelen ye. Ni i naden ka ji, i fari yoro be be ke yeelen na. Nka ni i naden man ji, i fari yoro be le be ke dibi ra. ³⁵ O koson, aw ye aw yere korosi aw ta yeelen kana na ban ka ke dibi ye. ³⁶ Ni mɔgɔ fari be kera yeelen na, ni dibi te a yoro si ra, o tuma yoro be bena ke yeelen ye, i n'a fo fitina be mana ka yeelen bo cogo min na.»

Yesu ka Farisiw ni sariya karamɔgɔw jaraki
(*Matiyu 23.1-36; Marika 12.38-40*)

³⁷ Yesu bannin ko o kumaw ra, Farisice do ka a wele ko a ye taga domuni ke ale ta so. Yesu tagara sigi domuni na. ³⁸ Yesu tun ma a tege ko Farisiw* ta tegekocogo ra ka soro ka domuni ke minke, o ka Farisice kabakoya. ³⁹ O ra, Matigi Yesu k'a fo o ye ko: «Aw Farisiw, aw be jifiye ni minanw kenemayoro ko k'a gbe, k'a soro aw kononoyoro fanin lo toori ni juguya ra. ⁴⁰ Nalomanw fle! Min ka kenemayoro dan, o kelen le ma kononoyoro fana dan wa? ⁴¹ Aw ye juguya bo aw jusukun na, ka fagantanw son; o le ye saninyari sira ye.

⁴² «Nka bono bena aw soro, aw Farisiw! Sabu aw be aw ta nanko flaburumisenw be kelen kelen yaga bo; nka min ye terenninya ye, ani Ala ta kanuya, aw be o to ko fe. Aw tun ka kan ka kon o le ma, ka ko towa fana ke ka fara o kan.

⁴³ «Bono bena aw soro, aw Farisiw! Sabu karansow kon, sigiyoropumanw le ka di aw ye; aw b'a fe mɔgɔ towa le ye aw fo jamayoro ra. ⁴⁴ Bono bena aw soro, aw Farisiw! Sabu aw be i ko kaburu dogonin. Mɔgɔ bena tagama a kan, i t'a lon ko kaburu lo.»

⁴⁵ Ayiwa, sariya karamogɔba dɔ ko a ma ko: «An karamogɔ, i ka nin kuma min fɔ tan, i be anw fana le dogoyara de!» ⁴⁶ Yesu ka o jaabi ko: «Bɔnɔ bena aw fana sorɔ, aw sariya karamogɔbaw kɔni! Sabu doni minw ta ka gbelen, aw be o le la mogow kun na; k'a sorɔ aw yere te son ka hali aw borokanden kelen maga a ra ka o deme doonin!

⁴⁷ «Bɔnɔ bena aw sorɔ! Sabu aw be ciraw ta kaburuw lo, k'a sorɔ aw bemaw le ka o faga. ⁴⁸ O ra, aw kera aw yere seerew ye, ko aw sonna aw bemaw ta kewalejuguw ma. Aw bemaw ka ciraw faga, aw be o ta kaburuw lo.

⁴⁹ «O le koson, Ala ni a ta hakiritigiya tun k'a fɔ ko: «Ne bena ciraw ci o fe, ani ciradenw*. O bena dow faga, ka dow tɔɔɔ.» ⁵⁰ O koson o ka cira o cira faga, kabini dunuya danwagati ra, Ala bena bi mogow jininka o bee kelen kelen fagako ra, ⁵¹ ka a damina Abila* fagari ra, ka taga a bla fɔ Jakariya ta fagari ma; o ka ale borito faga sarakajenifen* ni Alabatoso yoro saninman* ce. Can ra, ne b'a fɔ aw ye, ko Ala bena bi mogow jininka o bee ra.

⁵² «Bɔnɔ bena aw sorɔ, aw sariya karamogɔbaw! Aw ka lonniya donda ta lakile ta. Aw yere ma don, minw fana b'a fe ka don, aw be olugu bari ka don.»

⁵³ Ayiwa, o kumaw bee ko, Yesu bora o yoro ra ka taga. Sariya karamogow, ani Farisiw ka jininkari gban a ra, ka a darabo cogo bee ra janko a ye kuma. ⁵⁴ O tun b'a fe ka a to a ye kuma benbari dɔ fɔ, janko olugu ye a minasababu sorɔ.

12

Farisiw ta flankafuya (*Matiyu 10.26-27*)

¹ Ayiwa, o wagati ra, mogɔ caman nana lajen Yesu koro. O cayakojugu fe fɔ o tun be yelenyelen jagon sen kan. O tun be mogɔ waga dama dama bo. Yesu k'a damina ka a ta karamogodenw karan folo, k'a fɔ o ye ko: «Aw ye aw yere korosi Farisiw* ta burufunufen na: o ye flankafuya le ye. ² Sabu fen dogonin si te yi, ni min tena yira; gundo si te yi, ni min tena lon. ³ O koson, ni aw ka fen o fen dogo k'a fɔ mogow ye su fe, dibi ra, o bena men tere fe kene kan; ni aw ka fen o fen nunununu mogɔ dɔ toro koro bon kono aw kelen na, dɔ bena peren ka o fɔ kene ma bon san fe.»

Mogɔ ka kan ka siran Ala ja (*Matiyu 10.28-31*)

* **11:51** 11.51 Abila: Dow b'a fɔ ko Abeli.

⁴ Yesu ko: «Ne teriw, ne b'a fɔ aw ye ko mɔgɔ minw be mɔgɔ faga ka farikolo dɔrɔn halaki, aw kana siran olugu na. ⁵ Aw ka kan ka siran min na, o flɛ: Ala min be se ka saya lase aw ma, o kɔ fɛ ka aw firi jahanama kɔnɔ fana, can ra, ne b'a fɔ aw ye ko aw ka kan ka siran ale le na.

⁶ «Yala aw tɛ kɔnɔnin looru fiyeere tama fla dɔrɔn wa? K'a sɔrɔ Ala hakiri be o bɛɛ kelen kelen na. ⁷ Aw kɔni, hali aw kunsigiw bɛɛ jateda lɔnnin lo Ala fɛ. O ra, aw kana siran fiyewu. Nafa be aw ra ka tɛmɛ hali kɔnɔnin caman kan!»

*Ka sɔn walama ka ban Yesu ra
(Matiyu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ Yesu ko: «Ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka sɔn k'a fɔ mɔgɔw na na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, Min kera Adamaden ye*, o fana bɛna a fɔ Ala ta mɛlɛkɛw na na ko o tigi ye ale ta ye. ⁹ Nka ni mɔgɔ min ma sɔn k'a fɔ mɔgɔw na na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, ne fana bɛna a fɔ Ala ta mɛlɛkɛw na na ko o tigi tɛ ne ta mɔgɔ ye.

¹⁰ «Ayiwa, Min kera Adamaden ye, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kumajugu fɔ o ma, o tigi bɛna o jurumun yafa sɔrɔ; nka ni mɔgɔ min ka Nin Saninman* tɔgɔ cɛn, o jurumun tɛ yafa o tigi ma fiyewu.

¹¹ «Ni o ka aw mina ko o bɛ taga kiti tige aw kan karansow* kɔnɔ, ani jamana namɔgɔw fɛ, ani kititigɛbagaw fɛ, aw bɛna kuma minw fɔ o yɔrɔ ra ka jo sɔrɔ, ka bɔsi, aw kana hami o ra. ¹² Sabu aw ka kan ka kuma minw fɔ, o wagati yɛrɛ ra Nin Saninman yɛrɛ le bɛna o kumaw yira aw ra.»

Nafrotigi hakirintan ta ko

¹³ Cɛ dɔ tora jama ra k'a fɔ Yesu ye ko: «An karamɔgɔ, a fɔ ne kɔrɔcɛ ye ko an face ka cɛn min to an ye, ko a ye o taran ka ne ninyɔrɔ di ne ma.» ¹⁴ Yesu ka o cɛ jaabi ko: «Cɛ, jɔn le ka ne sigi ka ne kɛ aw ta kopaw kititigɛbaga ye, walama ka kɛ aw ta cɛn taranbaga ye?» ¹⁵ O kɔ, Yesu ko jama ma ko: «Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, aw ye aw yɛrɛ mina naforo kanɔnɔnya ma, sabu hali ni mɔgɔ ta naforo ka caya cogo o cogo, o tɛ se k'a to i ye panamanya sɔrɔ dɛ!»

¹⁶ Yesu ka o kuma payira o ra ni talen dɔ ye. A ko: «Cɛ nafrotigi dɔ ta sɛnɛfɛnw tun pana a fɛ kosɛbɛ, ¹⁷ fɔ a ka kɛ a jate mina ye a yɛrɛ kɔnɔ ko: <Ne bɛna mun le kɛ sa? Simanmarayɔrɔ tɛ ne fɛ!» ¹⁸ A miirira, ka na a fɔ ko: <Ne bɛna ne ta bondow ci, ka belebelebaba dɔw lɔ, ka ne ta simanw ni ne ta borofɛnw bɛɛ mara o kɔnɔ. ¹⁹ O tuma ne bɛna a fɔ ne yɛrɛ kɔnɔ ko: Aa, cɛ, i yɛrɛ nasuma sisan, fɛn caman maranin be i ye fɔ san caman; o ra, domuni kɛ ka fa, ka min ka fa, ka i yɛrɛ janagbɛ.» ²⁰ Nka Ala ko a ma ko:

«Naloman! Bi su nin na yere, i nin bena mina i ra. I ka fen minw lajen i yere ye, o bena ke jon ta le ye sa?» » ²¹ O ko, Yesu ko: «Mogo min be naforo lajen a yere ye dunupa ra, k'a soro foyi t'a fe Ala tan fan fe, o tigi ta be ten le.»

Dunupafenw ta hami
(Matiyu 6.25-34)

²² Ayiwa, o ko, Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: «O koson ne b'a fo aw ye ko aw kana hami aw baroko ra, ko aw bena mun domu, aw bena mun min; walama aw farikolo ko ra, ko aw bena fiyerebo soro cogo di. ²³ Sabu si nafa ka bon ka teme domuni kan, farikolo fana nafa ka bon ka teme fiyerebo kan.

²⁴ «Ayiwa, aw ye kankanw fle ke! O konow te sene ke, o te siman tige, bondo te o fe, simanmarayoro te o fe fana; nka Ala be o baro. K'a soro aw ka fisa ni o konow ye pewu! ²⁵ Aw ra jontigi le be se ka hali donnin fara a si kan hami fe? ²⁶ Ni aw te se ka hali o fen fitini jogonna ke, o tuma mun na aw be hami ko tow ra? ²⁷ Aw ye binfiyerenw wuricogo fle; o te baara ke, o te jese dan k'a ke fani ye. Nka ne b'a fo aw ye ko hali masace Sulemani ni a ta bonya bee, a ma fani si don min cepa ka o binfiyeren kelen cepa bo. ²⁸ Ayiwa, bin min be kongo konob bi, k'a soro sini tasuma bena a jeni, ni Ala be o cepa tan, yala a tena aw fiyerebo ka teme o kan wa? Aw ta lanaya ka dogo de!

²⁹ «Ayiwa, aw kana hami tuma bee ka aw hakiri jagami ko aw bena mun domu, walama aw bena mun min. ³⁰ Sabu Alalobaraw be bori o fenw bee le ko. Nka aw Fa Ala k'a lon ko aw mako o fenw na. ³¹ Aw ye jija ka ale ta Masaya* le jini. Ni o kera, Ala bena o fen tow di aw ma, ka fara o kan.»

Naforo min te ban
(Matiyu 6.19-21)

³² Yesu ko: «Aw kana siran, ne ta sagakurunin; sabu aw ko diyara aw Fa Ala ye, o le koson, a ka aw don a ta Masaya* ra. ³³ Aw ye aw borofenw fiyeere ka mogo tow son ni o wari ye. Aw ye naforomarayoro ke aw yere na sankolo ra, naforomarayoro min te se ka cen; ka naforo mara aw yere ye sankolo ra, naforo min te se ka ban, sonw tena a soro ka a sonya, tumu fana tena don a ra yi. ³⁴ Sabu i ta naforo be yoro min na, i jusukun ta miiriya fana be o yoro le kan.»

Ka laben ka Yesu makono

³⁵ Yesu ko a lamembagaw ma ko: «Aw ye aw yere cesiri ka laben baara kama, ka aw ta fitina mana ka bla. ³⁶ Aw ye ke i ko baaraden minw be o matigice makonona so konob,

janko ni a nana ka bɔ kɔŋɔya ra ka na da gbasi dɔrɔn, o ye da yeɛ a ye. ³⁷ Ayiwa, ni matigice nana ka na baaraden minw sɔrɔ pana, ni o ma sunɔɔɔ fiyewu, o baaradenw ta bɛna diya. Sabu, can ra, ne b'a fɔ aw ye, matigice yeɛ bɛna a yeɛ cɛsiri ka o baaradenw wele ka na domuni sigi o kɔrɔ. ³⁸ O kosɔn ni matigice nana su dugutarama fɛ le o, walama ni a nana dondokasituma le ra o, ni a kɔni nana baaraden minw sɔrɔ pana, o baaradenw ta bɛna diya.

³⁹ «Aw yeɛ k'a lon ko ni bontigi tun bɛ soncɛ nawagati lon, a tun tena la ka sunɔɔɔ k'a to soncɛ ye na a ta bonda kari ka don! ⁴⁰ O ra, aw fana ye labɛn, sabu aw tɛ miiri wagati min na, Min kɛra Adamaden ye*, ale bɛna na o wagati le ra.»

Baaradenɔuman ni baaradenjugu
(Matiyu 24.45-51)

⁴¹ Ayiwa, Yesu ka o kumaw fɔ minkɛ, Piyɛri ka a jininka ko: «Matigi, i bɛ nin talɛn fɔra an dɔrɔn le ye wa, walama, i bɛ a fɔra mɔɔɔw bɛɛ le ye?» ⁴² Matigi Yesu ko: «Jɔn le bɛna kɛ o baaraden terennin hakiriman ye sa, min matigice bɛna a sigi a ta baarakebagaw kunna, janko a ye o ta siman ninyɔrɔ di o ma a wagati ra? ⁴³ Ayiwa, o baaraden min matigice bɛna a sɔrɔ ko a bɛ o baaraduman kɛra, o baaraden ta bɛna ja. ⁴⁴ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko a matigice bɛna a sigi a borofɛnw bɛɛ kunna.

⁴⁵ «Nka ni o baaraden k'a miiri k'a fɔ ko: <Ne matigice bɛna mɛɛn ka sɔrɔ ka na,> ni a ka kɛ a baaradenɔɔɔn cɛmanw ni a musomanw bugɔ ye, ka to ka domuni kɛ ka fa, ka dɔrɔ min ka a yeɛ janamini, ⁴⁶ ayiwa, o baaradenjugu tɛ miiri lon min na, ani a tɛ wagati min lon, a matigice bɛna na ka na bara a ra o wagati le ra. A bɛna a bugɔ kɔsɛbɛ, ka a bla ni Alapasiranbariw ye.

⁴⁷ «Ni baaraden min ka a matigice diyanyako lon cɔ, nka a ma sɔn ka foyi labɛn k'a matigice diyanyako kɛ, o baaraden bɛna bugɔri caman mina dɛ! ⁴⁸ Nka ni baaraden min ma a matigice diyanyako lon, ni a ka firi ka kɛwalejugu dɔ kɛ min ka kan ni bugɔri ye, o baaraden bɛna bugɔri dɔɔnin dɔrɔn le mina. Sabu caman dira ele mɔɔɔ min ma, caman bɛna jini ele le fɛ; caman karifara ele mɔɔɔ min ma, caman bɛna jini ele le fɛ fana.»

Mɔɔɔw bɛna taran Yesu tɔɔɔ kosɔn
(Matiyu 10.34-36)

⁴⁹ O kɔ, Yesu ko mɔɔɔw ma ko: «Ne nana tasuma le kɛ dugukolo kan. Ne tun b'a fɛ a ye sɔrɔ ko a manana ka ban. ⁵⁰ Nka tɔɔrɔba dɔ ka kan ka ne sɔrɔ fɔlɔ. O le bɛ kɛ i ko

ne ta batizeri*. Ne jusu jagaminin lo fo ka taga o kelon se. ⁵¹ Aw b'a miiri ko ne nana ni hera le ye dugukolo kan wa? Ne ma na ni hera ye dugukolo kan de! Ne nana benbariya le bla mogow ce ra.

⁵² «Sabu ka bo bi ra, mogow looru bena ke lu kelen konon, nka o bena taran: saba bena ke fla kama, fla bena ke saba kama. ⁵³ Face bena ke a dence kama, dence fana bena ke a face kama; bamuso bena ke a denmuso kama, denmuso fana be ke a bamuso kama; bamuso bena ke a dence muso kama, muso fana bena ke a buranmuso kama.»

*Mogow ka kan ka nin wagati ta ko faamu
(Matiyu 16.2-3)*

⁵⁴ Yesu tun b'a fora jama ye fana ko: «Ni aw ka san finnin ye tereben* na doron, aw b'a fo ko sanji le bena ben. A fana bena ke ten tigitigi. ⁵⁵ Ni aw ka fonon wuriton ye ka bo kongokolon fan fe doron, aw b'a fo ko fundenin bena ke. A fana be ke ten. ⁵⁶ Aw flankafuw! O tagamasiyen minw be kera sankolo ni dugukolo kan, aw be se ka olugu faranfasi ka o lon. Mun koson ko minw be kera sisan wagatiw ra, aw te o faamuna?

*Ka cogo nini ka ben ni i jarakibaga ye
(Matiyu 5.25-26)*

⁵⁷ «Mun na ko minw terenna, aw te o jate mina aw yere ma ka o ke?

⁵⁸ «Ayiwa, ni ko be i ni mogow do ce, ni o tigi b'a fe ka taga ni o ko ye fagamaw fe, i ka kan ka cogoya nini ka o ko panabo ka aw to sira ra le. Ni o te, ni a tagara i don kititigebagaw boro, kititigebagaw be i di kasobon korosibaga ma, ale be i bla kaso ra. ⁵⁹ Ni i koni donna o yoro ra, ne b'a fo i ye ko o ka wari min ben i kan, ni i ma o bee sara ka ban pewu, i te bo kaso ra fiyewu.»

13

Mogow nimisabariw bena halaki

¹ O wagati ra, Pilati ka Galileka dow faga ka o to sarakabo ra, fo ka o yere jori ni o ta sarakaw jori jagami jogon na. Ayiwa, mogow dow nana o kow lakari Yesu ye. ² Yesu ka o jaabi ko: «O Galileka minw fagara, aw b'a miiri ko olugu ta jurumun tun ka ca ka teme Galileka tow bee ta kan, ko o le koson o fagara ten wa? ³ O te de! Ne be o fo aw ye! O ra, ni aw ma nimisa aw ta jurumunw na, aw bee bena halaki o cogo le ra.

* 12:54 12.54 Yahudiya ta jamana ra, san be fin tereben le fe, kogoji fan na.

⁴ «Silowe sankasojan benna mɔgɔ tan ni seegi minw kan Zeruzalemu ka o faga, aw b'a miiri ko o mɔgɔ tan ni seegi ta kɛwalew le tun ka jugu ka tɛmɛ Zeruzalemu dugumɔgɔ tow ta kan wa? ⁵ O tɛ dɛ! Ne bɛ o fɔ aw ye! O ra, ni aw ma nimisa aw ta jurumun na, aw bɛɛ bɛna halaki o cogo ra.»

Yiri denbari ta ko

⁶ Ayiwa, Yesu ka talen dɔ fɔ, ko: «Torosun dɔ tun bɛ cɛ dɔ ta rɛzɛnforo ra. Lon dɔ, o cɛ tagara toromɔ jini o torosun na, nka a ma dɔ sɔrɔ. ⁷ A ko a ta baaraden ma ko: <A flɛ, a san saba le bɛ nin ye, ne bɛ to ka na toromɔ jini torosun nin na, ne tɛ foyi sɔrɔ a ra. A tige ka bɔ yi! Mun kosɔn a bɛ ne ta foro ra yan, ka yɔrɔ cɛn gbansan?> ⁸ Baaraden ko: <Matigi, a to yi jinan san kelen na; ne bɛna a jukɔrɔyɔrɔ wɔgɔbi k'a lamini, ka nɔgɔ kɛ a kɔrɔ ka flɛ! ⁹ San wɛrɛ ni a denna, o lo; ni a fana ma den, o tuma i b'a to an y'a tige ka bɔ yi.> »

Yesu ka muso dɔ kenɛya Nɛnɛkirilon na

¹⁰ Lon dɔ, Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna karanso dɔ kɔnɔ Nɛnɛkirilon* na. ¹¹ O y'a sɔrɔ muso dɔ tun bɛ yi, jina dɔ tun ka bana bla ale ra kabini san tan ni seegi, k'a kɔ kuru; a tun tɛ se ka lɔ ka teren fiyewu. ¹² Yesu ka o muso ye minke, a ka a wele, k'a fɔ a ye ko: «Muso, i kenɛyara ka bɔ i ta bana ra!» ¹³ A ka a boro la muso kan. O yɔrɔnin bɛɛ muso lɔra ka teren; a ka kɛ Ala tando ye.

¹⁴ Nka karanso kuntigi k'a ye ko Yesu ka muso kenɛya Nɛnɛkirilon na minke, a dimina o ra; a k'a fɔ jama ye ko: «Baara bɛ kɛ tere wɔrɔ le ra lɔgɔkun kɔnɔ. Aw ye na kenɛyari jini o lonw na; aw kana na Nɛnɛkirilon na.» ¹⁵ Matigi Yesu k'a jaabi ko: «Aw flankafuw! Aw bɛɛ kelen kelen tɛ aw ta misiw, walama aw ta faliw foni ka bɔ wɛrɛ kɔnɔ Nɛnɛkirilon na, ka taga o lamin wa? ¹⁶ O tuma nin muso min ye Iburahima duruja dɔ ye, ni Setana ka a mina ka a tɔrɔ kabini san tan ni seegi, yala ne tun man kan ka o kenɛya Nɛnɛkirilon na wa?»

¹⁷ Yesu ka o fɔ minke, a juguw bɛɛ maroyara. Nka jama tɔ bɛɛ tun bɛ naɓarira a ta kopuman keninw kosɔn.

*Ala ta Masaya bɛ damina fitini le
(Matiyu 13.31-33; Marika 4.30-32)*

¹⁸ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Ala ta Masaya* bɔra mun le fɛ? Ne bɛ se k'a suma ni mun ye? ¹⁹ A bɛ i ko mutaridi kise. Cɛ dɔ k'a ta ka taga a dan a ta nankɔ ra. A nana wuri, ka kɛ yiri ye, fɔ kɔnɔw bɛ o ta naɓaw la o yiriborow cɛ ra.»

²⁰ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Ne bɛ se ka Ala ta Masaya suma ni mun le ye? ²¹ A bɛ i ko burufunufen. Ni muso ka

burufunufen dɔɔnin ke mugu caman na, a be mugu bee wuri ka a funu.»

Donda fitini
(Matiyu 7.13-14,21-23)

²² O ko, Yesu tagato Zeruzalemu, a tun be teme dugubaw ni dugumisen minw na, a tun be mogow karan olugu bee ra ka taga.

²³ Mogo do ka Yesu jininka ko: «Matigi, yala mogo minw bena kisi, o tena caya de?» Yesu ka o jaabi, a ko: ²⁴ «Aw ye jija ka don da fitini fe, sabu ne b'a fo aw ye ko mogo caman bena donyoro jini, nka o tena a soro. ²⁵ Ni lutigi nana wuri ka da sogo ka aw to kene ma, o tuma aw bena ke da gbasigbasi ye, ko: «Matigi, da yele an ye!» O tuma a bena aw jaabi ko: «Ne ma aw boyoro lon.» ²⁶ O tuma aw bena a fo ko: «Matigi, anw ka domuni ke, ka min ni i ye, i ka an karan an ta dugu siradaw ra!» ²⁷ Matigi bena a fo aw ye ko: «Ne ko ne ma aw boyoro lon. Aw ye bo ne koro, aw kojogukebagaw!»

²⁸ «Kasi ni jinjimi le bena ke o yoro ra, wagati min na aw nana Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ni ciraw bee ye Ala ta Masaya* ra, k'a soro o ka aw firi kene ma. ²⁹ Mogo dow bena bo tereboyanfan na, ani terebenyanfan na, ka bo sahiliyanfan na ni woroduguyanfan na, ka na sigi Ala ta Masaya ra ka domuni ke.

³⁰ «O ra, kofemogo dow bena ke nafemogow ye, nafemogo dow fana bena ke kofemogow ye.»

Yesu kumana Zeruzalemu ta ko ra
(Matiyu 23.37-39)

³¹ O wagati yere ra, Farisi* dow nana a fo Yesu ye ko a ye bo o yoro ra ka taga yoro were ra, ko sabu masace Herodi* b'a fe ka a faga. ³² Yesu ka o jaabi ko: «Aw ye taga a fo ale Herodi kongowuru ye, ko ne ko: «Ne be jinaw gben ka bo mogow ra, ka banabagatow keneya bi ni sini; a tere sabanan ne ta baara bena laban.» ³³ Nka jagboya lo ne ye bi ke tagama ra, ani sini, ani sinikene; sabu cira man kan ka faga yoro were ni Zeruzalemu te.

³⁴ «E, Zeruzalemu! Zeruzalemu! Ele min be ciraw faga, ani Ala be mogo minw ci i fe, i be olugu bon ni kabakuru ye ka o faga. Sijaga caman, ne tun b'a fe ka i ta denw lajen, i ko siseba be a denw lajen a kaman koro cogo min na, nka aw ma son o ma. ³⁵ Sisan a fe, Ala bena aw ta so lakolon to. Ne b'a fo aw ye ko aw na tena la ne kan tuun, fo lon min na aw bena a fo ko: «Min be nana Matigi Ala togo ra, dugawu ye ke o ye.» »

14

Yesu ka cɛ dɔ kenɛya Nenɛkirilon na

¹ Nenɛkirilon* dɔ ra, Yesu tun welera domuni na Farisiw* ta namɔgɔ dɔ ta so kɔnɔ. Mɔgɔ minw tun bɛ yi, olugu tun bɛ Yesu kɔrɔsira. ² O y'a sɔrɔ cɛ dɔ tun bɛ yi fana, bana dɔ tun ka o fari funufunu. ³ Yesu ka kuma lase sariya karamɔgɔbaw ni Farisiw ma ko: «Ka mɔgɔ kenɛya Nenɛkirilon na, o bennin lo wa, walama o bennin tɛ, ka kapa ni an ta sariya* ye?» ⁴ O ma sɔn ka a jaabi. Ayiwa, Yesu ka a boro la cɛ kan ka a kenɛya, ka a bla ka taga. ⁵ O kɔ, a ko o ma ko: «Jɔn le bɛ aw ra ko ni a dence, walama ni a ta misi benna kɔlɔn kɔnɔ Nenɛkirilon na, a tɛ teliya k'a labɔ o yɔrɔnin bɛɛ ra?» ⁶ O ma se ka Yesu jaabi o kumaw ra.

Mɔgɔ ka kan k'a yere majigi

⁷ Ayiwa, Yesu nana a ye ko mɔgɔ minw nana domunikeɣɔrɔ ra, olugu dɔw bɛ sigiyɔrɔɲumanw le wolomara o yere ye. A k'a fɔ o ye ko: ⁸ «Ni mɔgɔ dɔ ka i wele kɔɲɔya dɔ ra, ni i sera yi, i kana taga sigiyɔrɔw bɛɛ ra ɲumanman ta. Ni o tɛ, ni a kera ko mɔgɔ were welera o ɲanagbe ra min ka bon ni ele ye, ⁹ min ka aw fla bɛɛ wele, ni o nana fɔ ele ma ko: «Cɛ, wuri ka sigiyɔrɔ di mɔgɔ tisina ma.» O tuma ele ni maroya le bɛna wuri ka taga sigi fɔ kɔ fɛ. ¹⁰ O kosɔn ni i welera o yɔrɔ ɲɔgɔn na, taga sigi fɔ kɔ fɛ. Ni o kera, ni jatigice yere nana a ye ko i man kan ni o sigiyɔrɔ ye, ni a k'a fɔ i ye ko: «Ne terice, wuri ka na ɲa fɛ,» o tuma bonya le bɛna la ele kan o wagati ra mɔgɔ tɔw bɛɛ ɲa na. ¹¹ Sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a yere kɔrɔta, Ala bɛ o tigi majigi, nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a yere majigi, Ala bɛ o tigi kɔrɔta.»

Lanabaga ye an janto fagantanw na

¹² Cɛ min tun ka Yesu wele domuni na, Yesu ko o cɛ ma ko: «Ni i bɛ mɔgɔw wele domuni na, tere fɛ walama su fɛ, i kana a to a ye ke i teriw, ani i balemaw, ani i ta somɔgɔw, ani i sigiɲɔgɔn waritigiw ye; sabu olugu fana bɛna a ɲɔgɔn ke i ye, ka i ta kɔɲuman juru sara ka bɔ yi. ¹³ Nka ni i ka ɲanagbe dɔ labɛn, i ka kan ka fagantanw, ani senkelenw, ani nabaraw, ani fiyentɔw le wele. ¹⁴ Ni o kera, i bɛna dugawu sɔrɔ, sabu olugu tɛna se ka a juru sara i ye. I bɛna o baraji sɔrɔ mɔgɔ terenninw suw kunulon na.»

Domuniba ta talen (Matiyu 22.1-10)

¹⁵ Minw tun siginin bɛ ni Yesu ye domuni na, olugu ka Yesu ta kuma mɛn minke, o ra kelen ko Yesu ma ko: «Minw bɛna domuni ke Ala ta Masaya* ra, olugu ta bɛna diya dɛ!»

16 Yesu k'a fɔ a ye ko: «Lon dɔ, cɛ dɔ tun ka domuniba dɔ labɛn, ka mɔgɔ caman wele. 17 Domuni wagati nana se minke, a ka a ta baaraden ci ko a ye taga a fɔ mɔgɔw ye ko: <Aw ye na, fɛn bɛɛ labɛnna ka ban.> 18 Nka o mɔgɔw bɛɛ ko, ko cɛ ye yafa olugu ma. Mɔgɔ fɔlɔ ko: <Ne ka foro dɔ san, ne ka kan ka taga o flɛ; sabari ka yafa ne ma.> 19 Dɔ wɛrɛ ko: <Ne ka sɛnɛkemisi tan san, ne ka kan ka taga sɛnɛ kɛ ni olugu ye k'a flɛ; sabari ka yafa ne ma.> 20 Dɔ wɛrɛ ko: <Ne ka muso dɔ furu siri sisan; o kosɔn ne tɛna se ka taga.>

21 «Baaraden nana o kumaw fɔ a matigice ye. A matigice dimina; a ko baaraden ma ko: <Bɔ jooa jooa ka taga barokɛyɔrɔw ra, ani siradaw ra, ka taga fagantanw, ani senkelɛnw, ani fiyɛntɔw, ani nabaraw wele ka na.> 22 O kɛra minke, baaraden ko a matigice ma ko: <Ne matigice, i ka min fɔ, ne ka o kɛ, nka hali bi bon ma fa.> 23 A matigice ko a ma ko: <Bɔ ka taga kongokɔnɔyɔrɔw ra, ani kongokɔnɔsiraw ra, ka taga mɔgɔw jagboya ka na don, janko ne ta bon ye fa. 24 Sabu ne b'a fɔ aw ye ko mɔgɔ fɔlɔ minw welera, olugu si tɛna ne ta domuni dɔ nɛnɛ.> »

*Yesu ta karamɔgɔdenya cogo
(Matiyu 10.37-38)*

25 Ayiwa, jama caman tun bɛ tagamana ni Yesu ye. A ka a ja munu k'a fɔ o ye ko: 26 «Ni mɔgɔ min ko a bɛ na ne fɛ, ni o tigi ma ne kanu ka tɛmɛ a face kan, walama a bamuso, walama a muso, walama a denw, walama a dɔgɔw ni a kɔrɔw, ni a ma ne kanu ka tɛmɛ hali a yɛrɛ nin kan, o tigi tɛ se ka kɛ ne ta karamɔgɔden ye. 27 Ni mɔgɔ min ma a ta gbɛngbɛnyiri ta* ka tugu ne kɔ, o tigi tɛ se ka kɛ ne ta karamɔgɔden ye.

28 «Jɔn le bɛ aw ra, ko ni a b'a fɛ ka sankaso lɔ, a tɛna sigi fɔlɔ ka jatemina kɛ, k'a flɛ ni a bɛna se k'a lɔ k'a ban? 29 Ni o tɛ, ni a ka bon jubɔ, ka na dɛsɛ, a ma se k'a laban, mɔgɔw bɛna a ye, ka to ka yɛrɛko a ma, 30 ko: <E, cɛ nin ka bon damina ka na dɛsɛ a ra k'a to yi!>

31 «Masacɛ juman le fana bɛ sɔn ka wuri ko a bɛ taga kɛrɛ kɛ ni masacɛ wɛrɛ ye, ni a ma sigi fɔlɔ ka jatemina kɛ, k'a flɛ ni a kɛra ko ale ni a ta cɛ waga tan bɛ se ka a masacɛ jɔgɔn ni a ta cɛ waga mugan kɛrɛ. 32 Ni a k'a ye ko a tɛna se, k'a masacɛjɔgɔn to yɔrɔjan belɛn, a bɛ mɔgɔw ci ka taga kuma ni a ye k'a fɔ a ye ko o ye kɛrɛ ban. 33 O cogo ra, ni mɔgɔ min ma jɛn a borofɛnw bɛɛ kɔ, o tigi tɛ ne ta karamɔgɔdenya ja.»

(Matiyu 5.13; Marika 9.50)

* 14:27 14.27 Ka gbɛngbɛnyiri ta, o kɔrɔ ye ka sɔn tɔrɔrɔ bɛɛ ma, ka sɔn hali saya yɛrɛ ma.

³⁴ Yesu ko: «Ƙoƙo ye fɛnɲuman ye. Nka ni ƙoƙo timiya bɔra a ra, mun le bɛ se ka a latimiya tuun? ³⁵ O tuma a tɛ foyi na dugukolo ye, a fana tɛ se ka ke ƙoƙo ye foro ƙoƙo. A bɛ firi kɛnɛ ma le.

«Ayiwa, min b'a fɛ ka faamuri kɛ, o tigi ye jija ka lamenni kɛ.»

15

Saga tununin ta ko (Matiyu 18.12-14)

¹ Ayiwa, ninsaraminabagaw, ani mɔƙo ƙewalejugu werɛw bɛɛ tun bɛ gbarara Yesu ra ka a lamɛn. ² Farisiw* ni sariya karamoƙow* ka Yesu ƙoƙo, k'a fo ko: «A flɛ, cɛ nin bɛ son jurumunkɛbagaw ye na sigi a ƙoƙo, fo a bɛ domuni kɛ ni o ye!» ³ Yesu ka talen do la o ye, ko: ⁴ «Jɔn le bɛ aw ra, ni saga kɛmɛ b'a fɛ, ni kelen tununa, ko a tɛna a to bikɔnɔntɔn ni ƙoƙo to kongo ƙoƙo ka taga saga tununin yɔrɔɲini fo k'a ye? ⁵ Ni a k'a ye, a jusu diyaninba bɛ a la a kan na. ⁶ Ni a sera so ƙoƙo, a bɛ a teriw ni a sigiɲoƙow wele k'a fo o ye ko: <Aw ye ɲagari ni ne ye, sabu ne ta saga min tun tununa, ne ka o ye.> »

⁷ Yesu ko: «O cogo ra fana, ne b'a fo aw ye ko ni jurumunto kelenpe ka nimisa a ta jurumunw na, ɲagari min bɛ kɛ sankolo ra ale kelen kosɔn, o ɲoƙo tɛ kɛ hali mɔƙo terennin bikɔnɔntɔn ni ƙoƙo kosɔn, nimisako tɛ olugu minw ta ra.»

Warigbe tununin ta ko

⁸ Yesu ko: «Muso juman le bɛ yi fana ko ni warigbe tan b'a fɛ, ni kelen tununa, ko a tɛna fitina mana, ka bon flan, ka a jini ni timinadiya ye fo ka taga a ye? ⁹ Ni a k'a ye, a bɛ a teriw ni a sigiɲoƙow wele k'a fo o ye ko: <Aw ye ɲagari ni ne ye, sabu ne ta warigbe min tun tununa, ne ka o ye.> » ¹⁰ Yesu ko: «O cogo ra, ne b'a fo aw ye ko ni jurumunto kelenpe ka nimisa a ta jurumun na, Ala ta melekew bɛ ɲagari o ra.»

Cɛkɔrɔba ni a dence fla ta ko

¹¹ Yesu k'a fo tuun ko: «Dence fla tun bɛ cɛ do fɛ. ¹² Lon do, doƙoɛman ko a face ma ko: <Baba, i ka naforo min bla ne togo ra ko a bɛna kɛ ne ta ye, o di ne ma sisan.> Facɛman k'a ta naforo taran o cɛ.

¹³ «Tere dama temenin ko, doƙoɛman ka a ta cɛn bɛɛ fiyeere, ka taga ni o wari ye fo jamanajan do ra; a tagara to kokunntanw na k'a ta naforo bɛɛ cɛn o yɔrɔ ra.

¹⁴ «Ayiwa, a nana a ta wari bɛɛ ban tuma min na, ƙoƙo ba do benna o jamana kan; fɛn bɛɛ nana dɛɛ a fɛ. ¹⁵ A ma na

na, a tagara o jamana mɔgɔ dɔ fɛ; ale k'a bla ka taga kongo ra ka taga to a ta lɛw kɔrɔ. ¹⁶ Kɔngɔ kosɔn, hali ni a tun ka o lɛw ta domuni dɔ sɔrɔ, a tun bɛ sɔn ka o kɛ a ta baro ye, nka mɔgɔ si ma a sɔn o dɔ ra fana.

¹⁷ «Ayiwa, lon dɔ a nana miiri, ka hakiri sɔrɔ. A ko: <Baaraden caman le bɛ ne face ta so, o bɛ domuni kɛ ka fa fɔ ka a tɔ to; k'a sɔrɔ ne bɛ yan, kɔngɔ bɛna ne halaki.> ¹⁸ A ko: <Ne bɛna wuri ka taga ne face fɛ, ka taga a fɔ a ye ko: Baba, ne ka Ala hake ta, ka ele yere hake ta. ¹⁹ Ne man kan ka wele tuun ko i dence. Ne mina i n'a fɔ i ta baaraden dɔ.>

²⁰ «A wurira o le ra ka taga a face fɛ. K'a to fɔ yɔrɔjan, a face k'a ye; a hina donna a ra. A borira ka taga a kunbɛn, ka a boro mini a kan na ni kanuya ye. ²¹ A ko a face ma ko: <Baba, ne ka Ala hake ta, ka ele yere hake ta. Ne man kan ka wele tuun ko i dence.> ²² A face k'a fɔ a ta jɔnw ye ko: <Aw ye na jona ni deregew bɛɛ ra pumanman ye ka na o don a ra, ka bororanɛge don a boro ra, ka sanbara don a sen na fana. ²³ Aw ye na ni misiden tɔrɔnin dɔ ye, ka na o faga. An ye domuni kɛ ka jagari; ²⁴ sabu ne dence min ye nin ye, ale tun sara le, nka sisan a panamanyara tuun; a tun tununa, nka bi a yera.> O bɛɛ ka kɛ jagari ye sa.

²⁵ «O y'a sɔrɔ kɔrɔcɛman tun bɛ kongo ra. Ale nana ka na surunya lu ra minke, a ka donkanw, ani donkirilakanw mɛn. ²⁶ A ka baaraden dɔ wele ka o jininka ko mun le kera yi. ²⁷ Ale ko a ma ko: <I balemace le nana. I face ka misiden tɔrɔnin faga a ye ko sabu a dence kenɛman nana.>

²⁸ «Kɔrɔcɛman dimina, ko a tɛ don lu kɔnɔ. A face bɔra ka na a daari ko a ye na. ²⁹ A ko a face ma ko: <Kabini san caman ne bɛ baara kɛ i ye; ne ma i kan bla ka ye fiyewu. Nka lon si i ma hali badennin kelen di ne ma janko ne ye ne yere panagbɛ ni ne teriw ye! ³⁰ Sisan, i dence min tagara i ta wari cɛn jatɔmusow ra, ale nana minke, i sɔnna ka misiden tɔrɔnin faga ale ye.>

³¹ «A face ko a ma ko: <Ne dence, ele bɛ ni ne ye yan tuma bɛɛ o. Fɛn o fɛn ye ne ta ye, o ye ele ta le ye. ³² A kɔni tun ka kan an ye jagari ka ninsɔndiya, sabu i balemace tun sara, nka sisan a panaman lo, a tun tununa, nka bi a yera.> »

16

Naforo kunnasigibaga nanbarato

¹ Yesu k'a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko: «Naforotigi dɔ tun ka cɛ dɔ ta ka a kɛ a ta naforo kunnasigibaga ye. Naforotigi nana a mɛn ye ko o cɛ bɛ ale ta naforo cɛnna. ² A k'a wele ka na a fɔ a ye ko: <Ne k'a mɛn ko i bɛ ne ta naforo cɛnna;

mun koson i be o kera? Ayiwa, i ka ne ta naforo ke fen o fen ye, o bee jate yira ne ra; sabu i tena ne ta naforo mara tuun.>

³ «Naforo kunnasigibaga k'a miiri a yere konɔ, ko: <Ne matigice ko a be ne gben ka bo a ta naforo kunna. O tuma ne bena a ke di? Fanga te ne ra ka sene ke; ka daariri ke, o fana maroya be ne ra. ⁴ Ayiwa, ne bena min ke, ne ka o lon. Ni ne ka o ke, ni o nana ne gben ka bo baara ra, mogɔ dow bena ne ladon o ta sow konɔ.>

⁵ «Ayiwa, ce wurira o le ra ka a matigice ta jurunantigiw bee wele kelen kelen ka na. A ka folo jininka ko: <Ne matigice ta jori juru le be i ra?> ⁶ O ko a ma ko: <Turu gbongbon na keme.> A k'a fo a ye ko: <I ta sebe ta joona joona, i ye sigi k'a sebe ko na bilooru.> ⁷ A ko do were ma ko: <Ne matigice ta jori juru le be ele ra?> Ale ko: <Simankise boro keme.> A ko a ma ko: <I ta sebe ta, k'a sebe ko boro biseegi.>

⁸ «Ayiwa, naforotigi nana o kow men minke, a ka naforo kunnasigibaga nanbarato tando, sabu a ceguyara. Sabu dunupamogow be jagon minacogo lon ka teme Ala ta mogow yere kan, minw be yeelen na.»

⁹ Yesu ko: «Ne b'a fo aw ye ko ni aw ka dunupa ta naforojugu ta ka mogow deme, ka teriw jini ni o ye, lon min na ni aw ta dunupalatige nana ban, o bena ke sababu ye k'a to aw ye baraji soro Ala fe arijana ra.

¹⁰ «Ni mogɔ min kera lanamogɔ ye fen fitiniw na, o tigi be ke lanamogɔ ye fenbaw fana ra; ni mogɔ min kera mogɔ terenbari ye fen fitiniw na, o tigi be ke mogɔ terenbari le ye fenbaw fana ra. ¹¹ O ra ni aw ma ke lanamogow ye dunupa ta naforojugu ko ra, jon le bena la aw ra ka naforo janaman karifa aw ma? ¹² Ni aw ma ke lanamogow ye walifenw ta ko ra, jon le bena aw yere ta di aw ma? ¹³ Baaraden si te se ka baara ke kuntigi fla ye; sabu a bena kelen koninya ka to kelen kanu, walama a be noro kelen na, ka to kelen mafiyenya. Aw te se ka ke Ala ta jonw ye, ka ke wari fana ta jonw ye.»

¹⁴ Ayiwa, Farisiw* ka o kumaw men minke, o ka ke Yesu logobo ye ka yereko a ma, sabu naforo tun ka di olugu ye haali. ¹⁵ Yesu ko o ma ko: «Aw be aw yere ke mogɔ terenninw ye mogow na na, nka Ala ka aw jusukun lon, sabu adamadenw be min jate, k'a bonya, Ala be o koninya le.»

Ala ta sariya te yelema

(Matiyu 11.11-13; 5.31-32; Marika 10.11-12)

16 Yesu ko: «Ayiwa, cira Musa ta sariya* ni cira tɔw ta kitabuƵ ta kumaw tora yi, fɔ ka na se Yuhana Batizerikeɓaga ta wagati ma. K'a damina Yuhana Batizerikeɓaga ta wagati ra, Ala ta Masaya* kuma Kibaro Diman* be fora; beɛ b'a fe ka jija ka don o Masaya ra.

17 «Nka o beɛ n'a ta, sankolo ni dugukolo be se ka ban, nka hali Ala ta sariya tomi fitini kelen tena ben.

18 «O le kosɔn, ni ce o ce ka a muso bla, ka muso weɛ furu, o ce ka jeneya le ke. Ni ce o ce fana ka muso furusanin ta, o ce fana ka jeneya le ke.»

Naforotigi ni Lazari

19 «Ayiwa, ce naforotigi do tun be yi, min tun be fani numanman songɔɓelenw don, ka domuni dimanw ke, ka a yere nanagbe lon beɛ. 20 Ayiwa, ce fagantan do fana tun be yi, min tɔɔo tun ye ko Lazari; jorijuguw tun be a fari beɛ ra. A tun be la naforotigi ta luda ra. 21 Naforotigi domuniketo, domuni murumuru minw tun be benben, a tun b'a fe ka o le sɔro ka o domu. Wuruw fana tun be to ka na a ta joriw nemu.

22 «Lon do, ce fagantan sara; melekew ka a ta ka taga ni a ye Iburahima kere fe. Naforotigi fana nana sa, o ka a su don. 23 Ka naforotigi to tɔro ra lahara, a ka a ja korota ka Iburahima ye yorojan, Lazari be a kere fe. 24 Naforotigi perenna, ko: «Ne fa Iburahima, sabari ka ja ne ma, Lazari ci, a ye taga a borokanden su ji ra ka na ne nenden suma ni o ye, sabu ne be tɔro ra tasuma nin kono kosebe!» 25 Nka Iburahima k'a jaabi, ko: «Ne den, i hakiri to a ra ko ele ka i ta fenɗumanw sɔro ka i to dunuɗa ra, nka Lazari ka tɔro doron le sɔro. Sisan, ale jusu saarora, ele be tɔro ra. 26 O dama yere te, dingadunba be anw ni aw ce fana. O le kosɔn, ni mɔgo min b'a fe ka bo an fe yan ka taga aw fe yi, o tigi te se. Mɔgo si fana te se ka bo aw fe yi ka na an fe yan.» 27 Naforotigi ko: «O tuma, ne be i daari, ne fa Iburahima, i ye Lazari ci dunuɗa ra, a ye taga ne face ta lu kono; 28 balemace looru be ne fe, a to Lazari ye taga olugu lasomi, janko olugu fana kana na nin tɔroyoro ra yan.» 29 Iburahima k'a jaabi ko: «Cira Musa ta sariya* kitabu kumaw be o fe yi, ani cira tɔw ta kumaw; o ye o lamɛn.» 30 Naforotigi ko: «Ne fa Iburahima, o te a ja; ni mɔgo sanin do su le kununa ka taga kuma o fe, o bɛna nimisa o ta jurumunw na.» 31 Iburahima k'a fo a ye ko: «Ni o ma cira Musa ta kumaw ni cira tɔw ta kumaw lamɛn, hali ni mɔgo sanin do su kununa ka taga kuma o fe, o tena son ka nimisa fiyewu.» »

17

Kunnacenniko ni yafariko
(*Matiyu 18.6-7,21-22; Marika 9.42*)

¹ Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: «Ko dow bena ke sababu ye ka mogow kunnacen; o te se ka to kebari ye. Nka mogow min be ke sababu ye ka o kow lase a mogowogonw ma, bono bena o tigi soro. ² Hali ni o tun ka wugu belebeleba do le dulon o tigi kan na ka a firi kogoji ra, o belen be fisaya a ma, sani a ye nin denfitini do kunnacen ka a lafiri. ³ Aw ye aw yere korosi!

«Ni i balema ka jurumun ke, a wele ka kuma ni a ye. Ni a nimisara, yafa a ma. ⁴ Ni i balema ka i hake ta hali sijaga wolonfla le tere kelen konon, ni a bee kelen kelen na a nana ka na a fo i ye ko i ye yafa a ma, ko ale nimisara, i ka kan ka yafa a ma.»

Lanaya be se ka min ke

⁵ Ciradenw* ko Yesu ma, ko: «Matigi, do fara an ta lanaya kan.» ⁶ Matigi Yesu ka o jaabi ko: «Ni aw ta lanaya bonya tun ka hali mutaridi kise* bo, aw tun be se k'a fo yirisun nin ye ko a ye bon ka bo a no ra ka taga turu kogoji ra. A tun bena aw kan mina.»

Baaraden ka kan ka min ke

⁷ Yesu ko: «Jon le be aw ra, ni a ta baaraden nana ka bo kongo ra senekeyoro ra walama beganmarayoro ra, a be son k'a fo a ye ko a ye na joona ka na sigi ka domuni ke? ⁸ A b'a fo a ye le ko a ye domuni laben, ka fani werew don, ka na domuni sigi ale yere koron folo, ale be domuni ke ka fa, ka min. O ko, baaraden yere be soro ka domuni ke, ka min. ⁹ Min fora baaraden ye, ni a ka o ke, yala a matigice bena a fo o koson wa?

¹⁰ «Ayiwa, aw fana ta be o cogo ra; baara min fora aw ye, ni aw ka o bee ke ka ban tuma min na, aw y'a fo ko: «Anw ye baaraden gbansanw le ye. An tun ka kan ka min ke, an ka o le ke.» »

Yesu ka kunatocce tan keneya

¹¹ Ayiwa, ka Yesu tagato to Zeruzalemu, a nana ke teme ye Samari mara ni Galile mara ce. ¹² A donto dugu do konon, kunatocce tan nana a kunben, nka o ma son ka gbara a ra, o lonin tora yorojan, ¹³ ka peren k'a fo Yesu ye ko: «An karamogo Yesu, sabari ka ja anw ma!» ¹⁴ Yesu ka o ye minke, a ko o ma ko: «Aw ye taga aw yere yira sarakalasebagaw* ra.» Ka o tagato to, o saninyara. ¹⁵ O

* **17:6** 17.6 Yahudiyaw fe, mutaridi kise le tun ka dogo ka teme simankise tow bee kan.

ra kelen k'a ye ko ale keneyara minke, a sekora ka na, ka ke Ala tando ye ni kanba ye. ¹⁶ A nana a kinbiri gban ka a ja biri dugu ma Yesu sen koro, ka Yesu fo. O ce tun ye Samarika le ye.

¹⁷ Yesu ko o le ra, ko: «O tuma mogo tan le ma keneya wa? A to kononton be min? ¹⁸ Mogo si ma soro olugu ra min be seko ka na baraka la Ala ye ni nin ce kelen te wa, min ye siya were mogo ye?»

¹⁹ Yesu ko o ce ma ko: «Wuri ka taga; i ta lanaya ka i keneya.»

*Ala ta Masaya nacogo
(Matiyu 24.23-28,37-41)*

²⁰ Farisi* dow ka Yesu jininka, ko Ala ta Masaya* bena na wagati juman le? Yesu ka o jaabi ko: «Ala ta Masaya tena na i ko flerifen, mogow fe. ²¹ A tena fo ko: <Aw y'a fle, a be yan,> walama ko: <A be yan fe yi,> sabu Ala ta Masaya be aw ce ra.»

²² Yesu ko karamogodenw ma ko: «Min kera Adamaden ye*, lon do o ta wagati yelogo bena ke aw ra, hali ni a ka dan tere kelen ma, nka aw tena se k'a ye. ²³ Mogow bena a fo ko: <A fle, a be yan, a be yan fe yi!> Aw kana taga yi, aw kana bori o ko. ²⁴ Sabu san be manamana cogo min na ka bo sankolo kun do ra, ka taga se kun do ma, Min kera Adamaden ye, o nalon bena ke ten le. ²⁵ Nka sani o ye ke, jagboya lo a ye toro kosebe folo, bi mogow ye ban a ra.

²⁶ «Min kera Adamaden ye, sani o ye na, ko minw kera Nuho ta tere ra, o jagon le bena ke. ²⁷ Nuho ta tere ra, mogow tun be domuni ke, ka min, ka furuw ke, ka o denw di furu ra, fo lon min Nuho donna kurunba kono; sanjiba nana ka o bee halaki.

²⁸ «Min kera Lutu ta tere ra, o jagon le bena ke. Mogow tun be domuni ke ka min, o tun be sanni ke, ka fiyeere ke, ka forow sene, ka bonw lo. ²⁹ Nka lon min Lutu bora Sodomu dugu kono, tasuma ni kiribi bora sankolo ra i ko sanji, ka bon dugu kan, ka mogow bee halaki.

³⁰ «Min kera Adamaden ye, ni o ta lon nana se, a bena ke o cogo le ra. ³¹ Ni o lon ka mogo min soro biribon san fe, k'a soro a borofenw be bon kono, o tigi kana jigi ko a be taga a borofenw ta. Ni a kera ka mogo min soro foro ra, o tigi kana seko so kono tuun. ³² Aw ye aw hakiri to Lutu ta muso ta ko ra. ³³ Ni mogo min b'a fe k'a nin tanga, o tigi bena bono a nin na; nka ni mogo min ka bono a nin na, o tigi bena a soro.

³⁴ «Ne b'a fo aw ye ko o lon su fe, mogo fla bena soro lanan kelen kan, kelen bena ta ka kelen to yi. ³⁵ Muso fla

bena soro mugusi ra jagon fe, kelen bena ta ka kelen to yi. ³⁶ [Ce fla bena ke kongo ra jagon fe, kelen bena ta, ka kelen to yi.]»

³⁷ Karamogodenw ka Yesu jininka ko: «Matigi, a bena ke yoro juman le?» Yesu ka o jaabi ko: «Ni sogosu ka ke yoro min na, dugaw be lajen o yoro le ra.»

18

Kititigebagajugu ta ko

¹ Ayiwa, Yesu ka talen do la a ta karamogodenw ye, k'a yira ko o ka kan ka Ala daari tuma bee le, o kana sege. ² A ko: «Kititigebaga do tun be dugu do ra, a te siran Ala ja, a te mogo si bonya. ³ Muso do fana tun be o dugu kelen na, min ce tun sara. O muso tun be to ka na a fo o kititigebaga ye ko: <Ne hake bo ne jugu ra!> ⁴ O ko mænna, kititigebaga tun t'a fe ka son. Nka muso nana gban a ra minke, kititigebaga nana a fo a yere kono ko: <Hali ni ne te siran Ala ja, ne fana te mogo si bonya, ⁵ i n'a fo nin muso be ne torora tuma bee tan, ne bena a hake bo a jugu ra, ni o te, a bena to ka na ne toro le tuma bee.> »

⁶ O ko, Yesu k'a fo ko: «Aw ka kititigebaga ta kumacogo ye ke! ⁷ Ayiwa, Ala ta mogo panawolomanin minw be kasi ka a daari su ni tere, yala Ala tena olugu fana hake bo o torobagaw ra wa? Yala a bena a to a ye men ka soro ka o deme wa? ⁸ Ne b'a fo aw ye ko Ala bena o hake bo o juguw ra joona joona. Nka, Min kera Adamaden ye*, ni o nana lon min na, yala a bena lanaya soro dugukolo kan tuun wa?»

Farisice ni ninsaraminabaga

⁹ Ayiwa, Yesu ka talen do were la. Mogo minw be o yere jate mogo terreninw ye, ka o yere fisaya mogo tow ma, a ka a la olugu le ye. ¹⁰ A ko: «Mogo fla le tun tagara Alabatosoba kono ka taga Ala daari. Kelen tun ye Farisi* ye, to kelen tun ye ninsaraminabaga ye. ¹¹ Farisice lora ka Ala daari a yere kono, ko: <Ala, ne be baraka la i ye sabu ne te i n'a fo mogo tow, minw ye sonw ye, ani kojugukebagaw, ani jenyakebagaw; ne te i n'a fo nin ninsaraminabaga fana. ¹² Logokun o logokun, ne be tere fla sun. Ne fana be fen o fen soro, ne be o bee yaga bo.>

¹³ «Nka ninsaraminabaga lora yorojan, hali a ma son ka a ja korota san fe; a ka ke a disi gbasigbasi ye k'a fo ko: <E, Ala, makari ne ra, sabu ne ye jurumunto le ye.> »

¹⁴ Yesu ko: «Ne b'a fo aw ye ko Ala ka o ninsaraminabaga ta jurumunw yafa a ma; a sekora ka taga so kono. Nka Farisice ta jurumunw ma yafa. Sabu mogo o mogo be a

yere korota, Ala be o tigi majigi, nka mogo o mogo be a yere majigi, Ala be o tigi korota.»

*Yesu ka dugawu ke denmisenw ye
(Matiyu 19.13-15; Marika 10.13-16)*

¹⁵ Ayiwa, mogo dow nana ni denjeninw fana ye Yesu fe, janko a ye maga o ra; nka karamogodenw ka o ye minke, olugu ka ke o mogow mafiyenya ye. ¹⁶ Nka Yesu ka o denw lana a yere korota, k'a fo ko: «Aw y'a to denmisenw ye na ne fe, aw kana o bari; sabu mogo minw be i ko denmisenw, Ala ta Masaya* ye olugu le ta ye. ¹⁷ Can ra, ne b'a fo aw ye ko ni mogo o mogo ma son Ala ta Masaya ma i ko denfitini, o tigi tena don a ra fiyewu.»

*Ce naforotigi ta ko
(Matiyu 19.16-30; Marika 10.17-31)*

¹⁸ Ayiwa, Yahudiyaw ta jamogo do ka Yesu jininka ko: «An karamogojuman, ne ka kan ka mun le ke janko ne ye janamanya banbari soro?» ¹⁹ Yesu k'a fo a ye ko: «Mun na i ko ne ma ko: <Karamogojuman?> Mogojuman si te yi, ni Ala kelenpe te. ²⁰ Ayiwa, i ka Ala ta sariyaw* lon, ko: <I kana jeneya ke, i kana mogo faga, i kana sonyari ke, i kana faninya fo k'a la i mogojonon na, i fa ni i ba bonya.> » ²¹ Ce ka Yesu jaabi ko: «Ne ka o sariyaw bee sira tagama kabini ne denmisenman.» ²² Yesu ka o men minke, a ko ce ma ko: «Fen kelen belen ka i jen: taga i borofenw bee fiyeere, ka o wari tarantaran fagantanw na; ni o kera, naforoba bena ke i fe arijana ra. O ko, i be na ka na tugu ne ko.» ²³ Ce ka o kuma men minke, a panasisira kosebe, sabu naforo caman tun b'a fe.

²⁴ Yesu ka ce panasisinin ye minke, a ko: «Naforo be mogo minw fe, olugu don ka gbelen Ala ta Masaya* ra de! ²⁵ Nogome don ka di miseniwo fe, ka teme naforotigi don kan Ala ta Masaya ra.» ²⁶ Yesu lamenbagaw ko: «O tuma jon le bena kisi sa?» ²⁷ Yesu ka o jaabi ko: «Fen min be mogo kapa, o te Ala kapa.»

²⁸ Piyeri ko Yesu ma ko: «Anw do? Anw jenna an borofenw bee ko ka tugu i no fe!» ²⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Can ra, ne b'a fo aw ye ko ni mogo o mogo ka jen a ta bon ko, walama a muso ko, walama a balemaw ko, walama a somogow ko, walama a ta denw ko, Ala ta Masaya koson, ³⁰ o tigi bena o fenw bee jagon caman soro dunupa ra yan, ka taga janamanya banbari fana soro sini.»

Yesu ka a ta saya ni a kunuko fɔ tuun
(*Matiyu 20.17-19; Marika 10.32-34*)

³¹ O kɔ, Yesu ka a ta karamɔgɔden tan ni fla wele ka o gbara a yere kɔrɔ, k'a fɔ o ye ko: «An tagatɔ flɛ Zeruzalɛmu; Min kera Adamaden ye*, ciraw ka ko o ko fɔ o ta ko ra, o bɛɛ bɛna kɛ. ³² O bɛna a mina ka a don siya wɛrɛ mɔgɔw boro. Olugu bɛna a lɔgɔbɔ, k'a nɛni, ka daji tu a kan. ³³ O bɛna a bugɔ ni gbɛɛ ye, ka sɔrɔ ka a faga; nka a saya tere sabanan na a bɛna kunu.»

³⁴ Nka karamɔgɔdenw ma foyi faamu o kumaw ra. Kuma kɔrɔ dogora o ma. O ma a tagafan lɔn.

Yesu ka fiyentɔɔɛ na yeɛ
(*Matiyu 20.29-34; Marika 10.46-52*)

³⁵ Yesu surunyara Zeriko dugu ra; fiyentɔɔɛ dɔ tun siginin bɛ sirada ra, a bɛ daariri kera. ³⁶ A ka jama mankan mɛn minke, a ka mɔgɔw jɛninka ko mun mankan lo. ³⁷ O k'a fɔ a ye ko Yesu Nazaretika le bɛ tɛmɛna. ³⁸ Fiyentɔɔɛ pɛrɛnna ko: «Yesu, Dawuda Mamaden*, sabari ka ja ne ma!» ³⁹ Mɔgɔ minw tun bɛ ja fɛ, olugu songɔra a ra, ko a ye je. Nka a ka dɔ le fara a pɛrɛnkan kan ko: «Dawuda Mamaden*, sabari ka ja ne ma.» ⁴⁰ Yesu lɔra; a k'a fɔ o ye ko o ye na ni a ye. A sera Yesu kɔrɔ minke, Yesu k'a jɛninka ko: ⁴¹ «I b'a fɛ ne ye mun kɛ i ye?» A ka Yesu jaabi ko: «Matigi, ne b'a fɛ ka yeri kɛ le tuun.» ⁴² Yesu k'a fɔ a ye ko: «Ne sɔnna, i ye yeri kɛ; i ta lanaya ka i kisi!» ⁴³ O yɔrɔnin kelen bɛɛ, cɛ ja yeɛra, a tugura Yesu kɔ, ka to ka Ala tando. Mɔgɔw ka o ye minke, o ka Ala tando.

19

Yesu ni Zake ta ko

¹ Yesu donnin kɔ Zeriko dugu kɔnɔ, a tun bɛ dugu cɛtigera. ² Cɛ dɔ tun bɛ o dugu kɔnɔ, a tɔgɔ ye ko Zake; ale le tun ye ninsaminabagaw jamɔgɔ ye, naforo fana tun b'a fɛ. ³ Zake tun b'a fɛ ka Yesu ye, k'a lɔn jɔn lo; nka a tun tɛ se, sabu ale tun ka surun, jama fana tun ka ca. ⁴ O ra, a borira ka taga ja fɛ, ka taga yeɛ sikomɔriyiri dɔ ra, janko ka Yesu ye, sabu Yesu tun ka kan ka tɛmɛ o yɔrɔ ra. ⁵ Yesu nana se yiri jukɔrɔ minke, a ka a ja kɔrɔta san fɛ k'a fɔ Zake ye ko: «Zake, i teliya ka jigi yan, sabu ne ka kan ka jigi i ta so bi.» ⁶ Zake teliyara ka jigi, ka taga ni Yesu ye so kɔnɔ a ninsɔndiyaninba. ⁷ Mɔgɔw ka o ye minke, o bɛɛ ka kɛ Yesu kɔrɔfɔ ye, ko: «A sɔnna ka taga jigi jurumuntɔ ta so kɔnɔ!» ⁸ Nka Zake lɔnin tora Matigi ja fɛ k'a fɔ a ye ko: «Matigi, ne bɛ ne borofɛnw tarance bɛɛ di fagantanw ma; ni a kera

ne jugu minw tun t'a fe ne ye sigi olugu kunna, aw ye o bee mina ka na o bee faga ne yere ja na yan.» »

Yesu tagato Zeruzalemu

(Matiyu 21.1-11; Marika 11.1-11; Yuhana 12.12-19)

²⁸ Ayiwa, Yesu ka o kumaw bee fo ka ban tuma min na, a blara jama ja, o ka ke taga ye Zeruzalemu. ²⁹ O tagara surunya Betifaze ra tuma min na, ani Betani, ka o to Oliviyesunw kuru kere fe, Yesu ka a ta karamogoden flaci. ³⁰ A k'a fo o ye ko: «Dugu min fle an ja fe, aw ye taga yi; ni aw sera yi, aw bena faliden do sirinin ye, mogo si ma yelen min kan folo. Aw y'a foni ka na ni a ye yan. ³¹ Ni mogo do ka aw jininka ko: <Mun koson aw b'a fonina?> Aw y'a fo a ye ko: <An Matigi le mako b'a ra.> » ³² Karamogoden fla tagara minke, Yesu tun k'a fo o ye cogo min na, o tagara a soro ten. ³³ O tun be faliden fonina minke, falitigiw ko o ma ko: «Mun koson aw be faliden fonina?» ³⁴ O ko: «An Matigi le mako b'a ra.»

³⁵ O nana ni faliden ye Yesu fe; o ka o ta derege dow la fali ko ra, ka Yesu layelen ka sigi a kan. ³⁶ Ka o tagato to, mogow tun be o ta deregebaw lalara sira kan Yesu ja. ³⁷ O tun be surunyara Zeruzalemu na ka ban. O sera Oliviyesunw kuru jigijigi ra minke, Yesu tun ka kabako minw ke karamogodenw ja na, o bee jusu diyaninba ka ke Ala tando ye ni kanba ye o kabako keninw koson. ³⁸ O tun b'a fora ko:

«Masace min be nana Matigi Ala togo ra,

dugawu ye ke o ye.

Hera ye ke sankolo ra,

nooro ye la Ala togo kan sanfeyorow bee ra.»

³⁹ Farisi* dow tora jama ra k'a fo Yesu ye ko: «Karamogode, a fo i ta karamogodenw ye ko o ye je.» ⁴⁰ Yesu ka o jaabi, ko: «Hali ni o jera, kabakuruw le bena peren o no ra; ne be o fo aw ye.»

Yesu ka Zeruzalemu ta tooro ko fo

⁴¹ O surunyara Zeruzalemu na; Yesu ka dugu ye minke, a kasira a kunna k'a fo ko: ⁴² «Fen min be se ka hera ke aw ye, ni a kera ko aw tun ka o lon bi! Nka o dogora aw ma sisan. ⁴³ Lon do, bena se, aw juguw bena aw datugu, ka aw lamini ni kogow ye, ka dingaw sogi ka dugu fanw bee lamini ka aw degu. ⁴⁴ O bena dugumogow bee dondon ka o joro, ka aw ta dugu bee ci, ka a kabakuruw bee yerege; sabu Ala tun b'a fe ka aw deme wagati min na, aw ma o wagati jate!»

Yesu ka jagokebagaw gbenna

(Matiyu 21.12-17; Marika 11.15-19; Yuhana 2.13-22)

⁴⁵ Ayiwa, Yesu tagara don Alabatosoba lu kɔnɔ, ka jagokebagaw* gben ka bɔ. ⁴⁶ A k'a fɔ o ye ko: «A sɛbera Kitabu kɔnɔ, ko: <Ne ta bon bɛna kɛ Aladaariyɔrɔ le ye,> nka aw kɔni ka a yeɛma ka a kɛ sonw dogoyɔrɔ le ye†.»

⁴⁷ Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna lon bɛɛ Alabatosoba kɔnɔ. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani jamana jamɔgɔw tun bɛ Yesu fagasababu le jinina. ⁴⁸ Nka o tun bɛna a mina cogo min na, o tun ma o lon; sabu Yesu ta ko tun ka mɔgɔw bɛɛ kun mina, o bɛɛ tun b'a lamenna.

20

Yesu ta fanga sɔrɔyɔrɔ

(Matiyu 21.23-27; Marika 11.27-33)

¹ Lon dɔ, Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna Alabatosoba kɔnɔ, ani ka Kibaro Diman* fɔ o ye; sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani cɛkɔrɔba dɔw nana a fɛ. ² O ko: «A fɔ an ye: I bɛ nin kow kɛra fanga juman sababu le ra, ani jɔn le ka o fanga di i ma?» ³ Yesu ka o jaabi ko: «Ne fana bɛna aw jininka ko kelen na. ⁴ Aw ye nin fɔ ne ye: jɔn le tun ka Yuhana Batizerikɛbaga ci ka na mɔgɔw batize? Ala wa, walama mɔgɔw?» ⁵ O yɛrɛ dama ka kɛ a miiri ye, ko: «Ni an ko: <Ala lo>, a bɛna a fɔ ko: <O tuma mun kosɔn aw ma la a ra?» ⁶ Nka ni an fana ko: <Mɔgɔw lo>, jama bɛna an bon ni kabakuru ye dɛ; sabu o bɛɛ lanin b'a ra ko Yuhana ye Ala ta cira le ye.» ⁷ O kosɔn o ka Yesu jaabi ko olugu m'a lon. ⁸ Yesu fana ko: «Ayiwa, ni o lo, min ka fanga di ne ma ka nin kow kɛ, ne fana tena o fɔ aw ye.»

Baaradenjuguw ta ko

(Matiyu 21.33-46; Marika 12.1-12)

⁹ O kɔ, Yesu ka nin talen fɔ jama ye; a ko: «Cɛ dɔ le tun ka rɛzɛnforo sɛnɛ ka a karifa baarakɛbaga dɔw ma, ka bɔ ka taga tagama dɔ ra ka taga wagatijan kɛ yi. ¹⁰ Rɛzɛn bɔwagati nana se tuma min na, a ka a ta baaraden dɔ ci rɛzɛnforo kɔrɔsibagaw fɛ ko o ye rɛzɛnmɔ dɔ di. Nka rɛzɛnforo kɔrɔsibagaw ka o mina, ka a bugɔ, ka a borolakolon gben ka taga. ¹¹ Forotigi ka baaraden dɔ wɛrɛ ci; o ka o bugɔ, ka o neni, ka o borolakolon gben ka taga. ¹² A ka mɔgɔw sabanan ci o fɛ; o ka o bugɔ ka a mandimi, ka a gben. ¹³ Forotigi ko: <Ne bɛna nin ko kɛ cogo di?> A ko: <Ayiwa, ne bɛna ne yɛrɛ dɛncɛ kanunin le ci o fɛ. Ne bɛ miiri ko o bɛna ale bonya.>

* **19:45** 19.45 O mɔgɔw tun bɛ beganw fiyeere sarakabɔbagaw le ma, walama ka wari falen o ye. † **19:46** 19.46 Nin kuma fora Ezayi 56.7 ani Yereimi 7.11.

¹⁴ Ayiwa, rezenforo korosibagaw nana forotigi dence nato ye minke, o k'a fo jogon ye ko: «Nin le bena cen ta! An y'a mina ka a faga, janko foro ye ke an ta ye.» ¹⁵ A sera o ma minke, o tagara ni a ye foro ko fe ka taga a faga.»

Yesu ko: «Ayiwa, sisan forotigi bena na mun le ke o rezenforo korosibagaw ra sa? ¹⁶ A bena na ka na o faga, ka a ta foro karifa mogow werew ma.»

Mogow ka o kuma men minke, o ko: «E! Ala ma an kisira o ko jogon ma.»

¹⁷ Yesu ka jama fe, k'a fo o ye ko: «Nin kuma min sebera Kitabu konɔ, ko:

«Bonlobagaw banna kabakuru min na,

o le nana ke kabakuru sobeman ye, ka ke bon kabakuru folo ye,»

aw ta miiriya ra o kuma korɔ ye di le? ¹⁸ Ayiwa, ni mogow o mogow koni ka ben o kabakuru kan, o tigi kolow bee be karikari; ni o kabakuru fana ka ben mogow o mogow kan, a be o tigi jɔɔ.»

Ninsongɔ sarako

(Matiyu 22.15-22; Marika 12.13-17)

¹⁹ Sariya karamogow* ni sarakalasebagaw kuntigiw* tun b'a fe ka Yesu mina o yoronin kelen bee ra, sabu o k'a lon ko a ka talen fo olugu le ma; nka o siranna jama na. ²⁰ O ka ke Yesu korosi ye. O ka mogow dow ci ka taga Yesu korosiri kama; olugu tagara o yere ke i n'a fo mogowobew, ka Yesu dakorobo janko a ye kuma benbari do fo, o ye a minasababu sorɔ ka taga ni a ye jamanatigi fe, ani fagamaw fe, ka taga kiti tige a kan. ²¹ O mogow nana Yesu jininka ko: «An karamogow, an k'a lon ko i ta kumaw, ani ta karan fana terennin lo; i te mogow bo mogow ra, i be mogow karan Ala sira ra ka kapa ni can le ye. ²² Ayiwa, yala ka ninsongɔ sara masaceba Sezari ye, o bennin lo wa, walama a bennin te?» ²³ Ayiwa, Yesu tun bora o mogow ta nanbara korɔ ma. ²⁴ A ko o ma ko: «Aw ye tama kelen yira ne ra.» O ka tama kelen yira a ra. A ko: «Jontigi ja ni a togow le be nin wari kan?» O ko: «Masaceba Sezari.» ²⁵ Yesu ko: «Ayiwa, ni o lo, aw ye Sezari ta kosegi Sezari ma, ka Ala ta kosegi Ala ma.» ²⁶ O mogow ma hali kuma den kelen sorɔ ka bo Yesu da ra jama na, min be ke a minasababu ye. Yesu ta jaabiri ka o kabakoya; o jera!

Sadusiw ka Yesu jininka suw kunuko ra

(Matiyu 22.23-33; Marika 12.18-27)

²⁷ Ayiwa, Sadusiw, minw b'a fɔ ko mɔgɔ si su tena kunu lahara, olugu dɔw gbarara Yesu ra k'a jininka; o ko: ²⁸ «An karamɔgɔ, cira Musa tun ka nin kuma seɓe sariya* ra, ko: <Ni cɛ dɔ ka muso furu, ka sa k'a sɔrɔ a ma den sɔrɔ ni o muso ye, a balemace ka kan ka o muso ta ka den sɔrɔ ni a ye a balemace nɔ ra.>

²⁹ «Ayiwa, balemace wolonfla tun be yi. Fɔlɔ ka muso furu, ka sa, a ma den sɔrɔ. ³⁰ Balemace flanan ka muso ta, ka sa, a ma den sɔrɔ; sabanan fana ta kɛra ten. ³¹ O cɛ wolonfla bɛɛ ka muso furu ka gban jɔgɔn na, ka sa, o si ma den to o kɔ. ³² O kɔ, muso yere sara. ³³ Ayiwa, ni suw nana kunu lahara o, muso bɛna kɛ jɔn kelen le ta ye sa? Sabu o cɛ wolonfla bɛɛ tun ka a furu!»

³⁴ Yesu ka o jaabi, ko: «Dunupa ra yan le cɛ be muso furu, muso fana be sigi cɛ fɛ. ³⁵ Nka ni Ala nana a latige ko mɔgɔ minw ka kan ni wagati nata ta janamanyakura ye, ni olugu kununa ka bɔ saya ra, olugu tena muso furu, walama ka di cɛ ma; ³⁶ o fana tena sa ka ye. O bɛna kɛ i ko melekew; o bɛ kɛ Ala denw ye, sabu o bɔra saya ra ka don Ala ta janamanya ra.

³⁷ «Ayiwa, ni mɔgɔ ka sa, a be taga kunu lahara; cira Musa ka o le yira an na. Yiritunin tasumaman kɔrɔ a ka Ala wele ko: <Ibrahim ta Ala, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala.> ³⁸ O kɔrɔ ye ko Ala tɛ mɔgɔ saninw ta Ala ye; mɔgɔ janamanw ta Ala lo; sabu Ala fɛ, o mɔgɔw bɛɛ janaman lo.»

³⁹ O kumaw fɔnin kɔ, sariya karamɔgɔ* dɔw ko a ma ko: «An karamɔgɔ, i ka can fɔ.»

⁴⁰ Ayiwa, k'a ta o wagati ra, o ma sɔn ka Yesu jininka tuun.

*Kirisita ma kɛ Dawuda Mamaden dɔrɔn ye
(Matiyu 22.41-46; Marika 12.35-37)*

⁴¹ Yesu ko mɔgɔw ma ko: «Mun kosɔn mɔgɔw b'a fɔ ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko o bɛna kɛ Dawuda Mamaden* le ye? ⁴² K'a sɔrɔ Dawuda yere k'a seɓe Zaburuw kitabu kɔnɔ, ko:

<Matigi Ala k'a fɔ ne Matigi ye ko:

Na i sigi ne kininboroyanfan fɛ,

⁴³ fɔ ne ye i juguw mina ka o bla i sen kɔrɔ.>

⁴⁴ Ayiwa, ni Dawuda be o Kisibaga wele ko a Matigi, o tuma a be se ka kɛ Dawuda Mamaden ye cogo di?»

*Yesu ka sariya karamɔgɔw dɔgɔya
(Matiyu 23.1-36; Marika 12.38-40)*

⁴⁵ Jama bɛɛ tun bɛ Yesu lamenna; a ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: ⁴⁶ «Aw ye aw yere kɔrɔsi sariya karamɔgɔw* ra dɛ! Deregebadon ka di olugu ye ka yaala. O b'a fɛ mɔgɔ tɔw le ye olugu fo jamayɔrɔw ra. Karansow* kɔnɔ, nafesigiyaɔrɔw le ka di o ye; ni o ka o wele domuniyaɔrɔw ra, nafesigiyaɔrɔw le ka di o ye. ⁴⁷ O bɛ muso cɛ saninw borofenw bɛɛ domu. O bɛ Ala daari ka mɛɛn janko mɔgɔw ye o kɔrɔsi. O le kosɔn, o ta kiti bɛna gbɛleya ka tɛmɛ tɔw ta kan.»

21

Muso fagantan ta saraka

(Marika 12.41-44)

¹ Ka Yesu tɔ Alabatosoba kɔnɔ, a k'a ja kɔrɔta ka naforotigiw ye, o bɛ o ta saraka blara sarakablaminan kɔnɔ.

² A ka muso fagantan dɔ fana ye, min cɛ tun sara, ale ka warimisennin fla bla sarakablaminan kɔnɔ.

³ Yesu ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye, ko nin muso fagantan min cɛ sara, ale ka saraka min di, o cayara ka tɛmɛ tɔw bɛɛ ta kan; ⁴ sabu tɔw ka fitini dɔrɔn le bɔ o ta naforo ra k'a bla sarakablaminan kɔnɔ; nka ale ka a ta wari bɛɛ le di, hali domuni sɔngɔ ma to a boro tuun.»

Yesu ka dunuɓa laban tagamasiyenw yira

(Matiyu 24.3-14; Marika 13.1-2)

⁵ Ayiwa, mɔgɔ dɔw ka kɛ Alabatosoba ko lakari ye, ko a cɛ ka ni, ko a lɔra ni kabakuru jumanmanw le ye, ani mɔgɔw ka sarakafen minw di Ala ma. ⁶ Yesu ko: «Aw ja bɛ nin bon minw na tan dɛ, lon dɔ nin bonw bɛɛ bɛna cici, ka a kabakuruw bɛɛ yerege ka bɔ jɔgɔn kunna.»

⁷ Karamɔgɔdenw ko: «An karamɔgɔ, nin kow bɛna kɛ wagati juman, ani tagamasiyen juman bɛna a yira ko a wagati sera?»

⁸ Yesu ka o jaabi, ko: «Aw ye aw yere kɔrɔsi, aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri; sabu mɔgɔ caman bɛna na ni ne tɔgɔ ye, k'a fɔ ko olugu le ye Kisibaga* ye, ko wagati sera ka ban. Aw kana tugu o kɔ. ⁹ Ni aw nana to ka kere mankanw mɛn, ani murutiri kow, aw ja kana tige; sabu jagboya lo ko o kow ye kɛ; nka o si tɛ a laban ye fɔlɔ.»

¹⁰ A ko o ma ko: «Siya dɔ bɛna wuri dɔ were kama, ja mana dɔ bɛna wuri dɔ were kama. ¹¹ Dugukoloyereyerebaw bɛna kɛ yɔrɔ dɔw ra, ani banajuguw, ani kongobaw. Siranyafenw, ani tagamasiyenba dɔw bɛna kɛ sankolo ra.

¹² «Nka sani o kow bɛɛ ye kɛ, o bɛna aw mina ka aw bugɔ. O bɛna aw tɔrɔ, o bɛna aw mina ka taga ni aw ye karansow* kɔnɔ janko ka kiti tige aw kan, ka aw bla kaso ra. O bɛna taga ni aw ye masacew fɛ, ani jamana jamɔgɔw

ƙe ne tɔgɔ kosɔn. ¹³ O bena ke sababu ye k'a to aw ye ke ne seerew ye ka kuma olugu ƙe. ¹⁴ Aw y'a to aw hakiri ra, ko aw man kan ka kuma dɔ laben, aw bena taga min fɔ janko ka aw yere bɔsi. ¹⁵ Sabu ne yere le bena kuma don aw da ra, ka hakiritigiya di aw ma, min sababu ra aw juguw si tena se ka kuma ke ni aw ye, walama ka aw sɔsɔ. ¹⁶ Aw worobagaw, ani aw balemaw, ani aw somɔgɔw, ani aw teriw bena aw janfa, ka aw caman faga. ¹⁷ Mɔgɔw bee bena aw kɔninya ne tɔgɔ kosɔn. ¹⁸ Nka, o bee n'a ta, hali aw kunsigiden kelen tena tunu. ¹⁹ Ni aw ka nin kow sɔnmina, o le bena aw nin kisi.»

Yesu ka Zeruzalemu dugu halaki ko fɔ
(*Matiyu 24.15-21; Marika 13.14-19*)

²⁰ Yesu ko: «Ni aw nana Zeruzalemu dugu lamininin ye kerekɛjamaw ƙe wagati min na, aw ka kan k'a lon ko dugu cituma sera. ²¹ Ni o wagati sera k'a sɔrɔ minw be Zude mara ra, olugu ye bori ka taga kuruw fan ƙe; minw be Zeruzalemu dugu kɔnɔ, olugu ye bɔ; minw be kongo kɔnɔ, olugu kana don dugu kɔnɔ.

²² «Sabu, o lon bena ke Ala ta kititigelon ye Zeruzalemu kan, janko kuma minw bee sebera Kitabu kɔnɔ, o ye ke can ye. ²³ O lonw na bɔnɔ bena muso lasiritɔw sɔrɔ, ani minw be sin dira denw ma; sabu tɔɔrɔba bena ke jamana kɔnɔ, ka Ala ta dimi ben nin jamana mɔgɔw kan. ²⁴ O bena o faga ni kerekemuruw ye, o bena o mina ka taga o ke kasodenw ye siya werew* ta jamana bee ra. O cogo ra, siya were mɔgɔw bena don Zeruzalemu ka o ta fanga sigi fɔ ka taga o ta wagati dafa.»

Yesu nacogo ka bɔ sankolo ra
(*Matiyu 24.29-35; Marika 13.24-31*)

²⁵ «Ayiwa, sankolo ra, tagamasiyen dɔw bena ke tere ni karo ni lolow kan. Dugukolo kan, jatigɛba le bena mɔgɔw mina fɔ ka o kɔnɔnɔban, kɔgɔji ni jikurubaw ta mankan kosɔn. ²⁶ Ko minw bena ke dugukolo kan, mɔgɔ dɔw ja tigeninba bena to o miiriri ra fɔ ka na kirin, sabu sankolo ta sebayaw bena yuguyugu ka bɔ o nɔ ra. ²⁷ O tuma ra, Min kera Adamaden ye*, o bena o nato ye sankaba dɔ kan ni sebayaba ye, ani nɔɔrɔba. ²⁸ Ayiwa, ni aw ka na o kow ketɔ ye tuma min na, aw ye aw kun kɔrɔta ka aw ja lawuri san ƙe, sabu aw ta kisiri wagati le surunya ra ten.»

Torosun ta karan
(*Matiyu 24.32-35; Marika 13.28-31*)

²⁹ O kɔ, Yesu ka talen dɔ fɔ o ye; a ko: «Aw ye torosun kɔrɔsi, ani yiri tɔw bee. ³⁰ Ni aw k'a ye ko o be flaburukuraw

bɔra, aw b'a lon ko samiya surunyara. ³¹ O cogo kelen na, ni aw nana a ye ko nin kow be kera tuma min na, aw y'a lon ko Ala ta Masaya* wagati le surunyara. ³² Can ra, ne b'a fo aw ye ko bi mɔgɔw tena sa ka ban fo nin kow beɛ ye ke ka dafa. ³³ Sankolo ni dugukolo bena temɛ, nka ne ta kuma tena temɛ fiyewu.

³⁴ «Aw ye aw yere korɔsi, aw kana to domunibaw ra, ani minni na, ka to ka hami dunuɔafenw sɔrɔri dɔrɔn na, k'a to ne nalon ye na bara aw ra; ³⁵ sabu ne nalon bena bara dunuɔamɔgɔw beɛ ra, ka o mina i ko jo. ³⁶ O kosɔn, aw ye aw janto aw yere ra, ka Ala daari wagati beɛ, janko aw ye fanga sɔrɔ, kojugu minw bena ke, ka bɔsi o beɛ ma; ni o kera, Min kera Adamaden ye*, aw kun korɔtanin bena se ka lo o ja korɔ.»

³⁷ Ayiwa, Yesu tun be to ka mɔgɔw karan Alabatosoba kɔnɔ tere fe. Ni su ka ko, kuru min be wele ko Oliviyesunw kuru, a tun be taga si o yɔrɔ ra. ³⁸ Sɔgɔmada jona fe, mɔgɔw beɛ tun be taga lajen a korɔ Alabatosoba kɔnɔ ka a ta karan lamɛn.

22

Mɔgɔw ka janfa siri Yesu kama

(Matiyu 26.1-5; Marika 14.1-2; Yuhana 11.45-53)

¹ Ayiwa, Burufunubari janagbe* min be wele ko Jɔnyaban janagbe*, o tun be surunyara. ² Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* tun be cogo jinina ka Yesu faga, nka o tun be siranna jama ja.

Zudasi ka Yesu janfa

(Matiyu 26.14-16; Marika 14.10-11)

³ Ayiwa, Setana donna Zudasi jusukun na, min be wele fana ko Sikariyɔti, ani min tun ye Yesu ta karamɔgɔden tan ni fla do ye. ⁴ Zudasi tagara sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Alabatosoba korɔsibagaw kuntigiw fe; a bena Yesu mina k'a don o boro cogo min na, o kumana ka ben o kan. ⁵ O kuma diyara olugu ye kosebe. O ka layiri ta a ye ko o bena wari di a ma. ⁶ Zudasi sɔnna; a ka ke cogo jini ye, a bena se ka Yesu sɔrɔ ka a don o boro cogo min na, jama kana bo a kala ma.

Karamɔgɔdenw ka Jɔnyaban janagbe labɛn

(Matiyu 26.17-25; Marika 14.12-21; Yuhana 13.21-30)

⁷ Burufunubari janagbe* wagati ra, lon min na Jɔnyaban janagbe ta saraka ka kan ka faga, ⁸ o lon na Yesu ka Piyeri ni Yuhana ci; a ko: «Aw ye taga Jɔnyaban janagbe domuni labɛn an ye janko an ye a domu.» ⁹ O ka Yesu jaabi ko:

«I b'a fe an ye taga a laben min le?» ¹⁰ Yesu ko: «Ni aw donna dugu kɔnɔ, aw bena ben ni ce do ye, ji be daga ra a kun na. A bena taga don lu min kɔnɔ, aw ye tugu a ko ka taga don fo o lu kɔnɔ. ¹¹ Ni aw sera yi, aw y'a fo lutigi ye ko: «An karamogɔ ko, ko ale ni a ta karamogɔdenw bena Jɔnyaban panagbe domuni ke bon min kɔnɔ, ko o bon be min?» ¹² Ayiwa, a bena bonba do yira aw ra sankaso san fe, fen bee be a kɔnɔ. Aw bena Jɔnyaban panagbe domuni laben o bon le kɔnɔ.»

¹³ Ayiwa, Piyeri ni Yuhana tagara. O tagara a soro i ko Yesu tun k'a fo o ye cogo min na. O ka Jɔnyaban panagbe domuni laben.

Jɛnɔgɔnya domuni

(*Matiyu 26.26-30; Marika 14.22-26; Korɛntikaw folo 11.23-25*)

¹⁴ Domuniwagati sera minke, Yesu sigira domuni na ni a ta karamogɔdenw ye. ¹⁵ Ka o to domuni na, Yesu k'a fo o ye ko: «Ne kɔni tun b'a fe yere le ka nin panagbe domuni ke ni aw ye sani ne ye tooro. ¹⁶ Sabu ne b'a fo aw ye ko ne tena a jɔgɔn domu tuun fiyewu fo ka taga se lon min na, a koro ye min ye, o bena ke Ala fe a ta Masaya* ra.»

¹⁷ A ka jifiye ta, rezenji tun b'a kɔnɔ, a ka baraka la Ala ye, k'a fo a ta karamogɔdenw ye ko: «Aw y'a mina, aw bee ye do min a ra, ¹⁸ sabu ne b'a fo aw ye ko ne tena rezenji min tuun fiyewu fo lon min Ala ta Masaya* bena na.»

¹⁹ O ko, a ka buru ta, ka baraka la Ala ye, k'a tigetige ka do di o ma, k'a fo o ye ko: «Nin ye ne farikolo le ye, o le dira aw koson. Aw ye nin ke ka aw hakiri jigi ne ra.»

²⁰ O cogo ra, domuni bannin ko, Yesu ka jifiye ta, rezenji tun b'a kɔnɔ. A k'a di o ma, k'a fo o ye ko: «Ala be jɛnɔgɔnyakura* min don ni mogow ye ne jori baraka ra, o le be nin ye. O jori le bonna aw koson. ²¹ Nka o bee n'a ta, aw ra min bena ne don mogow boro, o tigi ni ne siginin be domuni na yan. ²² Min kera Adamaden ye*, o kɔni bena sa, i n'a fo a tun latigera cogo min na. Nka mogow min bena ke sababu ye k'a janfa, bono bena o tigi soro.»

²³ Karamogɔdenw ka ke jɔgɔn jininka ye ko olugu ra jon kelen le bena son ka o ko jɔgɔn ke.

Karamogɔdenw ko jon le ye pamogɔ ye olugu ra

²⁴ Ayiwa, sosori do nana wuri karamogɔdenw ce ra, ko olugu ra jon le ka kan ka jate pamogɔ ye. ²⁵ Yesu ka o jaabi ko: «Aw k'a lon ko siya were mogow ta masacew be o mara fanga ra; fanga be minw fe, olugu b'a fe jamanadenw ye olugu wele ko kopumankebagaw. ²⁶ Nka a man kan ka ke

ten aw ce ra. Aw ra min ye mɔgɔba ye, o tigi ye ke i n'a fo beɛ ra fitini; min ye namɔgɔ ye, o tigi ye ke i n'a fo tow ta baaraden. ²⁷ Baaraden min be gba ke, ani a matigice min bena sigi ka domuni ke dɔɔn, o fla ra juman le ka bon? Min bena sigi ka domuni ke, o le man bon wa? O beɛ n'a ta, ne be aw ce ra i ko baaraden.

²⁸ «Aw kɔni jijara ka to ni ne ye ne ta kɔrɔbɔrikow beɛ ra. ²⁹ O le kosɔn, ne be Ala ta Masaya* labla aw ye, i n'a fo ne Fa ka a labla ne ye cogo min na. ³⁰ O kosɔn aw bena domuni ni minni ke ni ne ye ne ta Masaya* ra. Aw bena sigi masasiginanw kan ka Izirayeli* siya tan ni fla ta kiti tige.»

Yesu ko Piyeri bena ban ale ra

(Matiyu 26.31-35; Marika 14.27-31; Yuhana 13.36-38)

³¹ O ko, Yesu ko Simɔn ma ko: «Simɔn, Simɔn, Setana tun k'a jini ko a be aw kɔrɔbɔ, i ko o be siman tenten cogo min na. ³² Nka ne ka Ala daari ele ye, janko i ta lanaya kana cen. Ni ele nana nimisa tuma min na ka na ne fe, i ye i balema tow ja gbeleya.» ³³ Piyeri ko Yesu ma ko: «Matigi, ni kaso lo walama ni saya yere lo, ne labennin lo ka o beɛ ke ni i ye.» ³⁴ Yesu ko: «Piyeri, ne b'a fo i ye ko sani dondo ye kasi bi, ele bena a fo mɔgɔw ye fo sijaga saba ko i ma ne lon.»

Yesu ka a ta karamɔgɔdenw ladi ko o ye o yere laben

³⁵ O ko, Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma tuun ko: «Ne tun ka aw ci, ko aw kana wari bla aw kun, ko aw kana bɔɔ ta, ko aw kana sanbaraw ta minke o, yala fen do desera aw fe wa?» Karamɔgɔdenw k'a jaabi ko: «Foyi si ma dese an na.» ³⁶ Yesu ko: «Sisan kɔni, ni wari be min fe, o tigi ye o bla a yere kun; ni bɔɔ be min fe, o tigi ye o ta. Ni muru te min fe, o tigi ye a ta fani do fiyeere ka do san. ³⁷ Sabu ne b'a fo aw ye ko min sebera ne ta ko ra, o ka kan ka ke. A sebera ko: <O k'a jate ni kojugukebagaw ye.> Ayiwa, sisan, o kow kewagati surunyara.» ³⁸ Karamɔgɔdenw ko Yesu ma ko: «Matigi, ni o lo, muru fla ye nin ye.» Yesu ko: «A ka ji ten.»

Yesu ni karamɔgɔdenw tagara kuru kan

(Matiyu 26.36-46; Marika 14.32-42)

³⁹ O ko, Yesu bɔra ka taga Oliviyesunw kuru kan, i n'a fo a tun derira k'a ke cogo min na. A ta karamɔgɔdenw tugura a ko. ⁴⁰ O sera yi minke, Yesu ko o ma ko: «Aw ye Ala daari, janko Setana kana aw nege ka aw bla kojugu ra.» ⁴¹ O ko, a bɔra o kɔɔ ka gbara ja fe dɔɔnin, ka a kinbiri gban ka Ala daari. ⁴² A ko: «Ne Fa, ni i be sɔn, i ye nin toɔɔ yɔɔ janya ne ra. Nka ne yere sago kana ke, ele sago

le ye ke.» ⁴³ [O tuma, meleke do bora sankolo ra ka na a ja gbeleya. ⁴⁴ Sabu o wagati tun gbeleyara Yesu ma kosebe, a jusukun tun toorora haali; a ka Ala daari ni baraka ye ka wasi fo a wasiji kera i n'a fo jori, ka tonitoni dugu ma.] ⁴⁵ A ka Ala daari minke, a wurira ka na a ta karamogodenw fe, ka na a soro olugu bee sunogora, panasisi fe. ⁴⁶ A ko o ma ko: «Mun koson aw be sunogora? Aw ye wuri ka Ala daari, janko Setana kana na aw nege ka aw bla kojugu ra.»

Yahudiyaw nana Yesu minayoro ra

(Matiyu 26.47-56; Marika 14.43-50; Yuhana 18.3-11)

⁴⁷ Ka Yesu to kuma ra, o barara ka jama nato ye. Yesu ta karamogoden tan ni fla ra, kelen min togo tun ye ko Zudasi, ale tun be o ja fe. A nana ka na gbara Yesu ra, ko a be Yesu fo ni kanuyafori ye. ⁴⁸ Yesu ko a ma ko: «Zudasi, Min kera Adamaden ye*, ele ka kanuyafori le ke tagamasiyen ye ka o janfa k'a don mogow boro wa?» ⁴⁹ Karamogodenw nana a ye ko o nana Yesu minayoro le ra minke, o ko Yesu ma ko: «Matigi, an te muru ta o kama wa?» ⁵⁰ O yoronin bee, Yesu ta karamogoden kelen ka muru ke ka sarakalasebagaw kuntigiba* ta jonce kininboroyanfan toro caron ka bo yi. ⁵¹ Yesu ko: «Aw y'a to ten!» A magara o ce toro ra ka a keneya.

⁵² O ko, Yesu kumana sarakalasebagaw kuntigiw fe, ani Alabatosoba korosibagaw kuntigiw, ani cekorobaw, olugu minw tun nana a minayoro ra; a ko: «Aw nana ni berew ni keremukemuruw ye ne kama, k'a ke i ko aw nana benkannikebaga do le ko; ⁵³ k'a soro ne tun be ni aw ye Alabatosoba konon lon bee, nka aw ma son ka ne mina. Ayiwa, aw ta wagati le sera sisan, dibi ta fanga ta wagati lo.»

Piyeri ko a ma Yesu lon

(Matiyu 26.57-58,69-75; Marika 14.53-54,66-72; Yuhana 18.12-18,25-27)

⁵⁴ O ka Yesu mina ka taga ni a ye, ka taga a ladon sarakalasebagaw kuntigiba* ta lu konon; Piyeri tora yorojan, ka ke tugu ye o ko. ⁵⁵ O ka tasuma do mana lu ce ma ka sigi o koron. Piyeri nana sigi o koron.

⁵⁶ Baaradenmuso do nana Piyeri siginin ye tasuma koron minke, a ka a lalaga ka a fle, k'a fo ko: «Nin ce fana tun be ni Yesu ye!» ⁵⁷ Nka Piyeri ma son ka lo a ra. A ko: «Muson, ne yere m'a lon.» ⁵⁸ Donin kera, mogow were nana Piyeri ye; ale fana ko: «Ele fana ye Yesu ta mogow do le ye!» Piyeri ko o tigi ma ko: «Ne te o do ye de!» ⁵⁹ Wagati dama temenin ko, mogow were nana a fo k'a gbeleya ko: «Sigiya t'a ra, ce

nin tun be ni Yesu ye, sabu Galileka lo.» ⁶⁰ Piyeri ko: «Ce, ne ma i ta kuma faamu de!» O wagati kelen na, ka Piyeri to kuma ra, dondo kasira. ⁶¹ Matigi Yesu ka a ja munu ka Piyeri fe. O tuma Matigi tun ka kuma min fo a ye, a hakiri jigira o ra, ko: «Sani dondo ye kasi bi, ele bena a fo sinaga saba, ko i ma ne lon.» ⁶² O tuma Piyeri bora kene ma ka taga kasi kosebe.

*Yesu ta tɔɔɔ ni a ta kiti
(Matiyu 26.67-68; Marika 14.65)*

⁶³ Yesu korosibagaw tun be a logobora, ka to ka a bugo. ⁶⁴ O ka a ja siri, ka ke a jininka ye ko: «Min ka i bugo, o tigi togo lon k'a fo!» ⁶⁵ O ka a neni ka kumajugu caman were fo a ma.

(Matiyu 26.59-66; Marika 14.55-64; Yuhana 18.19-24)

⁶⁶ Dugu gbera minke, Yahudiya ta cekorobaw ta jenkuru, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamogow* ka o ta kititigejama lajen, ka Yesu wele ka na. ⁶⁷ O k'a jininka ko: «Ni ele le ye Kisibaga* ye, a fo an ye.» Yesu ka o jaabi ko: «Ni ne k'a fo aw ye, aw tena la a ra, ⁶⁸ ni ne fana ka aw jininka, aw tena ne jaabi. ⁶⁹ Nka k'a ta bi ra, Min kera Adamaden ye*, o bena taga sigi Sebɛɛtigi Ala kininboroyanfan fe.» ⁷⁰ O mogow bee ko: «O tuma Den min bora Ala ra*, ele lo ke?» Yesu ka o jaabi ko: «Aw k'a fo cogo min na, ne lo.» ⁷¹ O ko: «An mako te mogo si ta seereya ra tuun! A yere da k'a fo, an k'a men.»

23

*O tagara ni Yesu ye Pilati fe
(Matiyu 27.1-2,11-14; Marika 15.1-5; Yuhana 18.28-38)*

¹ Ayiwa, jama bee jenna ka wuri ka taga ni Yesu ye Pilati fe. ² O sera Pilati fe minke, o ka ke Yesu jaraki ye, ko: «An k'a korosi k'a ye ko nin ce be an ta jamana mogow kononɔsura, ka o lamuruti, ka o bari ka ninsongo sara masaceba Sezari ma; a ko fana, ko ale ye Kisibaga* ye, ko ale ye masace ye.»

³ Ayiwa, Pilati ka Yesu jininka ko: «Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?» Yesu ka a jaabi ko: «I k'a fo cogo min na, ne lo.» ⁴ O ko, Pilati kumana sarakalasebagaw* kuntigiw ni jama fe, ko: «Ne ma kojugu si soro nin ce ra min be se ka ke a jarakikun ye.» ⁵ Nka, mogow k'a fo Pilati ye k'a gbɛleya ko: «A be mogow bee lamurutira ni a ta karan ye Zude mara bee ra; a k'a damina Galile le, ka na se fo yan.»

O tagara ni Yesu ye Herodi fe

⁶ Pilati ka o kuma men minke, a ka o jininka ko yala Yesu ye Galileka le ye wa? ⁷ Pilati k'a men minke ko Yesu ye

masace Herodi ta mara mogo do le ye, a ko o ye taga ni Yesu ye Herodi fe, sabu Herodi yere tun be Zeruzalemu o wagati ra.

⁸ Herodi ka Yesu ye minke, o diyara Herodi ye haali; sabu a tun ka fen caman men Yesu ta ko ra. A mænna, Herodi tun b'a fe ka Yesu ye janko a ye kabako do keto ye Yesu fe. ⁹ O koson Herodi ka jininkari caman ke Yesu fe, nka Yesu ma a jaabi o si ra.

¹⁰ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamogow* fana tun nana Herodi fe; o tun be kuma ni baraka ye ka Yesu jaraki kosebe. ¹¹ Masace Herodi ni a ta sorasiw ka Yesu dogoya; a ka masacefani do don a ra, ka a logobo, ka soro ka a laseko Pilati fe tuun. ¹² Pilati ni Herodi tun bennin te kakoro; nka o lon na o kera terijogonmanw ye.

Yesu fagako latigera

(Matiyu 27.15-26; Marika 15.6-15; Yuhana 18.39-19.16)

¹³ Ayiwa, Pilati ka sarakalasebagaw* kuntigiw, ani jamana jamogow, ani jama lajen. ¹⁴ A ko o ma ko: «Aw nana ni nin ce ye ne fe ka na a fo ne ye ko a be jamana mogow lamurutira; nka ne ka a jininka aw bee ja na, ne k'a ye ko aw be a jarkira fen o fen na, a ma o si ke. ¹⁵ Herodi* fana ma kojugu soro a ta ko ra, sabu ale fana ka a laseko ne ma yan tuun. Nin ce koni ma foyi ke min be se ka ke a fagasababu ye. ¹⁶ O koson, ne bena a fo ko o y'a bugo ni gbeje ye k'a labla.»

¹⁷ [Ayiwa, san o san, Yahudiyaw ta Jonyaban janagbe ra*, Pilati tun ka kan ka kasoden do labla.] ¹⁸ Jama bee jenna ka peren k'a fo ko: «Nin ce faga, i ye Barabasi labla!» ¹⁹ K'a soro lon do o Barabasi le tun ka jama lamuruti dugu konso, fo ka mogo do faga; o le tun kera a blakun ye kaso ra. ²⁰ Ayiwa, Pilati tun b'a fe ka Yesu le labla, O koson a ka o jininka tuun. ²¹ Nka o perenna, ko: «A gbengben yiri ra! A gbengben yiri ra!»

²² Pilati ka o jininka a sijaga sabanan na, ko: «O tuma a ka kojugu juman kelen le ke sa? Ne ma foyi ye a ra min be a fagakun bo; o ra ne bena a fo ko o y'a bugo, ka a labla.» ²³ Nka jama perenna ni fanga ye ko Yesu ye gbengben yiri ra le. O ta perenkanw ka Pilati kapa.

²⁴ Ayiwa, o tun be min jinina, Pilati k'a latige ko a bena o ke o ye. ²⁵ O tun ka ce min daari, Pilati ka o labla, o min tun blara kaso ra murutiri ni mogofaga koson. A ka Yesu don o boro, ko a ye ke o sago ye.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Matiyu 27.32-56; Marika 15.21-41; Yuhana 19.17-30)

²⁶ Ayiwa, ka o tagato to ni Yesu ye, o ka ce do boto ye kongo ra, min togo tun ye ko Simon, Sirenika tun lo. O ka gbengbenyiri* la ale kun, ko a ye a ta ka tugu Yesu ko. ²⁷ Ka o tagato to, jamaba tugura o ko; muso dow tun be o jama ra, olugu tun be o disiw gbasigbasira ka kasi Yesu koson. ²⁸ Yesu ka a na munu k'a fo o ye ko: «Zeruzalemu musow, aw kana kasi ne koson de! Aw ye kasi aw yerew ni aw ta denw le koson! ²⁹ Sabu, lon do bena se, o lon na o bena a fo ko: <Muso minw ma den soro, minw ma den woro ka ye, ani o ma sin di den ma fiyewu, olugu ta pana.> ³⁰ O wagati ra, mogow bena a fo kuruw ye ko: <Aw ye ben an kan!> K'a fo kongoriw ye ko: <Aw ye an datugu!> ³¹ Sabu, ni o ka nin ko jagon ke yirikene ra, ni a nana se yirijalan ma do?»

³² O tun be tagara ni Yesu ye, ani kojugukebaga fla, ka taga olugu faga ni Yesu ye. ³³ Ayiwa, yoro min togo ye ko Kunkolo yoro, o sera yi minke, o ka Yesu gbengben yiri ra o yoro ra, ka kojugukebaga fla fana gbengben yiri werew kan, kelen be Yesu kininboroyanfan fe, kelen be a numanboroyanfan fe. ³⁴ Yesu ko: «Ne Fa, yafa o ma, sabu o be min kera, o ma o lon.» Sorasiw ka kara la ka Yesu ta faniw tarantaran jagon na janko o bee ye o ta soro ta lon. ³⁵ Jama tun lonin be, o b'a flera. Yahudiyaw ta pamogow tun be Yesu logobora, ko: «A ka mogo tow kisi; a ye a yere kisi sisan sa, ni a kera ko ale le ye Kisibaga* ye, Ala ka min panawoloma!»

³⁶ Sorasiw fana gbarara Yesu ra k'a logobo, ka minnifen kumunin do yira a ra, ³⁷ k'a fo a ye ko: «Ni ele le ye Yahudiyaw ta masace ye, i yere kisi sa!» ³⁸ O tun ka nin kumaw sebe yiri do kan a kun san fe, ko: «Nin ye Yahudiyaw ta masace ye.»

³⁹ Kojugukebaga fla minw tun gbengbenna ni Yesu ye, o ra kelen tun be a nenina, k'a fo a ye ko: «Ele le te Kisibaga* ye wa? I yere kisi sa, i ye an fana kisi!» ⁴⁰ Nka to kelen songora ale ra k'a fo a ye ko: «Ele te siran Ala na wa? Nin tooro kelen le te ele fana kan wa? ⁴¹ An koni ka kan ni nin ye, sabu an ka kojugu min ke, o tooro le be anw kan; nka nin ce ma kojugu si le ke.» ⁴² O ko, a ko Yesu ma ko: «Yesu, ni i nana ke i ta Masaya* ra tuma min na, i ye i hakiri to ne ra.» ⁴³ Yesu ko a ma ko: «Ne b'a fo i ye can ra, bi yere i bena ke ni ne ye arijana ra.»

⁴⁴ Ayiwa, tere sera kuncɛ tuma min na, dibi barara ka don jamana fan bee ra fo ka taga wulada surunya. ⁴⁵ Alabatosoba cetigefani faranna fla ye. ⁴⁶ O tuma, Yesu perenna ni fanga ye k'a fo ko: «Ne Fa, ne be ne nin to i boro.» A ka o fo minke, a sara.

⁴⁷ Ayiwa, sorasikuntigi ka o kow ye minke, a ka Ala tando, k'a fo ko: «Can ra, nin ce koni tun ye mogo terennin le ye.»
⁴⁸ Jama minw bee tun be yi, olugu ka o kow ye ka ban tuma min na, o sekora ka taga dugu konso, o panasisininba tora ka ke o disi gbasigbasi ye. ⁴⁹ Yesu ta teriw bee, ani muso minw tun tugura a ko kabini Galile, olugu tun lonin be yorojan ka ke o kow fle ye.

O ka Yesu sutara

(Matiyu 27.57-61; Marika 15.42-47; Yuhana 19.38-42)

⁵⁰ Yahudiyaw ta kititigebagaw ta jenkuru ta mogo do tun be yi, min togo tun ye ko Yusufu; mogosobe, ani mogo terennin tun lo. ⁵¹ Kititigebaga tow tun ka ko minw latige, ani o tun ka ko minw ke, ale tun ma jen ni o ye o ra. Ale tun be bo Arimate; o ye Yahudiyaw ta dugu do ye. A jigi tun be Ala ta Masaya* nawagati kan. ⁵² A tagara Pilati fe ka taga Yesu su daari a fe. ⁵³ O ko, a tagara Yesu su lajigi ka bo gbengbenyiri* ra, ka a kasanke ni fanigbe do ye, ka taga a la kaburu konso; o kaburu tun sogira fara le konso; su tun ma deri ka don o yoro ra folo. ⁵⁴ O lon tun ye Nenekirilon* nasigi le ye; Nenekirilon tun be jini ka damina.

⁵⁵ Muso minw tun tugura Yesu ko kabini Galile, olugu tun tagara ni Yusufu ye kaburuda ra. O ka kaburu fle, ka Yesu su lacogo fana fle. ⁵⁶ O ko, o sekora ka na so konso ka na kasadiyananw, ani wusunanw laben Yesu ye. Nka o ma son ka foyi ke Nenekirilon* na, ka kapa ni Yahudiyaw ta sariya* ye.

24

Melkekew ka Yesu kunuko fo musow ye

(Matiyu 28.1-10; Marika 16.1-8; Yuhana 20.1-10)

¹ Ayiwa, logokun tere folo sogomada joona fe, musow tun ka kasadiyanan minw laben, o tagara ni o ye kaburuda ra. ² O tagara a soro ko kabakuruba kolonkolonna ka bo kaburu da ra. ³ O donna kaburu konso, nka o ma Matigi Yesu su ye. ⁴ O ko ka o hakiri jagami. Ce fla barara ka na lo o ja koro, fanigbe pepe be o ra. ⁵ Musow siranninba ka o kun suuru; nka o ce fla k'a fo o ye ko: «Mun koson mogo min panaman lo, aw be o jini suw ce ra? ⁶ A te yan! A kununa. Wagati min na a tun be ni aw ye Galile, a ka kuma minw fo aw ye, aw ye aw hakiri to o ra. ⁷ A tun ko, ko Min kera Adamaden ye*, ko o ka kan ka don jurumunkebagaw boro, o bena a gbengben yiri ra ka a faga; nka a saya tere sabanan, a bena kunu.»

⁸ O tuma musow hakiri jigira Yesu ta kumaw na.

Musow ka Yesu kunuko fɔ karamɔgɔdenw ye

⁹ Musow bɔra kaburu ra ka taga o kow bɛɛ lakari ciraden* tan ni kelen ye, ani o tɔɔɔɔ tɔw bɛɛ. ¹⁰ O musow tun ye Mariyamu Magidalakamusu ye, ani Yahani, ani Yakuba bamuso Mariyamu; muso tɔ minw tun bɛ ni o ye, olugu fana ka o kuma kelen le fɔ ciradenw ye. ¹¹ Nka musow ka min fɔ, ciradenw ka o jate manamanakan ye, o ma la a ra. ¹² Nka o bɛɛ n'a ta, Piyeri wurira ka bori ka taga kaburu ra. A birira ka kaburu kɔnɔ fɛ; a ma foyi ye ni kasanke dɔɔɔn tɛ. A kɔnɔnɔbannin sekɔra ka taga a ta so.

*Karamɔgɔden fla min tun bɛ tagara Emayusi
(Marika 16.12-13)*

¹³ Ayiwa, o lon kelen na, karamɔgɔden fla tun bɛ tagara dugu dɔ ra, o dugu tɔgɔ ye ko Emayusi. O dugu ni Zeruzalɛmu cɛ tun tɛ tɛmɛ kilo tan ni kelen kan. ¹⁴ Ko minw bɛɛ tun kɛra Zeruzalɛmu o wagati ra, o tun bɛ o baro le kɛra. ¹⁵ Ka o to kuma ni sɔsɔri ra, Yesu yɛrɛ nana gbara o ra ka to ka tagama o kɛrɛ fɛ ka taga. ¹⁶ O ɲa tun bɛ Yesu ra, nka a kɛra i n'a fɔ fɛn dɔ le tun ka o bari ka a lon.

¹⁷ Yesu ka o ɲininka ko: «Aw tagatɔ bɛ kumana mun ko le ra dɛ?» Kabini Yesu ka o fɔ, o lɔra, o ɲanasisininba. ¹⁸ O ra, kelen min tɔgɔ ye ko Kilopasi, ale ko: «Ni ele kelen kɔni tɛ, mɔgɔ si tɛ Zeruzalɛmu min b'a fɔ ko ko minw kɛra yi, ko a ma dɔ lon o ra.» ¹⁹ Yesu ka o ɲininka ko: «Ko juman le kɛra?» O ka a jaabi ko: «Ko min kɛra Yesu Nazaretikacɛ ra kɛ! A tun kɛra cira barakaman ye, ka kɔɲa ni a ta kɛwalew ye, ani a ta kuma, Ala ɲa kɔɔ, ani mɔgɔw bɛɛ ɲakɔɔ. ²⁰ An ta sarakalasebagaw* kuntigiw, ani an ta jamana ɲamɔgɔw ka a mina ka a di Rɔmu* fagamaw ma, ko o y'a faga; o k'a gbengben yiri ra. ²¹ An jigi tun b'a kan ko ale le bɛna kɛ Izirayɛlimɔgɔw Kisibaga* ye; nka o bɛɛ ra, nin kow kɛra, bi ye a tere saba le ye. ²² An ta ɲɛnkuru ra, muso dɔw nana kuma dɔ fɔ an ye min ka an kɔnɔnɔban fɔ ka tɛmɛ. O ko o tagara kaburu ra sɔgɔmada joona fɛ, ²³ ko olugu ma su ye kaburu kɔnɔ, ko olugu ka mɛlɛkɛ dɔw ye, ko o mɛlɛkɛw k'a fɔ olugu ye ko Yesu ɲanaman lo. ²⁴ An tɔɔɔɔ dɔw fana tagara kaburu ra, olugu tagara a sɔɔ i ko musow k'a fɔ an ye cogo min na, nka o ma ale yɛrɛ ye.»

²⁵ O kɔ, Yesu yɛrɛ kumana o fɛ, a ko: «Aw mɔgɔ hakirintanw, ciraw ka kuma minw bɛɛ fɔ, aw tɛ la o ra joona. ²⁶ Kisibaga tun man kan ka tɔɔɔ o cogo ra ka sɔɔ ka taga don a ta nɔɔɔ ra wa?» ²⁷ O kɔ, kuma minw bɛɛ sɛbera Ala ta Kuma ra a ta ko ra, a ka o ɲafɔ o ye, k'a damina cira Musa ta sariya* kitabu ra, ka taga se cira tɔw bɛɛ ta kitabuw ma.

²⁸ Ayiwa, o surunyara dugu donda ra tuma min na, Yesu k'a ke i n'a fo a be temena ka taga na fe. ²⁹ Nka o ka a lalo ka a daari ko a ye to ni olugu ye, ko su be jini ka ko. A donna ni o ye dugu konɔ ka to ni o ye. ³⁰ Ayiwa, Yesu nana sigi domuni na ni o ye minke, a ka buru ta ka baraka la Ala ye ka a tarantaran ka a didi o ma. ³¹ Yesu ka buru di o ma tuma min na, o hakiri yelera, o k'a lon ko Yesu yere lo. Nka o barara ka fon a ra. ³² O mogɔ fla tora k'a fo jɔgon ye ko: «A tun be Kitabuw ta kumaw nafora an ye sira ra minke, an jusu diyaninba le tun te o wagati ra wa?»

³³ O yɔronin bee, o wurira ka seko ka taga Zeruzalemu. O tagara se yi minke, o ka karamogoden tan ni kelen ni o tɔjogonw lajennin sɔɔ. ³⁴ Karamogodenw k'a fo o mogɔ fla ye ko: «Can ra, Matigi kununa ka bo saya ra; Simɔn yere k'a ye!» ³⁵ Ko minw kera o ce fla fana ra sira ra, ani o ka Yesu lon cogo min na wagati min a ka buru tarantaran k'a di o ma, o ka o lakari karamogoden tow ye fana.

Yesu ka a yere yira karamogodenw na

(Matiyu 28.16-20; Marika 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Kewalew 1.6-8)

³⁶ Ayiwa, ka karamogodenw to o kumaw ra, Yesu yere barara ka na lo o ce ra, k'a fo o ye ko: «Ala ye hera ke aw ye.» ³⁷ Karamogodenw bee ja tigera, o siranna; sabu o tun b'a miirira ko o na be su do ja le ra. ³⁸ Nka Yesu k'a fo o ye ko: «Mun koson aw hakiri jagamina? Mun na o miiriya jɔgon be aw jusukun na?»

³⁹ O ko, Yesu ko: «Aw ye ne borotegew, ani ne senw fle: ne yere lo! Aw ye maga ne ra k'a fle ke! Bu ni kolo te su ja ra, i ko aw na be ne ra cogo min na.»

⁴⁰ Yesu ka o fo minke, a k'a borow ni a senw yira o ra.

⁴¹ Ayiwa, karamogodenw jusu diyara kosebe, nka kononɔban koson o tun ma la a ra hali bi. Yesu ka o jininka ko: «Domunifen do be aw fe yan wa?» ⁴² O ka jerge wusunin do di a ma. ⁴³ A ka o mina k'a domu o bee na na.

Yesu ka Ala ta Kuma korɔ yira karamogodenw na

⁴⁴ O ko, a k'a fo o ye ko: «Wagati min na ne tun be ni aw ye, ne tun ka o le fo aw ye; ko fen o fen sebera ne ta ko ra cira Musa ta sariya* ra, ani cira tow ta kitabuw ra, ani Zaburuw kitabu ka min fo ne ta ko ra, o kow bee tun ka kan ka ke.»

⁴⁵ O cogo ra, a ka karamogodenw hakiri yele janko o ye Kitabuw kumaw korɔ faamu. ⁴⁶ O ko, a k'a fo o ye tuun ko a sebera Kitabu konɔ ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko mogow bena o tɔɔɔ, ka a faga; nka a saya tere sabanan a

bena kunu; ⁴⁷ o ra, k'a damina Zeruzalemu, waajuri ka kan ka ke dununamogow bee ye ale togow ra, ko mogow ye nimisa o ta jurumunw na janko Ala ye yafa o ma.

⁴⁸ O ko, Yesu k'a fo o ye ko: «Aw le ye ne ta kow bee seerew ye. ⁴⁹ Ne Fa Ala ka Nin Saninman* min layiri ta aw ye, ne bena o ci aw ma. Nka aw ye to Zeruzalemu dugu konon fo o sebagaya ye jigi aw kan folo ka bo san fe.»

Yesu yelenna ka taga sankolo konon

(Marika 16.19-20; Kewalew 1.9-11)

⁵⁰ O ko, a tagara ni karamogodenw ye Betani dugu fan fe; a ka a boro fla korota ka dugawu ke o ye. ⁵¹ K'a to dugawuke ra o ye, a korotara ka bo o ce ra ka taga sankolo ra. ⁵² Karamogodenw ka ke a bato ye; o ko, o sekora ka taga Zeruzalemu, o nagarininba.

⁵³ O tun be nogon lajen Alabatosoba konon wagati bee ka Ala tando.

YUHANA KA YESU TA KIBARO DIMAN MIN SEBE Kitabu faamucogo

Yuhana le kera nin kitabu sebebaga ye. I n'a fɔ ale yere tun be ni Yesu ye, a ka fen o fen sebe, a yere na ka o bee ye.

Kitabu daminakumaw be Yesu ta Alaya le yira. Yesu le be wele ko Kuma, min tun be ni Ala ye, min tun ye Ala ye, ani min kera adamaden ye ka na sigi an ce ra (1.14). Yuhana ko nin kitabu sebekun ye janko aw y'a lon ka la a ra ko Yesu le ye Kisibaga ye, Den min bora Ala ra, ani janko o lanaya koson aw ye panamanya sorɔ a tɔgo baraka ra (20.31).

Yesu ka baara min ke k'a to Galile mara ra, Yuhana ta kitabu be o le lakari an ye. A be Yesu ta tagamasiyenw lakari ka o tugutugu jɔgon na, ani a ta waajuriw.

Matiyu k'a yira ko Yesu ye Kisibaga ye, Marika k'a yira ko Yesu ye Ala ta baarden ye, Luka k'a yira ko Yesu kera adamaden ye; nka Yuhana ta kitabu b'a yira an na ko Den min bora Ala ra*, ko Yesu ye o le ye.

Kitabu sebebaga be talen caman ke ka Yesu cogo yira: A ko Yesu ye yeelen ye dunupamogow fe, ani domunifen min be panamanya di, ani ji min be panamanya di; Yesu le ye sagaw ta donda ye, ani sagagbenbagajuman, ani rezensun, ani can, ani min be suw lakunu, ka panamanya di mogow ma.

Kitabu ta hayan belebeleba kera Yuhana 3.16 ye, min be Ala ta kanuya ni a ta kisiri ko yira an na. «Sabu Ala ka dunupamogow kanu haali fɔ Den kelenpe min bora Ala ra, a ka o di ka a ke saraka ye, janko ni mogɔ o mogɔ ka la o Den na, o tigi kana taga halaki lahara, nka o tigi ye panamanya banbari sorɔ.»

Kitabu konɔkow

Kitabu daminakumaw (1.1-18)

Yuhana Batizerikebaga ta karamogoden folow (1.19-51)

Yesu k'a ta baara damina kene kan mogow na na (2-12)

Yesu ka a tagako fɔ sankolo ra (13-17)

Yesu ta tɔɔɔ ni a ta saya (18-19)

Yesu kununa k'a yere yira karamogodenw na (20-21)

Kuma kera yeelen ni panamanya ye

¹ Fɔɔfɔɔ k'a sorɔ fen si tun ma dan fɔɔ, min be wele ko Kuma, o tun be yi. O Kuma ni Ala tun be jɔgon fe, o Kuma ye Ala ye. ² Kabini fɔɔfɔɔ o Kuma ni Ala be jɔgon fe. ³ Ala ka fen bee dan ale le baraka ra. Fen o fen danna fana, o si ma dan ale ko. ⁴ Panamanya tun be sorɔ ale le ra. O

janamanya le tun be yeelen bo mogow ye. ⁵ O yeelen be manamana dibi ra, nka dibi ma son a ma.

⁶ Wagati do nana se, Ala ka ce do ke a ta ciraden ye, o ce togo tun ye ko Yuhana. ⁷ A nana ka na seereya le ke, ka yeelen ko fo mogow ye, janko a ta kuma sababu ra bee ye la o yeelen ta ko ra. ⁸ Ale yere tun te yeelen ye, nka a nakun tun ye doron ka na yeelen seereya ke mogow ye. ⁹ O yeelensobe le tun nana dunuja konon ka na yeelen bo adamadenw bee ye.

¹⁰ Nka can ra, Kuma tun be dunuja ra kakoro, sabu ale le baraka ra dunuja danna. O bee n'a ta, a nana dunuja ra minke, mogow m'a lon. ¹¹ A nana a yere ta mogow fe, nka a ta mogow ma son a ra. ¹² Nka mogow minw sonna a ra, a ka olugu ke Ala denw ye. ¹³ O ma o Aladenya soron i ko adamaden be woro cogo min na; adamaden sago te, mogow si sago te, nka Ala yere sago lo.

Kuma kera adamaden ye

¹⁴ Ayiwa, o Kuma kera adamaden ye. A nana sigi an ce ra. Neema ni can dafanin tun b'a fe. An fana ka a noron ye. Den* kelenpe min bora Fa Ala ra, ale ta noron lo. ¹⁵ Ayiwa, Yuhana ka ale ta ko le fo, ka peren k'a fo mogow ye ko: «Ne tun ka min ko fo ko a bena na ne ko fe, ko nka a be ne ja, sabu sani ne ye woro, ale tun be yi kakoro, ale le ye nin ye.»

¹⁶ Ayiwa, a ka an bee wasa a ta neema baraka ra, ka neema an ye lon bee. ¹⁷ Sabu sariya* nana cira Musa le sababu ra, nka neema ni can, o nana Yesu Kirisita le sababu ra. ¹⁸ Adamaden si ja ma la Ala kan ka ye; Den min bora Ala ra*, ni a be ni Fa Ala ye, ale le ka Ala lonniya di an ma.

Yuhana ta waajuri

(Matiyu 3.1-12; Marika 1.1-8; Luka 3.1-18)

¹⁹ Ayiwa, Yahudiyaw kuntigiw ka sarakalasebaga* dow ci Yuhana fe, ani Alabatosoba baarden dow; o bora Zeruzalemu ka taga Yuhana jininka ko: «Ele ye jontigi le ye?» Yuhana ka seereya min fo, o le ye nin ye. ²⁰ Yuhana ka a gbeya k'a fo o ye, a ma a dogo; a ko: «Kisibaga* min layiri tara, ne te o ye.» ²¹ O k'a jininka ko: «O tuma ele ye jontigi le ye? Cira Iliya* wa?» A ko: «Ne te Iliya ye.» O ko tuun ko: «Cira min ko fora, ele lo wa?» A ko: «On-on.» ²² O ko: «O tuma ele ye jontigi le ye? Do fo an ye ke, janko an ye taga o fo an cibagaw ye. Ele be i yere jate jontigi le ye?» ²³ Yuhana ka o jaabi ni cira Ezayi ta kuma ye. A ko:

«Perenkan min be bo kongo konon k'a fo ko:

<Aw ye sira laben Matigi ye,>

* **1:21** 1.21 Iliya: Dow b'a fo a ma ko Eli.

ne le ye o pɛrɛnkan ye.»

²⁴ Minw tun cira Yuhana fɛ, olugu tun ye Farisi dɔw ye. ²⁵ O ka a jininka tuun ko: «Ayiwa, ni i tɛ Kisibaga ye, i tɛ Iliya ye, i fana tɛ Cira ye, o tuma mun kosɔn ele bɛ mɔgɔw batizera?» ²⁶ Yuhana ko: «Nɛ bɛ mɔgɔw batize ji dama le ra; nka mɔgɔ dɔ wɛrɛ bɛ aw cɛ ra, aw ma o tigi lɔn. ²⁷ Ale bɛna na ne kɔ fɛ; ne man kan hali k'a ta sanbara juru foni ka a bɔ a sen na.»

²⁸ Ayiwa, o kow bɛɛ kɛra Betani, Zuriden ba kɔ fɛ; Yuhana tun bɛ mɔgɔw batizera o yɔrɔ le ra.

Yesu ye Ala ta Sagaden ye

²⁹ Ayiwa, o dugusagbɛ, Yuhana ka Yesu nato ye a fɛ; a ko mɔgɔw ma ko: «Ala ta Sagaden* le ye nin ye, min bɛna dunɔnamɔgɔw ta jurumun bɔ o kunna. ³⁰ Ne tun ka ale le ko fɔ aw ye ko mɔgɔ dɔ bɛna na ne kɔ fɛ, ko nka a bɛ ne ja, sabu sani ne ye woro, ale tun bɛ yi kakɔrɔ; ale le ye nin ye. ³¹ Ne yɛrɛ fana tun ma a lɔn fɔlɔ; nka ne nana mɔgɔw batize ji ra, janko o ye kɛ sababu ye k'a to ne ye a yira Izirayelimɔgɔw ra.»

³² Ayiwa, Yuhana ka seereya kɛ Yesu ta ko ra, ko: «Ne ka Nin Saninman* jigito ye ka bɔ sankolo ra i ko jɛnɛtugani ka na sigi a kan. ³³ Ne yɛrɛ tun ma a lɔn. Nka min ka ne ci ka na mɔgɔw batize ji ra, ale tun k'a fɔ ne ye ko: «Ni i nana Nin Saninman* jigito ye ka na sigi mɔgɔ min kan, o tigi le bɛna mɔgɔw batize ni Nin Saninman* ye.» ³⁴ Ayiwa, ne nana a ye ten, ne fana ka o seereya kɛ, ko Den min bɔra Ala ra* ko nin lo.»

Yesu ta karamɔgɔden fɔlɔw

³⁵ Ayiwa, o dugusagbɛ, Yuhana tun bɛ ni a ta karamɔgɔden fla ye tuun. ³⁶ A ka Yesu tɛmɛtɔ ye minke, a k'a fɔ ko: «Ala ta Sagaden* ye nin ye.» ³⁷ Karamɔgɔden fla ka o mɛn minke, olugu ka tugu Yesu ko. ³⁸ Yesu ka a ja munu ka o ye a yɛrɛ kɔ; a ko o ma ko: «Aw bɛ mun le pini?» O ko Yesu ma ko: «Rabi*, i ta so bɛ min?» (Rabi kɔrɔ ye ko Karamɔgɔ). ³⁹ Yesu ko o ma ko: «Aw ye na ka na a flɛ.» O tagara ni a ye ka taga a ta so ye. A tun kɛra wulada wagati le ra. O tora ni a ye o lon tere tɔ bɛɛ ra.

⁴⁰ Karamɔgɔden fla minw tun ka Yuhana ta kuma mɛn ka tugu Yesu ko, o ra kelen tɔgɔ tun ye ko Andere, Simɔn Piyeri balemace tun lo. ⁴¹ Andere le kɔnna ka taga a balemace Simɔn fɛ, ka taga a fɔ a ye ko: «An ka Masiya ye.» (Masiya, o kɔrɔ ye ko Kirisita.) ⁴² Andere tagara ni Simɔn ye Yesu fɛ. Yesu ka Simɔn flɛ, k'a fɔ ko: «Ele le ye Yuhana dence

Simón ye! Nka i tɔgɔ bɛna la ko Sefasi.» (Sefasi, o kɔrɔ ye ko farakuru.)

Filipe ni Natanayeli tugura Yesu ko

⁴³ O dugusagbɛ Yesu ko a bɛ taga Galile; a tagato, a ka Filipe ye. A ko Filipe ma ko: «Tugu ne kɔ.» ⁴⁴ Filipe tun bɛ bɔ Bɛtisayida; o tun ye Andere ni Piyeri fana ta dugu le ye. ⁴⁵ Filipe tagara Natanayeli ye minke, a k'a fɔ a ye ko: «Cira Musa tun ka mɔgɔ min ko fɔ a ta sariya* kitabuw ra, ani cira tɔw fana ka min ko fɔ, an ka o ye: Yesu min bɛ bɔ Nazareti, ale lo, Yusufu dence.» ⁴⁶ Natanayeli ko Filipe ma ko: «Yala fɛnɔman bɛ se ka bɔ Nazareti wa?» Filipe ko: «Ayiwa, i yɛɛ ye na a flɛ sa.»

⁴⁷ Kabini Yesu ka Natanayeli nato ye, a ko: «Nin ye Izirayeliden yɛɛworo le ye, nanbara tɛ min jusukun na.» ⁴⁸ Natanayeli ko: «Ele ka ne lon cogo di?» Yesu ko: «Ka i to torosun kɔrɔ, sani Filipe ye taga i wele, ne ja tun bɛ i ra yi.» ⁴⁹ Natanayeli ko: «Rabi*, Den min bɔra Ala ra*, ele lo; ele le ye Izirayeli* ta masace ye.» ⁵⁰ Yesu ko: «Ne k'a fɔ i ye minke ko ka i to torosun kɔrɔ, ko ne ja tun bɛ i ra, o dɔrɔn le kosɔn i lara ne ra ke. I bɛna ko dɔw ye minw ka bon ni nin ye.» ⁵¹ Yesu ko fana ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko lon dɔ aw bɛna sankolo dayelenin ye, ka Ala ta melekew yelɛntɔ ni o jigito ye ne kunna, ne Min kɛra Adamaden ye*.»

2

Kɔrɔya min kɛra Kana

¹ Ayiwa, tere fla tɛmenin kɔ, kɔrɔya dɔ tun bɛ kɛra Kana, Galile mara ra. Yesu bamuso tun bɛ o kɔrɔya ra. ² O tun ka Yesu ni a ta karamɔgɔdenw fana wele ka taga o kɔrɔya ra.

³ Ayiwa, ka o to janagbɛ ra, duven nana dɛsɛ o fɛ. Yesu bamuso k'a fɔ a ye ko: «O ta duven dɛsɛra.» ⁴ Yesu k'a fɔ a bamuso ye ko: «Ne bamuso, i kana hami o ra; nka ne ta wagati ma se ban.»

⁵ Ayiwa, a bamuso k'a fɔ baardenw ye ko: «Ni a nana fɛn o fɛn fɔ aw ye, aw ye o ke.»

⁶ O y'a sɔrɔ Yahudiyaw ta kabakurudaga wɔrɔ tun bɛ yi. Yahudiyaw tun bɛ o yɛɛ saninya ni o dagaw ta ji le ye ka kapa ni o ta landa ye. Ji litiri biseegi walama kemɛ ni migan tun bɛ se ka don o kabakurudagaw bɛɛ kelen kelen kɔnɔ.

⁷ Ayiwa, Yesu ko baardenw ma ko: «Aw ye nin dagaw bɛɛ fa ni ji ye.» Baardenw ka o bɛɛ fa fɔ ka se o da kɔrɔ. ⁸ O kɔ, a ko baardenw ma ko: «Aw ye a bi sisan ka taga a di domuniko janabɔbaga ma.» O k'a bi ka taga a di.

⁹ Ayiwa, ji yeɛmana ka ke duven ye; domuniko panabobaga ka o nene. Ale tun ma o duven boyoro lon, nka baardenw koni tun ka a boyoro lon. Domuniko panabobaga ka korocce wele, ¹⁰ ka na a fo a ye ko: «Mogo bee be duvendiman le di mogow ma folo; ni o ka o min caman tuma min na, min man di kosebe, o be soro ka o di o ma. Nka ele ka duvendiman to ko fe!»

¹¹ Ayiwa, o le kera Yesu ta tagamasiyen folo ye. O kera Kana, Galile mara ra. A k'a ta sebgaya yira a ta karamogodenw na o cogo le ra; olugu lara a ra.

¹² O ko, Yesu tagara Kaperinahumu, ani a bamuso, ani a balemaw, ani a ta karamogodenw. O ka tere dama ke yi.

*Yesu ka fiyeerekebagaw gben ka bo Alabatosoba konso
(Matiyu 21.12-13; Marika 11.15-17; Luka 19.45-46)*

¹³ Ayiwa, Yahudiyaw ta Jonyaban panagbe* tun be surunyara. Yesu tagara Zeruzalemu. ¹⁴ Yesu ka mogo dow soro Alabatosoba lu konso, olugu be misiw ni sagaw ni jenetuganiw fiyeerera; warifalenbagaw fana tun be yi*.

¹⁵ Yesu ka jurukise do ke bisan ye ka o bee gben ka bo Alabatosoba lu konso, ani o ta misiw ni o ta sagaw bee. A ka warifalenbagaw ta wariw bee janjan, ka o ta tabaliw jonijoni ka benben. ¹⁶ O ko, a k'a fo jenetugani fiyeerebagaw ye ko: «Aw ye nin fenw ta ka bo yan; aw kana ne Fa ta bon ke jagokeyoro ye.» ¹⁷ Yesu ka o ke minke, a ta karamogodenw hakiri jigira ko a sebera Kitabu konso, ko: «I ta so ko hami be ne jenina ne jusukun na i n'a fo tasma.»

¹⁸ Ayiwa, Yahudiyaw ta pamogow ka Yesu jininka ko: «I be se ka tagamasiyen juman le ke k'a yira an na ko jo be i fe ka nin kow ke?» ¹⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Aw ye Alabatosoba nin ci; ne bena a lo kokura tere saba konso.» ²⁰ Yahudiyaw ko: «E, o ka san binaani ni woro le ke nin Alabatosoba min lori ra, ele bena o lo kokura tere saba konso!»

²¹ Nka Yesu tun be kumana Alabatosoba min ko ra, o tun ye a yere farikolo le ye. ²² Ayiwa, Yesu nana kunu minke ka bo saya ra, a ta karamogodenw hakiri jigira a ra ko Yesu tun ka o fo. O lara Ala ta Kuma ra. Yesu tun ka kuma min fo fana, o lara o ra.

Yesu ma la mogo dow ta lanaya ra

²³ Ayiwa, ka Yesu to Zeruzalemu, Jonyaban panagbe* ra, mogo caman lara a ra a ta tagamasiyen keninw koson. ²⁴ Nka Yesu tun ma la o ta lanaya ra, sabu a tun ka o bee jusukun lon. ²⁵ A mako tun t'a ra fana ko mogo do ye na do

* **2:14** 2.14 O mogow tun be beganw fiyeere sarakabobagaw le ma, walama ka wari falen o ye. **2:17** 2.17 Nin kuma fora Zaburu 69.10.

ta koɲaw fɔ ale ye, sabu adamaden jusukun cogo ye min ye, a ka o lɔn.

3

Yesu ni Nikodemu ta baro

¹ Ayiwa, cɛ dɔ tun bɛ Farisiw* ra, min tɔgɔ tun ye ko Nikodemu; Yahudiyaw ta ɲamɔgɔ dɔ tun lo. ² Lon dɔ, su fɛ a nana Yesu fɛ ka na a fɔ a ye ko: «An karamɔgɔ, an kɔni k'a lɔn jate ko Ala le ka ele ci ka na an karan; sabu i bɛ kabako minw kɛra nin ye, mɔgɔ si tɛ se ka o kɛ ni Ala tɛ ni o tigi ye.»

³ Yesu k'a jaabi ko: «Can ra, ne b'a fɔ i ye ko ni mɔgɔ min ma woro kokura, o tigi tɛ se ka don Ala ta Masaya* ra fiyewu.»

⁴ Nikodemu ko: «Ni mɔgɔ kɔrɔra ka ban, a bɛ se ka woro cogo di tuun? Yala a bɛ se ka kɔsegi a bamuso kɔnɔ ka woro kokura tuun wa?»

⁵ Yesu ka a jaabi ko: «Can ra, ne b'a fɔ i ye ko ni mɔgɔ min ma woro ji ni Nin Saninman* baraka ra, o tigi tɛ se ka don Ala ta Masaya ra. ⁶ Sabu min worora adamadenw baraka ra, adamadenya cogo le bɛ kɛ o ra. Nka ni min worora Nin Saninman baraka ra, Nin Saninman cogo le bɛ o tigi ra. ⁷ Ayiwa, ne k'a fɔ i ye minke ko aw ka kan ka woro kokura, o kana i kɔnɔnɔban. ⁸ I m'a ye, fɔɲɔ bɛ fiye ka taga yɔrɔ min ka di a ye, i bɛ a mankan men, nka i tɛ a bɔyɔrɔ lɔn, i tɛ a tagayɔrɔ lɔn fana. Mɔgɔ min worora Nin Saninman baraka ra, o tigi ta bɛ ten le.»

⁹ Ayiwa, Nikodemu ko Yesu ma ko: «O bɛ se ka kɛ cogo di sa?» ¹⁰ Yesu ka a jaabi ko: «Ele min ye Izirayeli* karamɔgɔba ye, ele ma o lɔn wa?» ¹¹ Yesu ko a ma ko: «Ne b'a fɔ i ye can ra, ko an ka min lɔn, an bɛ o le fɔ; an bɛ min ye, an bɛ kɛ o le seere ye fana. Nka aw t'a fɛ ka sɔn an ta seereya ma. ¹² Ko minw bɛ kɛra dunuɲa ra yan, ni ne bɛ o fɔ aw ye, ni aw ma se ka la o ra, ko minw bɛ kɛra sankolo ra, ni ne ka o fɔ aw ye, aw bɛna la o ra cogo di? ¹³ Mɔgɔ si ma yɛlen ka taga sankolo kɔnɔ, fɔ min jigira ka bɔ sankolo ra; Min kɛra Adamaden ye*, ale le bɛ o ye.

¹⁴ «Ayiwa, cira Musa ka sa siranegeraman kɔrɔta cogo min na kongokolon kɔnɔ, jagboya lo ko Min kɛra Adamaden ye*, o fana ye kɔrɔta o cogo ra*, ¹⁵ janko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la a ra, o tigi ye ɲanamanya banbari sɔrɔ. ¹⁶ Sabu Ala ka dunuɲamɔgɔw kanu haali fɔ Den* kelenpe min bɔra Ala ra, a ka o di ka a kɛ saraka ye, janko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la o ra, o tigi kana halaki, nka o tigi ye ɲanamanya banbari

* 3:14 3.14 Nin ko kɛra yɔrɔ min na: Jateri 21.4-9.

sorɔ. ¹⁷ Den min bɔra Ala ra*, Ala ma o ci dunuɓa ra ka na kiti ben mɔgɔw kan, nka a ka a ci le, janko dunuɓamɔgɔw ye kisi a sababu ra.

¹⁸ «Ni mɔgɔ min ka la a ra, Ala tena kiti ben o tigi kan; nka ni mɔgɔ min ma la a ra, kiti benna o tigi kan ka ban, sabu Den kelenpe min bɔra Ala ra, a ma la o ra. ¹⁹ O kiti kun le ye nin ye: Ala ta yeelen nana dunuɓa ra, nka dibi diyara mɔgɔw ye ka tɛmɛ yeelen kan, sabu o ta kɛwalew ka jugu. ²⁰ Sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ kojugu kɛ, o bɛ yeelen kɔninya le; a tɛ sɔn ka bɔ kɛnɛ kan fana, sabu a bɛ siran ko mɔgɔw kana na bɔ a ta kɛwalejuguw kɔrɔ ma. ²¹ Nka mɔgɔ min bɛ can kan, o tigi bɛ a ta kow kɛ kɛnɛ kan, janko bɛɛ ye a ye ka a lɔn ko a bɛ tagama Ala ta sira le kan.»

Yuhana ka min fɔ Yesu ko ra

²² O kow kɔ fɛ Yesu ni a ta karamɔgɔdenw bɔra dugu kɔnɔ ka na to Zude mara ra; a tora ni o ye ka wagati dama kɛ, ka to ka mɔgɔw batize. ²³ Yuhana fana tun bɛ mɔgɔw batizera Enɔn, Salimu kɛɛ fɛ; sabu ji caman tun bɛ o yɔrɔ ra; mɔgɔw tun bɛ na a fɛ ka na batize. ²⁴ O y'a sorɔ Yuhana tun ma bla kaso ra fɔlɔ.

²⁵ Ayiwa, sɔsɔri dɔ nana wuri Yuhana ta karamɔgɔdenw ni Yahudiya dɔ cɛ saninyari ko ra. ²⁶ Yuhana ta karamɔgɔdenw tagara a fɔ Yuhana ye ko: «An karamɔgɔ, i ni cɛ min tun bɛ jɔgɔn fɛ Zuriden ba kɔ, i tun ka seereya kɛ min ta ko ra, a flɛ, a bɛ mɔgɔw batizera sisan; mɔgɔw bɛɛ fana bɛ tagara ale le kɔ.» ²⁷ Yuhana ka o jaabi ko: «Ni Ala ma fɛn min di mɔgɔ ma, a tɛ se ka o sorɔ. ²⁸ Aw yɛɛ ye ne seere ye ko ne k'a fɔ aw ye ko: <Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ne tɛ o ye. Ala ka ne ci ka na a ja fɛ dɔrɔn.> ²⁹ Kɔrɔcɛ ta le bɛ kɔrɔmuso ye. Kɔrɔcɛ terice kɔni lɔnin bɛ a kɔrɔ; ni a ka kɔrɔcɛ kumakan mɛn, a bɛ jagari kosebɛ kɔrɔcɛ ta kumakan kosɔn. Ne ta jagari ye o jɔgɔn le ye; o jagari fana dafara. ³⁰ Ale ka kan ka bonya, ne ka kan ka dɔgɔya.

³¹ «Sabu min bɔra Ala ra, o le bɛ bɛɛ kunna; nka min sorɔra dunuɓa ra yan, o ye dunuɓa ta le ye, a fana bɛ kuma ka kɔna ni dunuɓa ta cogo le ye. Nka min bɔra sankolo ra, o bɛ bɛɛ kunna. ³² A ka min ye, ani a ka min mɛn, a bɛ o le fɔ, nka mɔgɔ si fana tɛ sɔn a ta seereya ma. ³³ Ni mɔgɔ min ka sɔn a ta seereya ma, o tigi ka a yira ka a gbɛya ko Ala bɛ min fɔ, o ye can le ye. ³⁴ Ala ka min ci, o le bɛ Ala ta Kuma fɔ mɔgɔw ye, sabu Ala bɛ Nin Saninman* di a ma hakeya min na, dan tɛ o ra. ³⁵ Den min bɔra Ala ra*, Fa Ala bɛ o kanu, o kosɔn a ka fɛn bɛɛ sebagaya di a ma. ³⁶ Ni mɔgɔ min ka la Dence* ra, o tigi bɛ janamanya banbari sorɔ; nka

ni mɔgɔ min ka ban Dence ra, o tigi tɛna o janamanya sɔrɔ, nka Ala ta dimi le bɛ o tigi kan.»

4

Samarikamuso ta ko

¹ Ayiwa, Farisiw* tun k'a mɛn ko Yesu bɛ karamɔgɔden caman sɔrɔra ka o batize ka tɛmɛ Yuhana kan; Yesu tun bɔra o ko kala ma. ² K'a sɔrɔ Yesu yɛrɛ tun tɛ mɔgɔw batizera, a ta karamɔgɔdenw le tun bɛ mɔgɔw batize. ³ O kosɔn, Yesu bɔra Zude mara ra ka kɔsegi Galile mara ra. ⁴ Nka jagboya lo ko a tun ye Samari mara cɛtigɛ.

⁵ Ayiwa, a tagara se Samari dugu dɔ ra, o tɔgɔ ye ko Sikari; Yakuba tun ka foro min di a dence Yusufu ma fɔlɔfɔlɔ, Sikari bɛ o foro le kɛrɛ fɛ*. ⁶ Yakuba ta kɔlɔn tun bɛ o yɔrɔ ra. Ayiwa, Yesu tun sɛgera tagama ra minke, a nana sigi kɔlɔnda ra. O tuma ra tere tun sera kuncɛ.

⁷ Ayiwa, Samarikamuso dɔ nana jibiyɔrɔ ra. Yesu ko a ma ko: «Ji dɔ di ne ma, ne bɛ min.» ⁸ O y'a sɔrɔ a ta karamɔgɔdenw tun tagara dugu kɔnɔ ka taga domuni san.

⁹ Samarikamuso ko Yesu ma ko: «E! Ele min ye Yahudiya ye, mun na ele bɛ sɔn ka ne daari ji minta ra, k'a sɔrɔ ne ye Samarika ye?» Muso ka o fɔ, sabu Yahudiyaw tɛ sɔn jɛnɔgɔnya si ma ni Samarikaw ye.

¹⁰ Yesu k'a jaabi ko: «Ala bɛ fɛn min di gbansan, ni i tun ka o lɔn, ani mɔgɔ min ko i ma ko: <Ji di ne ma, ne bɛ min>, ni i tun ka o tigi lɔn, ele yɛrɛ le tun bɛna ale daari ji ra, a tun bɛna ji janaman di i ma.»

¹¹ Muso ko Yesu ma ko: «An karamɔgɔ, jurufiyɛ tɛ ele boro, kɔlɔn fana ka dun, ele bɛna o ji sɔrɔ yɔrɔ juman sa, ka o di ne ma? ¹² An bɛmace Yakuba le ka nin kɔlɔn di anw ma; ale yɛrɛ ka nin ji min, ani a ta denw ni a ta beganw. O tuma ele ka bon ni an bɛmace Yakuba ye wa?»

¹³ Yesu ka muso jaabi, ko: «Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka nin ji min, jiminlɔgɔ bɛna o tigi sɔrɔ tuun. ¹⁴ Nka ne bɛ ji min di, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka o ji min, jiminlɔgɔ tɛna o tigi sɔrɔ tuun, sabu ne bɛ ji min di, o bɛna kɛ bununji ye o tigi kɔnɔ ka woyo fɔ ka janamanya banbari di o tigi ma.» ¹⁵ Muso ko a ma ko: «An karamɔgɔ, o ji di ne ma kɛ, janko jiminlɔgɔ kana ne sɔrɔ tuun, ani ne kana na ji bi yan tuun.»

¹⁶ Ayiwa, Yesu ko a ma ko: «Taga i cɛ wele ka na yan.» ¹⁷ Muso ko: «Cɛ tɛ ne fɛ!» Yesu ko a ma ko: «Jo bɛ i fɛ k'a fɔ ko cɛ tɛ i fɛ. ¹⁸ Sabu i sigira cɛ looru le fɛ; i bɛ min fɛ sisan, o fana tɛ i cɛ ye. I ka min fɔ, o ye can ye.»

* 4:5 4.5 Yakuba ta foro ta ko: Damina 33.19; 48.22; Yosuwe 24.32.

19 Muso ko a ma ko: «An karamogɔ, ne k'a ye cogo min na, ele ye cira le ye! 20 O ra, ne be i jininka: mun na anw Samarikaw, anw bemaw ka Ala bato nin kuru le kan yan, k'a sɔrɔ aw Yahudiyaw, aw b'a fɔ ko Ala ka kan ka bato yɔrɔ min na ko o ye Zeruzalemu le ye?»

21 Yesu k'a jaabi, ko: «Muso, la ne ra; wagati dɔ bena se, aw tena Fa Ala bato nin kuru kan tuun, walama Zeruzalemu. 22 Ayiwa, aw Samarikaw aw be min batora, aw te o lɔn; nka an Yahudiyaw, an be min batora, an ka o lɔn, sabu kisiri bɔra Yahudiyaw le ra. 23 Nka wagati bena se, a sera yere ka ban; Alabatobagasɔbew bena Fa Ala bato nin ni can le ra; sabu Fa Ala be o batobagaw jɔgɔn le jinina. 24 Ala ye Nin* le ye, o kosɔn minw bee be a bato, olugu ka kan ka a bato Nin sababu le ra, ani can ra.»

25 Muso ko Yesu ma ko: «Ne ka a lɔn ko Masiya bena na, o be min wele Kirisita†; ni a nana, a bena fen bee pafɔ an ye.» 26 Yesu ko muso ma ko: «Ne min be kumana i fe, ne yere lo.»

27 Ayiwa, karamogɔdenw kɔsegira ka na; o k'a ye ko Yesu be kumana ni muso ye minke, o ka o kɔnɔnɔban. Nka o si ma sɔn ka a jininka ko a be mun le jininkara muso fe, walama ko mun kosɔn a kumana ni muso ye.

28 Muso ka a ta jibiminan to kɔlɔnda ra, ka taga dugu kɔnɔ, ka taga fɔ mɔgɔw ye ko: 29 «Aw ye na ce dɔ fle. Ne ka ko o ko ke ka teme, a ka o bee fɔ ne ye; Kisibaga min ko fora, kɔni ale te de?» 30 Mɔgɔw bɔra dugu kɔnɔ ka na Yesu fe.

31 Ayiwa, o y'a sɔrɔ karamogɔdenw tun be Yesu daarira ko: «An karamogɔ, domuni ke sa!» 32 Yesu ka o jaabi ko: «Domunifen dɔ be ne fe ka a domu, aw te domunifen min lɔn.» 33 Karamogɔdenw ka ke jɔgɔn jininka ye, ko: «O tuma dɔ le nana domuni di a ma yan wa?»

34 Yesu k'a fɔ o ye ko: «Ka ne cibaga sago ke, ani k'a ta baara ke k'a dafa, o le ye ne ta domuni ye. 35 Aw te derira k'a fɔ ko karo naani le be dannikewagati ni simantigewagati ce wa? Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko aw ye aw na korɔta ka forow fle; siman kɔgɔra, a tigewagati sera ka ban. 36 Min be siman tigera, o tigi be a ta sara sɔrɔra ka ban; a be simankise lajen ka a bla panamanya banbari kosɔn. O cogo ra dannikebaga ni simantigebaga bee be pagari jɔgɔn fe. 37 Sabu zana min ko: <Dɔ be dannu ke, dɔ were be siman tige,> o zana ye can ye. 38 Ayiwa, aw ma baara ke foro min na, ne ka aw ci ka taga o siman tige; mɔgɔ werew ka baara min ke, aw be tono sɔrɔra olugu ta baara nɔ le ra.»

† 4:25 4.25 Kirisita, o korɔ ye ko: Ala ta mɔgɔ panawolomanin.

³⁹ Ayiwa, o muso ta kuma koson, Samarika caman lara Yesu ra o dugu ra, sabu muso k'a fo o ye ko: «Ne ka ko o ko ke ka teme, a ka o bee fo ne ye.» ⁴⁰ O koson Samarikaw nana Yesu fe minke, o k'a daari ko a ye to olugu fe; Yesu ka tere fla ke ni o ye. ⁴¹ Mogo caman were lara a ra a yere ta kuma koson. ⁴² O mogow ko muso ma ko: «An ma la a ra ele ta kuma koson de, nka an yere ka a lamem, an ka a lon ko can ra ale le ye dunuja Kisibaga ye.»

Yesu ka kuntigi do dence keneya

⁴³ Ayiwa, o tere fla temenin ko, Yesu ni a ta karamogodenw bora ka taga Galile. ⁴⁴ K'a soro Yesu yere tun k'a fo ko: «Cira si te bonya a yere ta jamana ra.» ⁴⁵ Ayiwa, o sera Galile minke, Galilekaw ka a kunben ni nagari ye, sabu Yesu tun ka ko minw bee ke Zeruzalemu Jonyaban panagbe* ra, Galilekaw tun ka o ye, sabu olugu yere tun tagara panagbe ra.

⁴⁶ Ayiwa, Yesu sekora ka taga Kana tuun, Galile mara ra, a tun ka ji yelema ka ke duven ye yoro min na. O y'a soro jamana namogo do tun be Kaperinahumu, o ta den tun man kene. ⁴⁷ O ce k'a men minke ko Yesu bora Zude ka na Galile mara ra, a tagara Yesu fe ka taga a daari ko a ye na Kaperinahumu, ko ale dence be jini ka sa, ko a ye na a keneya. ⁴⁸ Yesu k'a fo a ye ko: «Ni aw ma tagamasiyenw ni kabakow ye aw na ra, aw te la ne ra fiyewu!» ⁴⁹ O kuntigi ko Yesu ma ko: «An karamogo, sabari ka na joona, janko ne dence kana na sa.» ⁵⁰ Yesu ko a ma ko: «Kosegi ka taga, i dence keneyara.» O ce lara Yesu ta kuma ra; a tagara. ⁵¹ Ayiwa, ka a tagato to, a ta baaradenw ka a kunben sira ra k'a fo a ye ko: «I dence keneyara.» ⁵² A ka a ta baaradenw jininka ko: «A fisayara wagati juman le ra?» O ka a jaabi ko: «A ta farigban banna kunu le, wagati min na tere tun be kuncu.»

⁵³ Den face k'a jate mina k'a ye ko o wagati kelen le ra, Yesu tun k'a fo ale ye ko: «I dence keneyara.» O ce ni a ta somogow bee lara Yesu ra. ⁵⁴ Ayiwa, kabini Yesu bora Zude ka na Galile mara ra, nin le kera a ta tagamasiyen flanan ye.

5

Yesu ka murugu do keneya Betisayida

¹ Ayiwa, o kow ko fe, panagbeba do tun be Yahudiyaw fe Zeruzalemu; Yesu tagara o panagbe ra. ² Zeruzalemu dugu donda min be wele ko Sagaw ta donda, dinga jiman do tun be o donda kere fe, min be wele heburukan na ko Betisayida; gbata looru lonin tun be o dinga kere fe. ³ Ayiwa,

banabagato caman tun lalanin be o gbataw korɔ: fiyentɔw, ani nabaraw, ani muruguw. [O tun be ji lamaga wagati le konɔna. ⁴ Sabu Ala ta meleke do tun be to ka jigi ji ra wagati do ra ka a lamaga. Ji lamaganin ko, ni banabagato min tun ka kon ka jigi a konɔ, o tigi tun be keneya, hali ni a ta bana ka ke bana suguya min o min ye.]

⁵ Ayiwa, ce do tun be o yoro ra, ale tun ka san bisaba ni seegi ke bana ra. ⁶ Yesu ka o ce lanin ye minke, a ka a lon ko a menna bana ra; a ka a jininka ko: «Yala i b'a fe ka keneya wa?» ⁷ A ka Yesu jaabi ko: «An karamogo, ni ji ka lamaga, mogo te ne fe ka ne ta ka ne lajigi ji ra; ni ne fana ko ne be wuri ne yere ma, sani ne ye se yi, do be kon ka jigi ne na.» ⁸ Yesu ko a ma ko: «Wuri ka i ta lanan ta ka tagama.» ⁹ Ayiwa, o yoronin bee a keneyara; a wurira ka a ta lanan ta ka ke tagama ye.

O tun kera Yahudiyaw ta Nenekirilon* le ra. ¹⁰ O ra, Yahudiyaw k'a fo o ce keneyanin ma ko: «Bi ye Nenekirilon* le ye! Ka kana ni sariya* ye, i man kan ka i ta lanan ta ka tagama bi.» ¹¹ O ce ko Yahudiyaw ma ko: «Min ka ne keneya, ale le ko ne ma ko: <I ta lanan ta ka tagama!> » ¹² O ka a jininka ko: «Jontigi le k'a fo i ye ko i ye i ta lanan ta ka tagama?» ¹³ Nka mogo kelen min tun ka ce keneya, a tun ma o tigi lon tuun; sabu jama tun ka ca, Yesu fana tun tununa jama ra.

¹⁴ O ko fe, Yesu nana ben ni o ce ye Alabatosoba lu konɔ; Yesu ko a ma ko: «A fe, sisan i keneyara; i kana to jurumun na, janko kojugu were kana na i soro min ka jugu ni nin ye.»

¹⁵ O ce tagara a fo Yahudiyaw ye ko Yesu le ka ale keneya. ¹⁶ Yahudiyaw wurira o le ra ka ke Yesu koninya ye ko mun koson a ka ce keneya Nenekirilon na. ¹⁷ Yesu ka o jaabi, ko: «Ne Face be baara ra wagati bee, o koson ne fana ka kan ka baara ke.»

¹⁸ Yesu ka o kuma fo minke, do farara Yahudiyaw kuntigiw ta dimi kan, fo o ka ke Yesu fagacogo jini ye; o ko a ma Nenekirilon jate minke, ko o doron te, nka a ko Ala ye a Fa ye, ka a yere kana ni Ala ye.

Yesu ta fanga soroyoro

¹⁹ Yesu ko o mogo ma tuun ko: «Can ra, ne b'a fo aw ye ko Dence* te se ka foyi si ke a yere ma, ni a ma a Fa ye a be min kera. Fa be min ke, Dence fana be o jagon ke; ²⁰ sabu Fa be Dence kanu, o koson a be ko o ko ke, a be o bee yira a ra. A yere bena fen caman yira a ra tuun min ka bon ka teme nin kan, janko aw ye kabakoya. ²¹ Sabu Fa be suw lakunu ka panamanya di o ma kura ye cogo min na, o cogo ra ni Dence b'a fe ka panamanya di minw ma, a b'a

di olugu le ma. ²² Fa tɛ kiti tige mɔɔ si kan fana, nka a ka kitiko bɛɛ to Dence le boro, ²³ janko bɛɛ ye Dence bonya i n'a fɔ o bɛ a Fa bonya cogo min na. Ni mɔɔ min ma sɔn ka Dence* bonya, Fa min ka a ci, o tigi tɛ o le bonyara.»

²⁴ Yesu ko o ma ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye ko mɔɔ min ka ne ta kuma lamɛn ka la ne cibaga ra fana, o tigi ka panamanya banbari sɔɔ; kiti tɛna tige a kan tuun, sabu a bɔra saya ra ka don panamanya ra. ²⁵ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko wagati dɔ bɛna se, o wagati ye sisan le ye; Den min bɔra Ala ra*, suw bɛna o kumakan mɛn; ni minw ka a kumakan mɛn, olugu bɛna panamanya. ²⁶ Sabu se bɛ Fa Ala ye ka panamanya di mɔɔw ma cogo min na, a ka se di Dence ma ka panamanya di mɔɔw ma o cogo le ra. ²⁷ A ka fanga di Dence ma ka kiti tige, sabu Min kɛra Adamaden ye*, ale le ye o ye. ²⁸ Aw kana kabakoya o ra, sabu wagati dɔ bɛna se, su minw bɛɛ bɛ kaburuw kɔnɔ, olugu bɛɛ bɛna a kan mɛn. ²⁹ Minw ka kɔpuman kɛ, olugu bɛna kunu ka taga to panamanya ra; nka minw ka kojugu kɛ, olugu bɛna kunu ka taga kiti le ra.»

Yesu ta kuma ye can ye

³⁰ Yesu ko: «Ne tɛ se ka foyi kɛ ne yɛɛ ma. Ala ka min fɔ ne ye, ne bɛ kiti tige ka kapa ni o le ye. Ne ta kiti terennin lo, sabu ne tɛ a kɛ ka kapa ni ne yɛɛ sago ye; min ka ne ci, ne bɛ a kɛ ka kapa ni o sago le ye. ³¹ Ni ne yɛɛ le tun bɛ ne yɛɛ ta ko fɔra, ne ta kuma tun tɛ se ka kɛ can ye; ³² nka mɔɔ wɛɛ le bɛ ne seere ye; ne k'a lɔn fana ko a bɛ min fɔ ne ta ko ra, o ye can ye. ³³ Aw ka mɔɔ dɔw ci Yuhana Batizerikɛbaga fɛ. A ka min fɔ aw ye ne ta ko ra, o ye can le ye. ³⁴ Ne tɛ o fɔra, sabu ne mako bɛ adamadenw ta seereya ra dɛ! Ne mako tɛ o ra. Nka ne bɛ o fɔra, janko aw le ye kisi. ³⁵ Yuhana tun kɛra i n'a fɔ fitinamana min bɛ yeelen bɔ aw cɛ ra; aw kɔni sɔnna ka pagari a ta yeelen na wagati dɔɔnin. ³⁶ Nka ne kɔni, fɛn wɛɛ bɛ ne seere ye min ka bon ni Yuhana ta seereya ye; sabu Fa Ala ka baara minw di ne ma, ne bɛ o baara minw kɛra, o kɛwalew le bɛ ne seere ye. O le b'a yira ko Fa Ala ka ne ci. ³⁷ Fa Ala min ka ne ci, ale yɛɛ bɛ seereya kɛ ne ta ko ra. Nka aw ma sɔn ka a kan lamɛn, aw na fana ma la a kan ka ye. ³⁸ A ta kuma tɛ to aw kɔnɔ, sabu a ka mɔɔ min ci, aw ma la o ra. ³⁹ Aw bɛ aw timinadiya Ala ta Kitabuw karan na kosebɛ, sabu aw bɛ miiri ko aw bɛna panamanya banbari sɔɔ o le ra, k'a sɔɔ o Kitabu kelenw le bɛ seereya kɛ ne ta ko ra. ⁴⁰ O bɛɛ n'a ta, aw t'a fɛ ka na ne fɛ janko aw ye panamanya sɔɔ.

41 «Ne te adamadenw ta bonya kɔ; sabu aw ye mɔgo suguya minw ye, ne ka o lon. 42 Ne ka a lon fana ko Ala ta kanuya te aw jusukun na. 43 Ne nana ne Fa togo le ra, nka aw ma son ne ma, k'a soro ni mɔgo were nana a yere togo ra, aw be son o tigi ma. 44 Aw be se ka la ne ra cogo di, aw minw be aw ta bonya jini aw mɔgoɔgoɔnw le fe, nka bonya min be soro Ala kelenpe fe, aw te o jini? 45 Aw kana a miiri ko ne bena aw jaraki ne Fa ja koro de! Aw jigi lanin be cira Musa min kan de, ale le be aw jarakibaga ye. 46 Ni aw tun lara cira Musa ra, aw tun bena la ne ra fana, sabu cira Musa ka ne ta ko le sebe a ta kitabuw ra. 47 Nka cira Musa ka min sebe, ni aw ma la o ra, aw bena la ne ta kumaw ra cogo di?»

6

Yesu ka domuni di jama ma

(Matiyu 14.13-21; Marika 6.30-44; Luka 9.10-17)

1 Ayiwa, o kow kɔ, Yesu tagara Galile ba kɔ fe, ba min be wele fana ko Tiberiyadi ba. 2 Jamaba tun tugura a kɔ, sabu a tun be tagamasiyen minw kera ka banabagatoɔw keneya, o tun be o yera. 3 Yesu ni a ta karamogodenw yelenna kongori do kan ka sigi yi. 4 O y'a soro Yahudiyaw ta Jonyaban janagbe* wagati tun be jini ka se.

5 Yesu nana fleri ke, k'a ye ko jamaba do be nana ale fe. A ko Filipe ma ko: «An be se ka domuni san yoro juman, janko nin mogow ye domuni ke?» 6 Yesu tun ka o fo ka Filipe ke k'a fle le; ni o te, a tun bena min ke, a yere tun ka o lon co. 7 Filipe k'a jaabi ko: «Hali ni an be wari deniye* keme fla buru san k'a di nin mogow ma, o bee tena hali doonin doonin soro a ra.»

8 Ayiwa, Yesu ta karamogoden min ye Andere ye, Simon Piyeri balemace, ale ko: 9 «Cedennin do be yan, burukun looru ni jegeden fla be o fe; nka o be mun ja nin jamaba ye?» 10 Ayiwa, Yesu ko karamogodenw ma ko: «Aw ye mogow lasigi dugu ma.» Binmisenw tun ka ca o yoro ra. Mogow sigira; ceɔw tun be mogo waga looru bo. 11 Yesu ka o buruw ta ka baraka la Ala ye, ka a tarantaran mogow ra; jega fana ta kera ten. Mogo bee ka a soro fo ka wasa. 12 Mogow ka domuni ke ka fa tuma min na, Yesu ko karamogodenw ma ko: «Aw ye burukunkurunw ce, janko do kana cen.» 13 O ka o burukunkurunw ce ka segi tan ni fla fa o ra; mogow ka domuni ke burukun looru ra ka min to, o le kera o ye.

* 6:7 6.7 Wari deniye: Yesu ta wagati ra deniye kelen tun ye senekabaga ta tere kelen baara sara le ye.

14 O mɔgɔw ka Yesu ta tagamasiyenw ye minke, o ko: «Can ra, cira min tun ka kan ka na dunuja ra, nin yere lo.»

Yesu tagamana ji kan

(*Matiyu 14.22-33; Marika 6.45-52*)

15 Yesu k'a lon minke ko o b'a fe ka ale mina fanga ra ka ale ke o ta masace ye, a bora o ce ra ka seko ka taga kongori do kan a kelen na.

16 Wulada nana se minke, karamogodenw tagara bada ra. 17 O donna kurun do konɔ ko o be ba tige ka taga Kaperinahumu. Su nana ko k'a soro Yesu tun ma na o fe folo. 18 Fɔɔɔba do wurira, ka ke ji lamaga ye kosebe. 19 O ka kilo looru walama woro ke ji kan wagati min na, o ka Yesu tagamato ye ji kan, a be gbarara o ta kurun na; o ja tigera. 20 Yesu ko o ma ko: «Ne lo, aw kana siran!» 21 O tun b'a fe a ye don kurun konɔ o fe; nka o tun be tagara yoro min na, o barara k'a ye ko o sera yi ka ban.

Mɔgɔw ka Yesu yorojini

22 Dugu nana gbɛ tuma min na, jama min tun be ba ja do kan, olugu k'a korosi k'a ye ko kurun kelen le tun be yi, ko Yesu tun ma don o kurun konɔ ni a ta karamogodenw ye, nka karamogodenw doron le donna kurun konɔ ka taga. 23 O y'a soro kurun dow tun nana ka bo Tiberiyadi; Matigi Yesu tun ka baraka la Ala ye ka buru tarantaran jama ra yoro min na, o tun lonin lo o yoro koro. 24 Ayiwa, jama nana a ye ko Yesu te yi, a ta karamogodenw fana te yi minke, olugu yere donna o kurunw konɔ ka taga Kaperinahumu ka taga Yesu yorojini.

Domunifen min be janamanya di

25 O tagara Yesu ye ba ko fe minke, o k'a fo a ye ko: «An karamogo, i sera yan wagati juman?»

26 Yesu ka o jaabi ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko aw ka tagamasiyen minw ye, aw te ne yorojinina o koson de, nka aw ka domuni min ke ka fa, aw be ne yorojinina o le koson. 27 Ayiwa, domunifen min be se ka cen, aw kana baara ke o koson; domunifen min te cen, ani a be janamanya banbari di fana, aw ye baara ke o le koson. Min kera Adamaden ye*, ale le be o domunifen di aw ma, sabu Fa Ala ka a ta fanga tagamasiyen la ale le kan.»

28 O ka Yesu pininka ko: «An ka kan ka mun le ke ka Ala sagonan baara ke?»

29 Yesu ka o jaabi ko: «Ala be baara min jini aw fe, o ye ko ale Ala ka mogo min ci, aw ye la o ra.» 30 O ko Yesu ma ko: «Ayiwa, ele bena tagamasiyen juman le ke k'a yira an

na, janko an ye la i ra? I bɛna mun le kɛ? ³¹ An bɛmaw ka mane domu kongokolon kɔnɔ, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: <A ka domunifen bɔ sankolo ra k'a di o ma, o k'a domu†.> »

³² Yesu ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko cira Musa le ma domunifen bɔ sankolo ra ka a di aw ma! Ne Face le bɛ domunifen panaman di aw ma ka bɔ sankolo ra. ³³ Sabu min jigira ka bɔ sankolo ra, ale le ye Ala ta domunifen ye, a bɛ min di ka panamanya di dunupamogow ma.»

³⁴ O ko Yesu ma ko: «An karamɔgɔ, kɛ o domunifen di ye an ma wagati bɛɛ kɛ!»

³⁵ Yesu ko o ma ko: «Domunifen min bɛ panamanya di, ne le ye o ye; ni mɔgɔ min ka na ne fɛ, kɔngɔ tɛna o tigi sɔrɔ tuun fiyewu; ni mɔgɔ min lara ne ra, minlɔgɔ tɛna o tigi sɔrɔ tuun fiyewu. ³⁶ Nka ne k'a fɔ aw ye ka ban, ko: aw ka ne ye, nka aw ma la ne ra. ³⁷ Ni ne Fa ka mɔgɔ o mɔgɔ di ne ma, o bɛɛ bɛna na ne fɛ; ni mɔgɔ o mɔgɔ nana ne fɛ, ne tɛna o tigi gben fiyewu. ³⁸ Sabu ne ma na ka bɔ sankolo ra ka na ne yɛrɛ sago kɛ; min ka ne ci, ne nana o sago le kɛ. ³⁹ Min ka ne ci, o sago flɛ nin ye, ko: ale ka mɔgɔ o mɔgɔ di ne ma ko o si kana tunu; ani ko dunupa labanlon na fana, ne ye o tigi lakunu ka bɔ saya ra. ⁴⁰ Sabu ne Fa sago ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka Dence* ye, ka la a ra, o tigi ye panamanya banbari sɔrɔ; dunupa labanlon na fana, ne bɛna o tigi lakunu ka bɔ saya ra.»

⁴¹ Yesu ko minke ko domunifen min bɔra sankolo ra ko ale le ye o ye, Yahudiyaw ka kɛ Yesu kɔrɔfɔ ye o kosɔn. ⁴² O ko: «O tuma, Yesu le tɛ nin ye wa, Yusufu dence? An ka a face lon, ka a bamuso lon kɛ! Mun na a b'a fɔ ko ale jigira ka bɔ sankolo ra?» ⁴³ Yesu ka o jaabi ko: «Aw kana nɔnununu aw yɛrɛ kɔrɔ yi. ⁴⁴ Mɔgɔ si tɛ se ka na ne fɛ, ni ne Fa min ka ne ci, ale ma o tigi lana ne fɛ; ni o tigi nana ne fɛ, dunupa labanlon na, ne bɛna o tigi kunu ka a bɔ saya ra. ⁴⁵ Ayiwa, a sebera ciraw ta kitabuw kɔnɔ ko: <Ala yɛrɛ le bɛna o bɛɛ karan.>

Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ Fa Ala ta Kuma lamɛn ka sɔn a ta karan ma, o tigi bɛ na ne fɛ. ⁴⁶ Nka o t'a yira ko mɔgɔ dɔ na ka Ala ye dɛ! Mɔgɔ si ma Ala ye, fɔ min bɔra Ala ra, ale kelen le ka Fa Ala ye.»

Domunifen min bɛ mɔgɔ panamanya

⁴⁷ «Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ min lara ne ra, o tigi bɛ panamanya banbari sɔrɔ. ⁴⁸ Domunifen min bɛ

† 6:31 6.31 Mane tun ye domunifen dɔ ye, Ala tun ka min di Izirayelimogow ma ka o to tagama ra kongokolon kɔnɔ. Bɔri 16.13-15,31; Zaburu 78.24. 6:45 6.45 Nin kuma fɔra Ezayi 54.13.

panamanya di mɔgɔw ma, ne le ye o ye. ⁴⁹ Aw bɛmaw ka domunifen dɔ domu kongokolon kɔnɔ, nka o bɛɛ n'a ta, saya nana se o ma. ⁵⁰ Nka domunifen min jigira ka bɔ sankolo ra, o le ye nin ye; ni mɔgɔ min ka o domu, o tigi tena sa. ⁵¹ Ne le ye domunifen panaman ye, min jigira ka bɔ sankolo ra. Ni mɔgɔ min ka o domu, o tigi panaman bɛ to wagati bɛɛ. Ne bɛ domunifen min di, o ye ne yɛrɛ farisogo le ye, janko dunuɔnamɔgɔw ye panamanya.»

⁵² Yesu ka o fɔ minke, Yahudiyaw ka ke ɔgɔn sɔsɔ ye; o ko: «Nin cɛ b'a fɛ ka a yɛrɛ sogo di an ma cogo di le, an y'a domu?» ⁵³ Yesu k'a fɔ o ye ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye ko Min kera Adamaden ye*, ko ni aw ma o sogo domu ka a jori min, aw tena panamanya sɔrɔ. ⁵⁴ Nka ni mɔgɔ min ka ne sogo domu ka ne jori min fana, o tigi bɛ panamanya banbari sɔrɔ; dunuɔ labanlon na, ne bɛna o tigi lakunu ka bɔ saya ra. ⁵⁵ Sabu ne farisogo ye domunifen yɛrɛ le ye, ne jori fana ye minnifen yɛrɛ le ye. ⁵⁶ Ni mɔgɔ min ka ne sogo domu, ka ne jori min, o tigi bɛ to ne ta jɛnɔgɔnya ra, ne fana bɛ to jɛnɔgɔnya ra ni o tigi ye. ⁵⁷ Fa Ala min panaman lo, min ka ne ci, ne bɛ panamanya ale le sababu ra; o cogo ra ni mɔgɔ min ka ne farisogo domu, ka ne jori min fana, o tigi bɛ panamanya ne sababu ra. ⁵⁸ Domunifen min jigira ka bɔ sankolo ra, o le ye nin ye; aw bɛma minw sara, olugu ka domunifen min domu, o domunifen ni nin tɛ kelen ye. Ni mɔgɔ min ka nin domunifen domu, o tigi bɛna panamanya banbari sɔrɔ.»

⁵⁹ Yesu ka nin kumaw le fɔ k'a to mɔgɔw karan na karanso kɔnɔ Kapɛrinahumu.

Yesu ta kuma bɛ panamanya banbari di

⁶⁰ Ayiwa, Yesu ka o kuma fɔ minke, a ta karamɔgɔdenw caman ko: «Nin kuma ka gbelen dɛ! Jɔn bɛ se ka sɔn nin ma?» ⁶¹ Yesu k'a lon ko karamɔgɔdenw bɛ o kow le ɔnunɔnununa minke, a ko o ma ko: «Nin kuma digira aw ra wa? ⁶² O tuma, Min kera Adamaden ye*, ni aw nana o yelɛntɔ ye ka taga a bɔyɔrɔ ra don? ⁶³ Ala Nin* le bɛ mɔgɔ panamanya; ni o tɛ, mɔgɔ yɛrɛ baraka tɛ se ka foyi kɛ; ne ka kuma minw fɔ aw ye, o bɔra Ala Nin le ra, o le bɛ panamanya di. ⁶⁴ Nka dɔw bɛ aw ra, olugu ma la o ra.»

Ayiwa, kabini a damina ra, minw tun ma la Yesu ra, a tun ka olugu lon, ani min tun bɛna a janfa.

⁶⁵ Yesu k'a fɔ tuun ko: «O le kosɔn ne k'a fɔ aw ye ko mɔgɔ si tɛ se ka na ne ma, ni Fa Ala ma o se di o tigi ma.»

⁶⁶ Ayiwa, k'a ta o lon na, a ta karamɔgɔden caman bɔra a kɔ; o ma sɔn ka tugu a kɔ tuun. ⁶⁷ Yesu ko a ta karamɔgɔden tan ni fla ma ko: «Aw fana t'a fɛ ka taga wa?»

68 Simɔn Piyeri k'a jaabi ko: «Matigi, an bɛna taga jɔn le fɛ? Nanamanya banbari kuma bɛ sɔrɔ ele le fɛ. 69 An lara i ra, an fana k'a lɔn ko Den* Saninman min bɔra Ala ra, ko ele lo.» 70 Yesu k'a fɔ o ye ko: «Ne le ma aw mɔgɔ tan ni fla panawoloma wa? K'a sɔrɔ kelen bɛ aw ra, o ye setanamɔgɔ le ye.» 71 Yesu tun bɛ Zudasi le ma, Simɔn Sikariyɔti dence; ale le tun bɛna Yesu janfa, k'a sɔrɔ karamɔgɔden tan ni fla dɔ tun lo.

7

Yesu balemaw ma la a ra

1 Ayiwa, o ko, Yesu tun bɛ yaalayaala Galile mara yɔrɔw ra; a ma sɔn ka taga Zude mara ra, sabu Yahudiyaw kuntigiw tun bɛ a yɔrɔpinina ko o b'a faga. 2 Ayiwa, Yahudiyaw ta gbatakɔrɔsigi janagbɛ* wagati tun surun-yara. 3 Yesu balemaw k'a fɔ a ye ko: «I ka kan ka bɔ yan ka taga Zude mara ra, janko i ta karamɔgɔdenw fana ye i ta tagamasiyɛnw ye o yɔrɔ ra fana. 4 Mɔgɔ si tɛ a ta kow kɛ dogo ra, ni a b'a fɛ ko mɔgɔw ye a lɔn; ni i bɛ nin kabakow jɔgɔn kɛ, i ka kan ka i yɛrɛ yira le, janko bɛɛ ye i ye.»

5 Ayiwa, Yesu balemaw tun bɛ o fɔra, sabu olugu fana tun ma la a ra. 6 Yesu ka a balemaw jaabi ko: «O kɛwagati ma se ne fɛ fɔlɔ; nka wagati bɛɛ ka ni aw kɔni fɛ. 7 Dunuɔnamɔgɔw tɛ se ka aw kɔninya; o bɛ ne le kɔninya, sabu o bɛ kɛwalejugu minw kɛra, ne bɛ o kow bɛɛ fɔra kɛnɛ kan. 8 Aw kɔni ye taga janagbɛ ra faasi. Ne tena taga yi sisan fɔlɔ, sabu wagati ma se ne fɛ ban.» 9 Yesu ka o le fɔ a balemaw ye, ka to Galile.

Yesu tagara gbatakɔrɔsigi janagbɛ ra

10 A balemaw taganin kɔ janagbɛ ra, Yesu yɛrɛ ka sɔrɔ ka taga. Nka a ma taga mɔgɔw ja na, a dogora ka taga le. 11 O y'a sɔrɔ Yahudiyaw kuntigiw tun bɛ Yesu yɔrɔpinina janagbɛ wagati ra; o ka kɛ jininkari kɛ ye ko: «A bɛ min dɛ?» 12 Jama ra mɔgɔw tun bɛ ɲunuɲunukan caman fɔra Yesu ta ko ra. Dɔw ko: «Mɔgɔnuman lo.» Dɔw ko: «Can tɛ, a bɛ mɔgɔw lafirira le.» 13 Nka mɔgɔ si tun tɛ sɔn ka o kuma fɔ kɛnɛ kan, sabu o tun bɛ siranna Yahudiyaw kuntigiw ja.

Yahudiyaw ka Yesu sɔsɔ

14 Ayiwa, janagbɛ wagati nana se a cɛmance ra; Yesu tagara don Alabatosoba lu kɔnɔ ka mɔgɔw karan. 15 A ta karan ka Yahudiyaw kabakoya; o ko: «Cɛ nin ka nin lonniya bɛɛ sɔrɔ min le, k'a sɔrɔ a ma karan kɛ?» 16 Yesu ka o jaabi, ko: «Ne ta karan ma bɔ ne yɛrɛ ra, nka a bɔra ne cibaga Ala le ra. 17 Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka Ala sago kɛ, o tigi bɛna a

lɔn ni ne ta karan bɔra Ala le ra, walama ni a bɔra ne yere le ra. ¹⁸ Mɔgɔ min be kuma ni a yere ta sebgaya ye, o tigi be bonya jinina a yere le ye. Nka mɔgɔ min b'a fe a cibaga ye bonya, o tigi ta le ye can ye, nanbara si te a ta kow ra. ¹⁹ Cira Musa le ma sariya* di aw ma wa? Nka aw si te sariya sira tagamana. Mun na aw be ne yɔrɔninina ka ne faga?»

²⁰ Jama ra dɔw ko Yesu ma ko: «Ele ye jinato le ye. Jɔntigi le be i yɔrɔninina ka i faga?» ²¹ Yesu ka o jaabi ko: «Ne ka kewale kelen min ke, o le ka aw bee kabakoya! ²² Aw ka kenesigiri lɔn cira Musa le fe k'a sɔrɔ a ma bɔ cira Musa ra, a daminana an bemaw le ra; o le kosɔn hali Nenekirilon na aw be sɔn ka ceden kenesigi. ²³ Ni aw be sɔn ka ceden kenesigi Nenekirilon na, janko ka cira Musa ta sariya sira tagama o, mun kosɔn ne ka mɔgɔ kuturu keneya Nenekirilon na minke, aw dimina ne kɔrɔ o ra? ²⁴ Aw kana ko ye aw na ra dɔrɔn k'a kiti tige; aw ye kiti tige ni terenninya le kan.»

Yala Yesu le ye Kisibaga ye wa?

²⁵ Zeruzalemu dugumɔgɔ dɔw tun b'a fora ko: «O tuma o be ce min yɔrɔninina ko o b'a faga, ale le te nin ye wa? ²⁶ A fe, a be kumana bee na na kene kan, mɔgɔ si te foyi fora a ye. Kɔni an ta kuntigiw ma lo a ra le ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta ko ale lo de? ²⁷ K'a sɔrɔ anw ka ce nin bɔyɔrɔ lɔn; nka ni Kisibaga nana, mɔgɔ si tena a bɔyɔrɔ lɔn.»

²⁸ Ayiwa, ka Yesu to mɔgɔw karan na Alabatosoba kɔnɔ, a kumana ni fanga ye, k'a fo ko: «Aw ko, ko aw ka ne lɔn, ka ne bɔyɔrɔ fana lɔn ke? Nka ne ma na ne yere ma, min ka ne ci, ale le be cantigi ye. Nka aw ma a lɔn. ²⁹ Ne kɔni ka a lɔn, sabu ne bɔra ale le ra, ale le fana ka ne ci.» ³⁰ Yesu ka o fo minke, o tun b'a fe ka a mina, nka mɔgɔ si ma se k'a boro la a kan, sabu a ta wagati tun ma se folo. ³¹ O bee n'a ta, jama ra mɔgɔ caman lara Yesu ra; o mɔgɔw tun b'a fora ko: «Hali ni Kisibaga nana, a bena tagamasiyen juman le ke ka teme nin ce ta kan?»

Yahudiyaw kuntigiw ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Yesu mina

³² Jama tun be o kuma minw nunununa Yesu ta ko ra, Farisiw* nana o men. O ra, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw ka Alabatosoba kɔrɔsibaga dɔw ci ko o ye taga Yesu mina. ³³ Yesu ko olugu ma ko: «Ne be ni aw ye yan tuun ka wagati dɔɔnin le ke; o ko, ne be sɔrɔ ka taga ne cibaga fe. ³⁴ Nka aw bena ne yɔrɔnini ka dese, aw tena ne ye; sabu ne bena ke yɔrɔ min na, aw tena se ka taga yi.» ³⁵ Yahudiyaw kuntigiw k'a fo jɔgɔn ye ko: «O tuma ce nin b'a fe ka taga yɔrɔ juman le, ni a b'a fora ko an tena ale ye? Yahudiya minw janjanna ka taga sigi Gerekiw fe, kɔni a t'a fe ka taga

olugu le fe ka taga ke Gerekiw karan ye de? ³⁶ A ka kuma min fo, o korɔ le ye di, ko: «Aw bena ne yɔrɔjini, nka aw tena ne ye?» Ani ko: «Ne bena ke yɔrɔ min na, aw tena se ka taga o yɔrɔ ra?» »

Yesu ka Nin Saninman layiri ta

³⁷ Ayiwa, janagbe lon laban, o le tun ye a lonba yere ye; Yesu lora jama ja fe ka kuma ni fanga ye, ko: «Ni minlogo be mogo min na, o tigi ye na ne fe ka na min. ³⁸ Ni mogo min lara ne ra, ji min be janamanya di, o bena woyo ka bo o tigi jusukun na i ko baji,» i n'a fo a sebera Ala ta Kuma ra cogo min na. ³⁹ Nin Saninman* min tun bena di lanabagaw ma, Yesu tun be o ko le fora ten. O wagati ra Nin Saninman tun ma di folo, sabu Yesu tun ma korota folo ka taga don a ta noro ra sankolo ra.

Mogow kan taranna Yesu koson

⁴⁰ Ayiwa, jama ka Yesu ta kuma men minke, o ra dow tun b'a fora ko: «Sigiya si t'a ra, cira min ko fora, nin ce yere lo!» ⁴¹ Do werew tun b'a fora ko: «Ala ka Kisibaga* min layiri ta, nin lo.» Nka dow ko: «Kisibaga be se ka bo Galile mara ra cogo di? ⁴² Yala a ma sebe Kitabu konɔ ko Kisibaga bena ke Dawuda ta gbamogo do le ye wa, ani ko a bena bo Betlehemu le, min ye Dawuda worodugu ye wa?»

⁴³ Yesu ta ko koson jama kan taranna. ⁴⁴ Dow tun b'a fe ka Yesu mina, nka mogo si ma se ka a boro la a kan.

Yahudiyaw kuntigiw ta jusukungbeleya

⁴⁵ Minw tun nana Yesu minayoro ra, olugu sekora ka taga sarakalasebagaw* kuntigiw ni Farisiw* fe; olugu ka o jininka ko: «Mun koson aw m'a mina ka na ni a ye?»

⁴⁶ Yesu minabagaw ka a jaabi ko: «An ma mogo si ye min be kuma i ko nin ce!» ⁴⁷ Farisiw ko o ma ko: «O tuma a ka aw fana lafiri ke? ⁴⁸ Aw k'a men ko an ta kuntigiw juman kelen, walama Farisiw juman kelen le lara a ra folo? ⁴⁹ Nin jama min lara a ra, olugu si ma cira Musa ta sariya* lon; olugu ye mogo danganinw le ye!»

⁵⁰ Ayiwa, Nikodemu min tun konna ka taga Yesu fe lon do, ale fana tun ye o Farisiw do ye; ale ko o ma ko: ⁵¹ «Yala ka kapa ni an ta sariya ye, an be se ka kiti tige mogo do kan k'a soro an ma a tigi lamen folo, ka a lon a ka ko min ke wa?»

⁵² O ko ale ma ko: «O tuma, ele fana bora Galile le wa? I yere ye Kitabuw fe ka ja; i bena a ye ko cira si ma deri ka bo Galile.»

[⁵³ * O ko, o bee kelen kelen wurira ka taga o ta so.

* 7:53 7.53 K'a damina hayan 7.53, ka taga a bla hayan 8.11, o kumaw te soro kitabu dow konɔ, walama o sebera fan were ra.

8

1 Yesu tagara Oliviyesunw kuru kan.

Muso min minara jeneya ra

2 Ayiwa, o lon dugusagbe sogomada jooa fe, Yesu sekora ka taga Alabatosoba lu kono tuun. Jama bee nana lajen a korɔ; a sigira ka to ka o karan.

3 Ayiwa, sariya karamogow* ni Farisiw* nana ni muso do ye a fe, ko o muso minana jeneya ra. O k'a mina ka na a lo jama ce ma. 4 O ko Yesu ma ko: «An karamogo, an tagara nin muso mina k'a to jeneya ra ni ce do ye. 5 Cira Musa k'a fo an ye sariya* ra ko an ka kan ka o muso jogon bon ni kabakuru ye ka a faga*. Ayiwa, ele ko di o ra?» 6 O tun b'a fe k'a korobo le, janko ka sababu do soro k'a jaraki. Nka Yesu birira ka ke seberi ke ye dugu ma ni a borokanden ye. 7 O gbanna a ra ni jininkari ye minke, a wurira ka lo, k'a fo o ye ko: «Aw ra ni min ma jurumun ke ka ye, o tigi ye ke mogo folo ye, ka a bon ni kabakuru ye.» 8 A ka o fo minke, a birira tuun ka ke seberi ke ye dugu ma. 9 O mogow ka o kuma men minke, [o yere jusukun ka o soso;] o bee tagara kelen kelen, k'a damina mogokorobaw ra. Yesu kelen tora ni muso ye, muso lonin tora a korɔ. 10 Yesu k'a kun korota k'a fo muso ye ko: «Muso, o be min le? Mogo si ma kiti ben i kan wa?» 11 Muso ka Yesu jaabi ko: «Mogo si!» Yesu ko: «Ayiwa, ne fana te kiti ben i kan; taga, i kana jurumun ke tuun.»]

Yesu le ye dunupa ta yeelen ye

12 O ko, Yesu ka kuma ta tuun k'a fo jama ye ko: «Ne le ye dunupa ta yeelen ye. Ni mogo min tugura ne ko, o tigi tena tagama dibi ra, nka o tigi bena yeelen soro, min be nanamanya di a ma.» 13 Farisiw* ko a ma ko: «Ni ele yere le be seereya ke i yere ta ko ra, o tuma i ta seereya te can ye.» 14 Yesu ka o jaabi ko: «Hali ni ne yere le be seereya ke ne yere ta ko ra, ne ta seereya ye can ye, sabu ne ka ne boyoro lon, ne ka ne tagayoro fana lon; nka aw ma ne boyoro lon, aw ma ne tagayoro fana lon. 15 Aw koni be kiti tige ka kapa ni adamadenw ta jatemala le ye; nka ne te kiti tige mogo si kan. 16 Hali ni ne be kiti tige, ne ta kiti be tige can le kan, sabu ne kelen te; ne Fa min ka ne ci, o be ni ne ye. 17 Ayiwa, a sebera aw ta sariya* ra ko ni mogo fla kera ko min seere ye, ko o ko ye can le ye. 18 Ayiwa, ne ye ne yere seere ye, ne Fa min ka ne ci, o fana ye ne seere ye.»

* 8:5 8.5 Nin kuma fora Musa ta sariya ra (Sarakalasebagaw 20.10; Sariya 22.22-24), nka ka kapa ni sariya ye, ce ni muso bee le tun ka kan ka faga. 8:17 8.17 Nin kuma fora Sariya 17.6; 19.15.

19 O ko Yesu ma ko: «I fa be min le?» Yesu ka o jaabi ko: «Aw ma ne yere lon, janko ka na a fo ne Fa; ni aw tun ka ne lon can ra, aw tun bena ne Fa fana lon.»

20 Yesu ka o kuma bee fo ka a siginin to karan na Alabatosoba lu kono sarakablaminanw yoro ra. Mogo si ma se ka a mina, sabu a ta wagati tun ma se ban.

Yesu ta tagayoro

21 Yesu k'a fo mogow ye tuun ko: «Ne bena taga; ni ne tagara, aw bena ne yoropini, nka aw bena sa ka aw to aw ta jurumun na; ne be taga yoro min na, aw te se ka taga o yoro ra.»

22 Yahudiyaw kuntigiw ko: «O tuma a bena a yere faga le wa? Sabu a ko, ko: «Ne be taga yoro min na, aw te se ka taga o yoro ra!» » 23 Yesu k'a fo o ye ko: «Aw sorora dugukolo kan yan le, nka ne bora sankolo ra; dunupa ta le be aw ye, nka ne koni, dunupa ta te ne ye! 24 O le koson ne k'a fo aw ye ko aw bena sa ka aw to aw ta jurumunw na; sabu ni aw koni ma la a ra ko ne ko «Ne ye min ye, ne ye o le ye,» o tuma aw bena sa ka aw to aw ta jurumunw na.»

25 O ko Yesu ma ko: «O tuma ele ye jontigi le ye?» Yesu ko: «Kabini a damina ra, ne ye min ye, ne ka o fo aw ye. 26 Fen caman be ne fe k'a fo aw ta ko ra, ani ka aw jaraki; nka min ka ne ci, o ta le ye can ye; ne ka min men ale fe, ne be o le fo dunupamogow ye fana.»

27 Yahudiyaw m'a faamu ko Yesu be Fa Ala ta ko le fora o ye. 28 O koson Yesu k'a fo o ye ko: «Min kera Adamaden ye*, ni aw nana o korota san fe tuma min na, aw bena soro k'a lon ko ne ko «Ne ye min ye, ne ye o le ye», ko ne te foyi ke ne yere ma, nka Fa Ala ka ne karan min na, ne be o le fo. 29 Min ka ne ci, ale be ni ne ye. A ma ne to ne kelen na, sabu min ka di a ye, ne be o le ke tuma bee.»

30 Yesu ka o kuma fo minke, mogo caman lara a ra.

Fen min be mogo ke a yere ta ye

31 Ayiwa, Yahudiya minw tun lara Yesu ra, a k'a fo olugu ye ko: «Ni aw sonna ka to ne ta kumaw kan, aw bena ke ne ta karamogodenw ye can ra. 32 Aw bena can lon, o can lonniya bena aw ke aw yere ta ye fana.» 33 O ko Yesu ma ko: «Anw ye Iburahima ta durujaw le ye, an ma deri ka ke mogo si ta jon ye. Mun na ele ko, ko an bena ke an yere ta ye?» 34 Yesu ka o jaabi ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko mogo o mogo be jurumun ke, o tigi ye jurumun ta jon le ye. 35 Jon te to a matigice ta so kono wagati bee, nka matigice dence be to so kono tuma bee. 36 Den min bora Ala ra*, ni o ka aw ke aw yere ta ye, o tuma aw bena ke aw yere ta ye yere le.

³⁷ Ne k'a lɔn ko aw ye Iburahima ta durujaw ye; nka o bɛɛ n'a ta, aw bɛ ne fagacogo jinina, sabu aw tɛ ne ta kuma fɛ.
³⁸ Ne kɔni, ne ka min ye ne Fa fɛ, ne bɛ o le fɔ; aw fana ka min sɔrɔ aw fa fɛ, aw bɛ o le kɛ.»

³⁹ Ayiwa, o ka Yesu jaabi ko: «Anw fa ye Iburahima le ye.»
 Yesu ko o ma ko: «Ni aw tun ye Iburahima ta denw ye, aw tun bɛna Iburahima ta kɛwalew jɔɔɔn le kɛ. ⁴⁰ Nka sisan, a fɛ, ne ka can min sɔrɔ Ala fɛ, ne ka o fɔ aw ye, o bɛɛ n'a ta, aw bɛ ne fagacogo jinina; Iburahima ma o jɔɔɔn kɛ dɛ!
⁴¹ Aw bɛ aw fa ta kɛwalew jɔɔɔn le kɛra.»

O ko Yesu ma ko: «Anw ma woro jɛnɛya ra dɛ! Fa kelenpe le bɛ an fɛ, o ye Ala ye.»

⁴² Yesu ko o ma ko: «Ni Ala le tun ye aw Fa ye, aw tun bɛna ne kanu, sabu ne bɔra Ala le ra ka na yan. Ne ma na ne yɛɛ ma; ale le ka ne ci. ⁴³ Ne bɛ min fɔra, mun kosɔn aw tɛ o faamuna? Aw tɛ sɔn ka ne ta kumaw lamɛn le. ⁴⁴ Aw fa ye Setana le ye; min fana ka di aw fa Setana ye, aw b'a fɛ ka o le kɛ. Ale ye mɔɔɔfagabaga le ye kabini a ta kow damina ra; a ma deri ka can fɔ ka ye, sabu can den kelen tɛ a kɔɔɔ. Ni a b'a fɛ ka faninya fɔ tuma min na, a bɛ kuma ka kaɲa ni a yɛɛ ta sɔn le ye; sabu faninyafɔbaga lo, faninya face yɛɛ lo. ⁴⁵ Nka, ne kɔni ne bɛ can le fɔ, o le kosɔn aw tɛ lara ne ra. ⁴⁶ Aw ra, jɔntigi le bɛ se k'a yira ko ne ka jurumun kɛ? Ayiwa, ni ne bɛ can le fɔra, mun na aw tɛ la ne ra? ⁴⁷ Mɔɔɔ min ye Ala ta mɔɔɔ ye, o tigi bɛ Ala ta Kumaw lamɛn. Aw tɛ a lamɛn, sabu aw tɛ Ala ta mɔɔɔw ye.»

Yesu ka bon ni Iburahima ye

⁴⁸ Yahudiyaw ko Yesu ma ko: «Jo bɛ an fɛ k'a fɔ ko i ye Samarika le ye, ko jina bɛ i ra fana.» ⁴⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Jina tɛ ne ra, nka ne bɛ ne Fa le bonyara; aw kɔni, aw bɛ ne dɔɔɔyara le. ⁵⁰ Ne tɛ bonya jinina ne yɛɛ ye, nka kelen bɛ yi, ale le bɛ a jinina ne ye; ale le bɛna jo di ne ma fana. ⁵¹ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔɔɔ min ka ne ta kuma sira tagama, o tigi tena sa fiyewu.»

⁵² Yahudiyaw ko: «Sisan kɔni an k'a lɔn yɛɛ le ko jina le bɛ ele ra. Iburahima sara, ciraw fana sara; ele ko, ko ni mɔɔɔ min ka ele ta kuma sira tagama, ko o tigi tena sa ka ye. ⁵³ O tuma ele ka bon ni an bɛmace Iburahima ye wa? Ale sara, ciraw fana sara! O tuma ele bɛ i yɛɛ jatera mun mɔɔɔ suguya le ye?»

⁵⁴ Yesu ko: «Ni ne tun bɛ ne yɛɛ bonyara, o bonya tun tɛ kɛ foyi ye. Ne Fa le bɛ ne bonya, aw ko ale min ma ko aw ta Ala lo. ⁵⁵ Aw m'a lɔn, nka ne k'a lɔn; ni ne tun ko, ko ne m'a lɔn, ne tun bɛna kɛ aw jɔɔɔn faninyafɔbaga le ye. Nka ne k'a lɔn, ne fana bɛ a ta kuma sira tagama. ⁵⁶ Aw

bemace Iburahima jagarira ko a bɛna ne nalon ye. A k'a ye minke, a jusu diyara kosebe.» ⁵⁷ Yahudiyaw ko a ma ko: «E! Ele si ma sanji bilooru soro fɔlo, ele ko i ka Iburahima ye!» ⁵⁸ Yesu ko o ma ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye, ko sani Iburahima ye woro, <ne ye min ye, ne tun be o ye> ka ban!»

⁵⁹ O kuma koson Yahudiyaw ka kabakuruw ta ko o be Yesu bon, nka a dogora ka bo Alabatosoba konɔ ka taga.

9

Yesu ka fiyentɔce kenɛya

¹ Yesu temeto, a ka fiyentɔce do ye; o ce fiyennin le tun worora. ² Yesu ta karamogodenw ka a jininka ko: «An karamogo, mun le k'a to nin ce fiyennin worora? A yere ta jurumun lo wa, walama a worobagaw ta jurumun lo?»

³ Yesu ka o jaabi ko: «A yere ta jurumun te, a worobagaw fana ta jurumun te; a kera janko Ala ta se bagaya le ye yira ale sababu ra. ⁴ An ka kan ka ne cibaga ta baara ke wagati min na tere yeelen be yi; ni o te, ni su nana ko, mogo si tena se ka baara ke. ⁵ Ka ne to dunupa ra yan, ne le ye dunupa ta yeelen ye.»

⁶ Yesu ka o fo minke, a ka daji tu dugu ma, ka bogɔ fitini noonni ni a ye, ka o mun fiyentɔ padenw na, ⁷ k'a fo a ye ko: «Taga i na ko Silowe dinga ta ji ra.» (Silowe koro ye ko «Ciraden»). Ce tagara a na ko minke, a sekoto, a tun be yeri kera.

⁸ Ayiwa, a siginogonw, ani minw tun be to k'a ye a be daariri kera, olugu ko: «Ce nin le tun te sigira yan ka to ka mogow daari wa?» ⁹ Dow ko: «Ale lo ke.» Dow ko: «Ale te, a bonin b'a fe le doron.» A laban, ce yere ko: «Ne yere lo.»

¹⁰ O ko a ma ko: «I na yelera cogo di le?» ¹¹ A ka o jaabi ko: «Ce min togo ye ko Yesu, ale le ka bogɔ ke ka a mun ne na ra, ko ne ye taga ne na ko Silowe dinga ta ji ra. Ne tagara ne na ko minke, ne na yelera.» ¹² O ka a jininka ko: «O ce be min?» A ko: «Ne m'a lon.»

Farisiw ka fiyentɔcekoro wele ka a jininka

¹³ Ayiwa, o ka o fiyentɔce na yelenin mina ka taga ni a ye Farisiw* fe. ¹⁴ K'a soro Yesu tun ka bogɔ mun ce na ra ka a na ye le lon min na, o lon tun ye Yahudiyaw ta Nenekirilon* le ye. ¹⁵ O koson Farisiw ka ce jininka tuun ko a na yelera cogo di le. A ka o jaabi ko: «A ka bogɔ mun ne padenw na, ne tagara ne na ko, ne na yelera.» ¹⁶ A ka o fo minke, Farisi dow ko: «O ce ma bo Ala ra, sabu a te Nenekirilon jatera.» Nka dow ko: «Jurumunkebaga be se ka nin kabakow jagon ke wa?» A kera ten, o gbansan kan taranna.

¹⁷ O ka fiyentɔcɛ ɲa yelenin ɲininka tuun ko: «Cɛ min ka ele ɲa yeɛ o, ele yere be mun le miirira o cɛ ta ko ra?» A ko o ma ko: «Ala ta cira lo.» ¹⁸ Nka Yahudiyaw kuntigiw tun ma la a ra fiyewu ko o cɛ fiyennin le tun worora, ani ko a ɲa nana yeɛ. O kosɔn o k'a worobagaw wele, ¹⁹ ka na olugu ɲininka ko: «Aw dence le ye nin ye wa? Aw be se k'a fɔ ko can ra a fiyennin le worora wa? A nana ke cogo di sisan ko a be yeri kera?» ²⁰ Cɛ worobagaw ka o jaabi ko: «An kɔni k'a lɔn ko an dence lo, ko a fiyennin le worora fana. ²¹ Nka fen min nana a to a be yeri kera sisan, an ma o lɔn; mɔgɔ min fana ka a ɲa yeɛ, an ma o tigi lɔn. Aw ye a yere ɲininka; denmisen te tuun o; a yere bɛna a ɲafɔ aw ye.»

²² Cɛ worobagaw ka o fɔ Yahudiyaw kuntigiw ɲasiran le kosɔn, sabu o tun benna a ra ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka lɔ a ra k'a fɔ ko Yesu le ye Kisibaga* ye, ko o be o tigi gbɛn k'a nin bɔ karanso* ta jɛn ra. ²³ O ɲasiran le kosɔn o ko: «Den te, aw ye a yere ɲininka.»

²⁴ Ayiwa, o ka fiyentɔcɛkɔrɔ wele tuun a sɲaga flanan na ka na a fɔ a ye ko: «Kari Ala ra i ye can fɔ an ye. Cɛ min ka i ɲa yeɛ, anw kɔni k'a lɔn ko jurumunkebaga lo.» ²⁵ Cɛ ka o jaabi ko: «Ni jurumunkebaga lo walama ni jurumunkebaga te, ne ma o lɔn; ne ka fen kelenpe le lɔn: ne tun ye fiyentɔ ye, nka sisan ne be yeri kera.»

²⁶ O ko a ma ko: «A ka mun le ke i ra? A ka i ɲa yeɛ cogo di le?» ²⁷ Cɛ ka o jaabi ko: «Ne k'a fɔ aw ye ka ban, nka aw ma sɔn ka ne lamɛn; mun na aw b'a fe ne ye a ɲafɔ aw ye tuun? Kɔni aw fana t'a fe ka ke a ta karamɔgɔden dɔw ye dɛ?» ²⁸ O ka a neni; o ko: «Ele le ye a ta karamɔgɔden ye; anw ye cira Musa ta karamɔgɔdenw le ye. ²⁹ An k'a lɔn ko Ala kumana cira Musa fe, nka an ma nin cɛ bɔyɔrɔ lɔn.»

³⁰ Cɛ ko: «Nin ye kabako le ye dɛ! Aw ko, ko aw ma a bɔyɔrɔ lɔn, k'a sɔrɔ a ka ne ɲa yeɛ! ³¹ An k'a lɔn ko Ala te jurumuntɔw lamɛn; nka mɔgɔ min be a bato ka a sago ke, a be o le lamɛn. ³² Kabini dunɲa danna, an ma deri k'a men ko mɔgɔ min fiyentɔman worora, ko dɔ ka o ɲa yeɛ. ³³ Ni nin cɛ tun ma bɔ Ala ra, a tun tena se ka foyi ke.»

³⁴ Farisiw* ko cɛ ma ko: «Ele min kuturu worora jurumun na, ele le be anw karanna sisan ke?» O ka a gbɛn ka bɔ karanso ra.

Yesu ko Farisiw ye fiyentɔw ye

³⁵ Ayiwa, Yesu nana a mɛn ko o ka cɛ gbɛn; a tagara ben ni a ye minke, a ko a ma ko: «Min kera Adamaden ye*, i lara o ra wa?» ³⁶ Cɛ ko Yesu ma ko: «An karamɔgɔ, jɔntigi lo? A yira ne ra, janko ne ye la a ra.» ³⁷ Yesu ko: «I ɲa be

ale yere le ra ten, a be kumana i fe.» ³⁸ Ce ko: «Matigi, ne lara i ra.» A ka a kinbiri gban Yesu korɔ ka a bato.

³⁹ Yesu ko: «Ne nana dunupa ra ka na kiti le tige, janko minw te yeri kera, olugu ye yeri ke, minw be yeri kera, olugu na ye fiyen.» ⁴⁰ Farisi* dow tun be Yesu korɔ, olugu ka o kuma men minke, o ko Yesu ma ko: «O tuma anw fana fiyennin lo wa?» ⁴¹ Yesu ka o jaabi ko: «Ni aw tun fiyennin lo, aw tun tena jaraki; nka aw ko minke ko aw be yeri kera, o koson aw jarakinin lo tuma bee.»

10

Sagagbenbaga ni sagaw ta talen

¹ Yesu ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko mogɔ min te son ka don sagabon donda fe, fo a be yelen fan were fe ka don, o tigi ye son le ye, benkannikebaga lo. ² Nka min be don donda fe, o le ye sagagbenbaga yere ye. ³ Sagabon korosibaga be da yele a ye. Sagaw be a kan men; a be a ta sagaw wele kelen kelen o togo ra ka bo ni o ye kene ma. ⁴ Ni a bora ni a ta sagaw ye kene ma, a be bla o na. Sagaw fana be tugu a ko, sabu o ka a kan lon. ⁵ Nka sagaw te tugu mogɔ were ko; o be bori o tigi na, sabu o te mogɔ were kan lon.»

⁶ Yesu ka o talen fo o mogow ye, nka o m'a faamu.

Yesu ye sagagbenbagapuman ye

⁷ Yesu k'a fo o ye tuun ko: «Can ra ne b'a fo aw ye ko ne le ye sagabon donda ye. ⁸ Minw bee nana ne na fe, olugu bee ye sonw ni benkannikebagaw le ye; sagaw ma o lamen. ⁹ Ne le ye donda ye; ni mogɔ min ka teme ne fe ka don, o tigi be kisi. O tigi bena to ka don ka bo nasuma ra, ka domunikeyoro soro. ¹⁰ Son te na foyi kama ni sonyari te, ani fagari, ani cenri. Nka ne koni nana le, janko mogow ye nanamanya soro fo ka wasa.

¹¹ «Ne le ye sagagbenbagapuman ye; sagagbenbagapuman be a nin di ka sa a ta sagaw koson. ¹² Nka baarden min be sagaw korosira sara ra, ale te sagagbenbaga ye, sagaw fana te a ta ye; o koson ni a ka wara nato ye, a be bori ka sagaw to yi. Wara bena saga dow mina, a tow be janjan. ¹³ Baarden be bori, sabu ale ye waripinibaga le ye; sagaw hami te a ra. ¹⁴ Ne koni, ne ye sagagbenbagapuman le ye; ne ka ne ta sagaw lon; ne ta sagaw fana ka ne lon, ¹⁵ i ko Fa Ala ka ne lon cogo min na, ani ne ka Fa Ala lon cogo min na. Ne be ne nin di ka sa ne ta sagaw koson. ¹⁶ Saga werew be ne fe, minw te nin sagabon konɔ; jagboya lo ne ye taga olugu fana gbengben

ka na; o bɛna ne kan mɛn, o bɛna kɛ sagakuru kelen ye, ka sagagbɛnbaga kelen kɛ o kunna.

¹⁷ «Ne ko ka di ne Fa Ala ye, sabu ne bɛ ne nin di ka sa, janko ne ye na a sɔrɔ tuun. ¹⁸ Mɔgɔ si tɛ se ka ne nin bɔ ne ra jagboya ra; ne yɛrɛ b'a di. Se bɛ ne ye ka a di, se bɛ ne ye fana ka a mina tuun; ne Fa Ala ka o le fɔ ne ye.»

¹⁹ Yesu ta kuma kosɔn Yahudiyaw kan taranna tuun. ²⁰ O caman ko: «Jina bɛ cɛ nin na, fatɔ lo; mun kosɔn aw bɛ a lamɛnna?» ²¹ Nka dɔw ko: «Nin tɛ jinatɔ kan ye dɛ! Jinatɔ bɛ se ka fiyentɔw ja yɛlɛ cogo di?»

Yahudiyaw ko o tɛ Yesu fɛ

²² Ayiwa, Yahudiyaw ta Alabatosoba janagbɛ* min bɛ kɛ Zeruzalɛmu san o san, o nana se; o bɛ bɛn nɛnɛba wagati le ma. ²³ Ayiwa, Yesu tun bɛ yaalayaalara Alabatosoba lu kɔnɔ, masacɛ Sulemani ta bolon kɔnɔ. ²⁴ Yahudiyaw nana lɔ k'a lamini; o ka a pininka ko: «Wagati juman le i bɛna sigiya bɔ an jusu ra sa? Ni ele le ye Kisibaga* ye, a gbɛ k'a fɔ an ye.»

²⁵ Yesu ka o jaabi ko: «Ne k'a fɔ aw ye ka ban, nka aw ma la a ra. Ne bɛ kɛwale minw kɛra ne Fa Ala tɔgɔ ra, o kɛwalew le b'a yira ko ne bɛ min fɔra aw ye ko o ye can le ye. ²⁶ Nka aw tɛ lara ne ra, sabu aw tɛ ne ta saga dɔw ye. ²⁷ Ne ta sagaw bɛ ne kan mɛn; ne ka o lɔn, o bɛ tugu ne ko fana. ²⁸ Ne bɛ panamanya banbari di o ma. O tɛna halaki fiyewu, mɔgɔ si tɛna o bɔsi ka o bɔ ne boro fana. ²⁹ Ne Fa Ala min ka o di ne ma, ale ta se bagaya ka bon ni bɛɛ ta ye; mɔgɔ si tɛ se ka o bɔsi ka bɔ ne Fa boro fana. ³⁰ Ne ni ne Fa ye kelen le ye.»

³¹ Yahudiyaw ka kabakuruw ta tuun ko o bɛ Yesu bon. ³² Yesu ko o ma tuun ko: «Ne ka kɛwaleɲuman caman minw sɔrɔ Fa Ala fɛ, ne ka o kɛ aw ja na. O kɛwalew juman kelen le kosɔn aw b'a fɛ ka ne bon ni kabakuru ye?» ³³ Yahudiyaw ko Yesu ma ko: «An t'a fɛ ka i bon i ta kɛwaleɲumanw le kosɔn; i ka Alatɔgɔcɛnkuma min fɔ, o le kosɔn an b'a fɛ ka i bon; ele mɔgɔ gbansan, ele bɛ i yɛrɛ kɛra Ala ye.»

³⁴ Yesu ko o ma ko: «A ma sɛbɛ aw ta sariya* yɔrɔ dɔ ra wa, ko Ala k'a fɔ ko: <Aw ye alaw ye?» ³⁵ K'a sɔrɔ an k'a lɔn ko min sebera Kitabu kɔnɔ, o tɛ se ka yɛlɛma. Ayiwa, Ala ka a ta kuma lase minw ma, ni a bɛ o wele ko alaw, ³⁶ o tuma, Ala ka min janawoloma k'a ci dunuɲa ra, ni o ko, ko Den min bɔra Ala ra*, ko ale le bɛ o ye, mun kosɔn aw ko, ko a bɛ Ala tɔgɔ cɛnna? ³⁷ Ni a kɛra ko ne tɛ ne Fa ta kɛwalew le kɛra, o tuma aw kana la ne ra. ³⁸ Nka ni ne bɛ o kɛwalew

le kera, hali ni aw ma la ne ra, aw ye la a ra ko o kewalew bora Ala le ra, janko aw ye a lon k'a gbeya ko ne ni ne Fa Ala ye kelen le ye.»

³⁹ O kuma koson mogow wurira tuun ko o be Yesu mina, nka a bosira o boro ka taga.

⁴⁰ Yesu tagara Zuriden ba ko fe tuun, Yuhana tun be mogow batizera yoro min na folofolo; Yesu tora o yoro ra. ⁴¹ Mogo caman tagara a ko o yoro ra. O mogow tun b'a fora ko: «Yuhana ma tagamasiyen si ke, nka a ka fen o fen fo nin ce ta ko ra, o bee kera can ye.» ⁴² Mogo caman lara Yesu ra o yoro ra fana.

11

Lazari ta saya

¹ Ayiwa, ce do tun be banara; a togo tun ye ko Lazari. A tun be Betani, Mariyamun ni a balemamuso Mariti be dugu min konɔ. ² O Mariyamun le tun nana turu kasadiman ke Matigi sen kan ka a josi ni a kunsigi ye; ale balemace Lazari le tun man kene. ³ O balemamuso fla ka mogo ci ka taga a fo Yesu ye ko: «Matigi, i terice man kene de!»

⁴ Yesu ka o kuma men tuma min na, a ko: «Nin bana ma dabo saya kama; a kera janko ka Ala ta bonya le yira, janko Den min bora Ala ra*, a ye ke sababu ye ka bonya la o kan.»

⁵ Mariti ni Mariyamun ni Lazari bee ko tun ka di Yesu ye kosebe. ⁶ Nka Yesu ka Lazari ta bana ko men, a tun be yoro min na, a belen tora yi ka tere fla ke. ⁷ O ko, a ko a ta karamogodenw ma ko: «An ye seko Zude mara ra.» ⁸ Karamogodenw ko: «An karamogo, a ma meen folo, Yahudiyaw kuntigiw tun b'a fe ka i bon ni kabakuru ye ka i faga o yoro ra, i belen ko an ye seko ka taga yi!» ⁹ Yesu ka o jaabi ko: «Wagati tan ni fla le te tere konɔ wa? Ayiwa, mogo min be tagama tere fe, o tigi talon man di, sabu tere yeelen be yi. ¹⁰ Nka mogo min be tagama dibi ra, o tigi be talon, sabu yeelen te yi.»

¹¹ Yesu ka o fo minke, a ko o ma ko: «An terice Lazari be sunogora, nka ne be taga a lakunu.» ¹² Karamogodenw ko a ma ko: «An karamogo, ni sunogo dama lo, a bena keneya.» ¹³ Yesu tun be Lazari sako le fora o ye, nka olugu tun b'a miirira ko sunogo gbansan lo. ¹⁴ Ayiwa, Yesu sorora k'a gbe k'a fo o ye ko: «Lazari sara. ¹⁵ Nka a ma ke ne ja na minke, o diyara ne ye aw koson; sabu nin ko bena ke sababu ye k'a to aw ye la ne ra. Aw ye wuri, an ye taga a fe yi.» ¹⁶ O tuma Toma, min be wele fana ko Flamin, ale ko karamogoden tow ma ko: «An fana ye taga, an ye taga sa ni a ye.»

Yesu le be mɔgɔ janamanya

¹⁷ Ayiwa, Yesu sera Betani tuma min na, o y'a sɔrɔ Lazari su tun donna kabini tere naani. ¹⁸ Betani ni Zeruzalemu cɛ tun man jan; a tun tɛ temɛ kilo saba jɔgɔn kan. ¹⁹ O kosɔn Yahudiya caman tun nana Mariti ni Mariyamu fɛ ka na o fo ka o jusu saaro o balemace saya kosɔn.

²⁰ Mariti nana a men ko Yesu be nana minke, a wurira ka taga a kunben; Mariyamu signin tora bon kɔnɔ yi. ²¹ Mariti sera Yesu kɔrɔ minke, a ko: «Matigi, ni a kɛra ko ele tun be yan, ne balemace tun tɛna sa. ²² Nka ne k'a lɔn ko hali sisan, ni i ka fɛn o fɛn jini Ala fɛ, a be o kɛ i ye.» ²³ Yesu ko a ma ko: «I balemace bɛna kunu!» ²⁴ Mariti k'a jaabi ko: «Ne k'a lɔn ko dunuɓa labanlon na, suw bɛna kunu tuma min na, ne balemace fana bɛna kunu.»

²⁵ Yesu ko a ma ko: «Ne le be suw lakunu, ne le be janamanya di; ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la ne ra, o tigi bɛna janamanya, hali ni a sara. ²⁶ Ni mɔgɔ o mɔgɔ be janamanya, ka la ne ra, o tigi tɛna sa ka ye fiyewu! Ele lara o ra wa?» ²⁷ Mariti ko: «Onhɔn, Matigi, ne lara a ra jate ko ele le ye Kisibaga* ye, Den min bɔra Ala ra*, min tun ka kan ka na dunuɓa ra.»

Yesu kasira Lazari kosɔn

²⁸ Ayiwa, Mariti ka o fɔ minke, a kɔsegira so kɔnɔ ka taga a dɔgɔmuso Mariyamu wele dogo ra, k'a fɔ a ye ko: «An karamɔgɔ nana, a ko i ye taga yi.» ²⁹ Mariyamu ka o men minke, a wurira jona jona ka taga Yesu fɛ. ³⁰ O y'a sɔrɔ Yesu tun ma don dugu kɔnɔ ban. Mariti tun tagara a sɔrɔ yɔrɔ min na, a belɛn tun be o yɔrɔ kelen le ra. ³¹ Yahudiya minw tun be ni Mariyamu ye bon kɔnɔ, ka to k'a jusu saaro, olugu k'a ye ko a wurira jona jona ka bɔ minke, o gbanna a kɔ; o tun b'a miirira ko a be tagara kaburu ra ka taga kasi le.

³² Mariyamu tagara se Yesu kɔrɔ, ka Yesu ye minke, a bɛna a sen kɔrɔ k'a fɔ a ye ko: «Matigi, ni a kɛra ko ele tun be yan, ne balemace tun tɛna sa.» ³³ Yesu ka Mariyamu kasito ye minke, ani Yahudiya minw tun be ni a ye, ka olugu fana kasito ye, o ka a jusu tɔrɔrɔ kosebe ka a hakiri jagami. ³⁴ Yesu ka o pininka ko: «Aw ka a su don min?» O ko: «Matigi, na a yɔrɔ flɛ.» ³⁵ Yesu kasira. ³⁶ Yahudiyaw ko: «Aw y'a flɛ! Cɛ nin ko tun ka di a ye dɛ!» ³⁷ Nka dɔw ko: «Ale min ka fiyentɔcɛ ja yeɛ, a tun tɛ se ka a kɛ Lazari kana sa wa?»

Yesu ka Lazari su lakunu

³⁸ Yesu jusukun tɔrɔnɛnɛba tagara se kaburu ma. O kaburu tun ye kuruwo dɔ le ye, ka kabakuruba dɔ kɛ ka

a datugu. ³⁹ Yesu ko: «Aw ye kabakuru bɔ kaburu da ra.» Banbaga balemamuso min ye Mariti ye, ale ko Yesu ma ko: «Matigi, i b'a sɔrɔ a kasa bɛ bɔra ka ban, sabu a tere naani le ye bi ye kaburu kɔnɔ.» ⁴⁰ Yesu ko Mariti ma ko: «Ne m'a fɔ i ye ko ni i ka la ne ra, i bɛna Ala ta sebgaya ye wa?» ⁴¹ O ka kabakuru bɔ kaburu da ra. Yesu ka a ja korɔta san fɛ ka Ala daari ko: «Ne Fa Ala, ne bɛ baraka la i ye, sabu i ka ne lamɛn. ⁴² Ne k'a lɔn ko i bɛ ne lamɛn wagati bɛɛ. Nka mɔgɔ minw ka ne lamini, ne ka o fɔ olugu le kosɔn, janko o y'a lɔn ko ele yɛɛ le ka ne ci.» ⁴³ Yesu ka o fɔ minke, a kumana ni fanga ye ko: «Lazari, bɔ kɛnɛ ma!» ⁴⁴ Su bɔra; a senw ni a borow tun melegera ni fani ye, a ja datugunin bɛ ni kasanke ye. Yesu ko o ma ko: «Aw ye faniw bɔ a ra k'a to a ye taga.»

*Kititigɛbagaw ko Yesu ka kan ka faga
(Matiyu 26.1-5; Marika 14.1-2; Luka 22.1-2)*

⁴⁵ Yahudiya minw tun nana Mariyamu fɛ, Yesu ka min kɛ, olugu ka o ye minke, o caman lara a ra. ⁴⁶ Nka dɔw tagara Farisiw* fɛ ka taga Yesu ta kow lakari o ye. ⁴⁷ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw ka kititigɛbagaw ta jenkuru* wele ka o sigi; o ko: «An bɛna mun le kɛ? Cɛ nin bɛ tagamasiyɛn caman kɛra dɛ! ⁴⁸ Ni an k'a to ten a yɛɛ ma, a laban mɔgɔ bɛɛ bɛna la a ra. Nka ni o kɛra, Rɔmukaw bɛna na ka na an ta Alabatosoba ni an ta siya halaki!»

⁴⁹ Kelen tun bɛ o ra, min tɔgɔ tun ye ko Kayife; ale le tun ye sarakalasebagaw kuntigiba ye o san na. Ale ko: «Aw kɔni, aw tɛ foyi lɔn. ⁵⁰ Aw m'a lɔn ko a ka fisa mɔgɔ kelen ye sa jamana bɛɛ kosɔn, janko an ta siya bɛɛ kana halaki wa?» ⁵¹ Ayiwa, Kayife tun ma o kuma fɔ a yɛɛ ma. A tun kɛra sarakalasebagaw kuntigiba ye o san na minke, o le kosɔn Ala ka o cirayakuma don a da ra, ko Yesu le ka kan ka sa o ta siya nɔ ra. ⁵² Nka a tun tɛna kɛ o siya dama kosɔn; Ala ta mɔgɔ minw janjanna dunuɓa fan bɛɛ ra, a bɛna sa ka olugu bɛɛ le jen ka o kɛ kelen ye. ⁵³ Yahudiyaw kuntigiw k'a latige o lon yɛɛ ra ko Yesu ka kan ka faga. ⁵⁴ O kosɔn Yesu ma sɔn ka ke yaalayaala ye Yahudiyaw cɛ ra kɛnɛ kan tuun. A bɔra o yɔrɔ ra ka taga kongokolon fanfeyɔrɔ ra, dugu dɔ ra min bɛ wele ko Efrayimu. Ale ni a ta karamɔgɔdenw tora o yɔrɔ ra.

⁵⁵ Ayiwa, Yahudiyaw ta Jonyaban panagbɛ* tun bɛ su-runyara. Mɔgɔ caman bɔra jamana yɔrɔ werɛw ra, ka na Zeruzalɛmu ka kɔn panagbɛ ja, ka na o yɛɛ saninya. ⁵⁶ Mɔgɔw tun bɛ Yesu yɔrɔninina; o tun jɔgɔn jininka Alabatoso lu kɔnɔ, ko: «Aw bɛ mun miiri? O tuma a tɛna na panagbɛ ra wa?» ⁵⁷ O y'a sɔrɔ sarakalasebagaw kuntigiw,

ani Farisiw tun k'a fɔ mɔgɔw ye ka ban ko ni min o min ka Yesu yɔrɔ lon, o tigi ye taga a fɔ olugu ye, janko o y'a sɔrɔ ka a mina.

12

*Mariyam ka Yesu sen mun ni turu kasadiman ye
(Matiyu 26.6-13; Marika 14.3-9)*

¹ Ayiwa, a tɔ tun tora tere wɔrɔ, Jɔnyaban janagbɛ* bɛ se; Yesu tagara Betani. A tun ka Lazari min su lakunu, ale tun bɛ o dugu le kɔnɔ. ² O ka domuni dɔ labɛn Yesu ye o yɔrɔ ra. Mariti tun bɛ o domuniko janabɔra; Lazari fana tun bɛ domuni na ni domunikebaga tɔw ye. ³ Ka o to domuni na, Mariyam ka turu kasadiman yereworo songɔgbelen dɔ ta, min tun bɛ litiri tarance bɔ, ka o turu kɛ Yesu senw kan; o kɔ, a ka a senw jɔsi ni a yerɛ kunsigi ye. O turu kasa ka bon yɔrɔ bɛɛ labɔ. ⁴ Yesu ta karamɔgɔden min ye Zudasi Sikariyɔti ye, min tun bɛna kɛ Yesu janfabaga ye, ale ko: ⁵ «Mun kosɔn nin turu kasadiman ma fiyeere fɔ warigbɛ kemɛ saba*, ka o wari di fagantanw ma?» ⁶ Zudasi tun ma o fɔ fagantanw hina kosɔn, nka a ka o fɔ sabu son tun lo; ale le tun ye o ta warimarabaga ye, nka ni wari min tun ka di a ma, a tun bɛ o ta. ⁷ Nka Yesu ko a ma ko: «Muso to jasuma ra; a to a ye nin kɛ ne ta sutarari kama. ⁸ Sabu fagantanw kɔni, olugu bɛ ni aw ye yan tuma bɛɛ, nka ne tena to ni aw ye yan tuma bɛɛ dɛ!»

Sarakalasebagaw kuntigiw ko o bɛ Lazari faga

⁹ Ayiwa, Yahudiyaw k'a mɛn minke ko Yesu bɛ Betani, o caman tagara yi. O tun ma taga Yesu yerɛ dɔrɔn kosɔn, nka a tun ka Lazari min su lakunu, o tun tagara ale fana flɛyɔrɔ le ra. ¹⁰ Sarakalasebagaw* kuntigiw k'a latigɛ ko ni a bɛ ten, olugu bɛna Lazari fana faga; ¹¹ sabu Lazari kosɔn Yahudiyaw caman tun bɛ bɔra olugu kɔ ka la Yesu ra.

*Yesu donna Zeruzalemu
(Matiyu 21.1-11; Marika 1.1-11; Luka 19.28-40)*

¹² Ayiwa, o lon dugusagbɛ, jama caman min tun nana Zeruzalemu Jɔnyaban janagbɛ* ra, olugu k'a mɛn ko Yesu bɛ nana Zeruzalemu. ¹³ O ka tamaro yiriborow tigetiɛ, ka bɔ ka taga Yesu kunbɛn. O tun bɛ pɛrenna ko: «Hozana*, an ye Ala tando; min bɛ nana Matigi tɔgɔ ra, dugawu ye kɛ o ye! Izirayeli* ta masacɛ lo!»

* **12:5** 12.5 Ka kaɲa ni o wagati ta jate ye, o wari tun ye baaraden dɔw ta san kelen baara sara jɔgɔnna le ye. **12:13** 12.13 Nin kuma fora Zaburu 118.25,26.

¹⁴ Yesu tun ka faliden dɔ sɔrɔ; a sigira o kan, i n'a fɔ a sɛbera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

¹⁵ «Siyɔn dugumɔgɔw, aw kana siran!

A flɛ, aw ta masacɛ bɛ nana,
a siginin bɛ faliden dɔ kan.»

¹⁶ Karamɔgɔdenw ma o ko kɔrɔ faamu o wagati yɛrɛ ra; nka Yesu nana kunu minke ka bɔ saya ra ka don Ala ta nɔrɔ ra, o hakiri ka sɔrɔ ka jigi a ra ko ciraw tun ka min sɛbɛ Yesu ta ko ra, ko mɔgɔw tun ka o le kɛ a ye ten.

¹⁷ Jama min tun bɛ ni Yesu ye wagati min a tun ka Lazari wele ka bɔ kaburu kɔnɔ, k'a lakunu ka bɔ saya ra, olugu tun bɛ o kow seereya kɛra mɔgɔw ye. ¹⁸ O le kosɔn jama tun nana a kunbɛn, sabu o tun k'a mɛn ko a ka o tagamasiyen kɛ. ¹⁹ Ayiwa, Farisiw* ka kɛ a fɔ ye nɔgɔn ye ko: «Aw yɛrɛ na b'a ra kɛ, aw tɛ se ka foyi kɛ nin cɛ ra; mɔgɔ bɛɛ tugura a kɔ.»

Gerɛki dɔw b'a fɛ ka kuma Yesu fɛ

²⁰ Mɔgɔ minw tun nana Zeruzalemɔ panagbɛ ra ka na Ala bato, Gerɛki minw tun bɛ Yahudiyaw ta diina ra, olugu dɔw tun bɛ o mɔgɔw cɛ ra. ²¹ O Gerɛkiw gbarara Filipe ra, min bɔra Betisayida, Galile mara ra; o ko a ma ko: «Ne tericɛ, an b'a fɛ ka Yesu ye.» ²² Filipe tagara o fɔ Andere ye; o mɔgɔ fla tagara o fɔ Yesu ye. ²³ Yesu ka o jaabi ko: «Min kɛra Adamaden ye*, Ala bɛna o ta bonya yira wagati min na, o wagati le sera sisan.»

²⁴ Yesu k'a fɔ tuun ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni simankisɛ ma don dugukolo ra ka sa, a bɛ to a kelen na; nka ni a sara, a bɛ falɛn ka den caman kɛ. ²⁵ Ni mɔgɔ min k'a yɛrɛ nin kanu, o tigi bɛna bɔnɔ a ra; nka ni mɔgɔ min k'a yɛrɛ nin kɔninya nin dunuɔa ra yan, o tigi bɛna a nin sɔrɔ, ka panamanya banbari sɔrɔ. ²⁶ Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka baara kɛ ne ye, o tigi ka kan ka tugu ne kɔ; ne bɛ yɔrɔ min na, ne ta baaraden fana bɛna kɛ o yɔrɔ le ra. Ni mɔgɔ min bɛ baara kɛ ne ye, Fa Ala bɛna o tigi bonya.»

Yesu k'a ta saya ko fɔ

²⁷ «Sisan kɔni, ne hakiri nɔgaminin lo; ne bɛna mun fɔ sa? Ko ne Fa Ala ye ne tanga nin wagati tɔrɔ ma wa? Ne tɛ se ka o fɔ, sabu ne nana dunuɔa ra nin wagati tɔrɔ le kosɔn. ²⁸ Ne Fa, i tɔgɔ bonya!»

Kumakan dɔ bɔra sankolo ra ko: «Ne k'a bonya ka ban, nka ne bɛna a bonya kokura tuun.»

²⁹ Jama min tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu ka o mɛn minke, dɔw ko: «Sankurukan lo.» Dɔw ko: «Mɛlɛkɛ dɔ le kumana a fɛ.»

³⁰ Nka Yesu ko o ma ko: «Nin kumakan ma bɔ ne kosɔn, a bɔra aw le kosɔn. ³¹ Dunuɲa ta kiti bena tige sisan le; dunuɲa kuntigi bena gben ka labɔ sisan le. ³² Ni ne nana kɔrɔta ka bɔ dugukolo kan tuma min na, ne bena mɔgɔ bɛɛ lana ne fɛ.» ³³ Yesu tun bena sa cogoya min na, a tun ka o le fɔ ka a yira mɔgɔw ra.

³⁴ Jama ko Yesu ma ko: «An k'a mɛn ko a sɛbera sariya* kitabu kɔnɔ ko Kisibaga* panaman bena to wagati bɛɛ; nka ele ko, ko Min kɛra Adamaden ye*, ko o ka kan ka kɔrɔta ka bɔ dugukolo kan? O tuma, Min kɛra Adamaden ye, o ye jɔntigi le ye sa?» ³⁵ Yesu ka o jaabi ko: «Yeelen belɛn bɛ aw cɛ ra, nka wagati dɔɔnin lo! Yeelen bɛ aw cɛ ra wagati min na, aw ye tagama a ra o wagati ra, janko dibi kana na don aw ma ka bara aw ra; sabu mɔgɔ min bɛ tagama dibi ra, o tigi tɛ a tagayɔrɔ lɔn. ³⁶ Yeelen bɛ aw fɛ sisan le; min bɛ o yeelen di, aw ye la o ra, janko aw ye kɛ yeelen ta denw ye.»

Yesu ka o fɔ ka ban minke, a bɔra o kɔrɔ ka taga yɔrɔ wɛrɛ, ka dogo o ra.

Yahudiyaw ma la Yesu ra

³⁷ Ayiwa, hali k'a sɔrɔ Yesu ka tagamasiyɛn caman kɛ Yahudiyaw na na, o belɛn ma la a ra. ³⁸ O ra, cira Ezayi tun ka kuma min fɔ, o kɛra can ye, ko: «Matigi, jɔntigi le sɔnna ka la an ta waajuri kumaw ra? Jɔntigi le ka Matigi ta sebagaya lɔn?»

³⁹ Ayiwa, o tun tɛ se ka la Yesu ra, sabu cira Ezayi k'a fɔ fana ko:

⁴⁰ «Ala ka o na fiyɛn,
ka o jusukun fana gbɛlɛya,
janko o na kana yeri kɛ,
o jusukun kana faamuri kɛ,
janko o kana na ale fɛ,
janko ale ye o kenɛya.»

⁴¹ Cira Ezayi ka o fɔ, sabu Yesu ta nɔɔrɔ tun yirara a ra; o le kosɔn a ka o fɔ Yesu ko ra.

⁴² O bɛɛ n'a ta, Yahudiyaw kuntigiw yɛrɛ caman lara Yesu ra; nka Farisiw* nasiran kosɔn, o ma sɔn k'a fɔ kenɛ kan, janko o kana na o gben ka o nin bɔ karanso* ta jɛn ra.

⁴³ Sabu mɔgɔw ta bonya le tun ka di o ye ka tɛmɛ Ala ta kan.

Yesu ta kuma le bena mɔgɔw ta kiti tige

⁴⁴ Yesu kumana ni fanga ye, k'a fɔ ko: «Ni mɔgɔ min ka la ne ra, o tigi ma la ne le ra, nka a lara ne cibaga Ala le ra.

⁴⁵ Ni mɔgɔ min ka ne ye, o tigi ka ne cibaga fana ye. ⁴⁶ Ne

kōni, ne nana dunuƚa ra i n'a fō yeelen, janko ni mōƚo o mōƚo ka la ne ra, o tigi kana tagama dibi ra tuun. ⁴⁷ Ni mōƚo min ka ne ta kuma lamēn, ni a ma a sira tagama, ne le tena kiti tige o tigi kan; sabu ne ma na ka na kiti tige dunuƚamōƚow kan, ne nana ka na o kisi le. ⁴⁸ Ni mōƚo min ka ban ne ra, ni a ma sōn ka ne ta kumaw lamēn, o tigi ka kititigebaga sōrō a yere ra ka ban. Ne ka kuma minw fō cō, o kumaw yere le bēna kiti tige o tigi kan dunuƚa labanlon na! ⁴⁹ Sabu ne ma kuma ne yere ma; nka Fa Ala min ka ne ci, ale yere le ka ne ta kumafōtaw, ani ne ta kumacogo yira ne ra. ⁵⁰ Ne fana k'a lōn ko ale bē min fō, o le bē ƚanamanya banbari di mōƚow ma. O kosōn Fa Ala ka a yira ne ra cogo min na, ne b'a fō ten le.»

13

Yesu ka karamōƚodenw senw ko

¹ Ayiwa, a tō tun tora tere kelen Yahudiyaw ta ƚonyaban ƚanagbē* bē se, Yesu tun k'a lōn ko wagati sera ale ye bō dunuƚa ra ka taga Fa Ala fē. Mōƚo minw tun lara a ra dunuƚa ra yan, a tun ka olugu kanu; a ka o kanu fō ka taga se a dan ma.

² Yesu ni a ta karamōƚodenw tun bē surato domuna; o y'a sōrō Setana tun ka Yesu janfa miiriya don Simōn dence Zudasi Sikariyōti jusukun na ka ban. ³ Yesu tun k'a lōn fana ko Fa Ala ka sebgaya bēē don ale boro, ko ale bōra Ala ra, ko a fana bēna sekō ka taga Ala fē. ⁴ Ayiwa, Yesu wurira domuni kunna, ka a ta deregeba bō ka bla, ka fani dō ta ka a yere cēsiri ni o ye. ⁵ O kō, a ka ji kē minan dō kōnō ka kē a ta karamōƚodenw senw ko ye; fani min tun bē a cē ra, a ka o senw ƚōsi ni o ye. ⁶ A nana se Simōn Piyeri ma minke, Piyeri ko: «Matigi, ele yere bē ne sen ko wa!» ⁷ Yesu ko a ma ko: «Ne bē min kera tan, ele kōni tē se ka o kōrō lōn sisan; nka lōn dō i bēna a kōrō lōn.» ⁸ Piyeri ko: «Ɔn-Ɔn, ne tē sōn ele ye ne sen ko fiyewu.» Yesu ko a ma ko: «Ni ne ma i sen ko, i tena i ninyōrō sōrō ne fē dē!» ⁹ Simōn Piyeri ko: «Ayiwa, Matigi, ni o lo, i kana dan ne sen kori dama ma, nka ne borow, ani ne kun fana ko.» ¹⁰ Yesu ko o ma ko: «Ni mōƚo min fari yōrō bēē kora ka ban, o tigi mako tē kori wēre ra tuun; a kōni bē se ka a senw ko, ni o tē, a saninyanin lo. Aw saninyanin lo, nka aw bēē tē dē!» ¹¹ Karamōƚoden min tun bēna Yesu janfa, a tun ka o lōn; o le kosōn a ko: «Aw bēē ma saninya.»

¹² Yesu ka a ta karamōƚodenw sen ko ka ban tuma min na, a ka a ta deregeba don, ka sigi domunikeyōrō ra tuun. A ko karamōƚodenw ma ko: «Ne ka min kē aw ra, aw ka o

kɔɔ lɔn wa? ¹³ Aw bɛ ne wele ko: <An karamɔɔ> walama ko: <Matigi.> O bennin lo, sabu ne ye o le ye. ¹⁴ Ayiwa, ne min ye aw Matigi ye, ani aw Karamɔɔ, ni ne ka aw sen ko, o tuma aw fana ka kan ka jɔɔn sen ko le. ¹⁵ Ne ka nin kɛ k'a yira aw ra le, janko ne ka a kɛ aw ye cogo min na, aw fana ye a kɛ jɔɔn ye ten. ¹⁶ Can ra ne b'a fɔ aw ye ko jɔn tɛ se ka bonya ka tɛmɛ a matigicɛ kan, ciraden fana tɛ se ka bonya ka tɛmɛ a cibaga kan. ¹⁷ Sisan aw ka o kow lɔn; ni aw ka sɔn k'a kɛ, Ala bɛna aw ta ja.

¹⁸ «Ne tɛ nin fɔra aw bɛɛ le ma dɛ! Ne ka minw janawoloma, ne ka olugu lɔn. Nka ciraw ka min fɔ Kitabu kɔnɔ, o ka kan ka kɛ le; a sɛbera ko: <Min tun bɛ domuni kɛ ni ne ye, o k'a yɛɛ kɛ ne jugu ye.> ¹⁹ Ne bɛ o fɔ aw ye sisan sani a kɛwagati ye se, janko ni a nana se, aw ye la a ra ko ne ko <Ne ye min ye, ne ye o le ye.> ²⁰ Can yɛɛ ra ne b'a fɔ aw ye, ko ni mɔɔ min ka sɔn ne ta ciraden na, o tigi sɔnna ne yɛɛ le ra; ni mɔɔ min fana sɔnna ne ra, o tigi sɔnna ne cibaga le ra.»

Yesu ko Zudasi bɛna ale janfa

(Matiyu 26.20-25; Marika 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ Yesu ka o kuma fɔ minke, a hakiri jagamina kɔsɛbɛ. A k'a fɔ o ye k'a gbɛɛya ko: «Can ra ne b'a fɔ aw ye ko aw ra kelen bɛna ne janfa.» ²² A ka o fɔ minke, karamɔɔɔdenw ka kɛ jɔɔn flɛflɛ ye; o m'a lɔn, a kan bɛ min tigi ma. ²³ Yesu ta karamɔɔɔden min ko tun ka di Yesu ye, ale tun bɛ Yesu kɔɔ. ²⁴ Simɔn Piyeri ka tagamasiyɛn dɔ kɛ ale ma, ko a ye Yesu jininka, ko a kan bɛ jɔntigi le ma. ²⁵ O karamɔɔɔden gbara Yesu ra, ka a jininka ko: «Matigi, i bɛ jɔntigi le ma?» ²⁶ Yesu k'a jaabi ko: «Ni ne ka buru su k'a di mɔɔ min ma, o tigi lo.» A ka buru ta k'a su, k'a di Simɔn Sikariyɔti dence Zudasi ma. ²⁷ Kabini buru dira Zudasi ma dɔɔn, Setana donna Zudasi ra. Yesu ko a ma ko: «I b'a fɛ ka min kɛ, i teliya ka o kɛ sa.»

²⁸ Nka minw tun bɛ ni Yesu ye domuni na, olugu si m'a lɔn fɛn min k'a to a ka o kuma fɔ. ²⁹ I n'a fɔ Zudasi le tun ye warimarabaga ye, dɔw k'a miiri ko Yesu ko o ma ko a ye taga fɛn dɔ le san ka na Jɔnyaban janagbɛ* domuni labɛn ni o ye, walama ko a ye taga fagantan dɔw sɔn. ³⁰ O ra, Zudasi ka buru mina ka bɔ kɛnɛ ma o yɔɔnɔn kelen bɛɛ ra. O y'a sɔɔ su tun kora.

Yesu ka cikura fɔ a ta karamɔɔɔdenw ye

³¹ Ayiwa, Zudasi Sikariyɔti bɔnin kɔ, Yesu ko a ta karamɔɔɔdenw ma ko: «Sisan kɔni Min kɛra Adamaden

ye* bonya lara o kan, ka bonya la Ala fana kan a le sababu ra. ³² [Ni bonya lara Ala kan ale sababu ra,] Ala yere fana bena bonya la ale kan; a fana tena men ka o bonya la a kan. ³³ Ne ta denw, ne be ni aw ye wagati donin don le. Aw bena ne yorjini, nka ne ka min fo Yahudiyaw kuntigiw ye, ne be o kelen le fo aw ye, ko ne bena taga yoro min na, aw te se ka taga o yoro ra. ³⁴ Ne be cikura fo aw ye: Aw ye jogon kanu; ne ka aw kanu cogo min na, aw fana ye jogon kanu ten. ³⁵ Ni kanuya be aw ni jogon ce, bee bena a lon o le fe ko aw ye ne ta karamogodenw ye.»

Yesu ko Piyeri bena ban ale ra

(Matiyu 26.31-35; Marika 14.27-31; Luka 22.31-34)

³⁶ Simon Piyeri ka Yesu jininka ko: «Matigi, i be tagara min le?» Yesu k'a jaabi ko: «Ne be tagara yoro min na, ele te se ka tugu ne ko sisan o yoro ra; nka lon do i bena tugu ne ko.» ³⁷ Piyeri ko Yesu ma ko: «Matigi, mun na ne te se ka taga ni i ye sisan? Ne be son ka ne yere di hali ka sa i koson!» ³⁸ Yesu ko a ma ko: «Ele bena sa ne koson wa? Can ra, ne b'a fo i ye ko sani dondo ye kasi, ele bena a fo mogow ye fo sijaga saba ko i ma ne lon.»

14

Yesu le ye sira ye

¹ Ayiwa, o ko, Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: «Aw hakiri kana jagami; aw ye la Ala ra, aw ye la ne fana ra. ² Sigiyoro caman be ne Fa Ala fe, ni o tun te can ye, ne tun tena a fo aw ye ko ne be taga yoro laben aw ye. ³ Ni ne tagara yoro laben aw ye ka ban tuma min na, ne be kosegi ka na aw ta ka taga to ne koro, janko ne be yoro min na, aw fana ye ke o yoro ra. ⁴ Ne be taga yoro min na, aw ka o sira lon.» ⁵ Toma ko Yesu ma ko: «Matigi, an ma i tagayoro lon, an bena a sira lon cogo di?» ⁶ Yesu ko Toma ma ko: «Ne le ye sira ye, ani can, ani janamanya; mogosi te na Fa Ala fe, ni a ma teme ne fe. ⁷ Ni aw tun ka ne lon, aw tun bena ne Fa fana lon, nka sisan aw ka a lon, aw fana k'a ye.»

⁸ Filipe ko Yesu ma ko: «Matigi, Fa Ala yira an na; o bena an wasa.» ⁹ Yesu ko Filipe ma ko: «Ne ni aw be jogon fe kabini wagatijan, nka hali bi ele ma ne lon wa, Filipe? Ni mogon min ka ne ye, o tigi ka Fa Ala le ye; mun koson ele b'a fo tuun ko: <Fa Ala yira an na?> ¹⁰ O tuma ele ma la a ra ko ne be Fa Ala ra, ko Fa Ala fana be ne ra wa? Ne be kuma min fora aw ye, o ma bo ne yere ra; Fa Ala min ni ne ye kelen ye, ale yere ni ne le be jen ka a ta baara ke. ¹¹ Aw ye la ne ra, ko ne be Fa Ala ra, ko Fa Ala fana be ne ra; ni o ma aw wasa, ne be nin kewale minw kera, aw ye la ne ra

o koson. ¹² Can ra ne b'a fo aw ye ko ni mogow min ka la ne ra, ne be baara min kera, o tigi bena o jogon le ke; a yere bena baara dow ke minw ka bon ka teme ne taw kan, sabu ne be tagara Fa Ala fe. ¹³ Ni aw ka fen o fen daari Ala fe ne togow ra, ne bena o ke; janko Dence* ye Fa Ala ta bonya yira mogow ra. ¹⁴ Ni aw ka fen o fen daari ne togow ra, ne bena o ke.»

Yesu ko Nin Saninman bena na

¹⁵ «Ni aw be ne kanu, ne ka ci minw fo aw ye, aw bena o ke. ¹⁶ Ne fana bena Fa Ala daari ko a ye demebaga were di aw ma, janko o ye to ni aw ye tuma bee. ¹⁷ Nin Saninman* min be can yira, o lo. Dunupamogow te se ka o sorow, sabu o te se k'a ye, o te se k'a lon fana. Nka aw koni ka a lon, sabu a be ni aw ye, a bena ke aw jusukun na fana.

¹⁸ «Ne tena aw to aw kelen na i n'a fo feritaw; ne bena sekow ka na aw fe tuun. ¹⁹ Sani donin ce dunupamogow tena ne ye, nka aw koni, aw bena ne ye; sabu ne bena panamanya tuun, o koson aw fana bena panamanya. ²⁰ O lon le ra aw bena a faamu ko ne be panamanya ne Fa Ala ra, ko aw be panamanya ne ra, ko ne fana be panamanya aw ra.

²¹ «Mogow min be ne ta kuma lamem, k'a sira tagama, o tigi le be ne kanu. Mogow min be ne kanu, ne Fa bena o tigi kanu; ne fana bena o tigi kanu ka ne yere yira a ra.»

²² Ayiwa, Zude (min ni Zudasi Sikariyoti te kelen ye), ale ko: «Matigi, mun na i bena i yere yira anw na, nka i te i yere yira dunupamogow tow ra?» ²³ Yesu ka a jaabi ko: «Mogow min be ne kanu, o tigi be ne ta ka kumaw sira tagama, ne Fa fana bena o tigi kanu; ne ni ne Fa Ala bena na o tigi fe, ka na to ni o tigi ye. ²⁴ Mogow min te ne kanu, o tigi te ne ta ka kumaw sira tagama. Aw be kuma min menna ne fe, o ma bo ne yere ra; a bora ne cibaga Fa Ala le ra.

²⁵ «Ne ka nin kow fo aw ye, ka ne to ni aw ye. ²⁶ Nka Fa Ala bena Demebaga min ci aw ma ne togow ra, min ye Nin Saninman ye, ale le bena aw karan fen bee ra; ne ka fen o fen fo aw ye, a bena aw hakiri jigi o bee ra.

²⁷ «Ne be jususuma le to aw fe, ne be ne ta jususuma le di aw ma. Ne te a di aw ma dunupamogow ta dicogo ra. Aw hakiri kana pagami, aw kana siran.

²⁸ «Aw k'a men ne fe ka ban ko: <Ne be taga; nka ne bena kosegi ka na aw fe tuun.> Ni aw tun be ne kanu, aw tun bena pagari ko ne be tagara Fa Ala fe; sabu Fa Ala ka bon ni ne ye. ²⁹ Ayiwa, sisan, ne ka nin kow fo aw ye, sani a kewagati ye se; janko ni a nana se, aw ye la ne ta kuma ra. ³⁰ Ne tena kuma ni aw ye tuun ka meen, sabu dunupa

kuntigi bena na ne kama; nka se foyi si t'a fe ne kan. ³¹ Ne Fa Ala ka min fo ne ye, ne be o le ke, janko dunupamogow ye a lon ko ne be Fa Ala kanu.

«Aw ye wuri, an ye taga ka bo yan.»

15

Yesu ye rezensun ye

¹ Yesu ko: «Ne le ye rezensun yere ye, ne Fa ye a senabaga ye. ² Yiriboro o yiriboro be ne ra, ni a te den, a be o tige. Nka yiriboro o yiriboro be ne ra, ni a be den, a be o kerereborow tigetige k'a dakana, janko a ye den caman ke ka teme folota kan. ³ Ne ka karan min di aw ma, o karan koson aw saninyara ka ban. ⁴ Aw ye to ne ta jehogonya ra, ne fana be to aw ta jehogonya ra. Yiriboro gbansan te se ka den a yere ma, ni a noronin te yirisun na; ni aw fana ma to ne ta jehogonya ra, aw te se ka foyi ke Ala ye.

⁵ «Ne le ye rezensun ye, aw ye a borow ye. Ni mogow min tora ne ta jehogonya ra, ni ne fana tora o tigi ta jehogonya ra, o tigi le be den caman ke; sabu ni ne te, aw te se ka foyi ke. ⁶ Ni mogow min ma to ne ta jehogonya ra, o tigi be firi kene ma i ko yiriboro tigenin; a be ja. O ko, o be o yiriborow ce ka o firi tasma ra ka o jeni. ⁷ Ni aw tora ne ta jehogonya ra, ni ne ta kumaw tora aw konow, aw be fen o fen fe, aw ye o daari, aw bena o sorow. ⁸ Ni aw be den caman ke, k'a yira ko aw ye ne ta karamogodenw ye, o le be ne Fa bonya. ⁹ Fa Ala ka ne kanu cogo min na, ne ka aw kanu o cogo le ra fana; aw ye to ne ta kanuhogonya ra. ¹⁰ Ni aw be ne ta cifoninw ke, aw bena to ne ta kanuhogonya ra, i n'a fo ne ka ne Fa ta cifoninw ke cogo min na, ka to a ta kanuhogonya ra.»

Lanabagaw ye Yesu teriw ye

¹¹ «Ne ka nin kow fo aw ye, janko pagari min be ne ra, o ye ke aw fe, ani aw ta pagari ye dafa. ¹² Ne ta cifonin fle nin ye: ko aw ye jagon kanu i n'a fo ne ka aw kanu cogo min na. ¹³ Ka i yere di ka sa i teriw koson, kanuya si te teme o kan. ¹⁴ Ne ka min fo aw ye, ni aw be o ke, o tuma aw bena ke ne teriw ye. ¹⁵ Ne te aw wele tuun ko baaradenw, sabu baaraden te a matigice ta koketaw kala ma; ne be aw wele ko ne teriw, sabu ne ka fen o fen sorow ne Fa fe ne ka aw karan o bee ra. ¹⁶ Aw le ma ne janawoloma; ne le ka aw janawoloma, ka aw ci, janko aw ye ke i ko yiri min be den, den min nafa te ban. O cogo ra ni aw ka fen o fen daari Fa Ala fe ne togow ra, a bena o di aw ma. ¹⁷ Ne be min jini aw fe o ye ko aw ye jagon kanu.

Dunupamogow bena lanabagaw koninya

¹⁸ «Ni dunupamogow be aw koninya, aw ka kan k'a lon ko o konna ka ne le koninya aw na. ¹⁹ Ni aw ni dunupamogow tun ye kelen ye, o tun bena aw kanu, sabu aw ye o do ye. Nka aw ni dunupamogow te kelen ye minke, ani ne ka aw panawoloma ka bo dunupa ra minke, o koson o be aw koninya.

²⁰ «Ne ka kuma min fo aw ye, aw ye aw hakiri to o ra, ko: <Jon te bonya ka teme a matigice kan.> Ni o ka ne tooro, o bena aw fana tooro; ni o sonna ne ta kuma ma, o bena son aw fana ta kuma ma. ²¹ Nka o bena o kow bee ke aw ra ne le koson, sabu min ka ne ci, o ma o lon.

²² «Ni a tun kera ko ne ma na, ani ni ne tun ma kuma o fe, o tun tena jaraki o ta jurumun ko ra tuun; nka sisan koni ni o ka jurumun ke, o jarakibari te to. ²³ Mogo min be ne koninya, o tigi be ne Fa fana koninya. ²⁴ Mogo si ma kewale minw jogon ke, ni ne tun ma o ke o na na, o tun tena jaraki o ta jurumun koson tuun. Nka sisan o ka ne ta kewalew ye, nka o belen ka ne ni ne Fa koninya. ²⁵ Nka o kera janko min sebera o ta sariya* ra, o ye ke can ye ko: <O ka ne koninya gbansan.>

²⁶ «Ayiwa, ne bena Demebaga min ci aw ma ka bo ne Fa Ala fe, o ye Nin Saninman* ye, min be can yira; ni o nana, o bena seereya ke ne ta ko ra. ²⁷ Aw fana bena seereya ke ne ta ko ra, sabu aw ni ne tun be jogon fe kabini ne ta kow damina ra.

16

¹ «Ne ka nin kow bee fo aw ye, janko ni a nana se, foyi kana aw kunnacen ka bo lanaya ra. ² O bena aw gben ka bo karansow* konjo; wagati do yere bena se, ni mogo min ka aw do faga, o tigi bena a miiri ko a ka kopuman le ke Ala ye. ³ O bena o kow bee ke aw ra, sabu o ma ne Fa Ala lon, o ma ne fana lon. ⁴ Nka ne ka nin kow fo aw ye sisan, janko ni a kewagati nana se, aw hakiri ye jigi a ra ko ne tun ka a fo aw ye ka ban. Ne ma kon ka o kow fo aw ye, sabu ne yere tun be ni aw ye.»

Nin Saninman ta baara

⁵ «Ayiwa, sisan ne be tagara ne cibaga fe, nka aw si ma ne jininka ko: <I be tagara min?> ⁶ Ne ka nin kumaw fo aw ye minke, o le ka aw jusu kasi kosebe. ⁷ O bee n'a ta, ne be can le fora aw ye: ne ye taga, o le ka fisa aw ma, sabu ni ne ma taga, Demebaga tena na aw fe; nka ni ne tagara, ne bena a ci ka na aw fe. ⁸ Ni o Demebaga nana, a bena a yira dunupamogow ra ko o firira jurumun ta ko ra, ko o firira

terenninya ta ko ra, ani ko o firira Ala ta kiti ta ko ra fana. ⁹ O firira jurumun ta ko ra, sabu o ma la ne ra. ¹⁰ O firira terenninya ta ko ra, sabu ne be tagara Fa Ala fe, o koson aw tena ne ye tuun. ¹¹ O firira Ala ta kiti ta ko ra, sabu kiti tigeria dunuƙa kuntigi kan ka ban.

¹² «Fen caman be ne fe k'a fo aw ye hali bi, nka o ka bon aw baraka ma sisan. ¹³ O koson Nin Saninman* min be can yira, ni o nana, a bena aw jamina ka can bee yira aw ra; sabu a ta kumaw tena bo a yere ra, nka a be fen o fen men, a bena o bee le fo aw ye, ka ko nataw fana fo aw ye. ¹⁴ A bena ne tɔgo bonya, sabu kuma min be ne fe, a bena o le ta ka o fo aw ye. ¹⁵ Fen o fen be Fa Ala fe, o bee ye ne ta ye. O le koson ne ko, ko Nin Saninman le bena ne ta kumaw ta ka o fo aw ye.»

Karamogodenw ta janasisi ni o ta jagari

¹⁶ O ko, Yesu ko: «Ni doonin kera, aw tena ne ye; nka ni doonin kera o ko fe tuun, aw bena ne ye.» ¹⁷ Karamogoden dow ka ke jogon jininka ye ko: «A ka min fo nin ye, o korɔ le ye di? A ko: «Ni doonin kera, aw tena ne ye,» ko: «nka ni doonin kera o ko fe tuun, aw bena ne ye, sabu ne be taga Fa Ala fe.» ¹⁸ O «doonin» korɔ le ye juman ye? An koni ma o faamu!» ¹⁹ Yesu k'a lon ko karamogodenw b'a fe ka ale jininka; a ko o ma ko: «Ne ko minke ko: «Ni doonin kera, aw tena ne ye tuun, ko nka ni doonin kera o ko fe tuun, aw bena ne ye,» aw be jogon jininkara o le ra wa? ²⁰ Can ra ne b'a fo aw ye ko aw koni, aw bena kasi, ka mapumankokan bee fo, k'a sorɔ dunujamogow be jagarira. Aw jusu bena kasi, nka aw ta jusukasi bena yeɓema ka ke jagari ye. ²¹ Ni muso be tin na, janasisi b'a sorɔ, sabu denworo wagati tɔɔɔ sera a ma. Nka ni den worora ka ban, a hakiri te to a ta dimi na tuun jagari koson, sabu adamaden do worora dunuƙa konɔ. ²² Aw koni, aw fana janasisinin lo sisan; nka ne bena aw ye tuun, aw jusukun bena jagari, mogɔ si tena se ka o jagari bosi aw ra.

²³ «Ni o lon ka se, aw tena ne jininka foyi si ra tuun. Can ra ne b'a fo aw ye ko ni aw nana ne Fa Ala daari fen o fen na ne tɔgo ra, a bena o ke aw ye. ²⁴ Hali bi aw ma foyi daari Ala fe ne tɔgo ra folo; aw ye a daari, a bena a di aw ma, janko aw ta jagari ye dafa.»

Yesu ka se sorɔ dunuƙa kan ka ban

²⁵ Yesu ko: «Ayiwa, ne ka aw karan nin kow bee ra ni kuma koromanw le ye. Nka wagati do bena se, ne tena aw karan ni kuma koromanw ye tuun; ne bena kuma gbeya k'a fo aw ye ka Fa Ala ta kow yira aw ra. ²⁶ Ni o lon nana se, aw

bena Fa Ala daari ni ne tɔgɔ le ye; ne tɛna a fɔ tuun ko ne bena Fa Ala daari aw ye. ²⁷ Sabu Fa Ala yere be aw kanu, sabu aw be ne kanu, ani aw lara a ra fana ko ne bora ale le ra. ²⁸ Can lo, ne bora Fa Ala le fe ka na dunuƙa ra; sisan ne be bo dunuƙa ra ka seko ka taga Fa Ala fe.»

²⁹ Yesu ta karamogodenw ko: «Onhon, sisan koni, i ka kuma gbe k'a fo an ye; a ma ke talen ye tuun. ³⁰ Sisan koni an k'a lon ko i ka fen bee lon, ko hali i ka kan ka jininka ko minw na, i ka o jininkariw bee lon ka ban, sani an ye i jininka. O le koson an lara a ra ko i bora Ala ra.» ³¹ Yesu ka o jaabi ko: «Aw ko aw lara ne ra sisan ke? ³² Ayiwa, wagati do bena se, a yere sera ka ban, aw bee bena bori ka janjan, bee bena taga a ta fan na, ka ne kelen to. Nka o bee n'a ta, ne kelen tɛna to, sabu Fa Ala be ni ne ye. ³³ Ne ka nin kow fo aw ye, janko aw jusu sumanin ye to ne ta jɛnɔgonya ra. Aw bena tɔɔɔ dunuƙa konɔ, nka aw ye jija! Ne ka se soro dunuƙa kan.»

17

Yesu ka Ala daari a yere ta ko ra

¹ Yesu ka o kuma fo minke, a ka a ja korota san fe k'a fo ko: «Fa Ala, sisan wagati sera, Den* min bora i ra, bonya la o kan mogow ja na, janko ale fana ye i bonya. ² Sabu i ka se bagaya di a ma k'a sigi dunuƙamogow bee kunna, janko i ka minw bee lana a fe, a ye panamanya banbari di olugu bee ma. ³ Nanamanya banbari koro ye ko o ye ele lon, ele min kelenpe ye Ala panaman ye, ani i ka min ci, Yesu Kirisita, ka o fana lon. ⁴ Ne ka i tɔgɔ bonya dugukolo kan; i tun ka baara min di ne ma ko ne ye a ke, ne ka o ke k'a dafa. ⁵ Sisan Fa Ala, ne bonya, k'a to ne ye ke ni i ye; bonya min tun be ne fe kakoro, k'a soro dunuƙa tun ma dan folo, o bonya di ne ma.»

Yesu ka Ala daari karamogodenw ye

⁶ «I ka mogɔ minw bo dunuƙamogow ra ka o di ne ma, ne ka i tɔgɔ yira olugu ra, janko o ye i lon. O tun ye ele taw le ye, nka i ka o di ne ma; o fana ka i ta kuma mara. ⁷ Sisan koni o k'a lon ko i ka fen o fen di ne ma, ko o bora ele yere le ra. ⁸ Sabu i ka kuma minw fo ne ye, ne ka o le fo o ye fana; o sonna o ma. O k'a lon ko can ra, ne bora ele le ra; o lara a ra ko ele le ka ne ci. ⁹ Ne be i daarira olugu le ye. Ne te i daarira dunuƙamogow tow ye; i ka minw di ne ma, ne be i daarira olugu le ko ra, sabu o ye ele ta le ye. ¹⁰ Fen o fen be ne fe, o ye ele ta le ye; fen o fen be ele fe fana, o ye ne ta le ye. Ne ta bonya be lon olugu le fe. ¹¹ Ne bena bo

dunupa ra, nka olugu bena to dunupa ra yan; ne bena taga i fe. Fa Ala Saninman, o mara ni i togo ta sebgaya ye, i ka o sebgaya min di ne ma, janko o ye ke kelen ye i ko ele ni ne be kelen ye cogo min na. ¹² Ne tun be ni o ye wagati min na, ne ka o mara ni i togo ta sebgaya ye, i ka o sebgaya min di ne ma. Ne ka o bee mara, o si ma halaki, fo min tun ka kan ka halaki, janko kuma min sebera, o ye ke can ye.

¹³ «Nka sisan ne be taga i fe, ne be nin kow bee fo sisan le ka ne to dunupa ra yan; janko ne ta jagari ye ke o fe, ka dafa. ¹⁴ Ne ka o karan i ta kuma ra; dunupamogow be o koninya, sabu o ni dunupamogow te kelen ye i n'a fo ne ni dunupamogow te kelen ye cogo min na. ¹⁵ Ne te i daarira ko i ye o ta ka bo dunupa ra, nka ko i ye o tanga Setana le ma; ¹⁶ sabu o ni dunupamogow te kelen ye, i n'a fo ne ni dunupamogow te kelen ye cogo min na.

¹⁷ «O bla danna ka o saninya ni i ta can ye, sabu i ta kuma le ye can ye. ¹⁸ I ka ne ci dunupa ra cogo min na, ne fana ka o ci dunupa ra o cogo kelen le ra. ¹⁹ Ne ka ne yere bla danna ka ke ele kelen ta ye olugu le koson, janko olugu fana ye bla danna i ye can ra.»

Yesu ka Ala daari lanabaga tow bee ko ra

²⁰ «Ne te i daarira ninnugu doron le koson; minw bena la ne ra olugu ta waajuri sababu ra, ne be i daarira olugu fana ye, ²¹ janko o bee ye ben ka ke kelen ye, i n'a fo ele Fa Ala, ele be ne ra cogo min na, ani ne fana be ele ra cogo min na. Olugu fana ye ke anw na, janko dunupamogow ye la a ra ko ele le ka ne ci. ²² Ne koni, i ka bonya min di ne ma, ne ka o jagon le di o ma, janko o ye jen ka o kan ke kelen ye, i n'a fo ele ni ne ye kelen ye cogo min na. ²³ Ne be olugu ra cogo min na, ani ele be ne ra cogo min na, olugu fana ye ke kelen ye ten ka ja, janko dunupamogow y'a lon ko ele le ka ne ci, ko ele be olugu fana kanu i ko i be ne kanu cogo min na.

²⁴ «Fa Ala, ne b'a fe ko ne bena ke yoro min na, i ka mogow minw di ne ma, olugu fana ye ke o yoro ra, janko i ka norow min di ne ma, o ye o norow ye; sabu i ka ne kanu kabini dunupa tun ma dan folo. ²⁵ Fa Ala, ele min terennin lo, dunupamogow ma i lon, nka ne koni, ne ka i lon; ninnugu fana k'a lon ko ele le ka ne ci. ²⁶ Ne ka i togo yira o ra, ne bena a yira o ra tuun, janko i ka ne kanu ni kanuya min ye, o kanuya jagon ye ke olugu fana konow, ne fana ye ke o konow.»

18

O tagara Yesu minayɔɔ ra

(Matiyu 26.45-56; Marika 14.43-50; Luka 22.47-53)

¹ Ayiwa, Yesu ka o kumaw fɔ ka ban tuma min na, a bɔra ni a ta karamɔɔɔdenw ye ka taga Sedɔɔɔn kɔ kɔ fɛ. Yiritu dɔ tun bɛ o yɔɔɔ ra, o donna o yiritu kɔnɔ. ² Zudasi min tun bɛ Yesu janfara, ale fana tun bɛ o yiritu yɔɔɔ lɔn, sabu Yesu tun bɛ to ka taga ni o ye o yɔɔɔ ra. ³ O ra, Zudasi blara sorasikuru dɔ na, ani Alabatosoba kɔɔsibaga dɔw; sarakalasebagaw kuntigiw ni Farisiw le tun ka o ci. O tagara se o yiritu ra ni tasumamanaw ni fitinaw ni kerekeminanw ye o boro. ⁴ Fɛn o fɛn tun bɛna Yesu sɔɔɔ, a yɛɛ tun ka o bɛɛ lɔn ka ban; a gbarara o mɔɔɔw ra ka o pininka ko: «Aw bɛ jɔntigi le yɔɔɔpinina?» ⁵ O k'a jaabi ko: «Yesu Nazaretikacɛ.» Yesu ko o ma ko: «Ne lo!» Zudasi min tun bɛ Yesu janfara, ale tun bɛ o cɛ ra.

⁶ Kabini Yesu ko «Ne lo,» o sekɔra ni o kɔ ye, ka benben dugu ma. ⁷ Yesu ka o pininka tuun ko: «Aw bɛ jɔntigi le pinina?» O ko: «Yesu Nazaretikacɛ.» ⁸ Yesu ko o ma ko: «Ne k'a fɔ aw ye ka ban ko ne lo. Ni aw bɛ ne le yɔɔɔpinina, aw ye ninnugu to o ye taga.» ⁹ O kera minkɛ, Yesu tun ka kuma min fɔ, o kera can ye, ko: «Ne Fa, i ka min o min di ne ma, o si ma tunu ne boro.»

¹⁰ O y'a sɔɔɔ muru dɔ tun bɛ Simɔn Piyeri fɛ. Ale ka o sama ka a bɔ, ka sarakalasebagaw kuntigiba ta jɔncɛ kininboroyanfan toro tige. O jɔncɛ tɔɔɔ tun ye ko Malikusi.

¹¹ Yesu ko Piyeri ma ko: «I ta muru don a la ra! O tuma, ne Fa Ala ka tɔɔɔ min latige ne ye, ele t'a fɛ o ye se ne ma le wa?»

¹² Ayiwa, sorasiw ni o ta kuntigi, ani Yahudiyaw ta Alabatosoba kɔɔsibagaw ka Yesu mina k'a siri. ¹³ O tagara ni a ye Ane le fɛ fɔlɔ. Ane tun ye Kayife burance ye; Kayife le tun ye sarakalasebagaw kuntigiba ye o san na. ¹⁴ Kayife le tun ka Yahudiyaw kuntigiw ladi k'a fɔ o ye ko: «Mɔɔɔ kelen ye sa jamana mɔɔɔw bɛɛ nɔ ra, o le ka fisa aw ma.»

Piyeri ko a ma Yesu lɔn

(Matiyu 26.69-70; Marika 14.66-68; Luka 22.55-57)

¹⁵ O tagatɔ ni Yesu ye, Simɔn Piyeri ni karamɔɔɔden dɔ tugura o kɔ. Lɔnbagaya tun bɛ o karamɔɔɔden ni sarakalasebagaw kuntigiba* cɛ; o le kosɔn a donna ni o ye sarakalasebagaw kuntigiba ta lu kɔnɔ. ¹⁶ Piyeri tun tora kenɛ ma, da ra. O karamɔɔɔden min tun ye sarakalasebagaw kuntigiba lɔnbaga ye, ale bɔra kenɛ ma; muso min tun bɛ da kɔɔsira, a nana kuma o fɛ ka Piyeri ladon lu kɔnɔ. ¹⁷ Baaradenmuso min tun bɛ luda kɔɔsira,

ale ko Piyeri ma ko: «Yala ele fana te nin ce ta karamogoden do le ye wa?» Piyeri ko: «On-on, ne te o do ye de!»

¹⁸ I n'a fo nene tun be yi, baaradenw ni sorasiw ka tasuma don, ka lo a korɔ ka to ka o tasuma ja. Piyeri fana tun lonin be o korɔ, ka to ka ta ja fana.

Sarakalasebagaw kuntigiba ka Yesu jininka
(Matiyu 26.59-66; Marika 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹ Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigiba* ka Yesu jininka a ta karamogodenw ni a ta karan ko ra. ²⁰ Yesu ka a jaabi ko: «Ne koni kumana mogow bee ja na kene kan; ne tun be mogow karan karanso* konɔ, ani Alabatosoba konɔ wagati bee, Yahudiyaw be jogon lajen o yoro minw na; ne ma ne ta kuma si fo dogo ra. ²¹ Mun koson i be ne jininka tuun? Mogo minw sonna ka ne ta kuma lamɛn, olugu jininka; ne kumana o fe cogo min na, olugu ka o lon fo ka ja.» ²² Yesu ka o kuma fo minke, Alabatosoba korosibaga minw tun lonin be Yesu korɔ, o ra kelen ka tege ci a toro korɔ, k'a fo a ye ko: «I be sarakalasebagaw kuntigiba le jaabira tan wa?» ²³ Yesu ko o ce ma ko: «Ni ne ka kumajugu le fo, fen min k'a ke kumajugu ye, o fo ne ye. Nka ne ka min fo, ni o te kumajugu ye, mun koson ele ka ne bugɔ?» ²⁴ Ka Yesu boro fla sirinin to, Ane k'a lataga sarakalasebagaw kuntigiba Kayife fe.

Piyeri k'a fo tuun ko a ma Yesu lon
(Matiyu 26.71-75; Marika 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵ O y'a soro Simon Piyeri belɛn tun lonin be a be tasuma jara. Mogo do ko a ma ko: «Ele fana te nin ce ta karamogoden do le ye wa?» Piyeri ma son ka lo a ra; a ko: «On-on, ne te o do ye de!» ²⁶ Piyeri tun ka ce min toro kelen caron, o balemace min tun ye sarakalasebagaw kuntigiba* ta baaraden do ye, o ko Piyeri ma ko: «O tuma ne yere ja ma ele ni a ye jogon fe yiritu ra wa?» ²⁷ Piyeri belɛn ma son ka lo a ra. O yoronin bee dondo kasira.

O tagara ni Yesu ye Pilati fe
(Matiyu 27.1-2,11-14; Marika 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ O ko, o bora ni Yesu ye Kayife fe, ka taga ni a ye jamanatigi ta bonba konɔ. O tun kera sogomada joona le fe. Yahudiyaw ma son ka don bonba konɔ, janko o saninyanin ye to, ka Jonyaban panagbe* domuni ke. ²⁹ O le koson Pilati bora ka taga o no fe kene ma, ka o jininka, ko: «Nin ce jarakikun ye mun le ye aw fe?» ³⁰ O ka Pilati jaabi ko: «Ni nin ce tun ma ke kojogukebaga ye, an tun tena na ni a ye i fe.» ³¹ Pilati ko o ma ko: «Aw yere ye taga ni a ye ka taga a ta kiti tige ka kapa ni aw ta sariya* ye.» O ko Pilati ma ko: «Anw man kan ka kiti tige mogo si kan k'a faga.»

³² O kera, janko Yesu tun ka kuma min fɔ k'a sa cogoya yira, o kuma ye ke can ye.

³³ Pilati sekɔra ka don bonba kɔnɔ, ka Yesu wele k'a nininka ko: «Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?» ³⁴ Yesu k'a jaabi ko: «Ele yere le ka o kuma miiri k'a fɔ wa, walama mɔgɔ were le ka o fɔ i ye?» ³⁵ Pilati ko: «O tuma ne ye Yahudiya dɔ le ye wa? I yere ta siyamogow, ani sarakalasebagaw* kuntigiw le nana ni i ye ne fe, ko ne ye kiti tige i kan; i ka mun le ke?» ³⁶ Yesu ka a jaabi ko: «Ne ta masaya te nin dunuɓa ra yan; ni ne ta masaya tun be nin dunuɓa ra yan, ne nofemogow tun bena kere ke, janko Yahudiyaw kuntigiw kana se ka ne mina. Nka ne ta masaya te nin dunuɓa ra yan sisan.» ³⁷ Pilati ko Yesu ma ko: «O tuma ele ye masace le ye wa?» Yesu ka a jaabi ko: «I k'a fɔ cogo min na, ne ye masace le ye. Ne nana woro dunuɓa ra min koson, o ye ka can yira mogow ra. Mɔgɔ o mɔgɔ b'a fe ka tagama can kan, o tigi be ne ta kuma lamɛn.» ³⁸ Pilati ko: «Mun yere le ye can ye?»

Yahudiyaw ko Yesu ye faga

(Matiyu 27.15-31; Marika 15.6-20; Luka 23.13-25)

Pilati ka o fɔ minke, a bɔra ka taga Yahudiyaw no fe kene ma tuun, ka taga a fɔ o ye ko: «Ne kɔni ma foyi si sɔro nin ce ra min be se ka ke a fagakun ye. ³⁹ Ayiwa, i n'a fɔ landa dɔ be aw fe ko san o san, Jonyaban janagbe* ra, ne ye kasoden kelen labla, ayiwa, aw b'a fe ne ye Yahudiyaw ta masace labla wa?» ⁴⁰ Jama perenna tuun ko: «Ɔn-ɔn, ale te! Barabasi le labla!» K'a sɔro o Barabasi togo tun ye benkanikebaga le ye.

19

Pilati sɔnna Yesu fagako ma

¹ Ayiwa, Pilati ko o ye Yesu mina ka a bugɔ ni gbɛɛ ye. ² Sorasiw ka nani dan ka o ke i ko masafugula, ka o biri Yesu kun na, ka deregeba wulenman dɔ don a kan na. ³ O gbarara a kɔro k'a fɔ a ye ko: «Yahudiyaw ta masace, an be i fora!» O ka tege ci a toro kɔro.

⁴ Pilati bɔra kene ma tuun k'a fɔ Yahudiyaw ye ko: «Ne bena a to o ye bo ni a ye kene ma yan, janko aw y'a lon ko ne ma foyi si sɔro a ra min be se ka ke a fagakun ye.» ⁵ O bɔra ni Yesu ye kene ma; nani fugula be a kun na, masaderege wulenman be a kan na. Pilati ko jama ma ko: «Ayiwa, ce ye nin ye.» ⁶ Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Alabatosoba korosibagaw na lara Yesu kan minke, o perenna ko: «A gbengben yiri ra! A gbengben yiri!» Pilati ko: «Aw yere

ye a mina ka taga a gbengben yiri ra, sabu ne ma foyi ye nin ce ra min be a fagakun bo.» ⁷ Yahudiyaw kuntigiw ka Pilati jaabi ko: «Sariya do be anw fe; ka kapa ni o sariya ye a ka kan ka faga le, sabu a ko Den min bora Ala ra* ko ale le be o ye.»

⁸ Pilati ka o kuma men minke, do farara a ta siranya kan tuun. ⁹ A sekora ka don bonba konon tuun, ka Yesu jininka ko: «Ele bora min le?» Yesu ma a jaabi. ¹⁰ Pilati ko a ma ko: «I jera ne le ra wa? I m'a lon ko se be ne ye ka i labla, ko se be ne ye ka i gbengben yiri ra fana wa?» ¹¹ Yesu ka Pilati jaabi ko: «Ala le ka o se di i ma bi, ni o te, se foyi si tun tena ke ele fe ne kan; o le koson min ka ne mina ka na ne di ele ma, o tigi le ka jurumunba ke ka teme ele kan.» ¹² Kabini Yesu ka o fo, Pilati ka cogoya jini ka Yesu labla. Nka Yahudiyaw tun be perenna, ko: «Ni i ka nin ce labla, i te masaceba Sezari teri ye. Ni mogon o mogon ko ale ye masace ye, o tigi ye masaceba Sezari jugu le ye.»

¹³ Pilati ka o kuma men minke, a ka Yesu labo kene ma tuun. Bonba yoro min tun labenna ni kabakuruw ye, min be wele heburukan na ko «Gabata», Pilati nana sigi a ta kititigesiginan kan o yoro le ra. ¹⁴ O lon dugusagbe le tun ye Jonyaban panagbe* ye; tere tun be kuncu. Pilati ko Yahudiyaw ma ko: «Aw ta masace ye nin ye!» ¹⁵ O perenna, ko: «A faga! A faga! A gbengben yiri ra!» Pilati ko o ma ko: «Ka aw yere ta masace gbengben yiri ra wa?» Sarakalasebagaw* kuntigiw k'a jaabi ko: «Masace were te an fe ni masaceba Sezari te.» ¹⁶ A laban Pilati ka Yesu don o boro, ko o ye taga a gbengben yiri ra. O k'a mina ka taga ni a ye.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Matiyu 27.32-44; Marika 15.21-32; Luka 23.26-43)

¹⁷ Yesu ka a ta gbengbenyiri ta; o bora dugu konon ka taga yoro do ra min be wele ko Kunkolo yoro; heburukan na a be wele ko Goligota. ¹⁸ O k'a gbengben yiri ra o yoro le ra. O ka mogon fla were gbengben ni a ye yiri werew kan, kelen be a fan kelen na, kelen be a fan do ra, Yesu be o ce ma.

¹⁹ Pilati ka kuma do sebe ka o dulon gbengbenyiri* san fe. A k'a sebe ko: «Yesu Nazaretikace, Yahudiyaw ta masace.» ²⁰ Yahudiyaw caman ka o seberi karan, sabu o tun ka Yesu gbengben yoro min na, o yoro ni dugu ce tun man jan; o seberi fana tun kera heburukan na, ani latenkan na, ani gerekikan na. ²¹ Sarakalasebagaw* kuntigiw tagara a fo Pilati ye ko: «I tun man kan k'a sebe ko: <Yahudiyaw ta masace.> I ka kan ka sebe le ko: <Ce nin ko ale ye Yahudiyaw

ta masace ye.» » ²² Pilati ka o jaabi ko: «Ne ka min sebe ka ban, o sebera le.»

²³ Ayiwa, sorasiw ka Yesu gbengben yiri ra ka ban tuma min na, o ka a ta faniw taran ka o ke sigiyoroma naani ye, o bee kelen kelen ni o ta. O ka a ta deregeba fana ta; o deregeba tun ye fani kuturu kelen le ye, karansira si tun te a ra, k'a ta a sanfeyoro ra fo ka taga a bla a dugumayoro ra. ²⁴ Sorasiw k'a fo jagon ye ko: «An kana a ta deregeba faran; an ye kara la, janko min bena a soro, an ye o tigi lon.» O kera minke, min sebera Kitabu kono, o kera can ye ko:

«O ka ne ta faniw taran o ni jagon ce,
ka kara la ne ta deregeba koson.»

Sorasiw ka o kow le ke.

²⁵ Ayiwa, Yesu bamuso ni a bamuso balemamuso, ani Kilo-pasi ta muso Mariyamu, ani Mariyamu Magidalakamuso, olugu tun lonin be Yesu ta gbengbenyiri koro. ²⁶ Yesu ka a bamuso ye minke, a ta karamogoden min ko tun ka di a ye, a ka o fana lonin ye a bamuso koro minke, a ko a bamuso ma ko: «Ne bamuso, i dence le ye nin ye.» ²⁷ O ko, a ko o karamogoden ma ko: «I bamuso le ye nin ye.» K'a ta o lon na, o karamogoden tagara ni Yesu bamuso ye a ta so.

Yesu sacogo

(Matiyu 27.45-56; Marika 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸ O ko, Yesu k'a lon ko kow bee dafara tuma min na, a ko: «Minlogo be ne ra.» A ka o fo, janko min sebera Kitabu kono, o ye ke can ye. ²⁹ O y'a soro daga do tun be o yoro ra, o fanin tun be minnifen kumunin do ra. O ka fu do su o minnifen na, ka a dulon izope yiri do ra, ka o la Yesu da ra. ³⁰ Yesu ka o minnifen sonson tuma min na, a ko: «Sisan a bee dafara.» O ko, a ka a kun suuru, ka sa.

Sorasi do ka Yesu sogo a geren na

³¹ Ayiwa, o lon tun ye Yahudiyaw ta Nenekirilon* nasigi le ye. Yahudiyaw kuntigiw tun t'a fe ko mogo minw gbengbenna yiri ra, olugu ye to yi ka Nenekirilon se; sabu o Nenekirilon tun ka bon ka teme Nenekirilon tow bee kan. O koson o tagara Pilati daari ko a y'a to o ye taga mogo gbengbenninw senw karikari, ka o suw lajigi ka bo yiri ra. ³² Ce fla minw tun gbengbennin be ni Yesu ye, sorasiw tagara o ra folo senw karikari, ka yelama ka to kelen fana senw karikari. ³³ O sera Yesu ma minke, o k'a ye ko ale sara ka ban. O koson o ma ale senw karikari. ³⁴ Nka o bee n'a ta, sorasi kelen ka Yesu sogo a geren na ni taman ye. O yoronin bee ra jori ni ji bora o sogoda ra.

³⁵ Mɔgɔ min ka nin kow lakari, ale yere na le k'a ye; a ta seereya fana ye can le ye. Ale yere lanin b'a ra ko a be can le fora. A ka nin kow lakari, janko aw fana ye la a ra. ³⁶ Ayiwa, nin kow kera minke, min sebera Kitabu kɔnɔ, o kera can ye ko: «A kolo dɔ man kan ka kari.» ³⁷ A sebera fana Kitabu yɔrɔ dɔ were ra ko: «O ka min sɔgɔ, o bena o na lo ale le ra.»

O ka Yesu sutara

(Matiyu 27.57-61; Marika 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸ O kɔ, Yusufu Arimatekace tagara Pilati daari ko a y'a to o ye Yesu su lajigi ka bɔ yiri ra; Pilati sɔnna. A tagara Yesu su lajigi. Yusufu tun ye Yesu ta karamɔgɔden dɔ le ye, nka a tun be a dogora Yahudiyaw nasiran kosɔn. ³⁹ Ayiwa, Nikodemu min tun tagara Yesu fe lon dɔ su fe, ale fana nana ni sumadiyanan suguya fla nagaminin ye nɔgɔn na, min ye miri ye, ani alowesi. A beɛ lajennin tun be kilo bisaba bɔ. ⁴⁰ O ka Yesu su ta, ka fanigbe dɔw ke k'a melege, ka kasadiyananw ke a kan ka kaɲa ni Yahudiyaw ta sudoncogo ye. ⁴¹ O tun ka Yesu gbengben yiri ra yɔrɔ min na, yiritu dɔ tun be o yɔrɔ ra, ani kaburukura dɔ tun be o yiritu kɔnɔ; mɔgɔ si su tun ma don o kaburu kɔnɔ fɔlɔ. ⁴² I n'a fɔ o lon tun ye Yahudiyaw ta Nenekirilon* nasigi ye, o ka Yesu su don o kaburu kɔnɔ, sabu o yɔrɔ le tun ka surun.

20

Karamɔgɔdenw tagara kaburu lakolon sɔrɔ

(Matiyu 28.1-8; Marika 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹ Ayiwa, lɔgɔkun tere fɔlɔ sɔgɔmada jona fe, k'a sɔrɔ kene tun ma ci fɔlɔ, Mariyamu Magidalakamusu tagara kaburu ra. A tagara a sɔrɔ ko kabakuruba bɔra kaburu da ra. ² A borira ka taga Piyeri fe, ani karamɔgɔden min ko tun ka di Yesu ye, ka taga a fɔ o ye ko: «O ka Matigi su ta ka bɔ kaburu kɔnɔ; an fana ma a blayɔrɔ lon.» ³ Piyeri ni o karamɔgɔden bɔra ka taga kaburu ra. ⁴ O fla beɛ tun be borira nɔgɔn fe, nka o karamɔgɔden borira ka Piyeri dan, ka kɔn a na kaburu ra. ⁵ A sera yi minke a birira ka kaburu kɔnɔ fe, ka fanigbew blanin ye, nka a ma don. ⁶ Simɔn Piyeri tun be a kɔ; ale sera minke, a donna kaburu kɔnɔ ka fanigbew blanin ye. ⁷ Fani min tun kera ka Yesu kun datugu, a ka o blanin ye, nka a ni kasanke tun te yɔrɔ kelen na; a tun kurunin lo ka bla a danna. ⁸ Ayiwa, karamɔgɔden min tun konna ka se kaburu ra, ale sɔrɔra ka don kaburu kɔnɔ.

19:36 19.36 Nin kuma fora Bɔri 12.46; Jateri 9.12; Zaburu 34.21. **19:37** 19.37 Nin kuma fora Jakariya 12.10.

A k'a ye ten minke, a lara a ra. ⁹ Sabu kuma min tun sebera Kitabu kono, ko Yesu ka kan ka kunu, karamogodenw tun ma o faamu folo. ¹⁰ O ko, o karamogoden fla bora ka taga o ta so.

*Yesu ka a yere yira Mariyamu Magidalakamuso ra
(Matiyu 28.9-10; Marika 16.9-11)*

¹¹ Ayiwa, Mariyamu tun nana kaburu ra ka na lo ka ke kasi ye. A kasito, a ka a kun suuru ka kaburu kono fle. ¹² A ka meleke fla ye; deregegebe be o kan na. Yesu su tun lanin be yoro min na, o tun siginin be o yoro ra. Kelen be a kunyanfan na, to kelen be a senyanfan na. ¹³ Melekew ka Mariyamu jininka ko: «Muso, mun na i be kasira?» A ko: «O ka ne Matigi su le ta; ne m'a lon o ka a bla yoro min na.» ¹⁴ Ka a to o kuma ra, a ka a ja munu ka Yesu lonin ye; nka a m'a lon ko Yesu lo. ¹⁵ Yesu ka a jininka ko: «Muso, mun na i be kasira? I be jon le yoropinina?» Ayiwa, a kera Mariyamu ja na ko yiriforotigi lo. Mariyamu ko: «Ne be Yesu le yoropinina; ni a kera ko ele le ka a ta, a yoro yira ne ra, ne be taga a ta ka taga ni a ye.» ¹⁶ Yesu ko a ma ko: «Mariyamu!» Mariyamu ka a ja munu k'a fo heburukan na ko: «Rabuni!» (O koro le ye ko «An karamogo.») ¹⁷ Yesu ko a ma ko: «I kana maga ne ra, sabu ne ma yelen folo ka taga ne Fa fe. Taga a fo ne balemaw ye ko ne be yelenna ka taga ne Fa ni aw fana Fa fe, ne ta Ala, ani aw fana ta Ala.» ¹⁸ Mariyamu Magidalakamuso tagara a fo karamogodenw ye ko ale ka Matigi ye; Yesu ka min fo a ye, a ka o fo karamogodenw ye.

*Yesu ka a yere yira a ta karamogodenw na
(Matiyu 28.16-20; Marika 16.14-18; Luka 24.36-49)*

¹⁹ O lon yere wulada fe, min tun ye logokun tere folo ye, karamogodenw tun lajenna bon do kono, ka da sogo o yere da ra Yahudiyaw nasiran koson. Yesu nana ka na lo o ce ma, k'a fo o ye ko: «Ala ye hera ke aw ye.» ²⁰ A ka o fo minke, a ka a borow ni a geren yira o ra. Karamogodenw ka Matigi ye minke, o jusu diyara kosebe. ²¹ Yesu ko o ma tuun ko: «Ala ye hera ke aw ye. Fa Ala ka ne ci cogo min na, ne fana be aw ci o cogo ra.» ²² A ka o fo minke, a ka o fiye ni a dafono ye k'a fo o ye ko: «Ne be Nin Saninman* di aw ma. ²³ Ni aw ka mogo o mogo ta jurumun yafa, o tigi ta jurumun bena yafa; nka ni aw fana ma mogo o mogo ta jurumun yafa, o tigi ta jurumun tena yafa.»

Yesu ka a yere yira Toma ra

²⁴ Yesu nana a ta karamogodenw fe lon min na, karamogoden tan ni fla ra min togo ye ko Toma, ni a be wele

fana ko Flanin, ale tun te ni tow ye o lon na. ²⁵ Karamogoden tow k'a fo a ye ko: «An ka Matigi ye.» Toma ko o ma ko: «Ni ne koni ma negew no ye a boro ra, ka ne borokanden la o negew now ra, ka ne boro la fana taman no ra a geren na, ne te la a ra fiyewu.»

²⁶ Ayiwa, logokun kelen temenin ko, karamogodenw lajennin tun be bon kono tuun. O lon na, Toma tun be ni o ye. O tun ka daw sogu, nka o nana bara ka Yesu lonin ye o ce ma. A ka o fo ko: «Ala ye hera ke aw ye.» ²⁷ O ko, a ko Toma ma ko: «Toma, gbara yan; i boro la ne boro kan k'a fle; o ko, i ye i borokanden la ne geren na. I kana sigiya, nka i ye la ne ra.» ²⁸ Toma ko a ma ko: «E, ne Matigi, ani ne ta Ala ye!» ²⁹ Yesu ko a ma ko: «I ka ne ye minke, o le koson i lara ne ra ke! Minw lara ne ra k'a soru o ma ne ye, olugu ta pana.»

Yuhana ta Kitabu sebekun

³⁰ Yesu ka tagamasiyen caman were ke a ta karamogodenw na na; o ma sebe nin kitabu konu. ³¹ Nka minw sebera, o sebera le, janko aw ye la a ra ko Yesu le ye Kisibaga* ye, Den min bora Ala ra*, ani janko ni aw lara a ra, aw ye panamanya soru a togo baraka ra.

21

Yesu ka a yere yira karamogoden wolonfla ra tuun

¹ Ayiwa, o kow ko fe, Yesu ka a yere yira a ta karamogodenw na tuun Tiberiyadi bada ra. A ka a yere yira o ra cogo min na, o fle nin ye: ² O y'a soru Simon Piyeri, ani Toma min be wele fana ko Flanin, ani Natanayeli min be bo Kana, Galile mara ra, ani Zebede dence fla, ani karamogoden fla were, olugu tun be jagon fe. ³ Simon Piyeri ko o ma ko: «Ne be taga jegeminayuru ra.» Karamogoden tow ko: «An fana be taga ni i ye.» O bora ka taga don kurun konu ka jo firi; nka o lon su fe, o ma jega foyi soru.

⁴ Dugu nana gbe minke, o ka Yesu lonin ye bada ra; nka o m'a lon ko Yesu lo. ⁵ Yesu ko o ma ko: «Ne teriw, aw ka jega do soru wa?» O ka Yesu jaabi ko: «An ma foyi soru.»

⁶ Yesu ko o ma ko: «Aw ye jo firi kurun kininboroyanfan fe, aw bena do soru.» O ka jo firi minke, jega cayakojugu fe, o ma se ka a sama ka bo ji ra. ⁷ Karamogoden min tun ko ka di Yesu ye, ale ko Piyeri ma ko: «Piyeri, Matigi lo.» Kabini Piyeri k'a men ko Matigi lo minke, a ka a ta derege ta ka a don, sabu a fari lakolon tun lo; a k'a yere firi ji ra.

⁸ Karamogoden tow nana kurun konu, o be jo samana, a

fanin jẹgẹ ra, sabu o ni jida tun tẹ tẹmẹ nǎngǎn* ƚa kẹmẹ fla ƚǎgǎn kan.

⁹ O sera kẹnẹ ma tuma min na, o ka takami mananin ye, jẹgẹ bẹ a kan; o ka buru fana blandin ye. ¹⁰ Yesu ko o ma ko: «Aw ka jẹgẹ minw mina, aw ye na ni o dǎw ye yan.»

¹¹ Simǎn Piyeri donna kurun kǎnǎ ka ƚǎ sama ka bǎ ni a ye kẹnẹ ma, a fanin jẹgẹden baba gbansan na, jẹgẹden kẹmẹ ni bilooru ni jẹgẹden saba. Nka jẹgẹ ni a caya bẹẹ, ƚǎ ma faran.

¹² Yesu ko o ma ko: «Aw ye na domuni kẹ.» Karamǎgǎden si ma sǎn ka a ƚininka ko: «Ele ye ƚǎntigi le ye?» Sabu o bẹẹ tun k'a lǎn ko Matigi lo. ¹³ Yesu gbarara ka buru ta k'a di o ma ka jẹgẹ fana di o ma. ¹⁴ Kabini Yesu kununa ka bǎ saya ra, nin le tun ye a sijnaga sabanan ye ni a bẹ a yẹrẹ yirara karamǎgǎdenw na.

Yesu ka Piyeri ƚininka

¹⁵ O ka domuni kẹ ka ban tuma min na, Yesu ko Simǎn Piyeri ma ko: «Yuhana dence Simǎn, i bẹ ne kanu ka tẹmẹ ninnugu kan wa?» Piyeri ko: «ǎnhǎn, Matigi, ele yẹrẹ ka a lǎn ko ne bẹ i kanu.» Yesu ko a ma ko: «I janto ne ta sagadenw na.»

¹⁶ Yesu ko a ma tuun a sijnaga flanan na ko: «Yuhana dence Simǎn, i bẹ ne kanu wa?» Piyeri ko: «ǎnhǎn, Matigi; ele yẹrẹ ka a lǎn ko ne bẹ ele kanu.»

Yesu ko a ma ko: «Ne ta sagaw kǎrǎsi.» ¹⁷ Yesu ko Piyeri ma a sijnaga sabanan na ko: «Yuhana dence Simǎn, i bẹ ne kanu wa?» Piyeri ƚa sisira, sabu Yesu ka a ƚininka fǎ sijnaga saba,

ko: «I bẹ ne kanu wa?» A ko Yesu ma o le ra ko: «Matigi, i ka fen bẹẹ lǎn; ele yẹrẹ k'a lǎn ko ne bẹ ele kanu.» Yesu ko a ma ko: «I janto ne ta sagadenw na.»

¹⁸ Yesu ko Simǎn ma tuun ko: «Ne b'a fǎ i ye can ra, ko i kanbelenman, i tun bẹ i ta derege don, ka i yẹrẹ cẹsiri; ni yǎrǎ min ka i diya i bẹ taga yi. Nka ni i nana kǎrǎ, i bẹna i boro kǎrǎta, mǎgǎ were bẹ i ta derege don i ra ka i cẹsiri. I t'a fẹ ka taga yǎrǎ min na, o bẹ taga ni i ye o yǎrǎ ra.»

¹⁹ Piyeri tun bẹna sa cogoya min na ka bonya la Ala tǎgǎ kan, Yesu ka nin kuma fǎ ka o le yira. O kǎ, a ko Piyeri ma ko: «Tugu ne kǎ!»

Karamǎgǎden min ko tun ka di Yesu ye

²⁰ Karamǎgǎden min ko tun ka di Yesu ye, Piyeri ka a ƚa munu ka o natǎ ye o kǎ fẹ. Ka o to domuni na lǎn dǎ su fẹ, o karamǎgǎden le siginin tora Yesu kǎrǎ k'a ƚininka ko: «Matigi, ƚǎntigi le bẹna i janfa?»

²¹ Ayiwa, Piyeri ka o karamǎgǎden ye minkẹ, a ko Yesu ma ko: «Matigi, nin do, mun le bẹna ale sǎrǎ?»

²² Yesu ko a ma ko: «Ni ne b'a fẹ ka ale ye to si ra fǎ ka taga se ne nalon ma, ele ta mun le bẹ o

* 21:8 21.8 Nǎngǎn ƚa kelen bẹ se ka bẹn metere tarance le ma.

ra? Ele kōni ye tugu ne kō dōrōn!» ²³ Karamōgōdenw ka o kuma le ta ka o fō yōrō bēē ko o karamōgōden tēna sa, k'a sorō Yesu m'a fō Piyeri ye ko a tēna sa. Yesu ko le ko: «Ni ne b'a fē a ye to si ra fō ka taga se ne nalon ma, ele ta mun le bē o ra?»

²⁴ Ayiwa, o karamōgōden le bē nin kow seereya kera; ale le ka nin kow sebe fana. An fana k'a lōn ko a ta kuma ye can le ye.

Kuma laban

²⁵ Ayiwa, Yesu ka ko caman wēre kē. Ni o bēē tun sebera kelen kelen, ne bē miiri ko kitabu minw tun bēna sebe, o tun tēna kun dunuja bēē lajennin kōnō!

CIRADENW TA KEWALEW Kitabu faamucogo

Nin kitabu seɓɓɓaga ye Luka ye, min ka Yesu ta ko Kibaro Diman* kitabu sabanan seɓɓe. A ka nin kitabu fana seɓɓe a terice Tehofili le tɔɔ ra, i n'a fɔ kitabu fɔlo.

A be kitabu damina ni Yesu ta yelenko ye ka taga sankolo ra. O ko, Yesu ta karamɔɔdenw ka wagati min ke Zeruzalemu, sani Yesu ta layiri ye dafa, a be o fɔ. Pantekotilon na, Yesu taganin ko tere tan na, Ala Nin Saninman* jigira karamɔɔdenw kan, ka Ala ta seɓagaya di o ma. O ka Yesu ta ko waajuri ke, ka Kibaro Diman fɔ. Lanabagaw cayara, Kibaro Diman ko bɔra Zeruzalemu ka se fɔ Zude mara yɔɔ tɔw ra, ani Samari, ani dunuɓa yɔɔ caman na. O kera ka kapa ni Yesu yere ta cifonin ye, ko: «Nin Saninman bena jigi aw kan; o cogo ra aw bena seɓagaya sɔɔ ka ke ne seerew ye, ka kuma ne ta ko ra k'a damina Zeruzalemu, ani Zude mara bee, ani Samari mara, fɔ ka taga se dunuɓa dan bee ma» (1.8).

Nin kitabu damina ra, an b'a ye ko Piyeri le be i n'a fɔ lanabagaw ta jenkuru namɔɔ. Nka ka damina sura kɔnɔntɔn na, kitabu seɓɓɓaga be Pɔli ta baaraw le lakari. Pɔli ka tagama caman ke ka taga Kibaro Diman fɔ dugu caman na. O tagamaw tagara laban fɔ Rɔmu dugu kɔnɔ. Pɔli ka tɔɔɔ caman sɔnmɩna, ani sege caman, ka kasorabla caman muɓu. Nka foyi si ma se ka Ala ta kuma bari. Nin Saninman ka Ala ta mɔɔɔw demɩ janko o ye ke Yesu seerew ye dunuɓa kɔnɔ fɔ bi.

Kitabu kɔnɔkɔw

Nin Saninman nacogo (1-2)

Karamɔɔdenw ta waajuri (3-7)

Kibaro Diman ko sera fɔ Samari (8)

Yahudiyaw ka lanabagaw tɔɔɔ Zeruzalemu (9-12)

Pɔli ta tagama fɔlo (13-15)

Pɔli ta tagama flanan (16-18)

Pɔli ta tagama sabanan (19-21)

Pɔli minana ka taga fɔ Rɔmu (22-28)

Ala ka Nin Saninman min layiri ta karamɔɔdenw ye

¹ Ne balemace Tehofili, ne ta kitabu fɔlo ra, Yesu tun ka ko minw ke, ani a tun ka mɔɔɔw karan fen minw na kabini a ta kow damina ra fɔ ka taga se a kɔɔɔtalɔn ma ka taga sankolo kɔnɔ, ne tun kɔnna ka o bee fɔ i ye. ² Nka sani Yesu ye

taga sankolo ra, a tun ka karamogoden minw janawoloma, olugu tun ka kan ka ko minw ke, a ka o karan o bee ra Nin Saninman* baraka ra. ³ Yesu ta tooo bannin ko, a panaman ka a yere yira a ta karamogodenw na; a ka o ke ka se fo tere binaani, janko o y'a lon ko sigiya t'a ra, ko ale panaman lo. Ala bena a ta Masaya* sigi cogo min na, a ka o jafo o ye. ⁴ Lon do, ka Yesu ni a ta karamogodenw to domuni na jagon fe, a k'a fo o ye k'a gbeleya, ko: «Aw kana aw yoo janya Zeruzalemu na; ne tun ka ne Fa ta layiri min ko fo aw ye, aw ye o makono. ⁵ Sabu Yuhana ka mogow batize ji le ra, nka sani tere dama ce Ala bena aw batize ni Nin Saninman ye.»

Yesu yelenna ka taga sankolo kono

⁶ Ayiwa, ka Yesu ni a ta karamogodenw lajennin to, karamogodenw k'a jininka ko: «Matigi, i bena Izirayeli* ta masaya sigi kokura o wagati le ra wa?» ⁷ Yesu ka o jaabi ko: «Ne Fa Ala ka wagati min latige, ani a ka tuma min latige ni a yere ta fanga ye, aw man kan ka o lon. ⁸ Nka Nin Saninman* bena jigi aw kan; o cogo ra aw bena se bagaya soo ka ke ne seerew ye, k'a damina Zeruzalemu, ani Zude mara bee, ani Samari mara, fo ka taga se dunuja dan bee ma.» ⁹ Yesu ka o kumaw fo ka ban minke, ka karamogodenw na lonin to a ra o b'a flera, a korotara ka bo o ce ra ka taga sankolo ra; sankaba do k'a dogo o ma. ¹⁰ Ka karamogodenw na lonin to sankolo ra ka Yesu tagato fe, o barara ka ce deregegbetigi fla ye o koro; ¹¹ o ce fla ka o jininka ko: «Aw Galilekaw, mun le koson aw lonin be yan ka to ka sankolo fe? Yesu min korotara aw na na ka taga sankolo kono, ale kelen le bena kosegi ka na, i ko aw ka a tagato ye cogo min na.»

Matiyasi blara Zudasi no ra

¹² Ayiwa, karamogodenw bora kuru kan ka seko ka na Zeruzalemu; o kuru be wele ko Oliviyesunw kuru, a be Zeruzalemu kere fe, kilo kelen jagon lo. ¹³ O sera Zeruzalemu minke, o tun be to ka lajen sankaso min kono kakoro, o tagara don o bon kono. O tun ye Piyeri ye, ani Yuhana, ani Yakuba, ani Andere, ani Filipe, ani Toma, ani Baritelemi, ani Matiyu, ani Alife dence Yakuba, ani Simon min be wele ko faso kanubagaba*, ani Yakuba dence Zude. ¹⁴ O bee tun lajennin be ni miiriya kelen ye ka to ka Ala daari; muso dow fana tun be o ra, ani Yesu bamuso Mariyamu, ani Yesu balemacew.

* **1:13** 1.13 Faso kanubagaba: Kitabu dow b'a fo ko Zeloti.

¹⁵ Ayiwa, o lonw dɔ ra, lanabagaw tun lajenna ka se mɔgɔ kemɛ ni mugan nɔgɔn ma; Piyeri wurira ka lɔ o cɛ ma, k'a fɔ o ye ko: ¹⁶ «Ne balemaw, Dawuda tun ka min fɔ Nin Saninman* baraka ra kakɔɔ, jagboya lo o kow tun ye kɛ. A tun kumana Zudasi ta ko le ra; ale le tun blara mɔgɔw na ka taga Yesu mina. ¹⁷ Zudasi tun kɛra an ta jɛnkuru mɔgɔ dɔ ye, an bɛɛ tun bɛ baara kelen le kɛ. ¹⁸ A ka wari min sɔɔ a ta kojugu sara ye, a tagara o wari kɛ ka foro san. O kɔ fɛ, a ka a yɛrɛ kan don juru ra; a su nana ben fɔ ka yɛrɛgɛ, ka a nogow bɛɛ bɔ kɛnɛ ma. ¹⁹ Zeruzalemukaw bɛɛ ka o ko lɔn, fɔ o ka o foro tɔgɔ la o ta kan na ko: <Hakelidama>, o kɔɔ ye ko <jori foro>. ²⁰ K'a sɔɔ a sebera Zaburuw kitabu kɔnɔ, ko:

<A ta bon lakolon ye to,
mɔgɔ si kana kɛ a kɔnɔ>.

Zaburuw kitabu ko tuun ko:

<Mɔgɔ wɛrɛ ye a ta baara kɛ a nɔ ra†.>

²¹ «O le kosɔn mɔgɔ kelen ka kan ka fara an kan, o ye kɛ an seere ye k'a yira ko Matigi Yesu kununa ka bɔ saya ra. O tigi ka kan ka kɛ mɔgɔ dɔ ye min tun bɛ ni an ye, ²² ka a damina Yesu batize wagati ra Yuhana fɛ, fɔ ka taga se a kɔɔɔɔɔɔɔɔ ma ka bɔ an cɛ ra ka taga sankolo ra.»

²³ Lanabagaw ka mɔgɔ fla yira, Yusufu min bɛ wele ko Barisabasi, ani min tɔgɔlara ko Yutusi, ani Matiyasi. ²⁴ O kɔ, lanabagaw ka Ala daari, ko: «Matigi, ele min bɛ mɔgɔ bɛɛ jusukun lɔn, i ka kelen min janawoloma nin mɔgɔ fla ra, o yira an na, ²⁵ janko o ye kɛ baaraden ni ciraden* ye, ka bla Zudasi nɔ ra, sabu Zudasi bɔra o ciradenya ra ka taga yɔɔ wɛrɛ ra, a ka kan ni yɔɔ min ye.» ²⁶ O ka kara la, kara ka Matiyasi le yira; ale farara ciraden tan ni kelen kan.

2

Nin Saninman jigira lanabagaw kan

¹ Pantekɔti* lon na Yesu ta lanabagaw bɛɛ tun lajennin bɛ yɔɔ kelen na. ² Mankanba dɔ barara ka bɔ sankolo ra; a bɛ i ko fɔɔɔba mankan. Lanabagaw tun siginin bɛ bon min kɔnɔ, a nana o bon kɔnɔ fa. ³ O ka nenden dɔw ye, o bɛ i ko tasumamana. O tarantaranna ka na sigisigi o bɛɛ kelen kelen kan. ⁴ Lanabagaw bɛɛ fara Nin Saninman* na, o bɛɛ ka kɛ kuma ye kan wɛrɛw ra; ni Nin Saninman ka kan min don min da ra, o bɛ o kan fɔ.

⁵ Ayiwa, Yahudiya Alapasiranbaga dɔw tun bɔra dunuja jamanaw bɛɛ ra, ka na to Zeruzalemu. ⁶ O mankanba bɔra minke, o mɔgɔw camanba borira ka taga lajɛn o yɔɔ ra. O

† 1:20 1.20 Nin kuma fɔra Zaburu 69.26 ani 109.8.

bεε kōnōnbanna, sabu o bεε kelen kelen tun bε o yere ta kan menna lanabagaw da ra. ⁷ O mōgōw bεε kabakoyara, fō ka o kōnōnban. O tun b'a fōra jōgōn ye ko: «Mōgō minw bε kumana tan, o bεε tε Galilekaw le ye wa? ⁸ Mun kosōn an bεε kelen kelen bε an yere ta kan menna o da ra? ⁹ Anw minw ye Paritikaw ye, ani Mēdikaw, ani Elamukaw, ani minw bōra Mesopotami, ani Zude, ani Kapadōsi, ani Pōn, ani Azi jamanaw ra, ¹⁰ ani Firizi, ani Panfili, ani Misiran jamanaw ra, ani Libi jamana yōrō minw bε Sireni dugu kere fε, ani minw bōra Rōmu*, ani Yahudiyaw, ani minw donna Yahudiyaya ra, ¹¹ ani Keretikaw, ani Arabuw, an bε Ala ta kobaw lakarito menna o fε an yere ta kanw na!»

¹² O mōgōw bεε kōnōnbanna; o m'a lōn o bēna min fō tuun. O tun b'a fōra jōgōn ye ko: «Nin ye mun ye sa?» ¹³ Nka dōw tun bε lanabagaw lōgōbōra k'a fō ko: «O ka duvendiman dō le min ka fa.»

Piyeri ka mōgōw waaju

¹⁴ O le ra Piyeri wurira ka lō ni karamōgōden tō tan ni kelen ye, ka kuma ni kanba ye, k'a fō ko: «Aw Yahudiyaw, ani aw minw bεε siginin bε Zeruzalemu, aw ye aw toro malō ka ne ta kuma lamēn, ka nin faamu! ¹⁵ Nin mōgōw ma duvēn min ka fa, i ko aw b'a miirira cogo min na, sabu sōgōmada lo. ¹⁶ Nka cira Yoweli tun ka kuma min fō, o le bε kera sisan tan; a ko:

¹⁷ «Ala ko: Dunuḡa labanwagatiw ra, ne bēna ne Nin* lajigi adamadenw bεε kan. Ne bēna kuma don aw dencēw ni aw denmusow da ra, ka mōgōw waaju.

Ala bēna ko dōw yira aw ta kanbelenw ra; aw ta cēkorōbaw bēna Ala ta kow ye siko ra.

¹⁸ Can lo, a bēna kē ten o lonw na; ne bēna ne Nin lajigi ne ta jōncēw ni ne ta jōnmusow kan; ne bēna kuma don o da ra ka mōgōw waaju.

¹⁹ Ne bēna kabakofēn dōw yira san fε, sankolo ra, ka tagamasiyēn dōw yira dugukolo kan: jori, tasma, ani bugun sisiman.

²⁰ Tere bēna kē dibi ye, karo bēna wulen i ko jori. O bεε le kō fε Matigi ta lon bε se.

O bēna kē lonba le ye, lon min nōrō ka bon.

²¹ O wagati ra ni mōgō o mōgō ka Matigi tōgō wele, o tigi bēna kisi.»

²² «Ayiwa, aw Izirayelimōgōw, aw ye aw toro malō ka ne ta kuma lamēn. Yesu Nazaretika tun kera mōgō dō ye, Ala ka

a ta sebgaya yira aw ra min fe; a ka kobaw, ani kabakow, ani tagamasiyenw ke aw ce ra, i ko aw yere k'a lon cogo min na. ²³ Nka ka kapa ni Ala ta latige ni a ta lonniya ye ale ta ko ra, aw ka a mina k'a don mogojuguw boro; o k'a gbengben yiri ra k'a faga. ²⁴ Nka Ala k'a kisi ka bo saya ra k'a lakunu, sabu saya tun te se ka Yesu mina ka to a ta fanga korɔ.

²⁵ Sabu Dawuda tun k'a fo Yesu ta ko le ra, ko: <Ne tun be ne Matigi yera tuma bee ne ja korɔ, sabu a be ne kere fe ka ne demɛ, janko ne baraka kana dese. ²⁶ O koson jagari be ne jusu ra, ne da be ninsondiyakumaw fo.

Hali ne farisogo fana bena laganfiya ni o jigiya ye.

²⁷ Sabu i tena son ka ne nin to saya dibi ra yi.

I tena son fana k'a to i ta mogo saninman farisogo ye tori kaburu ra.

²⁸ Sabu sira minw be taga panamanyakura ra, i ka o yira ne ra.

I bena ne jusu fa jagari ra, sabu ne bena ke ni i ye.>

²⁹ «Ayiwa, ne balemaw, aw y'a to ne ye an bemace Dawuda ta ko gbeya k'a fo aw ye bi: Ale sara, a su donna; hali bi a ta kaburu be an fe yan. ³⁰ Dawuda tun ye cira le ye; a tun k'a lon fana ko Ala karira a ye ko lon do a bena a mamaden do sigi a ta masasiginan kan a no ra. ³¹ Ayiwa, Kirisita*, min ye Ala ta mogo panawolomanin ye, ale tun bena kunu ka bo saya ra cogo min na, Ala tun konna ka o le yira Dawuda ra. O le koson a ko:

<A tena to saya dibi ra, a farisogo tena tori kaburu kono.>

³² Ne be Yesu min ko fora, Ala ka ale le lakunu ka bo saya ra; an bee ye o ko seerew ye. ³³ A korotara ka taga sigi Ala kininboroyanfan fe tuma min na, a tun ka Nin Saninman* min layiri ta an ye, a Fa Ala ka o di a ma. A fana ka o Nin Saninman le lajigi ka na an kan, i ko aw b'a yera, ani aw b'a menna cogo min na. ³⁴ Dawuda yere ma korota ka taga sankolo ra, nka o bee n'a ta, a ko:

<Matigi Ala k'a fo ne Matigi ye ko:

Na i sigi ne kininboroyanfan fe,

³⁵ fo ne ye na i juguw mina ka o bla i sen korɔ.>

³⁶ «O koson aw Izirayelimogow bee ka kan k'a lon bi, ko sigiya t'a ra, ko Yesu min gbengbenna yiri ra aw fe, ko Ala ka ale le ke Matigi ni Kisibaga* ye.»

³⁷ Ayiwa, o mogow ka o kumaw men tuma min na, o kumaw ka o jusu sogo kosebe. O ka Piyeri ni karamogoden

2:28 2.28 Nin kuma fora Zaburu 16.8-11. **2:30** 2.30 Nin kuma fora Zaburu 132.11. **2:31** 2.31 Nin kuma fora Zaburu 16.10. **2:35** 2.35 Nin kuma fora Zaburu 110.1.

tow jininka ko: «An balemaw, an ka kan ka mun le ke sisan?» ³⁸ Piyeri ka o jaabi ko: «Aw ka kan ka nimisa aw ta jurumunw na; aw bee kelen kelen ka kan ka batize Yesu Kirisita togo ra, ka aw ta jurumun yafa soro. Ni o kera, Ala bena Nin Saninman di aw ma. ³⁹ Sabu Nin Saninman layiri tara aw fana ye, ani aw ta den minw bena na aw ko, ani siyamogo minw be yorojan, ani an Matigi Ala bena mogo minw bee wele fana.» ⁴⁰ Piyeri ka o mogo waju ka meen, k'a fo o ye k'a gbeleya ko: «Aw ka kan ka jija ka faran bi mogojuguw ra, janko aw ye kisi.» ⁴¹ Mogo minw sonna Ala ta Kuma ma, o ka olugu bee batize. O lon na, mogo minw farara lanabagaw kan, o tun be mogo waga saba bo.

Lanabagaw ta jennogonya

⁴² Kabini o lon na o mogo tun be lajen wagati bee ka ciradenw* ta karan lamén. O tora lanabagaw ta jennogonya ra. O tun be buru tarantaran o ni jigon ce, ka o nimi, ka o hakiri jigi Matigi ta kuma ra, ka to ka Ala daari jigon fe. ⁴³ Alapasiran tun be o bee ra, sabu ciradenw tun be kabako caman ani tagamasiyen caman kera. ⁴⁴ Lanabagaw bee tun bennin lo. Mogo si tun te a borofen jate a kelen ta ye. O tun be o ta fenw bee taran o ni jigon ce. ⁴⁵ Tuma dow ra, dow tun be o ta foro, walama o borofen dow fiyeere, ka o wari tarantaran jigon ce ka kapa ni o bee ta makonata ye. ⁴⁶ Lon o lon o tun be lajen Alabatosoba kono jigon fe ni miiriya kelen ye ka Ala bato. O tun jijara o ra kosebe. O tun be lajen o ta sow kono ka buru tarantaran jigon ce k'a nimi, ka o hakiri jigi Matigi ta kuma ra. O tun be domuni ke jigon fe ni ninsondiya ani jusukun gbenin ye. ⁴⁷ O tun be Ala tando wagati bee. O ko tun ka di mogo bee ye.

Matigi tun be minw kisi, a tun be olugu fara lanabagaw ta jenkuru* kan lon o lon.

3

Piyeri ka nabara keneya

¹ Lon do, Piyeri ni Yuhana tun be tagara Alabatosoba ra jigon fe ka taga Ala daari; wulada wagati tun lo. ² O y'a soro ce do tun be yi, o nabaraman le tun worora; lon o lon o tun be o ce ta ka taga a sigi Alabatosoba donda do ra, min be wele ko «Donda cejuman», janko mogo minw be don Alabatosoba kono, a ye olugu daari. ³ A ka Piyeri ni Yuhana donto ye Alabatosoba kono minke, a ka o daari. ⁴ Piyeri ni Yuhana ka o ja lo a ra k'a fle; Piyeri ko a ma ko: «An fle.» ⁵ Ce fana ka o lalaga ka o fle; a tun b'a hakiri ra ko o bena fen do le di a ma. ⁶ O tuma Piyeri ko a ma ko: «Wari

te ne fe, sanin te ne fe, nka min be ne fe, ne be o di i ma: Yesu Kirisita Nazaretikace tɔgɔ baraka ra, wuri ka tagama!»⁷ Piyeri ka a mina a kininboro ma k'a lawuri. O yɔrɔnin kelen bee a senw ni a senkuruw ka baraka sɔrɔ. ⁸ A panna ka wuri ka lo a sen kan ka ke tagama ye. A donna ni Piyeri ni Yuhana ye Alabatosoba kɔnɔ; a be tagama, a be panpan ka Ala tando. ⁹ Mɔgɔ bee k'a tagamatɔ ye, a be Ala tandora. ¹⁰ O tun k'a lon ko ce min tun be to ka sigi Alabatosoba Da Cɛɓuman na ka daariri, ko ale yere lo. O ce sera ka tagama cogo min na, o barara o bee ra, fo ka o bee kɔnɔnɔban.

Piyeri ka waajuri ke Alabatosoba kɔnɔ

¹¹ Ce tun te bɔra Piyeri ni Yuhana ko tuun minke, mɔgɔw bee kabakoyara; o borira ka taga lajen Piyeri ni Yuhana kɔrɔ, Alabatosoba bolon do kɔnɔ, min be wele ko «masace Sulemani ta bolon». ¹² Piyeri ka jama ye minke, a k'a fo o ye ko: «An balema Izirayelimɔgɔw, mun koson nin ko ka aw kabakoya? Mun koson aw be aw na lo anw na, k'a ke i n'a fo anw yere ta sebagaya walama an ta Alapasiran le k'a to nin ce sera ka tagama?» ¹³ Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ta Ala, an bemaw ta Ala, o le ka a ta baarden Yesu tɔgɔ bonya; aw ka ale le labla fagamaw ye, ka ban a ra Pilati na kɔrɔ, k'a sɔrɔ ale tun k'a latige ko a be a bla. ¹⁴ Aw banna mɔgɔ saninman ni mɔgɔ terennin na, ka Pilati daari ko a ye mɔgɔfagabaga do le labla a no ra aw ye. ¹⁵ Aw ka janamanya banbari tigi faga, nka Ala ka a lakunu ka bo saya ra; anw ye a seerew ye. ¹⁶ Anw lara Yesu tɔgɔ min na, o tɔgɔ le ka baraka don nin ce ra; aw na b'a ra, aw k'a lon fana. Lanaya, Yesu tɔgɔ ra, o le ka keneya dafanin di nin ce ma aw bee na na.

¹⁷ «Nka o bee n'a ta, ne balemaw, ne k'a lon ko kolonbariya le k'a to aw ni aw ta kuntigiw ka nin ko ke. ¹⁸ Ala tun ka ko minw fo kakɔrɔ a ta ciraw bee da ra, a ka o le ke; ko Kirisita*, Ala ta mɔgɔ janawolomanin ka kan ka tɔrɔ. ¹⁹ O le koson aw ye nimisa aw ta jurumun na, ka son Ala ma, janko aw ta jurumunw ye ko ka bo yi. ²⁰ Ni o kera, Matigi bena laganfiya di aw ma, ani Kirisita min ta ko latigera aw ye, min ye Yesu ye, a bena o ci ka na aw fe. ²¹ Nka sisan Yesu ka kan ka to sankolo ra fo fen bee ye yelema ka ke kura ye folo; Ala tun ka o le fo kabini wagatijan a ta cira saninmanw da ra. ²² Musa tun k'a fo ko: <Aw Matigi Ala bena cira do lana aw ye ka bo aw yere balemaw ce ra, i n'a fo ne. Ni o cira ka fen o fen fo aw ye, aw ye o lamen. ²³ Ni mɔgɔ o mɔgɔ ma son k'a lamen, o tigi bena halaki ka bo Ala ta mɔgɔw ce ra.> ²⁴ Sabu cira minw bee kumana,

k'a damina cira Samawilu ra, o bεε kelen kelen kumana nin wagati kow ra fana. ²⁵ Ayiwa, Ala ka ko minw bεε yira ciraw ra, o bεε fōra aw le ye. Ala ka jεnɲogonya min don ni an bεmaw ye, aw fana bε o jεnɲogonya ra. Ala ka o le fō Iburahima ye ko: <Dugukolo ta gbaw bεε bεna baraka sōro ne fε ele ta duruja sababu le ra.> ²⁶ O le kosōn Ala k'a ta baaraden panawoloma tuma min na, a kōnna k'a ci aw le fε fōlo, janko a ye baraka don aw ra, ka aw bεε kelen kelen kisi ka bō aw ta sirajuguw kan.»

4

O ka Piyeri ni Yuhana mina

¹ Ayiwa, ka Piyeri ni Yuhana to kuma ra jama fε, sarakalasebagaw* ni Alabatosoba kōrosibagaw kuntigi ni Sadusiw* nana bara ka bō o kan. ² O k'a ye ko Piyeri ni Yuhana bε mōgōw karanna minke, k'a fō ko Yesu kununa ka bō saya ra, ko suw bεna kunu fana, o ma diya o ye fiyewu. ³ O ka o mina ka o bla kaso ra fō o dugusagbε, sabu su tun kora ka ban. ⁴ Nka o bεε n'a ta, mōgō minw tun ka Ala ta kuma lamεn, olugu caman lara Yesu ra; lanabagaw cayara ka se mōgō waga looru jōgōnna ma.

⁵ Ayiwa, o lon dugusagbε, Yahudiyaw kuntigiw ni cεkōrōbaw ni sariya karamōgōw* ka jōgōn lajεn Zeruzalemu. ⁶ Sarakalasebagaw kuntigiba Ane yere tun bε yi, ani Kayife, ani Yuhana, ani Alesandiri, ani cε minw bεε ye sarakalasebagaw kuntigiba ta somōgōw ye. ⁷ O ka Piyeri ni Yuhana lo o cε ma, ka o jininka ko: «Sebagaya juman le sababu ra, walama tōgō juman le sababu ra aw ka nin kε?» ⁸ O tuma, Piyeri fanin Nin Saninman* na, a ko o ma ko: «Aw jamana kuntigiw, ani a cεkōrōbaw! ⁹ An ka kopuman min kε nin nabara ye, ani a keneyara cogo min na, aw bε an jininkara o le ra bi. ¹⁰ Ayiwa, aw ni Izirayelimōgōw bεε ka kan k'a lōn ko nin cε keneyara Yesu Nazaretikace tōgō baraka le ra; aw ka ale le gbengben yiri ra k'a faga, nka Ala ka a lakunu ka bō saya ra. Ale le baraka ra nin cε keneyanin lōnin bε aw ja kōrō. ¹¹ Yesu ta ko le fōra Kitabu kōnō ko:

<Aw bonlobagaw banna kabakuru min na ko a man ji, o le kera bon kabakuru fōlo sōbεman ye.>

¹² «Kisiri tε sōrō tōgō were ra; sabu Ala ma tōgō were di mōgōw ma dugukolo kan yan, an bε se ka kisi min sababu ra.»

¹³ Yahudiyaw kuntigiw, ani cεkōrōbaw k'a ye ko Piyeri ni Yuhana bε kumana minke hali siranya tε o ra, o kabakoyara;

sabu o tun k'a lon ko mogow gbansanw lo, minw ma karan. O k'a lon ko o tun be ni Yesu ye. ¹⁴ Nka o ja tun be ce keneyanin lonin na o korow minke, o tun te se ka foyi fo.

¹⁵ Ayiwa, o ka o labo kititigejama mogow ce ra. O ko, o ka jogon jininka ko: «An bena mun le ke nin mogow ra? ¹⁶ Sabu o ka kabakoba min ke Zeruzalemu, o ma dogo mogow si ma; an fana te se ka o soso. ¹⁷ Nka o bee n'a ta, an ye o wele ka kankari la o ye k'a gbeleya kosebe, ko o kana Yesu togow fo mogow si ye tuun, janko o ko kana na yerege ka taga jamana yoro bee ra.»

¹⁸ O ko fe, o ka o wele ka na a fo o ye k'a gbeleya ko o kana Yesu togow fo mogow si ye, o kana mogow si karan a ra fana. ¹⁹ Nka Piyeri ni Yuhana ka o jaabi ko: «Ayiwa, aw yere y'a fle, yala a bennin lo Ala ja korow wa, ko anw ye aw kan mina, ka Ala kan bla? ²⁰ Anw koni ka min ye, ani an ka min men, an te se ka to o fobari ye.»

²¹ O ka kankari la Piyeri ni Yuhana ye tuun k'a gbeleya kosebe, ka sorow ka o labla; mogow jasiran koson o ma cogo sorow ka kiti ben o kan ka o torow, sabu kabako min tun kera, mogow bee tun be Ala tandora o koson. ²² Ce min fana keneyako kera kabako ye, o si tun ka ca ni san binaani ye.

Lanabagaw ta Aladaari

²³ O ka Piyeri ni Yuhana labla minke, o tagara karamogoden tow fe; sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekorobaw ka min fo o ye, o ka o bee lase karamogoden tow ma. ²⁴ Lanabagaw ka o kuma men minke, o bee jenna ka o miiriya ke kelen ye, ka o kan korota k'a fo Ala ye ko: «Matigi, ele min ka sankolo ni dugukolo dan, ani kogoji ni a konofenw bee, ²⁵ ele le ka nin kuma don i ta baarden, an bemace Dawuda da ra i ta Nin Saninman* baraka ra, ko: <Mun koson siyaw be muruti de?

Mun koson miiriya gbansanw be jamana mogow konow de?

²⁶ Dugukolo masacew wurira ka lo;

kuntigiw ka jogon lajen

Matigi ni a ta mogow janawolomanin kama.>

²⁷ Sabu masace Herodi* ni Ponse Pilati ka jen siri ni siya were mogow* ye, ani Izirayelimogow, nin dugu konow yan; o wurira i ta baarden saninman Yesu kama, i ka min janawoloma. ²⁸ O cogo ra i tun ka ko minw latige ka kapa ni i ta sebagaya ni i ta hakiritigiya ye kakoro, o ka o le ke. ²⁹ Nka Matigi Ala, sisan, o ka kankarigbelen min la an ye, i ka o men. O koson jagbeleya di i ta baardenw ma, janko o ja siginin ye i ta kuma fo. ³⁰ I ta sebagaya di o ma, janko o

ye banabagatoƵ keneya, ka tagamasiyenw ni kabakow ke i ta baarden saninman Yesu togo ra.»

³¹ O ka Ala daari ka ban tuma min na, o tun lajennin be yoro min na, o yoro dugukolo yereyerera. O bee fara Nin Saninman na. K'a ta o wagati ra, o ja siginin tun be Ala ta Kuma fo ni jagbeleya ye.

Lanabagaw ta jɛnɔgɔnya

³² Lanabagaw ta jɛnkuru* bee tun bennin be kelen ma; o tun ka o jusukun ke kelen ye, ka o ta miiriya ke kelen ye fana. O ra mogo si tun te a borofen jate a kelen ta ye, nka o tun be o borofenw bee tarantaran o ni jogon ce. ³³ Sebagayaba tun be ciradenw* fe. O tun be Matigi Yesu kunuko fo mogow ye. Ala ta neema fana tun cayara lanabagaw kan. ³⁴ O koson janibagato tun te o ce ra: sabu forow, ani bonw tun be minw fe, olugu tun be o dow fiyeere, ³⁵ ka na o wari di ciradenw ma. O tun be wari tarantaran lanabagaw ra, ka kama ni bee kelen kelen ta mako ye.

³⁶ Ayiwa, Yusufu, tun ye Levi* ta mogo do ye, min be bo Sipere; ciradenw tun ka ale togo le la ko Barinabasi, o koro ye ko mogo jagbeleyabaga. ³⁷ Foro do tun be ale fe; ale ka o fiyeere ka na o wari di ciradenw ma.

5

Ananiyasi ni Safira ta ko

¹ Ayiwa, ce do tun be yi, a togo ye ko Ananiyasi; ale ni a muso Safira benna kelen ma ka foro do fiyeere. ² Nka a ka wari taran kelen dogo, ka taga ni a taran kelen ye ka taga o di ciradenw ma; a ni a muso tun benna o ma.

³ Piyeri k'a jininka ko: «Ananiyasi, a kera cogo di ko Setana ka i jusukun fa ni miiriyajugu ye fo k'a to i ka foro wari do dogo ka na faninya fo Nin Saninman* ye? ⁴ Ni i tun ma i ta foro fiyeere o, a tun tena ke i ta bla le ra wa? A fiyeerera minke fana o, a wari bee tun te i ta bla le ra wa? Mun na i sonna ka o kojugu jogon latige i yere konon? I ma faninya tige mogo ye de, i ka a tige Ala le ye.»

⁵ Kabini Ananiyasi ka o kuma men, a benna dugu ma ka sa. Mogo minw ka o ko kibarom men, siranya ka olugu bee mina. ⁶ Kanbelen dow wurira ka Ananiyasi su ta k'a kasanke ka taga a su don.

⁷ Wagati dama temenin ko, a muso nana; min kera a ce ra, a tun ma o lon. ⁸ Piyeri k'a jininka ko: «Safira, can fo ne ye, yala aw ka aw ta foro fiyeere warida min na, o le ye nin ye wa?» Safira ko: «Onhon, a fiyeerera o le ra.» ⁹ Piyeri ko a ma ko: «O tuma a kera cogo di, aw fla benna a ma ko

aw be Matigi Nin Saninman* kōrōbō? Ayiwa, mōgō minw ka i ce su don, olugu fle nin ye da ra, o bena taga ni ele fana ye.»¹⁰ O yōrōnin kelen bēē, muso benna dugu ma Piyeri sen kōrō ka sa. Kanbelenw donna bon kōnō k'a ye ko a sara; o k'a ta ka taga a su don a ce kere fe.¹¹ O ko ka siranya bla lanabagaw ta jenkuru* mōgōw bēē ra, ani minw bēē ka o ko mēn.

Ciradenw ka kabako caman ke

¹² Ciradenw* tun be tagamasiyen caman ni kabako caman kera mōgōw ce ra. Lanabagaw tun be to ka jōgōn lajen Sulemani ta bolon kōnō.¹³ Mōgō si tun te son ka kori o ra; o bēē n'a ta, mōgōw tun be o tando kosebe.¹⁴ Mōgō caman tun be lara Matigi ra, cew, ani muso, ka fara lanabagaw kan.¹⁵ A nana ke fō mōgōw tun be na ni banabagatōw ye ka na o lala sira kan, kalagaw ni debew kan, janko Piyeri temeto, hali ni a te se ka maga o ra, a ja dama ye yele o dōw kan dōrōn ka o keneya.¹⁶ Jama caman tun be bō Zeruzalemu kerefeduguw ra ka na ni banabagatōw ni jinatōw ye. O bēē tun be keneya.

Yahudiyaw ta jamōgōw ka ciradenw tōrō

¹⁷ Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigiba* ni a nōfemōgōw, minw ye Sadusiw* ta jenkuru mōgōw ye, ciradenw nangboya ka olugu mina.¹⁸ O ka ciradenw* mina ka o bla kasobonba kōnō.¹⁹ Nka su fe, Matigi ta meleke dō nana kasobon dondaw dayele, ka ciradenw labō, k'a fō o ye ko:²⁰ «Aw ye taga lō Alabatosoba kōnō ka janamanyakura ko kibaro fō mōgōw ye.»

²¹ Meleke ka min fō, o ka o ke; o dugusagbe sōgōmada jōna fe, o tagara Alabatosoba kōnō ka taga ke mōgōw karan ye.

Sarakalasebagaw kuntigiba ni a nōfemōgōw nana; o ka kititigejama ni Izirayeli* cekōrōbaw bēē lajen. O ka sorasi dōw ci ko o ye taga ciradenw labō kasobon na ka na ni o ye.²² Sorasiw tagara se yi minke, o ma ciradenw sōrō kasobon kōnō. O sekōra ka na o jafō kititigejama mōgōw ye.²³ O ko: «An tagara a sōrō ko kasobon dasōgōnin lo ka ja; kasobon kōrōsibagaw lōlōnin be kasobon dondaw ra, o be kasobon kōrōsira. Nka an ka da yele minke, an ma mōgō si ye kasobon kōnō.»

²⁴ Alabatosoba kōrōsibagaw kuntigi ni sarakalasebagaw kuntigiw ka o kuma mēn minke, ciradenw ta ko ka o hakiri jagami; o ka ke o yere jininka ye ko: «An bena nin ko ke di le sa?»²⁵ Ka o to o miiri ra, mōgō dō nana a fō o ye ko: «Aw ka mōgō minw bla kaso ra, o lōnin ye Alabatosoba kōnō, o be mōgōw karanna.»²⁶ O tuma ra Alabatosoba kōrōsibagaw

kuntigi ni sorasi dōw wurira ka taga ciradenw wele ka na jususuma ra; o m'a ke fangako ye, sabu o tun be siranna ko mōgow kana na olugu bon ni kabakuruw ye.

²⁷ O nana ni o ye ka na o lo kititigejama na fe; sarakalase-bagaw kuntigiba ka o jininka ko: ²⁸ «An tun m'a fo aw ye k'a gbeleya ko aw kana mōgo si karan Yesu tōgo ra tuun wa? A fe, aw ka Zeruzalemu dugumōgow bee hakiri yelema ni aw ta karan ye; aw fana b'a fe ka Yesu fagari kunko ben anw kan.» ²⁹ Piyeri ni ciraden tōw ka o jaabi, ko: «An ka kan ka Ala kan le mina, sani an ye mōgow kan mina! ³⁰ Aw ka Yesu min gbengben yiri ra k'a faga, an bemaw ta Ala ka o le lakunu ka bo saya ra. ³¹ Ala k'a korota a ta sebgaya ra ka a ke Kuntigi ye, ani Kisibaga*, janko Izirayelimōgow ye nimisa ka o ta jurumunw yafa sorō ale baraka ra. ³² Anw le kera nin kow seerew ye, ani Nin Saninman*, Ala be o Nin Saninman min di a kanminabagaw ma.»

³³ Kititigejama ka o kuma men minke, o dimina, k'a ke i n'a fo o bena ciradenw faga. ³⁴ Nka Farisiw* ta sariya* karamōgoba do tun be yi, o tōgo ye ko Gamaliyeli; mōgow bee tun be a bonya. Ale wurira ka lo kititigejama ce ma k'a fo ko o ye ciradenw labo kene ma folo. ³⁵ Ciradenw bonin ko a ko kititigejama mōgow ma ko: «Ne balema Izirayelimōgow, aw b'a fe ka ko min ke nin mōgow ra, aw ye aw yere korosi o ra de! ³⁶ Sabu a ma meen folo, ce do tun wurira yan, min tōgo tun ye ko Tedasi. Ale tun k'a yere ke kolonbagaba ye, fo mōgo keme naani nagon tugura a ko. Nka a laban o k'a faga, a ta mōgow bee janjanna; o ko banna o yoro ra yi. ³⁷ O ko fe, Galilekace do fana wurira tuun, ko Zudasi. Ale ta ko kera jamana mōgow jatewagati ra. Ale fana ka mōgo caman nege ka o tugu a yere ko. Nka o ka ale fana faga, a ta mōgow bee janjanna. ³⁸ O le koson, sisan, ne be nin le fo aw ye: aw kana nin mōgow ta kora siri aw nin kan tuun; aw ye o to o ye taga. Ni a kera ko o miiriya ni o kow bora mōgow le ra, a bena cen a yere ma lon do. ³⁹ Nka ni a kera ko a bora Ala yere le ra, aw tena se k'a cen fiyewu. Aw ye aw yere korosi, aw kana ban ka kere ke ni Ala yere ye.»

⁴⁰ Ayiwa, kititigejama mōgow sonna Gamaliyeli ta kuma ma. O ka ciradenw wele. O ka o bugo ni gbepe ye, k'a fo o ye ko o kana Yesu tōgo fo mōgo si ye tuun; o ko, o ka o labla ko o ye taga. ⁴¹ Ciradenw tagara ka bo kititigejama korō, o be nagarira k'a ye ko Ala ka o bonya la olugu kan, k'a to o ye olugu dogoya Yesu tōgo koson. ⁴² O bee n'a ta, o tun be mōgow karan lon bee, Alabatosoba konō, ani sow konō, k'a fo o ye ko Yesu le ye Kisibaga ye.

6

Baarakɛbaga wolonfla farara ciradenw kan

¹ Ayiwa, o wagati ra lanabagaw tun be cayara. Yahudiya gerekikanfɔbagaw ka Yahudiya heburukanfɔbagaw korɔfɔ, ko o tɛ olugu ta muso cɛ saninw jatera kosebɛ domuni ko ra.

² Karamɔgoden tan ni fla ka o mɛn minke, o ka lanabagaw bɛɛ lajennin wele k'a fɔ o ye ko: «Ni an ka Ala ta Kuma waajuri dabla, ka an ta baara kɛ domuni taran dɔrɔn ye, o tɛ bɛn. ³ O le kosɔn, an balemaw, aw ye mɔgɔ wolonfla janawoloma aw cɛ ra, o ye kɛ mɔgɔsɔbɛw ye, minw hakiri ka bon, ani minw fanin lo Nin Saninman* na; an bɛna olugu bla domuniko janabɔri ra. ⁴ An kɔni bɛna an ta baara kɛ Aladaari ni Ala ta Kuma waajuri ye.»

⁵ O kuma diyara jama bɛɛ ye. O ka mɔgɔ minw janawoloma, olugu flɛ: Etiyeni, ale tun ye lanamɔgɔ ye, a fanin bɛ Nin Saninman na, ani Filipe, ani Porokori, ani Nikanɔri, ani Timon, ani Parimenasi, ani Nikola min tun bɔra Antiyɔsi; ale tun bɛ Yahudiyaw ta diina le ra fɔlɔ. ⁶ O nana o mɔgɔ wolonfla yira ciradenw* na. Olugu ka Ala daari o ye, ka o boro la o kan ka dugawu kɛ o ye.

⁷ Ala ta Kuma tun bɛ sera yɔrɔ caman na. Lanabagaw tun bɛ cayara Zeruzalemu kosebɛ. Sarakalasebaga* caman fana tun bɛ sɔnna Kibaro Diman* kuma ma.

Yahudiyaw ka Etiyeni mina

⁸ Etiyeni fanin tun bɛ Ala ta nɛɛma ni a ta sebgaya ra. A tun bɛ kabakobaw ni tagamasiyenw kɛra mɔgɔw cɛ ra. ⁹ Mɔgɔ dɔw bɔra karanso dɔ ra min bɛ wele ko jɔn kunmabɔninw ta karanso. O mɔgɔw tun ye Sirenikaw, ani Alesandirikaw le ye; dɔw fana tun bɔra Silisi, ani Azi mara ra; o mɔgɔw nana kɛ Etiyeni sɔsɔ ye. ¹⁰ Nka Etiyeni tun bɛ kumana Nin Saninman* baraka ra ni hakiritigiya min ye, o tun tɛmɛna olugu ta hakiri dan kan, fɔ o ma se ka kuma kɛ ni Etiyeni ye. ¹¹ O kɛra minke, o ka mɔgɔ dɔw kɔnɔnɔsu ni wari ye Etiyeni kama. Olugu ko: «A ka kumajuguw fɔ cira Musa ma, ani Ala yɛrɛ ma!»

¹² O cogo ra, o ka jama ni cɛkɔrɔbaw ni sariya karamɔgɔw* lawuri Etiyeni kama. O ka Etiyeni mina fanga ra ka taga ni a ye kititigejama ja flɛ. ¹³ O nana ni mɔgɔ dɔw ye; olugu ka faninya la Etiyeni na k'a fɔ ko: «Tuma bɛɛ cɛ nin le bɛ kumajuguw fɔra Alabatosoba saninman ni cira Musa ta sariya* kama. ¹⁴ Sabu an k'a mɛn a da ra ko Nazaretikacɛ Yesu bɛna Alabatosoba ci, ani ko cira Musa ka landa minw di an ma, ko a bɛna o bɛɛ yɛlɛma.»

¹⁵ Kititigejama mɔgɔw ka o ja lo Etiyeni na, a pada kɛra o ja na i ko meleke dɔ ta.

7

Etiyeni ta waajuri

¹ Sarakalasebagaw kuntigiba* ka Etiyeni nininka ko: «Mogow ka min fo, yala a kera ten?» ² Etiyeni k'a jaabi ko: «Ne faw, ani ne balemaw, aw ye lamenni ke! Nworotigi Ala ka a yere yira an bemace Iburahima ra, k'a to Mesopotami jamana ra, sani a ye taga sigi Karan mara ra. ³ A k'a fo Iburahima ye ko: «Bo i ta jamana ra, ani i ta gbamogow ce ra. Ne bena jamana min yira i ra, i ye taga o yoro ra.» ⁴ Ayiwa, Iburahima wurira ka bo Kalidekaw ta mara ra, ka taga sigi Karan mara ra. A face sara tuma min na, Ala k'a labo Karan; an be jamana min na yan bi, a nana sigi o ra. ⁵ Nka Ala tun ma yoro si di a ma nin jamana konso k'a ke a ta ye, hali senlayoro. Nka Ala ka layiri ta a ye ko nin jamana bena ke a denw ta ye ale ko fe, k'a soro den tun te Iburahima yere fe o wagati ra. ⁶ Ala k'a fo a ye ko: «I ta duruja bena taga to lonanya ra jamana were ra. O jamana mogow bena o bla jonya ra ka o toro fo san keme naani. ⁷ Nka o bena ke siya min ta jonw ye, ne yere le bena kiti ben o siya mogow kan. O ko fe, o bena bo ka na Ala bato nin yoro ra yan*.» ⁸ O ko, Ala ka kenesigiri yira Iburahima ra, ka o ke ale ni Iburahima ta jennogonya tagamasiyen ye. O koson Iburahima nana Isiyaka soro minke, a ka a kenesigi a worolon tere seeginan. Isiyaka nana Yakuba soro, ale fana ka o kenesigi. Yakuba ka an bemace tan ni fla soro, ale fana ka olugu kenesigi.

⁹ «An bemace Yusufu pangboya ka an bema tow soro; o k'a fiyeere mogow dow ma, olugu tagara ni a ye Misiran. ¹⁰ Nka Ala tora Yusufu fe ka a bosi o torow bee ma. Ala ka hakiritigiya di a ma k'a ko diya Farawona ye, Misiran masace. Farawona k'a sigi Misiran jamana kuntigiya ra, k'a ke masaso jamogow ye. ¹¹ O wagatiw ra kongoba benna Misiran jamana bee kan, ani Kanaana* jamana bee. Sege tun bonyara kosebe. An bemaw tun te foyi sorora k'a domu.

¹² «Ayiwa, Yakuba nana a men ko domuni be sorora Misiran. A ka an bemaw ci ko o ye taga siman do san; o kera a sipaga folo ye. ¹³ A sipaga flanan na, Yusufu k'a yere yira a balemaw ra. O wagati le ra masace Farawona sorora ka Yusufu boyoro lon. ¹⁴ O ko, Yusufu ka mogow dow ci ka taga a face ni a somogow bee ta ka na ni o ye. O tun be mogow biwolonfla ni looru. ¹⁵ Yakuba tagara o cogo le ra Misiran. A tora Misiran fo ka na sa; an bemaw bee nana sa fana. ¹⁶ O sara minke, Iburahima tun ka kaburu min san Hamori

7:3 7.3 Nin kuma fora Damina 12.1. 15.13-14, ani Bori 3.12.

* 7:7 7.6-7 Nin kuma fora Damina

dencew fe Sikemu, o nana ni o ye ka na o suw don o yoro ra.

¹⁷ «Ayiwa, i n'a fo Ala tun ka layiri min ta Iburahima ye, o kewagati tun be surunyara; an ta siya bonyara, o cayara Misiran jamana ra. ¹⁸ O wagati le ra masace do were nana sigi Misiran jamana kunna; ale tun ma do lon Yusufu ta ko ra. ¹⁹ O masace ka an ta siyamogow janfa ni ceguya ye, ka an bemaw tooro; a tun be o jagboya k'a to o ye o ta denw to kene ma, janko denw ye faga. ²⁰ O wagati le ra cira Musa worora. A tun ce ka ji kosebe, k'a ko diya Ala yere ye. A face ni a bamuso k'a dogo k'a lamɔ bon konɔ fo karo saba. ²¹ O ko, o k'a bla kene ma fana; nka Farawona denmuso nana a ye, a ka a ta ka taga a lamɔ, k'a ke i ko a yere dence. ²² O cogo ra, Musa karanna Misirankaw ta lonniya bee ra. Baraka tun be a ta kumaw, ani a ta kewalew bee ra.

²³ «Musa si nana san binaani soro wagati min na, a k'a latige ko a be taga a balema Izirayelimogow fe. ²⁴ A tagara a ye ko Misirankace do be a balema do bugora. Musa ka a balemace deme ka Misirankace bugo k'a faga ka a balemace dimibo. ²⁵ A tun be Musa hakiri ra ko o cogo ra a balemaw bena a faamu ko Ala bena o kisi ale sababu le ra; nka a balemaw ma o faamu. ²⁶ O dugusagbe Musa tagara a balema dow soro kerera. A ko a be olugu sorona o ye ben kelen ma; a ko: <Aw ye jogon balemaw le ye; mun koson aw be jogon kere?> ²⁷ Nka min tun be a tojogon bugora, ale ka Musa mafiyenya, k'a fo ko: <Jon le ka ele sigi anw kunna ka i ke anw ta kititigebaga ye? ²⁸ Koni i t'a fe ka ne faga le fana i n'a fo i ka Misirankace faga cogo min na kunu?> ²⁹ Ce ka o kuma fo minke, Musa borira ka taga to fo Madiyan jamana ra. A ka dence fla soro o yoro ra.

³⁰ «San binaani temenin ko, ka Musa to kongokolon konɔ Sinayi kuru kere fe, meleke do ka a yere yira a ra yiritunin tasumaman do ra. ³¹ Musa ka o ye minke, o ko ka a kononɔban. A gbarara ko a b'a fe ka na minke, Matigi Ala kumana a fe k'a fo a ye ko: ³² <Ne le ye i bemaw ta Ala ye, Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ta Ala.> Musa siranna fo a be yereyere, a ma son ka a na korota k'a fe tuun. ³³ O ko, Matigi Ala ko Musa ma ko: <I ta sanbara bo i sen na, sabu i lonin be yoro min na nin ye, o ye yoro saninman le ye.> ³⁴ Ala k'a fo a ye tuun ko: <Ne ta mogow tooronin be cogo min na Misiran, ne ka o ye, ne ka o nunakan men fana. Ne jigira ka na o kisi ka bo jonya ra. Na, sisan ne be i ci ka taga Misiran.>

³⁵ «Ayiwa, Izirayelimogow tun banna o Musa min na k'a fiyenya ko: <Jon le ka ele sigi anw kunna ka i ke anw ta

kititigeɓaga ye, > Ala nana o Musa le ci k'a ke o kuntigi ye, ani ka o kisi ka bo Misiran jonya ra meleke sababu ra, meleke min tun ka a yere yira a ra yiritunin tasumaman ra. ³⁶ Ale Musa kelen le ka o labo Misiran jonya ra, ka tagamasiyenw ni kabakow ke Misiran jamana konɔ, ani o temeto Kogojiwulen ce ma, ani kongo konɔ ka se fo san binaani. ³⁷ O Musa kelen le k'a fo fana Izirayelimogow ye ko: <Ala bena cira do lana aw fe ka bo aw yere balemaw ce ra, i n'a fo ne.> ³⁸ Ala ka kuma barakamanw fo ale Musa le ye k'a lase an bemaw ma; o wagati ra mogow lajennin tun be kongo konɔ, meleke tun be kumana ale ni an bemaw fe Sinayi kuru kan.

³⁹ «Nka an bemaw ma son a ta kuma ma, o banna a ra, ka o hakiri yelema Misiran ta fenw fe; ⁴⁰ o k'a fo Haruna ye ko: <Batofen dow lalaga an ye, minw bena bla an ja ka taga; sabu nin Musa min ka an labo Misiran jamana ra, an te a yera, an ma o lon fen min k'a sorɔ.> ⁴¹ O cogo ra o ka misiden do bisigiya lalaga, ka saraka bo o batofen ye, ka nagari o yere boro ta fen lalaganin koson. ⁴² Nka Ala dimina o korɔ ka a ko di o ma, k'a to o ye tere ni karo ni lolow bato, i n'a fo a sebera ciraw ta kitabuwa ra cogo min na ko:

<Aw Izirayelimogow, aw be miiri ko aw ka began sarakaw ni saraka to minw bee bo kongokolon konɔ san binaani konɔ,

ko aw ka o bo ne le ye wa?

⁴³ Aw ma o sarakaw bo ne ye de,

nka aw ta jo min togo ye ko Moloki, aw ka o ta fanibon le ta,

ani lolo min togo ye ko Refan, aw ka olugu bisigiya le lalaga ka o bato.

O le koson ne bena aw bla ka taga fo Babiloni ko fe†.>

⁴⁴ «Ayiwa, ka an bemaw to kongokolon konɔ, jennogonya kesu ta fanibon tun be o boro; Musa tun ka o lalaga i n'a fo a tun fora a ye cogo min na, ko Ala ka min yira a ra, a ye a lalaga ka kapa ni o ye. ⁴⁵ O ko fe an bemaw nana o fanibon di o ta denw ma. Yosuwe le kera olugu pamogo ye ka taga ni o fanibon ye siya werew ta jamana ra; Ala tun ka o siyaw ghen ka bo o ta jamana ra, k'a di Izirayelimogow ma. Fanibon tora o fe fo ka na se Dawuda ta wagati ma. ⁴⁶ Dawuda ka neema sorɔ Ala fe fo a ka Ala daari ko a y'a to ale ye bon do lo Yakuba ta Ala ye. ⁴⁷ Nka Dawuda dence Sulemani le nana ke o bon lobaga ye.

7:37 7.37 Nin kuma fora Sariya 18.15,18. **7:40** 7.40 Nin kuma fora Bori 32.1,23. † **7:43** 7.43 Nin kuma fora Amosi 5.25-27. Moloki tun ye Kanaanakaw ta batofen do togo ye. Refan tun ye Babilonikaw ta batofen do ye.

48 «O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ boro ka bon min lɔ, Ala Kɔrɔtaninba tɛ sigi o kɔnɔ; i n'a fɔ cira k'a fɔ cogo min na ko:

49 «Sankolo ye ne ta masasiginan ye, dugukolo ye ne senblayɔrɔ ye; aw bɛ se ka bon juman le lɔ ne ye, walama yɔrɔ juman le bɛ yi tuun, min bɛ se ka kɛ ne laganfiyayɔrɔ ye?»

50 Ne le ma o fɛnw bɛɛ dan ni ne ta se bagaya ye wa?»

51 «Ayiwa, aw mɔgɔ murutininw, mɔgɔ jusukungbɛlenw, ani mɔgɔ torokungbɛlenw, aw bɛ Nin Saninman* sɔsɔ tuma bɛɛ, aw ni aw bɛmaw bɛɛ ka kan. 52 Cira juman le bɛ yi, aw bɛmaw ma min tɔɔrɔ? Minw ka Ala ta mɔgɔ terennin nako kibaro fɔ, aw ka olugu faga. Sisan aw nana o mɔgɔ terennin fana janfa k'a faga. 53 Aw le tun ka Ala ta sariyaw* sɔrɔ melekɛw sababu ra, o bɛɛ n'a ta, aw ma sɔn ka tagama o sariyaw kan.»

Etiyeni fagacogo

54 Yahudiyaw ka o kumaw mɛn minkɛ, o dimina fɔ o bɛ o jin jimi Etiyeni kama. 55 Nka Etiyeni fanin Nin Saninman* na, a k'a ja lɔ sankolo ra ka Ala nɔɔrɔ ye, ka Yesu lɔnin ye Ala kininboroyanfan fɛ. 56 A ko: «Ne ja bɛ sankolo dayɛlenin na, Min kɛra Adamaden ye*, ne ja bɛ o lɔnin na Ala kininboroyanfan fɛ.»

57 Kabini Etiyeni ka o fɔ, mɔgɔw ka kulekanba ci, ka o torow datugu; o kɔ, o bɛɛ girinna ka na ton Etiyeni kan, 58 k'a mina k'a sama ka taga ni a ye dugu kɔ fɛ, ka taga a bon ni kabakuru ye k'a faga. A fagabagaw tun ka o ta deregew bɔ ka o bla kanbelen dɔ kɔrɔ, min tɔgɔ tun ye ko Sɔli. 59 Wagati min na o tun bɛ Etiyeni bonna ni kabakuru ye, a ka Ala daari, ko: «Matigi Yesu, ne nin mina.» 60 O kɔ, a ka a kinbiri gban ka pɛrɛn k'a fɔ ko: «Matigi, i kana nin jurumun jate o kun.» Etiyeni ka o fɔ minkɛ, a sara.

8

Soli ka lanabagaw tɔɔrɔ

1 Sɔli fana tun sɔnna Etiyeni fagako ma.

O lon na, kɔni tɔɔrɔba sera lanabagaw bɛɛ ma Zeruzalemu; o tɔɔrɔ bonyakojugu fɛ, lanabagaw bɛɛ janjanna ka taga Zude mara ni Samari mara ra. Ciradenw* dɔrɔn le tora Zeruzalemu. 2 Alapasiranbaga dɔw ka Etiyeni ta ka taga a su don; o kasira kɔsɛbɛ Etiyeni ta saya kosɔn.

³ Nka Soli kōni tun b'a fε ka lanabagaw ban le pewu. A tun be taga don bonw kōnō, ni a ka lanabaga fεn o fεn ye, cε o muso o, a be o bεε mina fanga ra ka taga o bla kaso ra.

Filipe ka Kibaro Diman fō Samari

⁴ Lanabaga minw tun borira ka bō Zeruzalemu, olugu tun be yaalayaala yōrōw ra, ka Ala ta Kibaro Diman* waajuri ke. ⁵ O ra, Filipe tagara Samari dugu dō ra, ka taga Kisibaga* Yesu Kirisita ta ko waajuri ke o mōgōw ye. ⁶ Filipe tun be kabako minw kera, o dugumōgōw ka o kow men minke, ani dōw nana a ye fana minke, jama caman nana o toro malō ka Filipe ta kumaw lamēn kosebe. ⁷ Sabu Filipe tun be jinātōw ta jinaw gbēn ka bō o ra; jinaw tun be kulekanba ci ka bō jinātōw ra. A ka muruguw ni nabara caman keneya. ⁸ O kera nagariba ye o dugu kōnō.

⁹ Cε dō tun be o dugu kōnō kakōrō, o tōgō tun ye ko Simōn. A tun be jinamoriya ke fō ka Samarikaw bεε kōnōnōban. A tun be a yere kera kolōnbagaba ye. ¹⁰ Mōgō fitini fara mōgōba kan, bεε tun b'a flera, k'a lamēn; o tun b'a fōra ko: «Nin kōni ye Ala ta sebgaya yere le ye, sebgayaba.» ¹¹ O bεε tun b'a flε, k'a lamēn, sabu kabini wagatijan a tun be jinamoriyako minw kera, o tun ka o kōnōnōban. ¹² Nka Filipe ka Ala ta Masaya* ko ni Yesu Kirisita tōgō kibaro Diman fō o ye minke, o mōgōw sōnna Filipe ta kuma ma; cε fara muso kan, o bεε batizera. ¹³ Hali Simōn yere sōnna Ala ta Kuma ma. A batizera minke, a tora ni Filipe ye. Filipe tun be tagamasiyenw ni kabako minw kera, o tun k'a kōnōnōban kosebe.

Ciradenw ka Ala daari Samari lanabagaw ye

¹⁴ Ciradenw* tora Zeruzalemu k'a mēn ko Samarika dōw sōnna ka la Ala ta Kuma ra; o ka Piyeri ni Yuhana ci o fε. ¹⁵ Piyeri ni Yuhana sera Samari tuma min na, o ka Ala daari Samari lanabagaw ye, janko o ye Nin Saninman* sōrō. ¹⁶ Sabu Nin Saninman* tun ma jigi o mōgōw si kan fōlō; o tun batizera Matigi Yesu tōgō le ra dōrōn. ¹⁷ O ra, Piyeri ni Yuhana ka o boro la o kan minke, o ka Nin Saninman sōrō.

¹⁸ Ayiwa, Simōn k'a ye ko lanabagaw ka Nin Saninman sōrō ciradenw ta borolari fε minke, a ka wari di o ma, ¹⁹ k'a fō o ye ko: «Aw ye nin sebgaya di ne fana ma, janko ni ne ka ne boro la mōgō o mōgō kan, o tigi ye Nin Saninman sōrō.» ²⁰ Piyeri ko a ma ko: «Ele ni i ta wari bεε ye halaki jōgōn fε, sabu i b'a miiri ko Ala be fεn min di gbansan, i be se ka o sōrō ni wari ye.» ²¹ O kō, Piyeri k'a fō a ye ko: «Ele kōni nin tε nin ko ra, i ta sōrōta fana t'a ra, sabu i jusukun ma teren Ala na kōrō. ²² Nimisa i ta miirijuguw ra, ka Matigi

daari, janko naninyajugu minw be i jusukun na, a ye o yafa i ma, ni a be se ka ke; ²³ sabu ne k'a ye ko ele kono fanin lo nangboya ni kojugu ra, fo ka i siri ka i bla jurumun ta jonya ra.» ²⁴ Simoŋ ko Piyeri ni Yuhana ma ko: «Aw yere ye Matigi daari ne ye, janko aw ka min fo, o si kana ne soŋo.»

²⁵ Piyeri ni Yuhana ka seereya ke, ka Matigi ta Kibaro Diman fo mogow ye minke, o sekora ka taga Zeruzalemu; o tagato ka Kibaro Diman fo Samari dugumisenw caman na ka taga.

Filipe ni Etiyopikace fagama

²⁶ Matigi ta meleke do kumana Filipe fe, ko: «Wuri ka taga woroduguyanfan fe. Sira min be bo Zeruzalemu ka taga Gaza, i ye o sira ta; mogo te temena o sira kan tuun.» Filipe wurira o yoronin bee ra ka sira ta. ²⁷ K'a tagato to, a ka Etiyopikace do ye; o ce tun ye Etiyopi jamana masamuso Kandasi ta fagamaba do le ye. Ale le tun siginin be masamuso ta naforo bee kunna. O ce tun tagara Zeruzalemu ka taga Ala bato. ²⁸ A sekoto tun siginin be a ta sowotoro kono, a be cira Ezayi ta kitabu karanna. ²⁹ Nin Saninman* k'a fo Filipe ye ko: «Gbara sowotoro nin na.» ³⁰ Filipe borira ka gbara wotoro ra minke, a k'a ye ko o Etiyopikace be cira Ezayi ta kitabu karanna. Filipe k'a jininka ko: «I be min karanna, i ka o koro lon wa?» ³¹ O ce ka Filipe jaabi ko: «Ne be se k'a koro lon cogo di, ni mogo m'a yira ne ra?» A k'a fo Filipe ye ko a ye yelen ka sigi ale koro sowotoro kono. ³² A tun be yoro min karanna, o fle nin ye, ko:

«A tun kera i ko saga min minana ka taga a fagayoro ra, i n'a fo sagaden min te kasi a si kanbagaw boro, a ma foyi fo.

³³ O k'a mafiyenya, o ma son ka lo a ra ko jo b'a fe.

Jon be kuma a ta duruja ko ra?

Sabu o k'a faga k'a ta siya tunu dunuƙa ra.»

³⁴ Ayiwa, ce ka kuma ta, k'a fo Filipe ye ko: «Ne be i daari, a fo ne ye, cira be kumana jontigi ta ko le ra? A yere ko lo wa, walama mogo were ko lo?» ³⁵ O tuma Filipe ka kuma ta; a k'a damina o kuma yere ra ka Yesu Kirisita ko Kibaro Diman* fo a ye.

³⁶ Ka o tagato to, o tagara se ko do ma. Ce k'a fo Filipe ye ko: «Ji ye nin ye! Mun le be ne bari ka batize?» ³⁷ [Filipe k'a fo a ye ko: «Ni i be la Yesu ra ni i jusukun bee ye, i be se ka batize.» Ce ka Filipe jaabi ko: «Ne lara a ra ko Den min bora Ala ra* ko Yesu Kirisita lo.»] ³⁸ A ka sowotoro lalo; o fla bee jigira ji ra. Filipe k'a batize. ³⁹ O bora ji ra wagati

min na, Matigi Nin ka Filipe ta ka taga ni a ye. Ce ma Filipe ye tuun, nka a ka sira ta ka taga, a ninsɔndiyanin.

⁴⁰ Filipe kɔni nana a yere sɔrɔ Azɔti dugu le kɔnɔ. A bɔra yi ka taga Sezare. A tagatɔ, a temena dugu o dugu ra, a ka Kibaro Diman fɔ o bɛe ra ka taga.

9

Yesu k'a yere yira Soli ra

(Kewalew 22.3-16; 26.9-20; Galasikaw 1.1-16)

¹ Ayiwa, o wagati ra Soli belen tun be kankari lara Matigi Yesu ta karamɔgɔdenw ye, ko ni a ka min o min mina, a be o faga. A tagara sarakalasebagaw kuntigiba* fe, ² ko a ye sebe do di ale ma; a tun b'a fe ka taga o sebe di Yahudiyaw ta karanso kuntigiw ma Damasi dugu kɔnɔ, janko ni a ka mɔgo o mɔgo sɔrɔ yi min be o sirakura kan, ce fara muso kan, a ye o bɛe mina ka o siri ka na ni o ye Zeruzalemu.

³ Ka Soli tagatɔ, a surunyanin Damasi ra, yeelenba do barara ka bo sankolo ra ka manamana ka Soli lamini. ⁴ Soli bɔra ka ben dugu ma. A ka kumakan do men, ko: «Soli, Soli, mun koson i be ne tɔɔrɔra?» ⁵ Soli ko: «Ele ye jon ye, Matigi?» Kumakan ko: «I be min tɔɔrɔra, o ye ne Yesu le ye. ⁶ Ayiwa, wuri ka taga dugu kɔnɔ; i ka kan ka min ke, o bena o fo i ye yi.»

⁷ Soli tagamajogonw ja tigeninba lonin tora, o ma se ka kuma; olugu tun be kumakan menna, nka o tun ma mɔgo si ye. ⁸ Soli wurira ka lo; a ja tun yelenin lo, nka a tun te foyi yera. O k'a boro mina ka taga ni a ye Damasi dugu kɔnɔ. ⁹ Soli ka tere saba ke, a tun te yeri ke, a ma domuni ke, a ma ji min.

Ala ka Ananiyasi ci Soli fe

¹⁰ O wagati ra Yesu ta karamɔgɔden do tun be Damasi, o togo tun ye ko Ananiyasi. Matigi k'a yere yira a ra, k'a wele ko: «Ananiyasi.» A ko: «Naamu, Matigi.» ¹¹ Matigi ko a ma ko: «Wuri sisan ka sira ta, o be sira min wele ko Sira Terennin. I be taga Zuda ta so kɔnɔ. Ni i sera yi, i be ce do kopininka, a togo ye ko Soli, a bɔra Tarisi. A be Ala daarira sisan yere. ¹² K'a to Aladaari ra, Ala ka ce do yira a ra min togo ye ko Ananiyasi. A k'a ye ko o ce donna a fe bon kɔnɔ k'a boro la a kan, janko a ye yeri ke tuun.» ¹³ Ananiyasi ko: «E, Matigi, ce nin ka i ta mɔgo saninmanw tɔɔrɔ cogo min na Zeruzalemu, mɔgo caman ka o lakari ne ye. ¹⁴ A nana ni sebe do ye yan ka bo sarakalasebagaw* kuntigiw fe, ko mɔgo o mɔgo be i togo fora yan, a ye o bɛe mina ka o siri ka taga ni o ye.»

¹⁵ Nka Matigi k'a fɔ Ananiyasi ye ko: «Taga, sabu ne ka nin ce janawoloma k'a ke ne ta baarakeminan le ye, janko a ye ne togo waajuri ke siya were mogow* ni o ta masacew ye, ani Izirayelimogow ye. ¹⁶ Tɔɔɔ minw bɛna se a ma fana ne koson, ne bɛna o bɛɛ yira a ra.»

¹⁷ Ayiwa, Ananiyasi tagara; a tagara don bon kɔnɔ minke, a k'a boro la Soli kan, k'a fɔ a ye ko: «Ne balemaɛe Soli, Matigi Yesu min k'a yere yira i ra sira kan, ka i nato to yan, ale ka ne ci i fe, janko i ye yeri ke tuun, ani ka fa Nin Saninman* na.» ¹⁸ O yɔɔnɔnin kelen bɛɛ fen dow bora Soli nadenw na ka benben, i n'a fɔ jegɛfara; a ja yelera. A wurira, ka batize. ¹⁹ O ko, a ka domuni ke, ka baraka sɔɔɔ.

Soli tora Damasi ka tere dama ke ni Yesu ta karamogodenw ye.

Soli ka waajuri ke Damasi

²⁰ O wagati yere ra Soli ka ke waajuri ke ye karansow kɔnɔ, k'a fɔ o ye ko Den min bora Ala ra*, ko o ye Yesu le ye.

²¹ Mogo minw tun be a lamenna, olugu bɛɛ kɔnɔnɔbanna; o tun b'a fɔra ko: «Nin ce yere le tun te Yesu togo fɔbagaw tɔɔɔra Zeruzalemu wa? A nakun yere tun te yan, janko ka o mogow mina ka o siri ka taga ni o ye sarakalasebagaw* kuntigiw fe Zeruzalemu wa?»

²² O bɛɛ n'a ta, do le tun be farara Soli ta lanaya baraka kan ka taga ja; a ta waajuri cogo tun ka Yahudiyaw kɔnɔnɔfiri Damasi, sabu a tun b'a fɔra k'a gbeya ko Yesu ye Kisibaga* ye; o tun te se ka foyi sɔɔɔ k'a jaabi tuun.

²³ Ayiwa, tere dama temenin ko, Damasi Yahudiyaw ka janfa siri ko o be Soli faga; ²⁴ nka Soli bora o ta janfa kɔɔma. O tun be dugu dondaw bɛɛ kɔɔsi su ni tere, janko k'a sɔɔɔ k'a faga. ²⁵ Nka lon do su fe, Yesu ta karamogodenw ka Soli don segi do kɔnɔ k'a lajigi dugu kogo ko fe ni juru ye.

Soli tagara Zeruzalemu

²⁶ Ayiwa, Soli sera Zeruzalemu minke, a tun b'a fe ka kori karamogoden tow ra, nka olugu bɛɛ tun be siranna a ja, sabu o tun ma la a ra ko a kera Yesu ta karamogoden do ye can ra. ²⁷ O ra, Barinabasi tagara ni Soli ye ciradenw* fe; Soli ka Matigi ye Damasi sira kan cogo min na, ani Matigi kumana a fe cogo min na, ani Soli ka Yesu togo fɔ k'a gbeya mogow bɛɛ ja na ni jagbeleya ye cogo min na Damasi, Barinabasi ka o bɛɛ lakari ciradenw ye.

²⁸ K'a ta o wagati ra, Soli kera ciradenw tagamanogon ye Zeruzalemu; a tun be kuma kene kan, ka mogow waaju Matigi togo ra. ²⁹ Soli tun be to ka kuma, ani ka sɔsɔri ke ni Yahudiya gerekikanfɔbagaw fana ye; nka olugu fana tun

b'a fagayɔɔɔ jinina. ³⁰ Lanabaga tɔw nana bɔ o ko kala ma minke, olugu ka Sɔli lataga Sezare; o kɔ, o k'a lataga Tarisi.

³¹ Ayiwa, o wagati ra lanabagaw ta jenkuru* mɔgɔw tun bɛ hɛra ra Zude ni Galile ni Samari. O baraka tun bɛ bonyara, o tun bɛ tagama Matigi nasiran na; dɔw fana tun bɛ farara o kan lon o lon Nin Saninman* baraka ra.

Piyeri ka Ene kenɛya

³² Ayiwa, Piyeri tun bɛ yɔɔw bɛɛ yaalara ka lanabagaw flɛ; lanabaga minw bɛ Lida, a tagara olugu fana fɛ. ³³ A tagara a sɔɔ cɛ dɔ lanin bɛ bana ra kabini san seegi, a tɔgɔ ye ko Ene; a tun murugunin lo. ³⁴ Piyeri ko a ma ko: «Ene, Yesu Kirisita bɛ i kenɛya! I wuri ka i ta lanan lalaga i yɛɛ ye.» Ene wurira o yɔɔnin kelen bɛɛ ra. ³⁵ Lida dugumɔgɔw bɛɛ, ani Saron kenɛgbɛ mɔgɔw bɛɛ ka o ye minke, o sɔnna Matigi ma.

Piyeri ka Tabita su lakunu

³⁶ Ayiwa, lanabagamuso dɔ tun bɛ Zafa dugu kɔnɔ, a tɔgɔ tun ye ko Tabita, walama Dɔrikasi, gerekikan na; o kɔɔ ye ko dagbɛ. O muso tun bɛ kɔɔuman caman kɛ, ka fagantanw demɛ. ³⁷ Tabita nana bana, fɔ ka na sa. O k'a su ko, k'a ta ka taga a la bon dɔ kɔnɔ sankaso san fɛ. ³⁸ I n'a fɔ Zafa ni Lida cɛ man jan, Zafa karamɔgɔdenw k'a mɛn ko Piyeri bɛ sɔɔ Lida. O ka mɔgɔ fla ci ka taga Piyeri daari, k'a fɔ a ye ko: «Sabari ka na an fɛ sisan.» ³⁹ Piyeri wurira ka taga ni o ye. A sera yi minke, o tagara ni a ye bon kɔnɔ sankaso san fɛ. Muso cɛ saninw bɛɛ nana Piyeri lamini, ka to ka kasi. Ka Tabita janaman to ni o ye, a tun bɛ derege fitiniw ni deregeba minw lalaga, o ka o bɛɛ yira Piyeri ra. ⁴⁰ O tuma Piyeri ka mɔgɔw bɛɛ labɔ kenɛ ma, k'a kinbiri gban dugu ma ka Ala daari. O kɔ, a k'a ja yɛlɛma su fan fɛ k'a fɔ ko: «Tabita, i wuri!» Tabita k'a ja yɛlɛ; a ka Piyeri ye minke, a wurira ka sigi. ⁴¹ Piyeri k'a mina a boro ma k'a demɛ k'a lawuri. O kɔ, Piyeri ka lanabagaw ni muso cɛ saninw wele, ka Tabita janaman yira o ra. ⁴² Zafa dugumɔgɔw bɛɛ bɔra o ko kala ma. Mɔgɔ caman lara Matigi ra. ⁴³ Piyeri tora Zafa ka wagatijan kɛ; a tun bɛ cɛ dɔ ta so kɔnɔ, min tɔgɔ ye ko Simɔn, o tun ye gbologibaga le ye.

10

Mɛlɛkɛ kumana Kɔrineli fɛ

¹ Cɛ dɔ tun bɛ Sezare, min tɔgɔ tun ye ko Kɔrineli; sorasikuru min bɛ wele ko Itali sorasikuru, ale tun ye o sorasikuru kuntigiba dɔ ye. ² O cɛ tun ye Alapasiranbaga ye, ani Ala batobaga, a ni a ta somɔgɔw bɛɛ. A tun bɛ saraka

caman bɔ ka Yahudiya fagantanw sɔn, ka Ala daari tuma bɛɛ.

³ Ayiwa, lon dɔ wulada fɛ, Kɔrineli k'a ye ko Ala ta meleke dɔ nana don ale fɛ bon kɔnɔ, ka a wele ko: «Kɔrineli!»
⁴ Kɔrineli k'a ja lɔ meleke ra; a siranna. A ko: «Mun lo, Matigi?» Meleke k'a fɔ a ye ko: «I ta Aladaariw ni i ta sarakaw diyara Ala ye; Ala ka a hakiri to i ra. ⁵ Ayiwa, mɔgɔ dɔw ci sisan ka taga Zafa, ka taga cɛ dɔ wele ka na, min tɔgɔ ye ko Simɔn, ani a bɛ wele fana ko Piyeri. ⁶ A bɛ gbolologibaga dɔ ta so, o fana tɔgɔ ye ko Simɔn; o ta bon bɛ kɔgɔjida ra.»

⁷ Meleke min kumana Kɔrineli fɛ, o tagara minke dɔrɔn, Kɔrineli ka a ta baaraden fla wele, ani sorasice kelen, min tun ye a jɛnɔgɔn ye; o fana tun ye Alapasiranbaga ye.
⁸ Ayiwa, meleke ka kuma min fɔ, a ka o bɛɛ lakari olugu ye, ka o ci ka taga Zafa.

Ala ka ko minw yira Piyeri ra

⁹ O lon dugusagbɛ, o mɔgɔ saba tagatɔ, o surunyara Zafa ra minke, o wagati ra Piyeri tun yelenna biribon kunna ka Ala daari; o y'a sɔrɔ tere tun bɛ kuncɛ. ¹⁰ Kɔngɔ nana Piyeri sɔrɔ, a ko a bɛ domuni kɛ. Ka o to domuni labɛn na, Ala ka fɛn dɔ yira Piyeri ra. ¹¹ A ka sankolo dayelenin ye, ka fɛn dɔ ye i ko faniba dɔ, a sirinin bɛ a kun naani na, a bɛ jigira ka na dugu ma. ¹² Bɛgan suguya bɛɛ, ani dugukolo fɛn fofotaw, ani kɔnɔ suguya bɛɛ tun bɛ o fani kɔnɔ. ¹³ Kumakan dɔ ko Piyeri ma ko: «Piyeri, wuri ka dɔ faga k'a domu.» ¹⁴ Piyeri ko: «Ɔn-ɔn, Matigi, sabu ne ma fɛn nɔgɔnin, walama fɛn saninyabari si domu ka ye*.» ¹⁵ Piyeri ka o kumakan men tuun a sɔnaga flanan na, ko: «Ala k'a latige ko fɛn min saninyara, ele man kan ka o jate fɛn nɔgɔninw ye.» ¹⁶ O kuma fɔra ka se fɔ sɔnaga saba; o kɔ, o yɔrɔnin bɛɛ o faniba kɔrɔtara ka taga sankolo kɔnɔ.

¹⁷ Piyeri hakiri tun jagamina; a ka fɛn minw ye, a tun bɛ miirira o kɔrɔ ra. O wagati ra, Kɔrineli tun ka mɔgɔ minw ci, olugu nana se Zafa, ka Simɔn ta yɔrɔ kɔpininka; o ka yɔrɔ yira o ra minke, o tagara lɔ luda ra. ¹⁸ O ka weleri kɛ, ka jɔninkari kɛ ko: «Simɔn min bɛ wele ko Piyeri, ale bɛ yan le wa?» ¹⁹ Piyeri ka fɛn minw ye, a belɛn tun bɛ miirira o kɔrɔ ra minke, Nin Saninman* k'a fɔ a ye ko: «A flɛ, mɔgɔ saba bɛ i kɔpininkara kɛnɛ ma. ²⁰ Wuri ka jigi, ka taga ni o ye, i kana sigiya; sabu ne le ka o ci i fɛ.» ²¹ Piyeri jigira ka na o nɔ fɛ; a ko: «Aw bɛ mɔgɔ min yɔrɔninina, ne lo. Aw nakun ye juman le ye ne fɛ?» ²² O mɔgɔw ka Piyeri jaabi

* **10:14** 10.14 Piyeri ka nin kuma fɔ ka kaɓa ni cira Musa ta sariya le ye (Sarakalasebagaw 11.1-47).

ko: «Sorasikuntigi Kōrineli le ka an ci; mōgo terennin lo, a be siran Ala ja fana. Yahudiyaw bee be a tōgojuman fora. Ala ta meleke saninman dō ka a yere yira a ra k'a fō a ye ko a ye i wele ka na a ta so, janko ka i ta kumaw lamēn.»
 23 Piyeri ka o ladon so kōnō, ka siyōrō di o ma. O dugusagbe a tagara ni o ye. Zafa lanabaga dōw tagara ni o ye fana.

24 O lon dugusagbe, o sera Sezare. O y'a sōrō Kōrineli tun k'a ta somōgōw ni a teri janamanw lajen a ta so kōnō, ka Piyeri makōnō. 25 Piyeri dontō so kōnō, Kōrineli nana a kunben, ka a kinbiri gban Piyeri kōrō. 26 Nka Piyeri ka a lawuri k'a fō a ye ko: «I wuri, ne fana ye adamaden le ye.»
 27 Ka Piyeri to kuma ra ni Kōrineli ye, a donna bon kōnō ka mōgo caman lajennin yi. 28 Piyeri k'a fō o ye ko: «Aw k'a lōn ko ka kapa ni an ta sariya* ye, Yahudiya si man kan ka jenjōgōnya ke ni siya were mōgo* ye, walama ka don a ta so kōnō. Nka Ala k'a yira ne ra ko ne man kan ka mōgo si jate mōgo nōgōnin ye, walama mōgo saninyabari. 29 O le kosōn aw ka mōgōw ci ka taga ne wele minke, ne nana, hali ne ma sōsōri ke. Ayiwa, sisan ne be aw jininka: <Aw ka ne wele ka na kun juman le ra?> »

30 Kōrineli ka Piyeri jaabi ko: «Bi ye a tere naani ye, ka ne to Aladaari ra ne ta bon kōnō wulada fe nin wagati jōgōn na, ne barara ka ce dō lōnin ye ne ja kōrō, deregegebe be a kan na, a be manamanana. A ko ne ma ko: 31 <Kōrineli, i ta Aladaari minana; i ka kojuman o kojuman ke, Ala hakiri tora o bee ra fana. 32 Mōgo dōw ci ka taga Zafa, ka taga Simōn wele, min tōgo lara fana ko Piyeri. A be ce dō ta lu kōnō, o fana tōgo ye ko Simōn, a be gbolobaara ke, a ta lu be kōgōjida ra.> 33 O yōrōnin kelen bee ne ka mōgo dōw ci ka taga i wele; i nako pana. Ayiwa, sisan an bee lajennin fle yan Ala ja kōrō; Matigi ka fen o fen yira i ra, an b'a fe ka o lamēn.»

Piyeri ka waajuri ke Kōrineli ta so kōnō

34 O tuma Piyeri ka kuma ta k'a fō ko: «Can ra, ne k'a lōn sisan ko Ala te mōgo bō mōgo ra, 35 nka siya o siya ra, mōgo min be siran Ala ja, ka tagama terenninya kan, o tigi ko ka di Ala ye. 36 Ala ka a ta kuma lase Izirayelimōgōw ma, ka hera Kibaro Diman* fō o ye Yesu Kirisita baraka ra. Ale le ye mōgo bee Matigi ye; 37 Yesu ta kojaw kera cogo min na Zude jamana yōrō bee ra, k'a damina Galile, aw yere ka o kow bee lōn. O kow kera Yuhana ta waajuri ni a ta batizeri* kō fe. 38 Ayiwa, Ala ka Yesu Nazaretikace panawoloma cogo min na k'a fa Nin Saninman* na, ka sebgaya di a ma, aw ka o lōn. A tun be yōrōw yaalayaala, ka kojuman ke mōgōw ye, ani minw bee tun be Setana ta jōnya ra, a tun be olugu bee

kisi ka bɔ o jɔnya ra, sabu Ala tun bɛ ni a ye. ³⁹ Yesu ka ko o ko kɛ Yahudiyaw ta jamana ra, ani Zeruzalɛmu dugu yɛrɛ kɔnɔ, anw ye o kow seerew ye. O k'a mina k'a gbenben yiri ra k'a faga. ⁴⁰ Nka a saya tere sabanan, Ala ka a lakunu ka bɔ saya ra, k'a to a ye a yɛrɛ yira mɔgɔw ra. ⁴¹ Mɔgɔw bɛɛ m'a ye, nka Ala tun ka anw minw janawoloma kakɔɔ ka kɛ a seerew ye, anw le k'a ye, an minw ka domuni kɛ, ani ka minnin kɛ ni a ye, a kununin kɔ ka bɔ saya ra. ⁴² Yesu ka nin ci di anw ma ko an ye mɔgɔw waaju, k'a fɔ k'a gbɛɛya ko Ala ka Yesu le sigi k'a kɛ suw, ani janamanw ta kititigɛbaga ye. ⁴³ Ciraw bɛɛ kera seerew ye k'a fɔ ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la Yesu ra, o tigi bɛ jurumun yafa sɔɔ a tɔgɔ baraka ra.»

Nin Saninman jigira siya wɛrɛ mɔgɔw kan

⁴⁴ Ka Piyeri to o kuma ra, Nin Saninman* jigira a lamɛnbagaw bɛɛ kan. ⁴⁵ Yahudiya lanabaga minw tun ka Piyeri blasira, olugu kabakoyara k'a ye ko Ala ka Nin Saninman di, k'a lajigi siya wɛrɛ mɔgɔw* fana kan. ⁴⁶ Sabu o k'a ye ko o mɔgɔw bɛ kumana kan wɛrɛw ra, ka Ala bonya. ⁴⁷ O tuma Piyeri ko: «Mɔgɔ minw ka Nin Saninman sɔɔ i ko anw fana k'a sɔɔ cogo min na, yala an bɛ se ka olugu bari ko o kana batize ji ra wa?»

⁴⁸ O ra, Piyeri k'a latigɛ ko o mɔgɔw ye batize Yesu Kirisita tɔgɔ ra.

O kɔ, o ka Piyeri daari ko a ye tere dama kɛ o fɛ.

11

Piyeri ka Kɔrinɛli ta ko jafɔ Zeruzalɛmu lanabagaw ye

¹ Ciradenw* ni lanabaga minw bɛ Zude, olugu k'a mɛn ko siya wɛrɛ mɔgɔw* fana sɔnna Ala ta Kuma ma. ² O kosɔn tuma min na Piyeri kɔsegira ka na Zeruzalɛmu, Yahudiya lanabagaw ka Piyeri jaraki, ko: ³ «Ele sɔnna ka taga don siya kɛnɛsigibariw ta so kɔnɔ, fɔ ka domuni kɛ ni o ye!»

⁴ O tuma, kow tɛmɛna cogo min na, Piyeri ka o bɛɛ jafɔ o ye kelen kelen. ⁵ A ko: «Tuma min ne tun bɛ Zafa dugu kɔnɔ, lon dɔ, ka ne to Aladaari ra, Ala ka fɛn dɔ yira ne ra: ne ka fɛn dɔ ye, o fɛn tun bɛ i ko faniba dɔ, a sirinin bɛ a kun naani na, a bɛ jigira ka bɔ san fɛ; a nana se ne kɔɔ. ⁶ Ne k'a lalaga k'a flɛ minke, ne ka dugukolo bɛganw ni kongosogow ni fɛn fofotaw ni kɔnɔw ye o faniba kɔnɔ. ⁷ Ne ka kumakan dɔ mɛn; a ko ne ma ko: <Piyeri, wuri ka dɔ faga k'a domu.> ⁸ Ne ko: <ɔn-ɔn, Matigi, sabu fɛn nɔgɔnin walama fɛn saninyabari si ma don ne da ra ka ye fiyewu.> ⁹ Nka kumakan bɔra sankolo ra tuun a sipaga flanan na, ko: <Ala k'a latigɛ ko fɛn min saninyara, ele man kan ka o jate

fɛn nɔgɔninw ye.> ¹⁰ A kɛra ten ka se fɔ sijnaga saba; o kɔ, o faniba ni a kɔnɔfɛnw yɛlɛnna ka taga sankolo kɔnɔ.

¹¹ «O wagati kelen yɛrɛ ra, ne tun bɛ lu min kɔnɔ, mɔgɔ saba nana lɔ o lu donda ra, ko o ka olugu ci ne fɛ ka bɔ Sezare. ¹² Nin Saninman* k'a fɔ ne ye ko ne ye taga ni o mɔgɔw ye, ko ne kana sigiya. Balemace wɔɔɔ minw flɛ nin ye, olugu tagara ne blasira. An tagara don Kɔrinɛli ta bon kɔnɔ. ¹³ Ayiwa, Kɔrinɛli k'a fɔ an ye ko ale ka meleke lɔnin ye a ta bon kɔnɔ, ko meleke k'a fɔ a ye ko: <Mɔgɔ dɔ ci ka taga Zafa ka taga Simɔn wele, min tɔgɔ lara ko Piyɛri; ¹⁴ ele ni i ta gbamɔgɔw bɛɛ bɛna kisi cogo min na, ale le bɛna o sira yira aw ra.> ¹⁵ Ayiwa, ne ka kuma damina minke dɔɔn, Nin Saninman jigira o mɔgɔw kan i n'a fɔ a tun jigira anw kan cogo min na a damina ra. ¹⁶ O tuma, ne hakiri sɔɔra ka jigi Matigi ta kuma ra, ko: <Yuhana ka mɔgɔw batize ji le ra, nka aw kɔni aw bɛna batize ni Nin Saninman le ye.> ¹⁷ Ayiwa, anw minw lara Matigi Yesu ra, Ala ka fɛn min di anw ma, ni a nana o fɛn kelen di olugu fana ma, o tuma ne ye jɔn le ye k'a fɔ ko ne bɛ ban Ala sago ma?»

¹⁸ Ciradenw ni lanabaga tɔw ka Piyɛri ta kuma mɛn minke, o jusu sɔɔra ka suma, o ka Ala tando; o ko: «Can lo, Ala sɔnna k'a to siya wɛrɛ mɔgɔw* fana ye nimisa o ta jurumunw na, janko o ye janamanya sɔɔɔ.»

Antiyɔsi ta lanabagaw ta jenkuru

¹⁹ Etiyeni faganin kɔ, o ka lanabagaw tɔɔɔ kɔsɛbɛ. Lanabaga minw borira ka janjan o tɔɔɔw wagati ra, olugu dɔw tagara fɔ Fenisi, anɪ Sipere maraw ra; dɔw tagara Antiyɔsi. Nka olugu tun tɛ Ala ta Kuma fɔ mɔgɔ wɛrɛ ye ni Yahudiyaw dɔɔn tɛ. ²⁰ O bɛɛ n'a ta, o mɔgɔ dɔw tun bɔra Sipere ni Sireni ka na Antiyɔsi; olugu kumana siya wɛrɛ mɔgɔw* fana fɛ, ka Matigi Yesu ta Kibaro Diman* fɔ o ye. ²¹ Matigi ta sebgaya tun bɛ o lanabagaw kan; mɔgɔ camanba lara Matigi ra, ka sɔn Matigi ma.

²² O ko kibaroya sera Zeruzalɛmu lanabagaw ta jenkuru* mɔgɔw ma minke, o ka Barinabasi ci ka taga Antiyɔsi. ²³ Barinabasi sera Antiyɔsi minke, a ka Ala ta baraka ye lanabagaw kan minke, o ka a jusu diya. A ka lanabagaw ja gbɛleya ko o ye jija ka to Matigi ta sira kan. ²⁴ Barinabasi tun ye mɔgɔnuman le ye; a tun fara Nin Saninman* na, lanaya tun b'a jusu ra fana. Jama caman fana sɔnna Matigi ma.

²⁵ O kɔ, Barinabasi tagara Tarisi, ka taga Sɔli yɔɔɔpini. ²⁶ A ka Sɔli ye minke, a nana ni a ye Antiyɔsi. O ka san kelen dafanin kɛ, o bɛ to ka taga lajɛn ni lanabagaw ye; o ka mɔgɔ caman karan Matigi ta sira ra. Ka lanabagaw wele

ko Kirisita* ta mōgōw*, o dabōra Antiyōsi ta lanabagaw le ra.

²⁷ O lonw na, cira dōw tun bōra Zeruzalemu ka na Antiyōsi. ²⁸ O ra kelen tōgō tun ye ko Agabusi; ale wurira k'a fō Nin Saninman baraka ra ko kōngōba dō bēna ben dunuṇa yōrō bēe kan. O kuma nana ke can ye; o kōngōba kera Rōmu* masaceba Kolodi ta tere ra. ²⁹ O ra, Antiyōsi ta lanabagaw k'a latige ka kaṇa ni o bēe kelen kelen seko ye, ka o balemaw demē, minw ye Zude lanabagaw ye. ³⁰ O ka o le ke; o ka o fēnw don Barinabasi ni Sōli boro, ka taga o di Zude lanabagaw ta cēkōrōbaw ma.

12

Yakuba fagako ani Piyeri minako

¹ O wagati ra, masace Herodi* ka lanabaga dōw mina ka o tōrō. ² A ka Yuhana balemace Yakuba faga ni muru ye. ³ A k'a ye ko o diyara Yahudiyaw ye minke, a ko o ye Piyeri fana mina. O tun kera burufunubari janagbe* wagati ra. ⁴ Ayiwa, o ka Piyeri mina k'a bla kaso ra, ka sorasice naani sigiyōroma naani bla k'a kōrōsi; a tun b'a fe ka Piyeri ta kiti tige jama ṇa kōrō Jōnyaban janagbe* temenin kō. ⁵ Piyeri kōni tora kasobon kōnō yi; nka lanabagaw tun jijara Aladaari ra a ye.

Piyeri bōcogo kaso ra

⁶ Ayiwa, Herodi* tun labenna, ko ni dugu gbera, a bēna Piyeri ta kiti tige jama ṇa kōrō. O su fe, Piyeri tun bē sunōgōra sorasi fla ce ma, k'a sirinin to ni negejōrōkō fla ye. Sorasi dōw tun lōlōnin bē da ra, o bē kasobon kōrōsira. ⁷ Matigi ta meleke dō donna kasobon kōnō; yeelen dō manamanana kasobon kōnō. Meleke ka Piyeri bugōbugō a kerēn na k'a lakunu, k'a fō a ye ko: «Wuri jōona!» Negejōrōkō tigera ka bō a boro ra ka ben dugu ma. ⁸ Meleke ko: «I yere cēsiri, ka i ta sanbara don!» Piyeri ka o ke. Meleke ko a ma ko: «I ta deregeba don ka tugu ne kō!» ⁹ Piyeri bōra ka tugu meleke kō. A tun m'a lon ko meleke bē min kera ko o ye can le ye; a tun b'a miiri ko siko lo. ¹⁰ O tagara se kasobon kōrōsibagaw ta jenkuru fōlō ma; o temena o ra ka taga se jenkuru flanan ma, ka temē o fana ra ka taga se dondaba ma; o tun ye negekōn le ye, a nasinna dugukōnōyōrō ma. O donda yelera a yere ma o ṇa. O bōra ka sira dō ta; ka o tagatō to, meleke barara ka tunu Piyeri ma.

¹¹ Ayiwa, o tuma Piyeri hakiri sigira; a ko: «Sisan ne k'a ye ko can ra, Matigi le ka a ta meleke ci ka na ne bōsi Herodi

* 11:26 11.26 Kirisita ta mōgōw: Tubabukan na o ye keretiyeṇw ye.

boro, ani Yahudiyaw tun be kojugu minw jate minana, ka ne kisi o bee ma.»

¹² Piyeri hakiri sigira minke, a tagara Mariyamu ta so kono; Yuhana min be wele ko Marika, o bamuso lo. Lanabaga caman tun lajenna o yoro ra, o be Ala daarira.

¹³ Piyeri ka da gbasi; baaradenmuso min togo tun ye ko Roda, ale nana ko a bena da ye. ¹⁴ A k'a ye ko Piyeri kan lo minke, ninsondiya koson, sani a ye da ye Piyeri ye, a borira ka taga a fo tow ye ko Piyeri lonin be da ra kene ma. ¹⁵ Mogow ko a ma ko: «Ele kunkolo te yi!» Nka Roda k'a fo k'a gbeleya ko can yerere lo. O ko: «I b'a soro a ta meleke lo.» ¹⁶ Piyeri koni tun be da gbasira ye. O nana da ye ka Piyeri ye minke, o bee kononobanna.

¹⁷ Piyeri ka a boro korota, k'a fo ko o ye je. Matigi ka a labo kaso ra cogo min na, a ka o jafu o ye; a ko: «Aw ye taga a fo Yakuba* ni an balema tow ye.» O ko, a bora ka taga yoro were ra.

¹⁸ Ayiwa, dugu nana gbe minke, sorasiw bee hakiri jagamininba tun be jagon jininkara ko Piyeri kera cogo di le? ¹⁹ Herodi ka mogow dow ci ka taga Piyeri yoronini, nka o m'a ye. A ka sorasiw wele ka o jininka; o ko, a ko o ye olugu bee mina ka o faga. O ko, Herodi bora Zude ka taga Sezare, ka taga tere dama ke yi.

Herodi sacogo

²⁰ Herodi* tun diminin lo Tiri dugumogow ni Sidon dugumogow koru kosebe. O koson olugu ka jagon ye, ka ben kelen ma ka teriya don ni masace ta bon kunnasigibaga ye, min ye Bilatusi ye; o tagara masace fe ka taga a daari ko a ye sabari ka kere ban; sabu olugu ta jamana tun be domuni sorora ka bo masace ta jamana le ra.

²¹ O tun ka lon min sigi o kow janabari kama, o lon na Herodi ka a ta masaderege don, ka sigi masasiginan kan, ka kumabaw fo jama bee na. ²² Jama bee perenna, ko: «Nin ye Ala yere kan le ye, mogow kan te!» ²³ O yoronin kelen bee ra, Matigi ta meleke do ka bana bla Herodi ra, sabu a ma bonya la Ala kan; tumu donna a panaman na k'a faga.

²⁴ Ala ta Kuma koni tun be tagara na.

²⁵ Barinabasi ni Soli ka o ta cira ke ka ban tuma min na, o bora Zeruzalemu ka kosegi Antiyosi. O tagato, o tagara ni Yuhana ye, min be wele ko Marika.

13

Ala ka Barinabasi ni Soli janawoloma

* 12:17 12.17 Yakuba: ale ye Matigi Yesu balemace ye.

¹ Ciraw ni karamogow tun be Antiyosi lanabagaw ce ra: o tun ye Barinabasi ye, ani Simeyon min togo lara ko Cefin, ani Lusisi min bora Sireni, ani Manaheni min ni jamanatigi Herodi lamona jogon fe, ani Soli. ² Lanabagaw tun be sun don, ka Matigi bato; ka o to o ra, Nin Saninman* k'a fo o ye ko: «Aw ye Barinabasi ni Soli bla ne ye danna, janko ne ka o wele baara min kama, o ye o ke.» ³ Ayiwa, lanabagaw ka sun don, ka Ala daari, ka o boro la Barinabasi ni Soli kan ka soro ka o bla ka taga.

Barinabasi ni Soli ka waajuri ke Sipere

⁴ Nin Saninman* ka Barinabasi ni Soli ci o cogo le ra. O tagara Selesi; o ko, o donna kurun do konso o yoro ra ka taga Sipere. ⁵ O sera Salamisi minke, o ka Ala ta kuma waajuri ke Yahudiyaw ta karansow* konso. Yuhana min be wele ko Marika, ale tun be ni o ye ka o deme.

⁶ O ka Sipere jamana bee cetige ka taga se fo Pafosi. O ka Yahudiyace do ye, min tun be jinamoriya ke, k'a fo ko ale ye Ala ta cira ye; a togo tun ye ko Bari Yesu. ⁷ O ce tun be ni Sipere jamanatigi ye, min ye Seriyusi Polusi ye; Seriyusi Polusi tun ye moggo hakiritigi ye. A ka Barinabasi ni Soli wele, sabu a tun b'a fe ka Ala ta Kuma men o fe. ⁸ Nka o jinamoriye min togo tun ye fana ko Elimasi, gerekikan na, ale ka ke Barinabasi ni Soli soso ye; a tun b'a fe ka jamanatigi kunnacen, janko a kana la Ala ta kuma ra. ⁹ O tuma Soli, min be wele fana ko Poli, ale fanin Nin Saninman na, a ka a na lo jinamoriye ra k'a fle kosebe, k'a fo a ye ko: ¹⁰ «Ele min jusukun fara nanbara ni juguya suguya bee ra, ele setanamogo, kopuman cenbaga, i te Matigi ta sira terenninw yelemari dabra wa? ¹¹ A fle, Matigi bena a boro la i na kan, i na bena fiyen. I bena wagati dama ke, i tena tere yeelen ye.»

O yoronin bee Elimasi na finna, ka dibi don a na ra; a ka ke a boro yaalayaala ye, ka moggo jini k'a boro mina ka sira yira a ra.

¹² O ko minw kera, jamanatigi ka o ye minke, a lara Yesu ra; a ka Matigi ta karan min men, o k'a kononoban kosebe.

Poli ni Barinabasi ka waajuri ke Antiyosi Pisidi

¹³ O ko fe, Poli ni a tagamajogonw bora Pafosi, ka don kurun do konso ka taga Perizi, Panfili mara ra. Yuhana, min be wele ko Marika, ale bora o ko o yoro ra, ka seko ka taga Zeruzalemu. ¹⁴ Nka Poli ni Barinabasi koni bora Perizi ka taga Antiyosi, min be Pisidi mara ra. Nenekirilon* na, o tagara don karanso konso ka sigi. ¹⁵ O ka sariya kitabu ni ciraw ta kitabu kuma dow karan ka ban minke, karanso* kuntigiw ka moggo ci k'a fo Poli ni Barinabasi ye ko: «Ne

balemaw, ni kuma dɔ bɛ aw fɛ k'a fɔ jama ye ka o waaju, aw bɛ se ka kuma.»

¹⁶ O tuma Pɔli wurira ka lɔ, ka a boro kɔrɔta, k'a fɔ mɔgɔw ye ko: «Aw Izirayelimɔgɔw, ani aw minw bɛ Ala bato, aw ye lamenni kɛ! ¹⁷ An ta siya Izirayeli* ta Ala le ka an bɛmaw janawoloma, ka o caya, wagati min o tun bɛ Misiran jamana ra. O kɔ, a ka o labɔ o jamana ra ni a ta se bagaya ye. ¹⁸ A tora o fɛ kongokolon kɔnɔ ka o demɛ, ka o ta kow bɛɛ sɔnmɛna fɔ sanji binaani. ¹⁹ O kɔ, a ka siya wolonfla halaki, ka o siyaw gbɛn ka bɔ Kanaana* jamana ra, ka o jamana di an bɛmaw ma, ka a kɛ o ta ye, ²⁰ ka se fɔ san kɛmɛ naani ni san bilooru. O bɛɛ kɔ fɛ, a ka kuntigiw sigi Izirayeli kunna fɔ ka na se cira Samawilu ta wagati ma.

²¹ «O kɔ, an ta siya k'a fɔ Ala ye ko a ye masacɛ di olugu ma. Ayiwa, Boniyaminu ta gbamɔgɔ min tɔgɔ ye ko Kisi, Ala ka o dence Sawuli le kɛ o ta masacɛ ye fɔ san binaani. ²² Ayiwa, Ala nana Sawuli bɔ masaya ra wagati min na, a ka Dawuda kɛ o ta masacɛ ye. Ala ka nin seereyakuma fɔ ale ta ko ra, ko: <Ne ka Yese dence Dawuda sɔrɔ, ne diyanyamɔgɔ lo; a bɛna ne sago bɛɛ kɛ ka ja.> ²³ Ayiwa, Ala nana Kisibaga* di Izirayeli ma ka bɔ Dawuda ta duruja le ra, i n'a fɔ a tun ka a layiri ta cogo min na; o le ye Yesu ye. ²⁴ Nka sani o Kisibaga ye na, Yuhana tun kumana Izirayelimɔgɔw bɛɛ fɛ ka o waaju, ko o ye nimisa o ta jurumun na ka batize. ²⁵ Tuma min na Yuhana ta baara tun bɛ pini ka se a dan na, a tun b'a fɔra mɔgɔw ye ko: <Aw b'a bisigi ko ne ye jɔntigi le ye? Aw bɛ min makɔnɔna, ne tɛ o ye dɛ! Nka a flɛ, a bɛna na ne kɔ fɛ; ne man kan hali ka a ta sanbara juru foni ka bɔ a sen na.>

²⁶ «Ne balemaw, aw minw kɛra Iburahima ta durujaw ye, ani aw minw bɛ Ala bato, nin kisiri kuma fɔra anw le ye. ²⁷ Sabu Yahudiya minw bɛ Zeruzalɛmu, olugu ni o kuntigiw m'a faamu ko Yesu le ye Kisibaga ye; ciraw ta kuma min bɛ karan o ye Nenekirilon* o Nenekirilon, o ma o fana faamu. Nka o ka kiti tigɛ Yesu kan, k'a to o ciraw ta kumaw kɛra can ye. ²⁸ O ma jaraki si sɔrɔ a ra min bɛ se ka kɛ a fagasababu ye, o bɛɛ n'a ta, o ka Pilati daari ko a y'a faga. ²⁹ Ayiwa, o cogo ra, kuma minw tun sebera Kitabu kɔnɔ Yesu ta ko ra, o kumaw bɛɛ kɛra can ye. O kɔ, o k'a lajigi ka bɔ gbengbenyiri ra ka taga a su don kaburu dɔ kɔnɔ. ³⁰ Nka Ala k'a lakunu ka bɔ saya ra. ³¹ A kununin kɔ ka bɔ saya ra, minw tun kɛra a blasirabagaw ye ka bɔ Galile ka na Zeruzalɛmu, Yesu k'a yɛrɛ yira olugu ra lon caman na. O mɔgɔw le kɛra a seerew ye, k'a ta kuma fɔ Izirayelimɔgɔw ye. ³² Ala tun ka o Kibaro

Diman* min layiri ta an bɛmaw ye, anw yere nakun ye aw fe yan ka na o le fɔ aw ye. ³³ Ala ka o layiri dafa anw ye, anw minw ye an bɛmaw ta durujaw ye; o le kosɔn a ka Yesu lakunu ka bɔ saya ra, i ko a sebera Zaburu kitabu flanan na cogo min na, ko:

<Den min bɔra ne ra, ele lo;
ne kera i Fa ye bi.>

³⁴ Ala ka Yesu kunu minke ka bɔ saya ra, ko a te sa tuun fiyewu, a tun ka o le yira a ta kuma ra, ko:

<Ne ka layiri saninman minw ta Dawuda ye, layiri janamanw,

sigiya t'a ra, ne bɛna o fenw di aw ma.>

³⁵ O kosɔn a k'a fɔ kitabu dɔ were ra ko:

<I tena sɔn k'a to i ta mɔgɔ saninman su ye tori kaburu kɔnɔ.>

³⁶ Nka Dawuda min ka o kuma fɔ, ale ka baara ke a ta wagati ra ka ban tuma min na ka kapa ni Ala sago ye, a sara, a su donna ka taga fara a bɛmaw kan, a su torira. ³⁷ Nka Ala ka Yesu min lakunu ka bɔ saya ra, ale kɔni su ma tori. ³⁸ O le kosɔn, ne balemaw, aw ka kan k'a lon ko ale le baraka ra an be jurumun yafa waajuri ke aw ye. ³⁹ Aw ma se ka kisi ko minw bee ma cira Musa ta sariya* sababu ra, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la Yesu ra, o tigi be kisi o kow bee ma. ⁴⁰ O kosɔn aw ye aw yere korɔsi, janko ciraw ka kuma min fɔ, o kana na ban ka aw sɔrɔ, ko:

⁴¹ <A fle, aw minw be Ala ta kow bee mafiyenya, aw ye kɔnɔnɔban, o kɔ, aw ye halaki; sabu ne bɛna ko dɔw ke aw ta wagati ra, hali ni mɔgɔ dɔ nana o ko lakari aw ye, aw tena la a ra.> »

⁴² Ayiwa, Pɔli ni Barinabasi bɔtɔ karanso kɔnɔ, mɔgɔw ka o daari ko Nenekirilon* nata, o ye na kuma olugu fe o ko kelen na. ⁴³ Jama yeregenin kɔ, Yahudiyaw caman, ani Alapasiranbaga minw tun donna Yahudiyaw ta diina ra, olugu tugura Pɔli ni Barinabasi kɔ. Pɔli ni Barinabasi kumana o fe ka o ja gbɛleya ko o ye nɔrɔ Ala ta neema ra ni kan kelen ye.

⁴⁴ O Nenekirilon kunɔgɔn, dugumɔgɔw fanba bee nana lajen ka Matigi ta kuma lamɛn. ⁴⁵ Nka Yahudiyaw ka o jama ye minke, o nangboya ka o sɔrɔ. O ka Pɔli ni Barinabasi ta kuma sɔsɔ, ka o mafiyenya. ⁴⁶ Pɔli ni Barinabasi ka o kun gbɛleya k'a fɔ o ye, ko: «Ala ta Kuma tun ka kan ka fɔ aw Yahudiyaw le ye folɔ, nka i n'a fɔ aw banna a ra, k'a jate

13:33 13.33 Nin kuma fora Zaburu 2.7. **13:34** 13.34 Nin kuma fora Ezayi 55.3. **13:35** 13.35 Nin kuma fora Zaburu 16.10. **13:41** 13.41 Nin kuma fora Habakuki 1.5.

ko aw man kan ni janamanya banbari ye, ayiwa, sisan an bena taga siya were mōgōw* fε. ⁴⁷ Sabu Matigi ka o le fō an ye, ko:

«Ne Ala ka i sigi ka i ke siya were mōgōw ta yeelen ye, janko i ye kisiri kuma lase fō dunupa fan bεε ra.» »

⁴⁸ Kabini siya were mōgōw ka o kuma men, olugu bεε ninsōndiyara, ka ke Matigi ta kuma tando ye. Minw bεε tun janawolomara janamanya banbari kama, olugu bεε lara Yesu ra.

⁴⁹ O cogo ra Matigi ta kuma tun be fōra ka taga jamana yōrō bεε ra. ⁵⁰ Nka Yahudiyaw ka dugu musotōgōbatigi Alanasiranbagaw ni dugu mōgōbabaw kōnōnōsu. Olugu ka Pōli ni Barinabasi tōrō ka o gben ka bō o ta mara ra. ⁵¹ Nka Pōli ni Barinabasi bōtō, o ka o sennabuguri yuguyugu* o kan, ka bō ka taga Ikoniyoṃu. ⁵² Antiyōsi lanabagaw kōni jusu tun fara jagari ra, ani Nin Saninman* na.

14

Pōli ni Barinabasi ka waajuri ke Ikoniyoṃu

¹ Ayiwa, Pōli ni Barinabasi sera Ikoniyoṃu tuma min na, o donna Yahudiyaw ta karanso* kōnō. O kumana, fō k'a to Yahudiyaw caman, ani siya were mōgōw* caman kera lanabagaw ye. ² Nka Yahudiya minw tun t'a fε ka la Yesu ra, olugu tagara lanabagaw tōgōjugu fō siya were mōgōw ye, ka olugu kōnōnōsu lanabagaw kama. ³ O bεε n'a ta, Pōli ni Barinabasi tora Ikoniyoṃu ka wagatijan ke. O tun te siran ka kuma Matigi Yesu ta ko ra; Matigi tun be se bagaya di o ma ka kabakow ni tagamasiyenw ke, k'a yira ko o tun be waajuri min kera Ala ta nεema ko ra, ko o ye can ye. ⁴ Jama nana taran dugu kōnō: dōw kera ni Yahudiyaw ye, dōw kera ni ciradenw* ye.

⁵ Yahudiyaw, ani siya were mōgōw, ani o ta kuntigiw tun b'a fε ka ben Pōli ni Barinabasi kan, ka o bon ni kabakuru ye ka o faga. ⁶ Pōli ni Barinabasi nana bō o ko kala ma tuma min na, o borira ka taga Likahoni mara ra, Lisitiri ni Deribe ni o dafeduguw fan na. ⁷ O ka Kibaro Diman* fō o yōrōw ra.

Pōli ni Barinabasi ka waajuri ke Lisitiri

⁸ Cε dō tun siginin be Lisitiri, o cε tun te se ka lō a sen kan; a nabaraman le tun worora, a ma tagama ka ye. ⁹ O cε tun be Pōli ta kuma lamenna. Pōli k'a ja lō a ra k'a fε, k'a ye ko lanaya b'a fε, min sababu ra a be se k'a keneya.

13:47 13.47 Nin kuma fōra Ezayi 49.6. * **13:51** 13.51 Ka sennabuguri yuguyugu: Pōli ni Barinabasi b'a fε k'a yira ko olugu ta foyi te o dugumōgōw ta ko ra tuun (Marika 6.11).

¹⁰ Pɔli k'a fɔ a ye ni kanba ye, ko: «I wuri ka lo i sen kan!» A panna ka lo a sen kan, ka ke tagama ye. ¹¹ Kabini jama ka o ye, o bee perenna k'a fɔ Likahonikan na, ko: «E! An ta alaw yelemana ka ke adamadenw ye ka jigi ka na an fe.»

¹² O ka Barinabasi tɔgɔ la ko Zesi, ka Pɔli tɔgɔ la ko Herimesi*, sabu Pɔli le tun ye kumafɔbaga ye. ¹³ Zesi ta batoso tun be dugu donda ra. Mɔgɔ min tun ye Zesi ta sonnikebaga ye, ale ka misitoran dɔw mina ka yirifiyerenw mini o kan na, ka taga ni o ye Zesi ta batoso dondaw ra; ale ni jama bee tun b'a fe ka taga o faga, ka saraka bo Barinabasi ni Pɔli ye. ¹⁴ Nka Pɔli ni Barinabasi ka o kuma men minke, o ka o ta deregew mina ka o faran, ka bori ka jama kunben, ka peren k'a fɔ o ye ko: ¹⁵ «An balemaw, mun koson aw be nin ko kera? Anw fana ye aw boɔɔgɔnko adamadenw le ye. An nana Kibaro Diman* le fɔ aw ye, ko aw ye faran o batori fufafuw ra ka yelema ka Ala panaman bato, min ka sankolo ni dugukolo ni kɔgɔji dan, ani o konofenw bee. ¹⁶ Wagati temeninw na Ala tun ka siyaw bee to o ye o diyanya siraw tagama. ¹⁷ O bee n'a ta, Ala tun be a yere yira o ra ni kewaleɓuman caman ye: a be sanji di aw ma ka bo sankolo ra, ka aw ta simanw ja a wagati ra, ka aw ta domuniw caya, ka hera ni ninsondiya di aw ma.»

¹⁸ O ka o kumaw bee fɔ, nka o bee n'a ta, tun be jini ka dese ka mɔgɔw bari ka sarakaw faga o ye.

¹⁹ Ka o to o ra, Yahudiya dɔw bɔra Antiyosi, ani Ikoniyomu ka na jama kononosu; o ka Pɔli bon ni kabakuru ye, k'a fofɔ ka taga a bla dugu ko fe, sabu o tun b'a miirira ko a sara. ²⁰ Lanabagaw tagara lajen Pɔli kɔɔ minke, a wurira ka don dugu konɔ. O lon dugusagbe Pɔli ni Barinabasi bɔra ka taga Deribe.

Pɔli ni Barinabasi sekɔra ka na Antiyosi

²¹ Pɔli ni Barinabasi ka Kibaro Diman* fɔ Deribe dugu konɔ; mɔgɔ caman kera lanabagaw ye. O ko, o sekɔra ka taga Lisitiri, ka bo yi ka taga Ikoniyomu, ka sɔɔ ka taga Antiyosi, Pisidi mara ra. ²² O temeto, o ka lanabagaw ja gbɛleya, ko o ye jija ka to lanaya ra; o tun b'a fɔra o ye ko: «An ka kan ka sege caman sonmina folo, sani an ye don Ala ta Masaya* ra.»

²³ O ka pamɔgɔ dɔw panawoloma ka o sigi o jenkuruw bee kelen kelen kunna. O ko, o ka sun don ka Ala daari, ka o karifa Matigi ma, o lara Matigi min na.

* **14:12** 14.12 Gerekiw fe, Zesi le tun ye o ta alaw bee kuntigiba ye; Herimesi tun ye o ta alaw ta daramina ye.

²⁴ O kɔ, Pɔli ni Barinabasi ka Pisidi mara cɛtigɛ ka taga Panfili mara ra. ²⁵ O ka Ala ta Kuma fɔ Perizi, ka sɔrɔ ka taga Atali. ²⁶ O bɔra yi, ka don kurunba kɔnɔ ka taga Antiyɔsi, Siri mara ra. Lanabagaw tun ka Ala daari o ye ka o karifa Ala ta nɛɛma kɔrɔ o dugu le ra; o tun kɛra baara min kama, o tun ka o baara le dafa.

²⁷ Ayiwa, o sera Antiyɔsi minke, o ka lanabagaw lajɛn. Ala ka ko minw bɛɛ kɛ ni olugu ye, ani a ka lanaya sira dayɛle siya wɛrɛ mɔgɔw* ye cogo min na, o ka o bɛɛ lakari o ye. ²⁸ Pɔli ni Barinabasi tora ni lanabagaw ye ka wagatijan kɛ.

15

Lanabagaw ka jɔgɔnyeba kɛ Zeruzalemu (Galasikaw 2.1-9)

¹ Ayiwa, mɔgɔ dɔw bɔra Zude ka na Antiyɔsi, ka na lanabagaw karan, k'a fɔ o ye ko: «Ni aw ma kɛnɛsigi ka kapa ni cira Musa ta sariya ye, aw tɛ kisi.» ² Pɔli ni Barinabasi ma sɔn o kuma ma; o ko kɛra sɔsɔriba ye o ni o mɔgɔw cɛ. A laban, o k'a latigɛ ko Pɔli ni Barinabasi ni lanabaga dɔw ye taga Zeruzalemu ciradenw ni jamɔgɔw fɛ, ka taga o ko fɔ k'a yira o ra.

³ Ayiwa, lanabagaw ta jɛnkuru ka o ci ka taga. O tagato, o tɛmɛna Fenisi mara ni Samari mara ra. Siya wɛrɛ mɔgɔw sɔnna Ala ta Kuma ma cogo min na, o ka o lakari o yɔrɔw ta lanabagaw ye. O kumaw ka o balemaw ninsɔndiya kɛsɛɛ.

⁴ Ayiwa, o sera Zeruzalemu minke, lanabagaw ni ciradenw ni cɛkɔrɔbaw ka o kunbɛn. Ala ka ko minw bɛɛ kɛ ni olugu ye, o ka o bɛɛ lakari Zeruzalemu lanabagaw ye.

⁵ Nka Farisiw* ta jɛnkuru mɔgɔ minw tun kɛra lanabagaw ye, olugu dɔw wurira k'a fɔ ko siya wɛrɛ* mɔgɔ minw lara Yesu ra, ko jagboya lo olugu ye kɛnɛsigi, ani k'a fɔ o ye ko o ka kan ka Musa ta sariya* sira tagama.

⁶ Ayiwa, ciradenw* ni cɛkɔrɔbaw ka jɔgɔn lajɛn ka sigi ka o ko sɛgɛsɛgɛ. ⁷ O kuma kɛra sɔsɔrigbɛlɛn ye o ni jɔgɔn cɛ; o kɔ, Piyɛri wurira ka lɔ, k'a fɔ ko:

«Ne balemaw, aw yɛrɛ k'a lɔn ko Ala ka ne panawoloma aw cɛ ra kabini wagatijan, janko ne ye Kibaro Diman* fɔ siya wɛrɛ mɔgɔw ye, janko o ye Ala ta Kuma mɛn ka la Yesu ra. ⁸ Ala min bɛ mɔgɔ bɛɛ jusukunnakow lɔn, ale k'a yira ko a sɔnna o ma, o le kosɔn a ka Nin Saninman* di o ma, i n'a fɔ a k'a di an ma cogo min na. ⁹ O b'a yira ko Ala ma faranfasi si kɛ anw ni olugu cɛ; a ka o jusukun saninya lanaya sababu ra. ¹⁰ Ni a bɛ ten, mun kosɔn aw b'a fɛ ka Ala kɔrɔbɔ? An bɛmaw ni anw yɛrɛw ma se doni min kɔrɔ, mun kosɔn aw b'a fɛ ka o doni la lanabagaw kunna? ¹¹ Anw

lanin b'a ra cogo min na ko an kisira Matigi Yesu ta nɛɛma baraka ra, olugu fana ta bɛ ten le.»

¹² Jama bɛɛ jera. O ka Barinabasi ni Pɔli fana lamɛn; Ala ka kabakow ni tagamasiyɛn minw bɛɛ kɛ o fɛ siya wɛrɛ mɔgɔw cɛ ra, o ka o lakari jama ye. ¹³ Pɔli ni Barinabasi kumana ka ban tuma min na, Yakuba ka kuma ta k'a fɔ ko: «Ne balemaw, aw ye ne lamɛn. ¹⁴ Ala hakiri tora siya wɛrɛ mɔgɔw ra cogo min na, kabini a damina ra, ka dɔw janawoloma o cɛ ra ka o kɛ a yɛrɛ ta ye, Simɔn ka o bɛɛ lakari aw ye ka ban. ¹⁵ Ayiwa, o kuma ni ciraw ta kuma benna kelen ma, sabu a sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, ko:

¹⁶ «O kow kɔ fɛ, ne bɛna kɔsɛgi ka na tuun;

Dawuda ta bon min benna, ne bɛna o lɔ tuun.

Ne bɛna a tomokɔrɔw bɛɛ lawuri ka o laterɛn,

¹⁷ janko mɔgɔ tɔw bɛɛ ye Matigi jini,

o kɔrɔ ye ko ne ka siya wɛrɛ mɔgɔ minw bɛɛ wele ka kɛ ne ta ye.

¹⁸ Matigi ka o le fɔ. Ale le ka o kow yira kabini wagatijan.»

¹⁹ «Ayiwa, o kosɔn ne ta miiriya ra, siya wɛrɛ mɔgɔ minw sonna Ala ta Kuma ma, an man kan ka gbɛlɛya wɛrɛ la olugu kan tuun. ²⁰ Nka an ye sɛbɛ ci o ma k'a fɔ o ye ko bɛgan minw fagara jow kan, o kana o sogo domu, o kana jatɔya kɛ, o kana jufasogo domu walama k'a jori min. ²¹ Sabu kabini wagatijan, duguw bɛɛ ra, karansow kɔnɔ, o kow waajuri le bɛ kɛra ka kapa ni Musa ta sariya* ye Nɛnɛkirilon* o Nɛnɛkirilon.»

Sɛbɛ min cira siya wɛrɛ lanabagaw ma

²² Ayiwa, ciradenw* ni cɛkɔrɔbaw ni lanabagaw ta jɛnkuru bɛɛ benna a ra ko o ka kan ka mɔgɔ dɔw bɔ o cɛ ra, ka olugu fara Pɔli ni Barinabasi kan ka o ci ka taga Antiyɔsi. Zude min bɛ wele ko Barisabasi, o ka a le janawoloma, ani Silasi; lanabagaw tun bɛ o cɛ fla jate kɔsɛbɛ.

²³ Ayiwa, o ka o sɛbɛ don olugu boro, k'a fɔ ko:

«An balema lanabaga minw ye siya wɛrɛ mɔgɔw* ye, minw bɛ Antiyɔsi, ani Siri jamana ra, ani Silisi jamana ra, aw balema ciradenw ni lanabagaw ta jɛnkuru* cɛkɔrɔbaw le ka nin sɛbɛ ci aw ma. An bɛ aw fo. ²⁴ Anw k'a mɛn ko mɔgɔ dɔw bɔra an fɛ yan ka taga aw hakiri jagami ni kuma dɔw ye, fɔ ka hami bla aw ra, k'a sɔrɔ anw ma o ci. ²⁵ O kosɔn an benna kelen ma k'a latigɛ ko an bɛ mɔgɔ dɔw bɔ an cɛ ra ka olugu ci aw fɛ ni an balemace kanuninw Barinabasi ni Pɔli ye, ²⁶ olugu cɛ fla minw ka o nin bla farati ra an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ kosɔn. ²⁷ Ayiwa, o kosɔn an ka Zude ni Silasi ci; an ka min fɔ sɛbɛ kɔnɔ, olugu yɛrɛ da

bena o kuma kelen dantige aw ye. ²⁸ Sabu a diyara Nin Saninman* ye, ani anw fana ye ko an man kan ka doni wεε la aw kan tuun, ni nin fεn dama dama tε, an bε o min gbeleya aw ma. ²⁹ Ayiwa, began minw fagara jow kan, aw kana o sogo domu, ani aw kana jori min, aw kana jufasogo domu; aw ye faran jatoya ra. Ni aw bε se ka faran o kow ra, o ka pi. Ka an ben.»

³⁰ Ayiwa, o ka o mɔgɔw ci ka taga Antiyosi; o ka lanabagaw bεε lajen, ka o sεbε di o ma. ³¹ Lanabagaw ka o sεbε karan minke, o kumaw ka o ja gbeleya, ka o ninsondiya. ³² Zude ni Silasi fana tun ye ciraw ye; olugu ka ladirikan caman fɔ lanabagaw ye, ka o ja gbeleya, ka o ta lanaya baraka bonya. ³³ O tora ni o ye ka tere dama ke; o ko, lanabagaw ka dugawu ke o ye, ka o blasira ka taga o cibagaw fε. ³⁴ [Silasi k'a latige ka to Antiyosi.]

³⁵ Pɔli ni Barinabasi tora Antiyosi. O ni mɔgɔ dɔ wεrεw tun bε to ka lanabagaw karan, ka Matigi ta Kibaro Diman* waajuri ke.

Pɔli ni Barinabasi faranna ɲɔgɔn na
(Galasikaw 4.13-15)

³⁶ Tere dama temenin ko, Pɔli ko Barinabasi ma ko: «An temena dugu minw na ka Ala ta Kuma fɔ, a to an ye seko o yɔrɔw ra ka taga o yɔrɔw lanabagaw cogoya fε.»

³⁷ Ayiwa, o tagato, Barinabasi tun b'a fε Yuhana fana ye taga ni o ye, Yuhana min bε wele ko Marika. ³⁸ Nka Pɔli ma son o ma fiyewu; a ko, ko kun t'a ra Yuhana ye taga ni o ye tuun, sabu ka o to Panfili mara ra, a bɔra o ko, a ma to ni o ye ka baara laban. ³⁹ O ko kera sɔsɔriba ye o ni ɲɔgɔn cε; a laban o faranna ɲɔgɔn na. Barinabasi ka Marika ta, o donna kurun dɔ kɔnɔ ka taga Sipere. ⁴⁰ Pɔli ka Silasi ta ka taga; lanabagaw ka Ala daari o ye, ka o karifa Matigi ta nεema kɔrɔ. ⁴¹ O ka Siri jamana ni Silisi jamana yaala, ka lanabagaw karan ka o baraka bonya lanaya ra.

16

Timote farara Pɔli ni Silasi kan

¹ Pɔli ni Silasi tagara Deribe, ka bɔ yi ka taga Lisitiri. O ka lanabaga dɔ sɔrɔ Lisitiri, min tɔgɔ tun ye ko Timote; a bamuso tun ye Yahudiya lanabaga dɔ ye, a face tun ye Gereki ye. ² Lisitiri ni Ikoniyoɲu ta lanabagaw tun bε Timote tɔgɔɲuman fɔra. ³ O kosɔn Pɔli tun b'a fε ka Timote ke a baarakeɲɔgɔn ye. O cogo ra a ka Timote kenesigi*

* **16:3** 16.3 Kenesigiri tun tε Gerekiw fε; o kosɔn Timote denmisenman tun ma kenesigi.

Yahudiyaw koson, sabu o bee tun k'a lon ko Timote face ye Gereki le ye. ⁴ Ayiwa, o tagato, o temena dugu minw na, ciradenw* ni Zeruzalemu cekorobaw ka ko minw latige, o tun be o fo lanabagaw ye janko o ye o sira tagama. ⁵ Lanabagaw ta jenkuruw* baraka tun be bonyara lanaya ra; lon o lon do fana tun be fara o kan.

Ala ka Poli wele ka taga Masedoni

⁶ Ayiwa, Nin Saninman ma son Poli ni a tagamanogonw ye waajuri ke Azi mara ra minke, o ka Firizi mara ni Galasi mara cetige. ⁷ O surunyanin Misiya mara ra, o k'a latige ko o be don Bitini, nka Yesu ta Nin Saninman ma son o ma. ⁸ O ra, o ka Misiya mara cetige ka jigi ka taga Torohasi. ⁹ O lon su fe Ala ka fen do yira Poli ra: a ka Masedonikace do lonin ye, o b'a daarira k'a fo a ye ko: «Sabari ka na Masedoni ka na an deme.» ¹⁰ Kabini Poli ka o ye doron, an k'a latige ka taga Masedoni mara ra, sabu an k'a ye ko sigiya t'a ra, Ala le k'a yira an na ko an ye taga Kibaro Diman* fo o mogow ye.

Lidi lara Yesu ra Filipi (Filipikaw 1.1-11,27-30)

¹¹ An donna kurun do konon Torohasi, ka teren ka taga Samotirasi. O dugusagbe an tagara Nehapolisi. ¹² An bora yi ka taga Filipi, min ye Masedoni mara dugu folo ye; o yoro be Romu* masaceba ta fanga koron. An ka tere dama ke o dugu konon. ¹³ Nenekirilon* sera minke, an tagara dugu ko fe, koda ra, sabu an tun k'a men ko Alabatoyoron do be yi. An sera yi minke, an ka muso dow lajennin soro yi; an ka Ala ta Kuma fo olugu ye. ¹⁴ Kelen tun be o musow ra, min togon tun ye ko Lidi. Ale tun be bo Tiyatiri. A tun be fani wulenman songogbelenw le fiyeere. Alapasiranbaga tun lo. A tun be an lamenna; Matigi ka a jusukun dayele k'a to a ka Poli ta kuma faamu. ¹⁵ A batizera minke ale ni a ta lukonomogow, a ka an daari k'a fo an ye ko: «Ni aw lara a ra ko ne sonna Matigi ma can ra, o tuma aw ye na don ne ta so konon ka jigi ne fe.» A ka o fo k'a gbeleya kosebe.

Poli ni Silasi blara kaso ra Filipi

¹⁶ Lon do, an tun be tagara Aladaariyoron ra minke, jonsunguru do ka an kunben. Jina do le tun be o sunguru ra, min sababu ra a tun be lagberi ke, ka wari caman soro k'a di a matigicew ma. ¹⁷ O muso tora ka tugu an ni Poli ko, ka to ka peren k'a fo ko: «Nin mogow ye Ala Korotaninba ta baaradenw ye; kisiri be soro sira min na, o be o le fora aw ye.»

¹⁸ A k'a ke ten le lon caman. A laban, Pɔli nana dimi, ka yeɓema k'a fo o jina ye ko: «Ne b'a fo i ye Yesu Kirisita togo ra, ko i ye bo muso ra!» O yorɔnin kelen bee ra, jina bora. ¹⁹ O jɔnsunguru matigicew k'a ye ko o ta warisɔrosira cenna minke, o ka Pɔli ni Silasi mina ka taga ni o ye kititigebagaw fe jamalajenyoro ra. ²⁰ O tagara ni o ye Romu* kititigebagaw fe, k'a fo o ye ko: «Nin mogow be an ta dugu jagamina le. Yahudiyaw lo; ²¹ o be mogow karanna landa dow ra, anw Romukaw man kan ka son landa minw ma, an man kan ka a sira tagama fana.»

²² Ayiwa, jama ka o men minke, olugu fana murutira Pɔli ni Silasi kama. Kititigebagaw ko o ye Pɔli ni Silasi ta deregew sama ka bo o kan na, ka o bugo ni gberɛ ye. ²³ O ka o bugo kosebe minke, o ka o bla kaso ra, k'a fo kasobon korosibaga ye ko a ye o korosi kosebe. ²⁴ Kabini kasobon korosibaga ka o kuma men, a ka Pɔli ni Silasi bla fo kasobon kononoyoro ra, ka o senw don yiri ra.

Kasobon korosibaga lara Yesu ra

²⁵ Ayiwa, su cemanɛ ra, Pɔli ni Silasi tun be Ala daarira ka donkiri la ka Ala tando. Kasoden tow bee tun be o lamenna. ²⁶ Dugukolo barara ka yerɛyere kosebe fo ka kasobon jusiginanw yuguyugu; o yorɔnin kelen bee kasobon daw bee yelera o yere ma, kasodenw bee ta negejorokow tigetigera. ²⁷ Kasobon korosibaga kununa ka bo sunogo ra; a k'a ye ko kasobon daw bee yelera minke, a ka a ta muru sama ka bo ko a b'a yere faga, sabu a tun b'a miiri ko kasodenw bee borira ka bo. ²⁸ Nka Pɔli perenna ni fanga ye, ko: «I kana kojugu ke i yere ra, an bee be yan!»

²⁹ O tuma ra kasobon korosibaga ko o ye fitina mana ka na ni a ye; a teliyara ka don kasobon konɔ. A sirankojugu fe, a yerɛyere to tagara ben Pɔli ni Silasi sen korɔ. ³⁰ A ka Pɔli ni Silasi labo kene ma ka o pininka ko: «Ne korow, ne ka kan ka mun le ke, janko ka kisi?» ³¹ Pɔli ni Silasi k'a jaabi ko: «La Matigi Yesu ra, i bena kisi, i ni i ta denbaya.»

³² O ko, Pɔli ni Silasi ka Matigi ta kuma fo a ye, ani a ta somogow bee. ³³ O su wagati kelen yere ra kasobon korosibaga tagara Pɔli ni Silasi ta joriw ko. O yorɔnin bee ale ni a ta sokonmogow bee batizera. ³⁴ O ko fe, kasobon korosibaga tagara ni Pɔli ni Silasi ye a ta bon konɔ ka taga domuni di o ma. Ale ni a ta gbamogow bee jagarira kosebe, sabu o lara Ala ra.

Fagamaw ko o be Pɔli ni Silasi labla dogo ra

³⁵ Ayiwa, dugu gbera minke, kititigebagaw ka sorasi dow ci ka taga a fo kasobon korosibaga ye ko a ye Pɔli ni Silasi labla. ³⁶ Kasobon korosibaga ka o kuma fo Pɔli ye ko:

«Kititigεbagaw ka mɔgɔ dɔw ci ka n'a fɔ ko ne ye aw labla. Aw ye bɔ ka taga hera ra.» ³⁷ Pɔli k'a fɔ o sorasiw ye ko: «An minw ye Rɔmu jamanadenw ye, o ka an bugɔ jama bεε na na, k'a sɔrɔ an ta kiti ma tige; o kɔ, o ka an bla kaso ra. Sisan o b'a fε ka an labla dogo ra wa? O tε se ka ke fiyewu, fɔ olugu yεre le ye na ka na an labɔ.»

³⁸ O sorasiw sekɔra ka taga o kumaw fɔ kititigεbagaw ye. Olugu k'a mɛn minke ko Pɔli ni Silasi ye jamanaden dɔw ye, o siranna. ³⁹ O yεre nana yafa jini Pɔli ni Silasi fε ka o labla, k'a fɔ o ye ko o ye sabari ka bɔ dugu kɔnɔ. ⁴⁰ Pɔli ni Silasi bɔra kaso ra minke, o tagara Lidi fε. O ka lanabagaw ladi ka o ja gbεleya ka sɔrɔ ka taga.

17

Pɔli ni Silasi ka waajuri ke Tesaloniki (Tesalonikikaw fɔɔ 1; 2.1-16)

¹ Ayiwa, Pɔli ni Silasi tɛmɛna Anfipolisi, ani Apoloni fε, ka taga se Tesaloniki; Yahudiyaw ta karanso dɔ tun bε o dugu ra. ² Pɔli donna o karanso kɔnɔ, i n'a fɔ a tun bε deri k'a ke cogo min na; a kumana ni o yɔrɔ mɔgɔw ye kitabuw kɔnɔkumaw kan, fɔ Nɛnɛkiron saba. ³ Pɔli tun bε a fɔ o ye k'a yira o ra ko min kera Kisibaga* ye, ko o tun ka kan ka tɔrɔ, ka sa, ka kunu ka bɔ saya ra. A ko: «Ne bε Yesu min waajuri kera aw ye, ale le ye Kisibaga* ye.»

⁴ Yahudiya dɔw k'a ye ko o kuma ye can ye, olugu fana lara Yesu ra ka fara Pɔli ni Silasi kan. Gereki Alapasiranbaga caman fana lara Yesu ra, ani musotɔgɔbatigi caman.

⁵ Nka pangboya ka Yahudiyaw sɔrɔ; o ka dugu mɔgɔkunntan dɔw nεge ka olugu lajɛn, ka o kɔnɔnɔsu, ka mankan wuri ka dugu bεε pagami. O ka jɔgɔn cε ka taga Jason ta so kɔnɔ, ko o bε taga Pɔli ni Silasi mina ka na ni o ye jama ja kɔrɔ. ⁶ O ma taga Pɔli ni Silasi sɔrɔ yi minke, o ka Jason ni lanabaga dɔw mina ka olugu sama ka taga ni o ye fagamaw fε. O pɛrɛnna ko: «Aw y'a flε, mɔgɔ minw ka jamana bεε pagami, olugu le sera an fε yan fana. ⁷ Jason le sɔnna ka o lajigi a ta so kɔnɔ, k'a sɔrɔ o bε ko minw kera, o tε ben ni masaceba Sezari ta sariyaw ye, sabu o ko masace wεre bε yi, ko o ye Yesu ye.»

⁸ O kumaw ka jama ni fagamaw bεε hakiri pagami. ⁹ Jason ni tɔw ka wari le sara, fagamaw ka sɔrɔ ka o bla.

Pɔli ni Silasi ka waajuri ke Bere

¹⁰ Ayiwa, lanabagaw ka Pɔli ni Silasi lataga Bere o lon yεre su fε. O sera yi minke, o tagara don Yahudiyaw ta karanso* kɔnɔ. ¹¹ Bere ta Yahudiyaw kɔnɔ tun ka ji ka

tεμε Tesaloniki taw kan pewu. Ala ta Kuma lamenni tun ka di o ye haali. Pōli ni Silasi tun be fen o fen fō o ye, olugu yere tun be o segesege lon o lon k'a fe ni a bennin lo ni ciraw ta kuma ye. ¹² O Yahudiyaw caman lara Yesu ra; Gerekiw ce ra, musotogobatigi caman fana lara Yesu ra, ani ce caman. ¹³ Nka Tesaloniki Yahudiyaw nana a men minke ko Pōli ni Silasi be Ala ta Kuma fora Bere, o nana Bere dugumogow fana kononosu ka o lawuri Pōli ni Silasi kama. ¹⁴ Lanabagaw k'a ye ten minke, o yoronin bee o tagara ni Pōli ye kogojida ra ka taga kurunba do ta; Silasi ni Timote tora Bere. ¹⁵ Dow ka Pōli blasira ka taga se fo Ateni. Pōli blasirabagaw sekoto ka na Bere, Pōli ka cira fo o ye ko o ye taga a fo Silasi ni Timote ye ko o ye teliya ka na ale ko.

Pōli kumana Atenikaw fe

¹⁶ Ka Pōli to Ateni, a be Silasi ni Timote makonona, a k'a korosi k'a ye ko Ateni dugu fanin lo jow ra; o ko k'a jusu tooro kosebe. ¹⁷ O koson a tun be to ka taga karanso* ra ka taga kuma ni Yahudiyaw ye, ani siya were mogo* minw be siran Ala na. Lon o lon a tun be taga jamalajenyoro ra, ni a ka mogō minw soro yi, a be kuma olugu fe. ¹⁸ Epikuri* ta mogow, ani Sitoyiki† ta mogow ta lonnikεbaga dow nana kuma damina ni Pōli ye. Dow ko: «Ce kumacamantigi nin ko di de!» Dow fana ko: «A be i n'a fo a be batofenkura dow ta ko le fora.» O ka o fo, sabu Pōli tun be Yesu ko waajuri kera, ka suw kunuko fo.

¹⁹ O ka Pōli wele ka taga ni a ye dugu kiritigeyoro ra, yoro min ye Areyopazi ye, k'a pininka ko: «I nana ni karankura min ye, yala an be se ka do men o ra i fe wa? ²⁰ Sabu an be kuma minw menna i fe, o bee ye kumakura le ye an na na. O koson an b'a fe i ye o kow gbeya an ye.»

²¹ Ateni dugumogow, ani lonan minw be o ce ra, olugu tun be o ta wagati fanba bee ke kokuraw fori ni kokuraw lamenni le ra.

²² Pōli lonin tora kiritigeyoro ra k'a fo mogow ye ko: «Aw Atenikaw, ne k'a korosi k'a ye ko batofenw ko ka bon aw ma cogoya bee ra kosebe. ²³ Sabu ne yaalayaalato aw ta dugu konō, ne ka aw ta sonnikεyoroow bee korosi; ne ka aw ta sonnikεyoro do yere ye, a sebera min kan ko: «Mogo te batofen min suguya lon, o sonyoro le be nin ye.» Ayiwa, aw be min batora k'a soro aw m'a lon, ne yere nakun ye ka na o le ko fo aw ye. ²⁴ Ala min ka dununa ni a konofenw bee dan, ale min ye sankolo ni dugukolo Matigi ye, ale te

* **17:18** 17.18 Epikuri ta mogow: Olugu tun b'a fe ka o yere tanga tooro ma, ka dununa diyabo. † **17:18** 17.18 Sitoyiki ta mogow: Olugu ta pamogo togo tun ye ko Zeno. Olugu fe, adamaden ka kan ka a yere korosi, ani ka tooro kun a yere ra.

sigi adamaden boro ta batoso lalaganin kɔnɔ. ²⁵ Mɔgɔ boro fana tɛ baara kɛ a ye, k'a kɛ i n'a fɔ a mako b'a ra ko mɔgɔ ye a demɛ; sabu ale yɛrɛ le bɛ panamanya ni nɛnɛkiri ni fɛn bɛɛ di danfɛnw bɛɛ ma. ²⁶ A ka siyaw bɛɛ dan ka bɔ mɔgɔ kelen na, ka o sigi dugukolo fan bɛɛ ra, ka o ta wagati dantige, ka o sigiyɔrɔw danw yira o ra. ²⁷ A ka o kɛ janko mɔgɔw ye ale yɔrɔpini, ka jija k'a mɔmɔ ka a pini fɔ k'a sɔrɔ; o bɛɛ n'a ta, a yɔrɔ man jan an si ra. ²⁸ Sabu <ale le ka an dan, ka an panamanya, k'a to an bɛ se ka lamaga.> Aw ta dɔnkirilabaga dɔw fana ka o le fɔ ko: <An ye Ala ta denw le ye fana.>

²⁹ «Ayiwa, ni an ye Ala denw ye, o tuma an man kan k'a miiri ko Ala bɛ i n'a fɔ batofɛn tɔw, mɔgɔ yɛrɛ boro ka o minw lalaga ni sanin ye, walama warigbɛ, walama kabakuru, ka kaɲa ni o yɛrɛ ta miiriya ye. ³⁰ Ayiwa, Ala tɛ aw ta kolɔnbariya wagati ta kow jate tuun; nka sisan a b'a fɔ mɔgɔw bɛɛ ye yɔrɔ bɛɛ, ko o ka kan ka nimisa ka o kow dabla. ³¹ Sabu Ala ka lon dɔ sigi, lon min na a bena dunɲa bɛɛ lajennin ta kiti tige terenninya kan, ale yɛrɛ ta mɔgɔ panawolomani sababu ra; Ala ka ale le lakunu ka bɔ saya ra, janko mɔgɔw bɛɛ ye a lon ka la a ra ko Ala ka ale le panawoloma.»

³² Ayiwa, mɔgɔw nana suw kunuko kuma mɛn Pɔli da ra minke dɔrɔn, dɔw ka kɛ yɛrɛko ye a ma, k'a lɔgɔbɔ. Dɔw fana ko: «Lon wɛrɛ an bena a tɔ lamɛn i fɛ.» ³³ Pɔli bɔra o cɛ ra ka taga. ³⁴ O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ dɔw lara Yesu ra, ka fara Pɔli kan. Dugu kititigejama mɔgɔ kelen tun bɛ o ra, min ye Denisi ye, ani muso dɔ, min tɔgɔ tun ye ko Damarisi, ani mɔgɔ dama dama.

18

Pɔli sera Korɛnti

(Korɛntikaw fɔlɔ 1.1-9; 2.1-5; Korɛntikaw flanan 11.5-12; 12.12-13)

¹ O kɔ, Pɔli bɔra Atɛni ka taga Korɛnti. ² A ka Yahudiyace dɔ sɔrɔ yi, min tɔgɔ tun ye ko Akila; ale tun worora Pɔn mara ra. A naninkura tun lo ka bɔ Itali, ani a muso Pirisili, sabu masaceba Kolodi tun k'a fɔ ko Yahudiyaw bɛɛ ye bɔ Rɔmu*. Pɔli ka jɛnɲɔgɔnya don ni o ye. ³ I n'a fɔ o bɛɛ tun bɛ baara kelen le kɛ, Pɔli tora ni o ye, o ka baara kɛ ɲɔgɔn fɛ; o tun bɛ fanibonw le lalaga. ⁴ Nɛnɛkirilon* o Nɛnɛkirilon, Pɔli tun bɛ taga karanso* ra ka taga kuma ni Yahudiyaw ni Gɛrɛkiw ye, janko ka o ta miiriya yɛlɛma, o ye sɔn Matigi ma.

⁵ Nka kabini Silasi ni Timote nana ka bɔ Masedoni, Pɔli k'a ta wagati bɛɛ kɛ Ala ta kuma waajuri le ra. A tun b'a

fɔ Yahudiyaw ye k'a gbeya ko Ala ka Yesu le panawoloma k'a ke Kisibaga* ye. ⁶ Nka Yahudiyaw banna Pɔli ta kuma ma, k'a neni. Pɔli ka a ta derege yuguyugu o kan, k'a fɔ o ye ko: «Ni aw halakira, o ye aw yere nɔ le ye, o te ne ta sira ye tuun. Sisan ne be taga siya were mɔgɔw* le fe.»

⁷ Pɔli bɔra o yɔrɔ ra ka taga ce dɔ ta so, min tɔgɔ tun ye Titusi Yutusi; Alapasiranbaga tun lo. A ta bon tun be karanso* kere fe. ⁸ Ayiwa, karanso kuntigi Kiripusi lara Matigi ra, a ni a ta gbamɔgɔw bee. Korentika minw tun ka Pɔli ta kuma men, olugu caman lara Yesu ra fana; o ka o batize.

⁹ Ayiwa, lon dɔ su fe Matigi kumana Pɔli fe siko ra, k'a fɔ a ye ko: «I kana siran! Kuma, i kana je, ¹⁰ sabu ne be ni i ye; mɔgɔ si tena i mina ka kojugu ke i ra, sabu ne ta mɔgɔw ka ca nin dugu kɔnɔ.»

¹¹ O ra, Pɔli tora Korenti ka mɔgɔw karan Ala ta Kuma ra fɔ san kelen ni karo wɔɔrɔ.

¹² Nka ka Galiyɔn to Akayi jamanatigiya ra, lon dɔ Yahudiyaw benna kelen ma ka wuri Pɔli kama k'a mina ka taga ni a ye kititigeyɔrɔ ra. ¹³ O ko: «Ce nin be mɔgɔw hakiri yelemana, ko o ye Ala bato cogo were ra, min ni an ta sariya* te ben.»

¹⁴ Ayiwa, sani k'a to Pɔli ye a da yele ko a be kuma dɔrɔn, Galiyɔn ko Yahudiyaw ma ko: «Ni a tun kera ko nin ce tun ka ko benbari, walama kojuguba dɔ le ke, ne tun bena sigi ka aw Yahudiyaw ta kuma lamɛn kosebe. ¹⁵ Nka i n'a fɔ aw be jɔgɔn sɔsɔra kumaw le kosɔn, ani mɔgɔtɔgɔw, ani aw ta sariyaw ta kow, o tuma aw yere le ka kan ka o ko janabo. Ne te sɔn ka nin ko jɔgɔn kiti tige.» ¹⁶ Galiyɔn ka o labɔ kititigeyɔrɔ ra. ¹⁷ Kabini o kera, o bee ka Sositeni mina, min ye karanso kuntigi ye, ka ale bugɔ berebere kititigeyɔrɔ ja fe; Galiyɔn k'a ke i n'a fɔ ale yere ma o ye.

Pɔli sekɔra ka taga Antiyɔsi

¹⁸ Pɔli tora Korenti ka wogatijan ke belɛn. O kɔ, a ka sira daari lanabagaw fe; ale ni Pisisili ni Akila donna kurun kɔnɔ ka taga Siri jamana fan fe. Nka Pɔli tun ka dajuru ta Ala fe; o ra, a k'a kun li Sankere, o ka sɔrɔ ka taga. ¹⁹ O tagara se Efesi minke, Pɔli ka a tagamanɔgɔnw to o yɔrɔ ra. Ale yere tagara karanso* ra, ka taga kuma ni Yahudiyaw ye. ²⁰ Olugu ka a daari ko a ye to ni o ye ka wagati dama ke; nka Pɔli ma sɔn. ²¹ A ka sira jini o fe k'a fɔ o ye ko ni Ala sɔnna, ale bɛna sekɔ ka na o fe tuun. O kɔ, a bɔra Efesi ka don kurun kɔnɔ ka taga.

²² O tagara se Sezare minke, a bɔra ka taga Zeruzalemu ka taga lanabagaw fo; o kɔ, a tagara Antiyɔsi. ²³ A tora Antiyɔsi

ka wagati dama ke yi. O ko, a tagara Galasi mara ra, ka bo yi ka taga Firizi mara ra, ka lanabagaw karan, ka o baraka bonya lanaya ra.

Apolosi ka waajuri ke Efesi ani Korenti

²⁴ O wagati ra Yahudiyace do nana Efesi, min togo tun ye ko Apolosi; a tun bora Alesandiri. O ce tun be se kuma ra kosebe; a fana tun be kitabu kumaw lon kosebe. ²⁵ A tun karanna Matigi Yesu ta sira ko ra. A tun be jija ka Yesu ko fo mogow ye ka o karan ka ja ni a jusukun bee ye, nka a ta lonniya tun danna Yuhana Batizerikebaga ta karan doron le ma. ²⁶ A tun be kuma karanso* konog mogow bee ja na. Pirusili ni Akila ka a ta karan lamem minke, olugu k'a wele ka taga Matigi Yesu ta ko lalaga k'a fo a ye.

²⁷ Ayiwa, Apolosi tun b'a fe ka taga Akayi mara ra. Lanabagaw ka a ja gbeleya ko a ye taga; o ka sebe do ke k'a ci Akayi lanabagaw ma, ko o ye a minako ja. A sera yi minke, mogow minw lara Yesu ra Ala ta neema baraka ra, a ka olugu dema kosebe; ²⁸ sabu a tun be Yahudiyaw ta firiyorow yira o ra mogow bee ja na; a tun b'a yira o ra k'a gbeya, ko ka kapa ni kitabu ta kuma ye, Ala ka Yesu le panawoloma ka a ke Kisibaga* ye.

19

Poli ka waajuri ke Efesi

¹ Ayiwa, ka Apolosi to Korenti, Poli ka Azi mara kuryorow cetige ka taga se Efesi. A ka lanabaga dow soro yi. ² Poli ka o lanabagaw jininka ko: «Yala aw lara Yesu ra wagati min na, aw ka Nin Saninman* soro wa?» O ka Poli jaabi ko: «An yere m'a men ban ko Nin Saninman be yi.» ³ Poli ka o jininka tuun ko: «O tuma aw batizera batizeri* juman le ra?» O ka Poli jaabi ko: «Yuhana ta batizeri.» ⁴ Poli k'a fo o ye ko: «Yuhana ka mogow batize k'a yira ko o nimisara o ta jurumunw na; nka a tun b'a fo o ye ko min bena na ale ko fe, o ka kan ka la o ra; o ye Yesu le ye.»

⁵ O mogow ka o kuma men tuma min na, o ka soro ka batize Matigi Yesu togo ra. ⁶ O ko, Poli ka a boro la o kan minke, Nin Saninman jigira o kan; o ka ke kuma ye kan werew ra; Ala ka kuma don o da ra ka mogow waaju. ⁷ O bee tun be mogow tan ni fla jagon bo.

⁸ Poli tun be to ka taga karanso* ra ka taga Ala ta Masaya* Kibaro Diman* fo mogow ye k'a gbeya. A tun be cogo bee ke janko ka mogow ta miiriya yelema ka son Matigi ta kuma ma; a ka o ke ka se fo karo saba. ⁹ Nka o mogow dow ka o kun gbeleya, ka ban Poli ta kuma ma, ka to ka Matigi ta sira

ko mafiyenya jama ja koro. O ra, Pöli ka lanabagaw wele ka bo o koro, ka taga ni o ye Tiranusi ta karanso ra, ka to ka o karan o yoro ra lon o lon.

¹⁰ Pöli ka o ke fo san fla. O koson mogö minw bee tun be Azi mara ra, Yahudiyaw ni siya were mogow, olugu bee ka Matigi ta kuma men. ¹¹ Ala tun be kabakoba caman kera Pöli sababu ra. ¹² Hali fani, walama fanikunkurun minw tun magara Pöli fari ra, o tun be o la banabagatow kan; banabagatow tun be keneya, jinatow ta jinaw fana tun be bo o ra.

Seva dencew ta ko

¹³ Ayiwa, Yahudiya döw tun be yaalayaala, ko o be jinaw gben ka bo mogow ra; olugu nana a fo ko o be jinaw gben ka bo mogow ra ni Yesu togo ye. O tun b'a fora ko: «Ne b'a fo aw ye ko aw ye bo Yesu togo ra, Pöli be Yesu min ko waajuri kera!» ¹⁴ Yahudiyaw ta sarakalasebagaw* kuntigi min togo tun ye ko Seva, o dence wolonfla le tun be o baara kera. ¹⁵ Lon do, jina do ka o jaabi ko: «Ne ka Yesu lon, ne k'a lon fana Pöli ye mogö min ye. Nka aw ye jontigiw le ye?»

¹⁶ O jina tun be ce min na, o ce benna o kan. Ale kelen fanga gbiriyaara o bee ta ma. A ka o bugo fo ka o mandimi; o fari lakolon le borira ka bo bon konö. ¹⁷ O ko kibaroya sera Efesi dugumogow bee ma, Yahudiya ni siya were mogow bee; siranya ka o bee mina, mogow fana ka Matigi Yesu togo bonya. ¹⁸ O koson minw tun lara Yesu ra, olugu caman nana lo o ta kewalejuguw ra, ka o fo kene kan. ¹⁹ Minw tun be subagaya ke, olugu fana caman nana ni o ta sebew ye ka na o jeni mogow bee ja na. O ka o sebew songo jate mina k'a ye ko a benna warigbe waga bilooru le ma. ²⁰ O cogo ra, Matigi ta sebagaya baraka ra, Ala ta Kuma waajuri tun be tagara ja ni baraka ye.

Mankanba wurira Efesi

²¹ O kow bee ko fe, Pöli k'a latige Nin Saninman* baraka ra, ko a be teme Masedoni jamana ni Akayi jamana ra ka taga Zeruzalemu. A tun b'a fora fana ko: «Ni ne sera yi, ne ja ka kan ka taga la Romu* fana kan.» ²² A ka a ta baarakepogon fla bla a ja ka taga Masedoni, minw ye Timote ni Eratusi ye. Ale yere tora Azi mara ra ka wagati dama ke belen.

²³ Ayiwa, o wagati ra mankanba do wurira Matigi ta sira ko ra. ²⁴ Saninfagabaga do tun be yi, o togo tun ye ko Demetirisi; ale tun be Efesikaw ta jo musoman Aritemisi ta jobon bisigiyaw le lalaga ni warigbe ye, ka o fiyeere. Ale ni a ta baaradenw tun be wari caman soro o sababu ra.

²⁵ Ayiwa, o ce ka a ta baaradenw ni saninfagabaga werew lajen, k'a fo o ye ko: «Ne teriw, aw k'a lon ko an be an ta baro sorora nin baara le ra. ²⁶ Nka nin Poli be min kera, aw yere be o yera, aw fana b'a menna; Efesi dugu doron te, nka a be pini ka ke Azi mara bee ta ko le ye. A ka moggo caman le hakiri yelema, ka o kunnacen, k'a fo o ye ko moggo boro be batofen minw lalaga, ko o te batofen ye. ²⁷ Ayiwa, nin ko be se ka ke sababu ye ka an ta baara cen, nka o doron te; an ta jomusoba Aritemisi ta jobon ta ko le bena ke ko gbansan ye. Ni o kera, Azi mara ni dununa to bee be jo musoman min batora, o ta bonya bee bena bo a kan.»

²⁸ O kumaw fora minke, a lamembagaw dimina; o ka ke peren ye ko: «Efesikaw ta jo musoman Aritemisi le ka bon!»

²⁹ O mankan ka dugu bee jagami; Poli tagamanogon fla minw tun ye Gayusi ni Sitariki ye, minw tun ye Masedonikaw ye, o bee girinna olugu kan ka o mina ka taga ni o ye jamalajenyoro ra. ³⁰ Poli yere fana tun b'a fe ka taga jama ko, nka lanabagaw ma son. ³¹ Azi mara mogoba dow fana tun be yi, olugu tun ye Poli teriw ye. Olugu fana ka moggo dow ci Poli fe, k'a daari ko a kana taga jamalajenyoro ra. ³² O wagati ra mankan cayara jamalajenyoro ra. Dow tun be min fo, o ni tow ta tun te kelen ye. Jama fanba tun ma o lajenkun yere lon. ³³ Mogow ka o kow lakari ce do ye, min toggo tun ye ko Alesandiri. Yahudiyaw ka ale joni ka taga jama ja fe ko a ye kuma. Alesandiri ka a boro korota ko a be kuma jama fe. ³⁴ Nka o k'a ye ko Yahudiya lo minke, o bee jenna ka ke peren ye ko: «Efesikaw ta jo musoman Aritemisi le ka bon!» O tora o ra ka wagatijan ke.

³⁵ Dugu seberikebaga le nana jija ka jama mala; a k'a fo o ye ko: «Efesikaw, jontigi le m'a lon ko Efesi dugu le ye jomusoba Aritemisi ta jobon korosibaga ye, ani jo musoman yere ja min bora san fe ka ben? ³⁶ Moggo si te se ka o kow soso. O ra, aw ka kan ka aw jusu suma, aw kana foyi ke aw yere kun fe! ³⁷ Sabu aw bagara nin ce fla ma ka o mina ka na ni o ye, k'a soro o ma foyi sonya jobon konjo, o fana ma kumajugu fo an ta jomusoba ma. ³⁸ Ayiwa, ni Demetirisi ni a ta baarakepogonw b'a fe ka moggo do jaraki ko do ra, o tuma kititigelonw be yi, fagamaw fana be yi; o ye na ni a ko ye olugu fe. ³⁹ Walama ni ko were le be aw fe, aw be se ka na o ko yira an ta pogonyelon na. ⁴⁰ Ni o te, an ka mankanba min lawuri bi, o be se ka an jaraki o ra ko an b'a fe ka jama lamuruti; sabu ni o ka an pininka, an tena se ka jama lajenkun fo moggo ye.»

⁴¹ Ayiwa, dugu seberikebaga ka o kuma fo, ka jama labla.

20

Poli ka tagama min ke Masedoni ni Geresi
(Korentikaw folo 16.1-7; Romukaw 15.25-27)

¹ Ayiwa, mankan nana mala tuma min na, Poli ka lanabagaw wele ka o lajen. A kumana o fe ka o ladi, ka o ja gbeleya, ka soro ka sira jini o fe ko o be taga Masedoni. ² Poli temeto o yoro ra, a ka lanabagaw ja gbeleya ni ladirikan caman ye, ka soro ka taga Geresi jamana ra. ³ A ka karo saba ke yi. A nana laben ko a be kurunba do ta ka taga Siri jamana ra; nka a nana a men ko Yahudiya dow ka janfa siri a kama o yoro ra yi minke, a k'a latige ka seko ka na Masedoni. ⁴ Mogo minw tun be Poli blasirara, olugu fle nin ye: Pirusi dence Sopateri, ale tun bora Bere; Sitariki ni Sekundusi, olugu tun bora Tesaloniki; Gayusi, min tun bora Deribe; Timote ni Tisiki ni Torofime, olugu tun bora Azi mara ra. ⁵ Olugu blara an ja ka taga an kono Torohasi. ⁶ Burufunubari janagbe* temenin ko, an donna kurunba do kono Filipi; an ka tere looru ke tagama ra, ka taga o soro Torohasi. An ka logokun kelen ke yi.

Poli ta tagamalaban ka taga Torohasi

⁷ Logokun tere folo, an tun lajenna ka Matigi ta domuni ke jogon fe. Poli tun b'a fe ka taga o lon dugusagbe; a kumana lanabagaw fe ka meen fo ka taga se su cemance wagati ma. ⁸ An tun lajenna sankaso min kono, fitina caman tun mananin lo o bon kono. ⁹ Kanbelen do tun be ni an ye, min togo tun ye ko Etiyusi; ale tun siginin be bon finetiri dakun kan. Ale tora o yoro ra ka sunogo fo ka jina a yere ko. Poli kumana k'a meen minke, sunogo nana a magaya. A bora fo sankaso bon sabanan kunna ka na ben dugu ma. O nana a ta k'a ye ko a sara. ¹⁰ Poli jigira ka taga biri a kunna, k'a mina a boro fla ma, k'a fo an ye ko: «Aw hakiri kana jagami, a nin sekora a ma.»

¹¹ O ko, Poli yelenna; a ni lanabagaw ka Matigi ta domuni ke jogon fe. O ko, Poli kumana o fe tuun fo ka na teresun bo, ka soro ka taga. ¹² Etiyusi ta mogow k'a mina ka taga ni a ye so kono, a panaman. O ko ka lanabagaw jusu suma.

Poli bora Torohasi ka taga Mile

¹³ Ayiwa, anw donna kurun kono ka bla Poli ja ka taga se Asosi. An tun ka kan ka taga Poli ta kurun kono o yoro le ra, sabu ale yere tun k'a latige ko a be taga Asosi a sen na. ¹⁴ A tagara an soro Asosi wagati min na, an k'a ladon an fe kurun kono ka taga Mitileni. ¹⁵ An bora o yoro ra lon min na, an nana se Kiyosi kere fe o lon dugusagbe. O dugusagbe flanan an sera Samosi. O dugusagbe sabanan an sera Mile.

¹⁶ Pɔli tun b'a fe ka teme Efesi kere fe; a tun t'a fe ka lo yi tuun, janko a kana na meen ka teme Azi mara ra. A tun korɔtora ka se Zeruzalemu, janko ni a be se ka ke, a ye taga Pantekoti* lon kunben yi.

Pɔli ka Efesi lanabagaw ta cekorɔbaw ladi

¹⁷ Pɔli tora Mile ka cira bla ka taga Efesi lanabagaw ta jenkuu cekorɔbaw wele ka na. ¹⁸ O nana minke, a k'a fo o ye ko: «Kabini lon folo min na ne ka ne sen bla Azi mara ra, ne tun be tagama cogo min na aw ce ra wagati bee, aw yere ka o lon. ¹⁹ Ne ka ne yere majigi wagati bee ka baara ke Matigi ye, ka tooro fo ka jaji bo; Yahudiyaw fana ka janfa siri ne kama wagati caman, ka sege caman lase ne ma. ²⁰ O bee n'a ta, aw ta nafa be fen o fen na, ne ma o si dogo aw ma; ne ka aw karan jamayorow ra, ka aw karan aw yere ta sow konɔ, ²¹ k'a fo mogow bee ye k'a gbeleya, Yahudiya fara siya were mogow* kan, ko o ye nimisa o ta jurumunw na ka son Ala ma, ka la an Matigi Yesu ra.

²² «Ayiwa, sisan a fle, Nin Saninman be ne jagboya ka taga Zeruzalemu; nka min bena taga ne sorɔ yi, ne te o lon. ²³ Ne be teme dugu o dugu ra, Nin Saninman yere b'a yira ne ra ko kasorabla ni toorow be ne ja. ²⁴ Nka ne te ne ta saya, walama ne panaman jate fenba ye. Min ka gbelen ne ma, o ye ko ne ye ne ta tagama ke ka se a dan ma, ani Matigi Yesu ka baara min karifa ne ma, ne ye o ke ka dafa, ka Ala ta neema Kibaro Diman* ko fo mogow ye.

²⁵ «Ayiwa, ka a ta bi ra, ne ka Ala ta Masaya* waajuri ke aw min o min ce ra yan, ne k'a lon ko aw si ja tena la ne kan tuun. ²⁶ O koson ne b'a fo aw ye k'a gbeleya bi, ko aw ra ni min firira, o ye o tigi yere no le ye. ²⁷ Sabu Ala sago ye min ye aw ta kisiri ko ra, ne ka o bee fo aw ye, ne ma foyi dogo aw ra.

²⁸ «Ayiwa, aw ye aw yere korosi; Nin Saninman ka aw bla sagakuru min kunna, aw ye o fana korosi ka ja; aw ye aw janto Ala ta jenkuu ra, a ka min kunmabo ni a yere jori ye. ²⁹ Ne yere k'a lon ko ni ne tagara, mogolafiribaga dow bena don aw ce ra i ko warajuguw be don sagaw ce ra cogo min na; o tena sagaw to. ³⁰ Mogow dow bena wuri hali aw yerew ce ra yan ni faninyakuma dow ye, ka lanabagaw lafiri, ka o tugu o yere ko. ³¹ O ra, aw ye aw yere cogoya lon; aw ye aw hakiri to a ra ko ne ka san saba ke aw ce ra, ka aw bee kelen kelen ladi su ni tere, fo ka jaji bo aw koson.

³² «Ayiwa, sisan ne be aw karifa Ala ma, ani a ta neema kuma ma. Ale le be se ka aw baraka bonya lanaya ra; a ka fen min layiri ta aw ye, a bena o di aw ma, ani a ta mogow panawolomaninw bee.

³³ «Ne ma jabo mogo si ta wari fe, walama mogo ta sanin, walama mogo ta faniw. ³⁴ Aw yere k'a lon ko ne yere boro le ka baara ke ka ne ni ne tagamajogonw bee mako ja.

³⁵ «Ne k'a yira aw ra cogo bee ra ko an ka kan ka baara ke ten le, ka desebagatow deme, ani ka an hakiri jigi Matigi Yesu ta kuma ra, ko: <Dugawu be sonni le ra ka teme sorori kan.> »

³⁶ Ayiwa, Poli ka o kuma fo ka ban minke, a ka a kinbiri gban ka Ala daari ni lanabagaw bee ye. ³⁷ Lanabagaw bee kasira kosebe Poli tagako ra; o ka a fo ni kanuyafori ye. ³⁸ Poli tun k'a fo minke ko o si ja tena la ale kan tuun, o kuma le tun ka o jusu kasi kosebe. O ko, o tagara Poli blasira kurunda ra.

21

Poli tagacogo Zeruzalemu

¹ Ayiwa, an ni lanabagaw nana faran jagon na tuma min na, an donna kurun konon, ka teren ka taga Kosi. O dugusagbe an sera Rodi, ka bo yi ka taga Patara. ² An ka kurunba do soroyi, o tun be tagara Fenisi mara ra; an donna o konon ka taga. ³ An surunyara Sipere jamana ra; an tun be o jamana yera, nka an k'a to an numanboroyanfan fe ka taga Siri jamana fan fe. Kurunba tagara lo Tiri, sabu doni minw tun be kurun konon, o tun ka kan ka jigi o dugu le ra.

⁴ An ka lanabaga dow soroyi Tiri; an ka tere wolonfla ke ni olugu ye. Tawo minw tun bena Poli soroyi Zeruzalemu, Nin Saninman tun ka o yira o lanabagaw ra, o koson o k'a fo Poli ye ko a kana taga Zeruzalemu. ⁵ An tun ka kan ka tereda minw ke, o dafara minke, an ka sira mina; lanabagaw bee bora, o ni o ta musow ni o ta denw, ka taga an blasira, ka bo ni an ye fo dugu konon. An bee ka an kinbiri gban jida ra yi, ka Ala daari. ⁶ O ko, an ka fori di jagon ma minke, an donna kurun konon; olugu sekora ka taga o ta so.

⁷ An bora Tiri ka taga Pitolemasi; o kera an ta tagama dan ye. An tagara o yoro lanabagaw fo, ka tere kelen ke ni o ye. ⁸ O dugusagbe an tagamana ka taga Sezare. An tagara Kibaro Diman fobaga Filipe ta so konon; lanabagaw tun ka ce wolonfla minw janawoloma Zeruzalemu, ale tun ye o ra kelen ye. An jigira ale ta so. ⁹ Denmuso sunguru naani tun be Filipe fe, Ala tun be kuma don olugu da ra ka mogow waaju. ¹⁰ An ka tere dama ke Filipe ta so; lon do, cira do nana ka bo Zude; o togo tun ye ko Agabusi. ¹¹ O ce nana an fe, ka na Poli ta kurusijara ta ka a yere senw ni a borow siri ni o ye, k'a fo ko: «Nin Saninman ko: <Nin kurusijara

ye mōgō min ta ye, Yahudiyaw bena o tigi mina Zeruzalemu k'a siri nin cogo le ra, ka a don siya were mōgōw* boro. »

¹² Kabini an ka o kuma men, an ni o yōrō lanabagaw bēe ka kē Pōli daari ye ko a ye sabari a kana taga Zeruzalemu.

¹³ Pōli ko: «Aw kana kasi ten, ka ne jusu kasi. A kana dan kasorabla dama ma, hali ni ne ka kan ka sa Zeruzalemu, Matigi Yesu tōgō kosōn, ne sōnna o ma.»

¹⁴ An k'a ye ko Pōli t'a fē k'a ta miiriya bō Zeruzalemu taga kan minke, an jera. An ko: «Min ye Matigi sago ye, o ye kē.»

¹⁵ An ka o wagati kē Sezare minke, an ka an yere laben ka taga Zeruzalemu. ¹⁶ Sezare lanabaga dōw tagara an blasira. O tagara ni an ye cē dō ta so, min tōgō ye ko Minasōn. Ale bē bō Sipere; lanabaga lo kabini wagatijan. An tun ka kan ka jigi o cē ta so.

Pōli tagara Yakuba fē Zeruzalemu

¹⁷ An sera Zeruzalemu minke, lanabagaw ka an kunben ni ninsōndiya ye. ¹⁸ O lon dugusagbē Pōli tagara ni an ye Yakuba fē; lanabagaw ta cēkōrōbaw bēe nana fana. ¹⁹ Pōli ka mōgōw fō ka ban tuma min na, Ala ka ko o ko kē siya were mōgōw* cē ra a ta waajuri baraka ra, a donna o bēe ra ka o jafō o ye kelen kelen. ²⁰ O mōgōw ka o men minke, o ka Ala tando. O kō, o ko Pōli ma ko: «An balemace, i m'a ye, Yahudiya waga caman le lara Yesu ra yan, nka hali bi o bēe cesirinin bē cira Musa ta sariya* ko ra. ²¹ Ayiwa, mōgō dōw nana a fō o ye ko Yahudiya minw bē siya were mōgōw cē ra, ko ele le k'a fō olugu ye ko o ye cira Musa ta sariyaw* bla, ko o kana o ta denw kēnesigi tuun, ko o kana landaw si kē fana. ²² Ayiwa, an bena nin ko mina cogo di? Sigiya t'a ra, o bena a men ko i nana. ²³ O ra, an bena min fō i ye, i ka kan ka o le kē. Ayiwa, cē naani bē an fē yan, olugu tun ka dajuru ta Ala fē. ²⁴ I bē don ni o ye Alabatosoba kōnō, ka i yere saninya ni o ye ka kapa ni sariya ye. I yere ye o bēe ta kunlisara bō janko o ye o kun li. Ni o kera, Yahudiyaw bena a lōn ko mōgōw ka ko o ko fō i ta ko ra, ko o si tē can ye. O bena a ye fana ko ele yere bē tagamana sariya kan. ²⁵ Nka siya were mōgō minw lara Yesu ra, an ka sebe ci olugu ma ka an ta miiriya yira o ra; an k'a fō o ye ko sogo o sogo fagara jow kan, o kana o domu, o kana a jori min, o kana jufasogo domu, o kana jatōya kē.»

²⁶ Ayiwa, Pōli farara o cē naani kan. O dugusagbē, a ka a yere saninya ni o ye. O kō, o tagara don Alabatosoba lu kōnō jōgōn fē, Pōli ka o ta saninyarilonw dafawagati yira, o kōrō ye lon min o bēe kelen kelen ta saraka ka kan ka bō.

Mogow ka Pöli mina Alabatosoba kono

²⁷ Tere wolonfla tun bena dafa wagati min na, Azi mara Yahudiyaw ka Pöli ye Alabatosoba kono. O ka jama bee kononosu; o ka Pöli mina, ²⁸ ka ke peren ye ko: «Izirayelimogow, aw ye na o, aw ye na! Ce min be yaala ka mogow bee karan yoro bee, ka an ta siya mangboya, ka an ta sariyaw mangboya, ani ka yoro saninman mangboya, ale le ye nin ye. Sisan a yere ka siya were mogow* dow ladon Alabatosoba kono, ka an ta yoro saninman lanogo.»

²⁹ O ka o fo, sabu o tun ka Efesikace Torofime ni Pöli ye jogon fe dugu kono. A kera o ja na ko Pöli donna ni a ye Alabatosoba kono le.

³⁰ A kera ten, dugu bee jagamina. Mogow tun borira ka bo dugu fan bee ra ka na. O ka Pöli mina k'a sama ka bo Alabatosoba kono, ka Alabatosoba daw datugu. ³¹ I n'a fo o tun b'a fe ka Pöli faga, o kuma sera sorasiw kuntigiba ma, ko Zeruzalemu dugu bee jagaminin lo. ³² O yoronin kelen bee sorasiw kuntigiba ka sorasi dow ta, ani sorasikuntigi dow; o borira ka don dugu kono. Yahudiyaw ka sorasiw kuntigiba ni a ta sorasiw ye minke, o ka Pöli bugori dabra. ³³ Sorasiw kuntigiba nana Pöli mina. A k'a fo sorasiw ye ko o ye Pöli siri ni negejoroko fla ye. Pöli sirinin ko, a ka jininkari ke ko Pöli ye jon ye, ko a ka mun le ke? ³⁴ Jama bee tun be perenna, nka dow tun be min fo, o ni tow ta tun te kelen ye. Sorasiw kuntigiba nana a ye ko a te kuma kelen sorora k'a men mankan bonyakojugu fe minke, a k'a fo sorasiw ye ko o ye taga ni Pöli ye bonba kono. ³⁵ Pöli tagara se donda yelenyoro ma minke, sorasiw ka Pöli ta, jama ta fariya koson; ³⁶ sabu jamaba tun tugura a ko, o bee be perenna ko: «Aw y'a faga!»

Pöli kumana jama fe

(Kewalew 9.1-19; 26.9-20; Galasikaw 1.11-16; Timote folo 1.12-17)

³⁷ Pöli donto bonba kono, a ko sorasiw kuntigiba ma ko: «Yala ne be se ka kuma i fe wa?» Sorasiw kuntigiba ko: «I be gerekikan men wa? ³⁸ O tuma Misirankace min murutira yan, ni a wagati ma meen, fo a tagara ni mogow waga naani ye kongo kono mogowfaga kama, ele le te o ye wa!» ³⁹ Pöli ka jaabi ko: «Ne ye Yahudiya le ye, ne bora Tarisi, Silisi jamana ra. Ne ye dugu min mogow ye, o dugu ka bon. Sabari k'a to ne ye kuma jama fe.»

⁴⁰ Sorasiw kuntigiba sonna ko Pöli ye kuma. Pöli lonin tora bon donda yelenyoro kan ka a boro korota mogow fe ko a b'a fe ka kuma o fe. Mogow bee jera; Pöli kumana o fe aramekan na; a ko:

22

¹ «Ne balemaw, ani ne faw, ne bēna kuma min fō sisan k'a yira aw ra ko ne ma kojugu si kē, aw ye o lamēn!»

² Mōgōw k'a ye ko a bē kumana o fē aramekan na minke, o bēē jera, ka mankan bēē dabla. Pōli ko:

³ «Ne ye Yahudiya le ye, ne worora Tarisi, Silisi jamana ra. Nka ne lamōna Zeruzalemu yan. Ne ta karamōgōfa tun ye Gamaliyeli ye; ale le ka ne karan ka ja, ka kapa ni an bēmaw ta sariya* kow bēē ye. Ne fana tun cēsirinīn lo Ala ko ra kosebē, i n'a fō aw bē cogo min na bi. ⁴ Mōgō minw bē nin sira kan, ne ka olugu tōrō fō ka dōw faga, ka o siri ka o bla kaso ra, cē fara muso kan. ⁵ Sarakalasebagaw kuntigiba*, ani cēkōrōbaw ta jamōgōw ta jenkuru ye ne seerew ye o kow ra. Ne yere tun ka sebē sōrō o fē ka taga a di Damasi Yahudiyaw ma, janko ni ne tagara lanabaga dōw sōrō o yōrō ra, ne ye olugu mina ka o siri ka na ni o ye Zeruzalemu, janko ka o tōrō.

⁶ «Ayiwa, ka ne tagatō to sira ra, ne surunyara Damasi ra minke, teregbān fē, yeelenba dō barara ka bō sankolo ra ka manamana ka ne lamini. ⁷ Ne benna dugu ma; ne ka kumakan dō mēn, ko: «Soli, Soli, mun kosōn i bē ne tōrōra?» ⁸ Ne k'a jininka ko: «Ele ye jōn ye, Matigi?» A ko ne ma ko: «Ne ye Yesu Nazaretikacē le ye; i bē ne le tōrōra.» ⁹ Ayiwa, mōgō minw tun bē ni ne ye, olugu ka yeelenba ye, nka min tun bē kumana ne fē, o ma o tigi kan mēn. ¹⁰ Ne ka jininkari kē, ko: «Ne ka kan ka mun le kē, Matigi?» Matigi ko ne ma ko: «Wuri ka taga Damasi; Ala b'a fē i ye min kē, o bēna taga o fō i ye.» ¹¹ I n'a fō yeelen bonyakojugu kosōn ne tun tē foyi yera tuun, mōgō minw tun bē ni ne ye, olugu ka ne boro mina ka taga ni ne ye Damasi.

¹² «O y'a sōrō cē dō tun bē Damasi, a tōgō ye ko Ananiyasi. Alanasiranbaga tun lo, ani sariya siratagamabaga; Damasi Yahudiyaw bēē tun bē a tōgōpuman fō. ¹³ A nana ne fē ka na lō ne kōrō k'a fō ne ye ko: «Ne balemace Soli, i ja yelē ka fleri kē.» O yōrōnin kelen bēē, ne ja yelera, ne k'a ye. ¹⁴ A k'a fō ne ye ko: «An bēmaw ta Ala ka i janawoloma, janko i ye a sago lōn. Min kelenpe terennin bē, a k'a to i ye o ye, ani ka a yere kumakan mēn. ¹⁵ Sabu i ka min ye, ani i ka min mēn, i bēna kē a seere ye mōgōw bēē ja kōrō, ka o bēē fō o ye. ¹⁶ Ayiwa, sisan i kana sigi ka fēn wēre makōnō tuun. Wuri ka batize k'a to i ta jurumunw ye yafa i ma Matigi Yesu tōgō baraka ra*.»

¹⁷ «O kō, ne sekōra ka na Zeruzalemu minke, lon dō, ka ne to Aladaari ra Alabatosoba kōnō, Ala ka fēn dō yira ne

* 22:16 22.16 Pōli k'a ta seereya fō (Kewalew 9.1-16; 26.12-18).

ra. ¹⁸ Ne ka Matigi ye, a k'a fɔ ne ye ko: <I teliya ka bɔ Zeruzalemu dugu kɔnɔ, sabu i bɛna kuma min fɔ ne ta ko ra, mɔgɔ si tɛna sɔn o ma yan.> ¹⁹ Ne ko: <Matigi, ne tun bɛ donna karansow* kɔnɔ cogo min na ka lanabagaw mina ka o bugɔ ka o bla kaso ra, o yɛrɛ ka o lɔn. ²⁰ Hali o tun bɛ i ta seere Etiyeni fagara wagati min na, ne yɛrɛ tun bɛ o yɔrɔ ra. Ne tun sɔnna Etiyeni fagari ma; ne ka a fagabagaw ta deregew mina o ye.> ²¹ Nka Matigi ko: <Taga, sabu ne bɛna i ci ka taga yɔrɔjan, siya wɛrɛ mɔgɔw* le fɛ.> »

Pɔli ko ale ye Rɔmu jamanaden ye

²² Ayiwa, jama bɛɛ tun jera ka Pɔli lamɛn fɔ ka na se nin kumaw ma. Nka kabini Pɔli ka nin kumaw fɔ minke, jama ka kɛ pɛrɛn ye ko: «Nin mɔgɔ suguya ka kan ka faga ka bɔ dunɔɔna kɔnɔ, a janaman man kan ka to!»

²³ O tun bɛ pɛrɛnna, ka o ta deregew bɔ ka o fifafifa, ka buguri cɛ ka o seri san fɛ ka gbangban lawuri. ²⁴ Sorasiw kuntigiba k'a fɔ sorasiw ye ko o ye don ni Pɔli ye bonba kɔnɔ, ka a bugɔ ni gbɛɛrɛ ye, k'a jagboya ka kuma. A ka ko min kɛ k'a to mɔgɔw bɛ pɛrɛnna a kunna, a ye o fɔ. ²⁵ Wagati min o ka Pɔli siri ko o b'a bugɔ, sorasikuntigi min tun bɛ Pɔli kɛrɛ fɛ, Pɔli ko o ma ko: «Ka kapa ni sariya ye, yala a bɛnnin lo ko aw ye Rɔmu jamanaden dɔ bugɔ ni gbɛɛrɛ ye k'a sɔrɔ kiti ma ben a kan wa?» ²⁶ Sorasikuntigi ka o mɛn minke, a tagara o fɔ sorasiw kuntigiba ye, ko: «Ele tun b'a fɛ ka mun le kɛ tan? Cɛ nin ye Rɔmu jamanaden le ye dɛ!» ²⁷ Sorasiw kuntigiba yɛrɛ tagara Pɔli jininka ko: «Yala can lo ko ele ye Rɔmuka le ye wa?» Pɔli ko: «Ōnhɔn.» ²⁸ Sorasiw kuntigiba ko: «Ne ka wariba le sara ka sɔrɔ ka kɛ Rɔmuka ye dɛ!» Pɔli ko: «Ne worora a ra le!»

²⁹ O yɔrɔnin bɛɛ ra minw tun b'a fɛ ka Pɔli bugɔ k'a jagboya ka kuma, olugu bɔra a kɔrɔ. Sorasiw kuntigiba yɛrɛ siranna, sabu ale le k'a to o ka Pɔli siri, k'a sɔrɔ Rɔmuka lo.

Pɔli bɛ kuma kititigejama mɔgɔw fɛ

³⁰ Ayiwa, Pɔli jarakikun yɛrɛ tun ye fɛn min ye Yahudiyaw fɛ, sorasiw kuntigiba tun b'a fɛ ka o lɔn. O le kosɔn o lon dugusagbɛ, a ka nɛgɛjɔrɔkɔ bɔ Pɔli ra, ka sarakalasebagaw* kuntigiw ni kititigejama bɛɛ wele ka o lajɛn. O kɔ, o tagara ni Pɔli ye ka taga a lo o cɛ ma.

23

¹ Pɔli ka a ja lo kititigejama ra k'a fɔ ko: «Ne balemaw, fɔ ka na se bi ma, ne ka ne tagamacogo kɛ ka kapa ni Ala sago ye; ne jusukun tɛ ne jaraki o ra.» ² Pɔli ka o fɔ minke, sarakalasebagaw kuntigiba* Ananiyasi k'a fɔ Pɔli

kerefemogɔ dɔw ye ko o ye Pɔli bugɔ a da ra. ³ Pɔli ko a ma ko: «Ele flankafu, Ala fana bɛna i bugɔ. Ele signin bɛ yan ka kiti tige ka kapa ni sariya* ye, nka i ko o ye ne bugɔ, k'a sɔrɔ sariya ma o fɔ.» ⁴ Mɔgɔ minw tun bɛ Pɔli kɛrɛ fɛ, olugu ko Pɔli ma ko: «I bɛ Ala ta sarakalasebagaw kuntigiba le nɛnina kɛ!» ⁵ Pɔli ka o jaabi ko: «Ne balemaw, ne m'a lɔn ko sarakalasebagaw kuntigiba lo. Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «I kana kumajugu fɔ i ta jamana jamogɔ dɔ ma.»»

⁶ Ayiwa, Pɔli tun k'a lɔn ko kititigejama mɔgɔ dɔw tun ye Sadusiw* ye, dɔw tun ye Farisiw* ye. O kosɔn, a perenna kititigejama cɛ ma, k'a fɔ ko: «Ne balemaw, ne ye Farisi yerɛworo le ye. Ne lanin b'a ra ko suw bɛna kunu lahara minke, o le kosɔn kiti bɛ tigeɾa ne kan bi.»

⁷ Kabini Pɔli ka o fɔ, sɔsɔri donna Farisiw ni Sadusiw cɛ; jama kan taranna. ⁸ Sabu Sadusiw ko, ko suw tena kunu lahara, ko meleke tɛ yi, ko nin werɛw si tɛ yi fana; k'a sɔrɔ Farisiw lanin bɛ o kow bɛɛ ra. ⁹ Mankan bonyara kosebɛ; Farisiw ta jenkuru sariya karamogɔ* dɔw wurira ka muruti k'a fɔ jama ye ko: «An kɔni ma kojugu si sɔrɔ nin cɛ ra. A bɛ se ka kɛ ko nin dɔ, walama meleke dɔ le kumana a fɛ.»

¹⁰ Sɔsɔri nana bonya ka taga a fɛ; sorasiw kuntigiba nana siran ko o kana na ban ka Pɔli samasama fɔ k'a faga. O kosɔn, a ka sorasi dɔw ci ko o ye jigi ka taga Pɔli bɔsi o boro ka taga ni a ye sorasiw ta bonba kɔnɔ.

¹¹ O lon dugusagbɛ su fɛ, Matigi ka a yerɛ yira Pɔli ra k'a fɔ a ye ko: «I ja gbɛleya; i ka seereya bɔ ne ta ko ra Zeruzalɛmu yan cogo min na, i ka kan ka ne ta ko seereya kɛ Rɔmu* o cogo kelen na fana.»

Yahudiyaw ka janfa siri Pɔli kama

¹² O dugusagbɛ sɔgɔmada fɛ, Yahudiya dɔw ka janfa siri Pɔli kama. O karira jɔgɔn ye ko olugu tena domuni kɛ, o tena ji min, fɔ ni o ka Pɔli faga. ¹³ Yahudiya minw tun ka o janfa siri, o tun ka ca ni mɔgɔ binaani ye. ¹⁴ O mɔgɔw tagara sarakalasebagaw* kuntigwi ni cɛkɔrɔbaw fɛ, ka taga a fɔ o ye ko: «An k'a latige ka kari jɔgɔn ye ko an si tena domuni kɛ, walama ka ji min, fɔ ni an ka Pɔli faga. ¹⁵ O kosɔn, aw ni kititigejama mɔgɔ tɔw bɛɛ, aw ye bɛn a ra ka taga sorasiw kuntigiba daari ko a ye Pɔli di aw ma k'a kɛ i n'a fɔ aw b'a fɛ ka a ta kɔɲa segesege le ka ja. An kɔni labennin lo k'a kɔnɔ sira ra k'a faga sani a ye se aw ma yan.»

¹⁶ Nka Pɔli balemamuso dence ka o janfa ko men. Ale borira ka taga bonba kɔnɔ ka taga o fɔ Pɔli ye. ¹⁷ O tuma, Pɔli ka sorasikuntigi dɔ wele k'a fɔ a ye ko: «Taga ni

kanbelennin nin ye sorasiw kuntigiba fe; kuma do b'a fe k'a fo a ye.»

¹⁸ O sorasikuntigi tagara ni kanbelennin nin ye sorasiw kuntigiba fe ka taga a fo a ye ko: «Kasoden Poli le ka ne wele k'a fo ne ye ko ne ye na ni kanbelennin nin ye i fe, ko kuma b'a fe k'a fo i ye.» ¹⁹ Sorasiw kuntigiba ka kanbelennin mina a boro ma ka gbara ni a ye kere fe ka a jininka ko: «Mun le be i fe k'a fo ne ye?» ²⁰ Kanbelennin k'a fo a ye ko: «Yahudiyaw le benna a ra ko o bena i daari sini, ko i ye Poli bla ka taga kititigejama fe. O ko o b'a fe ka a ta kopa segesege le ka ja tuun. ²¹ Nka i kana la o ra! Sabu o ta mogo dow bena dogo sira ra ka Poli konɔ. O ka ca ni mogo binaani ye. O k'a latige ka kari Ala ra ko o tena domuni ke, o tena ji min fo ni o ka Poli faga. O labennin lo ka ban. O be ele ta kuma le makonɔna.»

²² Sorasiw kuntigiba k'a fo kanbelennin ye k'a gbeleya ko a kana a to mogo werew ye o kuma men. Kanbelennin bora ka taga.

Sorasiw kuntigiba ka Poli lataga jamanatigi Felisi fe

²³ O ko, sorasiw kuntigiba ka sorasikuntigi fla wele k'a fo o ye ko: «Aw ye sorasice keme fla fara jagon kan, ani sotigi biwolonfla, ani ce tamantigi keme fla. O bee ye laben; ni su kora, o be taga Sezare. ²⁴ Aw ye so do laben Poli ye fana, janko a ye se jamanatigi Felisi fe yi, foyi kana a soro.»

²⁵ A ka sebe ke k'a ci Felisi ma, ko: ²⁶ «Ne Kolodi Lisiyasi be nin sebe ci jamanatigijuman Felisi ma; ne ta fori be i ye. ²⁷ Yahudiyaw tun ka nin ce mina, o tun be jini k'a faga. Wagati min na ne k'a men ko Romuka lo, ne ka ne ta sorasi dow ci ka taga a bosi o boro. ²⁸ A tun ka ko kelen min ke k'a to Yahudiyaw b'a jarakira, ne tun b'a fe ka o lon. O koson ne tagara ni a ye o ta kititigejama fe. ²⁹ Nka ne nana a korosi k'a ye ko o be a jarakira kun min na, o ye olugu yere ta sariyaw* ko le ye; ni o te, a tun ma kojugu si ke min ka kan ni fagari ye walama kasorabla. ³⁰ O ko fe o ka ne lasomi minke ko Yahudiyaw ka janfa siri a kama, o yoronin bee, ne k'a bla ka taga i fe, k'a fo Yahudiyaw ye ko o b'a jarakira kun min na, ko o ye taga o fo ele yere ye. [Ka an ben.]»

³¹ Min fora sorasiw ye, o ka o ke; o ka Poli ta o su fe ka taga se fo Antipatirisi. ³² O dugusagbe, sorasi minw tun be o sen na, olugu sekora ka na o ta bonba konɔ. Minw tun be so kan, olugu tagara ni Poli ye. ³³ O sera Sezare minke, o ka sebe di jamanatigi ma, ka Poli yira a ra. ³⁴ Jamanatigi ka sebe karan ka ban minke, a ka Poli jininka ko: «I bora mara juman le ra?» Poli k'a fo a ye ko ale bora Silisi. ³⁵ A

ko Pōli ma ko: «Ni i jarakibagaw nana se yan tuma min na, ne bēna i lamēn.» A ko o ye Pōli bla Herodi* ta bonba kōnō k'a kōrōsi.

24

Yahudiyaw ka Pōli jaraki Felisi ja kōrō

¹ Ayiwa, tere looru tēmenin kō, sarakalasebagaw kunti-giba* Ananiyasi nana Sezare, ale ni cēkōrōba dōw, ani cē kumalōnbagaba dō, min tōgō ye ko Terituli. Ko min donna o ni Pōli cē, a nana o pafō jamanatigi Felisi ye. ² O ka Pōli wele ka na. Terituli k'a damina ka Pōli jaraki; a ko: «Jamanatigijuman, an bē heraba min na jamana kōnō bi, ele le baraka ra an ka o hera sōrō. Ele ta hakiritigiyaba le kosōn fana, yelemanin caman kera jamana kōnō, ka jamana lataga ja fē. ³ An bēē bē i walejumanlōn o kow bēē ra wagati bēē, ani yōrō bēē, jamanatigijuman Felisi. ⁴ Nka i n'a fō ne t'a fē ka i lasigi ka mēēn, o kosōn ne bē i daari i ye sabari ka an lamēn dōōnin.

⁵ «Ayiwa, an k'a ye ko nin cē ye cēnrikebaga le ye, min ka kere lawuri dunupa Yahudiyaw bēē cē ra; ale le ye Nazaretikaw ta diina jamōgō ye. ⁶ A tun bē jini ka an ta Alabatosoba yere lanōgō, o le kosōn an k'a mina. [An tun b'a fē k'a ta kiti tige ka kapa ni an ta sariya* ye; ⁷ nka sorasiw kuntigiba Lisiyasi nana a bōsi an boro fanga ra, ⁸ ko an ye na a jarakikun fō ele yere ye.] Ni i yere ka a jininka ka ja, an b'a jarakira ko minw na, i bēna o lōn.»

⁹ Yahudiya tow fana lōra o kuma kelen kan, ko Terituli ka min fō, ko o ye can ye.

Pōli kumana jamanatigi ja kōrō

¹⁰ Ayiwa, jamanatigi k'a fō Pōli ye ko a ye a ta fō. Pōli ka kuma ta k'a fō jamanatigi ye ko: «Ne k'a lōn ko ele bē an ta siya ta kiti tigera kabini san caman. O le kosōn ne tē siran ka kuma k'a yira i ra ko ne ma kojugu si kē. ¹¹ Ne nana Zeruzalemu ka na Ala bato, a ma tēme tere tan ni fla kan fōlō. Ni i ka o ko segesege, i bēna a ye ko can lo. ¹² O wagatiw bēē kōnō, o ma ne ye sōsōri ra ni mōgō si ye, walama ko ne bē jama lamuruti ra Alabatosoba kōnō, walama karanso* dō kōnō, walama dugu kōnō yōrō dō ra. ¹³ Nin mōgow tē se ka foyi si fō k'a yira ko o bē ne jarakira kun min na ko o ye can ye.

¹⁴ «Ayiwa, ne kōni bē lō min na k'a fō i ja na, o ye ko, ne bē an bēmaw ta Ala le batora ka kapa ni nin sira ye, olugu ko o min tē can ye. Nka fēn o fēn sebera sariya* kitabuw ni ciraw ta kitabuw kōnō, ne lara o bēē ra. ¹⁵ Ne jigi bē Ala kan ko min na, olugu fana jigi bē a kan o ko kelen le ra,

ko mɔgɔɔnumanw ni mɔgɔɔjuguw bɛɛ su bɛna kunu lahara. ¹⁶ O le kosɔn ne bɛ jija, janko ne jusukun gbɛnin ye to, ne jarakibari ye kɛ Ala ɲa kɔrɔ, ani mɔgɔw ɲa kɔrɔ.

¹⁷ «Ayiwa, san caman tɛmɛnin kɔ, ne nana Zeruzalɛmu ka na ne ta siyamɔgɔ dɔw dɛmɛ ni wari ye, ani ka sarakaw bɔ Ala ye. ¹⁸ O nana ne sɔrɔ o kɔɲaw le ra Alabatosoba kɔnɔ; ne tun saninyanin lo, jama tun tɛ yi, sɔsɔri tun tɛ yi. Azi mara Yahudiya dɔw le tun bɛ ni ne ye. ¹⁹ Ni a kɛra ko ne tun ka kojugu dɔ le kɛ, olugu le tun ka kan ka kɛ yan ka ne jaraki i ɲa kɔrɔ. ²⁰ Ni o tɛ, wagati min na ne ta kiti tun bɛ tigera kititigejama ɲa kɔrɔ, ni a kɛra ko ne ka kojugu dɔ kɛ yi, mɔgɔ minw bɛ yan, olugu ye o fɔ i ye. ²¹ Ka ne lɔnin to o ɲa fɛ, ne kumana ni kanba ye, ka nin kuma kelen le fɔ ko: <Ne lanin b'a ra ko suw bɛna kunu ka bɔ saya ra lahara, o le ka ne bla kiti ra aw ɲa fɛ bi.> »

²² Ayiwa, i n'a fɔ Felisi tun ka lanaya ko faamu, a ka kiti bla lon wɛrɛ ra, k'a fɔ o ye ko: «Aw ye taga; ni sorasiw kuntigiba Lisiyasi nana na, ne bɛna aw ta kɔɲa ɲanabɔ.» ²³ O kɔ, a ko sorasikuntigi dɔ ma ko a ye Pɔli to kaso ra, k'a kɔrɔsi, nka a y'a to a ye laganfiyayɔrɔ sɔrɔ; ni a teri dɔw b'a fɛ ka na bɔ a ye ka fɛn dɔ di a ma, a ye sɔn o ma.

Pɔli kumana jamanatigi ni a muso ɲa kɔrɔ

²⁴ Tere dama tɛmɛnin kɔ, jamanatigi Felisi nana ni a muso ye, min ye Durusili ye; o muso tun ye Yahudiya ye. O ka mɔgɔ ci ka taga Pɔli wele ka na. Mɔgɔ bɛ la Yesu Kirisita ra cogo min na, Pɔli ka o ɲafɔ o ye. ²⁵ Nka Pɔli kumana ka se terenninya ma tuma min na, ani mɔgɔ ka kan ka a yɛrɛ mina jurumun ma cogo min na, ani lahara ta kiti, Felisi siranna; a ko Pɔli ma ko: «Taga fɔlɔ; ni ne nana wagati sɔrɔ, ne bɛna i wele tuun.» ²⁶ A tun b'a hakiri ra fana ko Pɔli bɛna wari le di ale ma, o kosɔn a tun bɛ to ka Pɔli wele ka na kuma a fɛ tuma caman.

²⁷ O ka san fla kɛ o ra ten. Pɔrisusi Fɛtusi nana sigi jamanatigiya ra Felisi nɔ ra. Felisi tun b'a fɛ ka a yɛrɛ ko diya Yahudiyaw ye, o kosɔn a ka Pɔli to kaso ra yi.

25

Pɔli ko a ta kiti bɛ tige masaceba le fɛ

¹ Fɛtusi sigira jamanatigiya ra Zude mara ra minke, a tere sabanan, a bɔra Sezare ka taga Zeruzalɛmu. ² A sera yi minke, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Yahudiyaw ta ɲamɔgɔw tagara a fɛ ka taga Pɔli jaraki. ³ O ka Fɛtusi daari ko a ye sabari ka Pɔli bla ka na Zeruzalɛmu; nka o tun ka janfa le siri Pɔli kama janko ka na a nato faga sira ra. ⁴ Fɛtusi ka o jaabi ko Pɔli bɛna to kaso ra Sezare, ko sani wagati

dɔɔnin ale yere bena seko ka taga yi. ⁵ A ko o ma ko: «Aw ta kuntigiw ka kan ka taga ni ne ye Sezare; ni o sera yi, aw be Poli jarkira kun min na, o yere bena o fo.»

⁶ Fetusi ma teme tere seegi walama tere tan kan Zeruzalemu. O ko, a sekora ka taga Sezare. O dugusagbe a tagara sigi kititigeyoro ra, ka mogo do ci ko o ye na ni Poli ye. ⁷ Poli nana minke, Yahudiya minw tun nana ka bo Zeruzalemu, olugu lora ka Poli lamini k'a jarki ni kojugu caman ye, k'a soro o tun te se ka o kow si can yira. ⁸ O ko, Poli ka kuma ta; a ko: «Ne ma kojugu si ke Yahudiyaw ta sariya* kama, walama Alabatosoba kama, walama masaceba Sezari kama.» ⁹ I n'a fo Fetusi tun b'a fe ka a yere ko diya Yahudiyaw ye, o koson a ka Poli jininka ko: «I b'a fe ka taga Zeruzalemu, janko i ta kiti ye taga tige ne na koro o yoro ra nin ko ra wa?» ¹⁰ Poli ko: «Ne lonin be masaceba Sezari yere ta kititigeyoro ra ka ban. Ne ta kiti ka kan ka tige yan le. Ne ma foyi ke Yahudiyaw ra; ele yere ka o lon kosebe. ¹¹ Ni a tun kera ko jo te ne fe, walama ko ne ka ko do ke min ka kan ni fagari ye, ne tun tena ban fagari ma. Nka o be fen o fen fora ne kama, i n'a fo can te o si ra, o tuma mogo si te se ka ne labla o ye. Ne b'a fe ne ta kiti ye taga tige masaceba Sezari le na koro.»

¹² Ayiwa, Fetusi ni a jennogonw ka jogon ye wagati min na ka ban, a ka Poli jaabi ko: «I ko i ta kiti be tige masaceba Sezari le na koro, ayiwa, i bena taga masaceba Sezari fe.»

O nana ni Poli ye Agiripa na koro

¹³ Tere dama temenin ko, masace Agiripa ni Berenisi nana Sezare, ka na Fetusi fo. ¹⁴ Ayiwa, o ka tere caman ke Sezare. Fetusi nana Poli ta kojaw yira masace ra. A ko: «Felisi ka ce do to kaso ra yan. ¹⁵ Wagati min na ne tagara Zeruzalemu, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Yahudiya ta cekorobaw ka o ce jarki, ka ne daari ko ne ye kiti ben a kan. ¹⁶ Ne ka o jaabi ko Romukaw fe, fagama man kan ka mogo labla ko a ye faga, ni o tigi ni a jarkibagaw ma jogon ye kititigebaga na koro, janko a fana ye kuma k'a ta fo a jarkibagaw na koro. ¹⁷ Ayiwa, o mogow nana ni ne ye yan, ne fana ma a ko bla ka meen; o dugusagbe yere, ne tagara kititigeyoro ra, ka mogo ci ka taga ce wele ka na. ¹⁸ O ce jarkibagaw wurira ka lo ka kuma. Nka ne tun be kojugu minw miirira a ta ko ra, a jarkikun ma taga ke o si ye. ¹⁹ O tun be jogon sosora o yerew ta sariya* ta kow le ra, ani Yesu togo do, o min tun sara, nka Poli ko a panaman lo. ²⁰ Ne tun ma a lon ne bena a ke cogo min na ka nin ko jogon janabo. O le koson ne ka Poli jininka ni a be son ka taga Zeruzalemu, a ta kiti ye taga tige o yoro ra. ²¹ Nka Poli k'a jini ko masaceba Sezari

yere le ye ale ta ko janabo. O ra ne k'a fo ko o y'a mara sani ne ye na a bla ka taga masaceba Sezari fe.» ²² Agiripa ko Fetusi ma ko: «Ne yere b'a fe ka o ce lamenu.» Fetusi ko: «Sini i bena a lamenu.»

²³ Ayiwa, o dugusagbe, masace Agiripa ni Berenisi mogobaraman le nana don kititigeyoro ra, ani sorasiw kuntigibaw, ani dugu jamogow. O ko, Fetusi ko o ye na ni Poli ye. ²⁴ O tuma Fetusi ko: «Masace Agiripa, ani aw minw bee be ni an ye yan, aw ka nin ce ye; Yahudiyaw ta jama bee nana ne fe ka na ale le jaraki Zeruzalemu, ani yan, ka peren ko a panaman man kan ka to. ²⁵ Ne koni fe a ma kojugu si ke min be se ka ke a fagasababu ye. I n'a fo ale yere ko a ta kiti ka kan ka tige masaceba le fe, o ra ne k'a latige k'a bla ka taga masaceba fe. ²⁶ Nka ne ma kuma gbenin si soro a ta ko ra, ne be se ka min sebe k'a ci masaceba Sezari ma; o le koson ne k'a wele ka na aw ja koro, ele yere masace Agiripa ja koro, janko ni a jininkara, ne ye fen do soro k'a sebe k'a ci masaceba Sezari ma. ²⁷ Sabu ka kasoden bla ka taga masaceba Sezari fe, k'a soro jarakikun si ma soro a ta ko ra k'a fo, o ye hakirintanya le ye.»

26

Poli kumana masace Agiripa ja koro
(Kewalew 9.1-30; 22.1-21)

¹ Ayiwa, Agiripa ko Poli ma ko:

«Min be i fe, o fo.» O tuma, Poli ka a boro korota, ka kuma, k'a ta fo; a ko: ² «Masace Agiripa, a diyara ne ye ka ne yere soro ele ja koro bi, ka a yira i ra ko Yahudiyaw be ne jarkira ko minw bee ra, ko o si te can ye. ³ Sabu ele yere be Yahudiyaw ta landaw ani o ta sosoriw bee lon kosebe. O koson, ne be i daari ko i ye muju ka ne lamenu.

⁴ «Ayiwa, kabini ne denmisenman, ne tagamacogo tun ye min ye ne ta siyamogow ce ra Zeruzalemu, Yahudiyaw bee ka o lon. ⁵ Ni o b'a fe ka can fo koni, o ka ne lon kabini wagatijan; ne tun be Farisiw* ta jen le ra, o min ye an ta diina siraw bee ra gbelenman ye. ⁶ Nka sisan, Ala tun ka layiri min ta an bemaw ye, ne jigi be o kan minke, o le ka ne bla kiti ra bi. ⁷ An ta siya gba tan ni fla jigi tun be o layiri kan. O koson o tun be Ala bato su ni tere. O jigi min be ne fe, masace Agiripa, Yahudiyaw be ne jarkira o le koson! ⁸ Aw Yahudiyaw, mun koson aw b'a miiri ko Ala te se ka suw lakunu wa?

⁹ «Ne fana tun b'a miirira ko can ra ne tun ka kan ka Yesu Nazaretikace togo kere le kosebe. ¹⁰ Ne ka o le ke Zeruzalemu; ne tun ka fanga soro sarakalasebagaw* kuntigiw fe, ka lanabaga caman mina ka o bla kaso ra. Ni o

tun be lanabagaw fagara fana, ne tun be fara o fagabagaw kan. ¹¹ Wagati caman ne tun be o tɔɔɔ karansow* bee kɔɔ, ka o jagboya ko o ye ban lanaya ma. Ne dimikojugu o kɔɔ, ne tun be taga fɔ dugu werew ra ka taga lanabagaw tɔɔɔ yi.

¹² «O cogo le ra, lon dɔ, sarakalasebagaw kuntigiw ka ne ci ni sebe dɔ ye ka taga Damasi lanabagaw kama. ¹³ Ka ne tagato to Damasi, masace Agiripa, tuma min na tere tun be kuncɛ, ne barara ka yeelenba dɔ ye, a bɔra sankolo ra, ka manamanana ka ne ni ne tagamanɔgɔnw lamini. O yeelen tun ka bon ni tere yeelen ye. ¹⁴ An bee bɔra ka ben dugu ma; ne ka kumakan dɔ men, a ko ne ma Aramekan na ko: <Soli, Soli, mun kosɔn i be ne tɔɔɔra? Ni senekemisi ka muruti ko a be bere tan, o te na misi ma de!> ¹⁵ Ne k'a jaabi ko: <Ele ye jon ye, Matigi?> Matigi ko: <Ne ye Yesu le ye, i be min tɔɔɔra. ¹⁶ Wuri ka lo sisan, sabu ne ka ne yere yira i ra, janko i ye ke ne ta baaraden ye. I ka ne ye cogo min na bi, i bena o seereya ke ka o fɔ dɔ werew ye, ani ne bena ko minw yira i ra, i bena o bee fɔ o ye fana. ¹⁷ Ne bena i ci Yahudiyaw ni siya were mɔgɔ* minw fe, olugu bena tɔɔɔ minw la i kan, ne bena i bɔsi o bee ma. ¹⁸ Ne be i ci o fe, janko i ye taga o na yeɛ, ka o labɔ dibi ra ka o lana yeelen na, ka o labɔ Setana ta fanga kɔɔ k'a to o ye sɔn Ala ma, janko o ye la ne ra ka o ta jurumunw yafa sɔɔ, ani ka o ninyɔɔ sɔɔ ni Ala ta mɔgɔ saninyaninw ye.>

¹⁹ «Ayiwa, o cogo ra, masace Agiripa, ne ka fen min ye ka bɔ sankolo ra, ne ma ban o ma. ²⁰ Ne ka o kow waajuri ke Damasi dugumɔgɔw le ye fɔlɔ, o ko, Zeruzalemukaw, ani Zude mara bee, ani siya were mɔgɔw. Ne k'a fɔ bee ye ko o ka kan ka nimisa o ta jurumunw na ka kɔsegi Ala ma, ka kewale ke, kewale min b'a yira ko o nimisara can ra. ²¹ O le kosɔn, Yahudiyaw ka ne mina Alabatosoba kɔɔ ko o be ne faga. ²² Nka Ala ta demeri baraka ra ne panaman tora fɔ ka na se bi ma. Ne ka min lon Ala ko ra, ne be o seereya ke mɔgɔ fitiniw ni mɔgɔbaw ye. Cira tɔw ka min fɔ, ani cira Musa ka min fɔ, ko a ka kan ka ke, ne te foyi fɔ ka teme o kan. ²³ O k'a fɔ ko Ala ta mɔgɔ panawolomanin bena tɔɔɔ; ko ale le bena ke mɔgɔ fɔlɔ ye ka kunu ka bɔ saya ra, ka kisiri yeelen bɔ an ta siya ye, ani siya were mɔgɔw ye.»

²⁴ Ka Pɔli to o kuma ra, k'a yira ko ale ma jaraki, Fetusi perenna k'a fɔ ko: «Pɔli, fa be i ra! I ta karanba ka fa bla i ra!» ²⁵ Nka Pɔli ko: «Jamanatigipuman Fetusi, fa te ne ra de! Ne be kuma minw fora, o ye cankumaw le ye, ani kuma panamanw. ²⁶ Masace yere ka o kow bee lon, o kosɔn ne be sɔn ka lo a na kɔɔ ka kuma ni jagbeleya ye. Ne lara a ra ko

a ka o kow bæ lon, sabu o kow si ma ke dogo ra. ²⁷ Masace Agiripa, ele lara ciraw ta kuma ra wa? Ne k'a lon ko i lara a ra!»

²⁸ Agiripa ko Pöli ma ko: «Pöli, a tora dönnin i bena ne hakiri yelema ka ne fana ke lanabaga dö ye de!» ²⁹ Pöli k'a jaabi ko: «Ni a kera wagatisurun ko ye o, walama wagatijan ko o, Ala m'a kera ko a kana dan ele kelen ma, nka ele ni mögo minw bæ be ne lamenna bi, aw bæ ye ke i n'a fö ne be cogo min na, nka aw kana siri ni negejoroko le ye i ko ne.»

³⁰ O tuma, masace wurira ka lo, ani jamanatigi, ani Berenisi, ani mögo minw tun siginin be ni o ye. ³¹ O böto, o tun be a föra ye mögon ye ko: «Ce nin ma foyi le ke, min ka kan ni fagari ye, walama kaso.»

³² O ko, Agiripa k'a fö Fetusi ye ko: «Ni ce nin tun ma a ta ko don masaceba Sezari boro, a tun be se ka bla.»

27

Fetusi ka Pöli bla ka taga Römu (Korentikaw flanan 11.25-26)

¹ Wagati min na a latigera ko an ye don kurun kono ka taga Itali, o ka Pöli ni kasoden dama dama di sorasikuntigi dö ma, min tögo ye ko Zuliyusi; ale tun be Römu* masaceba ta sorasikuru le ra. ² An donna kurunba dö kono, o kurunba tun bora Adaramiti, a be tagara Azi mara fan fe. Sitariki tun be ni an ye; ale ye Masedonika ye, a be bö Tesaloniki. ³ O dugusagbe, an sera Sidon; Zuliyusi tun ka Pöli minako ja kosebe. A tun b'a to Pöli ye taga bö a teriw ye, janko a mako be fen minw na, a ye o söro. ⁴ An bora o yöro ra minke, an temena Sipere jamana konkonda ra, ka o dugukolo to an ni föno ce, sabu föno tun be an kumbenna. ⁵ O ko, an ka Silisi mara ni Panfili mara ta kögoji cetige, ka taga se Mira dugu ma, Lisi mara ra. ⁶ Ayiwa, sorasikuntigi ka kurunba dö ye o yöro ra, o bora Alesandiri, a be tagara Itali. A ka an ladon o kono.

⁷ An ka lon caman ke ji kan, kurun tun be tagara dönnin dönnin. An segera kosebe ka söro ka se Kinidi dugu ja fe. I n'a fö föno tun be an barira ka taga ja fe, an temena Kereti jamana kere fe ka taga Salamoni dugu fan fe. ⁸ An segera ka söro ka teme o yöro ra, ka taga se yöro dö ra, min tögo ye ko «Kurunloyorönumanw». Lase dugu be a yöro kere fe.

⁹ An tun ka wagatijan ke tagama ra ka ban. Kurunbori tun be kera farati le ye, sabu neneba wagati tun sera, sundonwagati tun temena ka ban. O le ra, Pöli ka mögow lasomi ko: ¹⁰ «Ne teriw, ne ja b'a ra ko an ta kurunnatagama tena laban ni cenri ma bö a ra. A tena dan

kurunkɔnɔminanw ni kurunba yere cɛnri ma dɛ, nka an minw bɛ kurun kɔnɔ, an fana bɛ se ka to a ra.»

¹¹ Nka sorasikuntigi tun lara kurunboribaga ni kurunkuntigi le ra; a ma Poli ta kuma jate. ¹² O yɔɔ kurunloyɔɔ tun man ji nenewagati ra. O koson mɔɔɔ caman benna a ra ko o ye bɔ o yɔɔ ra; ni a bɛ se ka kɛ, o ye jija ka se Fenikisi, Kereti jamana kurunloyɔɔ ra, janko o ye nenewagati kɛ o yɔɔ ra. O yɔɔ nasinna terebenyanfan ma.

Fɔɔba wurira ji kan

¹³ O wagati ra fɔɔ fitini dɔ bɔra woroduguyanfan fɛ; a kera o ja na ko o ka min latige ko o bɛna se ka o kɛ. O ka kurun labla, kurun ka kɛ taga ye Kereti jamana kere fɛ. ¹⁴ Nka dɔɔnin kera, fɔɔba dɔ bɔra Kereti jamana fan fɛ, ka na kɛ an kan; o fɔɔ tɔɔ ye ko «Erakilɔn.» ¹⁵ O fɔɔba ka kurun ta. An ma se ka fɔɔ bari; an ka an yere to fɔɔ boro a ka kɛ taga ye ni an ye. ¹⁶ An tagara tɛmɛ dugukolo dɔ woroduguyanfan fɛ kɔɔji cɛ ma, o dugukolo tɔɔ ye ko Koda. O yɔɔ donna an ni fɔɔ cɛ. Kurundennin min tun bɛ an fɛ, an jijara ka o bɔ ji ra, nka o kɛ ma diya. ¹⁷ An ka kurundennin ladon tuma min na, o ka kurunba yere siri ni juru ye janko a kana cɛn. O kɔ, o ka kurun ta faniba lajigi, sabu o tun bɛ siranna ko fɔɔ kana na taga kurunba sigi kenken kan Libi jamana fan fɛ. An ka an yere to fɔɔ boro, a ka kɛ taga ye ni an ye. ¹⁸ Fɔɔ tora ka an fifa kosebɛ; a ma ja, o lon dugusagbɛ, o ka kurunkɔnɔdoni dɔw firi ji ra. ¹⁹ O tere sabanan, kurunboribagaw yere ka kurunboriminanw firi ji ra. ²⁰ An ka lon caman kɛ, an ja tɛ tere ye, an tɛ lolow fana ye su fɛ. Fɔɔ kɔni tun bɛ juguyara ka taga a fɛ, fɔ an jigi bɛɛ tigeria, an ko an tena kisi fiyewu.

²¹ Kurunkɔnɔmɔɔɔw si tun ma domuni kɛ kabini wagati-
jan. Poli nana wuri ka lɔ o cɛ ma k'a fɔ o ye ko: «Ne teriw, aw tun ka kan ka ne ta kuma mɛn, ka to Kereti; o ra aw tun tena sɛgɛba nin la aw yere kan, ka bɔnɔ kurunkɔnɔminanw na fana. ²² Nka sisan ne b'a fɔ aw ye ko aw ye aw ja gbɛleya. Aw si nin tena to nin ko ra; aw bɛna bɔnɔ kurun dɔɔn le ra. ²³ Ne ye Ala min ta ye, ani ne bɛ baara kera min ye, o ta mɛlɛkɛ dɔ nana ne fɛ bi su fɛ. ²⁴ A ko: «Poli, i kana siran, jagboya lo ko ele ye taga lɔ masaceba Sezari ja fɛ. O koson, mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ ni i ye kurunba kɔnɔ, Ala bɛna ele ni olugu bɛɛ kisi jɔɔn fɛ a ta jumanya koson.» ²⁵ O ra, ne teriw, aw ye aw ja gbɛleya, sabu ne lanin bɛ Ala ra ko mɛlɛkɛ k'a fɔ ne ye cogo min na, ko a bɛna kɛ o cogo le ra. ²⁶ Nka kurun bɛna taga cɛn ni an ye dugukolo dɔ le kan ji cɛ ma.»

²⁷ Ayiwa, o su tun ye an su tan ni naaninan ye ji kan, fɔɔ belɛn bɛ an fifara Adiriyatiki Kɔɔjiba kan. Su cɛmance

wagati ra, kurunboribagaw k'a bisigi ko an be surunyara dugukolo ra. ²⁸ O ka juru jigi ji ra ka ji dunya fle. O k'a ye ko ji dunya ye metere bisaba ni wolonfla. Kurun gbarara na fe dɔɔnin, o ka juru jigi ji ra tuun, a kera metere mugan ni seegi. ²⁹ O tun be siranna ko kurun kana na taga gbasi farakuru dɔw ra ji jukɔɔ. O koson, nege gbiriman minw be kurun lalo, o ka o naani bla ji ra kurun kofeyɔɔ ra, ka sigi ka ke dugugbe kɔɔ ye, o korɔtoninba. ³⁰ Kurunboribagaw tun b'a fe ka bori ka kurun to; o ka kurun fitini bo k'a bla ji kan, k'a ke i n'a fo o b'a fe ka nege gbiriman do bla ji ra kurunba nafeyɔɔ ra. ³¹ Poli ka o ye minke, a ko sorasikuntigi ni sorasi to w ma ko: «Ni nin mogow ma to kurunba kɔɔ yan fiyewu, aw tena kisi.» ³² Sorasiw ka kurundennin juruw tige, k'a ben kogoji ra.

³³ Ayiwa, ka mogow siginin to o be dugugbeda makɔɔna, Poli ka o ja gbeyaya ko o bee ye domuni ke. A ko: «Bi ye a tere tan ni naani ye, aw si hakiri ma sigi, aw si ma domuni ke. ³⁴ O ra, ne be aw daari, aw ye jija ka domuni ke. O le bena ke sababu ye ka a to aw ye kisi. Aw ra mogow si tena bono hali a kunsigiden kelen na.»

³⁵ Poli ka o fo minke, a ka buru ta ka baraka la Ala ye o bee na na, ka do tige k'a jimi. ³⁶ Tow ka o ye minke, o bee ja gbeyayara, o fana ka domuni ke. ³⁷ An bee lajennin tun ye mogow keme fla ni biwolonfla ni wɔɔɔ, kurun kɔɔ. ³⁸ O ka domuni ke ka fa tuma min na, simankise min tun be kurun kɔɔ, o ka o firi kogoji ra, ka kurun fiyanya.

Kurun cenna ji kan

³⁹ Ayiwa, dugu nana gbe minke, o tun be yɔɔ min na, kurunboribagaw ma cogoya kelen sɔɔ o yɔɔ ko ra. O ka jisiranin do ye; dugukolojalan tun be o yɔɔ ra. O ko o be taga ni kurun ye o yɔɔ ra k'a fle. ⁴⁰ O ka nege gbirimanw foni ka bo kurun na, ka o bla ji ra, ka kurunborinan juru fana foni. O ko, o ka faniba wuri k'a lo kurun nafeyɔɔ ra, janko fɔɔ ye kurun joni ka taga dugukolo fan fe. ⁴¹ Nka dɔɔnin kera, kurun barara ka taga sigi kenken kan jiwoyo fla ce ma. Kurun nafeyɔɔ donna kenken na, a ma se ka bo. O y'a sɔɔ jikurubaw tun be kurun kofeyɔɔ gbasira fo k'a cen.

⁴² Sorasiw tun b'a fe ka kasodenw faga, janko o do kana na ben ji ra ka nomu ka bori ka taga. ⁴³ Nka sorasikuntigi tun t'a fe o ye Poli faga; o koson a banna o ma. Minw ka ji lon, a ko olugu ye kon ka ben ji ra, ka nomu ka taga dugukolojalan kan. ⁴⁴ Ko tow ye yiriferen dɔw, walama kurun yiri dɔw mina, ka jija ni o ye ka bo. A kera ten mogow bee sera kogojida ra dugukolojalan kan, foyi ma ke mogow si ra.

28

Poli sera Maliti jamana ra

¹ Ayiwa, an kisira ka bo kogoji ra wagati min na, o k'a fo an ye ko o yoro togo ye ko Maliti. ² O yoro mogow ka an mina ka na kosebe. I n'a fo sanji tun be benna, nene fana tun be yi, o ka tasumaba do mana ka an bee wele ka na o tasuma koro. ³ Poli nana logomisen caman ce ko a b'a ke tasuma ra minke, sajugu do bora o ra tafundenin koson ka noro Poli boro ra. ⁴ O yoro mogow ka sa noronin ye Poli boro ra minke, o k'a fo jagon ye ko: «Sigiya t'a ra, i b'a soro nin ce koni ye mogofagabaga yere le ye; sabu a kisira ka bo kogoji ra, o bee n'a ta, an ta jo cantigi ma son a ye janamanya.»

⁵ Nka Poli ka a boro yuguyugu ka sa ben tasuma ra; Poli yoro si ma a dimi. ⁶ K'a soro o mogow tun b'a miirira ko Poli fari bena funu o yoronin kelen bee ra, walama ko a bena ben ka sa. Nka o nana makononi ke ka men, k'a ye ko foyi ma ke Poli ra minke, o ta miiriya yelemana; o ko, ko Poli ye ala do le ye.

⁷ Ce min tun ye o yoro jamogo folo ye, min togo ye ko Pibilusi, ale ta sigiyoro tun be an kere fe. A ka an bonya kosebe ka an lajigi a ta so konso fo tere saba. ⁸ Pibilusi face tun man kene, sumaya ni togotogoni tun b'a ra. Poli tagara a fe ka taga Ala daari a ye ka a boro la a kan; a keneyara. ⁹ Kabini o kera, o yoro banabagatow bee nana Poli fe; o bee keneyara fana. ¹⁰ O mogow ka bonya suguya bee la an kan. An tagawagati nana se ka taga kurun ta minke, o ka an makonafenw bee di an ma.

*Poli sera Romu
(Romukaw 1.9-15)*

¹¹ An tun ka karo saba le ke o yoro ra. An tagalon, an donna Alesandiri kurun do le konso. O kurun tun lora o yoro ra ka neneba banwagati konso; o kurun togo tun ye «Flaninw». ¹² An tagara se Sirakusi; an ka tere saba ke o dugu ra. ¹³ An bora o dugu ra, an temena kogoji konkonda fe ka taga se Rezo. O dugusagbe, an tagato, fono do bora an numanboroyanfan fe ka na ke an kan. An ka tere fla le ke ka soro ka se Puzoli. ¹⁴ An ka lanabaga dow ye o dugu konso; olugu ka an daari ko an ye logokun kelen ke ni o ye. An nana bo o yoro le ra ka taga se Romu*. ¹⁵ Ayiwa, Romu lanabagaw tun ka an nako kibaroya men minke, olugu nana an kunben fo Apiyusi logofiyer ra, ani Lonanjigiyoro saba yoro ra. Kabini Poli ka olugu ye, a ka baraka la Ala ye, a jigi sigira. ¹⁶ An sera Romu minke, sorasikuntigi ka kasodenw

di sorasiw kuntigiba ma. Nka o sɔnna ko Pɔli ye taga to yɔrɔ dɔ ra a danna; o ka sorasice kelen bla ni a ye k'a korɔsi.

Pɔli ka Rɔmu Yahudiyaw waaju

¹⁷ Ayiwa, tere saba temenin ko, Pɔli ka Rɔmu* Yahudiyaw ta jamɔgɔw wele ka na. O nana lajen tuma min na, Pɔli ko o ma ko: «Ne balemaw, hali k'a sɔrɔ ne ma kojugu si ke an ta siyamɔgɔw ra, ne ma kojugu si ke an bemaw ta landakow kama fana, o bɛɛ n'a ta, o ka ne mina Zeruzalemu ka ne di Rɔmu fagamaw ma. ¹⁸ Olugu nana ne jininka tuma min na, o tun b'a fe ka ne labla, sabu o ma foyi si sɔrɔ ne ta ko ra min be ne fagakun bo. ¹⁹ Nka Yahudiyaw ma sɔn ko o ye ne bla. O kosɔn, a tun kera ne fe jagboya ye ko ne ye ne ta kojaw to masaceba Sezari boro. Nka o t'a yira ko ne b'a fe ka ne ta siya jaraki de! ²⁰ O le kosɔn, ne ka aw wele ka na yan ka kuma ni aw ye; sabu Izirayelimɔgɔw jigi be Kisibaga* min kan, ne sirinin be ni negejoroko ye o le kosɔn.»

²¹ O ka Pɔli jaabi ko: «Anw ma sebe si sɔrɔ ka bo Zude, ele ta ko ra; an balema si ma bo yi fana ka na kuma dɔ fo an ye, walama ka i togojugu fo an ye yan. ²² Nka an b'a fe ka i yere lamɛn, ka i ta miiriya lon; sabu an k'a lon ko mɔgɔw wurira nin sira kama yɔrɔ bɛɛ ra.»

²³ Ayiwa, o ka lon dɔ sigi; o lon na o caman nana Pɔli fe a ta bon konɔ. Pɔli kumana o fe, ka Ala ta Masaya* ko jafɔ o ye. A tun be cogoya bɛɛ kera janko o ye Yesu ta ko lon ka kapa ni cira Musa ta sariya* ni cira tow ta kitabu w kumaw ye. O tora o ra k'a ta sɔgoma fo wula fe. ²⁴ Dow sɔnna Pɔli ta ma, nka dow ma sɔn ka la a ra. ²⁵ O mɔgɔw tun ma na ben kelen ma; o tagato Pɔli ka nin kuma kelen le fo o ye; a ko: «Cira Ezayi tun ka kuma min fo aw bemaw ye Nin Saninman* baraka ra, o tun ye can yere le ye! ²⁶ A ko: <Taga a fo nin siya mɔgɔw ye ko:

Aw bɛna menni ke kosebe, nka aw tena foyi faamu.

Aw bɛna fleri ke kosebe, nka aw tena foyi ye.

²⁷ Sabu nin siya mɔgɔw ka o jusukun gbeleya;

o ka o torow gberɛn,

ka o padenw datugu,

janko o padenw kana yeri ke,

o jusukunw kana faamuri ke;

ni o te, o tun bɛna na yeɛma ka sɔn ne ma,

janko ne ye o kisi.> »

²⁸ Pɔli k'a fo o ye tuun ko: «Aw ka kan ka a lon ko kisiri min bɔra Ala fe, ko o nana siya wɛre mɔgɔw fana kama; olugu koni bɛna a lamɛn!»

²⁹ [Poli ka o fo minke, Yahudiyaw tagara; o ka ke jagon soso ye kosebe.]

³⁰ Poli ka san fla dafanin ke a ta bon konɔ; a tun ka o bon ta sara ra. Mogo minw bee tun be na bo a ye, a tun be sigi ka olugu bee lamɛn. ³¹ A tun be Ala ta Masaya ko waajuri ke, ka mogow karan, ka Matigi Yesu Kirisita ta ko yira o ra. A tun be o ke, siranya tun t'a ra, mogo si tun t'a bari fana.

**Pöli ka letere min ci
RÖMUKAW
ma
Kitabu faamucogo**

Yesu ta ciraden Pöli ka tagama minw ke ka taga Kibaro diman waajuri ke, a ka nin letere sebe o tagama sabanan laban le ra. A be i ko Yahudiya minw tun kera lanabagaw ye, i n'a fo Pirisili ni Akila, olugu dow tun ka Kibaro Diman fo Römu dugu konö. Lanabaga minw tun soröra o sababu ra, olugu le kera Römu ta lanabagaw ta jenkuru folo ye. O koson Pöli tun b'a fe ka taga Römu, ka sorö ka taga Esipani. A tun ka nin letere sebe janko ka o tagama le laben (15.22-24).

O lanabaga dow tun be lajen Pirisili ni Akila ta so konö (16.3-5).

Pöli tun b'a fe ka Römu lanabagaw karan fen dama dama ra:

A folo, Kibaro Diman waajuri kun ye min ye siya were mogow fe. A b'a yira ko Kibaro Diman be mogö be le kisi, Yahudiya fara siya were mogö kan (1.16). Ni mogö o mogö k'a jigi la Ala kan ka son Yesu ta Kibaro Diman ma, o tigi be kisi, sabu Ala te mogö bo mogö ra (1.18-8.39).

O ko, a be weleri lase Izirayelimogow be ma, ko o ka kan ka son Ala ta neema ma (9-11). Ala bena a ta mogö weleninw be kisi, Yahudiya fara siya were mogö kan.

Kitabu to, min ye sura 12-15 ye, Pöli be lanabagaw ladi, janko o ye o tagamacogo korösi, ka o janto jogon na, ani ka fagamaw bonya. Kitabu sura laban ye Pöli ta forikanw ye.

Kitabu konökow

Kitabu daminakumaw (1.1-17)

Adamaden be ka kan ka Ala ta jenjogonya jini (1.18-3.20)

Yesu Kirisita le kera kisiri sira ye (3.21-4.25)

Yesu be panamanyakura min di lanabagaw ma (5-8)

Ala sago ye min ye Izirayelimogow ta fan fe (9-11)

Lanabaga tagamacogokura (12-15)

Pöli ta forikan, ani a ta kumalabanw (16)

Pöli ta fori

¹ Ne Pöli, Yesu Kirisita ta baaraden, ne yere le ka nin sebe ke. Ala ka ne wele ka ne ke ciraden* ye, ka ne bla danna janko ne ye a ta Kibaro Diman* lase mogow ma.

² Ala tun ka o Kibaro Diman layiri ta kabini wagatijan; a ta ciraw tun ka o ko fo Kitabu saninmanw konö. ³ Den

min bɔra Ala ra*, o Kibaro Diman bɛ kuma o ta ko le ra; ka kaɲa ni adamadenya cogo ye, masace Dawuda mamaden lo, ⁴ nka ka kaɲa ni Nin Saninman* ye, a kununa ka bɔ saya ra minke, Ala k'a yira o fe ni a ta sebgaya ye, ko Den* min bɔra ale ra, ko o lo. ⁵ Ale Yesu Kirisita, an Matigi baraka ra, Ala neemara an ye ka an ke ciradenw ye, janko ale Yesu togo koson siya werɛ mogow* bee ye son Kibaro Diman ma ka Ala kan mina. ⁶ Ala ka aw minw wele ka aw ke Yesu ta ye, aw fana nin be o mogow ra.

⁷ Aw minw bee be Romu*, a ka aw minw kanu ka aw wele ka ke a ta mogow saninmanw ye, ne Poli be nin sebe ci aw le ma. An Fa Ala, ani an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye ka hera ke aw ye.

*Romu lanabagaw logo be Poli ra
(Romukaw 15.23-32)*

⁸ Ayiwa, ne be kon folo ka baraka la Ala ye Yesu Kirisita sababu ra aw bee koson, sabu mogow be aw ta lanaya lakarira dununa yoro bee ra. ⁹ Den min bɔra Ala ra*, ne be baara ke Ala ye ni ne jusu bee ye, ka ale ta Kibaro Diman* waajuri le ke. Ni ne be Ala daari tuma o tuma, Ala ye ne seere ye ko ne be ne hakiri to aw ra ka Ala daari aw ye. ¹⁰ Ne be to ka Ala daari tuma bee, ko ni a sago lo, a y'a to ne ye sira soro ka taga aw fe yi. ¹¹ Ne b'a fe yere le ka aw ye, janko ka Nin Saninman* ta neema do lase aw ma, ka aw baraka bonya lanaya ra. ¹² O koro ye ko an bee ye jagbeleya soro ngon fe lanaya ra, o lanaya kelen min be an bee fe.

¹³ Ne balemaw, ne b'a fe ko aw y'a lon ko ne k'a latige sijaga caman ko ne be taga aw fe yi, nka fo ka na se bi ma, ne ma sira soro; ne b'a fe ko ne ta baara ye nafa soro aw ce ra fana, i n'a fo a ka nafa soro siya werew* ce ra cogo min na. ¹⁴ Mogow bee ta juru be ne ra Kibaro Diman fori ko ra: dugubakonmogow, ani kongosomogow, mogow karanninw, ani mogow karanbariw bee. ¹⁵ O le koson aw minw be Romu*, a logo be ne ra ka taga Kibaro Diman lase aw fana ma.

Sebgaya min be soro Kibaro diman na

¹⁶ Kibaro Diman fori maroya te ne ra fiyewu; sebgaya lo Ala fe ka lanabagaw bee kisi, a konna ka lase Yahudiyaw le ma; o ko, siya werɛ mogow*. ¹⁷ Sabu o Kibaro Diman le b'a fo ko Ala be mogow jate mogow terrenin ye; o be ke lanaya doron le sababu ra, k'a ta a damina ra fo a laban na, i n'a fo a sebera Kitabu konɔ cogo min na, ko: «Mogow terrenin be panamanya lanaya le sababu ra.»

Dununamogow ta terenbariya

18 Ala bɛ a ta dimi lajigi mɔgɔw kan ka bɔ sankolo ra mɔgɔw ta Alapasiranbariya ni o ta terenbariyakow bɛɛ le kosɔn; o ta terenbariyakow kosɔn o mɔgɔw bɛ mɔgɔ tɔw bari ka can lɔn. 19 Kiti bɛ ben o kan, sabu mɔgɔ bɛ se ka min lɔn Ala ko ra, o ma dogo o ma; Ala yɛɛ ka o yira o ra k'a gbɛya. 20 Ala yɛɛ bɛ cogo min na, mɔgɔ si tɛ se k'a ye a ja ra; nka kabini dunupa dantuma a ka fen minw dan, a ta sebgaya banbari, ani a ta Alaya, o bɛɛ bɛ lɔn k'a gbɛya o fenw le fɛ. 21 Jo tɛna kɛ o fɛ Ala ja kɔrɔ, sabu o ka Ala lɔn, nka o ma sɔn k'a bonya i n'a fɔ Ala, o tɛ baraka la a ye fana. O ta miiriyaw ye fu le ye; o kosɔn o jusukun hakirintanw blara dibi ra. 22 O bɛ o yɛɛ jate mɔgɔ hakiritigiw ye, k'a sɔrɔ nalomanw lo. 23 Nɔɔrɔtigi Ala min tɛ sa ka ye, sani o ye o bato, o ka yirimɔgɔninw le lalaga, ani kɔnɔw bisigiyaw, ani sogo sen naaniw, ani fen fofotaw, ka o fenw bato, nin tɛ o fen minw na.

24 O kosɔn Ala ka o to o yɛɛ ma o ta nɔgɔninyakow ra, ka kapa ni o yɛɛ jusukun diyanyakow ye. O bɛ o yɛɛ lanɔgɔ jatɔya ra o yɛɛ ni nɔgɔn cɛ. 25 O ka faninya bla Ala ta can nɔ ra. Ala ta danfenw, o bɛ olugu le bato ka baara kɛ o ye, ka danbaga Ala yɛɛ to yi, an bɛ min tando tuma bɛɛ. Amina!

26 O bɛɛ le kosɔn Ala ka o to o ta jarabijuguw boro marobarisyakow ra. Ala ko min kana kɛ, o bɛ o le kɛ. O ta musow yɛɛ ka o cɛw to yi, ka to ka jɛn ni nɔgɔn ye. 27 Cɛw fana bɛ ten. O cɛnɔgɔnw yɛɛ nege gbankojugu o ra, o ka o musow to yi; cɛw yɛɛ gbansan bɛ jɛn ni nɔgɔn ye. O kosɔn bɔnɔ bɛna o sɔrɔ ka kapa ni o yɛɛ ta lafiriri ye.

28 I n'a fɔ o ma sɔn ka Ala lɔn, o kosɔn Ala ka o to o yɛɛ ma ni o ta miirijuguw ye, janko ko min man kan ka kɛ, o ye o kɛ. 29 O jusukun fanin lo terenbariya suguya bɛɛ ra; o kɔnɔ ka jugu, o nata ka bon, nangboya bɛ o ra, o jusukun fanin lo celiya ra; mɔgɔfaga ka di o ye, ani kɛɛ, ani nanbara; miiriyajuguw bɛ o kɔnɔ, ani nafiya, 30 ani tɔgɔcɛnri; o tɛ Ala ko jate; o maro ka dogo, o bɛ waso, o bɛ o yɛɛ bonya. O timina ka di kojugu ra, o tɛ o worobagaw kan mina. 31 Hakirintanw lo, o tɛ o ta layiriw dafa ka ye; o jusukun ka gbɛlɛn, o tɛ hina. 32 K'a sɔrɔ o k'a lɔn cɔ ko Ala ta kiti bɛ yi: ko mɔgɔ minw bɛ o ko nɔgɔnw kɛ, olugu ka kan ni saya le ye. O bɛɛ n'a ta, o belɛn b'a kɛ; ka fara o bɛɛ kan, mɔgɔ wɛɛ minw bɛ o kojugu nɔgɔnw kɛra, o mɔgɔw ko le ka di o ye.

*Ala bɛna kiti tigɛ ni terenninya ye
(Matiyu 7.1-5; Yakuba 2.12-13)*

¹ Ayiwa, ele min bɛ tɔw jaraki, n'i kɛra mɔgɔ min o min ye, yafa tɛna kɛ ele yɛrɛ ma. Ni i bɛ tɔw jaraki, i bɛ i yɛrɛ le jarakira; sabu ele bɛ tɔw jaraki ko minw na, ele yɛrɛ bɛ o kɛ! ² K'a sɔrɔ an bɛɛ k'a lɔn ko mɔgɔ minw bɛ o kow kɛ, Ala bɛ kiti tigɛ o kan ka kɛna ni can le ye.

³ Ayiwa, ni ele bɛ tɔw jaraki, k'a sɔrɔ ele yɛrɛ bɛ o kow kɛ o, i ta miiriya ra i bɛna bɔsi Ala ta kiti ma wa? ⁴ Walama Ala ta pumanyaba ni a ta sabari, ani a ta mujuri, ele tɛ o jate fɛn ye wa? I m'a lɔn ko a bɛ o pumanya bɛɛ kɛra i ye le ka sira bla i kɔrɔ janko i ye nimisa ka jurumun dabra wa? ⁵ Nka i toro ka gbɛlɛn; i t'a fɛ ka nimisa i ta jurumun na. O kosɔn i bɛ dimi belebele le labɛna i yɛrɛ kama Ala ta dimilon na, lon min na Ala bɛna a ta dimi ni a ta kiti terennin bɔ kɛnɛ kan.

⁶ A bɛna mɔgɔ bɛɛ kelen kelen sara ka kɛna ni a ta kɛwalew ye. ⁷ Minw bɛ jija kopuman na, ka tandori ni bonya ni panamanya banbari jini, Ala bɛna panamanya banbari di olugu ma.

⁸ Nka minw bɛ muruti Ala ma, ka ban can ma, ka sɔn terenbariya ma, Ala ta dimi ni a ta jusugban bɛna ben olugu kan. ⁹ Tɔɔrɔ ni naɓan, o le bɛna ben kojugukɛbaga bɛɛ kelen kelen kan; Yahudiyaw le bɛ kɛ fɔlɔ ye, o kɔ, siya wɛrɛ mɔgɔw*. ¹⁰ Nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ kopuman kɛ, o tigi bɛna tandori ni bonya ni jususuma le sɔrɔ; Yahudiyaw le bɛna kɛ fɔlɔ ye, o kɔ, siya wɛrɛ mɔgɔw; ¹¹ sabu Ala tɛ mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra.

¹² Minw bɛɛ bɛ jurumun kɛ k'a sɔrɔ o ma cira Musa ta sariya* lɔn, olugu bɛna halaki, nka kiti tɛna tigɛ o kan ka kɛna ni o sariya ye. Minw bɛ jurumun kɛ k'a sɔrɔ o ka cira Musa ta sariya lɔn, kiti bɛna tigɛ olugu kan ka kɛna ni o sariya ye. ¹³ Sabu minw bɛ sariya ta kumaw lamɛn dɔrɔn, Ala tɛna olugu le jate mɔgɔ terenninw ye; minw bɛ sariya sira tagama, Ala bɛna olugu le jate mɔgɔ terenninw ye.

¹⁴ Ayiwa, siya wɛrɛ mɔgɔw minw tɛ cira Musa ta sariya lɔn, ni olugu bɛ sariya sira tagama o yɛrɛ ma, hali ni o tɛ o sariya lɔn, a bɛ i n'a fɔ o yɛrɛ ka sariya dɔ kɛ o yɛrɛ ye. ¹⁵ O b'a yira o cogo ra ko cira Musa ta sariya ka ci minw fɔ, ko o sɛbenin lo o jusukun na. O hakiri b'a yira o ra, o jusukun bɛ o sɔsɔ tuma dɔw ra, walama o yɛrɛ bɛ jo di o yɛrɛ ma tuma dɔw ra.

¹⁶ Ayiwa, ne ka ko minw fɔ, o bɛɛ bɛna yira lon dɔ, lon min na Ala bɛna a fɔ Yesu Kirisita ye ko a ye mɔgɔw ta ko dogoninw kiti tigɛ; ne ka Kibarɔ Diman* min waajuri kɛ, a bɛna kɛ ka kɛna ni o le ye.

Ala be Yahudiyaw jaraki

¹⁷ Ayiwa, Yahudiya tɔgɔ be ele ra, ele be i jigi la cira Musa ta sariya* kan, ka i yere bonya ko i ye Ala ta mɔgɔ ye. ¹⁸ Ele ka Ala sago lɔn; i be se ka kɔnuman lɔn k'a ke, sabu i karanna sariya ra. ¹⁹ I b'a jate i yere kɔnɔ ko tɔw fiyenna, ko ele le be sira yira olugu ra, ani ko tɔw be dibi ra, ko ele le be o bla yeelen na. ²⁰ I ko tɔw ye kolɔnbariw ni denmisenw ye, ko ele le ye olugu ta karanfa ye; sabu i lanin b'a ra ko i ka can sira lɔnniya beɛ lɔn cira Musa ta sariya ra.

²¹ Ayiwa, ne ko: ele min be tɔw karan, mun kosɔn ele te i yere karan? Ele min be waajuri ke ko mɔgɔ kana sonyari ke, ele yere be sonyari ke! ²² Ele min b'a fo ko mɔgɔ kana jeneya ke, ele yere be jeneya ke! Ele min ko i be jo haramuya, ele yere be fenw sonya josonyɔrɔw ra! ²³ I be i yere bonya ko i ka sariya lɔn, nka i be sariya cɛn, ka Ala tɔgɔ cɛn. ²⁴ Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «Aw Yahudiyaw le kosɔn siya were mɔgɔw* be Ala tɔgɔ cɛnna.»

Kenesigiri kɔrɔ ye min ye

²⁵ Can lo, nafa be kenesigiri ra, ni i kɔni be sariya sira tagama. Nka ni i be sariya cɛnna, o tuma i ta kenesigiri ye fu le ye. ²⁶ Mɔgɔ min ma kenesigi, ni o tigi be sariya sira tagama, yala Ala tena o tigi jate i n'a fo a kenesiginin lo wa? ²⁷ Mɔgɔ min ma kenesigi, ni o be sariya sira tagama, yala o tigi tena kiti ben ele kan wa, ele min be sariya cɛn, k'a sɔrɔ sariya seɓenin be i boro, i kenesigira fana? ²⁸ Ayiwa, mɔgɔw na be min ye i ra, o le te i ke Yahudiyaw yereyere ye; nɔ min fana be ke mɔgɔ farikolo ra, o te kenesigiri yere ye. ²⁹ Nka Yahudiyaya be lɔn mɔgɔ jusukun le ra. Nin Saninman* be min ke mɔgɔ jusukun na, o le ye kenesigiri yere ye; min be ke ka kapa ni sariya ye o te. O Yahudiya ta tandori te bo mɔgɔ ra, a be sɔrɔ Ala le fe.

3*Ala ye kankelentigi le ye*

¹ Ayiwa, ni a be o cogo ra, Yahudiyaya nafa ye juman le ye tuun? Walama kenesigiri naci ye juman ye? ² Ayiwa, nafa b'a ra yere le cogo caman na. A folo, Ala ka a ta kuma lase Yahudiyaw le ma. ³ Ayiwa, hali ni a kera ko dow ma a kan mina, yala olugu ta kanminabariya be se ka Ala ta kankelentigiya cɛn wa? ⁴ Fiyewu, o te se ka ke! Hali ni adamadenw beɛ ye faninyafɔbagaw le ye, Ala kɔni ye kankelentigi le ye, i n'a fo a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

«Ele Ala, ni i be kuma, bee b'a lon ko i terennin lo.
Ni o ka i jaraki, no tena ye i ra.»

⁵ Ayiwa, ni an ta terenbariya be ke sababu ye ka Ala ta terenninya yira, o tuma an bena mun le fo o ra? Yala an bena a fo le ko jo te Ala fe, ni a be dimi an korɔ ka kiti ben an kan wa? Ne be kumana ka kapa ni adamadenw ta cogo le ye. ⁶ Fiyewu! Ni Ala tun terennin te, a tun bena se ka kiti tige dununamogow kan cogo di?

⁷ Ayiwa, ni ne ta faninya fana be ke sababu ye ka Ala ta can yira, ka noro la a kan, o tuma mun koson kiti be tige ne kan tuun ko ne ka jurumun ke? ⁸ Ayiwa, mun koson an t'a fo ko an ye kojugu ke, janko kopuman ye bo a ra? Dow be ne tɔgo cenna ko ne be mogow karanna o kuma le ra. O mogow koni tena bosi Ala ta kiti ma le fiyewu.

Mogɔ si terennin te

⁹ Ayiwa, ne bena mun le fo ka a laban? Yala an Yahudiyaw ka fisa ni mogɔ tow ye wa? Fiyewu! Ne k'a yira ka ban ko Yahudiyaw o, siya were mogow* o, o bee be jurumun fanga korɔ. ¹⁰ I n'a fo a sebera Kitabu konɔ cogo min na, ko:

«O mogɔ te yi, min terennin lo; hali mogɔ kelen.

¹¹ O si te hakiritigi ye, o si te Ala ta jenɔgonya jini.

¹² O bee ka o ko munu Ala ma;

o bee kera nacintanw ye.

O si te kopuman ke, hali mogɔ kelenpe.

¹³ O kandinga ye kaburu dayelenin le ye,

o be o nenden ke ka mogow lafiri.

O darakan ka jugu i ko fonfonnin baga;

¹⁴ mogodangakumaw, ani kumagbomanw doron le be o da
ra.

¹⁵ O sen ka teli mogofaga fe;

¹⁶ ni o be teme yoro o yoro, cenri ni bono le be o ko;

¹⁷ min ye hera sira ye, o te o lon.

¹⁸ O te tagama Alapasiran na fiyewu.»

¹⁹ Ayiwa, an k'a lon ko cira Musa ta sariya* be fen o fen fo, sariya dira minw ma, a b'a fora olugu le ye. O ra kuma tena soro mogɔ si fe; dununamogow bee jarakinin lo fana Ala na korɔ. ²⁰ O le koson mogɔ si tena jate mogɔ terennin ye Ala na korɔ sariya sira tagama sababu ra, sabu sariya b'a yira an na le doron ko an ka jurumun ke.

Ala be mogɔ kisi lanaya le baraka ra

(Galasikaw 2.15,16; 3.8-14,22-29; Efesikaw 2.7-9)

²¹ Ayiwa, sisan Ala be an jate mɔgo terreninw ye cogo min na, a ka o yira an na, nka sariya* sababu te. Sariya kitabuw, ani ciraw ta kitabuw tun konna ka o kuma fo k'a gbeya: ²² Ni mɔgo o mɔgo ka la Yesu Kirisita* ra, Ala be o tigi jate mɔgo terrenin ye; a te mɔgo bo mɔgo ra, ²³ sabu mɔgo beɛ ka jurumun ke, o koson mɔgo si te se ka Ala ta nɔɔɔ ye. ²⁴ Nka Ala ka o jate mɔgo terreninw ye gbansan a ta neema baraka ra, sabu Yesu Kirisita ka o kunmabo o ta jurumun na. ²⁵ Minw lara Yesu ta jori saraka ra, Ala ka ale Yesu le ke olugu ta jurumun sara ye, janko ka a ta terreninya yira. Fɔlofɔlo, jurumun minw tun kera, a tun ka o muɔu, a ma o hake bo o ra. ²⁶ Nka sisan a be mɔgow jate mɔgo terreninw ye cogo min na, a ka o yira: minw lara Yesu Kirisita ra, Ala be to a ta terreninya ra, ka olugu jate mɔgo terreninw ye fana.

²⁷ Ayiwa, an ta yerebonya sababu be min? Sababu si te yi! Mun koson? Sabu ka sariya sira tagama, o te jate, nka lanaya le be jate. ²⁸ O ra, an be se k'a fo ko Ala be mɔgo jate mɔgo terrenin ye lanaya dɔɔɔn le baraka ra, cira Musa ta sariya sira tagama sababu te. ²⁹ Yala Ala ye Yahudiyaw dɔɔɔn ta Ala le ye wa? A te siya were mɔgow* fana ta Ala ye wa? Siya tow fana ta Ala lo ke! ³⁰ Sabu Ala kelenpe le be yi; ale le be Yahudiyaw jate mɔgo terreninw ye lanaya baraka ra, ka siya were mɔgow fana jate mɔgo terreninw ye o lanaya kelen baraka ra. ³¹ Ayiwa, yala o kɔɔɔ ye ko lanaya sababu ra an be cira Musa ta sariya ke fengbansan ye wa? Ɔn-ɔn de! An yere b'a bonya le ka ja.

4

Ibrahim ta lanaya

(Galasikaw 3.6-9,29; Zaburu 32)

¹ Ayiwa, an bena mun le fo Ibrahim ta ko ra, ale min ye an bemace ye adamadenya sira fe? Ale ta kera cogo di le? ² Ni Ala tun ka Ibrahim jate mɔgo terrenin ye a ta kewalew le koson, a tun bena se ka a yere bonya; nka a te se ka a yere bonya Ala ja kɔɔɔ. ³ Kitabu ka mun fo? A ko: «Ibrahim lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mɔgo terrenin ye a ta lanaya koson.» ⁴ Aw k'a lon ko ni mɔgo ka baara ke, a ka kan ka sara; nka a be o sara min sɔɔɔ, o te di a ma gbansan; a ta baara sara lo. ⁵ Nka ni mɔgo min ma kewale ke, Ala min be Alapasiranbariw jate mɔgo terreninw ye, ni a ka la o ra dɔɔɔn, Ala be a jate mɔgo terrenin ye a ta lanaya koson. ⁶ Ala be mɔgo min jate mɔgo

terennin ye, ni a ma kewale ke, Dawuda be o tigi ta hera le lakari, k'a fo ko:

⁷ «Ala ka minw ta terenbariyakow yafa o ma, ka o ta jurumun datugu pewu, olugu ta pana.

⁸ Matigi Ala te mogo min ta jurumun jate, o tigi ta pana.»

Kenesigiri te mogo kisi

⁹ Ayiwa, yala minw kenesigira, olugu doron le ka kan ka o koruman soro wa, walama kenesigibariw fana ka kan ka a soro? An k'a fo sisan ko «Ibrahim lara Ala kumakan na, Ala ka a jate mogo terennin ye a ta lanaya koson.» ¹⁰ O kera wagati juman kelen le ra? A kenesiginin ko wa, walama sani a ye kenesigi? A ma ke a kenesiginin ko de; a kera k'a soro a ma kenesigi. ¹¹ O ko le, Ibrahim ka kenesigiri soro i n'a fo tagamasiyen, k'a yira ko Ala ka a jate mogo terennin ye a ta lanaya koson, sani a ye kenesigi. O cogo ra, kenesigibari minw lara Ala ra, ani Ala ka o jate mogo terenninw ye, Ibrahim kera olugu bee ta bemace ye. ¹² O cogo kelen na, minw kenesiginin lo, olugu bee ta bemace lo fana; o koron ye ko minw te dan kenesigiri doron ma, nka o be tagama lanaya sira kan i n'a fo an bemace Ibrahim tun k'a ke cogo min na, sani a ye kenesigi.

*Ala ta layiri be soro lanaya le baraka ra
(Heburuw 11.8-19)*

¹³ Ala ka layiri min ta Ibrahim ni a duruja ye ko dunuja bena ke o ta ye, o layiri ma ta sariya* sira tagama koson; nka Ala ka a jate mogo terennin ye a ta lanaya koson minke, o le k'a to layiri tara a ye. ¹⁴ Ni Ala ta layirifenw be soro sariya sira tagama sababu le ra, o tuma kun te lanaya ra tuun, layiri fana te jate tuun. ¹⁵ Sabu sariya be Ala ta dimi le lase an ma doron; ni sariya te yoro min na, sariya cenko fana te yi.

¹⁶ O koson Ala ka o layiri ta an ye lanaya le baraka ra, janko a ye ke neema ye min dira an ma gbansan, ka ke Ibrahim ta duruja bee ta ye; sariya sira tagamabagaw daman ta te, nka minw lara Ala ra i n'a fo Ibrahim, olugu fana ta lo, sabu Ibrahim kera an bee bemace le ye, ¹⁷ i n'a fo a sebera Kitabu konon cogo min na, ko: «Ne ka i ke siya caman bemace ye.» Ayiwa, an bemace lo Ala na koron, sabu a lara Ala ra, Ala min be suw lakunu, ani min be fendanbariw dan. ¹⁸ Ayiwa, hali k'a soro Ibrahim jigi tun tigera ka ban, Ala ka min fo a ye, a lara o ra ka a jigi la a kan; o cogo ra a kera «siya caman bemace» ye, i n'a fo Ala tun k'a fo cogo

min na ko: «I ta duruja bɛna caya nin cogo le ra.» ¹⁹ Ala ka o fɔ tuma min na, Iburahima farikolo tun kɔrɔra ka ban, sabu a si tun bɛ san kɛmɛ bɔ. Denworo tuma fana tun tɛmena a muso Saran kan. Nka Iburahima ma o si jate; o ma foyi bɔ a ta lanaya ra. ²⁰ A ma a jigi tige ka sigiya Ala ta layiri ra, nka dɔ le yere farara a ta lanaya kan, fɔ a ka Ala tando. ²¹ Iburahima tun lanin b'a ra yere le jate ko Ala ka fen min layiri ta, ko a bɛ se fana ka o kɛ. ²² O lanaya le kosɔn «Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye.» ²³ Nka o kuma min sebera ko «Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye,» o ma sebe Iburahima kelen kosɔn dɛ! ²⁴ A sebera an fana kosɔn; Ala min ka an Matigi Yesu lakunu ka bɔ saya ra, anw minw lara o ra, anw fana bɛ jate mɔgɔ terenninw ye Ala na kɔrɔ. ²⁵ Ala k'a to a sara an ta jurumun kosɔn, ka kunu ka bɔ saya ra, janko an ye jate mɔgɔ terenninw ye Ala na kɔrɔ.

5

*Ala ka hera don an ni a yere cɛ
(Piyeri fɔlɔ 1.3-9; Yuhana fɔlɔ 4.9,10)*

¹ O cogo ra Ala ka an jate mɔgɔ terenninw ye lanaya baraka ra; sisan a ka hera don an ni ale Ala yere cɛ an Matigi Yesu Kirisita baraka ra. ² Ale Kirisita* le sababu ra Ala ka o nɛɛma kɛ an ye; an lanin lo a ra, an bɛ an jigi la a kan ka pagari, sabu an jigi b'a kan ko lon dɔ an bɛna Ala ta nɔɔrɔ sɔrɔ. ³ O dɔrɔn tɛ, hali ni tɔɔrɔ ka se an ma, an bɛ pagari o ra; sabu tɔɔrɔ le b'a to an bɛ jija lanaya ra. ⁴ Ni an bɛ jija, o b'a to an bɛ kɛ kankelentigiw ye tɔɔrɔ ra; ni an kɛra kankelentigi ye, o le b'a to an jigi bɛ sigi. ⁵ Ayiwa, jigi tɛ mɔgɔ janfa, sabu Ala k'a ta kanuya caya an jusukun na Nin Saninman* baraka ra, a ka o min di an ma.

⁶ Can lo, wagati min an tun ye barakantanw ye, Ala ka wagati min latige, o sera minke, Kirisita sara anw Alapasiranbariw kosɔn. ⁷ Mɔgɔ ye sɔn ka sa hali mɔgɔ terennin kosɔn, o kɛ man di. A bɛ se ka kɛ ko mɔgɔ dɔ bɛ sɔn k'a ja gbɛleya ka sa mɔgɔnuman dɔ kosɔn. ⁸ Nka Ala bɛ an kanu cogo min na, a ka o yira nin le fɛ: ka an to jurumun na, Kirisita sara an kosɔn. ⁹ Sisan kɔni Ala ka an jate mɔgɔ terenninw ye Yesu jori baraka ra; o ra, sigiya t'a ra, fana ko a bɛna an kisi Ala ta dimi ma. ¹⁰ An tun bɛ Ala juguw le ye, nka Den min bɔra Ala ra*, Ala ka ben don an ni a yere cɛ o Den* ta saya baraka ra; o ra, sigiya t'a ra, ko ben donna an ni Ala cɛ minke, ko an bɛna kisi Yesu ta panamanya sababu ra. ¹¹ Ka fara o kan, an bɛ pagari

kosebe Ala ta jenɔɔɔnya ra an Matigi Yesu Kirisita baraka ra; sisan ale le ka an ni Ala ce ben.

*Adama ni Kirisita
(Korentikaw fɔlɔ 15.21-22,45-49,56-57)*

¹² Mɔɔɔ kelen le sababu ra jurumun donna dunuɔa kɔnɔ, jurumun k'a to saya fana nana dunuɔa kɔnɔ; o cogo ra saya sera adamaden bee ma, sabu o bee ka jurumun ke. ¹³ Sani Ala ye sariya* di cira Musa ma, jurumun tun be dunuɔa ra ka ban. Nka i n'a fɔ sariya tun te yi fɔlɔ, Ala tun te jurumun jate. ¹⁴ O bee n'a ta, k'a ta Adama ta wagati ra fɔ ka na se cira Musa ta wagati ma, saya fanga tun be mɔɔɔw kan. Hali minw ma Ala ta cifɔninw cen i n'a fɔ Adama k'a cen cogo min na, olugu tun be sa. Min tun ka kan ka na, Adama kera ale tagamasiyen le ye.

¹⁵ Nka Ala be neema min di gbansan, o ni Adama ta jurumun te kelen ye. Can lo, mɔɔɔ caman sara ale kelen ta jurumun kosɔn. Nka Ala ta neema, ani neema min bɔra mɔɔɔ kelen fe, Yesu Kirisita, k'a di mɔɔɔ caman ma, o neema nafa le ka bon. ¹⁶ Ala be neema min di gbansan, o nɔ, ani mɔɔɔ kelen ta jurumun nɔ te se ka suma ni jɔɔɔn ye. Mɔɔɔ kelen ta jurumun nana ni jarakiri ye, k'a sɔrɔ Ala ka neema min di gbansan jurumun camamba kɔ fe, o neema ka an kunmabɔ, ka an ke mɔɔɔ terenninw ye. ¹⁷ Can lo, mɔɔɔ kelen ta jurumun le kosɔn saya fanga sera bee ma. Nka minw bee ka Ala ta neemaba sɔrɔ, Ala ka minw jate mɔɔɔ terenninw ye, olugu bena janamanyakura ni kuntigiya sɔrɔ mɔɔɔ kelen sababu ra, min ye Yesu Kirisita ye; o nafa le ka bon.

¹⁸ Ayiwa, mɔɔɔw bee jarakira cogo min na Adama ta jurumun kelen kosɔn, o cogo kelen na Yesu Kirisita ta kewaleɔnuman kelen kosɔn Ala be mɔɔɔ bee kunmabɔ ka janamanya di o ma. ¹⁹ Mɔɔɔ kelenpe ta kanblari sababu ra mɔɔɔ caman kera jurumunkebagaw ye cogo min na, o cogo ra fana mɔɔɔ kelenpe ta kanminari kosɔn Ala be mɔɔɔ caman jate mɔɔɔ terenninw ye.

²⁰ Sariya kɔni dira, janko k'a yira an na ko an ta jurumun ka ca; nka jurumun cayara yɔrɔ min na, Ala ta neema belen cayara o yɔrɔ ra ka teme a kan pewu. ²¹ An tun be jurumun fanga kɔrɔ minke, o le ka saya lase mɔɔɔ bee ma; nka sisan an be neema ta fanga kɔrɔ minke, o b'a to Ala be an jate mɔɔɔ terenninw ye, ka janamanya banbari di an ma an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

6

Lanabaga bɔra jurumun fanga kɔrɔ
(Kɔlɔsikaw 3.1-10)

¹ Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Yala o kɔrɔ ye ko an ye to ka jurumun kɛ, janko Ala ta nɛɛma ye caya wa? ² Fiyewu! An minw sara ka an sen bɔ jurumun ta ko ra, anw belen bɛ se ka panamanya jurumun na cogo di tuun? ³ An minw bɛɛ batizera ka kɛ ni Yesu Kirisita ye jɛnɔɔɔɔnya ra, aw m'a lɔn ko an batizera minke, a bɛ i n'a fɔ an sara ni a ye le wa? ⁴ An batizera minke, a kɛra i n'a fɔ an sara ni a ye, ani an su donna ni a ye, janko an ye panamanyakura sɔrɔ i n'a fɔ Fa Ala ka Yesu Kirisita lakunu ka bɔ saya ra ni a ta se bagaya nɔɔrɔman ye cogo min na.

⁵ Can lo, i n'a fɔ an ni ale kɛra kelen ye a ta saya ra, an bɛna kunu fana a ta jɛnɔɔɔɔnya ra i n'a fɔ a kununa cogo min na. ⁶ An ye nin faamu ka na, ko jogokɔrɔ min tun bɛ an na, a kɛra i n'a fɔ o ni Kirisita* gbengbenna yiri ra ɔɔɔɔn fɛ ka sa; janko o jogo min tun ye jurumun ye an na, o fanga ye ban, ani an kana to o jurumun fanga kɔrɔ tuun. ⁷ Sabu ni mɔɔɔ min sara, o tigi bɔra jurumun ta fanga kɔrɔ.

⁸ Ayiwa, i n'a fɔ an ni Kirisita sara ɔɔɔɔn fɛ, an lanin b'a ra ko an bɛna panamanya, ka kɛ ni a ye fana. ⁹ An k'a lɔn fana ko Yesu Kirisita kununa ka bɔ saya ra, ko a tɛ sa tuun: saya ta fanga tɛ se a kɔrɔ tuun. ¹⁰ A sara sɔnaga kelenpe ka jurumun ta fanga ban. Nka a kununa ka bɔ saya ra; a bɛ panamanya min na sisan, a bɛ panamanyara Ala le ye. ¹¹ O cogo ra aw fana ye aw yɛrɛ jate k'a kɛ i n'a fɔ aw sara ka bɔ jurumun ta fanga kɔrɔ; sisan aw bɛ panamanyara Ala le ye Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔɔnya ra.

¹² Ayiwa, aw kana aw farikolo to jurumun boro, ka kɛ jurumun ta jɔnw ye; aw kana sɔn farikolo negejuguw ma. ¹³ Aw kana aw farikolo yɔrɔ si bla jurumun na tuun, ka terenbariyakow kɛ; nka aw ye aw yɛrɛ di Ala ma i n'a fɔ mɔɔɔ minw kununa ka bɔ saya ra ka kɛ mɔɔɔkuraw ye. Aw ye aw farikolo yɔrɔw bɛɛ di Ala ma, janko ka terrenninya sira tagama. ¹⁴ Jurumun ta fanga tena kɛ aw kan tuun, sabu aw tɛ sariya ta fanga kɔrɔ, aw bɛ nɛɛma le kɔrɔ.

Lanabaga kɛra Ala ta jɔn le ye

¹⁵ Ayiwa, yala an ka kan ka to ka jurumun kɛ, ko sabu an tɛ sariya ta fanga kɔrɔ tuun, ko an bɛ nɛɛma le kɔrɔ wa? Fiyewu! ¹⁶ Aw m'a lɔn ko ni aw bɛ baara kɛra mɔɔɔ dɔ ye ka aw yɛrɛ majigi a ye, aw bɛ kɛ o tigi ta jɔn le ye wa? Ka kɛ jurumun ta jɔn ye, o laban ye saya le ye; ka kɛ Ala ta jɔn ye, ka a kan mina, o laban ye terrenninya ye. ¹⁷ Nka an ye Ala

tando, sabu aw minw tun be jurumun ta jɔnya ra fɔɔfɔɔ, aw karanna can min na, aw sɔnna o ma ni aw jusukun beɛ ye. ¹⁸ Sisan aw bɔra jurumun ta jɔnya ra, ka ke Ala ta jɔnw ye ka tagama terenninya ra. ¹⁹ Ne be nin kumaw fɔra ka kapa ni adamadenya cogo le ye, aw ta hakiri dɔgɔya kosɔn. Aw tun ka aw farikolo yɔrɔw bla nɔgɔninyakow ni juguya ta jɔnya ra kojugu kama cogo min na, o cogo kelen na sisan aw ye aw farikolo yɔrɔw bla Ala ta jɔnya ra ka panamanya terenninya ra, ani saninyari.

²⁰ Aw tun be jurumun ta jɔnya ra wagati min na, foyi tun te aw jagboya ka Ala ta terenninya sira tagama. ²¹ Nka aw ka mun nafa le sɔrɔ o kewalew ra? O laban be maroya le blara aw ra sisan, sabu o kow laban ye saya le ye. ²² Nka sisan aw bɔra jurumun ta jɔnya ra ka ke Ala ta jɔnw ye; aw be nafa min sɔrɔ o ra, o ye saninyari ye, a laban fana ye panamanya banbari ye. ²³ Sabu jurumun sara ye saya le ye; nka Ala be neema min di gbansan, o ye panamanya banbari ye, an Matigi Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra.

7

Lanabaga bɔra sariya ta jɔnya ra (Efesikaw 5.25-31; Galasikaw 2.19,20)

¹ Ayiwa, ne balemaw, ne bena min fɔ aw ye, aw ka o lɔn kosebe, sabu aw ka sariya* lɔn. Ka mɔgɔ to nin na le, a ka kan ka sariya sira tagama. ² A be i n'a fɔ muso furunin; ka kapa ni sariya ye, ni a ce ma sa, a be ce ta furu kɔnɔ. Nka ni a ce sara, o tuma sariya min tun k'a siri a ce ra, o sariya bɔra a kunna. ³ O kosɔn, ni a tagara sigi ce were kun, k'a sɔrɔ a ce ma sa, o b'a fɔ ko a ka jɛneya ke. Nka ni a ce sara, o tuma a bɔra sariya fanga kɔrɔ; ni a ka sigi ce were kun, a ma jɛneya ke.

⁴ Ayiwa, ne balemaw, aw fana ta be ten le. A be i n'a fɔ aw sara sariya ta fan fe, Kirisita* ta saya kosɔn; aw kera a ta ye, janko Ala min k'a lakunu ka bɔ saya ra, aw ye kewaleɔnumanw ke o ye. ⁵ Can lo, an tun be tagama ka kapa ni an yere sago ye tuma min na, sariya tun be ko dɔw yira an na k'a fɔ an ye ko kojugu lo; o beɛ n'a ta, an belen tun b'a fe ka o kow ke. O negejugu tun be an kɔnɔnɔsu ka an bla saya sira kan. ⁶ Sisan kɔni an bɔra sariya ta fanga kɔrɔ, sabu an tun be o min ta jɔnya ra, a be i n'a fɔ an sara ka bɔ o ta jɔnya ra. O cogo ra an be se ka baara ke Ala ye cogokura ra Nin Saninman* baraka ra; an t'a ke tuun ka kapa ni sirakɔrɔ ye, min sebera sariya ra.

Sariya le be jurumun yira

⁷ Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Yala o kɔrɔ ye ko sariya* le bɛ mɔgɔ bla jurumun na wa? Fiyewu! Nka sariya le k'a to ne ka ne ta jurumun lɔn. Ka nabɔ mɔgɔ wɛrɛ ta fɛn fɛ, ne tun tɛna o lɔn kojugu ye, ni sariya tun m'a fɔ ko: «I kana nabɔ mɔgɔ borofɛn fɛ.» ⁸ O cogo ra jurumun ka cogo sɔrɔ ka nege suguya bɛɛ don ne ra, sariya sababu ra; sabu ni sariya tɛ yi, jurumun ye fɛn sanin le ye. ⁹ Wagati min na ne tun ma sariya lɔn fɔlɔ, ne tun bɛ panamanya; nka sariya nana wagati min na, jurumun nege ka ne sɔrɔ minke, ¹⁰ o kɛra sababu ye k'a to ne sara. O ra, Ala ka sariya min di janko an ye panamanya sɔrɔ, o ka saya lase ne ma. ¹¹ Jurumun ka cogo sɔrɔ ka ne lafiri sariya sababu ra, ka saya lase ne ma o sariya kelen sababu ra fana.

¹² Ayiwa, sariya kɔni saninyanin lo; a ta cifɔninw saninyanin lo, o terennin lo, o ka ji fana. ¹³ O tuma sariya min ye fɛnɔnuman ye, o le kɛra sababu ye ka saya lase ne ma wa? Fiyewu! Jurumun le k'a to o fɛnɔnuman kɛra sababu ye ka ne lafiri, ka saya lase ne ma; o kɛra janko jurumun ye yira k'a gbɛya. O cogo ra sariya le sababu ra, jurumun yirara k'a gbɛya ko a ka jugu.

Lanabaga sago ni jurumun fanga

¹⁴ Ayiwa, an k'a lɔn ko sariya* bɔra Ala le ra; nka ne kɔni ye adamaden jurumuntɔ le ye, i n'a fɔ mɔgɔ min fiyeerera ka kɛ jurumun ta jɔn ye. ¹⁵ Sabu ne bɛ ko minw kɛ, ne tɛ o faamu; ne b'a fɛ ka min kɛ, ne tɛ o kɛ fana. Ko minw man di ne ye cɔ, ne bɛ o le kɛ. ¹⁶ Ayiwa, ne t'a fɛ ka ko minw kɛ, ni ne bɛ o le kɛra, o tuma ne sɔnna a ma ko sariya ka ji. ¹⁷ O cogo ra, ne bɛ kojugu minw kɛra, o tɛ ne yɛrɛ sago ye tuun; jurumun min bɛ ne jusukun na, o le bɛ ne blara o ra. ¹⁸ Ne k'a lɔn ko fɛnɔnuman tɛ ne kɔnɔ, i n'a fɔ ne ye adamaden gbansan le ye; sabu ne kɔni b'a fɛ ka kɔnuman kɛ, nka ne tɛ se ka a kɛ. ¹⁹ Ne b'a fɛ ka kɔnuman min kɛ, ne tɛ o kɛ; nka ne t'a fɛ ka kojugu min kɛ, ne bɛ o le kɛ. ²⁰ Ayiwa, ne t'a fɛ ka ko minw kɛ, ni ne bɛ o le kɛ, o tuma o tɛ ne yɛrɛ sago ye tuun; jurumun min bɛ ne jusukun na, o fanga le bɛ ne blara o ra.

²¹ Ne bɛ o sariya fanga ye ne yɛrɛ kan: ni ne b'a fɛ ka kɔnuman kɛ, kojugu nege le bɛ ne sɔrɔ. ²² Ne jusukun na Ala ta sariya ka di ne ye haali. ²³ Nka ne bɛ sariya wɛrɛ ta fanga ye ne yɛrɛ kan, min bɛ siyɛn tara ni ne yɛrɛ sago ta sariya ye; o sariya min bɛ ne kan, o le ka ne kɛ jurumun ta jɔn ye. ²⁴ E! Ne panibagato flɛ nin ye! O fanga min bɛ ne farikolo bla jurumun na, ka saya lase ne ma, jɔn le bɛna ne

bɔsi ka bɔ o boro sa? ²⁵ Ala, baraka, Yesu Kirisita sababu ra; ale le bɛ ne bɔsi.

Ayiwa, o cogo ra, ne jusukun na ne bɛ sɔn Ala ta sariya ma; nka ne farisogo ta fan fɛ, ne bɛ kɛ jurumun ta sariya ta jɔn ye.

8

Lanabaga ani Nin Saninman sago* (Galasikaw 3.13-14; 5.16-25)

¹ Ayiwa, sisan, minw bɛɛ bɛ Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, Ala tena kiti ben olugu si kan tuun. ² Sabu Nin Saninman* min bɛ panamanya di Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, o ta fanga ka ne kisi ka bɔ jurumun ni saya ta fanga ra. ³ Cira Musa ta sariya* tun tɛ se ka o kɛ, sabu an adamadenw baraka ka dɔgɔ. O kosɔn sariya tun tɛ se ka min kɛ, Ala ka o kɛ: Den min bɔra Ala ra*, Ala ka o ci ka na; a kɛra adamaden ye i n'a fɔ an jurumuntɔw. An tun bɛ jurumun fanga min kɔrɔ, a ka a yɛrɛ di saraka ye ka o fanga cɛn. ⁴ Ala ka o kɛ, janko an minw tɛ tagama ka kapa ni an yɛrɛ sago ye tuun, fɔ Nin Saninman sago, sariya ko an ye min kɛ, an ye se ka o kɛ. ⁵ Sabu minw bɛ tagama ka kapa ni o yɛrɛ sago ye, olugu bɛ miiri o yɛrɛ diyanyakow le ra. Nka minw bɛ tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye, olugu bɛ Nin Saninman diyanyakow le kɛ. ⁶ Ka miiri an yɛrɛ diyanyakow ra, o ye saya ye; nka ka miiri Nin Saninman diyanyakow ra, o ye panamanya ni hera ye. ⁷ Sabu minw bɛ miiri o yɛrɛ sago ra, olugu ye Ala juguw le ye; o tɛ o yɛrɛ majigi Ala ta sariya ye, o fana tɛ se. ⁸ O kosɔn minw bɛ tagama ka kapa ni o yɛrɛ sago ye, olugu ko tɛ se ka diya Ala ye fiyewu.

⁹ Aw kɔni, aw tɛ tagama ka kapa ni aw yɛrɛ sago ye; aw bɛ tagama ka kapa ni Nin Saninman sago le ye; sabu Ala Nin bɛ aw kɔnɔ. Ni Kirisita* ta Nin tɛ mɔgɔ min kɔnɔ, o tigi tɛ Kirisita ta ye. ¹⁰ Ni Kirisita bɛ aw kɔnɔ, aw farikolo kɔni bɛna sa lon dɔ jurumun kosɔn; nka aw nin bɛna panamanya, sabu Ala ka aw jate mɔgɔ terenninw ye. ¹¹ Ala min ka Yesu lakunu ka bɔ saya ra, ni o ta Nin Saninman siginin bɛ aw kɔnɔ, o tuma, min ka Kirisita lakunu ka bɔ saya ra, o bɛna aw farikolo sataw fana panamanya a ta Nin Saninman baraka ra, o min siginin bɛ aw kɔnɔ.

¹² O le kosɔn ne balemaw, juru min bɛ an na, o tɛ an yɛrɛ farisogo ta juru ye tuun, min bɛ a to an bɛ panamanya ka kapa ni an yɛrɛ sago ye. ¹³ Sabu ni aw bɛ tagama ka kapa ni aw yɛrɛ sago ye, aw bɛna sa; nka ni aw ka aw farikolo ta kewalejuguw faga Nin Saninman baraka ra, o tuma aw bɛna panamanya. ¹⁴ Sabu minw bɛɛ bɛ tagama ka kapa

ni Ala Nin Saninman sago ye, olugu bɛɛ ye Ala denw ye. ¹⁵ Sabu aw ka Nin Saninman min sɔrɔ, ale tɛ aw kɛ jɔn ye, k'a to aw ye to ka siran tuun. Nka o Nin Saninman bɛ aw kɛ Ala denw le ye; ale baraka le ra an bɛ Ala wele ni kanba ye, k'a fɔ ko: «An Fa!» ¹⁶ Nin Saninman yɛrɛ bɛ seereya kɛ ka bɛn ni an yɛrɛ nin ta seereya ye, ko an kera Ala denw ye. ¹⁷ Ayiwa, ni an kera Ala denw ye, o tuma a ka fɛn minw layiri ta an ye, an bɛna o sɔrɔ fana. An bɛna o fɛn minw sɔrɔ, an ni Kirisita le bɛna o sɔrɔ jɔgɔn fɛ; sabu ni an bɛ tɔrɔ ni a ye, an bɛna bonya sɔrɔ ni a ye fana.

Lanabaga ta jigiya
(Yuhana 10.27-30)

¹⁸ Ne b'a jate ko tɔrɔ min bɛ an kan sisan, o tɛ se ka suma ni sini ta bonya ye hali dɔɔnin, Ala bɛna o bonya min yira an na.

¹⁹ Ala bɛna a ta denw ta bonya yira lon min na, danfɛnw bɛɛ kɔrɔtɔnin bɛ o lon makɔnɔna. ²⁰ Sabu Ala ta danfɛnw bɛɛ kera jɔcintanw ye. A tun man di o ye ka kɛ ten, nka Ala yɛrɛ le ka o kɛ; o bɛɛ n'a ta, jigiya bɛ yi hali bi. ²¹ Sabu lon dɔ, Ala bɛna a ta danfɛnw bɛɛ bɔ saya ta jɔnya ra; Ala denw kera o yɛrɛ ta ye bonya min kama, o bɛna dɔ sɔrɔ o ra.

²² An k'a lon ko fɔ ka na se bi ma, danfɛnw bɛɛ bɛ nɔnana tɔrɔ boro, i n'a fɔ muso lasiritɔ min b'a fɛ ka jigi. ²³ Nka olugu dɔrɔn tɛ; Nin Saninman* dira an minw ma, ka kɛ i n'a fɔ Ala ta nɛema folɔ, anw fana bɛ nɔnana an yɛrɛ kɔnɔ. Lon min Ala bɛna an kɛ a ta denw ye ka an farikolo bɔ jɔnya ra pewu, an bɛ o lon le makɔnɔna. ²⁴ Sabu an kisira, nka an ta kisiri ye jigiya le ye. Nka i ja bɛ jigiya min na, o tɛ jigiya ye tuun. I ja lara fɛn min kan ka ban, yala o ye jigiya dama le ye tuun wa? ²⁵ Nka i n'a fɔ an ja tɛ fɛn min na, an jigi bɛ o kan, an bɛ mɔpu ka a kɔnɔ.

²⁶ O cogo ra, Nin Saninman fana bɛ an demɛ an ta barakantanya kɔsɔn; sabu an ka kan ka Ala daari cogo min na, an yɛrɛ tɛ o lon. Nka Nin Saninman kɔni bɛ Ala daari an ye ni nɔnakanw ye, minw tɛ se ka lakari. ²⁷ O ra, Ala min bɛ mɔgɔ jusukunnakow bɛɛ lon, ale bɛ Nin Saninman ta miiriyaw lon; sabu Nin Saninman bɛ daariri kɛ Ala ta mɔgɔ saninmanw ye ka kaɲa ni Ala sago le ye.

Ala ta kanuyaba

²⁸ An k'a lon ko mɔgɔ minw bɛ Ala kanu, ani Ala ka o wele ka kaɲa ni a ta latige ye, ko ni fɛn o fɛn ka olugu sɔrɔ, Ala b'a to o bɛɛ laban bɛ kɛ kopuman le ye olugu ta fan fɛ. ²⁹ Ala kɔnna ka minw jɔnawoloma ka o kɛ a ta mɔgɔw ye, a ka olugu ta ko latige ka bla, ka olugu kɛ i n'a fɔ Den* min

bɔra ale Ala ra, janko o Den ye ke folo ye a balekaw caman ce ra. ³⁰ A ka minw ta ko latige ka bla, a ka olugu wele fana; a ka minw wele, a ka olugu jate mɔgo terenninw ye fana; a ka minw jate mɔgo terenninw ye, a ka nɔɔɔ la olugu kan fana.

³¹ Ayiwa, an bɛna mun le fo nin ko ra sa? Ni Ala be an fe, jon le be se ka wuri an kama? ³² Den min bɔra Ala yere ra, a ma o bɔsi saya ma, nka a k'a di saraka ye an be koson; mun le bɛna a bari ka fen be di an ma o Den sababu ra? ³³ Jon le be se ka Ala ta mɔgo panawolomaninw jaraki sa? Sabu Ala yere le ka o jate mɔgo terenninw ye. ³⁴ O koson jon le bɛna o jaraki? Sabu Yesu Kirisita sara; o dɔron te, a kununa ka bo saya ra; a signin be Ala kininboroyanfan fe, a be Ala daari an ye. ³⁵ Jon le be se ka an faran ka bo Kirisita* ta kanuya ra sa? Nagban te se, siranya te se, tɔɔɔ te se, kongɔ te se, fagantanya te se, farati te se, fagari te se, foyi le te se! ³⁶ I n'a fo a sebera Kitabu konɔ cogo min na, ko:

«Ala, ele le koson, o be an fagayɔɔ jinina lon o lon; o be an jate i ko saga minw blara fagari kama.»

³⁷ Nka o tɔɔɔw be ra anw le ye sesɔɔbagaw ye ka teme be kan, an kanubaga Ala baraka ra. ³⁸ Ne lara a ra, hali sigiya t'a ra, ko saya o, panamanya o, melekew o, jinaw o, setigi werew o, sisan ta fenw o, fen nataw o, ³⁹ sankolokɔɔfenw ta fangaw o, dugukolokanfenw ta fangaw o, ko danfen si le te se ka an faran ka bo Ala ta kanuya ra, a ka o kanuya min yira an na an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

9

Ala ka Izirayelimɔgɔw panawoloma (Galasikaw 4.22-31)

¹ Ne be can le fɔra, faninya te, sabu ne be Kirisita* ta le ye; ne k'a lon ne jusukun na fana Nin Saninman* baraka ra, ko ne be can le fɔra. ² Nanasisiba le be ne kan, ne jusukun fana tɔɔɔnin lo tuma be ne balema Izirayelimɔgɔw koson. ³ Sabu hali ni ne tun dangara olugu no ra, ka faran ka bo Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, janko olugu ye o jɛnɔgɔnya sɔɔ ka kisi, ne tun be son o ma. ⁴ Olugu le ye Izirayelimɔgɔw ye; Ala ka olugu le ke a ta mɔgɔw ye, ka nɔɔɔ la o kan, ka jɛnɔgɔnya don ni o ye, ka a ta cifɔninw ani a batocogo yira o ra, ka layiriw ta o ye. ⁵ Olugu le bɔra an bɛkaw ra. Adamadenya sira fe, Kirisita bɔra olugu le ra; ale le be fen be kunna; Ala lo, min ka kan ka tando tuma be. Amina.

⁶ Ayiwa, o kɔrɔ tɛ ko Ala ta kuma kera fɛngbansan ye dɛ! Sabu minw bɛɛ bɔra Izirayeli* ta duruja ra, o bɛɛ le ma kɛ Izirayelidenw yɛrɛyɛrɛ ye. ⁷ Minw bɛɛ bɔra Iburahima ra, olugu bɛɛ le fana tɛ Iburahima ta denw yɛrɛyɛrɛ ye. Sabu Ala k'a fɔ Iburahima ye ko: «I ta duruja bɛna bɔ Isiyaka le ra.» ⁸ Ayiwa, o kɔrɔ ye ko den minw worora adamaden baraka ra, olugu le tɛ jate Ala denw ye; minw worora Ala ta layiri sababu ra, olugu le bɛ jate Ala ta duruja ye. ⁹ Ala ka layiri ta ka kuma min fɔ, o flɛ nin ye, ko: «Ne bɛna sekɔ ka na san wɛrɛ jɔgɔntumasi; o tuma Saran bɛna dence sɔrɔ.»

¹⁰ Ayiwa, a ma dan Saran ta ma, nka Rebeka ta fana kera ten; ale ka flaninw kɔnɔ ta an bɛmace Isiyaka fɛ. ¹¹ O wagati ra, k'a sɔrɔ denw tun ma woro ban, o ma kojugu kɛ, Ala kumana Rebeka fɛ, janko a tun b'a fɛ ka min janawoloma ka kapa ni a ta latigɛ ye, o le ye kɛ, a kana kɛ mɔgɔ kɛwale baraka ra, nka a ye kɛ ka kapa ni ale Ala yɛrɛ sago le ye. ¹² Ala k'a fɔ Rebeka ye ko: «Kɔrɔcɛman le bɛna kɛ dɔgɔcɛman ta jɔn ye,» i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

¹³ «Ne ka Yakuba kanu, ka ban Esawu ra.»

Ala ka siya wɛrɛ mɔgɔw fana janawoloma

¹⁴ Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Yala terenbariya bɛ Ala ta kow ra wa? Fiyewu! ¹⁵ Sabu Ala ko cira Musa ma ko: «Ni ne b'a fɛ ka makari mɔgɔ min na, ne bɛ makari o tigi ra; ni ne ko ne bɛ hina min na, ne bɛ hina o tigi ra fana.» ¹⁶ O cogo ra, mɔgɔ sago, walama mɔgɔ ta baara tɛ se k'a to Ala ye hina i ra; Ala yɛrɛ le bɛ se ka hina mɔgɔ ra. ¹⁷ Kitabu kɔnɔ, Ala k'a fɔ Farawona ye ko: «Ne ka ele sigi masaya ra, ka ele kɛ sababu ye ka ne ta sebagaya yira, janko ne tɔgɔ ye fɔ dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra.» ¹⁸ O kosɔn ni Ala b'a fɛ ka hina min na, a bɛ hina o ra; ni a b'a fɛ ka min jusukun gbɛleya, a bɛ o jusukun gbɛleya fana.

¹⁹ Dɔw bɛna a fɔ ko: «O tuma mun kosɔn Ala bɛ mɔgɔw jaraki tuun? Jɔn bɛ se ka ban a sago ma?» ²⁰ Ayiwa, ele min bɛ o fɔ, ele adamaden gbansan, ele ye mun le ye ko ele bɛ Ala sɔsɔ? Yala bɔgɔdaga bɛ se k'a fɔ dagalalagabaga ma wa, ko: «Mun kosɔn i ka ne lalaga tan?» ²¹ Yala dagalalagabaga ta le tɛ bɔgɔ ye wa? A bɛ se ka o bɔgɔ kelen kɛ ka daga songɔgbɛlɛn dɔ lalaga, ani ka daga gbansan dɔ fana lalaga.

²² Ayiwa, Ala tun b'a fɛ ka a ta dimi ni a ta sebagaya yira minke, o kosɔn minw ka a ta dimi lawuri, a ka olugu ta

9:7 9.7 Nin kuma fɔra Damina 21.12. **9:9** 9.9 Nin kuma fɔra Damina 18.10-14.

9:13 9.11-13 Nin kuma fɔra Damina 25.23; Malaki 1.2-3. **9:15** 9.15 Nin kuma

fɔra Bɔri 33.19. **9:17** 9.17 Nin kuma fɔra Bɔri 9.16.

kewalejuguw sɔnmina ka mɔpu o kɔrɔ kosebɛ; o mɔgɔw blara halakiri le kama. ²³ Ayiwa, a hinara minw na ka o labɛn ka bla bonya kama, ni a ko a bɛ a ta bonya la olugu kan, k'a caya, aw bɛ se ka mun le fɔ o ra? ²⁴ Ala ka anw le wele; a ma an wele ka bɔ Yahudiyaw dɔrɔn le cɛ ra dɛ, a ka an wele ka bɔ siya wɛrɛ mɔgɔw* ra fana. ²⁵ A ka o le fɔ cira Oze ta kitabu kɔnɔ, ko:

«Mɔgɔ minw tun tɛ ne ta siya ye,
ne bɛna olugu le wele ko <ne ta siya.>

Minw tun tɛ ne ta mɔgɔ kanuninw ye,
ne bɛna olugu wele ko <ne ta mɔgɔ kanuninw.>

²⁶ A tun fɔra o ye yɔrɔ min na ko o tɛ <Ala ta mɔgɔw> ye,
o yɔrɔ yɛrɛ ra o bɛna wele ko <Ala janaman yɛrɛ ta denw.>

»
²⁷ Cira Ezayi fana pɛrɛnna k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ta ko ra,
ko:

«Hali ni Izirayelimɔgɔw cayara ka kɛ i ko kɔgɔjida kɛnkɛn,
o bɛɛ ra mɔgɔ dama dama le bɛna kisi.

²⁸ Sabu Matigi ka kiti min latige, a bɛna o kiti tige jona
jona dunɔnamɔgɔw kan.»

²⁹ Cira Ezayi tun k'a fɔ fana ko:

«Ni Fangatigi Ala tun ma makari an na ka duruja dɔ to an
ye,

an tun bɛna ban pewu i ko Sodɔmukaw,
an tun bɛna kɛ i ko Gomɔrikaw le.»

Terenninya tɛ sɔrɔ sariya sababu ra
(Rɔmukaw 3.19-29; Galasikaw 3.8-14,21-29)

³⁰ Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Siya wɛrɛ mɔgɔw*
minw tun tɛ terenninya sira pinina, Ala ka olugu jate mɔgɔ
terenninw ye; o ka o terenninya sɔrɔ lanaya sababu ra.

³¹ K'a sɔrɔ Izirayelimɔgɔw, olugu minw tun bɛ terenninya
pinina sariya sababu ra, olugu ma o sɔrɔ. ³² Mun kosɔn?
Sabu Izirayelimɔgɔw m'a jini lanaya sababu ra, nka o
k'a jini o yɛrɛ ta kewalew le sababu ra. O sen talonna
kabakuru le ra ka ben. ³³ I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ
cogo min na, ko:

«A flɛ, ne bɛ sentalon kabakuru dɔ bla Siyɔn,
min bɛna kɛ dɔw kunnacɛn sababu ye.

Nka ni mɔgɔ min ka a jigi la a kan, Ala tena o tigi janfa
fiyewu!»

10

¹ Ayiwa, ne balemaw, ne bɛ min fɛ ni ne jusukun bɛɛ ye,
ani ne bɛ Ala daarira min na ne ta siya Izirayelimɔgɔw ta

9:26 9.26 Nin kuma fɔra Oze 2.1-3; 2.25. **9:28** 9.27-28 Nin kuma fɔra Ezayi 10.22-23. **9:29** 9.29 Nin kuma fɔra Ezayi 1.9. **9:33** 9.33 Nin kuma fɔra Ezayi 28.16.

ko ra, o ye ko o ye kisi. ² Sabu ne be nin seereya ke, ko o cesirinin lo Ala ko ra, nka hakiri te o fe. ³ Ala be mogo jate mogo terrenin ye cogo min na, o ma o faamu. O b'a fe ka ke mogo terreninw ye o yere ta kewalew le sababu ra. O ra, Ala be mogo jate mogo terrenin ye sira min fe, o ma son o ma. ⁴ Kirisita* le kera sariya* laban ye, janko ni mogo minw bee ka la ale ra, Ala ye olugu jate mogo terreninw ye.

Ni mogo min ka la Matigi ra o be kisi

⁵ Ayiwa, mogo be se ka jate mogo terrenin ye sariya* sababu ra cogo min na, cira Musa ka o fo; a ko: «Ni mogo min ka se ka nin kow sira tagama, o tigi be kisi o sababu ra.» ⁶ Mogo be se ka jate mogo terrenin ye lanaya sababu ra cogo min na, o fora, ko: «I kana a fo i yere konko ko: «Jon le bena yelen ka taga sankolo ra an ye?» (O koro ye ko ka Kirisita* lajigi.) ⁷ Walama ko: «Jon le bena jigi dugukolo jukoro an ye?» (O koro ye ko ka Kirisita lawuri ka bo saya ra.)» ⁸ O kuma be mun le fo sa? A ko: «Kuma be i kere fe, a be i da ra, a be i jusukun na fana.» O kuma ye lanaya ta kuma le ye, an be min waajuri kera mogow ye. ⁹ Ni i k'a fo i da ra ko Yesu le ye Matigi ye, ani ka la a ra i jusukun na ko Ala k'a lakunu ka bo saya ra, i be kisi. ¹⁰ Sabu ka la Yesu ra i jusukun na, o le b'a to Ala be i jate mogo terrenin ye; k'a fo i da ra, o le b'a to i be kisiri soro. ¹¹ Sabu a sebera Kitabu konko ko: «Ni mogo o mogo ka la Matigi ra, Ala tena o tigi janfa fiyewu.» ¹² O koson Yahudiyaw o, siya wewe mogow* o, do ma bo do ra; Matigi kelenpe le be o bee kunna, ani minw bee be a togo wele, a be kopuman ke olugu bee ye k'a caya. ¹³ Sabu a sebera ko: «Ni mogo o mogo ka Matigi togo wele, o tigi be kisi.»

¹⁴ Nka o bena a togo wele cogo di, ni o ma la a ra? O bena la a ra cogo di, ni o ma a ko men? O bena a ko men cogo di, ni mogo ma a waajuri ke? ¹⁵ Mogo bena a waajuri ke cogo di, ni mogo ma ci a kama? I n'a fo a sebera Kitabu konko cogo min na, ko: «Minw be na ni kibaro dimanw ye, olugu nacogo ka ji.» ¹⁶ Nka o bee n'a ta, mogow bee ma son Kibaro Diman* ma. O koson cira Ezayi k'a fo ko: «Matigi, jontigi le sonna ka la an ta waajuri kumaw ra?»

¹⁷ Ayiwa, an be waajuri min lamem, lanaya be soro o le fe; o waajuri bora Kirisita ta kuma le ra.

¹⁸ Ayiwa, ne ko: Yala Izirayelimogow ma o waajuri men le wa? O k'a men ke! Sabu a sebera ko: «O kumakan sera dugukolo fan bee ra;

10:5 10.5 Nin kuma fora Sarakalasebagaw 18.5. **10:11** 10.11 Nin kuma fora Ezayi 28.16. **10:13** 10.13 Nin kuma fora Yoweli 3.5. **10:15** 10.15 Nin kuma fora Ezayi 52.7. **10:16** 10.16 Nin kuma fora Ezayi 53.1.

o ta kumaw sera fɔ dunuƙa danw na.»

¹⁹ Ayiwa, ne be jininkari ke tuun, ko: Yala Izirayelimogow ma o faamu le wa? Cira Musa konna k'a fɔ ko:

«Aw te siya min jatera,
ne bena a to o celiya ye aw mina;
aw be siya min flera hakirintan ye,
ne bena a to o dimi ye aw mina.»

²⁰ O ko, cira Ezayi fana k'a ja gbeleya k'a fɔ ko:

«Mogɔ minw tun te ne yɔrɔjinina, olugu ka ne ye;
minw tun te miirira ne ta ko ra, ne ka ne yere yira olugu le
ra.»

²¹ Nka Izirayelimogow ta ko ra, a ko:

«Ne ka ne boro lo tere kururu bee
siya murutinin ni siya bannin do le ye.»

11

Ala ma ban Izirayelimogow ra

¹ Ayiwa, ni a be ten o, o kɔrɔ ye ko Ala banna a ta mogow, Izirayelimogow ra wa? Fiyewu! Sabu ne fana ye Izirayeliden le ye, ne bora Iburahima ta duruja ra, Boniyaminu ta gba ra. ² Ala konna ka a ta mogow minw

panawoloma ka o ke a ta ye, a ma ban olugu ra. Cira Iliya* ka kuma min fɔ Izirayelimogow kama Ala na kɔrɔ, Kitabu ka min fɔ o ko ra, aw ma o lon wa? ³ A ko: «Matigi, o ka i ta ciraw faga, ka i ta sarakajenifenw* cici. Ne kelenpe le tora; o b'a fe ka ne fana faga.» ⁴ Nka Ala ka a jaabi cogo di? A ko: «I kelen ma to; ne ka mogow waga wolonfla le mara ne yere ye. Olugu si ma o kinbiri gban Baali* kɔrɔ ka a bato.»

⁵ O cogo ra fana, an be wagati min na sisan, Izirayelimogow to fitini be yi, Matigi ka minw panawoloma ka kapa ni a ta neema ye. ⁶ Ayiwa, ni Ala ka o panawoloma ka kapa ni a ta neema ye, o cogo ra o yere ta kewalew no te tuun; ni o te, Ala ta neema tena ke neema ye tuun.

⁷ Ayiwa, o kɔrɔ le ye di? Izirayelimogow tun be min jinina, o ma o sɔrɔ; Ala ka minw panawoloma, olugu le ka o sɔrɔ. Tɔw jusukun gbeleyara. ⁸ I n'a fɔ a sebera Kitabu kono cogo min na, ko:

«Ala ka o hakiri lasunogow,
janko o kana yeri ke,
ani o kana menni ke o toro ra.
A kera ten le fɔ ka na se bi ma.»

10:18 10.18 Nin kuma fora Zaburu 19.5. **10:19** 10.19 Nin kuma fora Sariya 32.21. **10:20** 10.20 Nin kuma fora Ezayi 65.1. **10:21** 10.21 Nin kuma fora

Ezayi 65.2. * **11:2** 11.2 Iliya: Dow b'a fɔ a ma ko Eli. **11:3** 11.3 Nin kuma fora Masacew folo 19.10.14. **11:4** 11.4 Nin kuma fora Masacew folo 19.18.

11:8 11.8 Nin kuma fora Sariya 29.3; Ezayi 6.10.

⁹ Dawuda fana ko:

«Ala y'a to o ta domunibaw ye ke jan ye ka o mina, ka ke jo ye ka o mina, ka ke o ben sababu ye; o ye ke o ta kojugu sara ye.

¹⁰ Ala ye o jaw ye fin, o kana yeri ke tuun; ka sege la o kan, o ko kurunin ye to wagati bee.»

*Ala ka min ke siya were mogow ye
(Matiyu 21.40-43; Efesikaw 2.7-13)*

¹¹ Ayiwa, ne ko: Izirayelimogow talonna minke, yala o benna pewu le wa? Fiyewu! Nka o ta firiri kera sababu ye k'a to siya were mogow* ka kisiri sorɔ, janko olugu celiya ye ke o ra. ¹² Ayiwa, ni Izirayelimogow ta firiri kera nafa ye dunɔnamogow fe o, ani o majigira minke, ni o kera, nafa ye siya were mogow fe, o tuma ni o bee nana yelema ka na Ala fe, o tena ke koba ye ka teme a to bee kan wa?

¹³ Ne be nin fora sisan aw siya were mogow* le ye. Ala ka ne ke siya were mogow ta ciraden* ye, ne fana be pagari o baara koson, ¹⁴ janko ni a be se ka ke, o celiya ye ke ne ta siyamogow ra, ka ke sababu ye k'a to dow ye kisi. ¹⁵ Sabu Ala ka o bla kere fe minke, ni o kera, sababu ye ka ben don dunɔnamogow ni Ala ce, o tuma ni Ala nana o bla o no ra do? O bena ke koba le ye, ka ke i ko suw le kununa ka bo sayara.

¹⁶ Ni burukun folo dira Ala ma saraka ye, a to bee le be saninya. Ni yiri liliw saninyanin lo, a borow fana saninyanin lo. ¹⁷ Ayiwa, Izirayelimogow, minw ye oliviye panaman yiriborow ye, ni Ala ka o yiriboro dow tigetige ka ele noro o no ra, ele siya were* mogow min ye kongo oliviye yiriboro ye, ni Ala k'a to ele ka nafa sorɔ oliviye panaman liliw na, k'a to o yiri ji ye ele baro, ¹⁸ ele kana waso yiri panaman ta borow ma. Ni i be waso, i ka kan k'a lon ko ele le ma liliw mina; nka liliw le ka ele mina.

¹⁹ I bena a fo ko: «O yiriborow ma tige ka bo yi, janko ne le ye noro o no ra wa?» ²⁰ Can lo! Olugu tigera ka bo yi o ta lanabariya le koson, ele norora o no ra i ta lanaya koson. O koson ele kana waso, nka sisan Ala ja! ²¹ Sabu ni Ala ma yiriboro panaman to yi, a tena ele fana to yi. ²² Aw y'a fe, Ala ta pumanya ni a ta fariya be yira cogo min na. Minw be bo a ta sira kan, a ta fariya be se olugu le ma, nka Ala ta pumanya be ele kan, ni i koni ka to a ta pumanya ra. Ni o te, ele fana bena tige ka bo yi. ²³ Ni Izirayelimogow fana ka bo o ta lanabariya sira kan, Ala bena o noro o nokoro ra; sabu se be Ala ye ka o noro kura ye tuun. ²⁴ Ele tigera ka bo kongo oliviye yiri ra, ka na ele noro oliviye panaman yiri

ra, k'a soro aw te yiri suguya kelen ye! Olugu minw ta yiri lo, olugu noro tena diya belen wa?

Izirayelimogo tow ta kisiri ko

²⁵ Ayiwa, ne balemaw, ne b'a fe aw ye nin gundo lon, janko aw kana aw yere jate hakiritigiw ye ka teme tow kan. Izirayelimogo dow jusukun gbeyeyara, fo Ala ka siya were mogo* minw panawoloma, olugu bee ye don folo. ²⁶ O cogo ra Izirayeli bee bena kisi, i n'a fo a sebera cogo min na, ko: «Kisibaga* bena bo Siyon, a bena Yakuba ta denw ta terenbariya bo o ra.

²⁷ Ne bena o jehogonya le don ni o ye, ni ne ka na o ta jurumunw bo o kunna tuma min na.»

²⁸ Ayiwa, Izirayelimogow ma son Kibaro Diman* ma minke, o ra o kera Ala juguw ye, janko aw ye o nafa soro. Nka ka kapa ni Ala ta panawolomari ye, Ala be o kanu a ta layiri taninw koson o bemaw ye. ²⁹ Sabu Ala be fen minw di, a te seko ka o mina tuun; a te mogo wele, ka seko ka ban o tigi ra tuun. ³⁰ Folofolo aw tun te Ala kan mina; Izirayelimogow nana ban Kibaro Diman ma minke, o kera sababu ye k'a to Ala hinara aw ra. ³¹ O cogo ra, olugu le ka Ala kan bla, janko Ala ye hina aw ra; Ala hinara aw ra cogo min na, a bena hina olugu fana ra ten. ³² Sabu Ala ka mogow bee to o ta kanminabariya ra, ka na hina o bee ra.

Ala ta sebagayaba

³³ E! Can ra, Ala ta fentigiya, ani a ta hakiritigiya, ani a ta lonniya dunya te se ka lon! A ta kolatigeninw ka bon ka teme adamaden hakiri dan kan! A ta siraw te se ka lon! ³⁴ I n'a fo a sebera cogo min na, ko:

«Jon le ka Matigi Ala ta miiriya lon?

Jon le kera a ladibaga ye?

³⁵ Jon le konna ka fen di Ala ma, ka n'a fo ko ale ta juru b'a ra?»

³⁶ Fen bee bora ale le ra, fen bee be a no ra ale le baraka ra, fen bee be ale le ta ye; a ka kan ni bonya ye wagati bee, ani tuma bee! Amina.

12

Lanabaga ta tagamacogokura

¹ Ayiwa, ne balemaw, i n'a fo Ala ka o pumanyaba ke an ye, o koson ne be aw daari ko aw ye aw yere farikolo di Ala ma, i ko saraka panaman, ani saraka saninman, saraka min ka di Ala ye; o le fana ye batorisobe ye. ² Aw kana aw ta koketaw kapa ni nin dununamogow ta ye. Nka aw y'a to Ala

yere ye miiriyakura don aw hakiri ra, ka aw yeɛma; o cogo ra, Ala be min fe, min ka ji, min ka di a ye, min dafanin lo, aw bena o faamu.

*Lanabagaw ka kan ka jen ka baara ke
(Korentikaw fɔɔ 12.12-27; Efesikaw 4.1-16)*

³ Ala ka neema min ke ne ye, o neema baraka ra ne b'a fɔ aw bee kelen kelen ye ko Ala ka aw ke min ye, aw kana aw yere jate ka teme o kan; aw ye yeremajigiya don aw yere ra. Ala ka se min di aw ma aw ta lanaya koson, aw ye aw ta kow ke ka kapa ni o le ye. ⁴ Farikolo kelen le be an fe, nka a yorow ka ca. An farikolo yoro si ni si ta baara te kelen ye fana. ⁵ O cogo kelen na, anw lanabagaw ka ca, nka an bee kera farikolo kelen ye Kirisita* ta jennogonya ra; an bee sirira nogon na, ka ke nogon farikolo yoro do ye. ⁶ Nka an ninyorow te kelen ye ka kapa ni Ala ta neema dinin ye an ma. O koson ni Ala be kuma don min da ra ka mogow waaju, o tigi ye o ke ka kapa ni lanaya ye. ⁷ Ni do ta kera baara ye, o tigi ye o baara ke. Ni min ta kera karan ye, o tigi ye mogow karan. ⁸ Ni min ta kera ka mogow ja gbeleya, o tigi ye o ke. Min be mogow son, o tigi ye a boro labla ka o ke. Ni min kera mogow jamogo ye, o tigi ye o ke ka ja. Min be janibagatow deme, o tigi ye o ke ni pagari ye.

Lanabagaw ka kan ka tagama kanuya ra

⁹ Aw ta nogonkanu kana ke ni flankafuya ye. Aw ye kojugu haramuya. Aw ye noro kopuman le ra kosebe. ¹⁰ Aw ye nogon kanu kosebe i ko balemaw. A ye ke bee jusu ra ko ale le ka kan ka kon ka tow bonya. ¹¹ Aw ye aw yere cesiri baara ra, aw kana ke salibagatow ye. Aw ye baara ke Matigi ye ni aw jusukun bee ye. ¹² Jigiya min be aw fe, aw ye pagari o koson. Aw ye tooro munu; aw ye jija Aladaari ra.

¹³ Ala ta mogow minw mako be demeri na, aw ye olugu deme. Aw ye jija ka lonanw ladon. ¹⁴ Minw be aw tooro, aw ye dugawu ke olugu ye; aw ye dugawu le ke, aw kana mogow danga. ¹⁵ Minw be pagari, aw ye pagari ni olugu ye; minw be kasi, aw ye kasi ni olugu ye. ¹⁶ Aw ye ben kelen ma. Aw kana miiri kobabaw ma ka aw yere bonya, aw ye son yeremajigiya le ma. Aw kana aw yere jate ko aw ye hakiritigiw ye.

¹⁷ Ni mogow do ka kojugu ke aw ra, aw kana o juru sara ni kojugu do were ye. Aw ye jija ka kopuman ke bee ye. ¹⁸ Ni a koni ka dan aw ma, aw ye aw seko bee ke k'a to hera ye ke aw ni mogow bee ce. ¹⁹ Ne balema kanuninw, aw yere kana aw yere dimibo; aw y'a to Ala ma. Sabu a sebera Kitabu konso, ko: «Ne le bena hake bo, ne le bena kojugu juru sara.

Matigi Ala ko ten.» ²⁰ Ala ta Kuma ko fana, ko: «Ni kɔngɔ be i jugu ra, domuni di a ma; ni minlogɔɔ b'a ra, ji di a ma. Ni i be o kera, a be i ko i be takami le cɛra ka o ke a kun na.» ²¹ I kana a to kojugu ye se i ra. Nka jija ka kopuman ke ka se sɔrɔ kojugu kan.

13

Lanabagaw ka kan ka koro fagamaw ye
(Piyeri fɔlɔ 2.13-17)

¹ Ayiwa, mɔgɔ bɛɛ ka kan ka koro fagamaw ye; sabu fanga te yi, ni min ma bɔ Ala ra. Fagama minw sigira, Ala le ka olugu sigi. ² O kosɔn mɔgɔ min be ban fagamaw ta ma, o tigi banna Ala ta Kuma le ma. Minw fana be ban fagamaw ta ma, olugu bɛna kiti le lase o yere ma. ³ Ni i be kopuman ke, i sirankun te fagamaw ja. Ni i be kojugu ke, o le b'a to i be siran fagamaw ja. Ni i t'a fe ka siran fagamaw ja, o tuma i ye kopuman ke; ni i ka kopuman ke, o bɛna i tando. ⁴ Fagamaw be baara min kera, o be o kera Ala le ye, aw ta ja kosɔn. Ni i be kojugu ke, o tuma i ka kan ka siran o ja, sabu maramafen min be o boro, o te o boro gbansan. O be Ala ta baara le ra; o be Ala dimibɔ kojugukɛbaga ra, ka a ta kojugu hake bɔ o ra. ⁵ O kosɔn aw ka kan ka koro fagamaw ye; o be se ka tɔrɔ min lase an ma, a kana ke o pasiran dɔrɔn kosɔn, nka aw yere ka kan ka a lɔn aw jusukun na ko ka koro o ye, ko o ka ji.

⁶ O le kosɔn fana aw be ninsɔngɔ sara. Sabu fagama minw be o baara kera, Ala le ka olugu bla o baara ra, ko o y'a ke ka ja. ⁷ Ayiwa, mɔgɔ bɛɛ kelen kelen ka kan ni min ye, aw ye o ke o ye. Aw ka kan ka ninsɔngɔ sara min ye, aw ye a sara o ye. Aw ka kan ka wusugu sara min ye, aw ye a sara o ye. Aw ka kan ka siran min ja, aw ye siran o ja. Min ka kan ni bonya ye, aw ye o bonya.

Ka tagama kanuya ra

(Matiyu 22.35-40; Yuhana fɔlɔ 3.11-23)

⁸ Ayiwa, ne balemaw, ni jɔgɔnkanu te, mɔgɔ si ta juru wɛɛ kana ke aw ra; sabu ni mɔgɔ min be mɔgɔ tɔw kanu, o tigi ka Ala ta sariya bɛɛ le dafa. ⁹ Sabu ci minw fɔra ko: «I kana jeneya ke, i kana mɔgɔ faga, i kana sonyari ke, i kana jabo mɔgɔ borofen fe,» ani a tɔw bɛɛ, o kumaw bɛɛ be nin kuma kelen le kɔnɔ ko: «I ka kan ka i mɔgɔjɔgɔn kanu i ko i yere.» ¹⁰ Ni i be i mɔgɔjɔgɔn kanu, i te kojugu ke a ra. O kosɔn ni i be tɔw kanu, i ka Ala ta sariya* bɛɛ le dafa.

12:19 12.19 Nin kuma fɔra Sariya 32.35. **12:20** 12.20 Nin kuma fɔra Zanaw 25.21-22. **13:9** 13.9 Nin kuma fɔra Bori 20.13-17; Sariya 5.17-21; Sarakalasebagaw 19.18.

Ka dibirakow dabla

¹¹ Ayiwa, aw ka kan ka o kuma jate, sabu an be wagatigbelen min na sisan, aw yere ka o lon. Aw kunutuma sera ka bo sunogo ra, sabu kisiri yoro ka surun an na sisan ka teme an ta lanaya daminawagati kan. ¹² Ne balemaw, su janfara de! Dugugbe surunyara. Kewalejugu minw be ke dibi ra, an ye o dabla pewu, ka an yere laben ka tagama yeelen le ra. ¹³ An ye an tagamacogo teren, k'a gbe i n'a fo an be kow ke tere fe cogo min na. An ye an yere korosi domuniba dama temeninw ma, ani dorotoya, ani jatoya, ani marobariyako dama temeninw, ani keremisew, ani nangboya. ¹⁴ Aw ye Matigi Yesu Kirisita ta cogo don aw yere ra i ko derege; aw kana miiri aw farisogo ta negerakow ra, ko aw be farisogo diyanyakow ke.

14*Lanabagaw ka kan ka jagon ta ko munu
(Korentikaw folo 4.3-5; 8.1-13; 10.23-33)*

¹ Ne balemaw, aw ra minw baraka ka dogo lanaya ra, aw ye son olugu ma; aw kana o ta miiriya soso. ² Do fe, domunifen bee be se ka domu; nka do baraka ka dogo lanaya ra minke, ale be nankorafenw doron le domu. ³ Min be domunifen bee domu, ale kana a mogojagon mafiyenya, ko mun koson a te fen bee domu; min te domunifen bee domu, ale fana kana a mogojagon jaraki, ko mun koson a be fen bee domu; sabu Ala sonna a ma. ⁴ Ele ye jon ye, ko ele be mogo were ta baarden jaraki? Ni a lora o, walama ni a benna o, o ye a matigice ta ko le ye. A fana bena teren, sabu se be Matigi Ala ye ka baraka don a ra.

⁵ Ayiwa, mogo do be yi, ale be lonw bo jagon na, nka do were fe lonw bee ka kan. Miiriya min be min fe, o ye to ni o ye, sigiya kana ke a fe. ⁶ Min be lonw bo jagon na, ale be o ke ka Matigi le bonya. Min be domunifen bee domu, ale be o ke ka Matigi le bonya, sabu a be baraka la Ala ye; min fana te domunifen bee domu, ale be o ke ka Matigi le bonya, sabu ale fana be baraka la Ala ye.

⁷ An si te panamanya an yere ye, an si te sa fana an yere ye. ⁸ Ni an be panamanya, an be panamanya Matigi le ye; ni an be sa, an be sa Matigi le ye. O koson ni an panaman lo o, ni an sara o, an ye Matigi ta le ye. ⁹ Kirisita* sara, ka kunu ka bo saya ra, janko ka ke suw ni panamanw bee Matigi ye. ¹⁰ Ayiwa, mun koson ele be i balema jaraki? Mun koson ele fana be i balema mafiyenya? K'a soro an bee le bena taga lo Ala na koro, a be an ta kiti tige. ¹¹ Sabu a sebera Kitabu konso, ko:

«Matigi ko:

«Ne be kari ko sigiya t'a ra, ko ne le ye Ala panaman ye; adamadenw beɛ bɛna o kinbiri gban ne le kɔrɔ, beɛ da bɛna ne tando.» »

¹² O cogo ra, an beɛ kelen kelen bɛna taga an yere ta jafɔ Ala na kɔrɔ lon dɔ.

Lanabaga man kan ka a balema kunnacɛn
(Korentikaw fɔlɔ 8.1-13)

¹³ O kosɔn an kana jɔgɔn jaraki tuun. Nka aw ye jija k'a to aw kana foyi ke min be se ka ke sababu ye ka aw balema dɔ bla kojugu ra, walama ka a kunnacɛn. ¹⁴ An Matigi Yesu baraka ra, ne kɔni k'a lon k'a gbɛya, ani ne lanin b'a ra ko domunifen te yi min ma saninya. Ni mɔgɔ min ka domunifen jate ko a saninyanin te, a saninyanin te o tigi le fe. ¹⁵ Ni ele be fen min domu, ni o be ke sababu ye ka i balema jusu kasi, o tuma i ma kanuya sira tagama. Kirisita* sara o balema min kosɔn, i kana a to i ta domunifen ye ke sababu ye ka o lafiri. ¹⁶ Aw b'a jate ko fen min ka ji, o man kan ka ke sababu ye k'a to mɔgɔw ye aw tɔgɔjugu fɔ. ¹⁷ Ala ta Masaya* kun te domuni ni minni ye; nka a kun ye Nin Saninman* ta terenninya ni a ta jususuma ni a ta jagari le ye. ¹⁸ Mɔgɔ min be baara ke Kirisita ye ni o miiriya ye, o tigi ko ka di Ala ye; mɔgɔw fana be a tɔgɔnuman fɔ.

¹⁹ O le kosɔn, fen min be na ni hera ye, ka an beɛ kelen kelen lataga na lanaya ra, an ye jija ka o le jini. ²⁰ Ala ka min ke i balema ye, i kana o cɛn domunifen kosɔn. Can lo, domunifen beɛ ka ji; nka ni a domuko be ke sababu ye ka i balema bla kojugu ra, o man ji. ²¹ O kosɔn ni i te sogo jimi, ni i te duven min, fen o fen be se ka ke sababu ye ka i balema dɔ bla jurumun na, ni i be se ka o fenw beɛ ye ka o to yi, o ka ji. ²² Ayiwa, aw ta miiriya ye min ye o ko ra, o ye to aw yere ni Ala ce. Mɔgɔ min be domunifen jate fennuman ye, ka a domu, hali a te sigiya a jusukun na, o tigi ta jana. ²³ Nka ni i be fen dɔ domu k'a sɔrɔ sigiya be ele yere jusukun na o ko ra, ele jarakinin lo, sabu i be ko ke k'a sɔrɔ ele yere ma la a ra ko a bennin lo. Ni i be ko o ko ke k'a sɔrɔ i yere ma la a ra ko a bennin lo, o ye jurumun le ye.

15

Lanabaga barakantanw demecogo

¹ Anw minw baraka ka bon lanaya ra, an ye sɔn barakantanw ma ni o ta barakantanya ye; an kana an

yere diyanyakow ke. ² An ye an mɔgɔɔgɔɔn diyanyakow le ke, a ta ɲa kama, janko a baraka ye bonya lanaya ra. ³ Sabu hali Kirisita* ma a yere diyanyako ke. Nka a kera i n'a fɔ min sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «I mafiyenyabagaw be mafiyenyarikuma minw fɔ i ma, o kumaw be ben ne le kan.» ⁴ Kuma minw bee sebera Kitabu kɔnɔ kakɔrɔ, o sebera le ka an karan mupuri ra, ka an jusu saaro, janko an ye jigi soro. ⁵ Mupuri tigi Ala, ani jususaaro tigi Ala y'a to aw ye ben kelen ma, ka kapa ni Yesu Kirisita ta miiriya ye. ⁶ Ni o kera, aw bee be jen ka aw kan ke kelen ye, ka Ala bonya, min ye an Matigi Yesu Kirisita Fa ye.

*Yesu Kirisita nana mɔgɔw bee koson
(Efesikaw 2.11-19)*

⁷ Kirisita* sonna aw ma cogo min na, aw fana ye son ɲogɔn ma ten; o le be bonya la Ala tɔgɔ kan. ⁸ Ne b'a fɔ aw ye ko Kirisita kera Yahudiyaw ta baarden ye, janko Ala tun ka layiri minw ta o bemaw ye, a ye o dafa, k'a yira ko ni Ala ka min fɔ, a be o ke. ⁹ A nana minke, o koson siya were mɔgɔw* fana be Ala bonya Ala ta makari koson, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

«O koson ne bena i tɔgɔ tando siya were mɔgɔw ce ra, ka donkiriw la ka i tɔgɔ bonya.»

¹⁰ A sebera fana tuun ko:

«Aw siya were mɔgɔw, aw ye ɲagari ni Ala ta mɔgɔw ye!»

¹¹ A sebera fana tuun ko:

«Aw siya were mɔgɔw, aw bee ye Matigi tando; dunɔnamɔgɔw bee ye a tando!»

¹² Cira Ezayi fana ko:

«Mɔgɔ dɔ bena bɔ Yese ta duruja ra;

a bena ke siya tɔw bee kunna,

a bena ke siya were mɔgɔw jigiya ye.»

¹³ Ayiwa, ne balemaw, jigi tugubaga Ala ye aw fa ɲagari ni jususuma ra, lanaya baraka ra, janko aw jigi ye bonya kosebe Nin Saninman* baraka ra.

Pɔli ta baarakecogo

(Korentikaw flanan 10.13-18)

¹⁴ Ne balemaw, ne yere lara a ra ko aw kɔni, aw ta miiriya ye kopuman le ye; lonniya suguya bee be aw fe, aw be se ka ɲogɔn ladi fana. ¹⁵ O bee n'a ta, ne ta sebe yɔrɔ dɔw ra, ne ka ne yere ja gbeleya ka ko dɔw fɔ aw ye, janko ka aw hakiri jigi; ne ka o ke, sabu Ala ka baraka don ne ra ka o

15:3 15.3 Nin kuma fɔra Zaburu 69.10. **15:9** 15.9 Nin kuma fɔra Samawilu flanan 22.50; Zaburu 18.50. **15:10** 15.10 Nin kuma fɔra Sariya 32.43. **15:11** 15.11 Nin kuma fɔra Zaburu 117.1. **15:12** 15.12 Nin kuma fɔra Ezayi 11.10.

baara karifa ne ma. ¹⁶ A ka ne ke Yesu Kirisita ta baaraden ye aw siya were mɔgɔw* ce ra. Ala ka baara min di ne ma, ne be o ke i ko Ala ta sarakalasebaga*, ka Kibaro Diman* fo, janko aw siya were mɔgɔw* ko ye diya Ala ye, ka ke Ala ta ye, ka bla danna Ala ye, Nin Saninman* baraka ra. ¹⁷ O koson ne be baara min kera Ala ye, ne be se ka ne yere tando o ra Yesu Kirisita ta jenɔgɔnya ra. ¹⁸ Sabu ne tena son ka fen si fo, fo ne ka min ke Yesu Kirisita sababu ra, k'a to aw siya were mɔgɔw ye son Ala ma; a ka o ke ne ta kuma ni ne ta kewalew le sababu ra, ¹⁹ ani tagamasiyenw, ani kabakow, ani Ala Nin Saninman ta sebagaya. O cogo le ra, ne ka Kirisita* ta Kibaro Diman fo yoro bee, k'a damina Zeruzalemu ni a laminiw na, ka taga se fo Iliri jamana ra. ²⁰ Kirisita tɔgo ma deri ka fo yoro min na, ne tun t'a fe ka Kibaro Diman fo yoro were ni o yoro te, janko ne kana taga baara ke mɔgo were ta baara no ra. ²¹ I n'a fo min sebera Kitabu konɔ, ko:

«A tɔgo tun ma fo minw ye, olugu le bena a ye; minw tun ma a ko men, olugu le bena a lon.»

Polli tun b'a fe ka taga Rɔmu

²² Ayiwa, o baaraw bee le ka ne bari tuma caman ka taga aw fe yi.

²³ Nka sisan ne ta baara banna yan mara ra. Kabini san caman ne tun b'a fe ka taga aw fe yi; ²⁴ ne b'a fe ka teme ka aw fle, ne tagato Esipani jamana ra. Ni ne ka aw logorake donin, aw bena ne deme ka ne lase ne tagayoro ra. ²⁵ Sisan ne be tagara Zeruzalemu ka taga lanabagaw ta cira ko janabo. ²⁶ Sabu Masedoni jamana ni Akayi jamana lanabagaw k'a latige o yere ma ka o boro ke ɔgon kan, ka Yahudiya lanabaga fagantanw deme Zeruzalemu. ²⁷ Olugu yere le ka o ko latige. Nka can ra, o ta koketa tun lo fana; sabu Ala ka nɛema min ke Yahudiya lanabagaw ye, ni olugu siya were mɔgɔw* ka do soro o ra, a ka kan fana olugu ye Yahudiya lanabagaw deme ni o borofenw ye. ²⁸ Ni o kow janabɔra, ni ne tagara o wari di, ne tagato Esipani, ne bena teme aw fe yi. ²⁹ Ne tagato aw fe yi, ne k'a lon ko ne bena taga ni Kirisita* ta barakaba ye.

³⁰ Ayiwa, ne balemaw, ne be aw daari an Matigi Yesu Kirisita tɔgo koson, ani Nin Saninman* ta kanuya koson, ko aw ye to ka Ala daari ne ye, ka ne deme ne ta kere ra; ³¹ janko ne ye bosi Zude jamana lanabariw boro, ani ne be tagara wari min di lanabagaw ma Zeruzalemu, o ye o mina ni pagari ye. ³² Ni Ala ka o ke, ne ni pagari le bena se aw fe

yi; ne bɛna nɛnɛkiriyaɔɔ sɔɔ aw fɛ yi dɔɔnin fana. ³³ Hera tigi Ala ye ke ni aw bɛɛ ye. Amina.

16

Pɔli ta fori

¹ Ayiwa, ne bɛ an balemamuso Febe tɔgɔɔuman fo aw ye; Sankere lanabagaw ta jɛnkuru* demɛbaga dɔ lo. ² Ni a ka se aw fɛ yi, aw y'a minako ja, an Matigi ta jɛɔɔɔnya kosɔn, k'a bonya i n'a fo Ala ta mɔgɔ ka kan ka bonya cogo min na. Ni a mako ka lo fɛn o fɛn na, aw y'a demɛ o ra, sabu a ka balema caman demɛ, ka ne yɛɛ demɛ.

³ Aw ye Pirisili ni Akila fo; ne baarakeɔɔɔnɔw lo, Yesu Kirisita ta baara ra. ⁴ Olugu le ka ne kisi, k'a ke fo o yɛɛ nin tun bɛ jini ka to a ra; ne kelen le tɛ o waleɔɔumanlon, nka siya wɛɛ mɔgɔ* lanabagaw ta jɛnkuruw bɛɛ lo.

⁵ Lanabaga minw bɛ ɔɔɔn lajɛn o ta so, aw ye olugu fana fo.

Aw ye ne balemace kanunin Epayinɛti fo, min ye Azi jamana mɔgɔ folo ye ka la Kirisita* ra.

⁶ Aw ye Mariyamu fo, ale min ka baaragbɛɛn caman ke aw ye.

⁷ Aw ye Andoronikusi ni Zuniyasi fo. Ne siyaɔɔɔn Yahudiya dɔw lo; an tun bɛ kaso ra fana ɔɔɔn fɛ. Mɔgɔw bɛ olugu fana jate kɔsɛbe ciradenw* cɛ ra. O lara Yesu ra ne ja.

⁸ Aw ye Anpiliyasi fo; ne balema kanunin lo Matigi ta jɛɔɔɔnya ra.

⁹ Aw ye Uribeni fo; ne baarakeɔɔɔnɔ lo Kirisita ta baara ra.

Aw ye ne balema kanunin Sitakisi fo.

¹⁰ Aw ye Apelesi fo; ale tɔɔɔra Kirisita tɔgɔ kosɔn, nka a ta lanaya ma bɔ a nɔ ra.

Aw ye Aritobuli ta somɔgɔw fo.

¹¹ Aw ye Herodiyɔn fo; ne siyaɔɔɔn Yahudiya dɔ lo.

Aw ye Narisisi ta somɔgɔw fo, olugu minw bɛ Matigi ta jɛɔɔɔnya ra.

¹² Aw ye Tirifeni ni Tirifozi fo, o balemamuso fla minw jijanin bɛ Matigi ta baara ra.

Aw ye an balemamuso kanunin Perisidi fo; ale ka baara ke Matigi ye kɔsɛbe.

¹³ Aw ye Rufusi fo; Matigi ta mɔgɔ panaman lo. Aw ye a bamuso fo; ne fana bamuso lo.

¹⁴ Aw ye Asɛnkiriti fo, ani Filegɔn, ani Erimesi, ani Patorobasi, ani Herimasi, ani balema minw bɛɛ bɛ ni o ye.

¹⁵ Aw ye Filologi fo, ani Zuli; ka Nere ni a balemamuso fo, ka Olenpi fo, ani lanabaga minw bɛɛ bɛ ni o ye.

16 Aw ye ɲɔɔn fo ni kanuyafari saninman ye.
Kirisita ta lanabagaw bɛɛ bɛ aw fo.

Pɔli ta ladiri laban

17 Ne balemaw, ne bɛ aw daari ko mɔɔ minw bɛ lanabagaw faran, ka o kunnacen, aw ye aw yere korɔsi o mɔɔw ra. An ka aw karan min na, o tɛ sɔn o ma. Aw ye aw yere mabo o ra! 18 O mɔɔ suguyaw tɛ baara kɛ an Matigi Yesu Kirisita ye; o bɛ baara kɛ o yere kɔnɔbara le ye. Mɔɔ minw ma fɛn faamu lanaya ra, o bɛ olugu neɛɛ ni kumadimanw ni mɔɔmalasakumaw ye. 19 Nka aw kɔni, aw ka Ala kan mina cogo min na, bɛɛ ka o lɔn. O kosɔn ne bɛ ɲagari aw kosɔn. Ne b'a fɛ fana ko aw ye kɛ hakiritigiw ye ka kɔnuman kɛ; kojugu nɔ kana ye aw ta kɛwalew si ra.

20 Ayiwa, a tena mɛɛn, hera tigi Ala bɛna Setana ɲɔɲɔ aw senw kɔɔ.

An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye.

21 Ne baarakeɲɔɔn Timote bɛ aw fo; ani ne siyaɲɔɔn Yahudiyaw, minw ye Lusisi, ani Jason, ani Sosipateri ye.

22 Ayiwa, ne Teritusi*, ne min ka nin letere seɛɛ, ne fana bɛ aw fo Matigi ta ɲɛɲɔɔnya ra.

23 Ne ta jatigice Gayusi bɛ aw fo; yan lanabagaw ta ɲenkuru bɛɛ ta jatigice lo fana. Dugu warimarabaga Eratusi bɛ aw fo, ani an balemace Karitusi.

24 [An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw bɛɛ ye. Amina.]

Ala tandori

25 An ye Ala tando, se bɛ ale min ye ka aw baraka bonya ka kapa ni Kibaro Diman* ye, ne bɛ min waajuri kɛ, ka Yesu Kirisita ko fo, ka kapa ni Ala ta gundo yiranin ye an na; o gundo tun dogonin lo kabini san caman, 26 nka sisan a yirara kɛɛ kan ka kapa ni ciraw ta kuma fɔninw ye, ani Ala banbari ta kolatigenin. O gundo yirara, janko siyaw bɛɛ ye Kibaro Diman mɛn, ka sɔn Yesu ma, ka Ala kan mina.

27 Ala kelenpe le ye hakiritigi ye. An ye ale tɔɔ le tando tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ, Yesu Kirisita baraka ra. Amina.

* 16:22 16.22 Teritusi le ka nin letere seɛɛ Poli ye.

Poli ka letere folo min ci KORENTIKAW ma Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Poli le ka nin letere sebe, k'a to Efesi. Poli tun ka Kibaro Diman fo Korenti dugu konɔ a ta tagama flanan wagati ra; o le kera Korenti lanabagaw ta jenkuru* daminacogo ye (Kewalew 10.1-18). Korenti tun ye Geresi jamana ta duguba le ye; jagoko, ani lonniko, ani diinaw ta ko tun ka bon Korentikaw fe kosebe. Nka kojugu caman tun be o dugu konɔ, i n'a fo jatoya ni joson.

Poli tun ka letere werew sebe ka o ci Korentikaw ma, nka o letere ma se an ma (5.9). Poli bora Korenti minke, gbeleya dow sera lanabagaw ma, o tun ma minw minacogo lon. O ka sebe do ci Poli ma ka o kow jafɔ a ye; Poli be o ko dow le jaabi nin kitabu konɔ, ka o karan ko werew ra fana.

O gbeleya dow tun kera musow ta lankanabiriko ye, walama josonsogow ta ko, walama lanabagaw, ani lanabariw ta jennogonya. Jurumun minw tun be lanabagaw ce ra fana, i n'a fo yerebonya, ani jeneya, ani furukecogo ta gbeleyaw, Poli be o ladi o kow bee ra fana. Lanabagaw be sebgaya minw sorɔ Nin Saninman* baraka ra, a be o kow jafɔ o ye (12-14), k'a laban ni kanuya ta ko ye, min ye a kunba (13). Poli b'a yira ko kanuya le ka kan ka ke lanabaga ta baara bee jusiginan ye.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1-9)

Korenti lanabagaw ta benbariya (1.10-4.21)

Lanabaga dow ta kewalejuguya (5-6)

Furuko (7)

Lanabaga ka kan ka tagama ni hakiri ye (8-10)

Ala batocogo, ani kanuya (11-14)

Yesu kunuko (15)

Kuma labanw (16)

Poli ni Sositeni ta fori

¹ Ne Poli, Ala ka ne wele ka kapa ni a yere sago ye, ka ne ke Yesu Kirisita ta ciraden* ye; ne ni an balemace Sositeni le be nin sebe kera k'a ci aw ma, ² aw minw ye Ala ta jenkuru mogow ye Korenti, Ala ka aw minw saninya Yesu Kirisita ta jennogonya ra, ka aw wele ka ke a ta mogɔ saninmanw ye, ani lanabaga to minw bee be an Matigi Yesu Kirisita togo bato, ni a ka ke yoro o yoro, o Matigi, ani anw fana Matigi.

³ An Fa Ala, ani an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Poli be baraka la Ala ye

⁴ Ala ka neema min ke aw ye Yesu Kirisita ta jengogonya sababu ra, o koson ne be baraka la Ala ye tuma bee aw ta ko ra; ⁵ sabu Kirisita* ta jengogonya koson, Ala ka fen bee di aw ma ka aw wasa, ka kumacogo lonniya ni Ala ta kow lonniya di aw ma caman. ⁶ An ka Yesu Kirisita ta kuma min fo aw ye, o kuma baraka bonyara aw ce ra kosebe. ⁷ O koson Ala be ninyoro minw di an ma ka kapa ni a ta neema ye, aw ma dese o ninyoro si ra; o cogo ra aw be an Matigi Yesu Kirisita nalon le makona. ⁸ Ale Ala le bena aw baraka bonya fo ka taga se a laban ma, janko Matigi Yesu Kirisita nalon na, jarkiyoro kana soro aw ra. ⁹ Ala ye kankelentigi le ye; Den min bora Ala ra*, an Matigi Yesu Kirisita, a ka aw wele ka aw don o ta jengogonya ra.

Korentikaw ta benbariya

¹⁰ Ayiwa, ne balemaw, ne be aw daari an Matigi Yesu Kirisita togo koson, ko aw bee ye ben kelen ma. Aw kana a to faranni ye don aw ce ra; aw ye ben kelen ma ka ja, ka ke ni naninya kelen ye, ani miiriya kelen.

¹¹ Ne be o fora, sabu ne k'a men Kolowe ta somogo dow fe ko benbariya dow be aw ce ra. ¹² O koro ye ko aw ce ra, do b'a fo ko: «Ne be Poli le ko!» Do b'a fo ko: «Ne be Apolosi le ko!» Do b'a fo ko: «Ne be Piyeri le ko!» Do b'a fo ko: «Ne be Kirisita* le ko!» ¹³ O tuma aw b'a miiri ko Kirisita yere tarannin lo wa? Ne Poli le sara gbengbenyiri* ra aw koson wa? Walama aw batizera ne Poli togo le ra wa? ¹⁴ Ne be Ala fo, ko ne ma mogo si batize aw fe yi, ni Kiripusi ni Gayusi te. ¹⁵ O ra, mogo si te se k'a fo ko aw batizera ne togo le ra. ¹⁶ Ayiwa, ne ka Sitefanasi ta somogow fana batize, o ye can ye. Nka ka bo o ra koni, ne ma mogo were lon tuun, ne ka min batize aw fe yi. ¹⁷ Sabu Kirisita ma ne ci batizeri* kama, a ka ne ci ko ne ye Kibaro Diman* waajuri le ke. Ne fana te o ke ka kapa ni adamadenw ta hakiritigiya ye, janko Kirisita ta gbengbenyiri ta saya kana ke fengbansan ye.

Ala ta sebgaya ni a ta hakiritigiya

(Korentikaw folo 3.18-20; Matiyu 11.25-27)

¹⁸ Ka waajuri ke k'a fo ko Kirisita* sara gbengbenyiri* kan, mogo tununinw be o jate nalomanya le ye; nka anw minw kisira ka ban, anw fe o ye Ala ta sebgaya le ye. ¹⁹ O le sebera Kitabu koni, ko:

«Ne bena hakiritigiw ta hakiritigiya cen,

ka lonnikεbagaw ta lonniya ke fεngbansan ye.»

²⁰ O ra sisan, hakiritigi be se ka mun fo tuun? Lonnikεbaga fana be se ka mun fo tuun? Walama dunupa kumalonbagaba be se ka mun fo? Ala k'a yira ko nin dunupamogow ta hakiritigiya ye nalomanya le ye. ²¹ Ala k'a latige a ta hakiritigiya ra ko dunupamogow ni o ta hakiritigiya beε, o ma se ka ale Ala lon o yere ta hakiritigiya fe. O koson, dunupamogow be Kibaro Diman* waajuri min jate nalomanya ye, Ala k'a latige ka lanabagaw kisi o waajuri le baraka ra. ²² Ayiwa, Yahudiyaw, olugu b'a fe ka tagamasiyen kabakomanw le ye o ja ra; Gerekiw, olugu ko o be hakiritigiya le jinina. ²³ Nka anw koni, anw be Kirisita togow waajuri le ke, ko a sara gbengbenyiri ra. O waajuri kera Yahudiyaw fe kuma ye min man kan ka fo; siya were mogow* fana be o jate nalomanya le ye. ²⁴ Nka Ala ka minw wele ka o kisi, Yahudiyaw o, siya were mogow o, olugu fe o waajuri be Ala ta sebgaya ni a ta hakiritigiya le yira. ²⁵ Sabu mogow be Ala ta ko minw jate i ko nalomanya, hakiritigiya be o ra ka teme adamadenw ta hakiritigiya beε kan. Mogow be Ala ta ko minw jate barakantanyakow ye, baraka be o ra ka teme adamadenw beε ta baraka kan.

²⁶ Ne balemaw, ni aw k'a korosi, aw b'a ye ko Ala ka aw minw wele, ko hakiritigi caman te aw ra ka kapa ni adamadenw ta jatemala ye, fangatigi caman te aw ce ra, mogoba caman fana te aw ra. ²⁷ Nka mogow be fen minw nalomanya fe, Ala ka o le panawoloma ka o ke ka dunupa hakiritigiw lamaroya. Mogow be ko minw jate barakantanyako ye, Ala ka o le panawoloma ka o ke ka dunupa fangatigiw lamaroya. ²⁸ Dunupamogow be fen minw jate fεngbansanw ye, o be fen minw mafiyenya, fen minw te foyi o fe, Ala ka o le panawoloma janko ka dunupamogow ta ko nafamanw cen. ²⁹ A ka o ke janko danfen si kana a yere bonya ale Ala ja korow. ³⁰ Ale Ala le sababu ra, aw be Yesu Kirisita ta jenogonya ra. Yesu Kirisita sababu ra Ala k'a to aw ka hakiritigiya sorow, ani terenninya; ale le sababu ra Ala ka aw saninya ka aw kunmabo jurumun na. ³¹ O le koson a sebera Kitabu konow, ko:

«Ni mogow min b'a fe k'a yere bonya, Matigi ka min ke a ye, o tigi y'a yere bonya o le koson.»

2

Poli ta waajuri kun ye gbengbenyiri ye

¹ Ne balemaw, ne kōni tagara Ala ta Kibaro Diman* fō aw fē wagati min na, ne m'a yira ko ne bē se kuma ra ka tēme tōw kan, walama ko ne ta hakiritigiya ka bon ni tōw ta ye. ² Sabu ka ne to aw cē ra, ne k'a latigē ko miiriya wērē si kana kē ne kōnō, ni Yesu Kirisita tōgō dōrōn tē, ani a ta saya, gbengbenyiri* ra. ³ Ne tun ye barakantan le ye aw cē ra; siranya tun bē ne ra fō ne bē yereyere. ⁴ Ne ta kuma ni ne ta waajuri kun tun tē kumababaw fōri ye, ka kapa ni adamadenw ta hakiritigiya ye, ka mōgōw kun yelema. Nka ne tun bē ne ta waajuri kera ni Nin Saninman* ta se bagaya yere le ye; ⁵ janko aw ta lanaya ju kana sigi adamadenw ta hakiritigiyakumaw kan, nka a ye sigi Ala yere ta se bagaya le kan.

Ala ta hakiritigiya ni dunuṣa ta hakiritigiya

⁶ Nka o bēe n'a ta, mōgō minw tagara ja lanaya ra, an ta waajuri ye hakiritigiya le ye olugu fē. O hakiritigiya ni dunuṣa ta hakiritigiya tē kelen ye. A ni dunuṣa kuntigiw ta hakiritigiya fana tē kelen ye, sabu olugu bē tēme. ⁷ Anw bē Ala ta hakiritigiya waajuri le kē. O ye gundo le ye, min dogonin lo dunuṣamōgōw ma. Nka sani dunuṣa ye dan, Ala tun ka o latigē an ye janko an ye o bonya sōrō. ⁸ Nin dunuṣa kuntigiw si ma o hakiritigiya lōn. Ni o tun k'a lōn, o tun tēna Matigi nōōrōtigi gbengben yiri ra k'a faga. ⁹ I n'a fō a sebera Kitabu kōnō cogo min na, ko:

«Mōgō si ja ma la fēn min kan,
fēn min ma fō ka don mōgō toro ra,
mōgō hakiri ma se fēn min ma,
Ala ka o laben a kanubagaw le ye.»

¹⁰ K'a sōrō Ala ka o yira an na Nin Saninman* baraka ra. Sabu Nin Saninman bē fēn bēe segesege k'a lōn, hali Ala ta gundoba dogoninw. ¹¹ Mōgō si tē se ka adamaden ta miiriya lōn, fō nin min bē a tigi yere kōnō. O cogo ra fana, mōgō si tē Ala ta kow lōn, ni Ala yere Nin tē. ¹² K'a sōrō anw kōni, anw ka Nin min sōrō, o ma bō dunuṣa ra; nka a bōra Ala le ra. Ala ka o Nin di an ma janko a nēemara an ye ka fēn minw di an ma, an ye o lōn. ¹³ An bē o waajuri le kē. An tē kuma ka kapa ni adamadenw ta hakiritigiya ye. Nin Saninman bē min yira an na, an bē o le fō. An bē mōgōw karan Nin Saninman ta kow ra, ka kapa ni Nin Saninman yere ta fōcogo le ye. ¹⁴ Nka Nin Saninman tē mōgō min fē, o tē sōn Ala Nin Saninman ta kow ma, sabu a b'a jate nalomanya le ye. A yere tē se k'a faamu, sabu mōgō bē se ka o faamu Nin Saninman dōrōn le baraka ra. ¹⁵ Nin Saninman

bɛ mɔgɔ min fɛ, o tigi le bɛ se ka fɛn bɛɛ faranfasi k'a lɔn; mɔgɔ si tɛ se ka a tigi jaraki fana. ¹⁶ Sabu a sɛbera ko: «Jɔn le ka Matigi ta miiriya lɔn, ko a bɛ a ladi?» Nka anw kɔni, an ka Kirisita* ta miiriya sɔrɔ.

3

*Ciradenw bɛɛ ye baarakeɲogɔnw ye
(Korentikaw flanan 6.4-13)*

¹ Ne balemaw, ne ma kuma aw fɛ ka aw jate i ko mɔgɔ minw bɛ tagama ka kapa ni Nin Saninman* sago ye, nka ne kumana aw fɛ ka aw jate i ko mɔgɔ minw bɛ tagama ka kapa ni o yere sago le ye, i ko denɲeninw, Kirisita ta lonniya fan fɛ. ² O kosɔn ne ka nɔnɔ le di aw ma, ne ma domuni gbiriman di aw ma, sabu aw tun tena se o kɔrɔ; hali bi aw tɛ se domuni gbiriman kɔrɔ, sabu aw belen bɛ tagamana ka kapa ni aw yere sago le ye. ³ Ayiwa, ni nangboya ni benbariya bɛ aw ni ɲogɔn cɛ, o b'a yira ko aw bɛ tagamana ka kapa ni aw yere sago ye, ko aw ni dunuɲamɔgɔw bɛɛ le ye kelen ye. ⁴ Ayiwa, aw ra, ni dɔ ko: «Ne bɛ Pɔli le kɔ!» Dɔ were ko: «Ne bɛ Apolɔsi le kɔ!» O tuma aw tɛ tagamana ka kapa ni dunuɲamɔgɔw ta cogoya le ye wa?

⁵ Apolɔsi ye jɔn le ye? Pɔli ye jɔn le ye? Anw ye Ala ta baarakebagaw dama le ye, minw sababu ra aw lara Yesu ra; an bɛɛ ka an ta baara kɛ i n'a fɔ Matigi k'a yira an na cogo min na. ⁶ Ne ka yiri turu, Apolɔsi k'a sɔn, nka Ala le k'a to a wurira. ⁷ O cogo ra, min ka yiri turu o, min k'a sɔn o, olugu si tɛ jate; Ala min k'a to a wurira, ale le bɛ jate. ⁸ Min ka yiri turu, ani min k'a sɔn, olugu fla bɛɛ ye kelen ye. Ala bɛna bɛɛ kelen kelen sara ka kapa ni a tigi yere ta baara le ye. ⁹ Sabu anw bɛɛ ye baarakeɲogɔnw le ye Ala fɛ. Aw le bɛ i n'a fɔ Ala ta foro, i n'a fɔ Ala ta so.

Bɛɛ ta baarakecogo bɛna sɛgɛsɛgɛ

¹⁰ Ayiwa, ka kapa ni Ala ta nɛɛma dinin ye ne ma, ne ka bon jubɔ i ko bonlobaga hakiritigi; o kɔ, mɔgɔ were nana lɔri kɛ a kan. Nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ lɔri kɛ a kan, o tigi ye a ta baarakecogo kɔrɔsi. ¹¹ Sabu ju min sigira, o ye Yesu Kirisita le ye. Mɔgɔ si tɛ se ka dɔ were sigi tuun. ¹² Ayiwa, ni mɔgɔ ka lɔri kɛ o bon jusiginan kan ni sanin ye, walama warigbɛ, walama lulu, walama yiri, walama kara, walama bin, ayiwa, lon dɔ, bɛɛ kelen kelen ta baara bɛna yira. ¹³ A ta baara bɛna bɔ kɛnɛ kan kiti lon na. Tasuma bɛ fɛn kɔrɔbɔ cogo min na, mɔgɔ bɛɛ ta baara bɛna sɛgɛsɛgɛ ten le o lon na k'a suguya lɔn. ¹⁴ Ni mɔgɔ min ta bonlobogo sɛgɛsɛgɛra

k'a ye ko a ka ji, o tigi bena baraji soro. ¹⁵ Nka ni mogo min ta baara segesegera k'a ye ko a ma ja, o bena bono a ta baraji ra. O tigi bena kisi, nka a be i ko mogo min borira ka bosu tasuma ra.

¹⁶ Aw m'a lon ko aw le ye Ala ta batoso ye, ko Ala Nin Saninman* siginin be aw konu wa? ¹⁷ Ayiwa, ni mogo min ka Ala ta batoso cen, Ala bena o tigi halaki; sabu Ala ta batoso saninyanin lo, aw le fana ye o ye.

¹⁸ Mogo si kana a yere lafiri. Ni do be aw ra min b'a yere jate hakiritigi ye ka kana ni dunupa ta cogo ye, o tigi ye a yere ke naloman ye, janko a ye Ala ta hakiritigiya soro. ¹⁹ Sabu dunupamogow ta hakiritigiya ye nalomanya le ye Ala fe. O koson, a sebera Kitabu konu, ko:

«A be hakiritigiw mina ni o yere ta nanbara ye.»

²⁰ A sebera fana tuun ko:

«Matigi ka dunupa hakiritigiw ta miiriyaw bee lon; a k'a lon ko o bee ye gbansan le ye.»

²¹ Ayiwa, o koson mogo si kana a yere bonya k'a jigi la adamadenw kan, sabu fen bee ye aw ta ye: ²² Poli o, Apolosi o, Piyeri o, dunupa o, saya o, panamanya o, sisan ta fenw o, fen nataw o, o bee ye aw ta le ye. ²³ Nka aw yere ye Kirisita* ta ye; Kirisita ye Ala ta ye.

4

Ciradenw ta baara

¹ Ayiwa, ne balemaw, o koson, aw ye anw jate Kirisita* ta baaradenw le ye doron, ani Ala ta gundow jafobagaw.

² Baara karifara minw ma, min be jini olugu fe, o ye ko o ye ke lanamogow ye o ta baara ra. ³ Ne yere koni fe, aw be min fo, walama adamaden tow be min fo ne ta baara ta fan fe, ne te o jate kosebe. Ne yere fana te foyi latige k'a fo ne ta baara ta fan fe. ⁴ Ne te ne yere jarakira foyi ra ne ta baara ta fan fe; nka o t'a yira ko ne terennin lo de! Min be se ka ko do latige ne ta ko ra, o ye Matigi le ye. ⁵ O koson, aw kana koroto ka ko latige mogo si tan fan fe k'a soro a wagati ma se. Aw y'a to fo Matigi ye na. Fen o fen dogonin be dibi ra, ale bena o bee bo kene kan, ka mogow jusukun miiriyaw bee yira. O lon na, min ka kan ni tandori min ye, Ala bena o di o tigi ma.

⁶ Ayiwa, ne balemaw, ne ka Apolosi ni ne yere ta ko fo aw ye ka aw karan le an ta kewale fe, janko min sebera Kitabu konu, aw kana teme o kan. Aw ra fana, mogo si kana a yere bonya ka ke do fe, ka ban do ra. ⁷ Sabu mun le be ele fe ka teme tow kan de? Mun le be i fe ni Ala ma min di i ma?

Ayiwa, ni Ala le k'a di i ma, o tuma ele ta yerebonya kun ye juman ye tuun, k'a ke i n'a fo Ala le ma a di i ma?

⁸ Ayiwa, ne balemaw, aw koni fara ka ban! Aw ka fen bee soro ka ban. Aw sigira masaya ra ka ban, ka anw to yi. Ni aw sigira masaya ra ka ban, ne be o le jinina; ni o kera, an tow fana bena sigi ni aw ye! ⁹ Sabu a be i n'a fo Ala ka an ciradenw* bla mogow bee le ko fe, ka anw labla saya ye; sabu anw kera flerifenw le ye dunupa bee fe, melekew fe, ani adamadenw fe. ¹⁰ Anw kera i ko fatow, Kirisita togo koson; nka aw koni, aw le kera hakiritigibaw ye sisan, Kirisita ta jennogonya baraka ra. Anw kera barakantanw ye, aw le kera fangatigiw ye. Mogow be aw bonya, ka anw dogoya. ¹¹ Fo ka na se sisan ma, anw segenin lo kongoni minlogo boro, fani donta te an boro, an be bugori sonmina, an be yaala ka lamini. ¹² An be sege ka baara ke an yere ye ka an ta baro jini. Minw be an neni, an be dugawu ke olugu ye; o be an tooro, an be a sonmina. ¹³ Minw be an togo cen, an be olugu jaabi ni kumajumanw le ye. Anw kera i ko dunupa jamajamaw, ka ke i n'a fo fen nacintanw mogow bee fe, fo ka na se bi ma.

¹⁴ Ayiwa, ne te nin kow sebera janko ka aw lamaroya de! Ne be aw ladira le, i n'a fo ne ta den kanuninw. ¹⁵ Sabu, hali ni karamogofa waga tan le be aw karanna bi, face kelen le be aw fe; sabu ne le ka Kibaro Diman* fo aw ye; o sababu ra aw kera Ala denw ye Yesu Kirisita ta jennogonya ra. ¹⁶ O koson, ne be aw daari k'a gbeleya, ko aw ye ne ta tagamacogo ladegi. ¹⁷ O le ra ne be Timote ci aw fe, min ye ne den kanunin ye, ani mogokankelentigi, Matigi ta baara ra. Ne ta tagamacogo ye min ye ni Kirisita ye, a bena aw hakiri jigi o ra; ne be lanabagaw ta jenkuruw karan o le ra yoro bee.

¹⁸ Aw ra, dow b'a miiri ko ne tena taga aw fe yi tuun; o koson olugu ka yerebonya don o yere ra. ¹⁹ Nka ni Ala sonna, a tena meen, ne bena taga aw fe yi. O yerebonyamogow be kumababa minw fora, o be se ka min ke, ne bena o ye. ²⁰ Sabu Ala ta Masaya* ma dan darakuma dama ma; Ala ta sebgaya ka kan ka ye an tagamacogo ra. ²¹ Ayiwa, sisan aw ko di? Aw b'a fe ne ye taga ni gbeje le ye ne boro aw fe yi wa, walama ko ne ye taga ni kanuya ni jususuma le ye aw fe?

5

Korenti lanabagaw ta jurumunw

¹ Ayiwa, ne balemaw, an b'a menna yoro caman na ko jeneya be kera aw ce ra, jeneya min jagon te ke hali siya were mogow ce ra; ka taga a ke fo aw ra do ka a face muso

ta.* ² O bεε n'a ta, aw belen be wasora! O ko tun ka kan ka aw jusu kasi le, janko min ka o kojugu ke, o tigi ye bo aw ce ra. ³ Ne koni te aw ce ra yi, nka ne ta miiriya be ni aw ye. Min koni ka nin kojugu ke, ne ka kiti ben o kan ka ban, k'a ke i n'a fo ne tun be aw ce ra yi. ⁴ Ayiwa, ni aw ka lajen an Matigi Yesu togo ra, ne ta miiriya be ke ni aw ye, ani an Matigi Yesu ta sebagainya; ⁵ aw ye o mogo suguya labla Setana ye, k'a to farisogo nege ye halaki, janko a nin ye kisi Matigi Yesu nalon na.

⁶ Aw tun man kan ka waso nin ko jagon na de! Aw m'a lon ko funufen fitini doron le be mugu nooninin bεε funu wa? ⁷ O koson aw ye funufenkoro bεε labo aw ce ra, janko aw ye saninya ka ke mugu nooninkura ye; funufen te aw ra, sabu Kirisita* kera an ta Jonyaban saraka ye ka sa an ta jurumunw koson. ⁸ O koson an ye panagbe† ke, a kana ke ni funufenkoro ye, min ye juguya ni kojugu ye; nka an ye ke burufunubari le ye, min ye jusukun gbeninya ye, ani can.

⁹ Ne tun ka sebe min ci aw ma, ne k'a fo aw ye o sebe konko ko aw kana fara jatoyakebagaw kan. ¹⁰ Nka ne m'a fo ko lanabari minw ye jatow ye, walama natabaw, ani benkannikebagaw, ani josonbagaw. Ni aw man kan ka jen ka foyi ke ni o mogow ye, o tuma aw bena dunupa bla le. ¹¹ Ne tun b'a fe k'a fo aw ye le ko ni mogo min ko a ye lanabaga ye, k'a soro a be jatoya ke, walama nataba lo, walama josonbaga lo, walama kumajugufobaga lo, walama doroto lo, walama benkannikebaga lo, ko aw kana jennogonya don ni o tigi ye foyi ra; aw man kan ka hali domuni ke ni o mogo suguya ye.

¹² Ayiwa, ka kiti tige lanabariw kan, o te ne ta sira ye; Ala le bena o ke. Nka lanabaga minw be aw ta jenkuru ra, yala aw le man kan ka olugu ta kiti tige wa? ¹³ Lanabariw koni, Ala yere le bena olugu ta kiti tige. «Aw ye kojugukebaga gben ka bo aw ce ra.»

6

Lanabaga minw be jagon wele fagamaw fe (Matiyu 5.38-41)

¹ Mun koson ni benbariya ka don aw ni aw balema do ce, sani aw ye taga Ala ta mogo saninmanw fe, aw be taga ni o ko ye kititigebaga lanabariw le fe, ko o ye a panabo. ² O tuma aw m'a lon ko Ala ta mogo saninmanw

* 5:1 5.1 A tun sebera sariya ra ko o ko jagon man kan ka ke (Sarakalasebagaw 18.8; Sariya 23.1). † 5:8 5.8 Yahudiyaw tun be deri ka sagaden ke saraka ye panagbe min na, o panagbe lo. 5:13 5.12-13 Nin kuma fora Sariya 17.7.

le bena dununamogow ta kiti tige wa? Ni aw le sababu ra dununamogow ta kiti bena tige o, mun le nana a ke ko aw yere te se ka hali ko fitini panabo aw ni jogon ce? ³ Aw m'a lon ko anw bena hali melekew ta kiti tige wa? An bena melekew ta kiti tige janko ka na a fo ko minw be don anw yere ni jogon ce dununa ra yan! ⁴ Ayiwa, ni ko do ka don aw ni jogon ce, lanabagaw ta jenkuru ta sira te mogow minw fe, aw be olugu le ke aw ta kititigebagaw ye! ⁵ Ne be min fora, o ye aw ta maroyako le ye de! O tuma aw bee ce ra, hali mogow kelen te hakiritigi ye min be se ka ko panabo balema do ni do ce wa? ⁶ Balema do be a balemajogon wele fagamaw fe, ko o ko be taga panabo lanabariw le ja korow!

⁷ Benbariya ye don aw ni jogon ce fo ka taga se kiti ma, o yere ye aw jarakikun le ye! Mun na aw te terenbariyako dow sonmina de? Ni o be aw towo, mun na aw te o dow kun aw yere ra? ⁸ Nka aw yere le be terenbariyakow kera, aw yere le be towo kera; aw fana be o kera aw balemajogonw le ra!

⁹ Aw m'a lon ko mogow terenbariw tena don Ala ta Masaya* ra wa? Aw kana aw yere lafiri de; sabu jatow o, josonbagaw o, jeneyakebagaw o, cejogonjinibagaw o, ¹⁰ sonw o, natabaw o, dorotow o, kumajugufobagaw o, benkannikebagaw o, o si tena don Ala ta Masaya ra. ¹¹ K'a sorow aw dow tun be o le ye. Nka Ala ka aw ko, ka aw saninya, ka aw jate mogow terreninw ye Matigi Yesu Kirisita togow koson, an ta Ala Nin Saninman* baraka ra.

Lanabaga farikolo ye Matigi ta ye

¹² Dow b'a fo ko: «Fen bee daganin lo ne fe!» Nka nafa te fen bee ra de. Ne be se k'a fo ko: «Fen bee daganin lo ne fe», nka ne koni tena ne yere ke fen si ta jon ye. ¹³ Dow ko: «Domuni danna konobara le kama, konobara fana danna domuni le kama.» Can lo, nka Ala bena o fla bee halaki lon do. Mogow farikolo koni ma dan jatoya kama! A danna ka ke Matigi ta le ye, Matigi fana kera farikolo tigi ye. ¹⁴ Ala min ka Matigi lakunu ka bo saya ra, ale le fana bena an lakunu ka bo saya ra, a ta sebgaya baraka ra.

¹⁵ O tuma aw m'a lon ko aw farikolow ye Kirisita* yorow dow le ye wa? Yala ne bena Kirisita yorow dow ta ka o jen ni jato do farikolo ye wa? Fiyewu! ¹⁶ Aw ma a lon ko ni mogow min ka jen ni jato do ye, ko o tigi ni o jato jenna ka ke mogow kelen le ye wa? Sabu a sebera ko: «O fla be jen ka ke mogow kelen ye.» ¹⁷ Nka ni mogow min ka norow Matigi ra, o tigi ni Matigi be ke kelen ye nin ta fan fe.

¹⁸ Aw ye bori jatoya ja! Mogo be jurumun to minw ke, o be dan a farikolo kenemayoro le ma. Nka mogo min be a yere bla jatoya ra, o tigi be a yere farikolo hake le ta. ¹⁹ Aw m'a lon ko aw farikolo ye Nin Saninman* sigiyoro saninman le ye wa? Nin Saninman be aw kono; aw ka a soro Ala fe. Sisan aw te aw yere ta ye tuun. ²⁰ Sabu aw kunmabora songoba le ra. O koson aw ye Ala bonya ni aw farikolo ye, [ni aw nin fana ye; o fla bee ye Ala ta le ye].

7

Poli ka min fo furu ko ra (Matiyu 19.3-12)

¹ Ayiwa, aw ka sebe ci ne ma ka ne jininka ko minw na, ne da bena se o ma sisan: Ni ce ma maga muso ra, o ka ji. ² Nka janko jatoya kana ke, a ka fisa ko ce bee kelen kelen ye a togora muso furu, muso bee kelen kelen ye sigi a togora ce kun. ³ Muso ka kan ni min ye, ce ka kan ka o ke a ye; ce fana ka kan ni min ye, muso ka kan ka o ke a ye. ⁴ Sabu muso farikolo te a yere ta ye, a ce ta lo. Ce fana farikolo te a yere ta ye, a muso ta lo. ⁵ Aw kana ban jagon ma, fo ni aw fla bee benna a ra ko aw be wagati do bla ka Ala daari. Nka o ko, aw ye kosegi jagon ma, ni o te, aw tena se ka aw yere mina, Setana fana bena aw nege ka aw bla jurumun na.

⁶ Ne be min fora tan, o ye ladiri le ye; ne te aw jagboyara! ⁷ Ni a ka dan ne ma, ne b'a fe mogo bee furubari ye to, i ko ne. Nka mogo bee ni a ninyoro lo Ala ta neema ra; Ala be ko do se di do ma, ka ko were se di do were ma.

⁸ Ayiwa, minw te furu kono, ani muso minw ce sara, ne ta miiriya ra, ni olugu be se ka to i ko ne, o ka ji. ⁹ Nka ni o k'a ye ko o te se ka o yere mina, o tuma, o ye furu ke. Sabu ka furu, o ka fisa, sani i furubari ye to k'a soro furu logo gbannin be i ra.

¹⁰ Minw furura ka ban, ne be min fo olugu ye, o ma bo ne yere ra; Matigi ta kuma lo: muso man kan ka bo a ce kun. ¹¹ Ni a bora a ce kun, o tuma a furubari ye to, walama a ni a ce ye ben kelen ma ka kosegi jagon ma; ce fana man kan ka a muso bla.

¹² Ayiwa, ne be min fora aw tow ye sisan, o te Matigi ta kuma fonin ye; ne yere le be o fora. Ni balema do tun ka muso ta, ka soro ka na ke lanabaga ye, ni a muso ma ke lanabaga ye, ni muso ka son ka to ni a ye, a kana a bla. ¹³ Ni balemamusu do fana tun furura, ka soro ka na ke lanabaga ye, ni a ce ma ke lanabaga ye, ni ce ka son ko muso ye to a fe, o muso kana ban a ce ra. ¹⁴ Sabu ce lanabari be ke Ala ta mogo ye a muso sababu ra; muso lanabari fana be

ƙe Ala ta mɔgɔ ye a ce sababu ra. Ni o te, ni aw ka faran jɔgɔn na, aw ta denw bena ke Alalɔnbariw ye, k'a sɔrɔ can ra, Ala ta mɔgɔw lo. ¹⁵ Nka ni ce lanabari, walama muso lanabari ko a be faran ka taga, aw y'a to a ye taga. O tuma balemace, walama balemamusu lanabaga be a yere ma. Ala ka an wele ko an ye to hera le ra. ¹⁶ Sabu ele balemamusu, ele be ke cogo di k'a lon ni i bena ke sababu ye ka i ce kisi? Walama ele balemace, ele be ke cogo di k'a lon ko i bena ke sababu ye ka i muso kisi?

Bee ye to i cogo ra

¹⁷ Nka Matigi ka min ke aw bee kelen kelen ye, ani Matigi ka aw wele cogo min na, aw ye tagama ka kapa ni o ye. Ne be lanabagaw ta jenkuruw* bee karan o le ra.

¹⁸ Ni Ala ka mɔgɔ do wele k'a sɔrɔ a kenesiginin lo, o tigi ye to o cogo ra. Ni a ka min wele k'a sɔrɔ a kenesiginin te, o tigi kana a fo ko a be a yere kenesigi. ¹⁹ Kenesigiri te jate, kenesigibariya te jate; ka Ala ta cifoninw sira tagama, o le be jate.

²⁰ Ala ka mɔgɔ bee kelen kelen wele k'a to cogo min na, a ye to ten. ²¹ Ni a ka i wele k'a sɔrɔ i tun ye jon ye, i kana hami o ra. Nka ni cogo be i fe ka ke i yere ta ye, i ye ke i yere ta ye. ²² Ni Matigi ka mɔgɔ min wele k'a sɔrɔ a tun ye jon ye, o tigi kera a yere ta ye Matigi fe. Ni mɔgɔ min be a yere ta ye dunuƙa ra yan, ni Matigi ka i wele, i be ke Matigi ta jon le ye. ²³ Aw kunmabɔra songoba le ra; o ra aw kana ke mɔgɔw ta jon ye. ²⁴ Ne balemaw, Ala ka aw bee kelen kelen wele lanaya ra ka aw to cogo min na, aw ye to ten Ala ja kɔrɔ.

Mɔgɔ furubariw ani muso ce saninw

²⁵ Ayiwa, sunguru minw ma furu folo, ne ma kuma sɔrɔ Matigi fe olugu ta ko ra, nka ne be ne ta miiriya yira; sabu Matigi ta jumanya baraka ra, aw be se ka la ne ta kuma ra.

²⁶ Ayiwa, sisan wagati gbeleya koson, min ka pi ne pa na, o ye ko a ka pi bee ye to a cogo ra. ²⁷ Ni muso be i fe, i kana a furu sa; ni muso te i fe, i kana muso pini k'a furu. ²⁸ Nka o bee n'a ta, ni i ka furu ke, o te jurumun ye. Ni sunguru fana furura, o te jurumun ye. Nka tɔrɔ minw bena se o mɔgɔw ma furu konɔ, ne b'a fe ka aw tanga o tɔrɔw le ma.

²⁹ Ne balemaw, ne be min fo aw ye, o ye nin ye: dunuƙa laban surunyara. O ra, k'a damina sisan ma, minw furunin lo, olugu ye ke i n'a fo o furunin te; ³⁰ minw be kasira, olugu ye ke i n'a fo o te kasira; minw be pagarira, olugu ye ke i n'a fo o te pagarira; minw be sannu kera, olugu y'a ke i n'a

fɔ foyi tɛ o boro; ³¹ minw bɛ dunuɲa ta nafaw sɔrɔra, olugu ye kɛ i n'a fɔ foyi tɛ o boro; sabu nin dunuɲa bɛna tɛmɛ.

³² Ne b'a fɛ hami kana kɛ aw ra. Mɔgɔ min ma furu, o bɛ hami Matigi ta kow ra, a bɛna a kɛ cogo min na ka Matigi diyanyako kɛ. ³³ Cɛ min ka muso furu, ale bɛ hami dunuɲafɛnw le ra, a bɛna a kɛ cogo min na k'a muso ladiya; ³⁴ o ra, a ta miiriya bɛ sama ka taga o fan fla ra. Muso min fana tɛ furu ra, ani sunguru, olugu bɛ hami Matigi ta kow le ra, janko o farikolo ni o jusukun ye saninya ka kɛ Matigi ta ye. Nka min furunin lo, ale bɛ hami dunuɲafɛnw le ra, a bɛna a kɛ cogo min na k'a cɛ ladiya.

³⁵ Ne bɛ o fɔra aw yɛrɛ ta nafa le kosɔn; ne t'a fɛ ka aw bari ka furu. Ne b'a fɛ aw ye tagama cogo panaman na, ka tugu Matigi kɔ ni aw jusukun bɛɛ ye.

³⁶ Ni face min k'a ye fana ko ni furu wagati ka tɛmɛ a denmuso kan ko o ye maroyako le ye, ni a k'a ye ko a denmuso ka kan ka furu, ni min ka bɛn face yɛrɛ ma, a ye o kɛ; o tɛ jurumun ye. Minw b'a fɛ ka furu, olugu ye furu. ³⁷ Nka ni face min k'a latige ni a yɛrɛ ta ŋaninya ye, mɔgɔ ma a jagboya, nka ni a yɛrɛ le k'a latige a yɛrɛ kɔnɔ ka sɔn ko a denmuso furubari ye to, ayiwa, o ka ɲi. ³⁸ O ra, ni mɔgɔ min k'a denmuso di furu ra, o ka ɲi; nka ni min ka sɔn a denmuso furubari ye to, o belɛn ka fisa.

³⁹ Ayiwa, ka cɛ panaman to, muso ka kan ka to a ta furu kɔnɔ. Nka ni cɛ ka sa, muso kɛra a yɛrɛ ta ye; ni cɛ min ka a diya, a bɛ furu o ma. Nka a ye kɛ ka kapa ni Matigi ta sira ye. ⁴⁰ O bɛɛ n'a ta, ne ta jate ra, ni o muso ka se ka to ten, o ka fisa a ma. Ne b'a miiri ko ne ta miiriya bennin lo ni Ala Nin Saninman* sago ye fana.

8

Josɔnsogo ta ko

(Rɔmukaw 14.13-23)

¹ Ayiwa, ne balemaw, sisan ne bɛna aw jaabi josɔnsogow ta ko ra. Aw b'a fɔ ko: «Lɔnniya bɛ an bɛɛ fɛ.» O ye can ye; nka lɔnniya bɛ yɛrɛbonya bla mɔgɔ ra, k'a sɔrɔ kanuya bɛ baraka don an ta lanaya ra. ² Ni mɔgɔ min b'a miiri ko a ka ko lɔn, hali bi a ma ko lɔn folo i n'a fɔ a ka kan k'a lɔn cogo min na. ³ Nka ni mɔgɔ min bɛ Ala kanu, o tigi lɔnnin lo Ala fɛ.

⁴ Ayiwa, min ye josɔnsogo ta ko ye, yala an bɛ se k'a domu wa, walama an tɛ se k'a domu? Anw k'a lɔn ko batofɛn wɛrɛ si tɛ dunuɲa kɔnɔ, ni Ala kelenpe tɛ. ⁵ Can lo, fɛn caman bɛ sankolo ra, ani dugukolo kan, mɔgɔw bɛ minw jate i n'a fɔ o ta alaw. Hali ni mɔgɔw fɛ ala caman wɛrɛw bɛ sankolo

ra, walama dugukolo kan, ani matigiƙe caman werew, ⁶ anw kɔni fe Ala kelenpe le be yi: o ye an Fa ye; ale le ka fen bee dan, an fana be panamanya ale le koson. Matigi kelenpe le be yi fana, o ye Yesu Kirisita ye; fen bee danna ale le baraka ra, an be panamanyara ale le baraka ra fana.

⁷ Nka o lonniya te lanabagaw bee fe. I n'a fo dow tun be jo son kakoro, ni olugu ka josonsogo nimi, o b'a miiri ko o ka o yere lanogo, sabu o jusukun ta baraka ka dogo. ⁸ K'a soro domunifen le tena an yoro surunya Ala ra. Ni i ma o sogo nimi, a te foyi bo i ra; ni i k'a nimi fana, a te foyi fara i kan.

⁹ Nka o bee n'a ta, aw ye aw yere korosi, sabu hali ni aw be se ka fen bee domu aw sago ma, aw man kan ka ke sababu ye ka lanabaga barakantanw kunnacen. ¹⁰ Sabu ele min be o kow lon, ni balema lanabaga barakantan do ka ele signin ye jobon kono domuni na, o tena ale fana ja gbeyaya ka josonsogo do domu wa? ¹¹ O cogo ra, Kirisita* sara o balema barakantan min koson, ele ta lonniya kera sababu ye ka o halaki. ¹² Ni an be o ke, an be an balema hake ta, sabu ale be fen min jate jurumun ye, aw b'a to a be o ke. O cogo ra, aw be Kirisita yere le hake tara. ¹³ O le koson, ni domuni do le bena ke sababu ye ka ne balema bla jurumun na, ne bena o domuni ye k'a to yi, janko ne kana na ke sababu ye ka ne balema kunnacen.

9

*Ala ta ciradenw ta nafa ni o ta baara
(Korentikaw flanan 11.7-12; 12.13-15)*

¹ Ayiwa, ne balemaw, yala ne te ne yere ta ye le wa? Yala ne fana te ciraden* do ye wa? Yala ne fana ma Matigi ye wa? Ne ka baara min ke Matigi ye, aw yere le te o baara no ye wa? ² Hali ni dow te ne jate ciraden ye, aw kɔni ka kan ka ne jate ciraden ye; sabu aw ta lanaya le b'a yira ko ne ye Matigi ta ciraden ye.

³ Minw be ne korofa ka ne jaraki, ne be olugu jaabi tan le, ko: ⁴ Yala anw man kan ka domuni ke, walama ka minni ke i n'a fo tow wa? ⁵ Yala anw fana te se ka balemamuso do ta, min be ke an muso ye, ka ke ni an ye an ta tagamaw ra, i n'a fo ciraden tow, ani Matigi dogocew, ani Piyeri b'a ke cogo min na wa? ⁶ Walama ne ni Barinabasi doron le ka kan ka baara were ke ka an yere baro wa? ⁷ Jon le be lo ni a yere kunko ye k'a to sorasiya ra? Jon le be rezenforo sene ko a t'a den domu? Jon le be beganw korosi ko a t'a nono min ka ye?

⁸ Ayiwa, ne be min fɔra tan, o te adamadenw ta miirira dɔrɔn ye de! Sariya* yere be o le fo. ⁹ Sabu a sebera cira Musa ta sariya ra ko: «Ni aw ka misi bla ko a ye siman dɔndɔn k'a kise bo, aw kana a da siri.» Ayiwa, yala Ala ka o fo misiw hami le koson wa, ¹⁰ walama a k'a fo anw le koson? Can ra, a k'a sebe anw le koson. Ni mogɔ be sene ke, a b'a ke ka a jigi la a kan ko a bena do soro a ra; ni mogɔ be siman gbasi, a b'a ke ka i jigi la a kan ko a bena do soro a ra. ¹¹ Ayiwa, anw ka Ala ta Kuma fo aw ye, k'a ke i n'a fo an ka dannu le ke; ayiwa, sisan ni an ka aw fana borofen dow soro, aw b'a miiri ko o dama temena wa? ¹² Ni dow be aw borofenw sorora k'a diyabo, yala anw le tun man kan ka kon ka aw borofenw diyabo wa? Nka anw ma o ke; anw ka tɔɔɔ beɛ sonmina le janko foyi kana Kirisita* ta Kibaro Diman* waajuri lalo.

¹³ Aw m'a lon ko minw be baara ke Ala ye Alabatosoba konɔ, ko olugu be baro o le ra wa, ani ko minw be saraka jeni sarakajenifen* kan Ala ye, ko olugu be o ninyoro soro o sarakafenw le ra wa? ¹⁴ Ayiwa, o cogo ra fana Matigi k'a latige ko minw be Kibaro Diman waajuri ke, ko olugu ka kan ka baro Kibaro Diman le ra.

¹⁵ Nka ne tun ka kan ni o fen minw ye, ne ma o si pini aw fe; ne fana te nin sebera janko aw ye o di ne ma. Sabu ne ka Kibaro Diman fo aw ye gbansan minke, o pagari be ne ra; ne ye sa o ka fisa ne ma, sani ne ye bono o pagari ra. ¹⁶ Ne te ne yere bonyasababu jinina Kibaro Diman fori ra; sabu baara do lo ne ka kan ka min ke jagboya ra. Ni ne fana ma Kibaro Diman fo, o ye ne ta bono le ye. ¹⁷ Ni ne tun be Kibaro Diman baara kera ne yere le ye, ne tun ka kan ka sara soro a ra. Nka ne te a kera ne yere ye; Ala ka cira le karifa ne ma, ne fana be o le kera. ¹⁸ Ayiwa, o tuma ne ta baraji ye juman le ye sa? Ka Kibaro Diman fo mogow ye gbansan, ne kana foyi pini o fe, ne be ne ta baraji soro o le ra.

¹⁹ Ne te mogɔ si ta jon ye; o beɛ n'a ta, ne ka ne yere majigi ka ke beɛ ta baaraden ye, janko mogɔ caman ye kisi. ²⁰ Ni ne be ni Yahudiyaw ye, ne fana be ke i ko Yahudiya, janko ka Yahudiyaw soro. Ni ne be ni sariya sira tagamabagaw ye, ne fana be ne yere ke sariya sira tagamabaga do ye, janko ka sariya sira tagamabagaw soro, k'a soro can ra ne te sariya sira tagamabaga ye. ²¹ Minw te sariya lon, ni ne be ni olugu ye, ne fana be ne yere ke i ko ne ma sariya lon, janko ka olugu soro, k'a soro can ra ne be Ala ta sariya lon, sabu ne be Kirisita ta sariya sira tagama.

²² Minw baraka ka dɔgɔ lanaya ra, ni ne be ni olugu ye, ne fana be ne yere ke olugu do ye, janko ka olugu sɔrɔ. Ne be ne yere ke cogo bee ra mɔgɔ bee kosɔn, janko ni a ka ke cogo o cogo, dɔw ye kisi. ²³ Ne be o ko bee ke Kibaro Diman kosɔn, janko ne fana ye ne ninyɔrɔ sɔrɔ a ra.

²⁴ Aw m'a lon ko minw be jɔgɔndanbori ke, ko o bee be bori, nka mɔgɔ kelenpe le be jala sɔrɔ wa? Aw fana ye bori janko aw ye aw ta sɔrɔ. ²⁵ Mɔgɔ minw be o bori ke, olugu be jija, ka sege bee la o yere kan, k'a sɔrɔ o be jala min sɔrɔ, o ye fen banta le ye; nka anw kɔni, an be jala min sɔrɔ, o ye fen banbari le ye. ²⁶ O kosɔn ne be bori, nka ne te borira ne kun fe de! Ne be i ko borokurufribaga, nka ne te borokuruw firifiri ne yere kun fe ka fɔnɔ daman kere de. ²⁷ Nka ne be ne yere mina kosebe, ka ne farikolo bari a diyanyako ma, janko a laban ne yere kana na bɔnɔ, k'a sɔrɔ ne le ka tɔw waaju.

10

Izirayelimɔgɔw ka sirajugu min tagama (Heburuw 3.7-19)

¹ Ne balemaw, ne b'a fe ko aw ye aw hakiri to nin na, ko Ala tun ka sankaba* bla an bemaw bee kunna ka sira yira o ra; o bee tagamana ka kɔgoji cetige†. ² A kera i n'a fo o batizera o sankaba ni o kɔgoji ra, ka ke jenjɔgɔnya ra ni cira Musa ye. ³ Ala ka domuni min di o ma ka bo sankolo ra, o bee ka o domu. ⁴ Ala ka ji min di o ma, o bee ka o min. Sabu o tun be ji sɔrɔra ka bo fara min na, o fara tun bɔra Ala ra, o fara tun be tugu o ko, o fara tun ye Kirisita* le ye. ⁵ O bee n'a ta, o mɔgɔw caman ma Ala diyanyako ke; o kosɔn Ala k'a to o benbenna ka sa kongokolon kɔnɔ.

⁶ Ayiwa, o kow kera k'a yira an na, janko kojugu nege kana an fana sɔrɔ, i n'a fo a ka olugu sɔrɔ cogo min na. ⁷ Aw kana sɔn josɔn ma i n'a fo olugu dɔw k'a ke cogo min na, i ko a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: «Mɔgɔw sigira ka domuni ke, ka min; o ko, o wurira ka don ke ka o yere janagbe.» ⁸ An kana an yere bla jatɔya ra i n'a fo olugu dɔw k'a ke cogo min na, fo Ala ka mɔgɔ waga mugan ni saba (23 000) faga o ra tere kelen kɔnɔ. ⁹ An kana a fo ko an be Kirisita kɔrɔbo k'a fle, i n'a fo olugu dɔw k'a ke cogo min na; saw ka olugu kin ka o faga. ¹⁰ Aw kana Ala jaraki,

* **10:1** 10.1 Ka Izirayelimɔgɔw tagamatɔ to kongokolon kɔnɔ, Ala tun ka sankaba do bla o kunna, janko ka sira yira o ra (Bɔri 13.21,22). † **10:1** 10.1 Izirayelimɔgɔw tagamana ka Kɔgojiwulen cetige (Bɔri 14.22-29). **10:7** 10.7 Nin kuma fɔra Bɔri 32.6.

i n'a fɔ dɔw k'a jaraki cogo min na, fɔ ninminameleke ka o faga.

¹¹ Ayiwa, nin kow sera olugu ma k'a yira an na, janko an ye an yere kɔrɔsi; a sebera janko ka anw le karan, anw minw be wagati labanw na sisan. ¹² O kosɔn, ni mɔgɔ min b'a miiri ko ale lɔnin lo, o tigi ye a yere kɔrɔsi janko a kana na ben.

¹³ Setana be aw nege ka aw bla kojugu minw na, o nɔgɔn le be mɔgɔ tɔw beɛ sɔrɔ. Nka Ala ye kankelentigi le ye; a tena sɔn k'a to a ye aw kɔrɔbɔ fɔ ka teme aw baraka kan. Ni kɔrɔbɔri sera aw ma fana, Ala bena aw bɔsicogo yira aw ra, janko aw ye se k'a sɔnmina.

Lanabaga ka kan ka faran josɔn na

(Korentikaw flanan 6.14-18; Rɔmukaw 14.13-23)

¹⁴ O kosɔn ne balema kanuninw, aw ye bori josɔn na. ¹⁵ Ne be kumana aw fe i n'a fɔ mɔgɔ hakirimanw; ne be min fɔra aw ye, aw yere ye o jate mina. ¹⁶ Ni an be Matigi ta domuni ke, an be baraka la Ala ye minnifen min kosɔn, yala o te an ni Kirisita* ta jenɔgɔnya tagamasiyen le ye a jori baraka ra wa? An be buru min tarantaran, yala o te an ni Kirisita ta jenɔgɔnya tagamasiyen le ye a farikolo baraka ra wa? ¹⁷ Burukun kelen le be yi; o ra, an ka ca, nka an kera farikolo kelen ye, sabu an beɛ ka an ninyɔrɔ sɔrɔ o burukun kelen na.

¹⁸ Min be ke Izirayelimɔgɔw ce ra, aw ye o jate mina: minw be sarakafenw domu, olugu be jenɔgɔnya ra ni Ala ye, sabu o be saraka jeni sarakajenifen* min kan, o ye Ala ta ye. ¹⁹ Ne be min fɔra, o kɔrɔ ye di? Ko an ka kan ka josɔnsogo jate fen ye wa, walama ko an ka kan ka jo jate fen ye? ²⁰ Ɔn-ɔn de! Ne ta kuma kɔrɔ ye ko minw be jo sɔn, o sɔnnifenw be dira jinaw le ma; a te dira Ala ma. K'a sɔrɔ ne t'a fe aw ni jinaw ye ke jenɔgɔnya ra. ²¹ Aw te se ka min Matigi ta jifiye ra, ka yeɛma ka taga min jinaw ta jifiye ra. Aw te se ka domuni ke Matigi fe, ka yeɛma ka taga domuni ke jinaw fe. ²² Yala anw b'a fe ka Matigi ta celiya lawuri le wa? Aw baraka ka bon ni Matigi ta ye wa?

²³ Aw ko: «Fen beɛ daganin lo!» Nka nafa te fen beɛ ra de. «Fen beɛ daganin lo», nka fen beɛ te aw lataga na lanaya ra.

²⁴ Mɔgɔ si kana a yere dɔrɔn ta nafa jini; aw ye mɔgɔ werew ta nafa le jini fana.

Lanabaga man kan ka a balema kunnacen

²⁵ Sogo o sogo be fiyeere lɔgɔfiye ra, aw be se ka o beɛ domu; aw kana jininkari ke, ka sigiya don aw jusukun na.

²⁶ Sabu a sebera ko: «Dugukolo ni a kanfenw bɛɛ ye Matigi ta ye.»

²⁷ Ni lanabari dɔ ka aw wele domuni na, ni aw tagara, ni a ka domunifen o domunifen sigi aw kɔrɔ, aw ye o domu; aw kana jininkari ke, ka sigiya don aw jusukun na. ²⁸ Nka ni dɔ ka aw lasɔmi k'a fɔ aw ye ko: «Nin ye josɔnsogo le ye dɛ!» Aw kana a domu tuun, o tigi ta kuma kosɔn, sabu a bɛna sigiya don a jusukun na. ²⁹ Ne tɛ o fɔra aw yɛrɛ ta jusukun kosɔn, nka min ka aw lasɔmi, ale ta jusukun ko lo.

Ayiwa, mun na mɔgɔ wɛrɛ le bɛna ne jaraki ne ta domuni ko kosɔn ka kaɲa ni ale yɛrɛ ta miiriya ye? ³⁰ Ne ka baraka la Ala ye fɛn min kosɔn, mun na mɔgɔ wɛrɛ bɛna ne jaraki ko ne ka o domu?

³¹ Ayiwa, ni aw bɛ domuni ke, walama ni aw bɛ minni ke, walama ni aw bɛ fɛn o fɛn ke, a ye o bɛɛ ke janko ka Ala le bonya.

³² Aw kana ke sababu ye ka mɔgɔ si kunnacɛn: aw kana Yahudiyaw kunnacɛn, walama siya wɛrɛ mɔgɔw, walama Ala ta jɛnkuru mɔgɔw. ³³ Aw ye ne ladegi; ne bɛ jija ka mɔgɔw diyanyako le ke fɛn bɛɛ ra. Ne tɛ ne yɛrɛ ta nafa jini, nka ne bɛ bɛɛ ta nafa le pinina, janko o ye kisi.

11

¹ Ayiwa, aw ye ne ladegi, i n'a fɔ ne yɛrɛ bɛ Kirisita* ladegira cogo min na.

Korɛnti musow ta kundatuguko

(Efesikaw 5.22-24; Timote fɔlɔ 2.8-14)

² Ayiwa, ne balemaw, ne bɛ aw fɔ, sabu aw hakiri bɛ ne ra ko bɛɛ ra; ne ka aw karan ko minw na, aw ka o mara fana i n'a fɔ ne k'a fɔ aw ye cogo min na.

³ O bɛɛ n'a ta, ne b'a fɛ ko aw ye nin faamu: cɛ bɛɛ kuntigi ye Kirisita ye, muso kuntigi ye a cɛ ye, Kirisita kuntigi ye Ala ye. ⁴ O kosɔn, cɛ min bɛ Ala daari, walama Ala bɛ kuma don min da ra ka mɔgɔw waaju, ni a bɛ o ke ka a kun datugunin to, o cɛ bɛ a kuntigi le dɔgɔyara. ⁵ Muso min fana bɛ Ala daari, walama Ala bɛ kuma don min da ra ka mɔgɔw waaju, ni a bɛ o ke ka a kun lakolon to, o muso bɛ a kuntigi le dɔgɔya; a bɛ i n'a fɔ o muso kun gbananin lo. ⁶ Sabu ni muso min t'a fɛ ka a kun datugu, o tuma a ye a kunsigi tige fana. Nka ni aw yɛrɛ k'a lɔn ko ni muso ka a kunsigi tige, walama ka a kun gbana, ko o ye maroyako le ye muso ma, o tuma a ye a kun datugu.

⁷ Cɛ kɔni man kan ka a kun datugu, sabu ale ye Ala bɔɲɔgɔnna ni Ala nɔɔrɔ le ye; muso kɔni ye cɛ nɔɔrɔ le

ye. ⁸ Sabu ce ma dan ka bo muso ra; muso le bora ce ra. ⁹ Ce ma dan muso koson, muso le danna ce koson. ¹⁰ O le koson, melekew koson, tagamasiyen do ka kan ka soro muso kun na, min ye o fanga tagamasiyen ye. ¹¹ Nka o bee n'a ta, Matigi ja koru, muso te se ka ja ce ko, ce fana te se ka ja muso ko. ¹² Sabu muso danna ka bo ce ra cogo min na, ce fana be woro muso le sababu ra. O bee bora Ala yere le ra.

¹³ Ayiwa, aw yere y'a fe ke: yala a bennin lo ko muso kunnakolon ye Ala daari wa? ¹⁴ Ka kana ni adamaden dancogo ye, aw m'a ye ko ni ce ka kunsigijan bla ko o ye maroyako le ye wa? ¹⁵ Nka ni muso le ka kunsigijan bla, o ye dawula le ye ale fe, sabu Ala ka kunsigijan di ale ma, ka o ke k'a kun datugu. ¹⁶ Ayiwa, ni do belen b'a fe ka sosori ke nin ko ra tuun, anw koni ma landa were lon nin ko; landa were fana te lanabagaw ta jenkuruw si fe nin ko.

Matigi ta domuni kecogo

(Matiyu 26.26-29; Marika 14.22-25; Luka 22.15-20)

¹⁷ Ayiwa, ne bena min fo aw ye sisan, ne koni te se ka aw tando o ra. O ye ko ni aw be jagon lajen, o te do fara aw ta ja kan, fo ka do fara aw ta juguya le kan.

¹⁸ A folo, ne k'a men ko ni aw ka lajen, aw be taran. Ne b'a miiri fana ko can be soro o kuma ra. ¹⁹ Ne k'a lon ko jagboya lo ko aw ye taran, janko minw be lanabagasobew ye aw ce ra, olugu ye lon ka bo tow ra. ²⁰ Aw be lajen ko aw be Matigi ta domuni ke, nka aw be min ke, o koni te Matigi ta domuni ye tuun. ²¹ Sabu ni aw ka lajen Matigi ta domuni kama, bee be girin ka ben a yere ta domuni kan ka o domu; a laban dow kongoto be to, k'a soro dow minna ka fa fo ka janamini. ²² O tuma so te aw fe aw be se ka domuni ke, ani ka min yoro min na wa? Yala aw b'a fe ka Ala ta jenkuru mogow le mafiyenya wa, ani fen te minw boro ka olugu lamaroya? Aw ko ne ye mun le fo? Ne ye aw tando wa? Ne te se ka aw tando nin ko ra fiyewu.

²³ Ayiwa, Matigi ka ne karan min na, ne fana ka aw karan o le ra: Lon min su fe o tun bena Matigi Yesu janfa, o lon su fe a ka buru ta;* ²⁴ a ka baraka la Ala ye, k'a tigetige, k'a fo ko: «Nin ye ne farikolo le ye; nin ye aw ta ye. Aw ye nin ke ka aw hakiri jigi ne ra.» ²⁵ O cogo ra, domuni bannin ko, Yesu ka jifiye ta, rezenji tun b'a konu. A ko: «Ala be jehrogonyakura* min don ni mogow ye ne jori baraka ra, o le ye nin ye. Ni aw be a min tuma o tuma, aw ye o ke ka aw hakiri jigi ne ra.» ²⁶ Sabu ni aw ka nin buru jimi, ani

* **11:23** 11.23 Matigi ta domuni ko: Matiye 26.26-28; Marika 14.22-25; Luka 22.15-20.

ka nin minnifen min tuma o tuma, aw be Matigi ta saya ko le fo, fo ka na se a natuma ma.

²⁷ O koson ni mogo o mogo be o buru jimi, walama ka o minnifen min cogo do ra, cogo min te Matigi bonya, o tigi ka a yere jaraki, sabu a ka Matigi farikolo ni a jori le mafiyenya. ²⁸ O koson bee ka kan ka a yere jusukun segesege folo, ka soro ka buru jimi, ani ka minnifen min. ²⁹ Ni o te, ni mogo min ka o buru jimi, ka o minnifen min, k'a soro koro min b'a ra ka kana ni Matigi farikolo ye a ma o jate, o tigi ka o buru jimi, ka minnifen min ka kiti le ben a yere kan. ³⁰ O le koson barakantanw ni banabagato w ka ca aw ce ra. O le koson fana caman sara. ³¹ Ni an ka an jusukun segesege folo ka soro ka domuni ke, ka minnifen min, kiti tena tige an kan tuun.

³² Ni i k'a ye ko Matigi be kiti tige an kan, a be an koro le janko an kana taga don kiti ra ni mogo to w ye.

³³ Ayiwa, o cogo ra ne balemaw, ni aw be lajen ka Matigi ta domuni ke, aw ye jagon kono. ³⁴ Ni kongo be do ra, o tigi ye domuni ke a ta so, janko aw kana lajen ka kiti ben aw yere kan.

Ayiwa, ni ne yere nana se aw fe yi, ne bena ko to w janabo.

12

Lanabagaw bee ni o ninyoro lo Ala ta neema ra
(Efesikaw 4.4-16; Romukaw 12.3-8)

¹ Ayiwa, ne balemaw, min ye Nin Saninman* ta kow ye, ne t'a fe aw ye ke kolonbariw ye o kow ta fan fe. ² Aw yere k'a lon ko wagati min aw tun be Alalonbariya ra, aw tun be boribori jow no fe, o minw te se ka kuma. ³ Ayiwa, ne b'a fo aw ye ko Nin Saninman be mogo o mogo kono, o tigi te se k'a fo ko «Yesu danganin lo.» Ni Nin Saninman te mogo o mogo kono fana, o tigi te se k'a fo ko «Yesu le ye Matigi ye.»

⁴ An be ninyoro minw soro Ala ta neema ra, o ninyoro w suguya ka ca, nka Nin Saninman kelen le be o di. ⁵ A be baara minw di an ma, o baaraw suguya ka ca, nka a bee be ke Matigi kelen le ye. ⁶ Baara kecogoyaw fana ka ca, nka Ala kelen le be o baraka di an bee ma.

⁷ Nin Saninman be baara do di lanabaga bee kelen kelen ma, lanabaga to w bee ta nafa kama. ⁸ Nin Saninman be hakiritigiyakuma di do ma, ka lonniya kuma di do were ma; o Nin Saninman kelen le be o bee di. ⁹ O Nin Saninman kelen be lanayaba di do ma; ale kelen be banabagato w keneyari se di do were ma; ¹⁰ a be kabakow keru se di do ma, a be Ala ta kuma don do da ra ka mogow waaju, a be se di do ma ka Ala ta miiriya ni miiriya werew faranfasi ka bo jagon na, a

be se di do ma ka kan werew fo, ka se di do ma ka o kanw korfo fo. ¹¹ Nin Saninman kelen le be o kow bee ke, ka bee kelen kelen ninyoro di a ma ka kana ni ale yere sago ye.

Lanabagaw kera farikolo kelen ye

¹² Mogo farikolo ye kelen le ye, nka a yoro ka ca. Ayiwa, farikolo yoro ni o caya bee, o bee ye farikolo kelen ye cogo min na, an minw be Kirisita* ta jengogonya ra, anw fana be ten le. ¹³ Sabu an bee batizera Nin Saninman* kelen le ra, ka jen ka ke i ko farikolo kelen. Ni an kera Yahudiya ye walama siya were mogo o, ni an kera jon ye walama hron o, an bee minna Nin Saninman kelen le ra.

¹⁴ Ayiwa, farikolo te yoro kelen doron ye, nka a yoro ka ca. ¹⁵ Ni sen ko, ko ale ma ke boro ye minke, ko ale nin te farikolo ra o, yala o be se k'a to ko a te ke farikolo yoro do ye wa? ¹⁶ Ni toro fana ko, ko ale ma ke paden ye minke, ko ale nin te farikolo ra o, yala o be se k'a to ko a te ke farikolo yoro do ye wa? ¹⁷ Ni mogo farikolo bee tun ye paden doron ye, a tun bena menni ke cogo di? Walama ni a bee tun be toro le ye, a tun bena kasa men cogo di? ¹⁸ Ala ka farikolo yoro bee kelen kelen don farikolo ra ka kana ni a yere sago ye. ¹⁹ Ni farikolo yoro bee tun kera yoro kelen doron ye, yala a tun bena ke farikolo ye tuun wa? ²⁰ O le koson farikolo yoro ka ca, nka farikolo ye kelenpe le ye. ²¹ O ra, paden te se k'a fo boro ye ko: «Ne mako te i ra.» Kun fana te se k'a fo senw ye ko: «Ne mako te aw ra.»

²² An b'a ye ko baraka te farikolo yoro minw na co, an mako be olugu yere le ra kosebe. ²³ An b'a miiri ko farikolo yoro minw te foyi ye de, an be an janto o yoro le ra ka teme yoro tow kan. Farikolo yoro minw ye an maroyayoro ye, an be an janto o yoro le ra ka teme yoro tow kan. ²⁴ Yoro minw te maroyayoro ye, an mako t'a ra ka an janto o yoro ra. An te farikolo yoro minw jate fen ye, Ala ka farikolo dan ka bonya la olugu le kan. ²⁵ A ka o ke janko farikolo yoro si kana faran ka bo jagon na, nka farikolo yoro bee kelen kelen ye o janto jagon na. ²⁶ Ni farikolo yoro do be toro, farikolo yoro tow bee le be toro ni a ye fana. Ni farikolo yoro do ka bonya soro, farikolo yoro tow bee le be nagari ni a ye. ²⁷ Aw ye Kirisita* farikolo le ye, aw bee kelen kelen ye a farikolo yoro do le ye.

²⁸ O le koson Ala ka mogo dow sigi lanabagaw ta jenkuru* kunna, k'a folo ke ciradenw* ye, a flanan ye ciraw ye, a sabanan ye karamogow ye; o ko, a ka se di dow ma ka kabakow ke, ka banabagatow keneyari se di dow ma, ka se di dow ma ka mogow deme, ka dow ke pamogow ye, ka se di dow ma ka kan werew fo. ²⁹ Yala bee le kera ciradenw

ye wa? BEE le kera ciraw ye wa? BEE le kera karamogow ye wa? BEE le be kabakow kera wa? ³⁰ Banabagatow keneyari se dira BEE le ma wa? BEE le be kan werew fora wa? BEE le be se ka kan werew korow fo wa? ³¹ Ayiwa, Ala be ninyoro minw di an ma a ta neema ra, o minw nafa ka bon kosebe, aw ye ke o le fe.

Nka ne bena a jinicogo BEE ra pumanman yira aw ra sisan.

13

Kanuya

(*Matiyu 22.36-40; Romukaw 13.8-10; Yuhana 3.16-19; Yuhana folo 4.7-21*)

¹ Ayiwa, hali ni ne be se ka adamadenw ta kanw BEE fo, ka melekekew fana ta kanw fo, ni kanuya te ne jusu ra, ne ta kuma ye mankan gbansan le ye, i ko siranegge gbasito mankan, walama i ko siranegetegeere mankan. ² Hali ni Ala be kuma don ne da ra ka mogow waaju, ni a be gundokow BEE yira ne ra, ani lonniya BEE, hali ni lanaya be ne fe fo ne be se ka kuruw bo o no ra, ni kanuya te ne jusu ra, ne te foyi ye. ³ Hali ni ne ka ne borofenw BEE tarantaran fagantanw na ka o baro, ka ne farikolo yere di k'a jeni Ala ko koson, ni kanuya te ne jusu ra, o si te foyi ja ne ye.

⁴ Kanuya be mupu, a be kopuman ke, a te nangboya ke, a te waso, a te a yere bonya, ⁵ a te maroyako ke, a te a yere doron ta nafa jini, a te dimi joona, a te kojugu miiri ni mogow ye, ⁶ a te nagari terenbariya ra; a be nagari can le kan, ⁷ a be yafa tuma BEE, lanaya b'a fe tuma BEE, jigiya b'a fe tuma BEE, a be ko sonmina tuma BEE.

⁸ Kanuya te ban fiyewu. Ala be kuma don minw da ra ka mogow waaju, o bena ban; kan werew fori bena ban, an ta lonniya fana bena ban. ⁹ Sabu an ka doronin doron le lon; Ala be kuma min don an da ra ka mogow waaju, dan be o ra fana. ¹⁰ Nka min dafara, ni o nana lon min na, an ta lonniya min ma dafa, o bena dabra.

¹¹ Wagati min ne tun ye denmisen ye, ne tun be kuma i ko denmisen, ne tun be miiri i ko denmisen, ne tun be kow jate mina i ko denmisen. Nka kabini ne koroyara, ne ka denmisenya ko BEE dabra. ¹² O cogo ra, bi an be fenw yera i n'a fo an b'a flera dugalen le ra, a ma gbeya. Nka lon do an bena a ye pada ni pada. Bi koni, dan be ne ta lonniya ra; nka lon do ne bena fen BEE lon ka ja i n'a fo Ala ka ne yere lon cogo min na.

¹³ Ayiwa, sisan, nin fen saba le be to o no ra: lanaya, ani jigi, ani kanuya. Nka a BEE ra belebeleba ye kanuya le ye.

14

Kan werew fɔri ani waajuri

¹ O koson ne balemaw, aw ye jija ka kanuya le jini. Nin Saninman* be ninyɔɔ minw di an ma, aw ye ke olugu fana fe; nka ka kuma sɔɔ Ala fe ka mɔgɔw waaju, aw ye ke o le fe kosebe. ² Sabu mɔgɔ min be kan werew fɔ, o tigi te kuma mɔgɔw fe, nka a be kuma Ala le fe. Mɔgɔ si te a ta kuma faamu, sabu a be gundow le fɔ Nin Saninman baraka ra. ³ K'a sɔɔ Ala be kuma don mɔgɔ min da ra ka mɔgɔw waaju, ale be kuma mɔgɔw fe, ka o baraka bonya lanaya ra, ka o ja gbeleya, ka o jusu saaro. ⁴ Min be kan werew fɔ, o tigi be a yere le baraka bonya; k'a sɔɔ Ala be kuma don mɔgɔ min da ra ka mɔgɔw waaju, o be lanabagaw ta jenkuru bee le baraka bonya.

⁵ Ne b'a fe aw bee ye kan werew fɔ; nka ni Ala be kuma don aw bee da ra ka mɔgɔw waaju, o ka di ne ye ka teme kan werew fɔri kan. Ka mɔgɔw waaju, nafa be o ra ka teme kan werew fɔri kan, fɔ ni a fɔbaga k'a kɔɔ fɔ janko lanabagaw bee ye nafa sɔɔ a ra. ⁶ Ayiwa, ne balemaw, sisan ni ne tagara aw fe ka taga ke kuma ye kan werew ra, aw bena mun nafa le sɔɔ o ra, ni ne ta kuma ma ke kuma gbenin ye ka Ala ta kow yira aw ra, ka lonniya di aw ma, ka aw waaju, walama ka aw karan?

⁷ Hali nin te fen minw na, k'a sɔɔ o be mankan bo, i n'a fɔ filen, walama gɔni, ni o fenw te kan gbenin bɔra, o tuma jon le bena a lon ko nin donkiri le be fɔra filen na, walama gɔni na? ⁸ Buru min be fiye ka kerekedenw wele, ni o te kan panaman bɔra, o tuma jon le bena a yere laben kera kama? ⁹ Ayiwa, ni aw fana ta kumafɔta ma ke kuma gbenin ye, aw be min fɔra, jon le bena o faamu? A be i n'a fɔ aw be kumana gbansan le. ¹⁰ Kan suguya caman be fɔ dunuya kɔɔ, o bee n'a ta, a bee be faamu. ¹¹ Nka kan min be fɔra, ni ne te o men, o tuma o kan fɔbaga be ke ne fe i ko siya werew mɔgɔ; ne fana be ke ale fe i ko siya werew mɔgɔ.

¹² Ayiwa, i n'a fɔ aw be Nin Saninman ta kow no fe, o tuma fen minw be se ka lanabagaw baraka bonya, aw ye o le jini caman.

¹³ Ayiwa, min be kan werew fɔ, o tigi ye Ala daari janko a ye se ka o kanw kɔɔ fɔ. ¹⁴ Sabu ni ne be Ala daari kan werew ra, ne kɔni b'a lon ko ne be Ala daarira ni ne jusukun ye, nka ne be min fɔra, ne yere te o faamu. ¹⁵ O tuma ne ka kan ka mun ke? Ne be se ka Ala daari kan werew ra Nin Saninman baraka ra, nka mɔgɔw be kan min faamu, ne be se ka a daari o ra fana. Ne be se ka Alatandodonkiriw la kan werew ra, nka mɔgɔw be kan min faamu, ne be se ka

a la o ra fana. ¹⁶ Ni o te, ni i be baraka la Ala ye kan were le ra, mogɔ to minw be jama ra, olugu bena a fo cogo di ko «amina», i ta barakalari ra, ni ele ka min fo, o ma o faamu? ¹⁷ Ele koni ta barakalari jana kosebe; nka olugu ma nafa sorɔ a ra.

¹⁸ Ne be Ala fo, sabu ne be kan werew fo ka teme aw bee kan. ¹⁹ Nka lanabagaw ta jenkuru ce ma, ne ye kumakan looru doron fo, mogow be se ka min faamu, janko ka mogow karan, ne fe o ka fisa hali kumakan waga tan ye kan were ra, mogow te min faamu.

²⁰ Ne balemaw, aw kana ke denmisenw ye hakiri tan fan fe. Ni kojugu lo, aw ye ke i ko denfitiniw; nka hakiri ta fan fe, aw ye mogokorobaw ye. ²¹ A sebera sariya ra ko: «Mogow minw be kan werew fo, ne bena olugu le ta; ne bena siya werew mogow le ta ka kuma nin mogow fe, o bee n'a ta, o tena ne lamɛn.»

²² O koson kan werew fori te tagamasiyen ye lanabagaw fe; tagamasiyen lo lanabariw le fe. Nka ka kuma sorɔ Ala fe ka mogow waaju, o te tagamasiyen ye lanabariw fe; tagamasiyen lo lanabagaw le fe.

²³ Ayiwa, ni aw lanabagaw ta jenkuru bee ka lajen, ni aw bee ka ke kuma ye kan werew ra, ni mogow gbansan dow, walama lanabari dow nana don aw ce ra, ka o ye, o tena a fo ko aw ye fatow le ye wa? ²⁴ K'a sorɔ ni Ala ka kuma don aw bee da ra ka mogow waaju, ni lanabari do, walama mogow gbansan do nana don aw ce ra, aw bee ta kuma bena a ta miiriya yelɛma, k'a to a ye lo a ta jurumun na. ²⁵ Miiriya dogonin minw be a jusukun na, o bena bo kene kan; a bena a kinbiri gban ka a ja biri dugu ma ka Ala bato, k'a fo a yere da ra ko can ra, Ala be aw fe.

Fɛn bee ye ke cogo bennin na

²⁶ Ayiwa, ne balemaw, aw ka kan ka mun le ke? Ni aw ka jogon lajen, ni Alabatodonkiri be do fe, o ye o la; ni kuma be do fe ka tow karan, o ye o fo; ni Ala ka fen do yira do ra, o fana ye o fo; ni Ala ka kan were yira do ra, o ye o fo; ni do be se ka o kan korɔ fo fana, o ye o fo. Nka a bee ye ke, janko ka lanabagaw baraka bonya. ²⁷ Minw be kuma kan werew ra, o kana teme mogow fla walama saba kan. O fana ye kuma kelen kelen, ani mogow ye sorɔ fana ka a korɔ fo. ²⁸ Ni mogow te yi min b'a korɔ fo, o tuma kan were fobagaw ye je lanabagaw ce ra. O y'a fo a yere konɔ, o ni Ala ce.

²⁹ Ala be kuma don minw da ra ka mogow waaju, olugu ra mogow fla walama saba ye kuma. Tow y'a lamɛn, ka a segesege. ³⁰ Nka ni Ala ka ko were yira mogow were ra, min

konna ka kuma ta, o ka kan ka je. ³¹ Ni Ala ka kuma don aw bæe da ra ka mɔgɔw waaju, aw bæe be se ka kuma ka jɔgɔn sɔn, janko ka bæe karan, ka bæe ja gbɛleya. ³² Ala ta kuma waajurikɛbagaw ka kan ka se ka o yere mina kuma ta fan fe. ³³ Sabu Ala tɛ kopagaminin fe, fɔ hera.

Ayiwa, i n'a fɔ a be ke Ala ta mɔgɔ saninmanw ta jenkuru tɔw bæe ra cogo min na, ³⁴ musow ka kan ka je lanabagaw ta jenkuruw* ra, sabu a daganin tɛ ko o ye kuma ta o yɔrɔw ra. O ka kan ka o yere majigi, i n'a fɔ sariya b'a fɔ cogo min na fana. ³⁵ Ni min b'a fe ka ko dɔ faamu, o ye a ce jininka so kɔnɔ. Sabu musow ye kuma lanabagaw ta jenkuru* ra, o ye ko benbari le ye!

³⁶ O tuma aw b'a miiri ko Ala ta Kuma sindira aw le fe yi wa? Walama ko a sera aw dɔrɔn le ma wa?

³⁷ Ni dɔ b'a miiri ko Ala ka kuma don ale da ra ka mɔgɔw waaju, walama ko Nin Saninman* ka sebgaya dɔ di a ma, o tigi ka kan k'a lɔn ko ne be min fɔra, ko o ye Matigi ta cifɔnin le ye. ³⁸ Ni min fana ma nin kow lɔn, i b'a sɔrɔ ko Ala ma ale fana lɔn.

³⁹ Ayiwa, ne balemaw, ka kuma sɔrɔ Ala fe ka mɔgɔw waaju, aw ye ke o le fe kosebɛ; aw kana mɔgɔ bari ka kan werew fɔ fana. ⁴⁰ Nka a ye ke cogo bennin na, fen bæe ye ke ka kapa ni a kecogo ye.

15

Yesu Kirisita kunuko

¹ Ayiwa, ne balemaw, ne ka Kibaro Diman* min lase aw ma, aw sɔnna o ma ka jija ka to o kan; ayiwa, aw y'a to ne ye aw hakiri jigi o ra tuun. ² Aw kisira o le sababu ra, ni aw kɔni ka a sira tagama i n'a fɔ ne ka aw karan a ra cogo min na; ni o tɛ, aw ta lanaya kera gbansan le ye.

³ Ne karanna min na, ne konna ka aw karan o le ra, ko Kirisita* sara an ta jurumunw kosɔn, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na; ⁴ a su donna, a saya tere sabanan a kununa, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na. ⁵ A kununin kɔ a ka a yere yira Piyeri ra; o kɔ, a ka a yere yira ciraden* tan ni fla ra. ⁶ O kɔ, a ka a yere yira balema lanabaga minw na yɔrɔnin kelen na, o ka ca ni mɔgɔ keme looru ye. Olugu caman belen be si ra bi, nka dɔw sara. ⁷ O kɔ, a ka a yere yira Yakuba ra, ka a yere yira ciraden tɔw bæe ra.

⁸ O bæe le kɔ, a ka a yere yira ne Poli fana ra, ne min kera i ko den kɔgɔbari. ⁹ Sabu ne le ye ciradenw bæe ra fitini ye. Ne yere man kan ka wele ko ciraden, sabu ne ka Ala ta jenkuru mɔgɔw tɔrɔ kosebɛ. ¹⁰ Nka ne ye min ye bi, Ala ta neema le baraka ra ne sera ka ke o ye. Ala ka o neema min

ke ne ye, o ma ke gbansan ye fiyewu! Sabu ne ka baara ke ka teme tow bee kan. Nka ne yere baraka le ma o ke; Ala ta nema min be ne kan, o baraka lo! ¹¹ O koson ni a kera ne le ye o, ni a kera ciraden tow le ye o, an bee be nin waajuri kelen le kera; aw fana lara o le ra.

Lanabagaw kunuko

¹² Ayiwa, ni anw be waajuri kera k'a fo ko Kirisita* kununa ka bo saya ra, mun koson aw dow b'a fora ko suw tena kunu? ¹³ Ni can lo ko suw tena kunu, o tuma Kirisita fana ma kunu le ke! ¹⁴ Ni a fana kera ko Kirisita ma kunu, o tuma an ta waajuri ye gbansan le ye, aw ta lanaya fana ye gbansan le ye. ¹⁵ Ka fara o kan, ni suw tena kunu, a be i n'a fo an kera seerejuguw le ye Ala ta fan fe; sabu an ka seereya ke ni Ala togo ye, ko a ka Kirisita kunu, k'a soro a m'a kunu. ¹⁶ Sabu ni mogo tena kunu lahara, o tuma Kirisita fana ma kunu. ¹⁷ Ni Kirisita fana ma kunu, o tuma aw ta lanaya ye gbansan le ye, aw ta jurumun fana be aw ra hali bi. ¹⁸ Lanabaga minw sara, olugu si te kisi fana. ¹⁹ Ni an jigi be Kirisita kan dunuwa ra yan doron le, o tuma anw le ye mogow bee ra janibagatow ye.

²⁰ Nka, can ra, Kirisita kununa ka bo saya ra. Minw sara, Ala ka a kunu k'a ke olugu ra mogo folo ye, k'a yira ko olugu fana bena kunu. ²¹ Sabu saya donna dunuwa ra mogo kelen le sababu ra, suw kununi fana nana mogo kelen le sababu ra. ²² Mogo bee be sa, sabu o bora Adama ra; o cogo ra fana bee bena janamanya kokura Kirisita sababu ra. ²³ Nka bee ta bena ke a ta wagati le ra. Kirisita kera folo ye; o ko, minw kera a ta mogow ye, a nawagati ra, olugu fana bena kunu. ²⁴ O ko, a laban be se. O wagati ra Kirisita bena kuntigiyaw bee cen, ani sebayaw bee, ani fangatigiyaw bee; o ko a be Masaya* laseko Fa Ala ma. ²⁵ Sabu jagboya lo ko Kirisita ye sigi masaya ra, fo Ala ye a juguw bee majigi ka o bla a sen jukoro. ²⁶ A bena jugu laban min halaki, o ye saya ye. ²⁷ Sabu a sebera ko: «Ala ka fen bee bla a sen jukoro.» Nka ni a fora ko a ka fen bee bla a ta fanga koro, o b'a yira ko Ala min ka fen bee bla a ta fanga koro, ko ale Ala yere ko te. ²⁸ Ni fen bee nana ke Yesu ta fanga koro wagati min na, Ala min ka fen bee bla a ta fanga koro, Dence* fana bena a yere bla ale Ala ta fanga koro. O tuma, Ala kelen le bena ke fen bee kunna, ka ke mogo bee kunna.

²⁹ Ayiwa, ni suw tena kunu, o tuma minw be o yere batize suw ye, olugu bena a ke di? Ni suw tena kunu fiyewu, mun koson o be o yere batize suw ye? ³⁰ Ayiwa, anw yere do? Ni

suw tena kunu, mun koson wagati bee an be an yere nin bla farati ra? ³¹ Lon bee ne le be ne yere dira saya ma. Can lo, ne balemaw, ne be o fo aw ye, sabu an Matigi Yesu Kirisita ta jehrogonya ra, aw le ye ne ta bonya kun ye. ³² Ne ka siyen min ta Efesi, k'a ke i ko ne ni waraw le be jagon na, ni ne ka o ke adamadenw doron le koson, o tuma ne be mun nafa le soro o ra? Ayiwa, ni suw tena kunu, o tuma «an ye domuni ke, ka min,

sabu sini an bena sa.»

³³ Aw kana aw yere lafiri de! «Tagamajogonjugu be mogow bla sirajugu kan*.»

³⁴ Aw ye hakiri soro, ka jurumun dabra. O le bennin be! Sabu dow be aw ce ra, olugu ma Ala lon. Ne be o fora janko aw y'a lon ko o ye aw yere ta maroyako le ye.

Lanabagaw ta farikolokura

³⁵ Do bena a fo ko: «O tuma suw bena kunu cogo di? Farikolo suguya juman le bena ke o ra?» ³⁶ Naloman fle de! Ni i ka siman dan dugukolo ra, ni a ma sa, a te se ka falen.

³⁷ I be simankise gbansan le dan, jo, walama siman were kise; i te a yiri yere kuturu bee le ta k'a don dugukolo ra.

³⁸ Nka Ala be o simankise falen k'a ke a yere sagonan yiri ye. Ala be simankise bee ke a ta yirisun jagonna le ye.

³⁹ O cogo ra, danfenw fana suguya ka ca; o si te kelen ye. Adamaden farisogo be a danna, beganw ta be a danna, konow ta be a danna, jegew ta be a danna. ⁴⁰ Sanfefenw fana ta be a danna; dugukolokanfenw fana farisogo be a danna. Nka sanfefenw nooro ni dugukolokanfenw nooro te kelen ye. ⁴¹ Tere nooro be a danna, karo nooro be a danna, lolow nooro be a danna fana. Hali lolo do nooro ni lolo do were nooro te kelen ye.

⁴² Ayiwa, suw kunucogo be ten fana. Ni su donna dugukolo ra, a be i n'a fo simankise, a be tori. Nka a toribari le be kunu. ⁴³ A cennin be don dugukolo ra, nka a nooroman be kunu. A barakantan be don dugukolo ra, nka a be kunu ni barakaba ye. ⁴⁴ Farikolo gbansan le be don, nka a panaman be kunu ni nin ye. Adamaden farikolo be yi, Nin Saninman* be farikolokura min di, o fana be yi. ⁴⁵ O koson a sebera Kitabu konoo, ko: «Mogow folo†, min ye Adama ye, Ala ka nin don o ra k'a ke mogow panaman ye.» Nka Adama laban‡, o kera Nin* ye, Nin min be mogow panamanya. ⁴⁶ Nin Saninman* be farikolokura min di, o ma

15:32 15.32 Nin kuma fora Ezayi 22.13. * **15:33** 15.33 Poli ka lonnikabaga do ta kuma le fo yan, min togow tun ye Menandiri. † **15:45** 15.45 Mogow folo: o ta ko fora Damina 2.7. ‡ **15:45** 15.45 Adama laban: O ye Yesu Kirisita ye.

ke fōlo ye. Adamaden ta farikolo gbansan le kera fōlo ye; Nin Saninman be farikolokura min di, o ka soro ka na ko fe. ⁴⁷ Adama, min kera mogō fōlo ye, ale bora dugukolo bogō ra; ale kera dugukolo ta fen le ye. Nka to kelen, Kirisita, ale bora sankolo ra. ⁴⁸ Min bora dugukolo bogō ra, ale be cogo min na, minw bee sorora ale ra, olugu fana be o cogo le ra. Min bora sankolo ra, ale be cogo min na, minw bee kera ale ta ye, olugu fana be o cogo le ra. ⁴⁹ Min bora dugukolo bogō ra, an bora o fe cogo min na, min bora sankolo ra, an bena bo o fe fana ten le.

⁵⁰ Ne balemaw, ne be min fora, o koro ye ko farisogo min be an na, an te se ka don Ala ta Masaya ra ni o farisogo ye. An farisogo torita te se ka don Ala ta Masaya banbari ra.

⁵¹ Ne be gundo do fo aw ye: An bee le tena sa, nka an bee bena yelema ⁵² yorōnin kelen, jakomiko kelen, burulaban fiyetuma ra. Buru bena fiye, suw bena kunu ni farikolokura ye, farikolo min te tori; anw tow, anw bena yelema ka ke farikolokura ye. ⁵³ Sabu farikolo torita min be an na, jagboya lo ko o ye yelema k'a ke farikolokura ye, farikolo toribari; jagboya lo fana ko an farikolokoro ye yelema k'a ke farikolokura ye, farikolo min te sa. ⁵⁴ Ayiwa, ni an farikolo torita yelemanana k'a ke farikolokura ye, farikolo toribari, ni an farikolokoro yelemanana k'a ke farikolokura ye, farikolo min te sa, o tuma, min sebera Kitabu konō, o be ke can ye, ko:

«Se sorora saya kan, saya tununa pewu!

⁵⁵ E, saya, i ta se be min tuun?

E, saya, i ta fagaribiye be min tuun?»

⁵⁶ Saya ta fagaribiye ye jurumun le ye; jurumun ta fanga be bo sariya le ra. ⁵⁷ Nka an ye baraka la Ala ye, sabu ale le be se di an ma, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

⁵⁸ O koson, ne balema kanuninw, aw ye baraka don aw yere ra, foyi kana aw lasegi ko; aw ye taga ja Matigi ta baara ra wagati bee, sabu aw k'a lon ko aw be baara min kera Matigi ye, o tena ke gbansan ye.

16

*Wari min lajenna Zeruzalemu lanabagaw ye
(Romukaw 15.25-27)*

¹ Ayiwa, ne balemaw, aw bena wari min lajen k'a ci ka taga Ala ta mogō saninmanw deme Zeruzalemu, aw fana ye jija ka o ko ke i n'a fo ne k'a fo Galasi lanabagaw ye cogo min na. ² Logokun o logokun, a tere fōlo*, ni bee kelen kelen

15:55 15.55 Nin kuma fora Ezayi 25.8; Oze 13.14. * **16:2** 16.2 Logokun tere fōlo, o ye liyatilon ye (Kewalew 20.7).

se ka ke min ye, o tigi ye o bo ka o bla danna ka kapa ni a ta sorota ye, janko ni ne nana se yi, aw kana a fo ko aw be wari lajen o wagati le ra. ³ Ayiwa, ni ne nana se yi, aw yere bena mogo minw panawoloma, ne bena sebe do don olugu boro ka o ci ka taga Zeruzalemu ni wari ye. ⁴ Ni a kera ko a be ne yere tagakun bo, o mogow bena fara ne kan ka taga.

Poli be kuma a ta tagama ko ra

⁵ Ne bena teme Masedoni jamana fe ka soro ka se aw fe yi, sabu ne b'a fe ka teme Masedoni jamana le fe. ⁶ A be se ka ke ko ne bena wagati donin ke ni aw ye, walama ne yere bena nenewagati bee ke yi; o ra aw bena ne deme ka ne lase ne ta tagayorow ra. ⁷ Sabu ne t'a fe ka taga ne ja la aw kan doron ka teme; ne b'a fe ka wagati do ke ni aw ye, ni Matigi sonna.

⁸ Nka o bee n'a ta, ne bena to Efesi fo ka taga Pantekoti nanagbe* wagati se. ⁹ Sabu sigiya t'a ra, Ala ka sira dayele ne ye baaraba do kama; ne kerabagaw fana ka ca.

¹⁰ Ni Timote ka se yi, aw y'a minako ja janko a kana degu aw ce ra, sabu a fana be Matigi ta baara le kera i n'a fo ne. ¹¹ Mogo kana a dogoya de! Aw y'a deme ka a lase ne ma yan hera ra; ne ni balema tow bee le be a makonona yan.

¹² An balemacé Apolosi koni, ne ka ale daari kosebe ko a ye taga ni balemaw ye aw fe yi, nka a ma ke ale yere sago ye ka taga yi sisan. Ni a nana wagati were soro, a bena taga.

Fori laban

¹³ Aw ye aw janto aw yere ra, ka aw yere korosi, ka jija ka to lanaya ra. Aw ye aw ja gbelaya, ka baraka don aw yere ra. ¹⁴ Aw be fen o fen ke, aw ye o bee ke ni kanuya ye.

¹⁵ Aw k'a lon ko Sitefanasi ni a ta somogow le kera Akayi jamana lanabaga folow ye. O fana ka baara ke ni o jusu bee ye ka Ala ta mogo saninmanw deme. Ne balemaw, ne b'a jini aw fe tuun ¹⁶ ko aw ye o mogo jogonw kan mina, ani mogo minw bee be o baara jogon ke Ala ye.

¹⁷ Ayiwa, Sitefanasi ni Foritunatusi ni Akayikusi, olugu be ni ne ye yan minke, o diyara ne ye kosebe. O be ne korow yan aw no ra. ¹⁸ O ka ne jusu suma, ka aw fana jusu suma. Aw ka kan ka o mogo jogonw walejumanlon.

¹⁹ Azi jamana lanabagaw be aw fo. Akila ni Pisisili ni lanabaga minw be lajen o ta so, olugu bee be aw fo kosebe Matigi ta jennogonya ra. ²⁰ Balemaw bee be aw fo. Aw ye jogon fo ni kanuyafori saninman ye.

²¹ Ne Poli, ne yere be aw fo. Ne yere ta seberino le ye nin fori ye.

²² Ni mogo min te Matigi kanu, Ala ye o tigi danga.
«Maranata.» An Matigi ye na!

²³ Matigi Yesu ta nεεma ye ke aw fe.

²⁴ Ne be aw beε kanu Yesu Kirisita ta jenogonya ra!

Poli ka letere flanan min ci KORENTIKAW ma Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Poli ka nin letere sebe Korentikaw ta letere folo ko fe. I b'a soro a k'a sebe k'a to Masedoni mara ra. Korenti tun ye Geresi jamana dugu bee ra belebebeba ye.

Poli k'a fo Korentikaw ye nin letere konɔ, ko ale bena taga o fe. Nka a b'a yira fana ko ale ni olugu ta jɔgonye bena gbeyaya; sabu ale bena kumagbelen dow fo Korentikaw ye, o ta kewale dow koson.

A kera i n'a fo Poli tun konna ka letere min ci o ma, ani a tun tagara o fe ka taga ladiri minw di o ma, o ladirikanw si ma se ka o jogo yelema, ka o bla sirapuman kan. Korenti lanabaga dow belen tun be Poli dogoya, k'a ta baara ni a ta waajuri ko mafiyenya. Dow tun k'a jaraki wariko ta fan fe. O koson an b'a ye nin kitabu konɔ ko Poli be kuma k'a yira ko ale ma jaraki foyi ra, ko ale ta baara kera ka kapa ni Ala ta sebgaya le ye, k'a ju sigi terenninya kan (10.8).

O bee ko, Poli be o ladi ko o tun k'a latige ka wari min lajen ka Zeruzalemu lanabaga fagantanw demɛ, ko o ye jija ka o wari ko panabo.

A b'a fo fana ko lanabagaw ta jamogow ye o yere korosi kojagamibagaw ra.

Nin kitabu be lanabagaw karan yafari ni sabari ra.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1-11)

Gbeyaya minw tun be Poli ni Korentikaw ce (1.12-7.16)

Lanabagaw ka wari min lajen Zude mara lanabagaw ye (8-9)

Poli ta ciradenya bora Ala yere le ra (10-13)

Poli ta fori

¹ Ne Poli, Ala ka ne panawoloma ka kapa ni a yere sago ye, ka ne ke Yesu Kirisita ta ciraden* ye; ne ni an balemace Timote le be nin sebe kera k'a ci aw ma, aw minw ye Ala ta jenkuru mogow ye Korenti, ani Ala ta mogow saninman minw bee be Akayi jamana ra. ² An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye, ka hera ke aw ye.

Poli be Ala fo a ta demeri koson

³ An ye Ala tando, min ye an Matigi Yesu Kirisita ta Ala ni a Fa ye; hina Fa lo, jususaarobaga Ala lo wagati bee. ⁴ Ale Ala le be an jusu saaro an ta tɔɔrow bee ra, janko an be o

jususaaro min sɔrɔ ale Ala fɛ, o ye kɛ sababu ye k'a to an fana ye tɔw jusu saaro o ta tɔɔrɔkɔw bɛɛ ra.

⁵ An bɛ an ninyɔrɔ sɔrɔ sɔɔnagako caman Kirisita ta tɔɔrɔw ra cogo min na, Ala bɛ an jusu saaro sɔɔnagako caman fana o cogo kelen na, Yesu Kirisita baraka ra. ⁶ Ni tɔɔrɔ sera an ma, o bɛ kɛ sababu ye k'a to Ala ye aw jusu saaro, ani ka aw kisi. Ni Ala ka an jusu saaro, o ye aw ta jususaaro sababu le ye fana; o le b'a to anw bɛ tɔɔrɔ minw muɔu, aw fana bɛ se ka o tɔɔrɔ ɔɔɔn muɔu.

⁷ Ayiwa, jigiya min bɛ anw fɛ aw ta ko ra, foyi tɛ se ka o jigiya cɛn; sabu an k'a lɔn ko aw ninyɔrɔ kera tɔɔrɔ ra cogo min na, aw ninyɔrɔ bɛna kɛ Ala ta jususaaro ra ten fana.

⁸ Ne balemaw, tɔɔrɔ min sera an ma ka an to Azi jamana ra, an b'a fɛ aw ye o lɔn. An tɔɔrɔra yɛɛ le, fɔ ka taga tɛmɛ an baraka dan kan; an yɛɛ tun m'a lɔn ko an bɛna to nin na. ⁹ A kɔni tun bɛ an kɔnɔ ko an ta saya latigera ka ban. Nka o kera le janko an kana an jigi la an yɛɛ kan, fɔ Ala dɔrɔn, ale min bɛ suw lakunu. ¹⁰ Ale Ala le ka an kisi o sayajugu ma, ale le bɛna an bɔsi tuun o saya ɔɔɔn ma. An jigi b'a kan ko sɔɔnaga wɛɛ a belɛn bɛna an bɔsi tuun, ¹¹ sabu aw fana bɛ Ala daarira an ye; o kɔsɔn aw ta daariri caman baraka ra an bɛna nɛɛma min sɔrɔ Ala fɛ, o bɛna kɛ sababu ye k'a to mɔɔɔ caman fana ye baraka la Ala ye an ta ko ra.

Pɔli k'a ta tagama wagati yeɛma

¹² Anw k'a lɔn an jusukun na ko ka Ala ɔa to an na, anw kɔni tagamana ni jusukun kelen le ye, ka tagama can kan fana. An ka o le kɛ yɔrɔ bɛɛ. Ka an to ni aw ye, an yɛɛ ka dɔ fara a kan le. O le ye an kunkɔrɔtasababu ye. Nka an ka o kɛ Ala ta nɛɛma le baraka ra; an ma o hakiritigiya sɔrɔ mɔɔɔ fɛ. ¹³ Aw bɛ min karanna k'a faamu, an tɛ foyi wɛɛ fɔra an ta sɛbɛw kɔnɔ ni o tɛ. Ne jigiya b'a kan fana ko aw bɛna a faamu ka ɔa, ¹⁴ i n'a fɔ aw k'a faamu dɔɔnin ka ban cogo min na, ko Matigi Yesu nalon na, anw bɛna kɛ aw kunkɔrɔtasababu ye, aw fana bɛna kɛ an kunkɔrɔtasababu ye.

¹⁵ O lanaya le kɔsɔn, ne tun k'a latigɛ ka taga aw fɛ yi fɔlɔ, janko Ala ye nɛɛma aw ye sɔɔnaga fla. ¹⁶ Sabu ne tun b'a fɛ ka tɛmɛ aw fɛ yi ka sɔrɔ ka taga Masedoni, ka bɔ Masedoni ka na aw fɛ tuun. Ni o kera, aw tun bɛna ne dɛmɛ ka se Zude mara ra. ¹⁷ Ayiwa, ne ma na se ka taga minke, yala o kɔrɔ ye ko ne tun tɛ ne sɔbɛ le ra wa, walama ko ne ka o latigɛ ka kapa ni adamadenw ta cogo le ye, ka kɛ kumaflafɔbaga ye, k'a fɔ ko «ɔnhɔn» k'a yeɛma k'a fɔ ko «ɔn-ɔn»? ¹⁸ Ala ye kankelenti ye cogo min na, ne ka kuma min fɔ aw ye,

o ma ke «ɔnhɔn» ani «ɔn-ɔn» ye. ¹⁹ Sabu Den min bɔra Ala ra*, Yesu Kirisita, ne ni Silasi ni Timote ka min ko waajuri ke aw fe yi, ale t'a fo «ɔnhɔn», k'a yelema k'a fo «ɔn-ɔn», kuma kelen kan. Ale ta ye «ɔnhɔn» le ye.

²⁰ Ale Yesu Kirisita le be an ja sigi, k'a yira an na ko Ala ta layiri bee ye can ye. O le kosɔn an be «amina» fo a tɔgo baraka ra, ka Fa Ala tando. ²¹ Ale Ala yere le ka anw ni aw baraka bonya Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, ka an bla danna a yere ye. ²² A ka a ta tagamasiyen la an kan, ka a ta Nin Saninman* fana don an jusukun na, k'a yira ko an kera ale ta ye; a ka fen minw layiri ta an ye, Nin Saninman le kera o sarati ye.

²³ Ne be kari Ala ra, ko ni ne be faninya le tigera, a ye ne nin mina; ni ne ma taga Korenti tuun, ne ka o ke janko ka aw sutara le. ²⁴ Nka o t'a yira ko anw le ye aw kuntigiw ye lanaya ko ra de! Sabu aw ta lanaya sabinin lo ka ban. Nka an b'a fe ka baara ke ni aw ye janko aw ye jagari.

2

¹ O le kosɔn, ne k'a latige ko ne te taga aw fe yi folo, janko ne kana taga aw jusu kasi tuun, ² sabu ni ne ka aw jusu kasi, jon le bena ne ninsɔndiya? Aw le be ne ninsɔndiya; nka ni ne ka aw jusu kasi, aw be se ka ne ninsɔndiya cogo di? ³ O kosɔn, ne tun ka sebe ci aw ma ka aw lasomi, janko ni ne ka taga, ne kana taga panasisi soro aw fe yi; sabu aw le ka kan ka ne ninsɔndiya. Ne lara a ra ko ne ta jagari ye aw bee fana ta jagari le ye. ⁴ Can ra, ne jusu kasininba, ani ne jusu tɔɔronin, ani ne kasibagato le tun ka o sebe ci aw ma. Nka ne m'a sebe janko ka aw jusu kasi; ne k'a sebe, janko aw y'a lon ko ne be aw kanu kosebe.

Lanabagaw ka kan ka yafa

⁵ Mogo min nana ni o panasisi ye, o tigi ma ne le jusu kasi; a ka aw bee le jusu kasi; ni o te, a koni ka aw caman le jusu kasi. ⁶ Aw caman benna a ra ka o ce koro ka ban cogo min na, a man kan ka teme o kan. ⁷ Sisan, aw ka kan ka yafa a ma, ka a jusu saaro, janko a jusu kana kasi k'a dama teme, fo ka taga a baraka ban.

⁸ O kosɔn, ne be aw daari ko aw y'a yira a ra k'a gbeya, ko a ko ka di aw ye hali bi. ⁹ Ne ta sebe kun tun ye le fana ka aw ke k'a fle, k'a lon ni can lo ko aw be ne kan mina fen bee ra. ¹⁰ Ni aw ka yafa mogo min ma, ne fana be yafa o tigi ma. Ni a kera ko ne ka kan ka yafa ko do ra, ne be yafa aw le kosɔn, ka Kirisita* ke an seere ye. ¹¹ O bee kun ye janko Setana kana donyoro soro an ce ra. Sabu miiriya minw b'a kono, an yere ka o lon.

Hami min tun be Pɔli ra Torohasi

¹² Ayiwa, ne sera Torohasi Kirisita* ta Kibaro Diman* waajuri kama tuma min na, ne k'a ye ko Matigi ka sira do dayeε ne ye o baara kama. ¹³ Nka o bee n'a ta, ne hakiri tun siginin te, sabu ne ma ne balemace Tite ye. O koson ne ka sira jini o fe ka taga Masedoni.

Pɔli ta baarakecogo

(Romukaw 15.17-19; Korentikaw fɔlɔ 1.17-24; Korentikaw flanan 4.1-7)

¹⁴ Ne be baraka la Ala ye, sabu ale le be an ke sesorobagaw ye tuma bee Kirisita* ta jɛnɔgɔnya ra. Anw sababu ra a be Kirisita ta lonniya lase yoro bee, i ko turu kasadiman. ¹⁵ Sabu an kera Kirisita ta ye, ka ke i n'a fo turu kasadiman Ala fe. Minw be kisiri sira kan, ani minw be halakiri sira kan, o kasa be se o bee ma. ¹⁶ Dow fe, o kasa ye saya kasa ye, min be saya lase olugu ma. Nka dow fe, o kasa ye panamanya kasa ye, min be panamanya lase olugu ma.

Ayiwa, jon le be se ka o baara ke k'a ja sa? ¹⁷ Anw te Ala ta Kuma waajuri ta k'a ke waripinisira ye, i ko mogɔ caman b'a ke cogo min na. Ala le ka an ci, o koson an be waajuri ke Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra ni jusukun gbenin ye Ala ja korɔ.

3*Jɛnɔgɔnyakorɔ ni jɛnɔgɔnyakura*

¹ Ayiwa, yala ne ta kuma b'a yira ko an be an yere togɔnuman fora le wa? Ni an be taga aw fe, yala an mako b'a ra i n'a fo mogɔ dow, ka taga ni sebe do ye an boro min be an togɔnuman fo wa, walama ko aw ye o sebe jɔgon do di anw ma? ² Aw le ye anw ta togɔnumanfɔsebe ye; o sebenin be an jusukun le ra, mogɔ bee b'a karan k'a lon fana. ³ Can lo, aw ye Kirisita ta letere le ye, min sebera an ta waajuri sababu ra. A ma sebe ni dabaji ye, a sebera ni Ala panaman ta Nin Saninman* le ye; a ma sebe kabakuru walaka kan, a sebera mogow jusukun le kan.

⁴ O lanaya le be an fe Ala ja korɔ, Kirisita sababu ra. ⁵ A te i n'a fo ko se bagaya be an yere fe ka nin baara jɔgon ke an yere ma; nka an ta baraka bee be bo Ala le ra. ⁶ Sabu ale le ka o se di an ma, ka ke jɛnɔgɔnyakura* ta baaradenw ye, jɛnɔgɔnya min ju ma sigi sariya sebenin kan, nka a ju sigira Nin Saninman le kan; sabu sariya sebenin be na nin saya le ye, nka Nin Saninman be mogɔ panamanya.

⁷ Ayiwa, sariya min be saya lase mogɔ ma, Ala ka o kumakanw sebe kabakuru walakaw kan. O kera fen noroman ye, k'a ke fo Izirayelimogow tun te se ka o ja

lo cira Musa pada ra, a pada nɔɔɔ kosɔn; k'a sɔɔ o nɔɔɔ ma ke fen mɛenta ye.

⁸ Ayiwa, ni sariya nɔɔɔ kera o ye, o tuma Nin Saninman ta baara nɔɔɔ belen tena bonya ka temɛ o bɛɛ kan wa? ⁹ Ayiwa, sira min bɛ Ala ta kiti ben an kan, ni nɔɔɔ kera o ra, sira min bɛ an ke mɔgɔ terennin ye Ala fɛ, o nɔɔɔ le bɛna bonya kɔsɛbɛ. ¹⁰ Nɔɔɔ min temena fɔɔfɔɔ, o ma ke foyi ye tuun, sabu nɔɔɔ dɔ wɛrɛ nana, min ka bon ni a ye pewu. ¹¹ Ala ka fen min ke fen tɛmeta ye, ni nɔɔɔ kera o ra, o tuma a ka min ke fen banbari ye, o nɔɔɔ le bɛna bonya kɔsɛbɛ.

¹² O le kera an ta jigiya ye, o kosɔn an ja siginin bɛ kuma. ¹³ An t'a ke i ko cira Musa, min tun bɛ fani biri a pada kan, janko nɔɔɔ min bɛ a pada kan, Izirayelimɔgɔw kana o ja lo o ra, ka o bantɔ ye. ¹⁴ Nka Izirayelimɔgɔw yɛrɛ jusukun le nana gbɛleya; sabu hali bi ni o bɛ jɛnɔgɔnyakɔɔ kitabuwan karan, a bɛ i n'a fɔ o fani ɔgɔn le birinin bɛ o ja kan; o t'a faamu. O fani fana tɛ se ka bɔ yi, sabu ni an bɛ Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, o le bɛ se ka o fani bɔ yi. ¹⁵ Hali bi ni o bɛ cira Musa ta kitabuwan karan, a bɛ i n'a fɔ fani dɔ birinin lo o hakiri kan, o tɛ a faamu. ¹⁶ Nka ni min ka sɔn Matigi ma, o fani bɛ bɔ o tigi pada kan.

¹⁷ An bɛ Matigi min ko fɔra, o ye Ala Nin* le ye. Ni Matigi Nin bɛ yɔɔ min na, o yɔɔ le ra mɔgɔ bɛ ke a yɛrɛ ta ye.

¹⁸ Fani birinin tɛ an minw pada kan, an bɛɛ le bɛ Matigi ta nɔɔɔ yira k'a gbɛya, i n'a fɔ dugalen bɛ cogo min na. O cogo ra, lon o lon an bɛ yɛlema ka ke Matigi yɛrɛ cogo ra, ka nɔɔɔ dɔ fara dɔ kan. Matigi, min ye Nin Saninman ye, ale le bɛ o baara ke.

4

Poli ni a jɛnɔgɔnw ta baarakɛcogo
(Tesalonikikaw fɔɔ 2.1-6; Korentikaw flanan 2.14-17)

¹ Ayiwa, Ala le hinara an na ka o baara karifa an ma; o kosɔn an tɛ an fari faga. ² Mɔgɔw bɛ maroyako minw ke dogo ra, an banna o ma. An tɛ an ta kɛwalew ke ka mɔgɔ si nege k'a lafiri, an fana tɛ Ala ta Kuma yɛlema; nka an bɛ can le fɔ k'a gbɛya Ala ja kɔɔ, janko mɔgɔw bɛɛ y'a lon ko an ta kuma ye can le ye. ³ O bɛɛ n'a ta, ni an ta Kibaro diman kɔɔ belɛn dogonin lo, mɔgɔ minw bɛ halaki, a dogonin lo olugu le fɛ. ⁴ O mɔgɔw tɛ la Ala ra, sabu dunuɔa kuntigi, Setana ka o hakiri fiyen, janko o kana Kibaro Diman* nɔɔɔ bonya ye, o Kibaro Diman min bɛ Kirisita* ta nɔɔɔ yira, Kirisita min ni Ala cogo bɛɛ ka kan.

⁵ An tɛ waajuri kɛ ka an yɛrɛ ko fɔ; an bɛ Matigi Yesu Kirisita le ko fɔ. An ka an yɛrɛ kɛ aw ta baaradenw ye Yesu le kosɔn. ⁶ Ala min tun k'a fɔ ko: «Yeelen ye manamana dibi cɛ ma», ale kelen le fana k'a ta yeelen manamana an jusukun na, janko a ta nɔɔrɔba min bɛ Kirisita ra, an ye o lonniya sɔrɔ an jusukun na.

Pɔli ni a jɛnɔɔɔnɔw ta tɔɔrɔw

(Korentikaw flanan 6.3-10; 1.5-11; Timote flanan 2.8-11)

⁷ O naforoba bɛ an fɛ, k'a kɛ i n'a fɔ a bɛ bɔɔɔdaga le kɔnɔ, janko k'a yira ko o sebayayaba bɔra Ala le ra, a ma bɔ anw na. ⁸ Mɔɔɔw bɛ tɔɔrɔ suguya bɛɛ la an kan, nka an baraka ma ban. An hakiri bɛ jagami, nka an jigi tɛ tige. ⁹ O bɛ tugu an kɔ ka an tɔɔrɔ, nka Ala tɛ an kelen to; o bɛ an bugɔ ka an ben dugu ma, nka an tɛ halaki. ¹⁰ Wagati bɛɛ o bɛ an fagayɔrɔ jini i ko o ka Yesu faga cogo min na. Nka Ala bɛ an tanga, janko bɛɛ y'a lon fana ko Yesu janaman lo, ko an bɛ janamanyara ale sababu le ra; ¹¹ sabu an ta dunɔpalatige bɛɛ ra, o bɛ an fagayɔrɔ jini wagati bɛɛ Yesu tɔɔrɔ kosɔn. Nka o b'a yira ko Yesu janaman lo, ko ale le bɛ an farikolo barakantan janamanya. ¹² O cogo ra, saya bɛ a ta baara ra anw kama, nka o le sababu ra aw bɛ janamanya sɔrɔ.

¹³ A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «Ne lara Ala ra, o kosɔn ne kumana Ala tɔɔrɔ ra.» Ayiwa, o lanaya jɔɔɔn le fana bɛ anw fɛ; an lara Ala ra, o kosɔn an bɛ waajuri kɛ. ¹⁴ An k'a lon ko Ala min ka Matigi Yesu lakunu ka bɔ saya ra, ale le fana bɛna an lakunu, ka kɛ ni Yesu ye, ka anw ni aw bɛɛ lajɛn Yesu ja kɔrɔ.

¹⁵ Ayiwa, o kow bɛɛ bɛ sera an ma aw le kosɔn, janko Ala ye nɛɛma mɔɔɔ caman ye; o ra baraka min bɛna la Ala ye ka Ala bonya, o barakalari bɛna caya.

Nanamanyakura ni farikolokura

(Piyeri fɔlɔ 1.6-9; Rɔmukaw 8.23-25)

¹⁶ O le kosɔn an fari tɛ faga. Hali ni an farikolo baraka bɛ dɔɔɔyara, lon o lon barakakura le bɛ fara an nin ta baraka kan. ¹⁷ Sabu tɔɔrɔ fitini min bɛ an kan sisan, o bɛ kɛ sababu ye ka bonyaba lase an ma, bonya min tɛ ban. ¹⁸ O kosɔn an tɛ an ja lɔ fɛnyetaw ra, nka an bɛ an ja lɔ fɛnyebariw le ra; sabu fɛnyetaw bɛ wagati dɔɔnɛn dɔɔnɛn le kɛ, nka fɛnyebariw ye fɛn banbariw le ye.

5

¹ Farikolo min be an na dugukolo kan yan, o be i ko fanibon. An k'a lon ko ni o ka cen lon min na, so pumanba be an ja sankolo ra, Ala yere boro ka min lo, min te se ka cen fiyewu, ani mogo boro ma min lo. ² Sisan, ka an to dunupa ra yan, an be kasi, ka nuna, sabu an b'a fe ka taga Ala fe ka farikolokura soro sankolo ra. ³ Ni an ka farikolokura soro, o tuma an farikolontan tena to. ⁴ Ka nin farikolo to an na nin dunupa ra yan, an be nuna, an deguninba lo; nka a te i n'a fo farikolo min be an na yan, an b'a fe o ye bo an na de! Nka farikolokura min be sankolo ra, an b'a fe ka o le soro, janko farikolo banbari ye bla farikolo banta no ra.

⁵ Ala yere le ka an dan o kow kama. A ka Nin Saninman* di an ma ka o ke a sarati ye k'a yira an na ko a bena o fenw di an ma.

⁶ O koson an ja siginin lo tuma bee. An k'a lon ko ka an to dunupa ra yan ni nin farikolokoro ye, an yoro ka jan Matigi ra. ⁷ An be tagama ka kapa ni lanaya le ye; an ja be fen minw ye, an te tagama ka kapa ni o ye. ⁸ An jigi siginin lo tuma bee. Farikolo min be an na dugukolo kan yan, an b'a fe ka o bo an na, ka taga to Matigi fe. ⁹ O koson ni an tora nin farikolo ra o, walama ni an bora a ra o, an koni be jija fen bee ra ka an yere ko diya Matigi ye. ¹⁰ Sabu an bee le ka kan ka taga lo Kirisita* ta kititigeyoro ra, janko an ka fen o fen ke dunupa ra yan, kopuman o, kojugu o, an ye o sara soro.

*Kirisita le be ben don Ala ni mogow ce
(Romukaw 5.1-11; Efesikaw 4.20-24)*

¹¹ Matigi pasiran be an na; o koson an be waajuri ke cogo bee, janko mogow ye son a ma ko Ala ta Kuma ye can ye. Ala be an cogo bee lon. Ne lanin b'a ra ko aw ka anw cogo lon fana aw jusukun na. ¹² An te o fora janko ka an yere togonuman fo aw ye tuun de! Nka an be o fo janko aw kun ye korota an ta baara koson; ani minw be o yere bonya mogow ja na, k'a soro o konogbenin te, aw ye olugu jaabicogo lon.

¹³ Ni anw kera fatow ye, o kera Ala le koson; ni anw kera mogo panamanw ye, o kera aw le koson. ¹⁴ Kirisita* ta kanuya ta fanga be an kan; sabu anw lara a ra ko ni ale kelen sara anw bee koson, o tuma a be i n'a fo an bee le sara fana ni a ye. ¹⁵ A sara an bee koson, janko minw ka panamanyakura soro, olugu kana tagama tuun ka kapa ni o yere sago ye; nka Kirisita min sara ka kunu, o ye tagama ka kapa ni ale sago le ye.

¹⁶ Ayiwa, o cogo ra, sisan koni, an te mogo si jate ka kapa ni adamadenw ta miiriya ye. Fofofolo an tun be Kirisita jate

ka kapa ni adamadenw ta miiriya le ye; nka sisan an t'a fle o cogo ra tuun. ¹⁷ Ni mogo do be Kirisita ta jennogonya ra, o tigi ye danfenkura le ye; fenkorow bee temena, fen bee kera kura ye. ¹⁸ O bee bora Ala le ra; ale le ka ben don an ni a yere ce Kirisita sababu ra, ka o baara karifa an ma, janko anw sababu ra ben ye don mogo werew ni ale ce. ¹⁹ Sabu Kirisita le baraka ra Ala ka ben don a yere ni dunupamogow ce; o le sababu ra a ma o ta hakew jate tuun. A ka o ben kuma karifa anw ma.

²⁰ O koson, anw kera Kirisita ta lasigidenw ye, k'a ke i n'a fo Ala be kuma mogow fe anw sababu ra. O koson anw be aw daari Kirisita togo koson, ko aw y'a to ben ye ke aw ni Ala ce. ²¹ Kirisita min ma jurumun si ke ka ye, Ala ka ale bla jurumunkebagaw no ra anw koson, janko an ye ke jennogonya ra ni a ye, ka jate mogo terreninw ye Ala ja koru.

6

¹ Anw ye baarakennogonw le ye Ala fe; o koson an be aw daari ko aw ka neema min soru Ala fe, ko aw kana to o ye ke fengbansan ye. ² Sabu Ala k'a fo ko:

«Ne ka aw ta daariri lamem wagatijuman na;
ne ka aw kisi kisiri lon na.»

Sisan le ye wagatijuman ye, sisan le ye kisiri lon ye.

³ An t'a fe ka ke sababu ye ka mogo si kunnacen, janko mogo si kana jarkiyoro soru an na an ta baara koson.

⁴ O le koson an be cogo bee ke k'a yira ko an ye Ala ta baaradenw le ye. An be ko caman sonmina: kogbelenw o, jusukasi o, an be o bee sonmina.

⁵ An be bugori sonmina, ka kasorabla sonmina. Ni jama be wuri an kama, an be o sonmina, ka baaragbelenw sonmina. Sunogobariya ni domunisorobariya, an be o bee sonmina.

⁶ An jusukun gbenin lo; an be tagama ka kapa ni Ala ta lonniya ni mujuri ni jumanya ye, Nin Saninman* baraka ra, ani kanuya, flankafuya te kanuya min na.

⁷ An be kuma ka kapa ni can ye, ani Ala ta sebgaya; an be terreninya le ke an ta kerekeminanw ye, ka an juguw kere, ani ka an yere mara.

⁸ Dow be an bonya, dow be an dogoya; dow be an togoruman fo, dow be an togogugu fo. O be an jate faninyafobagaw ye, k'a soru an be can le fo.

⁹ O be an jate i ko o ma an boyoro lon, k'a soru bee ka an lon. O be an jate i ko mogo minw sato lo, nka an panaman lo. O be toro suguya bee la an kan, nka an ma faga.

¹⁰ O be an jate i ko mogo jusu kasininw, nka an jagarinin lo tuma bee. O be an jate i ko fagantanw, k'a soru an be mogo caman fentigiya.

O be an jate i ko foyi te mogo minw boro, k'a soro fen bee ye an ta ye.

¹¹ An balema Korentikaw, an kumana aw fe, k'a gbe aw ye; an ka an jusukun dayele aw ye. ¹² Anw ma an jusukun datugu aw ma; aw le ka aw jusukun datugu anw ma. ¹³ Ayiwa, sisan ne be kuma aw fe i n'a fo ne ta denw. Aw kana ban an na; aw fana ye gbe an ye ka an kanu i n'a fo an be aw kanu cogo min na.

Yeelen ni dibi te sira kelen na

(Korentikaw folo 10.14-22; Efesikaw 5.5-11; Piyeri folo 2.9-12)

¹⁴ Ayiwa, aw kana jenrogonya don ni lanabariw ye, ka o ke aw kokerogonw ye. Sabu jenrogonya juman le be terenninya ni terenbariya ce? Walama ben juman le be yeelen ni dibi ce? ¹⁵ Ben juman le be ke Kirisita* ni Setana ce? Walama jen juman le be lanabaga ni lanabari ce? ¹⁶ Jenrogonya juman le be Ala ta batoso ni jow ce? Anw le ye Ala panaman ta batoso ye, i n'a fo Ala yere k'a fo cogo min na, ko:

«Ne bena sigi o ce ra, ka tagama ni o ye;
ne bena ke o ta Ala ye, o bena ke ne ta mogow ye.»

¹⁷ O koson, Matigi ko:

«Aw ye bo o ce ra,
aw ye faran ka bo o ra;
aw kana maga fen saninyabari si ra;
ni o kera, ne bena son aw ma.

¹⁸ Ne bena ke aw fa ye,
aw bena ke ne dencaw, ani ne denmusow ye;
Matigi Ala Sebestigi ko ten*.»

7

¹ Ayiwa, ne balema kanuninw, i n'a fo Ala ka o layiriw ta an ye, an ye an farikolo ni an jusukun saninya ka bo ko saninyabariw bee ra; an ye jija k'a to an ta saninyari ye dafa Alapasiran na.

Poli ta pagarikun

² Aw ye son an ma! An ta kojugu ma se mogo si ma, an ma mogo si lafiri, an ma mogo si tona. ³ Ne te o fora janko ka aw jaraki de! Ne k'a fo aw ye ka ban ko an be aw kanu ni an jusukun bee ye; nanamanya te an faran, saya fana te an faran. ⁴ Ne lanin be aw ra kosebe! A ka kan ne ye ne

* **6:18** 6.16-18 Nin kumaw fora: Sarakalasebagaw 26.12; Ezekiyeli 37.27; Ezayi 52.11; Yereji 31.9; Ezekiyeli 20.34; Samawilu flanan 7.14; Ezayi 43.6; Oze 2.1.

yere bonya aw koson. Sisan ne hakiri sigira kosebe; ka an to tɔɔrɔw bɛɛ cɛ ra, ne jusukun fara jagari ra.

⁵ Ni o tɛ, kabini an sera Masedoni, an koni ma hali nasuma doonin sorɔ. Nagban le sera an ma fan bɛɛ ra. An ni mɔgo werew be siyenta ra, siranya fana be an jusukun na. ⁶ Nka Ala min be jusukasibagato wusu saaro, ale le ka an jusu saaro Tite nako sababu ra. ⁷ Ayiwa, Tite nako dama tɛ, nka aw ta ko ka ale yere jusu suma cogo min na, o ka an bɛɛ hakiri sigi. A k'a fo an ye ko ne logo be aw ra, ko ko min tun kera, ko o nimisa be aw ra, ani ko sisan aw ka ne ta ko mina ni aw boro fla ye; o bɛɛ ka do fara ne ta ninsondiya kan.

⁸ Ayiwa, hali ni ne ta letere tun ka aw jusu kasi, o nimisa tɛ ne ra. A nimisa tun be se ka ke ne ra, sabu ne k'a ye ko o letere tun ka aw panasisi. ⁹ Nka sisan ne be jagari; ne tɛ jagari aw ta panasisi koson de, nka aw ta panasisi kera sababu ye k'a to aw nimisara ka kojugu dabra minke, o le ye ne pagarikun ye. Aw ta panasisi kera ka kapa ni Ala sago le ye; o ra an ka min ke aw ra, o ma ke kojugu ye. ¹⁰ Sabu panasisi min be bo Ala ra, o b'a to an ye nimisa ka kojugu dabra, ka kisi; o panasisi tingalon tɛ mɔgo mina. Nka dunupa ta panasisi gbansan, o be na ni saya ye.

¹¹ Can lo, aw jusu kasira; o bora Ala yere le ra. Nka sisan a fle, aw yelemana cogo min na! Aw ka aw sobe don o ko ra, ka can pini aw yere ye. Aw dimina aw yere korɔ nin ko koson; siranya tun be aw ra, sabu fen min tun bena aw sorɔ, aw tun ma o lon. Ne logo tun be aw ra; aw jusukun bɛɛ tun lanin be o ko kan. Aw bɛɛ ka kojugukebaga koro. Aw k'a yira cogo bɛɛ ra ko aw sen tɛ nin ko ra.

¹² Ni aw k'a ye ko ne ka nin sebe ci aw ma, mɔgo min ka kojugu ke, walama a kera min na, ne ma a ci olugu si koson. Ne ka a ci janko anw ta ko ka bon aw fe cogo min na Ala yere na korɔ, aw bɛɛ ye o lon. ¹³ Aw ka min ke, o ka an jusu suma. An jusu tun sumana, nka aw ka Tite hakiri sigi cogo min na, ani a bora aw fe yi ni jagari min ye, o belen ka do fara an ta jususuma kan tuun. ¹⁴ Ne kun korɔtara aw ta ko ra; ne ka aw tando cogo min na Tite na na fana, ayiwa, aw ma ne lamaroya o ra. An ka an ta kuma bɛɛ fo aw ye ka kapa ni can le ye. Ayiwa, anw ka min fo Tite na na aw ta ko ra, o fana tagara ke can ye tuun.

¹⁵ Sisan koni, aw ta kanuya bonyara Tite fe kosebe! Aw bɛɛ ka ne ta kuma lamɛn cogo min na, ani aw k'a kunben ni jagari min ye, k'a bonya fo ka aw yere majigi a ye, a ma jina o ko. ¹⁶ Ne fana be jagari kosebe, sabu ne be se ka ne jigi la aw kan fen bɛɛ ra.

8

Masedonikaw ka wari min lajen
(*Romukaw 15.25-27; Korentikaw folo 16.1-4*)

¹ Ayiwa, ne balemaw, Ala ka neema min ke Masedoni jamana lanabagaw ye, an b'a fe ka o fo aw ye. ² Tɔɔɔ caman tun be o kan, nka o ta jagari bonyakojugu fe, o ni o ta fagantanya bee, o sonna ka o boro labla kosebe janko ka Zude lanabagaw deme. ³ Ne ye o seere ye, ko o ka o seko ke, fo ka teme o seko yere kan; o k'a ke ni naninyaruman ye, mogo si ma o jagboya.

⁴ O ka an daari kosebe ko demeri min be kera Ala ta mogo saninmanw ye, ko an y'a to olugu fana ye o ninyoro ke o ra. ⁵ O ka min ke, o temena an yere ta miiriya kan pewu! O konna ka o yere le di Matigi ma folo; o ko, o ka o yere bla an fana ye, ka kapa ni Ala sago ye.

⁶ Ayiwa, o koson an ka Tite daari ko a ye taga aw fe yi, janko a ka baararuman min damina wariko ta fan fe, a ye taga o dafa. ⁷ Ayiwa, aw le kera ja fe fen bee ra: lanaya ra o, Ala ta kuma fori ra o, lonniya ra o, aw be fen bee ke ni aw sobe le ye; aw be anw kanu ni aw sobe le ye fana. O ra, aw ye jija ka ke ja nin baararuman fana ra.

⁸ Ayiwa, ne t'a fe ka aw jagboya. Nka tow jijara ka o borofenw di cogo min na, ne be o le fora aw ye, k'a fle ni aw fana bena se k'a yira ko aw ta kanuya ye can ye. ⁹ An Matigi Yesu Kirisita neemara aw ye cogo min na, aw yere ka o lon. Ale tun ye fentigi ye, nka a k'a yere ke fagantan ye aw koson, janko a ta fagantanya sababu ra, aw ye ke fentigiw ye.

¹⁰ Ne be hakiri le dira aw ma nin ko ra. Ni aw koni ka nin baara dafa, o ka fisa; sabu kabini salon aw le konna ka a damina, aw le konna fana k'a latige aw jusukun na k'a ke. ¹¹ O koson aw ka o ko damina ni timinadiya min ye, aw ye jija ka a dafa ni o timinadiya kelen ye, ka kapa ni aw seko ye.

¹² Ni mogo b'a fe ka fen do ke ka bo i yere naninya ra Ala koson, o ka di Ala ye. Nka i seko ye min ye, a be o le fe; min se te i ye, a tena o jini an fe.

¹³ Ne m'a fo ko aw ye aw yere bla jani na ka tow ta sege nogoya de! Ne b'a fe aw y'a ke le, janko bee ye ke kelen ye. ¹⁴ Bi, se be aw ye; o koson se te minw ye, aw be se ka olugu deme. Lon min na ni a nana ke ko se be olugu le ye, k'a soro foyi te aw boro, olugu le bena aw deme; ni o kera, bee be ke kelen ye. ¹⁵ A be i n'a fo a sebera Kitabu konjo cogo min na, ko:

«Min ka caman ce, o ta to ma to;

min ka dɔɔnin cɛ, o ta ma dɛsɛ fana.»

Tite tagamaɲɔɲɔnw

¹⁶ An bɛ baraka la Ala ye, sabu a ka aw ta ko bonya Tite ma, i n'a fɔ aw ta ko ka bon anw yɛrɛ ma cogo min na. ¹⁷ An ka min fɔ a ye, a sɔnna o ma. Aw ta ko tun bɛ a nin kan fɔ a yɛrɛ k'a latige a yɛrɛ ye ka taga aw fɛ yi. ¹⁸ An bɛna balemace min ci ni a ye, lanabagaw ta jenkuruw bɛɛ bɛ o cɛ tando a ta baaraɲuman kosɔn Kibaro Diman* ta fan fɛ. ¹⁹ Ka fara o kan, lanabagaw ta jenkuruw yɛrɛ le k'a ɲanawoloma, ko a ye an blasira, ka o baaraɲuman kɛ ni an ye. An bɛ o baara kɛra ka Matigi yɛrɛ le bonya, k'a yira ko an b'a fɛ ka an balemaw dɛmɛ.

²⁰ An bɛ cogo bɛɛ kɛ janko mɔɲɔ si kana jarakiyɔɔ sɔɔ an na, nin wari caman minacogo ta fan fɛ. ²¹ An b'a fɛ an tagamacogo ye ɲa; a kana ɲa Matigi dɔɔn ɲa kɔɔ, nka a ye ɲa adamadenw fana ɲa kɔɔ.

²² Ayiwa, an bɛ an balemace dɔ wɛrɛ ci ni o ye. An ka ale sɛgesɛge sɲaga caman k'a flɛ, nka an k'a ye ko tuma bɛɛ a jijanin lo Ala ta baara ra. Sisan a yɛrɛ jijanin lo ka tɛmɛ folɔta kan, sabu a lanin bɛ aw ra kɛsɛbɛ.

²³ Ayiwa, min ye Tite ye, ale ye ne jɛɲɔɲɔn le ye, ani ne baarakɛɲɔɲɔn; anw bɛ baara kɛ aw le ye. An balemace fla tɔw, lanabagaw ta jenkuruw le ka olugu ci, ka o baara kɛ Kirisita* tɔɲɔ bonya kosɔn. ²⁴ O kosɔn aw y'a yira o mɔɲɔw ra ko aw bɛ o kanu, janko lanabagaw ta jenkuru minw ka o ci, olugu y'a lɔn ko aw ka an kun kɔɔta.

9

Zude balemaw ta dɛmɛri ko

¹ Ayiwa, aw bɛna Ala ta mɔɲɔ saninmanw dɛmɛ cogo min na, ne k'a ye ko kun yɛrɛ t'a ra ko ne ye dɔ fɔ aw ye o ko ta fan fɛ. ² Sabu aw labennin bɛ o baara kama cogo min na, ne ka o lɔn. Ne bɛ aw tando o ra Masedoni lanabagaw ɲa na. Ne k'a fɔ o ye ko kabini salon Akayi jamana lanabagaw labennin lo ka Ala ta mɔɲɔw dɛmɛ. O jusu min bɛ aw ra, o le ka dɔ fara mɔɲɔ caman ta timinadiya kan.

³ O bɛɛ n'a ta, ne bɛ nin balemaw ci aw fɛ, janko tandoriba min bɛ kɛra aw ye nin ko ra, o kana taga kɛ gbansan ye. O ye taga a sɔɔ ko aw labennin lo i ko ne k'a fɔ cogo min na. ⁴ Ni o tɛ, ni Masedoni lanabagaw ka taga ni ne ye, ka taga a sɔɔ ko aw ma labɛn, o tuma an tun ka lanaya min la aw kan, o bɛ kɛ an ta maroyaba le ye, ka kɛ aw fana ta maroyaba ye. ⁵ O kosɔn ne k'a miiri ko ne ka kan ka o balemacew daari, ko o ye taga ne ɲa aw fɛ yi, janko aw ka

min layiri ta, o ye o ko ɲanabo sani ne yeɓe ye se yi; o bena a yira ko aw ka a di ni ɲagari le ye, aw ma a di jagboya ra.

Minw be tɔw sɔn Ala be neema olugu ye

(Timote folo 6.17-19; Filipikaw 4.15-19; Yuhana folo 3.16-18)

⁶ Aw k'a lon ko ni mogo min ka siman fitini dan, o be siman fitini le tige; ni min ka siman caman dan, o be siman caman le tige. ⁷ O ra, aw bee kelen kelen ka min latige aw jusukun na, aw ye o le di. A kana ke ni ɲanasisi ye, walama jagboya; sabu mogo min be fen di ni ɲagari ye, o tigi ko ka di Ala ye. ⁸ Ni aw be diri ke ten, se be Ala ye fana ka koɲuman suguya bee ke aw ye, janko aw ye aw ta makoya soro tuma bee, ka caman soro ka fara o kan fana, ka taw deme tuun, ⁹ i n'a fo a sebera Kitabu konɔ cogo min na, ko:

«A b'a boro labla ka fagantanw sɔn, a ta terenninya te ban ka ye.»

¹⁰ Ala min be simansi di dannikebaga ma, ka domuni di a ma, k'a baro, ale le bena aw ta sorofenw caya, janko mogo taw fana ye caman soro aw fe. ¹¹ A bena koɲuman suguya bee ke aw ye, janko aw ye se ka taw sɔn tuma bee. Ni an fana tagara se ni aw ta demeri ye, mogo caman bena baraka la Ala ye o demeri koson. ¹² Sabu aw be o demeri min ke, o bena Ala ta mogo saninmanw mako ɲa; nka o dama te, a be ke sababu ye k'a to mogo caman ye baraka la Ala ye kosebe.

¹³ Nin demeri bena aw ta ɲaninyanuman yira, k'a to lanabagaw ye Ala tando; o bena a ye ko aw be Kirisita* ta Kibaro Diman* min fora, ko aw be tagamana ka kapa ni o kuma ye fana, sabu aw be olugu deme, ka balema taw bee deme. ¹⁴ O bena to ka Ala daari aw ye, sabu aw ko ka di o ye kosebe o neemaba koson, Ala ka min ke aw ye.

¹⁵ Ayiwa, an ye Ala tando, sabu a ka o fenba di an ma, mogo da te se ka min lakari.

10

Poli be a korofobagaw jaraki

(Korentikaw folo 2.1-5; Romukaw 15.17-21; Korentikaw flanan 6.4-7; 13.2-4)

¹ Ne Poli, ne be fen kelen jini aw fe, Kirisita* ta jususuma ni a ta ɲumanya koson; dow b'a fo ko ni ne be aw ce ra, ne be siran ka kuma, nka ni ne be yorojan, ne be fariya. ² Ayiwa, ne be aw daari, ko ni ne ka se aw fe yi, aw kana a to ne ye taga kumagbelen fo aw ye, sabu minw b'a fora ko

an be tagamana ka kapa ni mōgōw ta miiriya ye, ne kōni b'a fē ka taga kumagbelen le fō olugu le ye.

³ Can lo, an ye adamadenw le ye, nka an be kere min na, an te o ke ka kapa ni adamadenya cogo ye. ⁴ Sabu an be kere ke ni kerekeminan minw ye, o te bō adamadenw fē; Ala yere ta fen barakamanw lo, minw be se ka hali kerekunbenkogow ci. ⁵ Miiriya minw be mōgōw lafiri, ani fen o fen be mōgōw bari ka Ala ta lonniya soro, an be o bee cen; an be mōgōw bee ta miiriya yelema janko o ye Kirisita kan mina. ⁶ Ni aw nana laben ka anw lamēn fen bee ra tuma min na, o tuma, minw be ban ka anw lamēn, an bēna olugu bee koro ka o bla sira panaman kan.

⁷ Aw ja be min ye, aw be ko latige ka kapa ni o doron le ye. Ni mōgō min lara a ra ko ale ye Kirisita ta ye, o tigi fana ka kan k'a lon, ka la a ra ko ale ye Kirisita ta ye cogo min na, ko anw fana ye Kirisita ta ye ten le. ⁸ Sabu Matigi ka fanga min di an ma, o kun ye ka aw lataga ja le; a kun te ka aw halaki. Hali ni ne ka ne yere bonya ka a dama teme dōnin o fanga koson, o maroya te ne ra.

⁹ Mōgō kana a miiri ko ne be ne ta sebew cira aw ma janko ka aw lasiran le. ¹⁰ Sabu dōw b'a fō ko ne ta leterew kōnō, ne be fariya ka kumagbelenw fō, k'a soro ni ne yere be ni aw ye, ne te se ka foyi ke, ne te se ka kuma panaman yere fō. ¹¹ Ayiwa, mōgō minw be o fōra, olugu ka kan k'a lon ko an be kumana cogo min na an ta leterew kōnō, ni an sera aw fē yi, an fana bēna a ke ten le.

¹² O mōgō minw be o yere tōgōnuman fō, anw te sōn ka an ja gbēleya ka an yere jate olugu bōpōgōnko dōw ye, walama ka an yere suma ni o ye. Olugu be o yere suma ni pōgōn ye, ka o yere kapa ni pōgōn ye, ka kapa ni o yere ta miiriya ye; hakirintanw lo. ¹³ An kōni t'a fē ka an yere bonya k'a dama teme. Ala ka baara min karifa an ma, o dan ye min ye, an fana be dan o yoro le ra; nka o baara bonyara ka se fō aw fē fana.

¹⁴ An sera aw fē yi minke, an belen ma teme an dan kan; sabu anw le konna ka se ni Kirisita ta Kibaro Diman* waajuri ye aw fē yi. ¹⁵ O ra, an ma teme an ta baara dan kan ka taga tow ta baara ta ka an yere bonya ni o ye. Ni aw ta lanaya nana bonya, an b'a miiri ko an ta baara bēna taga ja aw fē yi, ka kapa ni Ala ta dan yiranin ye. ¹⁶ O cogo ra, jamana minw be aw kō fē, an bēna se ka taga Kibaro Diman lase o yoro ra. Nka dōw ka baara min ke, an t'a fē ka an yere bonya o ra.

¹⁷ O le sebera ko: «Ni mōgō min b'a fē k'a yere bonya, Matigi ka min ke a ye, o tigi ye a yere bonya o le kosōn.»
¹⁸ Ayiwa, o kosōn mōgō min be a yere tōgōruman fō, Ala te sōn o ta ma; nka Matigi yere be mōgō min tōgōruman fō, a be sōn o tigi le ma.

11

Ciraden faninyafōbagaw ta ko

(Galasikaw 1.6-9; 4.9-20; Korentikaw flanan 12.11-15)

¹ Ayiwa, ne balemaw, aw ye ne muḡu dōnin! Ne be kuma i ko fatō, nka aw ye a muḡu! ² Ne be aw kanu fō k'a ke ne ra i ko celiya, celiya min bōra Ala ra. Ne ka aw mamina ce kelenpe le ye, min ye Kirisita* ye, janko ka na aw saninyanin di Kirisita ma, i ko sunguru fanin be di a ce ma cogo min na.

³ Nka aw tugura Kirisita kō ni can ni kankelentigiya min ye, ne be siran ko aw ta miiriya kana na cen, ka yelema ka bō o sira kan, i n'a fō sa ka Awa nege cogo min na k'a lafiri. ⁴ Sabu ne k'a ye ko ni mōgō dō nana aw waaju ka Yesu wēre ko fō min ni an ta waajuri ta te kelen ye, walama ka nin wēre ko fō, k'a sōrō aw ka min sōrō, o ni o te kelen ye, walama ni mōgō dō nana kibaro diman wēre fō aw ye, min ni an ta te kelen ye, aw be sōn o ma yōrōnin kelen na!
⁵ K'a sōrō ne b'a jate ko o ciraden tōgōtigiw man fisa ni ne ye foyi ra. ⁶ Hali ni ne ma ke kumalōnbagaba ye, lōnniya kōni ta fan fē, ne ka dō lōn o ra. An yere ka o yira aw ra tuma caman, cogo beē ra.

⁷ Ne ka Kibaro Diman* fō aw ye gbansan, ne ma foyi pini aw fē minke, ani ne ka ne yere majigi ka aw korōta minke, yala ne ka kojugu le ke o ye wa? ⁸ Ne ka lanabagaw ta jenkuru dōw borofen mina; ne ka sara mina olugu fē, janko ne ye se ka baara ke aw ye. Wagati min ne tun be aw fē yi, ne tun degura kosebe, nka ne ma ne ta doni ta ka a la mōgō si kan. ⁹ Balema minw bōra Masedoni, olugu le nana ne ta makoyafenw di ne ma. Ne ma sōn cogo si ra ka ne ta doni ta ka a la aw dō kan; ne fana tena sōn k'a ke. ¹⁰ O ye ne kunkōrotasababu le ye; Akayi jamana beē ra, mōgō si tena se ka o kunkōrotasababu bōsi ne ra. Ne be o fōra ka kapa ni Kirisita ta can le ye, o can min be ne jusukun na. ¹¹ Mun kosōn ne ka o fō? Ko ne te aw kanu wa? Ala k'a lōn ko ne be aw kanu.

¹² Nka ne be baara kera aw fē cogo min na, ne bena o le ke tuma beē janko ciraden minw be o yere bonyara, ko olugu ta baarakēcogo ni an ta ye kelen ye, olugu kana

kumayɔɔ sɔɔ. ¹³ Ciraden faninyafɔbagaw lo, ani baaraden mɔgɔlafiribagaw; o bɛ o yɛrɛ yɛlɛma ka kɛ i ko Kirisita ta ciraden. ¹⁴ O fana tɛ bara an na, sabu Setana yɛrɛ bɛ a yɛrɛ yɛlɛma ka kɛ i ko Ala ta mɛlɛkɛ nɔɔɔman dɔ. ¹⁵ O ra, a kana bara an na fana k'a ye ko Setana ta baaradenw bɛ o yɛrɛ yɛlɛma ka kɛ i ko Ala ta baaraden terenninw. Nka o labancogo bɛna kɛ ka kaɲa ni o ta kɛwalew ye.

Pɔli ta baara ni a ta sɛgɛ

(Korentikaw flanan 4.9-13; 6.3-10; Korentikaw fɔlɔ 4.8-13; Kɛwalew 20.18-27)

¹⁶ Ne bɛ kɔsɛgi a kan, k'a fɔ ko mɔgɔ si kana ne jate fato ye! Nka hali ni aw ko ne ye fato ye, o bɛɛ n'a ta, aw ye sɔn ka ne ta kuma lamɛn, janko ne fana ye waso dɔɔnin. ¹⁷ Ne bɛna min fɔ ka waso, Matigi ma o don ne da ra; ne bɛ kumana le i ko fato. ¹⁸ Nka i n'a fɔ mɔgɔ caman bɛ o yɛrɛ bɔnya ka kaɲa ni adamadenya cogo ye, ayiwa, ne fana bɛna ne yɛrɛ bɔnya kɛ!

¹⁹ Ayiwa, aw minw ye hakiritigiw ye, aw bɛ sɔnna fatɔw ta kuma ma! ²⁰ O mɔgɔ minw bɛ aw jɔnyamina, ka aw borofɛnw domu, ka aw tɔɲɔ, ka waso aw ra, ka aw lamaroya, aw bɛ olugu ta kow sɔnmina! ²¹ Ne bɛ min fɔra, o maroya bɛ ne ra; anw le ka an yɛrɛ kɛ barakantanw ye!

O bɛɛ n'a ta, tɔw bɛ sɔn ka o yɛrɛ bɔnya min na, ne fana bɛ se ka ne yɛrɛ bɔnya o ra; nka ne bɛ kumana i ko fato le dɛ! ²² Ni o ko o ye Heburu ye, ne fana ye o dɔ ye. Ni o ko o ye Izirayelimɔgɔ ye, ne fana ye o dɔ ye. Ni o ko o ye Iburahima ta duruja ye, ne fana ye o dɔ ye. ²³ Ni o ko o ye Kirisita* ta baaraden ye, ne ye Kirisita ta baaraden ye ka tɛmɛ olugu kan pewu, nka ne bɛ kumana i ko mɔgɔ min hakiri ɲagamina le. Ne ka baara kɛ ka tɛmɛ o kan, ka bugɔri sɔnmina ka tɛmɛ o kan, ka kasorabla kɛ ka tɛmɛ o kan; sɲaga caman ne nin tora saya da ra.

²⁴ Yahudiyaw ka ne bugɔko looru kɛ; a bɛɛ kelen kelen kɛra gbɛɲɛ ɲa bisaba ni kɔnɔntɔn. ²⁵ Rɔmu* fagamaw ka ne bugɔko saba kɛ ni gbɛɲɛ ye. Mɔgɔw ka ne bon ni kabakuru ye sɲaga kelen ko o bɛ ne faga. Kurun cɛnna ni ne ye sɲaga saba kɔgɔji kan. Ne ka tere kelen ni su kelen kɛ ji cɛ ma.

²⁶ Ne ka dugutaga caman kɛ; tuma dɔw ra ne tun bɛ jini ka to ji ra, tuma dɔw ra benkanikɛbagaw tun bɛ ben ne kan, ne nin tun bɛ jini ka to a ra ne ta siyamɔgɔw yɛrɛ boro, walama siya wɛrɛ mɔgɔw* boro. Ne nin tun bɛ jini ka to a ra dugubaw kɔnɔ, ani kongo kɔnɔ, ani kɔgɔji kan; ne nin tun bɛ jini ka to a ra, ka ne to balema faninyafɔbagaw boro.

²⁷ Ne ka baara caman ke, ka sege sonmina; ne tora ja na su caman, ka kongɔ ni minlogɔ sonmina, ka domunikebariya sonmina wagati caman, ani nene, sabu fani tun te ne boro.

²⁸ Ka fara o bee kan, lon o lon lanabagaw ta jenkuruw* bee hami be ne ra. ²⁹ Lanabaga juman baraka le be dese, ni a te ke i n'a fo ne yere baraka le desera sa? Jon le be ben jurumun na, ni o ko te ne jeni ne jusukun na?

³⁰ Ni mogɔ ka kan ka waso, min ye ne ta barakantanya ye, ne be waso o le ra. ³¹ Ala min ye Matigi Yesu Fa ye, an be ale min tando tuma bee, ale k'a lon ko ne ma faninya tige.

³² Ayiwa, ka ne to Damasi, masace Aretasi ta jamana namogoba ka mogɔ dow bla ko o ye dugu dondaw korosi janko ka ne mina; ³³ nka lanabagaw ka ne don segi do kono ka ne bo finetiri fe, ka ne lajigi ni juru ye dugu kogo ko fe*, ka ne kisi ka bo o boro.

12

Ala ka baraka don Poli ra

(Korentikaw folo 2.3-5; Korentikaw flanan 4.7-10)

¹ Ayiwa, yala ne ka kan ka waso wa? O te foyi ja. O bee n'a ta, ne bena Matigi ta fen yiraninw, ani a ta lonniya yiranin dow lakari sisan.

² Ne ka ce do lon, Kirisita* ta lanabaga do, bi ye a san tan ni naani ye, Ala ka ale ta ka taga ni a ye fo sankolo sabanan konono. Ayiwa, a yere le tagara wa, walama Ala ka o kow yira a ra le wa, ne ma o lon, Ala le ka o lon. ³ Ne koni k'a lon ko o ce tagara arijana ra ka na. Nka a yere le tagara wa, walama Ala ka o kow yira a ra le wa, ne ma o lon, Ala le ka o lon. ⁴ A tagara arijana ra, a ka kumadiman minw men, o kumaw te se ka lakari; mogɔ yere man kan ka o kumaw fo a da ra.

⁵ Ayiwa, ne be se ka waso o ce jagon koson. Nka ne tena waso foyi were ra ne yere ta ko ra, ni ne ta barakantanyaw te. ⁶ Hali ni ne b'a fe ka waso, ne tena ke fato ye, sabu ne bena can le fo. Nka ne be je, janko ne be min kera, ani ne be min fora mogow ja na, o kana ne jate ka teme o kan.

⁷ Ayiwa, Ala ka o koba minw yira ne ra, ne tun be se ka ne yere waso o ra; o koson Ala ka tooo do la ne kan, ka a ke i n'a fo nani be mogɔ tooo cogo min na a farisogo ra. A be i n'a fo Setana ta ciraden do le be to ka ne tooo, janko yerebonya kana don ne ra. ⁸ Ne ka Matigi daari kosebe fo sinaga saba, ko a ye o tooo mabo ne ra; ⁹ nka a ka ne jaabi ko: «Ne ka nema min ke i ye, o be i bo, sabu ne ta

* **11:33** 11.33 Poli jigira juru fe: Kewalew 9.24-25

sebagaya be lon ele ta barakantanya le sababu ra.» O koson a ka di ne ye ka waso ne ta barakantanya ra, janko Kirisita* ta sebagaya ye to ne kan. ¹⁰ O koson ni ne ye barakantan ye, walama ni o be ne neni, walama ni ne degura, walama ni o be ne tɔɔɔ o, walama ni sege sera ne ma Kirisita koson, o bee ka di ne ye; sabu wagati min ne ye barakantan ye, o wagati le ra baraka be soro ne ra.

Poli ma foyi mina Korentikaw fe

¹¹ Ne kumana i ko fato! Nka aw le ka ne jagboya ka o ke. Aw le tun ka kan ka ne togonuman fo; sabu hali ni ne te foyi ye, aw be o ciraden togotigi minw jatera, olugu man fisa ni ne ye foyi ra. ¹² Fen minw be ne ta ciradenya yira, o yirara aw ra. Ne ka o bee ke ni mupuri ye; aw ka Ala ta sebagaya tagamasiyen caman ye ne fe, ani kobaw, ani kabakow.

¹³ Ayiwa, ne ma aw ta wari mina minke ni o doron te, ne ka mun le ke lanabagaw ta jenkuru tow ye ni ne ma min ke aw ye? Ni o lo, aw ye o kojugu yafa ne ma.

¹⁴ Ayiwa, ne labennin fe, ne be tagara aw fe yi; nin bena ke a sinaga sabanan ye; nka ne tena ke doni ye aw kunna, sabu ne te aw borofen no fe, ne be aw yere le no fe. Denmisenw le te wari jini k'a bla o worobagaw ye, nka worobagaw le be wari jini k'a bla denmisenw ye. ¹⁵ Ne koni, fen o fen be ne boro, ne be son ka o bee di aw koson, hali ka ne yere di ka fara o kan. Ni ne be do fara ne ta kanuya kan aw ta fan fe, yala o bena do bo aw ta kanuya ra ne ta fan fe wa?

¹⁶ Aw yere k'a lon ko ne ma ne ta doni ta k'a la mogso si kan. Nka aw ra dow bena a fo ko: «Poli ka cegu de, a ka an ta wari domu ceguya ra le.»

¹⁷ Ayiwa, ne ka minw ci aw fe, yala olugu do tagara aw borofenw mina aw ra wa? ¹⁸ Ne ka Tite daari ko a ye taga aw fe yi, ani an balemace. Yala Tite ka aw ta wari mina wa? Ayiwa, yala anw ni Tite ta miiriya bee te kelen ye wa? An bee te sira kelen le kan wa?

Poli ta hami

¹⁹ Kabini tuma jan aw b'a miirira ko an be kumana ka jo di an yere ma le; nka o te. An ka nin bee fo Ala yere le na koro, Yesu Kirisita ta jennogonya koson. An balema kanuninw, an be o bee fora aw ye janko aw baraka ye bonya lanaya ra. ²⁰ Ne be siranna ko ni ne ka taga aw fe yi, ne kana taga aw soro cogo do ra, cogo min te ben ne ma; aw fana kana ne soro cogo do ra, cogo min te ben aw ma. Ne be siranna ko ne kana taga a soro ko keremisenw be aw ce ra, ani nangboya, ani jusubo, ani sangarogonmaya, ani jogontogocen, ani jogonkorofa, ani yerebonya, ani kopagamininw. ²¹ Ne be

siranna ko ni ne ka taga aw fe yi, Ala kana ne lamaroya kokura tuun aw koson. Mogo caman minw ka jurumun ke, ni o ma nimisa ka o ta ko saninyabariw dabla, ani o ta jatoyaw, ani o ta kojugu dama temeninw, ne kana na taga naji bo olugu koson tuun.

13

Poli ta ladiri laban

¹ Nin ye a sijaga sabanan ye ne be tagara aw fe yi. Ko bee ka kan ka janabo ka kapa ni seere fla walama seere saba ta kumakan le ye. ² Ne taganin sijaga flanan na aw fe yi, minw ka jurumun ke, ne sarara olugu ra, ani tow bee. Sisan ne te yi, nka ne be o lasomi tuun, ko ni ne ka na seko aw fe yi tuun, ne tena ne ja tugu foyi kan.

³ Aw b'a fe k'a lon ni Yesu Kirisita le ka ne ta kumafotaw don ne da ra; ayiwa, aw bena a lon. Kirisita* koni ma ke barakantan ye aw fe; a ka a ta sebagainya yira aw ra. ⁴ Can lo, a gbengbenna yiri ra tuma min na, a kera barakantan ye. Nka a kununa, a panaman lo sisan Ala ta sebagainya baraka ra. An fana ye barakantanw ye a ta jennogonya ra, nka an be panamanya ni a ye Ala ta sebagainya baraka ra aw koson.

⁵ Aw ye aw yere fle kosebe k'a lon ni aw be lanaya sira kan can ra; aw ye aw yere segesege kosebe. Aw m'a ye ko Yesu Kirisita be aw konow wa? Fo ni a kera ko aw yere le desera lanaya ra. ⁶ Nka ne b'a miiri ko aw k'a lon ko anw koni ma dese lanaya ra. ⁷ O bee n'a ta, an be Ala daari janko aw kana kojugu ke. A kana ke ko an b'a fe k'a yira ko an be se ko ra, nka an b'a fe ko aw le ye se ka kojuman ke, hali ni a kera i ko anw le desera.

⁸ An te se ka foyi ke ka Ala ta can bari; an be se ka can lataga ja le doron. ⁹ Ni aw baraka bonyara, hali ni anw ta dogoyara, an be pagari o ra. An be Ala daari min na, o ye ko aw ta lanaya ye bonya ka taga ja.

¹⁰ O koson, ne te ni aw ye, nka ne ka nin sebe ci aw ma, janko ni ne nana se yi, ne kana na taga kumagbelen fo aw ye tuun, ka kapa ni Matigi ta fanga ye; Matigi ka o fanga di ne ma aw ta ja le koson, a ma ke aw ta halakiri koson.

Fori laban

¹¹ Ayiwa, sisan, ne balemaw, ka aw ni hera ben! Fen min be se ka aw ke mogo dafaninw ye, aw ye jija ka o le jini, ka jagon ja gbeleya, ka aw ta miiriyaw ke kelen ye, k'a to hera ye ke aw ni jagon ce. Ni o kera, kanuya tigi ani hera tigi Ala bena ke ni aw ye.

¹² Aw ye jɔgɔn fo ni kanuyafori saninman ye; Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ bɛ aw fo.

¹³ An Matigi Yesu Kirisita ta nɛɛma, ani Ala ta kanuya, ani Nin Saninman* ta jɛnjɔgɔnya ye to aw bɛɛ fɛ.

**Pɔli ka letere min ci
GALASIKAW
ma
Kitabu faamucogo**

Yesu ta ciraden Pɔli le ka nin letere seɓe. Pɔli ni Barinabasi tun ka tagama ɓoɓo min ke, ka Kibaro Diman* ɓo, mogo caman tun kera lanabagaw ye o waajuri sababu ra Galasi mara ra (Kewalew 13.14-14.23). Nka Pɔli ni Barinabasi nana taga minke, Yahudiya lanabaga dow nana Galasi mara lanabagaw fe, ka na o karan ko ni o ma kenesigi, ka Yahudiyaw ta sariyaw sira tagama, o te se ka kisi lanaya doron sababu ra. O le koson Pɔli ka nin letere seɓe Galasikaw ma, k'a yira o ra ko o kuma te can ye.

Pɔli k'a yira ko sariya sira tagama ni Kibaro Diman ko te ben kelen ma. O koson a ka o Yahudiyaw ta karan sosɔ koseɓe. A k'a yira ko mogo te se ka kisi kenesigiri ni sariya sira tagama sababu ra, nka mogo ka kan ka la Yesu Kirisita le ra, ka kisi a ta saraka baraka ra, sabu Yesu sara ka mogow bo sariya ta jonya ra.

Pɔli k'a yira ko Ala ka Iburahima jate mogo terennin ye a ta lanaya le koson, a ma ke sariya sira tagama koson.

Mogo ka kan ka son Yesu le ma ka kisi, ani ka tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye. O ra, nin letere b'a yira an na ko mogo be kisi Ala ta neema doron le sababu ra (1.7), ko Ala be hera di an ma lanaya sababu ra (2.16), ka an ke Iburahima ta denw ye (3.7). Lanabaga man kan ka a yere bla sariyaw, walama landaw ta jonya ra tuun (5.1); sabu lanabaga te sariya ta fanga korɔ tuun (Kewalew 13.14-14.23). A ka kan ka tagama ka kapa ni Nin Saninman* sago le ye (5.16); a be Kirisita ta sariya sira le tagama, min ye kanuya ye (6.2), ani ka ban a yere sago bee ma.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1-5)

Pɔli k'a yira ko Ala le ka ale ke Yesu ta ciraden ye (1.6-2.21)

Ala be lanabagaw le jate mogo terenninw ye (3-4)

Lanabaga bora sariya ta jonya ra, janko ka Ala sago le ke (5-6)

Pɔli ta fori

(Romukaw 1.1-7)

¹ Ne Pɔli, Yesu Kirisita ta ciraden*, ne le be nin seɓe ci. Mogo ma ne sigi o ciradenya ra, a fana ma sorɔ mogo sababu ra; a bora Yesu Kirisita le ra, ani Fa Ala min k'a lakunu ka

bɔ saya ra. ² Ne balema minw bɛɛ bɛ ni ne ye yan, ne ni olugu le bɛ nin sɛbɛ ci Galasi jamana lanabagaw ma. ³ An Fa Ala ni Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye, ka hɛra kɛ aw ye. ⁴ Yesu Kirisita le ka a yɛrɛ di saraka ye an ta jurumun kosɔn, ka an bɔ nin dunupa ta kojuguw bɛɛ ra ka kapa ni an Fa Ala sago ye. ⁵ Nɔɔɔ ye la ale tɔɔ kan wagati bɛɛ. Amina!

Kibaro Diman ye kelenpe ye

(Galasikaw 3.1-5; 4.9-20; 5.1-12)

⁶ Ala min ka aw wele Kirisita* ta nɛɛma baraka ra, aw ka aw kɔ don ale ma joona joona cogo min na ka yeɛma kibaro diman wɛrɛ ma, o ko barara ne ra kɔsɛbɛ. ⁷ Yala kibaro diman wɛrɛ le bɛ yi wa? Kibaro diman wɛrɛ tɛ yi dɛ! Mɔɔɔ dɔw le bɛ aw hakiri pagamina. Kibaro Diman* min bɛ Kisibaga* ko fɔ, o b'a fɛ ka o yeɛma. ⁸ Nka anw ka Kibaro Diman min fɔ aw ye, hali ni an yɛrɛ lo, walama ni meleke dɔ le jigira ka bɔ sankolo ra ka na kibaro diman wɛrɛ fɔ aw ye, min ni an ta tɛ kelen ye, Ala ye o danga.

⁹ An kɔnna k'a fɔ aw ye, nka ne bɛ kɔsɛgi a kan tuun, ko: aw ka Kibaro Diman min mɛn an fɛ, ka sɔn a ma, ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka kibaro diman wɛrɛ fɔ aw ye, min ni o tɛ kelen ye, Ala ye o tigi danga.

¹⁰ Ayiwa, sisan, o tuma ne b'a fɛ ka ne yɛrɛ ko diya mɔɔɔw le ye wa, walama Ala? Yala ne b'a fɛ ka ne yɛrɛ ko diya mɔɔɔw le ye wa? Ni ne tun b'a fɛ ka ne yɛrɛ ko diya mɔɔɔw le ye, ne tun tɛna kɛ Kirisita ta baaraden ye.

Ala ka Pɔli bla a ta baara ra cogo min na

(Kɛwalew 22.3-16; 26.9-20; 9.1-20,23,30)

¹¹ Ne balemaw, ne b'a fɔ aw ye k'a gbɛya ko ne ka Kibaro Diman* min fɔ aw ye, ko o ma bɔ mɔɔɔ ra, ¹² ne m'a sɔɔɔ mɔɔɔ fɛ, mɔɔɔ fana ma ne karan a ra; Yesu Kirisita yɛrɛ le k'a yira ne ra.

¹³ Ne tun bɛ cogo min na Yahudiyaw ta diina ra fɔɔfɔɔ, aw yɛrɛ ka o lɔn. Aw fana k'a lɔn ko ne tun bɛ Ala ta jɛnkuru mɔɔɔw tɔɔɔra fɔ k'a dama tɛmɛ; ne tun b'a fɛ ka cogo bɛɛ kɛ, janko ka o jɛnkuru cɛn. ¹⁴ Ne tun bɛ ne flankuruw caman ja fɛ Yahudiyaw ta diina ra, an ta siya ra; sabu ne bɛmaw ta landakow ko tun ka bon ne ma haali.

¹⁵ Nka sani ne ye woro, Ala tun ka ne panawoloma, ka ne wele a ta nɛɛma sababu ra. ¹⁶ Ayiwa, Den min bɔra Ala ra*, a diyara Ala ye tuma min na, a ka o yira ne ra janko ne ye o ko waajuri kɛ siya wɛrɛ mɔɔɔw* cɛ ra; o tuma, ne ma mɔɔɔ jininka tuun. ¹⁷ Minw kɛra ciradenw* ye ne ja, ne ma taga Zeruzalɛmu ka taga olugu jininka. Ne tagara Arabujamana le ra; o kɔ, ne kɔsɛgira ka na Damasi.

¹⁸ Ayiwa, san saba le temenin kɔ, ne sɔrɔra ka taga Zeruzalemu, janko ne ni Piyeri* ye jɔgɔn lɔn; ne tora ni a ye ka tere tan ni looru ke. ¹⁹ Nka ne ja ma la ciraden tɔw si kan ni Matigi balemace Yakuba te.

²⁰ Ne be min sebera k'a ci aw ma, Ala ye ne seere ye ko ne te faninya le fora.

²¹ Ayiwa, o kɔ, ne tagara Siri, ani Silisi maraw ra.

²² Nka fo ka taga se o wagati ma, Kirisita ta lanabagaw ta jenkuru* minw tun be Zude, olugu si tun ma ne lɔn folo. ²³ O tun k'a men le dorɔn ko: «Min tun be an tɔrɔra folofolo, ko a be cogo bee ke ka lanaya ko cen, ko ale le be lanaya ko waajuri kera sisan.» ²⁴ O koson o tun be Ala tando ne koson.

2

Ciraden tɔw sɔnna Poli ta waajuri ma (Kewalew 15.1-29)

¹ Ayiwa, san tan ni naani temenin kɔ, ne kɔsegira tuun Zeruzalemu ni Barinabasi ye; ne tagara ni Tite ye fana. ² Ne tagara, sabu Ala yere le tun k'a yira ne ra ko ne ka kan ka taga. Ne sera yi minke, ne be deri ka Kibaro Diman* min waajuri ke siya were mɔgɔw* ye, ne ka o fo k'a yira lanabagaw ta jenkuru jamɔgɔw ra o danna, janko ne ka baara min ke, ani ne be min kera sisan, o bee kana na ke gbansan ye. ³ Ayiwa, o kuma benna o ma, hali ne tagamajɔgɔn Tite min ye Gereki ye, o ma son ka ale jagboya ko a ye kenesigi*, ⁴ hali k'a soro balema faninyafobaga dow tun dogora ka don an ce ra, o b'a fe ka an jagboya. O mɔgɔw donna an ce ra janko an kera an yere ta ye Kirisita Yesu ta jɛnɔgɔnya ra cogo min na, olugu ye o ko segesege, janko ka an bla jɔnya ra tuun. ⁵ Nka an ma son ka an yere to o boro hali wagati doonin, janko Kibaro Diman ta can ye to a no ra aw fe.

⁶ Nka o tun be minw jatera jamɔgɔw ye, olugu tun ye mɔgo suguya minw ye, ne te o ko jate, sabu Ala te mɔgo bo mɔgo ra. Ayiwa, o jamɔgɔw ma fen were fara ne ta Kibaro Diman waajuri kan. ⁷ Nka olugu yere k'a ye ko Ala le ka nin baara karifa ne ma ko ne ye Kibaro Diman fo siya were mɔgɔw ye, i n'a fo a k'a karifa Piyeri ma ko a y'a fo Yahudiyaw ye cogo min na. ⁸ Sabu Ala ka Piyeri janawoloma k'a ke Yahudiyaw ta ciraden* ye cogo min na, a ka ne fana janawoloma ka ne ke siya were mɔgɔw ta ciraden ye o cogo le ra.

* **1:18** 1.18 Piyeri: Gerekiikan na a fora ko Sefasi. * **2:3** 2.3 Ka kenesigi, o koro ye ka kenesigi ka kapa ni Yahudiyaw ta sariya ye.

⁹ Yakuba ni Piyeri ni Yuhana, olugu minw tun be jate i ko namogow, olugu k'a ye ko Ala le neemara ne ye ka ne bla o baara ra. O ka o boro don ne ni Barinabasi boro, k'a yira ko an kera jenrogonw ye. An bee benna a ra ko anw benna taga siya were mogow fe, olugu be taga Yahudiyaw fe. ¹⁰ O ka an daari le doron ko an ye an hakiri to fagantanw na; ne fana ka ne sobe don o ra kosebe.

Poli ka Piyeri jaraki Antiyosi

¹¹ Ayiwa, tuma min na Piyeri tun nana Antiyosi, ne k'a soso mogow bee ja na, sabu a tun jarkira. ¹² Ayiwa, Yakuba tun ka mogow dama dama ci Antiyosi; sani olugu ye na, Piyeri tun be domuni ke ni siya were mogow* ye. Nka o mogow nana minke, a ka a yere mabo o siya were mogow ra ka to a danna, Yahudiya minw be kenesigiri ko jagboya, olugu nasiran koson. ¹³ A kera ten, Yahudiya lanabaga tow fana donna o flankafuya ra; hali Barinabasi fana tugura o ko o flankafuya ra. ¹⁴ Ne k'a ye minke ko o te tagamana ka kapa ni Kibaro Diman* ta can ye, ne k'a fo Piyeri ye o bee ja na ko: «Ele min ye Yahudiya ye, ni ele ka siya were mogow ta cogo ta, ka Yahudiyaw ta cogo to yi, o tuma mun koson i b'a fe ka siya were mogow jagboya ko o ye Yahudiyaw ta cogo ta?»

Kisiri be sorow lanaya le fe

¹⁵ Can lo, anw koni, anw ye Yahudiya yereworow le ye; an te siya were mogow* jurumunkebaga dow ye. ¹⁶ Nka o bee n'a ta, an fana b'a lon ko mogow si te se ka jate mogow terennin ye Ala ja korow, k'a to cira Musa ta sariya sira kan, fo ni a lara Yesu Kirisita ra. O le koson an fana lara Yesu Kirisita ra, janko Ala ye an jate mogow terenninw ye an ta lanaya baraka ra; a kana ke cira Musa ta cifoninw ye, sabu mogow si tena jate mogow terennin ye Ala ja korow sariya sira tagama sababu ra.

¹⁷ Ayiwa, an b'a fe Ala ye an jate mogow terenninw ye Yesu Kirisita sababu ra; ni an yere fana nana ke jurumunkebagaw ye i n'a fo siya were mogow*, yala o b'a yira ko Yesu Kirisita le ka an bla o jurumunke ra wa? Fiyewu. ¹⁸ Ne ka fen min cen, ni ne yere nana ke o lawuri ye tuun, o tuma ne yere kera sariya cenbaga le ye.

¹⁹ Ne be i n'a fo ne sanin lo sariya ta fan fe; sariya yere le ka o saya ke, janko ne ye panamanya Ala ye. ²⁰ Ne ni Kirisita* gbengbenna yiri ra rogow fe. Ne te panamanya ne yere sago ma, nka Kirisita le be panamanya ne konow. Ayiwa, ne be panamanya min na sisan, Den min bora Ala ra*, ne lara o ra minke, o le be ne panamanya; sabu ale ka ne kanu, ka a yere di ne koson. ²¹ Ne te ban Ala ta neema ra; sabu ni

Ala tun be mɔgɔ jate mɔgɔ terennin ye sariya sababu ra, o tuma Kirisita sara gbansan!

3

*Ala be mɔgɔ jate mɔgɔ terennin ye lanaya le fe
(Rɔmukaw 4; 8.14-17)*

¹ E, aw Galasikaw, hakirintanw! Jɔn le ka aw jɔnini sa? K'a sɔrɔ Yesu Kirisita gbengbenna yiri ra kun min na, ne ka o yira aw ra k'a gbeya. ² Ne b'a fe ka ko kelen dɔrɔn le lɔn aw fe: aw ka Nin Saninman* sɔrɔ cogo di le? Yala aw ka a sɔrɔ sariya* sira tagama le sababu ra wa, walama Kibaro Diman* lamenni ni lanaya sababu ra? ³ Mun le ka aw ke hakirintanw ye tan? Aw ka fen min damina Nin Saninman baraka ra, yala aw bena o laban aw yere ta sebgaya baraka ra wa? ⁴ Ala ka koba minw yira aw ra, o kera gbansan ye wa? O kɔni te se ka ke gbansan ye! ⁵ Ni Ala be Nin Saninman di aw ma, ka kabakow ke aw ce ra, yala a be o ke sariya sira tagamana le sababu ra wa, walama Kibaro Diman* lamenni ni lanaya sababu ra?

⁶ O cogo ra, Kitabu k'a fo Iburahima ta ko ra, ko: «A lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mɔgɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn.» ⁷ Aw m'a ye ko lanaya be minw bee fe, ko olugu le ye Iburahima ta durujaw ye wa? ⁸ Kitabu konna k'a fo ko Ala bena siya were mɔgɔw* jate mɔgɔ terenninw ye a yere na kɔrɔ o ta lanaya baraka ra. O le kosɔn a ka nin kibaro diman fo Iburahima ye, ko: «Ala bena baraka don siyaw bee ra ele le sababu ra.» ⁹ O kosɔn minw be la Yesu ra, Ala be baraka don olugu ra, i n'a fo Iburahima kera lanabaga ye ka baraka sɔrɔ cogo min na.

¹⁰ Minw bee jigi be sariya siratagama kan, olugu bee danganin lo; sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «Ni mɔgɔ min te to sariya kitabu kumaw bee kan, k'a bee sira tagama, Ala ye o tigi danga.» ¹¹ Ayiwa, a yere gbenin lo ko mɔgɔ si te se ka jate mɔgɔ terennin ye Ala fe sariya sababu ra, sabu a sebera ko: «Mɔgɔ terennin be jɔnamanya lanaya le sababu ra.» ¹² Sariya ju ma sigi lanaya kan; sabu a sebera ko: «Ni mɔgɔ min ka nin kow sira tagama, o tigi bena kisi o le sababu ra.»

¹³ Nka Yesu Kirisita ka a yere bla danga kɔrɔ an nɔ ra, janko ka an kunmabo sariya ta danga ma; sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «Mɔgɔ o mɔgɔ su dulonna yiri ra, o tigi danganin lo.» ¹⁴ A kera ten, janko Ala ka baraka min layiri

3:6 3.6 Nin kuma fora Damina 15.6. **3:8** 3.8 Nin kuma fora Damina 12.3.

3:10 3.10 Nin kuma fora Sariya 27.26. **3:11** 3.11 Nin kuma fora Habakuki 2.4. **3:12** 3.12 Nin kuma fora Sarakalasebagaw 18.5; Rɔmukaw 10.5. **3:13** 3.13 Nin kuma fora Sariya 21.23.

ta Iburahima ye, o ye lase siya were mɔgɔw ma Yesu Kirisita baraka ra, ani janko Ala ka Nin Saninman min layiri ta, an ye o sɔrɔ lanaya sababu ra.

Sariya ni Ala ta layiri

¹⁵ Ne balemaw, ne bena kuma ka kapa ni adamadenw ta kokɛcogo ye: ni mɔgɔ dɔ ka layiri ta, k'a sɛbɛ a sɛbɛcogo ra, ka a boronɔ la a kan, mɔgɔ were tɛ se ka o layiri cɛn, walama ka dɔ fara a kan. ¹⁶ Ayiwa, Ala tun ka layiriw ta Iburahima ni a ta duruja le ye. Kitabu m'a fɔ ko «ani a ta durujaw» i n'a fɔ duruja caman ko lo, nka Kitabu kumana duruja kelen le ko ra, ko «ani i ta duruja»; o le ye Kirisita* ye. ¹⁷ Ne ta kuma kɔrɔ le ye nin ye: Ala tun ka layiri ta, k'a sɛbɛ a cogo ra. San kɛmɛ naani ni san bisaba tɛmenin ko, sariya* sɔrɔra ka na; o sariya tɛ se ka Ala ta layiri yeɛma, walama ka a ta kuma kɛ kuma gbansan ye. ¹⁸ Sabu Ala bɛ min di, ni o tun bɛ sɔrɔ sariya sababu le ra, o tuma a tun tɛna kɛ layiri nɔ ye tuun; k'a sɔrɔ Ala ka a ta nɛema di Iburahima ma gbansan layiri le koson.

Sariya sigikun

¹⁹ O tuma sariya kun ye mun ye? Sariya nana fara layiri kan, janko ka mɔgɔw ta terenbariyakow yira. Sariya fana tun ka kan ka to a nɔ ra, fɔ layiri tara Iburahima duruja min ko ra, o ye na. Mɛlɛkɛw le nana sariya di, Musa ka kɛ o lasebaga ye mɔgɔw ma. ²⁰ Nka Ala ka o layiri ta Iburahima ye minke, a mako tun tɛ lasebaga ra; Ala yɛrɛ le k'a fɔ Iburahima ye.

²¹ Yala sariya bɛ Ala ta layiri sɔsɔ le wa? Fiyewu, can tɛ o ye! Sariya min dira, ni o tun bɛ se ka janamanya di mɔgɔw ma, o tuma mɔgɔw tun bena jate mɔgɔ terenninw ye Ala na kɔrɔ o sariya sababu le ra. ²² Nka Kitabu k'a fɔ ko dununa bɛɛ bɛ jurumun ta fanga le kɔrɔ; o cogo ra Ala ka fɛn min layiri ta, o bɛ di lanabagaw ma o ta lanaya koson Yesu Kirisita ra.

²³ Ayiwa, sani lanaya wagati ye se, sariya le tun bɛ an kunna; a tora an kunna fɔ ka taga se lanaya yirawagati ma. ²⁴ O cogo ra sariya kɛra an kɔrɔsibaga le ye fɔ ka taga se Kirisita* nawagati ma, janko an ye jate mɔgɔ terenninw ye Ala na kɔrɔ lanaya sababu ra. ²⁵ I n'a fɔ lanaya nana sisan, an tɛ to o kɔrɔsibaga ta fanga kɔrɔ tuun.

²⁶ Sabu aw bɛɛ kɛra Ala denw ye lanaya le sababu ra, Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. ²⁷ Aw minw bɛɛ batizera Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, aw ka Kirisita ta cogo don aw yɛrɛ ra i ko derege.

²⁸ O koson sisan, n'i kera Yahudiya ye walama siya were mogo o, n'i kera jon ye walama horon o, n'i kera ce ye walama muso o, o si te jate tuun; sabu aw bee ye kelen ye Yesu Kirisita ta jengogonya ra. ²⁹ Ayiwa, i n'a fo aw kera Yesu Kirisita ta ye, aw fana ye Iburahima durujaw le ye; Ala ka fen min layiri ta Iburahima ye, aw fana be o soro.

4

¹ Ne ta kuma koro ye nin ye: ka den centabaga to denmisenya ra, faranfasi te a ni jon ce so kon; k'a soro a face borofenw bee ye ale ta le ye. ² Ka a to denmisenya ra, a be to a korosibagaw ni a ta kow janabobagaw ta fanga le koro, fo ka taga se a face ta wagati latigenin ma. ³ Anw fana tun be ten; wagati min na an tun be denmisenw ye, an tun be nin dunupa fengbansanw ta jonya fanga le koro. ⁴ Nka Ala ta wagati latigenin sera minke, Den min bora Ala ra*, Ala ka o ci ka na; muso k'a woro, sariya* fanga koro, ⁵ janko minw be sariya fanga koro, a ye olugu kunmabo ka o ke Ala denw ye.

⁶ An kera Ala denw ye minke, o koson Den min bora Ala ra, Ala ka o ta Nin ci ka na o don an jusukun na; o Nin le be peren k'a fo ko: «An Fa!»

⁷ O le koson i te jon ye tuun, i ye Ala den le ye. Ayiwa, n'i ye Ala den ye, o tuma Ala ka fen minw layiri ta i ye, i bena o soro Ala baraka ra.

Galasikaw ta ko ka gbelen Poli ma

⁸ Tuma min na aw tun ma Ala lon, aw tun be batofen minw ta jonya ra, olugu tun te batofensobew ye. ⁹ Nka sisan aw ka Ala lon; ne be se k'a fo ko Ala yere le ka aw lon. Aw b'a fe ka seko dunupa ta fengbansanw ta jonya fanga koro cogo di tuun, fo ka aw yere ke o fenw ta jonw ye?

¹⁰ Aw be lon dow jate ka teme dow kan, ani karow, ani wagatiw, ani sanw. Mun koson? ¹¹ Ne koni sirannin lo aw ta ko ra de! O tuma ne ka baara min bee ke aw ye, o bena ke gbansan le ye wa?

¹² Ne balemaw, ne be aw daari, ko aw ye sabari ka ke i ko ne; sabu ne fana ka ne yere ke i n'a fo aw. ¹³ Aw koni ma kojugu si ke ne ra. Sijaga folo min na an ka jagon ye, aw k'a lon ko bana le sababu ra ne lora aw fe yi ka Kibaro Diman fo aw ye. ¹⁴ Hali k'a soro ne ta bana ka aw toro kosebe, o bee n'a ta, aw ma ne dogoya, walama ka jigi ne ra; nka aw ka ne mina ka ja i ko Ala ta meleke do, i n'a fo ne le tun ye Yesu Kirisita yere ye. ¹⁵ Aw tun ninsondiyanin lo ne ta ko ra cogo min na o wagati ra, o ninsondiya kera di? Ne koni be se ka nin seereya ke aw ta ko ra, ko ni a kera

ko aw tun be se ka aw jadenw bo ka o falen ne ta ra, aw tun bena o ke.

¹⁶ Ne ka can min fo aw ye, yala o le ka ne ke aw jugu ye bi wa?

¹⁷ Ayiwa, o mogow jijanin lo aw ta ko ra kosebe, nka o ta naninya man ni; o b'a fe le ka ne ni aw faran ka bo jagon na, janko aw ye jija ka tugu olugu ko.

¹⁸ Ka jija kojuman na, o ka ni; nka a ka kan ka ke wagati be le; ne be aw ce ra wagati min na, a kana dan o ma. ¹⁹ Ne ta denw, ne be torora aw koson tuun kokura, i n'a fo muso tinto, fo Yesu Kirisita ta ko ye baraka soro ka dafa aw konso. ²⁰ Ne be yoro min na sisan, ne tun b'a fe ka ne yere ye aw ce ra nin wagati ra, janko ka ne kumacogo yelema, sabu ne hakiri ma sigi aw ta ko ra.

Saran ni Hajara ta ko

²¹ Ne ko: aw minw b'a fe ka sariya* sira tagama, sariya ka min fo, aw ma o lamem wa? ²² Ayiwa, a sebera Kitabu konso ko Ibrahima ka dence fla soro; kelen sorora ni jonmuso ye, kelen sorora ni horonmuso ye. ²³ Jonmuso ta den worora ka kapa ni a worobagaw yere sago ye; nka horonmuso ta worora ka kapa ni Ala ta layiri ye.

²⁴ Ayiwa, nin muso fla ta ko ye kuma koroman le ye: Nin muso fla be jengonya suguya fla le yira. Hajara be min yira, o ye Sinayi kuru ta jengonya ye; ale be denw woro jonya kama. ²⁵ Hajara ye Sinayi kuru ye, Arabujamana ra; Hajara be suma ni Zeruzalemu sisanlaman le ye dugukolo kan yan, sabu Zeruzalemu ni a ta mogow be jonya ra. ²⁶ Nka Zeruzalemu dugukura min be sankolo ra, o be a yere ma, o ye horonmuso ye; ale le ye an bamuso ye. ²⁷ Sabu a sebera Kitabu konso, ko:

«I nagari, ele muso denworobari, ele min ma den woro ka ye!

I ninsondiya fo ka peren, ele min ma tin sege lon!
Sabu muso min tora a kelen na, o ta denw bena caya ka teme muso cetigi taw kan.»

²⁸ Aw koni, ne balemaw, aw ye Ala ta layiri denw le ye, i n'a fo Isiyaka. ²⁹ Ayiwa, jonmuso ta den worora ka kapa ni a worobagaw yere sago ye; horonmuso ta den worora Nin Saninman* baraka ra. Jonmuso ta den ka horonmuso ta den toro; hali bi a be ten. ³⁰ Nka Kitabu ko di? A ko: «Jonmuso ni a dence gben, sabu jonmuso dence man kan ka cen ta ni horonmuso dence ye.» ³¹ O koson, ne balemaw, an te jonmuso ta denw ye; an ye horonmuso ta denw le ye.

5

Kirisita ka an ke an yeɛ ta ye

¹ Kirisita* ka an ke an yeɛ ta ye, janko an ye ke an yeɛ ta ye can ra le. O koson aw ye jija ka to o cogo ra; aw kana aw yeɛ bla jonya ra tuun.

² Aw ye ne lamɛn! Ne Pɔli, ne b'a fo aw ye ko ni aw ka aw yeɛ kenɛsigi, o tuma Kirisita tɛna foyi ja aw ye. ³ Ayiwa, ne bɛ sara aw ra tuun, ko mɔgo o mɔgo bɛ son kenɛsigiri ma, ko jagboya lo o tigi ye sariya* to bɛɛ tagama. ⁴ Aw minw b'a fɛ ka jate mɔgo terreninw ye Ala ja kɔro sariya sababu ra, aw faranna ka bo Kirisita ra, aw nin bɔra Ala ta nɛema ra.

⁵ Anw kɔni, an jigi b'a kan ko an bɛ jate mɔgo terreninw ye Ala ja kɔro lanaya le fɛ; an bɛ o le makɔnɔna Nin Saninman* baraka ra. ⁶ Sabu Yesu Kirisita ta jɛnɔgonya ra, kenɛsigiri o, kenɛsigibariya o, o si tɛ jate; ka lanaya sira tagama ka kapa ni kanuya ye, o le bɛ jate.

⁷ Aw boricogo tun ka ji kɔsɛbɛ! Jɔn le nana aw lalo k'a to aw ye ban can ma? ⁸ Ala min ka aw wele, o miiriya ma bo ale ra. ⁹ «Burufunufen fitini dɔron le bɛ mugu nɔninin bɛɛ funu.» ¹⁰ O bɛɛ n'a ta, Matigi ta jɛnɔgonya ra, ne lanin b'a ra ko aw tɛna miiri ka sira wɛɛ ta; nka mɔgo min bɛ aw lafirira, ni a ka ke mɔgo min o min ye, Ala bɛna o hake bo o tigi ra.

¹¹ Ne balekaw, ni ne tun bɛ kenɛsigiri ko waajuri le kera, ko a bɛ mɔgo kisi, mɔgo si tun tɛna ne tɔro bi. Ne bɛ waajuri min kera fana ko Kirisita* gbɛngbɛna yiri ra, o ko tun tɛna digi mɔgo si ra. ¹² Ne kɔni b'a fɛ ko mɔgo minw bɛ aw lafirira, ko olugu ye o farikolo tige, fo ka o yeɛ bo cɛya ra.

Adamaden sago ni Nin Saninman sago

(Rɔmukaw 8.1-14; 13.12-14)

¹³ Ne balekaw, aw kɔni, Ala ka aw wele ko aw ye ke aw yeɛ ta ye, nka aw kana o ke sababu ye ka aw yeɛ sago ke; aw ye baara ke ka jɔgon mako ja kanuya ra. ¹⁴ Sabu sariya bɛɛ bɛ soro nin kuma kelen le kɔro, ko: «I ka kan ka i mɔgojɔgon kanu i ko i yeɛ.» ¹⁵ Nka ni aw yeɛ wurira jɔgon kama ka ke i n'a fo waraw, ka jɔgon kinkin, ka jɔgon domu, o tuma aw ye aw yeɛ kɔrosi, aw kana na jɔgon cɛn ka ban.

¹⁶ Ne b'a fo aw ye ko: aw ye tagama ka kapa ni Nin Saninman* sago ye; ni o kera, aw tɛna aw yeɛ sago ke tuun. ¹⁷ Sabu ko minw man di Nin Saninman ye, anw yeɛ sago bɛ o le fɛ; ko minw fana ye anw yeɛ sago ye, o man di Nin Saninman ye fiyewu. O bɛ jɔgon kɛɛ; o cogo ra aw b'a fɛ

ka min ke, aw te se ka o ke. ¹⁸ Nka ni aw be tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye, o tuma aw te sariya* ta fanga korɔ tuun.

¹⁹ An yere sago be an bla kewale minw na, an bee ka o lon: jatɔya, nɔɔɔninya, marobariyakow, ²⁰ jobato ni subagaya, juguya, kere ni pangboya, dimi ni sangapɔɔɔnmaya, faranni ni kantaranni, ²¹ pangboya, dorɔɔɔya ni nogobaya, ani o bɔɔɔɔnkow. Ne be aw lasomi sisan i n'a fo ne tun konna k'a fo aw ye cogo min na, ko mɔɔɔ minw be o kow ke, olugu si tena Ala ta Masaya* sorɔ fiyewu.

²² Nka an be min sorɔ Nin Saninman fe, o ye kanuya ye, ani pagari, ani hera, ani mupuri, ani hina, ani numanya, ani lanamɔɔɔya, ²³ ani sabari, ani yemina; sariya si te ban nin kow ma. ²⁴ Sabu minw bee ye Yesu Kirisita ta ye, olugu ka o sagonankow ni o negerakow ni o diyanyakow gbengben yiri ra. ²⁵ I n'a fo Nin Saninman ka panamanyakura di an ma, o ra, an ye tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye. ²⁶ An kana an yere bonya, ka to ka pɔɔɔɔn darabo, ani ka pɔɔɔɔn pangboya.

6

*Lanabagaw ka kan ka pɔɔɔɔn demɛ
(Romukaw 2.3-11; Heburuw 6.10-12)*

¹ Ne balemaw, aw ra ni mɔɔɔ do minana kojugu do ra, aw minw be tagamana ka kapa ni Nin Saninman* sago ye, aw ye o tigi ladi ni jususuma ye. Aw fana ye aw yere korɔsi, janko aw kana na o pɔɔɔɔn do ke.

² Aw ye pɔɔɔɔn demɛ, ka pɔɔɔɔn ta doni ta; ni o kera, aw bena Kirisita* ta sariya sira tagama.

³ Ni mɔɔɔ do b'a miiri ko ale ka fisa ni tow ye, k'a sorɔ a te foyi ye, o tigi be a yere lafirira le. ⁴ Mɔɔɔ bee kelen kelen ye a yere tagamacogo segesege. Ni a ta baara ka ni, a be se ka a yere bonya a yere ta baara koson; a tena a yere suma ni mɔɔɔ were ye. ⁵ Sabu bee kelen kelen bena lo ni a yere kunko le ye.

⁶ O be mɔɔɔ min karan Ala ta Kuma ra, o tigi ka kan ka a borofenw bee do di a karanbaga ma.

⁷ Aw kana aw yere nege; mɔɔɔ te yereko Ala ma. Ni mɔɔɔ ka siman suguya min dan, a be o suguya kelen le tige. ⁸ Ni mɔɔɔ min ka a yere sago ta siman dan, o tigi bena a yere sago ta siman le tige; o ye halakiri ye. Nka ni mɔɔɔ min ka Nin Saninman* sago ta siman dan, o tigi bena Nin saninman ta siman le tige; o ye panamanya banbari ye.

⁹ An kana sege kopumanke ra; sabu ni an ma an fari faga, an bena a tonɔ sorɔ a sorɔwagati ra. ¹⁰ O le koson wagati

min na cogo be an fe, an ye kojuman ke mogɔ beɛ ye; nka an balema lanabagaw ta ko le ka kan ka bonya.

Kuma laban
(*Filipikaw 3.2-11*)

¹¹ Ayiwa, aw ye nin seberidenbabaw fe; ne yere boro le ka o sebe. ¹² O mogɔ minw b'a fe ka aw jagboya ka aw kenɛsigi, olugu be o kera janko ka o yere ko diya mogow ye le. O t'a fe mogow ye olugu tɔɔɔ Kirisita* ta gbengbenyiri waajuri ko koson. ¹³ K'a sɔɔɔ o mogɔ minw kenɛsiginin lo, olugu yere te sariya sira tagama. Nka o b'a fe aw ye kenɛsigi, janko ka o yere bonya ko aw sɔnna ka o tagamasiyen ke aw farikolo ra.

¹⁴ Ne koni, ne tena ne yere bonya ko wɛre ra fiyewu, ni an Matigi Yesu Kirisita ta gbengbenyiri* ko te; o gbengbenyiri koson dunuɔa ta fenw beɛ sanin lo ne fe, ne fana sanin lo dunuɔa ta fenw ta fan fe.

¹⁵ Kenɛsigiri o, kenɛsigibariya o, o si te jate; ka ke danfenkura ye Ala fe, o le be jate.

¹⁶ Minw beɛ be nin sira tagama, Ala ta hera ni a ta makari ye ke olugu ye, ani Ala ta mogow beɛ ye, min ye Izirayeli* ye.

¹⁷ Ayiwa, ka bɔ bi ra, mogɔ si kana ne sege tuun, sabu jorinɔ minw be ne farikolo ra, o b'a yira ko ne ye Yesu ta le ye.

¹⁸ Ne balemaw, an Matigi Yesu Kirisita ta neɛma ye ke aw beɛ kan. Amina!

**Poli ka letere min ci
EFESIKAW
ma
Kitabu faamucogo**

Yesu ta ciraden Poli ka nin letere sebe k'a ci Efesi lanabagaw ma; o wagati ra a tun be kaso ra Romu. Efesi tun ye Azi mara ta duguba do ye.

Poli ta tagama sabanan na, a tun tora Efesi ka wagatijan ke. Mogo caman sonna Kibaro Diman* ma ka tugu Yesu ko. O ko, lanabaga dow sorora fana Efesi dugu kerefeyorow ra. Nin letere tun ka kan ka karan o yorow bee ta lanabagaw ye.

Nin letere ni letere tow te kelen ye, sabu nin letere konɔ Poli te lanabagaw jaraki ko do ra, nka a be nin letere sebe janko ka do fara lanabagaw ta lonniya kan, Kibaro Diman ko tan fan fe. O ka kan ka siyen min ta lanaya sira tagama ra, a be o ja gbeleya o siyenta ra, ko Ala ta se bagaya bena o deme ka se sorɔ (6.12).

Poli be Kirisita ni lanabagaw ta jɛnɔgɔnya cogo yira ni tagamasiyen saba ye:

Lanabagaw kera i ko furumuso, Kirisita kera i ko furuce.
Lanabagaw kera i ko farikolo, Kirisita kera o farikolo
kunkolo ye.

Lanabagaw kera i ko bon, Kirisita kera o bon kabakuru
folo ye.

A laban a be lanabagaw ladi, ko o ye tagama ka kapa ni Ala sago ye, ka ɔgɔn bonya, ani ka ɔgɔn kanu.

Kitabu konɔkow

Yesu Kirisita le ye Kisibaga ye (1-2)

Lanabagaw kera farikolo kelen ye (3.1-4.16)

Lanabaga ta jogokura ye kanuya ye (4.17-6.24)

Poli ta fori

¹ Ne Poli, ne min kera Yesu Kirisita ta ciraden* ye ka kapa ni Ala sago ye, ne be nin sebe ci Ala ta mogo saninmanw ma Efesi, minw kera kankelentigiw ye, ka to Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. ² An Fa Ala ni Matigi Yesu Kirisita ye baraka don aw ra, ka hera ke aw ye.

*Baraka min be sorɔ Kirisita fe
(Romukaw 8.15-17,28-30)*

³ An ye Ala tando, an Matigi Yesu Kirisita Fa; ale le ka Nin Saninman ta barakaw bee di an ma sankolo yorow ra, Kirisita ta jɛnɔgɔnya koson. ⁴ Sabu sani dunuɔa ye dan,

Ala tun ka an janawoloma ka ban ka an don Kirisita ta jɛnɛɔɔnya ra, janko an ye saninya, jarakiyɔɔ si kana sɔɔ an na a ja kɔɔ. ⁵ Ala yere le tun konna ka o ko latige a ta kanuya koson, ko a bena an ke a denw ye Yesu Kirisita sababu ra; a sonna ka o latige, ka kapa ni a ta numanya ye. ⁶ A ka o ke, janko an ye a tando a ta neema bonya koson; a ka o neema ke an ye a ta mogo kanunin sababu le ra.

⁷ Yesu Kirisita jori baraka ra, Ala ka an kunmabo, ka an ta jurumun yafa, ka kapa ni a ta neemaba ye. ⁸ A ka o neema ke an ye k'a caya; an be hakiritigiya bee, ani lonniya bee sɔɔ o neema baraka ra. ⁹ A sago tun ye min ye, a ka o gundo yira an na; a ka o latige a ta numanya koson Yesu Kirisita le baraka ra. ¹⁰ A tun ko ni wagati dafara, a bena o ke an ye; a bena sankolokonofenw ni dugukolokanfenw bee lajen ɔɔɔn kan ka o bla kuntigi kelen kɔɔ, ka o kuntigi ke Yesu Kirisita ye.

¹¹ Yesu Kirisita le koson fana Ala ka an janawoloma ka an ke a ta ye; ale Ala min be fen bee ke ka kapa ni a sago ye, ale le tun ka o latige kakɔɔ kabini wagatijan, ¹² janko an minw konna ka an jigi la Kirisita kan, an ye ke a tandobagaw ye, a ta bonya koson.

¹³ Ayiwa, aw fana ta kera ten; Ala ta Kuma min be can yira, aw ka o lamɛn. O Kibaro Diman* le ka aw kisi. Aw lara Kirisita ra minke, Ala tun ka Nin Saninman min layiri ta, a ka o di aw ma; o kera aw kan i n'a fo a boronɔ, k'a yira ko aw ye Ala ta ye. ¹⁴ Ala b'a fe ka kopuman minw ke an ye, Nin Saninman le ye o sarati ye; a ka o Nin Saninman di an ma. O le b'a yira an na ko mogo o mogo kera Ala ta ye, Ala be o kunmabo; o koson an ye Ala tando a ta bonya koson.

Poli ta Aladaari

(Kɔɔsikaw 1.3-6,9-13; Filipikaw 2.9-11)

¹⁵ Ne balemaw, aw lara Matigi Yesu ra cogo min na, ani aw be Ala ta mogo saninmanw kanu cogo min na, o kibaroyaw sera ne ma. ¹⁶ O le koson ne be Ala daari, ka baraka la Ala ye aw ta ko ra wagati bee, ¹⁷ janko nɔɔɔɔtigi Fa Ala, an Matigi Yesu Kirisita ta Ala, o ye hakiritigiya di aw ma, ka a yere yira aw ra, janko aw ye a lon ka ja. ¹⁸ Ne be a daari ko a ye aw hakiri dayele, janko a ka aw wele ka jigiya min di aw ma, aw ye o jigiya sɔɔ, ani Ala ka fenpuman minw mara aw ni lanabaga tow ye, ko a b'a fe ka o di aw ma, aw ye o fenw bonya ni a caya lon. ¹⁹ Ne be Ala daari fana, janko a ka baraka min di an lanabagaw ma ka kapa ni a ta sebayaba ye, aw ye o baraka bonya ni a caya lon.

²⁰ Ala ka o baraka yira an Kisibaga* Yesu le fe; a k'a lakunu ka bo saya ra k'a lasigi sankolo ra a yere kininboroyanfan fe. ²¹ A k'a sigi masaya bee kunna, ani fangatigiya bee, ani sebagainya bee, ani kuntigiya bee; togo o togo be fo dunupa ra yan, ani togo o togo bena fo hali dunupa nata ra, Yesu be o togow bee kunna. ²² Ala ka fen bee bla a senw jukoro, k'a ke lanabagaw ta jenkuru kuntigiba ye. ²³ O jenkuru le ye Kirisita farikolo ye; a ta bonya ka o jenkuru fa, ka dunupa yoro bee fa fan bee ra.

2

*Ka bo saya ra ka don janamanyakura ra
(Kolosikaw 2.12-13; 3.1-3; Tite 3.3-8)*

¹ Fofofolo aw tun sanin lo aw ta terenbariyakow ni aw ta jurumunw koson. ² Aw tun be tagama o terenbariyakow, ani o jurumunw le ra, ka kapa ni nin dunupa ta cogo ye, ani ka kapa ni dunupa fanga ta kuntigiba sago ye; mogo minw be muruti Ala ma, o nin le be baara ke olugu konso. ³ An bee fana tun be o sira le kan fofofolo; an tun be an farisogo diyanyakow le ke; an yere sagonankow, an tun be o le ke, ani ko minw tun be ben an yere ta miiriya ma. An ni mogo tow bee ta cogo tun ye kelen ye; Ala ta dimi tun ka kan ka se an bee ma.

⁴ Nka Ala ta hina ka bon kosebe; a ka an kanu ni kanuyaba ye; ⁵ o koson wagati min na an tun sanin lo an ta terenbariya koson, a ka janamanyakura di an ma Yesu Kirisita ta jenogonya ra. Ala ta neema le baraka ra aw kisira. ⁶ Ala ka an lakunu ka bo saya ra ni Kirisita ye, ka an sigi ni a ye sankolo ra, Yesu Kirisita ta jenogonya ra. ⁷ A ka o pumanya ke an ye Yesu Kirisita baraka le ra, janko wagati nataw ra, mogo ye a ta neema ko lon, o neema min ka bon, ani a ka ca. ⁸ Sabu Ala ta neema le koson aw kisira, o kera lanaya le sababu ra; o ma bo aw yere ra de, Ala le k'a di gbansan. ⁹ A ma ke aw yere ta kewalew koson, janko mogo si kana a yere bonya.

¹⁰ An ye Ala ta danfenw le ye; a ka an dan Yesu Kirisita ta jenogonya ra, janko ale yere Ala konna ka kewalepuman minw laben an ye, an ye ke o kebagaw ye.

*Lanabagaw bee kera kelen ye
(Heburuw 10.19-22)*

¹¹ Ayiwa, aw ye aw hakiri to a ra ko aw tun ye siya were mogo* le ye fofofolo. Yahudiya minw ko, ko olugu kenesigira, olugu tun be aw le jatera kenesigibariw ye, k'a soro o no min be olugu farisogo ra, o ye mogo borono dama le ye. ¹² O wagati ra koni aw yoro tun ka jan Kirisita* ra, aw

ninyɔrɔ tun tɛ ni Izirayelimɔgɔw ye, aw ninyɔrɔ tun tɛ Ala ta layiri ni a ta jɛnɔgɔnyaw ra, jigiya tun tɛ aw fɛ, Ala tun tɛ aw fɛ dunupa kɔnɔ. ¹³ Nka sisan aw minw yɔrɔ tun ka jan Ala ra, aw yɔrɔ surunyara a ra Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya sababu ra, Kirisita jori baraka ra.

¹⁴ Ale le ka hɛra kɛ an ye. Yahudiyaw ni siya wɛrɛ mɔgɔw*, a ka olugu fla kɛ kelen ye. Juguya kogo min tun bɛ an faran ka bɔ ɔgɔn na, a ka o ci. ¹⁵ A ta saya baraka ra, a ka sariya* ta cifɔninw, ani a ta kolatigeninw bɛɛ ban. A ka o siya fla jɛn ka o kɛ siyakura kelen ye a ta jɛnɔgɔnya ra, ka hɛra don o ni ɔgɔn cɛ. ¹⁶ A ka bɛn don o ni Ala cɛ ka o siya fla kɛ i ko farikolo kelen, gbɛngbɛnyiri* saya baraka ra, ka juguya ban pewu o ni ɔgɔn cɛ. ¹⁷ A nana hɛra kibaro diman fɔ aw yɔrɔjanmɔgɔw ye, ka hɛra kibaro diman fɔ yɔrɔsurunmɔgɔw ye. ¹⁸ Sabu Kirisita le sababu ra, ni an kɛra siya min o min ye, an bɛɛ bɛ se ka Fa Ala ta jɛnɔgɔnya sɔrɔ, Nin Saninman* kelen sababu ra.

¹⁹ Ayiwa, o le kosɔn aw tɛ lonanw ye tuun, walama yɔrɔ wɛrɛ mɔgɔw, nka aw ni Ala ta mɔgɔ saninmanw kɛra i ko jamana kelen denw; aw ye Ala ta somɔgɔw le ye. ²⁰ Aw kɛra i n'a fɔ bonba, min jusiginan ye ciradenw* ni ciraw ye; Yesu Kirisita yɛrɛ le ye o bon kabakuru fɔlɔ ye. ²¹ Ale le baraka ra, bon kabakuruw bɛ ɔgɔn mina ka ɲa, ka kɛ Alabatosoba saninman ye, ka kɛ Matigi ta ye. ²² Ayiwa, Yesu ta jɛnɔgɔnya ra, Ala ka aw lɔ ɔgɔn fɛ ka aw kɛ i n'a fɔ bonba, ka aw kɛ Ala sigiyɔrɔ ye, Nin Saninman baraka ra.

3

Kibaro Diman gundo yirara

(Kolɔsikaw 1.24-29; 2.1-3; Piyeri fɔlɔ 1.10-12)

¹ O le kosɔn ne Pɔli, ne kɛra kasoden ye Yesu Kirisita tɔgɔ kosɔn, sabu ne bɛ Kibaro Diman* waajuri kɛra aw siya wɛrɛ mɔgɔw* ye. ² Ala makarira ne ra cogo min na ka ne kɛ Kibaro Diman fɔbaga ye aw ye, sigiya t'a ra, aw yɛrɛ ka o lɔn. ³ Ala yɛrɛ le ka o gundo yira ne ra; ne ka o le dɔɔnin fɔ aw ye ka ban ne ta sɛbɛ kɔnɔ. ⁴ Ni aw ka o karan, Ala ka hakiri min di ne ma ka o gundo faamu Kirisita* ta ko ra, aw yɛrɛ bɛna o ye.

⁵ Mɔgɔ minw tɛmɛna fɔlɔfɔlɔ, Ala tun ma o gundo yira olugu ra, i n'a fɔ a k'a yira cogo min na sisan a ta ciraden saninmanw ni a ta cira saninmanw na Nin Saninman* baraka ra. ⁶ O gundo flɛ nin ye, ko Ala bɛ fɛnɲuman minw mara a ta mɔgɔw ye, Yahudiyaw ni siya wɛrɛ mɔgɔw* bɛɛ bɛna o sɔrɔ ɔgɔn fɛ, ka jɛn ka kɛ i ko farikolo kelen; Ala

ka layiri min ta Kibaro Diman sababu ra, Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya kosɔn, o bɛɛ ninyɔɔɔ bɛ o ra fana.

⁷ Ayiwa, ne kɛra Ala ta baarden ye o Kibaro Diman waajuri le kosɔn, ka kapa ni Ala ta nɛɛma ye; a ka o nɛɛma kɛ ne ye a ta sebgaya baraka ra. ⁸ Ne min ye Ala ta mɔɔɔ saninmanw bɛɛ ra fitini ye, Ala ka o nɛɛma kɛ ne ye, ko ne ye Kibaro Diman lase siya wɛrɛ mɔɔɔw ma, o kibaro diman min ye Yesu Kirisita ta naforo banbari ye; ⁹ a ko ne ye o gundoko yira kɛnɛ kan, janko bɛɛ ye a lɔn. Ala min ka fɛn bɛɛ dan, a tun ka o gundo dogonin to, kabini dunuɔa ma dan fɔlɔ; ¹⁰ janko lanabagaw ta jɛnkuru sababu ra, masayaw ni kuntigiya minw bɛ sankolo yɔɔɔw ra, olugu fana ye a lɔn sisan ko hakiritigiya bɛ Alafɛ fɛn bɛɛ ra, ani ko bɛɛ ra. ¹¹ Ala tun ka o kow latigɛ kabini dunuɔa ma dan fɔlɔ, ka na o kɛ an Matigi Yesu Kirisita baraka ra. ¹² Ale ta jɛnɔɔɔnya le kosɔn, an bɛ se ka madon Ala ra ni jagbɛɛya ye lanaya sababu ra, siranya tɛ kɛ an na.

¹³ Ayiwa, ne balemaw, tɔɔɔ min bɛ ne kan aw kosɔn, o kana aw fari faga; o ye aw ta kunkɔɔtasababu le ye.

Pɔli ta daariri kun ye Kirisita ta kanuya ko ye

¹⁴ O le kosɔn ne bɛ ne kinbiri gban ka Fa Ala daari; ¹⁵ ale le ye danfɛnw bɛɛ Fa ye, dugukolo kan, ani sankolo kɔnɔ. ¹⁶ Ne bɛ a daari ko a ta Nin Saninman* ye baraka don aw jusukun na, ka kapa ni a ta nɔɔɔɔ bonya ye, ¹⁷ ani ko Kirisita* ye sigi aw jusukun na lanaya baraka ra, janko aw ye to kanuya ra, i ko yiri lilinw bɛ don dugukolo ra cogo min na, ani i ko bon bɛ lɔ a jusiginan kan cogo min na; ¹⁸ ni o kɛra, aw ni Ala ta mɔɔɔ saninmanw bɛɛ bɛna Kirisita ta kanuya bonya lɔn, ani a janya, ani a dunya, ani a lɔ; ¹⁹ Kirisita ta kanuya min tɛmɛna adamaden bɛɛ ta lɔnniya kan, aw bɛna se ka o lɔn, k'a to Ala ye aw jusukun fa o kanuya ra, fɔ ka aw wasa.

²⁰ Ayiwa, Ala le bɛ se ka fɛn bɛɛ kɛ an ye ka tɛmɛ an yɛrɛ ta daariri bɛɛ kan, ani an ta miiriya bɛɛ kan pewu, a ta sebgaya sababu ra, o sebgaya min bɛ an kɔnɔ; ²¹ an ye bonya la ale Ala le kan lanabagaw ta jɛnkuru cɛ ma, Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ! Amina.

4

Lanabagaw bɛɛ kɛra farikolo kelen ye

(Kɔlɔsikaw 3.12-14; Rɔmukaw 12.4-8; Korɛntikaw fɔlɔ 12.4-31)

¹ Ayiwa, ne min ye kasoden ye Matigi Yesu tɔɔɔ kosɔn, ne bɛ aw daari ko aw ye jija, janko Ala ka aw wele min kama, aw ye tagama ka kapa ni o ye. ² Aw ye aw yɛrɛ majigi cogo

bɛɛ ra, ka sabari ɲɔɔn ye, ka muɲu. Aw ye ɲɔɔn ta kow sɔnmɪna ni kanuya ye. ³ Nin Saninman* ka aw bɛn ka aw kɛ kelen ye cogo min na, aw ye jija janko o bɛn ye to aw ni ɲɔɔn cɛ, ka hɛra to aw ni ɲɔɔn cɛ.

⁴ Farikolo kelen le bɛ yi, ani Nin Saninman kelen; Ala ka aw wele ka jigi min di aw ma, o fana ye jigi kelen le ye.

⁵ Matigi kelen le bɛ yi, ani lanaya kelen, ani batizeri kelen.

⁶ Ala kelen le bɛ yi, min ye an bɛɛ Fa ye; a bɛ an bɛɛ kunna, a bɛ an bɛɛ fɛ, a bɛ an bɛɛ jusukun na.

⁷ Ala nɛɛmara an ye ka fɛn dɔ di an bɛɛ kelen kelen ma ka kapa ni Kirisita* yɛɛ ta sebgaya le ye. ⁸ O le kosɔn a sebera ko:

«A yɛlɛnna san fɛ,

a tagara ni mɔɔɔ minanin caman ye;

a ka fɛnw di mɔɔɔw ma gbansan.»

⁹ K'a fɔ ko «a yɛlɛnna,» o kɔrɔ le ye di? O kɔrɔ le ye ko a kɔnna le ka jigi ka na fɔ dugu ma, dugukolo kan fɔlɔ. ¹⁰ O ra, min jigira, ale kelen le yɛlɛnna fɔ ka taga tɛmɛ sankolo yɔrɔ bɛɛ kunna, ka dunuɲa yɔrɔw bɛɛ fa ni a ta sebgaya ye.

¹¹ Ale le ka dɔw kɛ ciradenw* ye, ka dɔw kɛ ciraw ye, ka dɔw kɛ Kibaro Diman fɔbagaw ye, ka dɔw kɛ lanabagaw ta jɛnkuru kɔrɔsibagaw ye, ka dɔw kɛ lanabagaw karanbagaw ye. ¹² A ka o bɛɛ kɛ, janko o ye Ala ta mɔɔɔ saninmanw labɛn Ala ta baara kama, k'a to Kirisita farikolo ye baraka sɔrɔ.

¹³ Ni o kɛra, lanaya baraka ra, ani Den min bɔra Ala ra*, o ta lɔnniya baraka ra, an bɛɛ bɛna kɛ kelen ye, ka kɛ mɔɔɔkɔrɔɔbaw ye, ka se Kirisita yɛɛ ta dafacogo hakeya ma.

¹⁴ O cogo ra, an tɛna to denmisɛnya ra tuun, ka to ka fifa ka taga fan bɛɛ ra mɔɔɔlafiribagaw ta karan fɛ; o bɛ i ko fɔɲɔ, o bɛ mɔɔɔw lafiri ni o ta ceguya ye, ka o tugu o yɛɛ kɔ.

¹⁵ Nka ni an bɛ can fɔ ni kanuya ye, an ta lanaya bɛna bonya cogo bɛɛ ra Kirisita ta jɛɲɲɔɔnya ra, ale min ye lanabagaw ta jɛnkuru kuntigi ye. ¹⁶ O jɛnkuru yɔrɔw bɛɛ kelen kelen sirinin lo ɲɔɔn na ka kɛ farikolo kelen ye ale Kirisita le baraka ra. Ni farikolo yɔrɔ bɛɛ kelen kelen bɛ a ta baara kɛ, farikolo bɛɛ lajennin bɛ bonya o cogo le ra kanuya ra.

Lanabagaw ta tagamacogokura

(Kɔlɔsikaw 3.1-16; Galasikaw 5.10-25)

¹⁷ Ayiwa, ne balemaw, sisan ne bɛna min fɔ aw ye k'a gbɛleya Matigi kosɔn, o ye nin ye: aw lanabagaw man kan ka tagama i ko siya wɛɛ mɔɔɔw*; olugu bɛ tagamana ka kapa ni o ta hakirintanya le ye. ¹⁸ O hakiri finnin

lo, Ala be janamanyakura min di, o ka o yere nin bo o ra o ta kolonbariya ni o ta jusukungbeleya koson. ¹⁹ A kera ten, maroya kise kelen te o ra tuun; o ka o yere bla marobariyakow ra, o be kojugu suguya bee ke, o te o yere mina.

²⁰ Ayiwa, Yesu Kirisita ka aw karan min na, o te o ye! ²¹ Sigiya t'a ra, aw ka Yesu ko men, aw ka a ta karan lon, k'a lon ko can lo. ²² O ra, aw tun be tagama cogo min na folofolo, aw ye o cogo dabra pewu; o kokoro nege le be mogow lafiri ka halakiri lase o ma. ²³ O koson aw y'a to aw hakiri ni aw ta miiriya bee ye yelama, ka ke kura ye. ²⁴ Aw ye tagama cogokura ra; o le bennin be ni Ala cogo ye; o ye terenninya ni saninyari ye, ka kana ni can ye.

²⁵ O koson aw ye faninya dabra, aw bee kelen kelen ye can fo jigon ye; sabu an bee sirira jigon na, ka ke jigon farikolo yoro do ye.

²⁶ Ni aw dimina, aw kana a to dimi ye aw bla jurumun na; aw kana a to tere ye ben ka aw diminin to. ²⁷ Aw kana a to Setana ye cogo soro ka aw korobo.

²⁸ Ni do tun ye son ye, o tigi ye sonyari dabra; a ye jija ka baara ke a yere ye, baara min be se ka a nafa, janko ale yere ye se ka desebagato dow dema.

²⁹ Aw kana a to kumakanjugu si ye bo aw da ra. Kuma min be se ka do fara balemaw ta lanaya kan, kuma min be se ka mogo mako ja, ka baraka don aw lamenbagaw ra, aw ye o le fo.

³⁰ Aw kana Ala Nin Saninman* janasisi; ale le ye Ala borono tagamasiyen ye aw kan, ko lon do Ala bena aw kunmabo pewu. ³¹ O le koson aw ye jusumangboya ni dimi ni jusubo ni woyo ni jigonkorofa bee dabra; aw ye juguya suguya bee dabra. ³² Aw ye kopuman ke jigon ye, ka hina jigon na, ka yafa jigon ma, i n'a fo Ala yafara aw ma cogo min na Yesu Kirisita koson.

5

Lanabagaw ka kan ka tagama yeelen na

(Tesalonikikaw folo 4.1-8; Korantikaw folo 6.9-11)

¹ Ayiwa, ne balemaw, aw minw kera Ala den kanuninw ye, aw ka kan ka ke Ala ladebagaw le ye. ² Aw ye tagama kanuya ra i n'a fo Kirisita* yere ka an kanu cogo min na, fo ka a yere di Ala ma an koson, i ko sarakafen, ani saraka fagata min kasa ka di Ala ye.

³ Ayiwa, jatoya, ani ko saninyabari suguya o suguya, ani natabaya, o togo yere kana fo aw ce ra; sabu o

kow te ben Ala ta mogo saninmanw ce ra. ⁴ A daganin te fana ko marobariyakuma ye men aw da ra, walama kumakunntanw, walama naganagakanw; o man ji. Aw ye baraka le la Ala ye. ⁵ Sabu aw ye la a ra ko mogo o mogo be jatoya ke, walama ko saninyabariw, walama natabaya min ni joston be ka kan, o mogow si nin te Ala ni Kirisita ta Masaya* ra.

⁶ Aw kana a to mogo si ye aw lafiri ni kuma gbansan were ye, sabu o ko jogonw le b'a to Ala ta dimi be se Ala kanblabagaw ma. ⁷ O koson aw kana don o mogow ta jen ra fiyewu.

⁸ Fofofolo aw tun be dibi ra, nka sisan aw be yeelen na, Matigi ta jengogonya ra; o le koson aw ye tagama i ko mogo minw be yeelen na. ⁹ Sabu minw be yeelen na, olugu be jumanya ni terenninya ni can sira le tagama.

¹⁰ Ko minw ka di Ala ye, aw ye jija ka o faranfasi k'a lon. ¹¹ Mogow be ko nafantan minw ke dibi ra, aw kana aw sen don o kow ra fiyewu; nka aw ye o kewalew fo kene kan. ¹² Sabu o mogow be ko minw ke dogo ra, o kow fori yere be maroya bla mogo ra. ¹³ O be min kera dogo ra, ni o ka fo kene kan, o ta jogo be yira ka gbeya; sabu ni fen o fen ka yira kene kan ka gbeya ka ban, o be yelema ka ke yeelen ye. ¹⁴ O le koson a fora ko:

«Ele min be sunogora, i kunu!
I kunu ka bo suw ce ra,
Kisibaga* bena yeelen bo i ye.»

¹⁵ Ayiwa, aw ye aw yere korosi ka aw tagamacogo lon. Aw kana ke hakirintanw ye, nka aw ye ke hakiritigiw ye. ¹⁶ Ala be wagati min di aw ma, aw ye o ke ka baarajuman le ke; sabu bi ta terew man ji. ¹⁷ O koson aw kana ke hakirintanw ye; nka Matigi sago ye min ye, aw ye jija ka o lon.

¹⁸ Aw kana doru min ka panamini; o be mogo bla kopagamininw le ra. Nka aw y'a to Nin Saninman* ye aw fa.

¹⁹ Aw ye jogon ladi ni Zaburuw kitabu donkiriw ye, ani Alatandondokiriw; aw ye o donkiriw la ka Matigi tando ni aw jusukun bee ye. ²⁰ Aw ye baraka la Fa Ala ye tuma bee, ani fen bee koson, an Matigi Yesu Kirisita togo ra.

²¹ Aw ye aw yere majigi jogon ye Kirisita* nasiran koson.

Furuce ni a furumuso

(Kolobikaw 3.18-4.1; Piyeri folo 2.18-25; 3.1-7)

²² Ayiwa, musow, aw ye aw yere majigi aw cew ye i ko aw be aw yere majigi Matigi ye cogo min na. ²³ Sabu ce le ye a muso kuntigi ye, i ko Kirisita ye lanabagaw ta jenkuru kuntigi ye cogo min na; lanabagaw kera i ko Kirisita

farikolo, ale kera o Kisibaga* ye. ²⁴ O koson lanabagaw majiginin lo Kirisita ye cogo min na, musow fana ka kan ka o yere majigi o cew ye o cogo ra, fen bee ra.

²⁵ Ayiwa, aw cew, aw ye aw musow kanu i ko Kirisita ka lanabagaw ta jenkuru kanu cogo min na, fo ka a yere di ka sa a koson, ²⁶ janko k'a ko k'a gbe ni ji ye, Kibaro Diman* kuma baraka ra, k'a saninya. ²⁷ A ka o ke, janko o jenkuru ncoroman ye lo ale yere na fe, nogo si kana ke a ra, walama juguyoro, walama fen benbari, nka a saninyanin ni a jarakibari ye soro.

²⁸ Ayiwa, cew fana ka kan ka o musow kanu o cogo le ra, i ko o yere farikolo. Mogo min be a muso kanu, o tigi be a yere le kanu. ²⁹ Sabu mogo si te a yere farisogo koninya. Mogo be a farisogo baro, ka a janto a ra, i ko Kirisita ka a ke lanabagaw ta jenkuru ye cogo min na, ³⁰ sabu an bee kelen kelen be Kirisita farikolo yoro do le ye. ³¹ O koson a sebera ko: «Ce bena bo a face ni a bamuso koro ka noro a muso ra; o fla be jen ka ke mogo kelen ye.» ³² Nin kuma ye gundoba le ye; ne be o fora ka Kirisita ni lanabagaw ta jenkuru ta jengonyanya le yira.

³³ A koro le ye fana ko aw cew bee kelen kelen ka kan ka aw ta muso kanu i ko aw yere, ko muso fana ka kan ka a ce bonya.

6

Denw ni o worobagaw

¹ Ayiwa, denmisenw, aw fana ye aw worobagaw kan mina ka kapa ni Matigi ta kuma ye; o le bennin be. ² A sebera ko: «I fa ni i ba bonya.» Ala ta sariya* ra, min fora ka layiri fara a kan, nin le kera o folo ye. ³ A layiri ye ko «janko i ye hera soro, ani ka sijan soro dugukolo kan.»

⁴ Ayiwa, aw faw, aw kana aw ta denw lamuruti; aw ye o lamo ka na, ka o koro, ka o ladi ka kapa ni Matigi ta kuma ye.

Baaradenw ni o kuntigiw

⁵ Aw baaradenw, minw ye aw kuntigiw ye dugukolo kan yan, aw ye olugu kan mina, ka baara ke o ye ni nasiran ni bonya ye, ani jusukungbenin ye, k'a ke i n'a fo aw b'a kera Kirisita* yere le ye. ⁶ Aw kana baara ke o na koro k'a ke i n'a fo aw b'a fe ka aw yere ko diya o ye doron; aw ye baara ke ni aw jusukun bee ye ka kapa ni Ala sago ye, i ko Kirisita ta baaradenw. ⁷ Aw ye baara ke ni aw jusukun bee ye, i n'a fo aw b'a kera Matigi le ye; aw kana a ke i n'a fo aw b'a

kera mɔgɔw le ye. ⁸ Aw k'a lɔn ko ni i kera mɔgɔ o mɔgɔ ye, jɔn o, hɔrɔn o, bɛɛ kelen kelen bena a ta sara sɔrɔ Matigi fɛ, ka kapa ni a ta kojuman ye.

⁹ Aw kuntigiw, aw fana ye aw ta baaradenw minako ja; aw kana fariya o ma, sabu aw k'a lɔn ko aw ni olugu bɛɛ ta Kuntigi bɛ sankolo ra; ale tɛ mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra.

Lanabaga ta kerekeminanw

¹⁰ Ayiwa, kuma laban ye ko aw ye baraka don aw yɛɛ ra, an Matigi sababu ra, a ta baraka banbari sababu ra. ¹¹ O ra, Ala bɛ kerekeminan minw di, aw ye o bɛɛ don aw yɛɛ ra, janko aw ye se ka lɔ ka Setana ni a ta nanbarakow kɛɛ. ¹² Sabu an tɛ siyen tara ni adamadenw ye; an bɛ siyen tara ni Setana ta masayaw le ye, ani a ta sebayaw, ani a ta fangatigiya minw bɛ baara kɛ dibi ra dugukolo kan, ani a ta jina minw sigira dunuja kunna kojugu kama.

¹³ O le kosɔn, Ala bɛ kerekeminan minw di aw ma, aw ye o bɛɛ ta, janko aw ye se ka se sɔrɔ Setana kan wagatigbelenw na; aw ye a kɛɛ ka se fɔ a laban ma, o kɔ, aw lɔnin belɛn ye to aw nɔ ra.

¹⁴ Aw ye aw yɛɛ labɛn ka a kɔnɔ: aw ye can kɛ aw ta kurusijara ye, terenninya ye kɛ aw ta nɛgɛderege ye, ¹⁵ Kibaro Diman* min bɛ jususuma di, o waajuri ko ye kɛ aw jusu ra tuma bɛɛ; o ye kɛ aw sennasanbara ye. ¹⁶ Lanaya ye kɛ aw ta nɛgɛbennan ye wagati bɛɛ; aw bɛ Setana ta biɲɛ tasumamanw bɛɛ kɔnɔ ka o faga ni o le ye. ¹⁷ Aw ye Ala ta kisiri ko kɛ aw ta nɛgɛfugula ye, ka o biri aw kun na. Aw ye Nin Saninman* ta kerekemuru ta, min ye Ala ta Kuma ye.

¹⁸ Aw ye Ala daari Nin Saninman baraka ra tuma bɛɛ; aw ye daaririw, ani daaririgbelen suguya bɛɛ kɛ. Aw kɔni ye jija o ra yɛɛ le; aw kana o dabla. Aw ye Ala daari Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ ye. ¹⁹ Aw ye Ala daari ne ye fana, janko ni ne ka ne da yɛɛ, Ala ye a ta kuma don ne da ra ka Kibaro Diman gundo yira mɔgɔw ra, siranya kana kɛ ne ra. ²⁰ Ne ye o Kibaro Diman ta lasigiden le ye; o kosɔn o ka nɛgɛjɔrɔkɔ don ne ra. Aw ye Ala daari ne ye, janko ne ye Kibaro Diman fɔ a fɔcogo ra, siranya kana kɛ ne ra.

Pɔli ta fori

²¹ Ayiwa, an balemace kanunin Tisiki, min ye Matigi ta baaradenɲuman ye, ale bena nin kow bɛɛ ɲafɔ aw ye, janko min bɛ ne fɛ, ani ne bɛ min kera, aw ye o lɔn. ²² Ne k'a lawuri a kama k'a ci aw fɛ, janko kibaroya minw bɛ an fɛ yan, aw ye o lɔn, ani aw hakiri fana ye sigi.

²³ An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye hɛra ni kanuya di balemaw bɛɛ ma, ani lanaya. ²⁴ Mɔgɔ minw bɛɛ bɛ

an Matigi Yesu Kirisita kanu ni kanuya banbari ye, Ala ye
nεεma olugu bεε ye.

² An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

*Poli be Ala daari Filipikaw ye
(Kolosikaw 1.3-11)*

³ Ni ne ka miiri aw ta ko ra tuma o tuma, ne be Ala fo ka baraka la a ye. ⁴ Ni ne be Ala daari aw ye tuma o tuma, ne be o ke ni jagari le ye. ⁵ Sabu aw kera ne demebagaw ye Kibaro Diman* waajuri baara ra, kabini a lon folo ra fo ka na se sisan ma. ⁶ Ne lara a ra ko Ala min ka o naninyanuman don aw kono ka nin baaranuman ke, ale le bena aw deme ka o baara ke ka ja, fo ka taga a laban Yesu Kirisita nalon na. ⁷ A bennin lo ko ne ye miiri ten aw ta ko ra, sabu aw ko ka gbelen ne ma kosebe. Ala ka neema min ke ne ye, aw bee ka aw ninyoro ta o ra; aw ka o ke wagati min ne be kasobon na negejoroko ra, ani wagati min ne be mogow waaju ka Kibaro Diman can yira o ra. ⁸ Ala yere le ye ne seere ye ko ne be aw bee kanu kosebe, i n'a fo Yesu Kirisita be an kanu cogo min na.

⁹ Ne be Ala daari min na, o ye ko do ye to ka fara aw ta kanuya kan, lonniya ra, ani hakiritigiya ra, ¹⁰ janko aw ye kopuman ni kojugu lon ka bo jogon na, ka ke mogow jusukun gbeninw ye, ani mogow jarakibariw ye Kirisita* nalon na. ¹¹ Aw ta koketaw bee ye ke ka kapa ni terenninya ye, Yesu Kirisita baraka ra, ka bonya ni tandori la Ala kan.

Nanamanya be soro Kirisita le fe

¹² Ne balemaw, ne b'a fe aw y'a lon ko toro min sera ne ma, ko o kera sababu ye ka Kibaro Diman* lataga ja le. ¹³ Sabu masaceba ta bonba kono, ani yoro tow bee ra yan, bee k'a lon ko ne sirira ni negejoroko ye ka bla kaso ra Kirisita* togow le koson. ¹⁴ Ne ta kesorabla koson, an balema lanabaga caman ka o jigi la Matigi kan, ka do fara o ta jagbeleya kan; o be Ala ta Kuma fo mogow ye, hali o te siran.

¹⁵ Dow koni be Kirisita ta ko waajuri kera nangboya ni celiya le koson; nka dow fana b'a kera ni naninyanuman ye. ¹⁶ Olugu be o baara ke ni kanuya ye, sabu o k'a lon ko Ala le ka ne sigi, janko ne ye Kibaro Diman can yira mogow ra.

¹⁷ Nka tow koni, olugu be Kirisita ko waajuri kera k'a soro ne ta baara nangboya be o ra. Naninyajugu le be o kono; o b'a miiri ko ni o be o ke, o bena do fara ne ta toro kan ka ne to negejoroko ra kaso ra yan.

¹⁸ Nka o si te ne ja na foyi ye. Ni naninyajugu le ka ke o kono o, walama naninyanuman o, ni a kera cogo o cogo, ni Kirisita ko waajuri koni be kera ka ban, o be ne jagari,

walama ka aw yere bonya gbansan; nka aw ye aw yere majigi ka tow fisaya ni aw yere ye. ⁴ Sani aw ye aw yere doron ta nafa jate, min be se ka tow nafa, aw bee kelen kelen ye o le jate. ⁵ Miiriya min tun be Yesu Kirisita fe, aw y'a to o miiriya kelen ye ke aw fana fe:

⁶ «Ale ni Ala cogo bee tun ka kan.

Nka a ma o ko ta ka noro a ra,
ko a be a yere kana ni Ala ye jagboya ra.

⁷ Nka a ka o bee to yi,
ka a yere ke i ko jon,
ka a yere ke i ko mogow tow.
A ka a yere ke mogow tow cogo ra.

⁸ A k'a yere majigi,
ka Ala kan mina,
ka son hali saya ma,
gbengbenyiri* ta saya yere.

⁹ O koson Ala ka a korota k'a sigi fen bee kunna,
ka togow di a ma,

togow min ka bon ni togow bee ye,
¹⁰ janko ni Yesu togow fora,
danfen o danfen be sankolo ra,
ani dugukolo kan, ani dugukolo jukoro,
o bee ye o kinbiri gban k'a bato.

¹¹ Mogow bee y'a lon ka a fo o da ra ko
Yesu Kirisita ye Matigi ye,
ka noro la Fa Ala togow kan.»

Lanabagaw tagamacogo

¹² Ayiwa, ne balema kanuninw, i n'a fo aw ka ne kan mina tuma bee, o ra, Ala ka aw kisi min kama, aw ye jija k'a to aw ta tagamacogo ye ben ni o ye, ka siran Ala ja, ka a bonya; a kana ke doron wagati min na ni ne be aw ce ra, nka hali ni ne te ni aw ye. ¹³ Sabu Ala yere le be a ta baraka don aw kon, k'a to aw ye son, ani k'a to aw ye se ka a sago ke, ka kana ni a yere ta latigeri ye kanuya ra.

¹⁴ Aw ye fen bee ke, a kana ke ni kumamisen ye, walama sosori, ¹⁵ janko aw ye ke mogow jarakibariw ye, ani mogow jusukun gbeninw; aw ye ke Ala denw ye, jarakiyoro te minw na bi mogow nanbaratow ni a mogowjuguw ce ra; aw ye ke yeelen ye o mogow ce ra dununa kon ka manamana i ko lolow. ¹⁶ Kibarō Diman* min be panamanya di, aw ye o fo o ye; ni o kera, aw le bena ke ne kunkorotasababu ye Yesu Kirisita nalon na, k'a yira ko ne ta sege ni ne ta baara ma ke gbansan ye.

¹⁷ Nka hali ni o bena ne faga ka ne ke i ko saraka, ka o fara aw ta lanaya kan, ne be jagari o ra le; ne be jagari ni

aw bæe ye. ¹⁸ Aw fana ka kan ka jagari o ra, ka jagari ni ne ye.

*Timote ni Epafroditi ta baara
(Tesalonikikaw fɔɔ 3.1-11)*

¹⁹ Ni Matigi Yesu ka sɔn k'a latige, yan ni dɔɔnin ne bena Timote ci aw fɛ yi, janko a ye taga aw fɛko lɔn ka na o kibaroya fɔ ne ye, ka ne hakiri sigi. ²⁰ Sabu mɔgɔ wɛrɛ tɛ ne fɛ yan min ni ne ta miiriyaw ye kelen ye, ani aw ta ko hami bɛ min na can ra. ²¹ Tɔw bæe bɛ hamina o yɛrɛ ta nafa le ra; o tɛ hami Yesu Kirisita ta ko ra. ²² Nka aw yɛrɛ k'a lɔn ko Timote k'a yira ko ale ye baaradenɔuman ye; a ka a yɛrɛ di Kibaro Diman* baara ma, ka baara kɛ ni ne ye i ko den ni a fa. ²³ O kosɔn ne ta ko bɛna bla boro min kan, ni ne ka o lɔn dɔɔn, ne bɛna Timote ci aw fɛ yi. ²⁴ Ne lanin bɛ Matigi ta ɔumanya ra, ko a tɛna mɛɛn, ne yɛrɛ bɛna taga aw fɛ yi.

²⁵ Sani o cɛ, ne k'a miiri ko ne ka kan ka Epafroditi ci ka taga aw fɛ yi. Ale ye ne balema le ye, ani ne baarakeɔgɔn. A ka a ta fanga fara ne ta kan ka Kibaro Diman baara kɛ; ne mako tun bɛ fɛn minw na, aw ka ale le ci ka na o di ne ma.

²⁶ Aw lɔgɔ tun b'a ra kosɛbɛ; nka a fɔra a ye minkɛ ko aw ka a ta bana ko mɛn, o ka a jusu tɔɔrɔ kosɛbɛ. ²⁷ Can lo a kɔni tun banara yɛrɛ le fɔ a bɛ ɔini ka sa. Nka Ala hinara a ra; a ma hina ale kelen na, a hinara ne yɛrɛ fana ra, ni o tɛ, ne ta ɔanasisi tun bɛna bonya ka tɛmɛ. ²⁸ O kosɔn ne teliyara k'a ci aw fɛ, janko aw ye a ye ka ninsɔndiya, ani ne yɛrɛ ta ɔanasisi ye nɔgɔya. ²⁹ Ni a sera yi, aw y'a kunben ni jagari ye Matigi tɔgɔ kosɔn; aw ka kan ka o mɔgɔ ɔɔgɔnw le bonya. ³⁰ A tun bɛ ɔini ka sa Kirisita* ta baara le kosɔn. Ni aw tun bɛ ne kɔrɔ yan, aw tun bɛna baara min kɛ ne ye, a ka a yɛrɛ bla o le ra aw nɔ ra fɔ a nin tun bɛ ɔini ka to a ra.

3

*Terenninya bɛ sɔrɔ Kirisita le fɛ
(Galasikaw 5.1-6; Rɔmukaw 6.3-13; Korɛntikaw fɔɔ 9.24-27; Piyɛri flanan 1.5-11)*

¹ Ayiwa, sisan, ne balemaw, aw ye jagari Matigi ta jɛnɔgɔnya ra. Ne ka ko minw sɛbɛ aw ye ka ban, ka kosɛgi o kuma kelenw kan tuun, o man gbɛlen ne ma; o le fana bɛ aw bla sirapuman kan.

² Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi baarajugukɛbagaw ra; o ka jugu i ko wuruw, o ta kɛnɛsigiri ye gbansan le ye. ³ Anw le ka kɛnɛsigiri yɛrɛ sɔrɔ, anw minw bɛ Ala bato Nin Saninman*

baraka ra, ka an ta bonya sɔɔ Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra; an tɛ an jigi la an yɛrɛ ta kɛwalew kan.

⁴ Ni o tɛ, ne yɛrɛ tun bɛ se k'a fɔ ko ne bɛ ne jigi la ne yɛrɛ ta kɛwalew kan. Jɔn le bɛ se k'a fɔ ko a bɛ a jigi la a ta kɛwalew kan ka tɛmɛ ne kan? ⁵ Ne kɛnɛsigira ne woronin tere seeginan. Ne ye Izirayɛliden le ye, ne bɔra Boniyaminu ta gba ra; ne ye Heburu yɛrɛworo le ye. Ne tun ye sariya* siratagamabagaba le ye, Farisiw* ta diina ra. ⁶ Ni i ko jusu, o sariya ko kɛra ne jusu ra fɔ ne bɛ yaala ka lanabagaw tɔɔɔ; ni i ko sariya sira tagama, mɔɔɔ si tun tɛ se ka ne jaraki o ra. ⁷ Nka ne tun bɛ nafa sɔɔ o ko minw na, sisan ne bɛ o jate fɛngbansanw le ye Yesu Kirisita kosɔn. ⁸ Ne yɛrɛ bɛ fɛn bɛɛ le jate fɛngbansan ye ne Matigi Yesu Kirisita lonniya kosɔn, o lonniya min jɔɔɔn tɛ. Ale le kosɔn ne sɔnna ka ne boro bɔ o kow bɛɛ ra, ka o bɛɛ jate i ko namapama, janko ne ye Kirisita* sɔɔ, ⁹ ani ka to a ta jɛnɔɔɔnya ra. Ne tɛ o sɔɔ ne yɛrɛ ta terenninya sababu ra, sariya sira tagama kosɔn. Terenninya min bɛ sɔɔ lanaya baraka ra Kirisita ra, ne b'a sɔɔ o le sababu ra; o terenninya bɛ sɔɔ Ala fɛ lanaya sababu ra.

¹⁰ Ne b'a fɛ ka Kirisita yɛrɛ le lon, ani se bagaya min ka a lakunu ka bɔ saya ra, ani ka ne ninyɔɔ ta a ta tɔɔɔw ra, ka kɛ i ko ale yɛrɛ, hali saya ra, ¹¹ janko ni a kɛra cogo o cogo, ne fana ye na kunu ka bɔ saya ra.

Lanaya ta bori

¹² A tɛ i ko ne sera ne ta bori dan na ka a baraji sɔɔ ka ban dɛ, walama ko ne ta ko bɛɛ jana ka ban le; o tɛ. Nka ne bɛ jija ne ta bori ra, janko ne ye a baraji sɔɔ, sabu Kirisita* ka ne mina ka kɛ a yɛrɛ ta ye ka ban. ¹³ Ne balemaw, ne tɛ a miirira ko ne sera ne ta bori dan ma ka a baraji sɔɔ ka ban dɛ! Nka ko kelen le bɛ ne kɔnɔ; ne bɛ ne ta miiriya bɔ ne ta kɛwalekɔɔw kan; min bɛ ne ja fɛ, ne bɛ jija ka o le jini. ¹⁴ O kosɔn ne bɛ bori ka ne pasin ne ta bori dan ma, janko Ala ka an wele baraji min kosɔn Yesu Kirisita sababu ra, ne ye o sɔɔ sankolo ra.

¹⁵ Ayiwa, an minw bɛɛ kɛra mɔɔkɔɔɔbaw ye lanaya ra, o le ka kan ka kɛ an bɛɛ ta miiriya ye. Nka ni miiriya wɛrɛ bɛ aw fɛ nin ko ra, Ala yɛrɛ bɛna can yira aw ra. ¹⁶ Nka, ni a kɛra cogo o cogo, an tagamana cogo min na fɔ ka na se bi ma, an ye taga ja o sira kelen kan.

¹⁷ Ne balemaw, aw ye kɛ ne ladegibagaw ye. Aw ka tagamacogo min sɔɔ anw na, minw bɛ tagama ka kapa ni o cogo ye, aw ye olugu fɛ ka o ladegi.

¹⁸ Sabu mɔɔɔ caman bɛ yi, olugu ka o yɛrɛ kɛ Kirisita ta gbɛngbenyiri juguw le ye; ne ka o fɔ aw ye sɔɔɔ caman,

nka hali bi ne kasito b'a fɔra aw ye tuun. ¹⁹ O mɔgɔw laban ye halakiri le ye; olugu kɔnɔbara le ye o ta ala ye. Ko minw tun ka kan ka maroya bla o ra, o bɛ o le kɛ o ta yerɛbonya kun ye; o ta hami bɛɛ bɛ dunupa ta kow le kan.

²⁰ Nka anw kɔni, an ta sigiyɔɔ bɛ Ala le fɛ sankolo ra; an fana bɛ an Kisibaga* Matigi Yesu Kirisita makɔnɔna k'a bɔ yi le. ²¹ A bɛna an farikolo bɔ barakantanya ra k'a yelema k'a kɛ farikolokura nɔɔrɔman ye i ko ale yerɛ ta; o sebagaya b'a fɛ, ka fɛn bɛɛ majigi ka bla a yerɛ ta sebagaya kɔɔ.

4

Pɔli ta ladirikanw

(Filipikaw 2.1-3; Rɔmukaw 16.1-4)

¹ Ayiwa, ne balema kanuninw, aw lɔgɔ bɛ ne ra kɔsɛbɛ. Aw le ye ne ta jagari kun ye, ani ne ta masafugula. Ne balema kanuninw, aw ye jija ka to Matigi ta jɛnɔgɔnya ra.

² Minw ye ne balemamuso fla Evodi ni Sentisi ta ko ye, ne bɛ o daari ko o ye bɛn kelen ma Matigi ta jɛnɔgɔnya ra.

³ Ele fana, ne baarakeɔgɔn kankelentigi, ne bɛ i daari ko i ye o dɛmɛ, janko o ye bɛn kelen ma; sabu olugu le ka kɛrɛ kɛ ne kɛrɛ fɛ ka ne dɛmɛ Kibaro Diman* baara ra, olugu ni Kileman, ani ne baarakeɔgɔn tɔw, olugu minw tɔgɔw sɛbɛnin lo janamanya kitabu kɔnɔ.

⁴ Aw ye jagari Matigi ta jɛnɔgɔnya ra; ne bɛ kɔsegi a kan: aw ye jagari!

⁵ Aw y'a to mɔgɔw bɛɛ ye aw lɔn ni sabari le ye, sabu Matigi natuma surunyara. ⁶ Aw kana hami foyi ra; nka ni aw mako bɛ fɛn o fɛn na, aw ye o daari Ala fɛ; aw y'a daari, k'a ko gbɛleya, ka baraka la Ala ye fana. ⁷ Ni o kera, Ala ta jususuma min ka bon ka tɛmɛ adamadenw bɛɛ ta faamuri kan, o jususuma bɛna kɛ sababu ye k'a to aw jusukun ni aw ta miiriyaw ye to Yesu Kirisita kan.

⁸ Ayiwa, sisan, ne balemaw, fɛn o fɛn ye can ye, bonya bɛ fɛn o fɛn na, fɛn o fɛn terennin lo, kojugu tɛ fɛn o fɛn na, fɛn o fɛn ka di Ala ye, fɛn o fɛn bennin lo, fɛn o fɛn ka ɲi, mɔgɔ bɛ se ka mɔgɔ tando fɛn o fɛn na, o fɛnw miiriya le ye kɛ aw jusukun na. ⁹ Ne ka aw karan min na, ani aw ka min sɔɔ ne fɛ, ani aw ka min mɛn ne fɛ, ani aw ka kɛwale minw ye ne ra, aw ye o le kɛ. Ni o kera, hera tigi Ala bɛna kɛ ni aw ye.

Pɔli ka Filipikaw fo

(Kɔrɛntikaw flanan 9.6-15)

¹⁰ Ne pagarira kɔsɛbɛ Matigi ta jɛnɔgɔnya ra, sabu aw k'a yira tuun ko ne ta ko bɛ aw jusukun na. O miiriya tun bɛ aw kɔnɔ kakɔɔ, nka aw tun ma a kɛcogo le sɔɔ fɔlɔ.

¹¹ Ne tɛ o fɔra ka ne ta fɛntanya yira aw ra dɛ! Sabu ni ne ta sɔrɔta ka kɛ fɛn o fɛn ye, o bɛ ne wasa; ne ka ne yɛrɛ degi o le ra. ¹² Ka janamanya fagantanya ra, ne bɛ se o ra; ka janamanya fɛntigiya ra, ne bɛ se o ra fana. Ne tɛmɛna yɔrɔ o yɔrɔ, ni a gbɛleyara cogo o cogo, ka domuni sɔrɔ ka fa, walama ka to kɔngɔ ra, ne derira o ra; fɛntigiya ni fagantanya, ne derira o ra. ¹³ Ne bɛ se ka fɛn bɛɛ kɛ Kirisita* baraka ra; ale le bɛ baraka don ne ra. ¹⁴ O bɛɛ n'a ta, aw ka ne dɛmɛ ne ta tɔrɔ ra minke, o jana.

¹⁵ Ne balema Filipikaw, aw yɛrɛ k'a lɔn ko kabini ne ka Kibaro Diman* waajuri damina ne bɔwagati ra Masedoni, ni aw ta jɛnkuru tɛ, jɛnkuru si ma kɛ ne jɛnɔgɔn ye ka ne ta baara nafa sɔrɔ, ani ka ne dɛmɛ ni o borofɛn ye. ¹⁶ Aw dɔrɔn le ka o kɛ; sabu hali tuma min ne tun bɛ Tesaloniki, aw ka bonya ci ne ma fɔ sɔnaga fla, ka ne mako ja. ¹⁷ A tɛ i ko ne bɛ bonya le jinina; ne bɛ min fɛ, o ye ko aw ta kɛwaleɔnumanw le ye caya, ka o kɛ aw ta baraji ye.

¹⁸ Aw ka fɛn o fɛn ci ne ma, ne ka o bɛɛ sɔrɔ. Epafroditi nana o di ne ma, ne kɛra fɛntigi ye, ne wasara. O kɛra i ko saraka kasadiman; Ala bɛ o saraka ɔgɔn le mina, o ka di a ye fana. ¹⁹ Ne ta Ala bɛna aw mako bɛɛ ja, ka kapa ni a ta fɛntigiya ni a ta bonya ye, Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. ²⁰ Bonya ye la an Fa Ala kan wagati bɛɛ. Amina.

Fori laban

²¹ Aw ye Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ fo Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. Balema minw bɛ ni ne ye yan, olugu bɛ aw fo fana. ²² Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ bɛ aw fo; minw bɛ baara kɛ masaceba Sezari ta so kɔnɔ, olugu kɔni bɛ aw fora kɔsɛbɛ.

²³ Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw bɛɛ ye.

**Poli ka letere min ci
KOLOSIKAW
ma
Kitabu faamucogo**

Yesu ta ciraden Poli ka nin letere sebe k'a to kaso ra Romu (Kewalew 28.16). A be i n'a fo nin letere ni Efesikaw ta letere sebera wagati kelen na. An b'a ye ko o kitabu fla bora jogon fe fana. Kolosi tun ye Azi terebenyanfan dugu do ye.

Poli baarakenjogon min tun ye Tisiki ye, ale le tagara ni nin letere fla bee ye. Poli tun ka Kibaro Diman* fo Efesi wagati min na, Epafirasi tun sonna Matigi Yesu ma o wagati le ra. Ale le nana ke sababu ye k'a to Kibaro Diman sera Kolosi dugu konon (1.7; 4.12). Kolosi ta lanabagaw ta ko tun ka bon Epafirasi ma kosebe. O koson a tun tagara Poli fe fo Romu.

Poli ka nin letere sebe o wagati le ra, k'a di a ma, ko a ye taga a di Kolosi lanabagaw ma, janko mogon minw tun be o lafirira ni karan werew ye, karan min ni Kibaro Diman te kelen ye, o ye o yere mabo o mogow ra. O waajurikebagaw tun be mogow karan sariya ta kow ni landaw le ra. Poli k'a yira ko ka o kow sira tagama, o be na ni yerebonya le ye; a te se ka mogon kisi (2.23). Yesu ta saya le be mogon kisi ka bo jurumun na (1.20).

Poli b'a yira fana ko lanabagaw kera farikolo kelen ye; o ka kan ka kanuya sira le tagama (3.14-15).

Nin kitabu be Kirisita ta Alaya ni a ta bonya yira an na; Ala ka ale le sigi fen bee konna, sankolo konon, ani dugukolo kan. An be Ala ta cogo bee ye Yesu Kirisita le ra (1.15).

Kitabu konokow

Poli be Ala daari Kolosikaw ye (1.3-14)

Yesu Kirisita ta bonya ni a ta naron (1.15-23)

Poli ka siyen min ta lanabagaw koson (1.24-2.5)

Lanabagaw ka kan ka o yere korosi mogolafiribagaw ra (2.6-23)

Lanabaga ta tagamacogokura (3.1-4.6)

Poli ta forikan (4.7-18)

Poli ta fori

(Efesikaw 1.15-19; Filipikaw 1.3-6; Tesalonikikaw folo 1.2-4)

¹ Ne Poli, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden* ye ka kapa ni Ala sago ye, ne ni an balemace Timote, ² anw be nin sebe ci Ala ta mogon saninmanw ma, minw ye an balema kankelentigiw ye Kolosi. An Fa Ala ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Poli ta barakalari

³ Ni an be Ala daari aw ye, an be baraka la a ye tuma bee, ale min ye an Matigi Yesu Kirisita Fa ye; ⁴ sabu lanaya min be aw fe Yesu Kirisita ra, ani aw be Ala ta mogo saninmanw bee kanu cogo min na, an ka o kibaroya men. ⁵ Aw be o ke, sabu jigiya be aw fe sankolo ra. Kibaro Diman* min be can yira, aw konna ka o kuma min men, o le sababu ra, aw ka o jigiya soro. ⁶ O Kibaro Diman sera aw ma; a be tagara ja dununa yoro bee ra, i ko yiri min be den, ka bonya, i n'a fo a kera aw fe cogo min na, kabini lon min na aw ka Ala ta neema ko men k'a faamu ka kaja ni can sira ye.

⁷ An baarakejogon kanunin Epafirasi, ale le ka aw karan o kow ra. Kirisita* ta baaraden kankelentigi lo; a be o baara ra aw le ye. ⁸ Nin Saninman* ka kanuya min don aw jusu ra, ale le nana o lakari an ye yan.

⁹ Ayiwa, o le koson, kabini an fana ka o men, an tora Aladaari ra aw ye tuma bee, janko fen o fen ye Ala sago ye, aw ye o lon ka ja, ka hakiritigiya ni faamuri soro Nin Saninman fe. ¹⁰ Ni o kera, aw tagamacogo bena Matigi wasa; aw ta koketaw bee bena diya a ye fana; aw bena se ka Ala sago ke ka kewalejuman suguya bee ke, ka aw baraka bonya Ala lonniya ra. ¹¹ Ala ye baraka don aw ra wagati bee ni a yere ta sebgaya noroman ye, janko aw ye jija lanaya ra ka fen bee mupu.

¹² Aw ye baraka la Fa Ala ye, ka jagari, sabu a be fen minw di a ta mogo saninmanw ma, a ka se di aw ma k'a to aw ye aw ninyoro soro o ra, ka to a ta masaya yeelen na. ¹³ Den kanunin min bora Ala ra*, Ala ka an bo Setana ta dibi fanga koro ka an don o ta masaya ra. ¹⁴ Ale le sababu ra Ala ka an kunmabo, ka an ta jurumun yafa.

Kirisita be fen bee kunna

¹⁵ Mogo te se ka Ala ye, nka a be cogo min na, an be o ye Yesu Kirisita le ra; ale tun be yi, k'a soro fen si ma dan folo. ¹⁶ Sabu fen bee danna ale le sababu ra sankolo kono, ani dugukolo kan: fenyetaw ni fenyebariw, masayaw ni sebgayaw, fangatigiya ni kuntigiya; a bee danna ale le sababu ra, a bee danna ale le koson. ¹⁷ Ale le ye fen bee ra folo ye; ale le baraka ra fen bee be a no ra. ¹⁸ lanabagaw ta jenkuru* ye a farikolo ye, ale ye o farikolo kunkolo ye. Ale le ye damina ye, ale folo le kununa ka bo saya ra, janko ka ke fen bee kuntigi ye. ¹⁹ Sabu a diyara Ala ye ko Alaya dafanin bee ye soro Yesu ra. ²⁰ Yesu sababu ra, Ala be ben don ale ni danfenw ce, dugukolo kan, ani sankolo ra, ka hera ke o ye Yesu jori ni a ta gbengbenyiri sababu ra.

²¹ Ayiwa, fɔɔfɔɔ aw yɔɔ tun ka jan Ala ra; aw tun ye a juguw ye aw ta miiriyajuguw ani aw ta kewalejuguw kosɔn. ²² Nka sisan Yesu saya baraka ra, Ala ka ben don ale ni aw ce, janko aw saninyanin ye se ka lo Ala na kɔɔ, no kana ke aw ra, jarkiyɔɔ kana ke aw ra. ²³ Nka aw lonin ka kan ka to lanaya ra, foyi kana aw bo aw loyɔɔ ra; aw ka jigiya min sɔɔ Kibaro Diman lamenni fe, foyi kana aw mabo o jigiya ra. O Kibaro Diman min waajuri be kera mɔgɔw bee ye dunuɔa kɔɔ, Ala ka ne Poli fana ke a ta baaraden ye o Kibaro Diman waajuri le kama.

Poli ta baara

(Efesikaw 3.1-13; Korantikaw fɔɔ 2.7-13)

²⁴ Ayiwa, sisan ne be tɔɔɔ min na aw kosɔn, ne be pagari o ra; sabu min ka Kirisita* ta tɔɔɔw jen, ne farisogo ta tɔɔɔ be o le farara a kan, ka tɔɔɔ lanabagaw ta jenkuru ye, min ye a farikolo ye. ²⁵ Ala ka ne ke o jenkuru ta baaraden le ye, ko ne ye baara ke aw ye ka Ala ta Kuma gbeya ka a fo aw ye. ²⁶ O gundo le tun dogonin be tuma bee, wagati bee ta mɔgɔw ma; nka sisan a yirara Ala ta mɔgɔ saninmanw na. ²⁷ Nafaba ni bonya min be o gundo ra siya were mɔgɔw ta fan fe, Ala tun b'a fe lanabagaw ye o lon; o gundo fe nin: ni Kirisita be aw kɔɔ, jigiya be aw fe ko aw bena don Ala ta tɔɔɔ ra.

²⁸ An be ale ta ko waajuri le kera, ka mɔgɔw bee ladi, ka o karan ni Ala ta hakiritigiya ye, janko mɔgɔw bee baraka ye bonya lanaya ra Kirisita ta jenɔgɔnya ra. ²⁹ O le kosɔn ne be baara kera; Kirisita be baraka min di ne ma, o baraka le be sebagaya di ne ma, ne be siyen ta ni o le ye.

2

Poli be kere min ke lanabagaw kosɔn

¹ Ne balemaw, ne b'a fe ko aw y'a lon ko ne be kereba le kera aw kosɔn, ani Lawodisekaw kosɔn, ani minw bee na ma la ne kan fɔɔ. ² Ne be o bee kera, janko o jusu ye suma; o ye ben kelen ma, ka to kanuya ra, ani Ala ye neema o ye, ka faamuri dafanin di o ma, ka Ala ta gundo lon, o gundo min ye Kirisita* ye. ³ Hakiritigiya bee, ani lonniya bee gundo dogonin be Kirisita le ra.

⁴ Ne be o fora aw ye, janko mɔgɔ si kana aw lafiri ni kumakan diman were ye. ⁵ Aw y'a lon ko hali ni ne te ni aw ye, a be i n'a fo ne be yi le; aw bennin be ka aw ta kow ke ka na cogo min na, ani aw ka lanaya mina sobe ra cogo min na Kirisita* ta jenɔgɔnya ra, a be i n'a fo ne be o yera, o fana be ne pagari le.

Nanamanya be soro Kirisita fe

⁶ Ayiwa, aw sonna Matigi Yesu Kirisita ma cogo min na, hali bi aw ye jija ka to o sira kan. ⁷ Aw ye to a ta jɛnɔɔɔɔnya ra i ko yiri lilinw be don dugukolo ra cogo min na, ani i ko bon be lo a jusiginan kan cogo min na; aw ye aw baraka bonya lanaya ra i n'a fo aw karanna cogo min na; aw ta barakalari fana ye caya.

⁸ Aw ye aw yere korosi, janko mogo si kana aw nege ka aw mina ni a yere ta hakiritigiya ye, ka aw lafiri ni kuma gbansanw ye; o be o ke ka kapa ni adamadenw ta landakow le ye, ani dunuɔa ta batofen gbansan barakantanw; o t'a ke ka kapa ni Kirisita* ta karan ye. ⁹ Sabu Alaya dafanin bee be Kirisita farikolo ra. ¹⁰ Aw be fen bee soro ka wasa ale baraka le ra, sabu ale le ye kuntigiyaw bee, ani fangatigiyaw bee kuntigi ye.

¹¹ Aw ka kenesigiri soro ale le fe, kenesigiri min te mogo boro no ye; o koro ye ko aw bora aw ta jogokoro ni aw ta jurumunw na. O ye Kirisita ta kenesigiri le ye. ¹² Aw batizera minke, a kera i n'a fo aw su donna ni Kirisita ye, ka soro ka kunu ni a ye, ka ke a ta jɛnɔɔɔɔnya ra; sabu aw lara Ala ta sebagaya ra, o sebagaya min ka Kirisita kunu ka bo saya ra.

¹³ Ayiwa, aw tun sanin lo aw ta jurumunw koson, ani aw ta kenesigibariya koson; nka Ala ka panamanyakura di aw ma Kirisita ta jɛnɔɔɔɔnya ra. A ka an ta jurumunw bee yafa an ma. ¹⁴ An ta kojugu minw tun sebera ka bla an kama ka an jaraki ko an ka sariya* cen, Kirisita ka o bee josi ka bo yi a ta saya baraka ra gbengbenyiri* kan. ¹⁵ A ka Setana ta fangatigiyaw, ani a ta kuntigiyaw bosu a ra, ka o yira kene kan bee na na; a ka se soro o kan a ta saya le baraka ra gbengbenyiri kan.

Lanaya ni adamadenw ta landaw

¹⁶ O koson aw kana son mogo si ye aw jaraki aw ta domuniko ra, walama aw ta minniko ra, walama ko mun na aw te panagbelonw ni karokuraw ni Nenekirilonw* jate. ¹⁷ O fenw bee tun ye fen nataw ja doron le ye; nka min kera a yere ye, o be soro Kirisita* le ra. ¹⁸ Aw kana a to mogo si ye na aw jaraki, ko ale ye mogo majiginin ye, ani ko ale be melekew ye ka o bato. Ni o mogow be fen o fen ke, o b'a fo ko Ala le ka o yira o ra; o ta yerebonya ye fu le ye, o ta miiriyaw bee bora o yere le ra. ¹⁹ Kirisita min ye fen bee kuntigi ye, o te son ka noro o ra; k'a soro ale le baraka ra lanabagaw bee lajennin be baraka soro, ka bonya ka kapa ni Ala sago ye, ka jen ka ke kelen ye i ko farikolo kolotugudaw ni a fasaw be jagon mina cogo min na.

²⁰ I n'a fɔ aw sara ni Kirisita ye, o tuma aw nin bɔra dunuɔa ta batofen gbansan barakantanw ta kow ra. Ayiwa, mun kosɔn aw b'a to o ye o sariyaw sigi aw kan tuun, k'a ke i n'a fɔ aw jigi be nin dunuɔa ta kow le kan? Ko: ²¹ «I kana nin mina de! I kana nin nene de! I kana maga nin na de!» ²² K'a sɔrɔ o fenw ye domunifen gbansan le ye; ni a domuna ka ban, a te se ka ke foyi were ye tuun. O kow bee ye adamadenw ta sariya sigininw ani o ta kolatigeninw le ye. ²³ Can lo, a bɔra hakiritigiya sira fe; sabu o mɔgɔw be o yere jagboya ka o batori ke, o be o yere majigi ka o yere jagboya ka ko dɔw ke ka o farikolo tɔɔrɔ. Nka baraka foyi te o kow si ra min be se ka mɔgɔ tanga jurumun ma.

3

Lanabagaw ta panamanyakura

(*Filipikaw 3.18-21; Yuhana fɔlɔ 3.1-3; Efesikaw 5.3-20; 4.17-21*)

¹ Ayiwa, i n'a fɔ aw kununa ka bɔ saya ra ni Kirisita* ye, o tuma fen minw be Ala fe san fe, aw ye o le jini; Kirisita siginin be o yɔrɔ le ra Ala kininboroyanfan fe. ² Fen minw be Ala fe san fe, aw ye miiri o le ra; fen minw ye dugukolo ta fenw ye, aw kana miiri o ra; ³ sabu aw sara, aw ta panamanya dogonin lo ni Kirisita ye Ala fe. ⁴ Aw ta panamanya ye Kirisita le ye; ni ale yirara kene kan lon min na, aw fana bena bɔ kene kan, ka ke ni a ye a ta nɔɔrɔ ra.

⁵ O kosɔn aw ye aw ta jogokɔrɔw bee dabra: jatɔya, ani nɔgɔninya, ani jarabijugu, ani negejuguw, ani natabaya min ni josɔn bee ka kan. ⁶ [Minw te sɔn ka Ala kan mina,] o kow le b'a to Ala ta kiti bena se olugu ma. ⁷ Aw tun be tagamana o cogo le ra fɔlɔfɔlɔ, tuma min na aw tun be aw ta jurumunw na. ⁸ Nka sisan aw ye o kow bee dabra: jusubɔ, dimi, kɔnɔnɔjuguya, nenini, ani marobariyakuma min o min be se ka bɔ aw da ra. ⁹ Aw kana faninya tige jɔgɔn ye, sabu aw ka aw jogokɔrɔw, ani aw ta kewalekɔrɔw bee bɔ aw yere ra, ¹⁰ ka jogokura don aw yere ra; o kosɔn dɔ be farara aw ta lonniya kan lon o lon, janko aw ta cogo ye ke i n'a fɔ Kirisita yere, ale min be o jogokura di aw ma.

¹¹ Ayiwa, o kosɔn ni i ye siya were mɔgɔ ye walama Yahudiya o, ni i kenesigira walama ni i ma kenesigi o, ni i ye karanbari ye walama kongoso mɔgɔ o, ni i ye jɔn ye walama hɔrɔn o, o si te jate tuun; Kirisita le ye fen bee ye, ale le be an bee jusukun na.

Lanabagaw ka kan ka jɔgɔn deme

¹² O le koson, i n'a fo Ala ka aw janawoloma, ka aw ke a ta mogo saninmanw ye, ani a ta mogo kanuninw, aw fana ye hina jogon na, ka kojuman ke jogon ye, ka aw yere majigi jogon ye, ka aw jusu suma jogon koru, ka mupu jogon koru. ¹³ Aw ye jogon ta kow sonmina, ka yafa jogon ma. Ni do ka do hake ta, aw ye yafa jogon ma i ko Kirisita yafara aw ma cogo min na.

¹⁴ Nka, ka fara o bee lajennin kan, aw ye jogon kanu; o le bena aw ta kow bee siri jogon na k'a dafa. ¹⁵ Ala ka aw wele Kirisita ta hera le kama, ka aw ke farikolo kelen ye; o hera ye aw jusukun fa, aw ye aw ta ko bee latige ka kana ni o ye. Aw ye baraka la Ala ye fana. ¹⁶ Aw y'a to Kirisita ta kuma ye sigi aw konu, ka aw jusukun fa. Aw ye hakiri di jogon ma, ka jogon ladi hakiritigiya ra ni Zaburuw kitabu donkiriw ye, ani Alatandodonkiriw, ani Alabatodonkiriw. Aw ye o donkiriw la ni aw jusukun bee ye, ka baraka la Ala ye.

¹⁷ Ni aw be fen o fen ke, kuma o, kewale o, aw ye o bee ke Matigi Yesu togo koson, ka baraka la Fa Ala ye, a togo koson.

*Lanabaga ka kan ka min ke a somogow ye
(Efesikaw 5.22-33; 6.1-9; Piyeri folo 2.18-25; 3.1-7)*

¹⁸ Ayiwa, musow, aw ye aw yere majigi aw cew ye; o le be ben ni Matigi sago ye.

¹⁹ Aw cew fana, aw ye aw musow kanu; aw kana o minako juguya.

²⁰ Aw denmisenw, aw fana ye aw worobagaw kan mina fen bee ra, sabu o ka di Matigi ye.

²¹ Aw faw, aw kana aw ta denw lamuruti, k'a to o fari ye faga.

²² Aw baardenw, minw ye aw kuntigiw ye dugukolo kan yan, aw ye olugu kan mina fen bee ra. Aw kana baara ke o na koru ka a ke doron i n'a fo aw b'a fe ka aw yere ko diya o ye; aw ye a ke ni jusukungbenin ye, Matigi yere pasiran koson. ²³ Ni aw be baara o baara ke, aw ye o ke ni aw jusukun bee ye, i n'a fo aw b'a kera Matigi le ye; a kana ke i n'a fo aw b'a kera mogow le ye. ²⁴ Sabu aw k'a lon ko Matigi ka fen minw layiri ta aw ye, a bena o di aw ma ka o ke aw ta sara ye. Aw ye baara ke Matigi Yesu Kirisita ye. ²⁵ Nka mogo min be baarajugu ke, o tigi bena sara ka kana ni a ta baarajugu le ye fana, sabu Ala te mogo bo mogo ra.

4

¹ Ayiwa, aw kuntigiw, aw ye aw ta baardenw minako na ni terenninya ni jusupuman ye, sabu aw k'a lon ko aw yere ta Kuntigi be sankolo ra.

*Poli ta ladiri**(Efesikaw 6.18-20; 5.14-17)*

² Aw ye jija Aladaari ra tuma bæ; aw ye aw janto aw yere, ka to ka baraka la Ala ye. ³ Aw ye Ala daari an ye fana, janko ale yere ye an demε, ka cogonuman di an ma ka Kibaro Diman* fo, ka Kirisita* ta gundo yira mogow ra k'a gbeya; o gundo le koson o ka ne siri ni negejoroko ye kaso ra yan. ⁴ Aw ye Ala daari ne ye janko ne ye se ka o gundo fo i ko ne ka kan k'a fo cogo min na. ⁵ Aw ye aw tagamacogo lon lanabariw ce ra; Ala be wagati min di aw ma, aw ye o ke ka baarapuman le ke. ⁶ Aw y'a to aw darakumaw ye ke nεema kumaw ye, kogō be kuma minw na, janko aw ye mogō bæ jaabicogo lon.

Fori laban

⁷ Ayiwa, an balemace kanunin Tisiki, min ye Matigi ta baaraden kankelentigi ye, ani ne baarakeogon, Matigi ta baara ra, ale bena taga ne ta kibaroyaw bæ lase aw ma. ⁸ Ne k'a lawuri a kama k'a ci aw fe, janko an be cogo min na yan, aw ye o lon, ani aw hakiri fana ye sigi. ⁹ An balemace kanunin min ye an balemace kankelentigi Onezimu ye, ne ka o ci ni a ye; aw ta mogō do lo. Fen o fen be kera yan, o bena taga o bæ lakari aw ye.

¹⁰ Sitariki, min ye ne kasodenogon do ye, ale be aw fo, ani Marika, Barinabasi balemace. Ne tun ka ale ta ko le fo aw ye, ko ni a sera aw fe yi, aw y'a minako ja. ¹¹ Yesu min be wele ko Yutusi, ale fana be aw fo. Yahudiya lanabagaw ra olugu doron le ka baara ke ni ne ye ka Ala ta Masaya* ko fo mogow ye; o ka ne jusu saaro kosebe.

¹² Epafirasi min ye aw ta mogō do fana ye, ale be aw fo. Yesu Kirisita ta baaraden yere lo; a jijanin lo Aladaari ra aw ye kosebe, janko aw ta lanaya ye bonya, aw ye to kan kelen kan, ka son tuma bæ ka Ala sago ke. ¹³ Aw ni Lawodisekaw ani Hirapolisikaw, aw ta ko be Epafirasi jusukun na kosebe; ne ye o seere ye. ¹⁴ An ta dokotoroce kanunin Luka be aw fo; Demasi fana be aw fo.

¹⁵ An balema minw be Lawodise, aw ye olugu fo, ka Nenfa fo, ani lanabaga minw be lajen a ta so konō. ¹⁶ Ni aw ka nin sebe karan, aw ye jija k'a to Lawodise lanabagaw fana y'a sorō k'a karan; min bena bo Lawodise ka na di aw ma, aw fana ye o karan. ¹⁷ Aw y'a fo Arisipi ye ko ne ko, ko Matigi ka baara min karifa a ma, ko a ye a janto o ra, ka a ke ka ja.

¹⁸ Ne yere Poli boro le be nin sebera sisan: «Ne Poli be aw fo.» Aw ye aw hakiri to a ra ko ne sirinin lo negejoroko ra kaso ra yan.

Ala ye nεεμα aw ye!

Poli ka letere folo min ci TESALONIKIKAW ma Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Poli ka nin letere sebe k'a to Korenti dugu konɔ. Nin letere le kera Poli ta leterew bee ra flanan ye; Galasikaw ta kitabu kera folo ye. Tesaloniki tun ye Masedoni mara duguba le ye.

Poli ta tagama flanan na, a ka Kibaro Diman* fo Tesaloniki minke, mogo dow tun sonna Ala ta kuma ma o dugu konɔ. Nka Yahudiya dow nana mankan wuri minke, Poli bora dugu konɔ (Kewalew 17.5-10). A bora o le ra Tesaloniki ka taga Bere, ka bo Bere ka taga Ateni. A tora Ateni k'a jɛnɔɔɔn Timote ci ka taga Tesaloniki ka taga lanabagaw fle. Ale yere tagara Korenti (3.1-3). Timote sekora ka na Poli soro Korenti; a ka Tesaloniki lanabagaw ta kibaroya minw di a ma, o kumaw ka Poli ninsondiya; nka toro minw ka Tesalonikikaw ta lanaya sumaya, a ka o fana fo Poli ye. O koson Poli tora Korenti ka nin letere sebe k'a ci Tesalonikikaw ma, janko ka o ja gbeleya; a ka o ta pininkariw fana jaabi.

Poli tun t'a fe toro, walama fen were ye Tesalonikikaw ta lanaya cen. O koson a ka o ta pininkariw jaabi. Tesalonikika dow tun b'a miiri ko Yesu Kirisita natuma sera ka ban; ko ni a nana, ko lanabaga minw sara ka ban, olugu tena taga ni Yesu ye. Poli ka olugu jaabi ko ni Yesu nana, lanabaga minw sara, ani minw panaman lo, o bee bena taga ni Yesu ye (4.16; 5.10).

O ra, a be lanabagaw ja gbeleya, ko o ka kan ka toro sonmina, ka timinadiya ka baara ke, sani Yesu ye na (5.14,16).

Kitabu konokow

Poli be Ala fo Tesalonikikaw ta lanaya koson (1-3)

Lanabaga ka kan ka tagama ka kapa ni Ala sago ye (4.1-12)

Matigi Yesu nacogo (4.13-5.11)

Lanabagaw ta baara (5.12-22)

Ladirikanw, ani forikanw (5.23-28)

*Poli ni a baarakeɔɔɔnw ta fori
(Filipikaw 1.3-6; Kolosikaw 1.3-8)*

¹ Ne Poli ni Silasi ni Timote, anw be nin sebe ci Tesaloniki lanabagaw ta jenkuru ma, minw be an Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra; Ala ye neema aw ye, ka hera

ke aw ye. ² An be baraka la Ala ye tuma bee aw bee koson, ka an hakiri to aw ra an ta Aladaariw ra.

Tesalonikikaw ta lanaya ko diyara Poli ye

³ Aw ka kewale minw ke ka kapa ni aw ta lanaya ye, ani aw ka baara min ke aw ta kanuya koson, ani aw ka aw jigi sigi an Matigi Yesu Kirisita kan ni baraka min ye, an hakiri be o ra tuma bee an Fa Ala ja koru. ⁴ An balemaw, aw minw ye Ala ta mogu kanuninw ye, an k'a lon ko Ala ka aw janawoloma ka aw ke a ta ye. ⁵ Sabu an ka Kibaro Diman* min fo aw ye, o waajuri tun ma dan darakuma dama ma, nka Nin Saninman* ta baraka tun be a kan, k'a yira ko sigiya si te a ra. An tun be tagama cogo min na aw ce ra aw yere ta nafa koson, aw ka o lon fana. ⁶ Aw koni kera an ladegibagaw ye, ani Matigi yere ladegibagaw; sabu aw ka toro caman le sonmina ka son Ala ta kuma ma, fo ka jagari Nin Saninman baraka ra.

⁷ O ra, Masedoni mara, ani Akayi mara lanabagaw bee be aw ta tagamacogonuman le fle ka o ladegi. ⁸ Matigi ta kuma bora aw fe yi ka taga se fo Masedoni, ani Akayi; o doron te, nka aw yere ta lanaya, Ala ra, o ko sera yoro bee. An yere te an yere sege ko an be aw ko fo mogu ye tuun. ⁹ Hali an sera aw fe cogo min na, mogow be o bee lakari, ani aw yelemana ka son Ala ma cogo min na, ka aw ta batofenkoro to yi ka son ka Ala janaman bato, min ye Ala ye can ra. ¹⁰ Den min bora Ala ra*, Yesu, Ala ka min lakunu ka bo saya ra, aw be o makonona ka bo sankolo ra; ale le be an kisi ka bo Ala ta kiti dimi koru.

2

Poli ka baara min ke Tesaloniki

(*Kewalew 20.18-21,31-35; Korantikaw flanan 6.3-10; 12.12-15*)

¹ Ne balemaw, aw yere k'a lon ko an ta tagako aw fe, o ma ke gbansan ye. ² Aw k'a lon ko mogow ka an toro, ka an minako juguya Filipi dugu konu, nka o bee n'a ta, an belen ka an jigi la an ta Ala kan, ka taga Ala ta Kibaro Diman* fo aw ye; o kera gbeleya caman le konu. ³ An ma an ta waajuri ke janko ka mogow lafiri, an m'a ke ni miirijugu ye, walama nanbara. ⁴ Nka Ala ka an segesege, k'a jigi la an kan, ka Kibaro Diman karifa an ma cogo min na, an fana b'a fo ten le; an te kuma ka an yere ko diya mogow ye, nka an be an yere ko diya Ala le ye, ale min be mogow jusukunnakow bee segesege.

⁵ Ayiwa, aw yere k'a lon ko an ma mogu negu ni an darakan ye fiyewu; an fana ma an ta waajuri ke nafa koson;

Ala yere ye an seere ye. ⁶ An m'a ke janko mogow ye an bonya; an ma bonya jini aw fe, walama mogow werew fe. ⁷ K'a sorow an tun be se ka an ta fanga sigi aw kan, ko anw ye Kirisita* ta ciradenw* le ye. Nka an ma o ke; an ka baara ke aw ce ra ni sabari le ye, ka aw mina i ko bamuso be a janto a denw na cogo min na. ⁸ Aw ta kanuya bonya koson an jusu ra, an tun t'a fe ka Ala ta Kibaro Diman doron lase aw ma, nka an tun labennin lo ka hali an yere nin di aw koson, sabu aw ko tun ka gbelen an ma kosebe.

⁹ Ne balemaw, aw hakiri be an ta baara ni an ta sege ra: Ka an to Ala ta Kibaro Diman waajuri ra, an ka baara ke su ni tere ka an yere baro, janko an kana ke doni ye mogow si kan.

¹⁰ Aw ye an seerew ye, Ala fana ye an seere ye, ko ka an to aw lanabagaw ce ra yi, an tagamacogo tun saninyanin lo, a tun terennin lo, jarakiyoro tun te an na fana. ¹¹ Aw k'a lon fana ko an ka aw bee kelen kelen mina i ko face be a denw mina cogo min na. ¹² An ka aw ladi, ka aw jusu saaro, k'a fo aw ye k'a gbeya ko aw ye aw tagamacogo kapa ni Ala sago ye; ale le ka aw wele janko aw ye don a ta Masaya* ni a ta noro na.

¹³ An be baraka la Ala ye fana tuma bee, sabu an ka Ala ta Kuma min fo aw ye, aw ma o mina i ko mogow ta kuma, nka a be cogo min na, aw k'a mina ten, k'a lon ko Ala ta Kuma lo, ko o le be se ka baraka don aw lanabagaw ra.

¹⁴ An balemaw, Ala ta lanabagaw ta jenkuru minw be Yesu Kirisita ta jengogonya ra, Zude mara ra, aw ka olugu ta tagamacogo le ladegi; sabu Yahudiyaw ka olugu toro cogo min na, aw fana ta mogow ka aw toro o cogo le ra. ¹⁵ O Yahudiyaw le ka Matigi Yesu faga, ani ciraw; o ka anw yere fana toro. O ta koketaw man di Ala ye; o ka mogow bee ke o yere juguw ye. ¹⁶ O be cogo jini ka an bari ka kisiri ko waajuri ke siya were mogow* ye; o cogo ra o be to ka do fara o ta jurumunw hakeya kan, k'a caya. Nka a laban, Ala ta dimi sera o ma.

*Poli b'a fe ka Tesalonikikaw ye
(Kewalew 17.14-16)*

¹⁷ An balemaw, an koni bora aw fe yi ka wagati dama min ke ni an ma jagon ye, o ka aw janafin bla an na kosebe. Nka hali ni an ja tun te jagon na, an ta miiriya tun be aw kan. ¹⁸ O koson, an tun b'a fe ka taga bo aw fe yi; ne Poli koni, ne tun k'a latige sijagako caman, nka Setana ka an bari ka taga.

¹⁹ Ayiwa, jon le ye anw jigi ye, ani an ta nagari kun, ani an ta bonya kun? Aw le bena ke o ye an Matigi Yesu ja korow,

a nalon na. ²⁰ Can lo, aw le ye an ta bonya kun ye, ani an ta nagari kun.

3

Poli ka Timote ci Tesaloniki

¹ Ayiwa, an nana a ye ko an te se ka makononi ke tuun minke, an k'a latige ko an dama bena to Ateni, ² ko an be an balemace Timote ci aw fe yi, ale min ye an baarakepogon ye Ala ta baara ra Kibaro Diman waajuri ta ko ra, janko a ye aw baraka bonya, ka aw ja gbeleya aw ta lanaya sira tagama ra, ³ janko tooo min be aw kan sisan, o kana aw ta lanaya bo a no ra. Aw yere k'a lon ko Ala ka an wele o le kama. ⁴ Ka an to ni aw ye, an tun ka aw lasomi k'a fo aw ye ko tooo caman bena se an ma; o le fana sera sisan; aw yere na b'a ra ka ban. ⁵ Ayiwa, an nana a ye ko an te se ka makononi ke tuun minke, an korotokojugu ka Timote ci, ko a ye taga aw ta lanaya kibaroya men, ka na o fo an ye; sabu ne tun be siranna ko Setana kana na aw nege ka aw lafiri, k'a to an ta baara ye ke baara gbansan ye.

Tesalonikikaw ta ko ka Poli jusu suma

⁶ Ayiwa, Timote bora aw fe yi, ka na kibaropuman fo an ye aw ta lanaya ko ra, ani aw ta kanuya; a ko aw hakiri be an na kosebe, ani ko an logo be aw ra i n'a fo aw fana logo be anw na cogo min na.

⁷ Ayiwa, ne balemaw, o kibaroya fora an ye minke, hali ka an to mapumanko ni tooo ra, an jusu sumana aw ta ko ra, aw ta lanaya koson. ⁸ Ayiwa, sisan koni an ja gbeleyara, sabu an k'a lon ko aw ta lanaya be a no ra, Matigi ta jenpogonya ra.

⁹ Aw ta lanaya ko ka an nagari Ala na koroo cogo min na, sisan an bena Ala fo cogo di sa o lanaya koson? ¹⁰ Su ni tere an be Ala daari, k'a daari kosebe, janko a y'a to an ye sira soroo ka taga an na la aw kan; ni o kera, min ka aw ta lanaya jen, an bena aw karan o ra.

¹¹ Ayiwa, an Fa min ye Ala yere ye, ale ni an Matigi Yesu y'a to an ye sira soroo ka se aw fe yi! ¹² Matigi ye do fara aw ta kanuya kan, ka aw ta kanuya bonya aw ni pogon ce, ani aw ni mogow bee ce, i ko anw yere be aw kanu cogo min na; ¹³ Ala ye baraka don aw ra, k'a to aw ye saninya, jarakiyoro kana ke aw ra an Fa Ala na koroo, an Matigi Yesu nalon na ni a ta mogoo saninmanw bee ye.

4

Tagamacogo min ka di Ala ye

(Piyeri fɔlɔ 1.14-16; 4.1-5; Efesikaw 5.3-8; Korantikaw fɔlɔ 6.13-20)

¹ Ayiwa, ne balemaw, aw ka kan ka tagama cogo min na ka aw yere ko diya Ala ye, an ka o yira aw ra; aw yere fana be o sira le tagamana ka ban. An be min jini aw fe sisan, ka aw daari Matigi Yesu togo ra, o ye ko aw belen ye do fara a kan.

² An ka ko minw soro Matigi Yesu fe ka aw karan o ra, aw yere ka o lon: ³ Ala sago ye ko aw ye saninya, ko aw ye aw yere mabo jatoya ra. ⁴ Aw bee kelen kelen ye to ni aw yere ta muso le ye, ka saninya, ka Ala togo bonya*. ⁵ Aw kana aw yere to jarabijuguw boro, i ko siya were mogo minw ma Ala lon. ⁶ Mogo si kana a balema nanbara, k'a togo nin kow ra; an ka o fo aw ye ka ban k'a gbeya, ko Matigi bena o kow bee hake bo mogow ra. ⁷ Sabu Ala ma an wele saninyabariya kama; a ka an wele saninyari le kama. ⁸ O koson ni mogo min ka ban nin kuma ma, o tigi ma ban mogo kan ma; Ala min ka a ta Nin Saninman* di aw ma, a banna o le kan ma.

⁹ Ayiwa, ne balemaw, min koni kera jogonkanu ye, mogo te se ka do fo aw ye o ra tuun; sabu Ala ka aw yere karan ka ban ko aw ye jogon kanu. ¹⁰ Aw fana be o sira le tagamana ni Masedoni mara bee lajennin ta balemaw bee ye; nka an be aw ladi ko aw belen ye jija ka do fara a kan.

¹¹ Ayiwa, aw ye jija k'a to hera ye to aw ni jogon ce. Aw ye jija ka aw yere ta kow panabo; aw ye aw boro don baara do ra ka o ke, i n'a fo an k'a fo aw ye cogo min na kakoro. ¹² Ni o kera, lanabariw fana bena aw bonya; aw fana tena ke doni ye mogo si kunna.

Matigi Yesu nako

(Korantikaw fɔlɔ 15.19-58)

¹³ Ayiwa, ne balemaw, an balema minw sara, an t'a fe aw ye to kolonbariya ra olugu ta fan fe, janko aw kana aw jusu kasi i ko mogo tow, jigi te minw fe. ¹⁴ An lara a ra cogo min na ko Yesu sara ka kunu, an lara a ra o cogo kelen na ko lanabaga minw sara, Ala bena olugu fana lakunu Yesu baraka ra, ka ke ni a ye.

¹⁵ Ayiwa, Matigi yere ka kuma min fo an ye, an be o fo aw ye, ko: Matigi Yesu nalon na, an mogo panamanw tena kon suw na. ¹⁶ Sabu kumakan do bena bo, o ko meleke kuntigi do kan bena bo; o ko, Ala ta burufiyekan be bo. Ni o kera,

* 4:4 4.4 Kitabu dow b'a fo ko: Bee kelen kelen ye a yere mina, ka a farikolo to saninya ni bonya ra.

Matigi Yesu yere be jigi ka bo sankolo ra. O tuma, minw sara ka o to Kirisita ta jengogonya ra, olugu be kon ka kunu. ¹⁷ O ko, ni o kera, ka an lanabaga to minw panaman to, Matigi bena anw ta; an bee be jen ka taga ni tow ye sankaba kon, ka taga Matigi kunben san fe. O ra, an be to ni Matigi ye wagati bee. ¹⁸ Ayiwa, ne balemaw, aw ye jogon jusu saaro ni nin kumaw ye.

5

Ka laben Matigi nalon kama

(Matiyu 24.36-51; Luka 12.35-40; Romukaw 13.11-14)

¹ Ne balemaw, aw mako te a ra ko an ye do fo aw ye Matigi natuma ni a nawagati ko ra. ² Aw yere k'a lon kosebe ko Matigi nalon bena bara mogoo bee ra i ko son be bara mogoo ra cogo min na su fe. ³ Tuma min na mogow bena ke a fo ye ko: «An be hera ra! An laganfiyara!» O tuma le ra cenriba bena bara ka cun o kan, i ko konodimi be bara muso lasiritu ra cogo min na; o tena bosu fiyewu.

⁴ Nka ne balemaw, i n'a fo aw te dibi ra, o lon tena bara aw ra i ko son be bara mogoo ra cogo min na. ⁵ Aw bee be tagama yeelen le ra; aw ye terefemogow le ye; an te sufemogow ye, walama dibiramogow. ⁶ O koson, an kana to sunogo ra i n'a fo tow. An ye an janto an yere, ka an yere minacogo lon. ⁷ Minw be sunogo, olugu be sunogo su fe le; minw fana be doroo min ka panamini, olugu be o ke su fe le. ⁸ Nka an minw ye terefemogow ye, an ye an yere minacogo lon. An ye lanaya ni kanuya don an yere ra i ko negederege, ka kisiri ke an jigi ye, ka o ke i ko an ta negefugula. ⁹ Sabu Ala ma an dan a ta dimi kama; a ka an dan kisiri sorori le kama, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra. ¹⁰ Yesu sara an koson janko ni an panaman lo o, ni an sara o, an ye panamanya ni ale ye.

¹¹ Ayiwa, o ra, aw ye jogon ladi, ka jogon baraka bonya i ko aw be a kera cogo min na ka ban.

Poli ta ladiw

(Romukaw 12.17-21)

¹² Ayiwa, ne balemaw, minw be segera ka aw karan lanaya sira ra, ani ka aw ladi Matigi ta sira tagama ra, an b'a pini aw fe ko aw ye olugu bonya. ¹³ Aw ye o jate kosebe, ka o kanu o ta baara koson.

Aw y'a to hera ye ke aw ni jogon ce.

¹⁴ An be aw daari, an balemaw, ko minw be o yere bla baarantanya ni yaala ra, ko aw ye sara olugu ra. Minw jusu kasira, aw ye olugu jusu saaro, ka barakantanw demedeme, ka muju bee koroo. ¹⁵ Aw ye aw yere korosi, aw kana a to do

ye kojugu sara ni kojugu do wɛrɛ ye; aw ye jija ka kopuman le kɛ tuma bɛɛ aw ni ɲogɔn sɛ, ani k'a kɛ mɔgɔw bɛɛ ye fana.

¹⁶ Aw ye ɲagari tuma bɛɛ, ¹⁷ aw kana Aladaari dabra, ¹⁸ aw ye baraka la Ala ye fɛn bɛɛ ra; sabu Ala sago ye o le ye aw ta fan fɛ, Yesu Kirisita ta jɛɲɲogɔnya ra.

¹⁹ Aw kana Nin Saninman* ta tasuma faga aw jusukun na. ²⁰ Aw kana ciraw ta kumaw mafiyɛnya. ²¹ Aw ye ko bɛɛ sɛgɛsɛgɛ; min ka ɲi, aw ye o mara; ²² aw ye aw yɛrɛ mina kojugu suguya bɛɛ ma.

Pɔli ta fori

²³ Ayiwa, hera tigi Ala yɛrɛ ye aw yɔrɔ bɛɛ saninya; a ye aw ta ɲanamanya bɛɛ mara: aw hakiri, ani aw nin, ani aw farikolo, janko aw jarakibari ye to fo ka taga se an Matigi Yesu Kirisita nalon ma. ²⁴ Ala min ka aw wele, ale ye kankelentigi ye; ale le bɛna o kɛ.

²⁵ Ne balemaw, aw ye Ala daari anw ye.

²⁶ Aw ye balemaw bɛɛ fo ni kanuyafari ye.

²⁷ Ne b'a ɲini aw fɛ k'a gbɛlɛya, an Matigi Yesu koson, ko aw ye nin sɛbɛ karan balemaw bɛɛ ye.

²⁸ An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye.

Poli ka letere flanan min ci TESALONIKIKAW ma Kitabu faamucogo

Tesalonikikaw ta letere flanan ni letere folo ta kumaw be taga jɔgɔn fe. Yesu ta ciraden Poli ka nin letere flanan sebe k'a to Korenti dugu kɔnɔ; karo wɔɔrɔ jɔgɔn le be o letere fla ce. (Aw ye Tesalonikikaw kitabu folo daminakumaw fe.)

Poli ta letere folo tun ma Tesalonikikaw ta miiriya yelema kosebe Yesu ta nako faamuri ta fan fe, sabu dɔw belen tun b'a miiri ko Yesu nana ka ban, dɔw fana tun b'a miiri ko Yesu nawagati sera ka ban, ko mɔgɔ man kan ka hali baara ke tuun. Poli ka letere flanan sebe ka o karan tuun, ko sani Matigi Yesu ye na, kojugu bena caya dunuja ra folo, Kirisita kerebagaw bena wuri ka mɔgɔw lafiri ni o ta karan ye. Nka o si man kan ka lanabagaw hakiri wuri (3.10). Lanabagaw ka kan ka jija Yesu ta sira tagama ra, ka tɔɔrɔ mɔpu, ka baara ke ka taga se fo a laban ma (3.12-13).

Kitabu kɔnɔkɔw

Poli be Ala fo ani k'a daari Tesalonikikaw ye (1.1-12)

Matigi Yesu nacogo (2.1-12)

Lanabagaw ka kan ka jija Yesu ta sira tagama ra (2.13-3.5)

Lanabagaw ka kan ka baara ke ka o yere doni ta (3.6-15)

Poli ta dugawuw ni a ta forikan (3.16-18)

Poli ni a baarakejɔgɔnw ta fori

¹ Ne Poli, ani Silasi, ani Timote, anw be nin sebe ci Tesalonikikaw ta lanabagaw ta jenkuru ma, min be an Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ta jenjɔgɔnya ra. ² An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Kirisita nalon

(Tesalonikikaw folo 1.2-7; Filipikaw 1.3-6,27-30; Matiyu 13.40-43; 25.31-46)

³ An balemaw, an ka kan ka baraka la Ala ye tuma bee aw ta ko ra; o bennin lo, sabu aw ta lanaya be bonyara ka taga ja, kanuya min fana be aw ni jɔgɔn ce, do be farara o kan ka taga ja. ⁴ O koson an kun korotanin be aw ko fo Ala ta lanabagaw ta jenkuru tɔw ye, aw ta mɔpuri ni aw ta lanaya koson; sabu tɔɔrɔw ni sege minw bee sera aw ma, aw ka o bee sonmina.

⁵ Nka ne balemaw, o bee b'a yira ko Ala bena kiti tige ni terenninya ye lon do. Aw be tɔɔrɔ o tɔɔrɔ sonminana, o bee le be aw laben Ala ta Masaya* kama, sabu aw be tɔɔrɔra

o Masaya le koson. ⁶ Sabu a bennin lo, ka kapa ni Ala ta terenninya ye, ko minw be aw tɔɔrɔra, Ala ye olugu fana tɔɔrɔ. ⁷ Nka aw minw be tɔɔrɔra, a bena laganfiya di aw ma, ka a di anw fana ma; Matigi Yesu bena na wagati min na ka bɔ sankolo ra ni a ta meleke fangatigiw ye, a bena ke o wagati le ra.

⁸ A bena na tasumamana do ce ma; minw ma Ala lon, ani o banna an Matigi Yesu ta Kibaro Diman* ma, a bena olugu ta kojuguw hake bo o ra. ⁹ O ta kojugu sara bena ke halakiri banbari le ye; o be faran ka mabo Matigi ra pewu, ka mabo a ta sebgaya nooroman ra. ¹⁰ O bena ke Matigi nalon le ra; minw ye a ta mogɔ saninmanw ye, olugu bena a bonya; minw lara a ra olugu bena a fle ka jagari. Aw fana bena ke o mogow ra, sabu aw lara an ta seereyakuma ra.

¹¹ O le koson an be Ala daari aw ye wagati bee, janko a ka aw wele min kama, aw tagamacogo ye kapa ni o ye, ani janko aw b'a fe ka kopuman min ke, aw ye se ka o ke a ta sebgaya baraka ra, ka aw ta lanaya baara dafa. ¹² Ni o kera, an Matigi Yesu tɔgo bena bonya soro aw fe, aw fana bena bonya soro ale fe, an ta Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ta neema baraka ra.

2

Ko minw bena ke sani Matigi ye na

¹ Ayiwa, an balemaw, min ye an Matigi Yesu Kirisita nako ye, ani an bena lajen a korɔ cogo min na, an be min pini aw fe, o fle nin ye: ² aw kana a to mogɔ si ye aw hakiri yelema yorɔnin kelen na, walama ka aw ja tige ni cirayakuma dow ye, walama ni waajuri dow ye, walama ni letere do ye, k'a fo ko anw le ka o sebe, k'a fo ko Matigi nalon sera ka ban.

³ Aw kana a to mogɔ si ye aw lafiri cogo si ra; sabu sani Matigi nalon ye se, mogow bena muruti Ala ma folo; o ko, min tɔgo ye ko Mogojugu, min blara halakiri kama, ale bena a yere yira. ⁴ Fen o fen be wele ko Ala, ani mogow be fen o fen bato, a bena wuri k'a yere bonya o bee ma, fo ka taga don Ala ta batosoba yere konɔ, ka sigi yi, k'a fo ko ale le ye Ala ye.

⁵ Wagati min ne tun be ni aw ye, aw hakiri te a ra ko ne tun ka o kow fo aw ye wa? ⁶ Nka min be a lalɔra folo, janko a kana a yere yira ni a wagati ma se, aw yere ka o lon. ⁷ O bee n'a ta, Mogojugu ka a ta kewale dogoninw damina ka ban. Nka min k'a lalo hali bi, o ka kan ka bo yi folo. ⁸ Ni o bora yi, o tuma Mogojugu be soro k'a yere yira. Nka Matigi Yesu bena a faga ni a dafɔno ye; Matigi nato ta nooro manamana bena a halaki pewu!

⁹ O Mɔgɔjugu bɛna na ni Setana ta se bagaya le ye. A bɛna tagamasiyɛnw ni kabakow ni kobaw kɛ ka mɔgɔw lafiri. ¹⁰ A bɛna kojugu suguya bɛɛ kɛ, janko mɔgɔ minw ka kan ka halaki, ka olugu lafiri. O mɔgɔw bɛna halaki, sabu can min tun bɛ se ka o kisi, o ma sɔn o ma, a fana ma diya o ye. ¹¹ O bɛɛ le kosɔn Ala bɛ o se bagaya lana o fɛ ka na o lafiri, janko o ye la faninya ra. ¹² O ra, mɔgɔ minw ma la can ra, terenbariya diyara minw ye, Ala ta kiti bɛ ben olugu bɛɛ kan.

*Ala ka lanabagaw janawoloma kisiri kama
(Piyeri folo 1.2-9)*

¹³ An balemaw, Matigi ta mɔgɔ kanuninw, anw kɔni ka kan ka baraka la Ala ye aw kosɔn wagati bɛɛ, sabu Ala ka aw janawoloma ka aw kɛ mɔgɔ folow ye, ka aw kisi Nin Saninman* ta saninyari sababu ra, ani aw ta lanaya ta can sababu ra. ¹⁴ Ayiwa, Ala ka aw wele o le kama, an ta Kibaro Diman* waajuri baraka ra, janko aw ye aw ninyɔɔ sɔɔ Matigi Yesu Kirisita ta nɔɔɔ ra. ¹⁵ O ra, an balemaw, aw ye jija ka to lanaya ra; an ka aw karan min na ni an darakumaw ye, walama ni an ta letɛɛw ye, aw ye o mara.

¹⁶ An Matigi Yesu Kirisita yɛɛɛ, ani an Fa Ala min ka an kanu, ka jagbɛɛɛya banbari ni jigiyapuman di an ma a ta nɛɛma baraka ra, ¹⁷ olugu ye aw jusu saaro, ka baraka don aw ra, janko kewalepuman ni kumacogopuman, o le ye sɔɔ aw fɛ.

3

*Pɔli ko lanabagaw ye Ala daari
(Rɔmukaw 15.30-32)*

¹ An ta kuma laban ye nin ye, an balemaw: aw ye Ala daari anw ye, janko Matigi ta kuma ye se yɔɔ bɛɛ ra, ani janko mɔgɔw ye a bonya i n'a fɔ aw k'a bonya cogo min na.

² Aw ye Ala daari an ye fana, janko Ala ye an kisi mɔgɔjugu hakirintanw ma; sabu lanaya tɛ bɛɛ fɛ.

³ O bɛɛ n'a ta, Matigi ye kankelentigi le ye; a bɛna baraka don aw ra, ka aw tanga Setana ma. ⁴ An lara a ra Matigi kosɔn, ko an bɛ min jinina aw fɛ, ko aw kɔni bɛ o le kera, ani ko aw fana bɛna to a kan.

⁵ Matigi ye aw jusukun nasin Ala ta kanuya ni Kirisita ta mujuri ma.

Lanabaga bɛɛ ka kan ka baara kɛ

⁶ Ayiwa, an balemaw, an bɛ nin gbɛɛɛya aw ma an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ ra: lanabaga minw bɛ o yɛɛ bla baarantanya ni yaala ra, ka ban ka tagama ka kapa ni an ta karan ye, aw ye aw yɛɛ mabɔ olugu ra. ⁷ Aw ka kan ka

an ladegi cogo min na, aw yere ka o lon; sabu tuma min na anw tun be aw fe yi, an tun ma an yere bla baarantanya ni yaala ra. ⁸ An ma domuni ke mogɔ si fe gbansan; an ka baara le ke ka sege, su ni tere, janko an kana ke doni ye aw si kunna. ⁹ A te i ko an tun man kan ka domuni ke aw fe de, nka an ka baara ke k'a yira aw ra le, janko aw ye an ladegi. ¹⁰ Sabu tuma min na an tun be aw fe, an tun ka nin kuma fo aw ye ko: «Mogɔ min t'a fe ka baara ke, o tigi fana man kan ka domuni ke.»

¹¹ K'a soro an k'a men ko mogɔ dow be aw ce ra, olugu ka o yere bla baarantanya ni yaala ra; sani o ye baara ke, o be o yere pagami tow ta ko ra. ¹² Ayiwa, an b'a fo o mogow ye k'a gbeleya Matigi Yesu Kirisita togo koson ko o ye jamalo, ka baara ke, ka o ta domuni soro o yere ye.

¹³ O bee n'a ta, ne balemaw, aw koni kana sege kojumanke ra. ¹⁴ An ka kuma minw fo nin letere konɔ, ni mogɔ min ka ban o kumaw ma, aw ye o tigi korosi; aw kana jehrogonya si don ni a ye, janko a yere ye maroya. ¹⁵ Ne m'a fo ko aw ye a ke aw jugu ye de! Aw ye a ladi le balemaya ra.

Fori laban

¹⁶ Ne balemaw, an Matigi heratigi yere ye hera ke aw ye tuma bee, ani cogo bee ra. Matigi ye to aw bee fe.

¹⁷ Ne Poli le ka nin forikan sebe ni ne yere boro ye. Ne borono le ye nin ye ne ta leterew bee ra. Ne ta seberi le ye nin ye.

¹⁸ An Matigi Yesu Kirisita ta neema ye to aw bee kan.

Poli ka letere folo min ci TIMOTE ma Kitabu faamucogo

Nin letere ni Tite ta letere ma ci lanabagaw ta jenkuru do togo ra, i n'a fo letere tow; Yesu ta ciraden Poli ka o ci mogo fla le ma, minw ye Timote ni Tite ye. Lanabagaw ta jenkuru korosibagaw ka kan ka baara minw ke, nin kitabu w be o le fo.

Poli tun nana bo kaso ra minke (Kewalew 28.16; Filipikaw 1.25; 2.26; Filemon 22), a k'a ta tagama naaninan ke. O tagama naaninan ta ko ma dantige an ye i ko tagama tow. O wagati le ra a tun ka Tite bla ka taga Kereti, ka Timote to Efesi janko a ye lanabagaw deme. Ale yere tagara Filipi, Masedoni mara ra. A tora o yoro le ra ka Timote ta letere folo sebe, ani Tite ta letere.

Gbeleya minw tun be Efesi lanabagaw ce ra, o tun kera Yahudiyaw ta sariya sira tagama ko ye, ani minw tun b'a miiri ko lanabaga ka kan k'a yere jagboya, k'a yere bari ko dow ma, i n'a fo domunikebariya ni furukebariya, janko a ko ye diya Ala ye. Ayiwa, Poli b'a fe Timote ye lanabagaw ladi, ka o tanga o karan pogonw le ma.

Poli ko Timote ka kan ka jija lanaya sira tagama ra. Karan minw ni Kibaro Diman te ben, a ye a yere korosi o ra. Poli b'a fe lanabagaw ta pamogow, ce w, ani musow, o bee ye ke mogosobew ye, minw be to Ala ta can sira kan.

An be se ka nin kitabu taran k'a ke yoro fla ye:

1. Lanabagaw ni o ta pamogow ta baara (1-3)
2. Timote yere ta baara (4-6)

Kitabu konokow

Mogolafiribagaw ta karan (1)

Ala daaricogo ni a batocogo (2)

Namogow ta baara (3)

Timote ta baara (4)

Muso ce saninw ni cekorobaw minacogo (5)

Naforo kanubagaw ladicogo (6)

Poli ta fori

(Tite 1.1-4)

¹ Ne Poli, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden* ye, ka kapa ni an Kisibaga Ala ta kuma ye, ani Yesu Kirisita, min ye an jigiya ye, ² ne be nin sebe ci Timote ma, min ye ne dence yere ye lanaya ra.

An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma ni hina ni hera ke i ye.

Karamɔgɔ faninyafɔbagaw

(Timote fɔlɔ 6.3-5; Galasikaw 3.10-12,19-24; Timote flanan 2.10-18; Kɛwalew 26.9-20)

³ Ayiwa, i n'a fɔ ne tun k'a gbeleya i ma cogo min na ne tagatɔ Masedoni jamana ra, ne b'a fe ko i ye to Efesi; mɔgɔ dama dama be yi, i ka kan k'a fɔ olugu ye ko o be mɔgɔw karanna karan were minw na, o ye o dabla. ⁴ O kana o yere bla fɔlɔfɔlɔ kumakɔrɔw fɔri ra, ani fɔlɔfɔlɔmɔgɔw tɔgɔw ta sɔsɔri banbariw. O kow be na ni sɔsɔri dɔrɔn le ye; Ala ka baara min karifa an ma ka kapa ni lanaya ye, a te o lataga ja.

⁵ Nin cifɔnin kun ye ka kanuya sira le yira; o kanuya be sɔrɔ jusukun saninyanin le ra, ani jusukun gbenin, ani lanayasɔbe. ⁶ Dɔw jengera ka nin sira bla, ka o yere lafiri ni kumalakolonw ye. ⁷ O b'a fe ka o yere ke sariya karamɔgɔw* ye, k'a sɔrɔ o be min fora ka sinsin a kan, ani o be mɔgɔw karan min na, olugu yere te o kɔrɔ lɔn.

⁸ An k'a lɔn ko sariya* kɔni ka ji; nka fɔ i ye a mina a minacogo ra. ⁹ An k'a lɔn ko sariya ma sigi mɔgɔ terenninw kosɔn; a sigira mɔgɔjuguw le kosɔn, ani mɔgɔ murutininw, ani Alapasiranbariw, ani jurumunkebagaw, ani Alakanminabariw, ani Alatɔgɔcɛnbagaw, ani face fagabagaw, ani bamuso fagabagaw, ani mɔgɔfagabaga tɔw, ¹⁰ ani jatɔw, ani cɛɲɔgɔɲninibagaw, ani minw be mɔgɔw mina ka o fiyeere, ani faninyafɔbagaw, ani minw be kari Ala ra gbansan, ani fen o fen te ben ni karan terennin ye. ¹¹ O karan bɔra nɛɛma tigi Ala ta Kibaro Diman* nɔɔrɔman ra; o Kibaro Diman le karifara ne ma.

Pɔli be baraka la Ala ye a ta nɛɛma kosɔn

¹² Ne be baraka la an Matigi Yesu Kirisita ye, ale min ka baraka don ne ra, ka ne jate lanamɔgɔ ye ka ne bla a ta baara ra, ¹³ ne min tun ye Yesu tɔgɔ cɛnbaga ye, ani Yesu ta mɔgɔw tɔɔrɔbaga, ani mɔgɔ jusufariman; nka Ala makarira ne ra, sabu ne tun be o bee kera kolɔnbariya ni lanabariya le kosɔn. ¹⁴ An Matigi nɛɛmara ne ye k'a caya; lanaya ni kanuya min be Yesu Kirisita ta jɛɲɔgɔnya ra, a ka o di ne ma.

¹⁵ Nin ye cankuma le ye, bee ka kan ka sɔn min ma, ko: Yesu Kirisita nana dunɔpa ra ka na jurumunkebagaw kisi. Ne Pɔli le kera o bee ra jurumunkebagaba ye. ¹⁶ O kosɔn ne min ye bee ra jurumunkebagaba ye, Ala hinara ne ra, janko o ye ke sababu ye k'a to mɔgɔw y'a lɔn ko Yesu Kirisita

be muju kosebe, ani janko minw be la a ra ka janamanya banbari soro, olugu ye ne cogo ye, k'a lon ko Ala be makari.

¹⁷ Masa wuribari, masa min te sa, ani masa yebari, min kelenpe ye Ala ye, ale ta le ye bonya ni tandori ye, wagati bee, ani tuma bee. Amina.

¹⁸ Ayiwa, ne dence Timote, ne be ci min fo i ye sisan, o ye ko cirayakuma minw tun fora kakoro i ta ko ra, ko i ye i jigi la o kumaw kan, ka kerejuman ke, ¹⁹ ka jija ka to lanaya ra ni jusukun gbenin ye. O jusukun gbeninya bosira dow ra, ka o ta lanaya cen, i ko kurun min cenna ji kan. ²⁰ Imene ni Alesandiri, olugu ye o mogow dow ye. O koson ne ka o labla Setana ye, janko o y'a lon ko Alatogocen man ji.

2

Ala daaricogo

¹ Ayiwa, ne be fen folo min jini, o ye ko lanabagaw ye daaririw ke, ka Ala daari, ka daariribaw ke, ka baraka la Ala ye mogow bee koson.

² Aw ye Ala daari masacew ye, ani minw bee ye jamana namogow ye, janko an ye to hera ni nasuma ra, ka tagama Ala nasiran na, ani cogo bennin na. ³ O ka ji, o ka di an Kisibaga Ala ye fana; ⁴ ale le b'a fe mogow bee ye kisi, ka can lon. ⁵ Sabu Ala kelenpe le be yi, soronarikebaga kelenpe le fana be Ala ni mogow ce: o ye Yesu Kirisita ye, min kera adamaden ye. ⁶ A ka a yere ke saraka ye, ka ke mogow bee ta jurumun sara ye. O seereyakuma le tun fora ka kaja ni Ala ta wagati ye. ⁷ Ala ka ne ke waajurikebaga ye, ani ciraden* ye, o le koson. Ne be can le fora, faninya te! Ala ka ne ke siya were mogow* ta karamogo ye, janko ne ye lanaya sira ni can yira o ra.

Cew ni musow tagamacogo

(Piyeri folo 3.1-6; Tite 2.3-5)

⁸ Ayiwa, ne b'a fe ko cew ye Ala daari yoro bee, ka o boro korota ni jusukun gbenin ye; a kana ke ni dimi ye, walama sosori.

⁹ Ne b'a fe musow fana ta fanidoncogo ye ke cogo bennin ye; o ye fani don, min be o sutara, ani min b'a to mogow ye o bonya. O kana kundancogo dama temeninw ke, ka o yere masiri ni sanin ni konokise songogbelenw ye, ani kasadiyanan songogbelenw. ¹⁰ Nka o ta masiri ye ke kopuman le ye; o le ye muso Alapasiranbagaw ta cogo ye.

¹¹ Muso ka kan ka je ka sigi, ka karan lamem, ka a yere majigi. ¹² Ne t'a fe muso ye ce karan, ka a ta fanga sigi ce kan; a ka kan ka je ka menni ke. ¹³ Sabu Ala konna ka Adama le dan folo, o ko, a ka Awa dan. ¹⁴ Setana ma Adama

le nɛgɛ k'a lafiri; a ka muso le lafiri; ale le ka Ala ta sariya cɛn. ¹⁵ Nka musow bɛna denw sɔrɔ; Ala bɛna o kisi, ni o kɔni ka to lanaya ra, ani kanuya, ani ka o yɛrɛ mina, ka saninya Ala ye.

3

Lanabagaw ta namɔgɔw tagamacogo

(Tite 1.5-9; Piyɛri fɔlɔ 5.1-4; Kɛwalew 6.1-6)

¹ Ayiwa, nin kuma ye cankuma le ye, ko: ni mɔgɔ dɔ b'a fɛ ka kɛ lanabagaw ta jenkuru kɔrɔsibaga ye, o tigi bɛ baaranuman le jinina. ² O kosɔn lanabagaw ta jenkuru kɔrɔsibaga ka kan ka kɛ mɔgɔ jarakibari ye, ka kɛ musokelentigi ye, k'a yɛrɛ minacogo lɔn, ka kɛ mɔgɔ hakirman ye, ka kɛ mɔgɔsɔbɛ ye, ka kɛ jatigijuman ye, ka se ka mɔgɔw karan. ³ A kana kɛ dɔrɔminbaga ye, walama mɔgɔ jusufari, nka a ye kɛ mɔgɔ sabarinin ye, a kana kɛ kɛrɛtigɛbaga ye, a kana kɛ wari kanubaga ye. ⁴ A ye se a ta somɔgɔw minacogo ra, k'a to a yɛrɛ ta denw ye a kan mina, ka a bonya fɛn bɛɛ ra. ⁵ Ni o tɛ, ni mɔgɔ min ma se a yɛrɛ ta somɔgɔw minacogo ra, o tigi bɛ se k'a janto Ala ta jenkuru mɔgɔw ra cogo di? ⁶ A fana man kan ka kɛ lanabagakura ye, ni o tɛ, yɛrɛbonya bɛ se ka don a ra, k'a to kiti min benna Setana kan, o jɔgɔn ye ben a kan fana. ⁷ Lanabariw ka kan ka a tɔgɔruman fɔ, janko dɔgɔyari kana se a ma, ani a kana mina Setana ta jan na.

Lanabagaw ta demɛbagaw tagamacogo

⁸ Ayiwa, lanabagaw ta jenkuru baarakɛbagaw fana ka kan ka kɛ mɔgɔsɔbɛw ye, o kana kɛ kumaflafɔbagaw ye, walama dɔrɔminbagaw, walama mɔgɔ minw bɛ wari jini nanbara ra. ⁹ Lanaya ta can min yirara o ra, o ka kan ka o mara ni jusukun gbenin ye. ¹⁰ Aw ka kan ka o sɛgɛsɛgɛ k'a flɛ fɔlɔ; ni jarakiyɔrɔ tɛ o ra, o bɛ sɔrɔ ka o ta baara kɛ.

¹¹ Musow fana ka kan ka kɛ mɔgɔsɔbɛw ye, o kana kɛ mɔgɔ tɔgɔcɛnbagaw ye; o ye o yɛrɛ minacogo lɔn, ka kɛ lanamɔgɔw ye fɛn bɛɛ ra.

¹² Lanabagaw ta jenkuru baarakɛbagaw fana ka kan ka kɛ musokelentigiw ye, ka o ta denw lamɔ ka ja, ka o ta sokɔnɔmɔgɔw bɛɛ minacogo lɔn. ¹³ Minw bɛ o ta baara kɛ ka ja, olugu bɛna bonya sɔrɔ, ka o ta baara kɛ ni jagbɛleya ye lanaya ra Yesu Kirisita ta jɛnjɔgɔnya ra.

Alasira gundo

¹⁴ Ayiwa, Timote, ne bɛ nin sɛbɛ ci i ma, nka ne jigi b'a kan ko a tena mɛɛn, ne bɛna se i fɛ yi. ¹⁵ Nka ne bɛ nin sɛbɛ janko ni ne nana kɛ mɛɛnfɛn ye, i ka kan ka min kɛ

Ala ta mɔgɔw cɛ ra, i ye o lɔn; o mɔgɔw ye Ala panaman ta lanabagaw ta jenkuru le ye. Lanaya can lɔra ka sinsin o jenkuru le baraka ra, i ko samasen. ¹⁶ Can lo, Alapasiran gundo ka bon yere le. Mɔgo si te se ka o sɔsɔ: Kirisita* kera adamaden ye; mɔgɔw k'a ye, Nin Saninman* k'a yira ko a tun terennin lo, melekeɛw k'a ye fana. A ko waajuri kera siyaw cɛ ra dunupa yɔrɔ bɛɛ ra, mɔgo dɔw lara a ra, Ala ka a kɔrɔta k'a ladon nɔɔrɔ ra.

4

Karamɔgo faninyafɔbagaw

(Yuhana fɔlɔ 4.1-3; Kolosikaw 2.16-23; Timote flanan 2.4-6)

¹ Ayiwa, Nin Saninman* bɛ a gbeya k'a fɔ an ye ko dunupa labanwagati ra, dɔw bɛna ban lanaya sira ma, ka tugu mɔgolafiribaga dɔw kɔ, minw ta karan bɔra Setana ra. ² Karamɔgo faninyafɔbaga flankafu dɔw le bɛna o lafiri; jurumun ka o jusukun gbɛleya k'a kɛ i ko nɛge wulenna tasuma ra ka fɛn min jeni. ³ O bɛ mɔgɔw karan ko o man kan ka furu, ko domunifɛn dɔw man kan ka domu; k'a sɔrɔ Ala ka o fɛnw dan janko lanabaga minw ka can sira lɔn, olugu ye o domu ka baraka la Ala ye. ⁴ Ala ka fɛn o fɛn dan, o bɛɛ ka ni; an man kan ka ban domunifɛn si ra. A dan ye ni an b'a domu, an ye baraka la Ala ye. ⁵ Sabu an bɛ fɛn o fɛn domu, Ala bɛ o saninya a ta kuma ni an ta daariri baraka ra.

Kirisita ta baaradenɗuman

⁶ Ayiwa, Timote, ni i sera ka balemaw karan nin kow ra, i bɛna kɛ Yesu Kirisita ta baaradenɗuman ye. I bɛna a yira o le ra ko i bɛ i jusukun barora ni lanaya kuma ye, ani ko i bɛ karan terennin min sira tagamana, ko i ka o sira lɔn kɔsɛbɛ.

⁷ Ayiwa, fɔlɔfɔlɔ kumaw, minw te bɛn ni lanaya ye, kuma caman nafantanw, i kana o lamɛn. ⁸ I yere degi Alapasiran le ra. Farikolo panagbɛ te fɛnba na mɔgo ye, nka Alapasiran bɛ fɛn bɛɛ na; a bɛ an ta bi dunupalatige na, ka lahara ta fana na. ⁹ O kuma fana ye can le ye, mɔgɔw bɛɛ ka kan ka sɔn a ma. ¹⁰ Ayiwa, o kosɔn an bɛ baara kɛ, ka siyen ta, sabu an jigi bɛ Ala panaman le kan. Ale le ye mɔgɔw bɛɛ Kisibaga ye; nka minw kɔni ka lanaya kɛ Kirisita* ra, a bɛ olugu le kisi.

¹¹ Nin kow fɔ o ye k'a gbɛleya, ka o karan a ra. ¹² I kana a to mɔgo si ye i dɔgoya ko i ye denmisen ye. A to lanabagaw

ye i kumacogo ye, ani i tagamacogo, ani i ta kanuya, ani i ta lanaya, ani i jusukun saninyacogo, janko o ye i ladegi o ra.

¹³ Sani ne ye se yi, i ye jija ka to ka Ala ta Kitabuw karan mɔgɔw ye, ka o waaju, ka o karan. ¹⁴ Ala ka ninyɔrɔ min di i ma a ta neema ra, i kana o ke borokɔfɛfen ye. O dira i ma ka kaɲa ni cirayakuma le ye; cekɔrɔbaw fana ka o boro la i kan ka dugawu ke i ye. ¹⁵ Jija ka o kow beɛ ke ka ɲa, ka i yere di o baara ma kosebe, janko mɔgɔ beɛ ye a ye ko i be tagara ɲa.

¹⁶ I janto i yere tagamacogo ra, ka i ta karan fana korɔsi. Jija o ra kosebe, sabu ni o kera, i bena i yere kisi, ka i lamɛnɔbagaw fana kisi.

5

Lanabagaw beɛ ladicogo

(*Korentikaw fɔlɔ 9.7-14; Efesikaw 6.5-8; Piyeri fɔlɔ 2.18-20*)

¹ Ayiwa, i kana kumagbelen fɔ cekɔrɔba dɔ ma, nka i y'a ladi ni jususuma ye i n'a fɔ i worofa. Kanbelenw fana ladi i n'a fɔ i balemaw, ² ka musokɔrɔbaw ladi i ko i bamusow, ka muso denmisɛnw ladi i ko i balemamusow; o ke ni jusukun saninyanin ye fɛn beɛ ra.

Muso ce saninw demecogo

³ Muso ce sanin minw be o kelen na, mɔgɔ si te minw fe, i ye i janto olugu ra ka o demɛ. ⁴ Nka denw be minw fe, walama mamadenw, o denw le ka kan ka o worobagaw demɛ ka kaɲa ni Alapasiran ye. O worobagaw ka min ke o ye, o ka kan ka o juru le sara sisan; o le ka di Ala ye.

⁵ Muso ce sanin minw be o kelen na, mɔgɔ te minw fe min be a janto o ra, olugu be o jigi la Ala kan ka a daari su ni tere, janko a ye o demɛ. ⁶ Nka muso ce sanin minw be o yere bla dunuɲa ɲanagbekow dɔrɔn le ra, olugu sanin lo, hali ka o ɲanaman to.

⁷ Ayiwa, i ka kan ka o karan nin kow le ra, janko jarakiyɔrɔ kana sɔrɔ mɔgɔ si ra. ⁸ Ni mɔgɔ min kɔni te a janto a ta sokɔnɔmɔgɔw ra, janko a ta gbamɔgɔw yere, o tigi bɔra lanaya sira kan pewu; a ka jugu ka teme hali lanabari kan.

⁹ Muso ce sanin min si ka san biwɔrɔ sɔrɔ, min tora ce kelen kun, o tɔgɔ le be se ka sebe, janko ka demeri sɔrɔ lanabagaw fe. ¹⁰ Beɛ ka kan ka a lɔn a ta kewaleɲumanw kosɔn, ko a ka a ta denw lamɔ ka ɲa, ko a tun ye jatigimusɔɲuman ye, ko a tun be Ala ta mɔgɔ saninmanw sen ko, ka ɲanibagatɔw demɛ, ka kopuman suguya beɛ ke.

¹¹ Ayiwa, muso cɛ sanin minw ma kərə, i kana sɔn ka olugu tɔgɔ sɛbɛ; sabu ni dunuɲa ta kow nege ka o sɔrɔ, fɔ ka o ta miiriya yeɓema, o bɛ Kirisita* ta sira bla; foyi wɛrɛ tɛ kɛ o hakiri ra tuun ni furuko tɛ. ¹² O cogo ra o bɛ kiti ben o yɛrɛ kan; sabu o konna ka layiri min ta ko o bɛ baara kɛ Kirisita dɔrɔn ye, o bɛ o layiri cɛn. ¹³ Ni o kɛra, o tɛ foyi kɛ fɔ ka ban baara ma ka yaala luw ni ɲɔgɔn cɛ. O fana tɛ dan o ma; o ta kuma bɛ caya, o bɛ o da don mɔgɔw ta kow ra. Min man kan ka fɔ, o da bɛ o bɛɛ fɔ.

¹⁴ O kosɔn muso cɛ sanin minw ma kərə, ne b'a fɛ olugu ye furu tuun, ka denw sɔrɔ, ka o ta somɔgɔw minako ɲa, janko an jugu kana cogo si sɔrɔ ka an jaraki. ¹⁵ Ne bɛ o fɔra sabu o muso dɔw ka lanaya sira bla ka ban, ka tugu Setana kɔ. ¹⁶ Ni muso cɛ sanin dɔw bɛ an balemamusu lanabaga dɔ ta so, o balemamusu yɛrɛ ye o demɛ; o doni kana la lanabagaw ta jenkuru kan; ni o kɛra, mɔgɔ tɛ minw fɛ, lanabagaw ta jenkuru bɛ se ka olugu demɛ.

Namɔgɔw bonyacogo

¹⁷ Lanabagaw ta jenkuru ɲamɔgɔ minw bɛ o ta baara kɛ ka ɲa, aw ka kan k'a jate ko olugu ka kan ni bonyari fla le ye, janko minw yɛrɛ bɛ sɛgera ka waajuri kɛ, ani ka mɔgɔw karan. ¹⁸ Sabu a sɛbera Kitabu kɔnɔ ko: «Ni aw ka misi bla ko a ye siman dɔndɔn k'a kise bɔ, aw kana a da siri.» A sɛbera fana ko: «Baaraden ka kan ni a ta sara ye.»

¹⁹ Ni dɔ ka lanabagaw ta jenkuru ɲamɔgɔ dɔ jaraki ko dɔ ra, i kana sɔn o jarakiri ma, fɔ mɔgɔ fla walama mɔgɔ saba ye kɛ o ko seerew ye.

²⁰ ɲamɔgɔ minw bɛ to jurumun na, a fɔ o ye tɔw bɛɛ ɲa na ko o firira, janko tɔw fana ye siran, o kana o ɲɔgɔn kɛ.

²¹ Ne b'a fɔ i ye k'a gbɛleya i ma, Ala ni Yesu Kirisita kosɔn, ani a ta mɛleke ɲanawolomaninw kosɔn, ko i ye jija ka nin ciw bɛɛ kɛ; i kana mɔgɔ dɔ fisaya ni dɔ ye, i kana mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra.

²² I kana kərətɔ ka i boro la mɔgɔ si kan ka a bla baara dɔ ra lanabagaw cɛ ra. I kana kɛ mɔgɔ si jɛnɲɔgɔn ye a ta jurumun ta fan fɛ; a to i jusukun saninyanin ye to.

²³ I kana to ka ji dama min, nka i ka kan ka duven dɔɔnin min fana i ta kɔnɔdimi ni i ta banamisɛnw kosɔn.

²⁴ Ayiwa, dɔw ta jurumun bɛ yira kɛnɛ kan k'a gbɛya, sani a kiti ye tigɛ; nka dɔw ta bɛ lɔn kɔ fɛ le. ²⁵ O cogo ra fana, kɛwaleɲumanw bɛ yira kɛnɛ kan; hali ni minw ma bɔ kɛnɛ kan joona, o dogonin tena to.

6

Jɔnw ka kan ka o matigiw bonya

¹ Lanabaga minw bɛɛ bɛ jɔnya ra, olugu ka kan ka o matigicɛw jate ka o bonya kɔsɛbɛ, janko mɔgɔw kana Ala tɔgɔ cɛn, ka an ta karan mangboya. ² Minw fana matigicɛw ye lanabagaw ye, olugu kana o matigicɛw dɔgɔya, ko sabu o balemaw lo. O ka kan ka baara kɛ o ye ka ja, sabu o ta baara nafa bɛ o mɔgɔ minw kan, olugu ye o balema kanuninw le ye.

*Karamɔgɔ faninyafɔbagaw ni wariko
(Matiyu 6.19-34)*

I ka kan ka mɔgɔw karan nin le ra k'a fɔ o ye k'a gbɛɛya. ³ Ni mɔgɔ dɔ ka mɔgɔw karan fɛn wɛrɛ ra, min ni an Matigi Yesu Kirisita ta kuma saninmanw tɛ kelen ye, walama min tɛ bɛn ni Alapasiran ye, ⁴ yɛrɛbonya le bɛ o tigi ra, a tɛ foyi lɔn; a bɛ sɔsɔri kɛ, ka kɛrɛ lawuri kuma dɔrɔn kosɔn, i ko kuma ta bana bɛ mɔgɔ min na. O le bɛ na ni pangboya ye, ani kɛrɛ, ani kumajuguw, ani miirijuguw, ⁵ ani sɔsɔri dablalariw. O mɔgɔw hakiri cɛnna, o tɛ can lɔn tuun; o bɛ Alako kɛ naforɔjinisira le ye.

⁶ Ayiwa, can lo, Alapasiran ye naforoba le ye, ni i ka i wasa don i ta sɔrɔta ra. ⁷ Sabu an si ma na ni fɛn ye an boro dunupa ra, an fana tɛna seko ni fɛn ye an boro. ⁸ O kosɔn ni an bɛ an ta baro ni an ta fani donta sɔrɔra, o ka kan ka an wasa. ⁹ Nka minw b'a fɛ ka naforo caman sɔrɔ, Setana bɛ olugu nege, k'a to o yɛrɛ ta negejuguw, ani o ta nege nacintanw bɛ kɛ jan ye ka o mina, ka o cɛn, ka o halaki pewu! ¹⁰ Sabu wari nege ye kojugu suguya bɛɛ lilin ye. Dɔw tugura wari nɔ fɛ fɔ ka na o yɛrɛ lafiri, ka bɔ lanaya ra pewu, ka tɔɔrɔ caman lase o yɛrɛ ma.

Polɪ ta jagbɛɛyakumaw

¹¹ Ayiwa, ele Timote, ele min ye Ala ta mɔgɔ ye, ele ka kan ka bori nin kow ja, ka jija ka terrenninya le jini, ani Alapasiran, ani lanaya, ani kanuya, ani mupuri, ani sabari.

¹² I jija ka kɛrɛɲuman kɛ, lanaya ta kɛrɛ; panamanya banbari mina kɔsɛbɛ, sabu Ala ka i wele o le kama; i fana ka o seereyanuman fɔ, ka mɔgɔ camanba kɛ i seerew ye.

¹³ Ayiwa, Ala min bɛ danfɛnw bɛɛ panamanya, ka ale kɛ an seere ye, ani Yesu Kirisita min kumana Ponse Pilati ja na, ka can fɔ a ye, ¹⁴ ne b'a fɔ i ye k'a gbɛɛya ko i ye Ala ta cifɔninw mara, nɔ kana ye i ra, jarakiyɔrɔ kana sɔrɔ i ra, fɔ ka taga se an Matigi Yesu Kirisita nalon ma.

¹⁵ Ni a nawagati sera, Ala yɛrɛ le bɛna a lana.

Ale Ala kelenpe le bɛ fɛn bɛɛ kunna.

An be ale tɔɔ le tando;
masaw beɛ ta Masa lo, ani matigiw beɛ ta Matigi.

¹⁶ Ale kelenpe le te sa ka ye.

A siginin be nɔɔɔ min na, o nɔɔɔ bonyakojugu fe,
mɔɔ si te se ka gbara a ra.

Mɔɔ si na ma la a kan ka ye,

mɔɔ si fana te se k'a ye.

Bonya ni se bagaya banbari ye ale ta le ye.

Amina.

Nafrotigiw ka kan ka min ke

¹⁷ Ayiwa, dunupa naforo be minw fe, a fo olugu ye k'a gbeleya ko o kana waso, o kana o jigi la o naforow kan, sabu jigipuman te. O ye o jigi la Ala le kan, ale min be fen beɛ di an ma caman, janko an ye a diyabo. ¹⁸ A fo o ye ko o ye kojuman ke, o ta kewalepumanw ye caya; o ye mɔɔw sɔn, ka o borofen dow di tow ma. ¹⁹ Ni o kera, o bena naforoba le sɔɔ o yere na sini, naforo min ka ni, min te cen; o sababu ra o bena panamanya sɔbe sɔɔ.

Kuma laban

²⁰ Ayiwa, Timote, Ala ka min karifa i ma, i jija ka o mara ka na. Mɔɔw be kuma fufafu minw fo, min ni lanaya sira te ben, i yere mabo o ra, ani o be sɔsorigbansan minw jate lonniya ye, k'a sɔɔ faninya lo. ²¹ Dow tugura o lonniya ko, fo ka na lanaya sira bla pewu.

Ayiwa, Ala ye neema aw ye.

Poli ka letere flanan min ci TIMOTE ma Kitabu faamucogo

Poli ta tagama naaninan bannin ko, o k'a mina ka taga a bla kaso ra tuun Romu (2.9). Poli tora o yoro le ra ka nin letere sebe k'a ci Timote ma Efesi (1.17). O ko fe le masaceba Neron ka Poli faga.

An b'a ye nin letere konko ko Poli tora a kelen na, sabu a teriw caman tun bora a koru. O koson a mako tun be Timote ra o wagati ra (1.15; 4.10-16). A tun k'a lon ko a sawagati surunyara (4.6). Nka a jigi tun ma tige, sabu a tun lara a ra ko hali ni ale sara, Ala bena ale kisi, ka ale ladon janamanya banbari ra.

Romu masaceba Neron tun ka lanabaga caman toro kosebe; o hami tun be Poli ra; o koson a ka Timote ja gbeleya ko a ye to Kirisita ta Kibaro Diman* ta can kan, ka o waajuri ke, hali ni a be toro (2.1-13). Nka minw be lanabagaw kunnacen ni karan werew ye, a ka kan ka olugu jaraki, ka Ala ta kuma waajuri ke ka kapa ni can ye (2.14-4.15).

O ra, Timote ka kan ka Ala ta kuma waajuri ke, ka mupu ka mogow karan, ka tagama ka kapa ni Ala ta kuma ye (3.14-16). A ka kan ka Poli yere ta lanaya ni a ta mupuri ni a ta kanuya ladegi (4.6-7).

Nin kitabu sebera wagatigbelen le ra, wagati min na toroba tun be lanabagaw kan. Poli ka toro sonmina ka se soro cogo min na, lanabagaw fana ka kan ka o le ladegi.

Kitabu konkow

Poli ta fori (1.1-7)

Kibaro Diman waajurikebaga ka kan ka toro (1.8-2.13)

Kibaro Diman waajuri ka kan ka ke ni jagari ye (2.14-4.8)

Poli ta fori ni a ta kumalabanw (4.9-22)

Poli ta fori

¹ Ne Poli, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden ye ka kapa ni Ala sago ye, ani janamanya layiri koson, janamanya min be soro Yesu Kirisita ta jengonyara, ² Ne be nin sebe ci ne dence kanunin Timote ma; an Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema ni hina ni hera ke i ye.

Poli be Timote ja gbeleya baara ra

(Timote flanan 2.1-12; Efesikaw 1.3-7; Tesalonikikaw flanan 2.13-15)

³ Ne be Ala fo; ne be baara kera a ye ni jusukun gbenin ye i n'a fo ne bemaw k'a ke cogo min na. Su ni tere ni ne be Ala daari, ne be ne hakiri to i ra tuma bee. ⁴ Sabu i kasira cogo min na an faranto jogon na, ne hakiri belen be o ra. I loko be ne ra kosebe; ne b'a fe ka i ye tuun janko ka jagari. ⁵ Lanayasobe min be i fe, ne hakiri be o ra fana. I mamamuso Loyisi ni i bamuso Enisi le konna ka o lanaya soro; ne lanin b'a ra ko o lanaya be ele fana fe. ⁶ O koson ne ka ne boro la i kan ka Ala daari i ye minke, i ka ninyoro min soro ka bo Ala fe, i jija k'a to o tasuma mananin ye to; ⁷ sabu Ala ka Nin min di an ma, o te an ke siranbagato ye; a be baraka le don an na, ani kanuya, ani hakiritigiya.

⁸ O koson i kana maroya ka seereya ke an Matigi ta ko ra; ne min fana be kaso ra a togo koson, i kana maroya ne ta ko ra. I ka kan ka toro ni ne ye Kibaro Diman* koson, Ala ta sebgaya baraka ra. ⁹ Ale Ala ka an kisi, ka an wele janko an ye ke a yere ta mogo saninmanw ye. O ma ke an ta kewalew koson, a ka o ke a yere ta kolatigenin ni a ta neema le koson, o neema min dira an ma Yesu Kirisita ta jengogonya koson, k'a soro dunupa ma dan folo. ¹⁰ Sisan an Kisibaga* Yesu Kirisita nana o neema yira. A ka saya fanga cen; panamanya min be soro Kibaro Diman sababu ra, ani min be an ke fen sabari ye, a ka o ko bo kene kan.

¹¹ O Kibaro Diman waajuri le koson Ala ka ne ke waajurikebaga ye, ani ciraden*, ani karamogo. ¹² O le koson nin torow bee be ne kan; nka o maroya te ne ra, sabu ne jigi be min kan, ne ka o lon. Ne lara a ra kosebe ko Ala ka min karifa ne ma, se be a ye ka o mara ne ye fo ka taga se dunupa labanlon ma.

¹³ Ayiwa, ne ka i karan kuma saninman minw na, o mara i kono ni lanaya ni kanuya ye Yesu Kirisita ta jengogonya ra, ka tagama ka kapa ni o ye. ¹⁴ Fenpuman min karifara i ma, o mara Nin Saninman baraka ra, Nin Saninman min siginin be an kono.

¹⁵ I yere k'a lon ko lanabaga minw be Azi mara ra, olugu bee tagara ka ne to ne kelen na; Fijeli ni Erimojeni fana be o mogow ra. ¹⁶ Matigi ye kopuman ke Onezifori ta somogow ye kosebe, sabu a ka ne jusu saaroko caman ke; hali ka ne to kaso ra, sani a ye maroya o ra, ¹⁷ a nana Romu* minke, a ka ne yoropini le kosebe, fo ka taga ne ye. ¹⁸ Ala y'a to a ye Matigi ta pumanya soro dunupa labanlon na. A ka kopumanba minw ke ne ye Efesi, i yere ka o lon ka teme bee kan.

2

Kirisita ta baaradenɗuman

¹ Ayiwa, ne dence Timote, neema min be an fe Yesu Kirisita ta jɛnɗogonya ra, i ta baraka soro o neema ra. ² I ka karan min soro ne fe seere caman ja na, o lase lanamogo dow ma, minw fana be se ka mogo werew karan a ra fana. ³ I ka kan ka toro ni ne ye fana i ko Yesu Kirisita ta kerekedenɗuman. ⁴ Kerekeden si te son ka dunuafenw ko hami bla a yere ra, ni can ra a b'a fe ka a yere ko diya a kuntigi ye. ⁵ O cogo ra fana, mogo min be jogondanbori ke, o te se ka jala soro ni a ma a ke ka kapa ni a sariya ye. ⁶ Senekébaga min be sege ka baara ke, ale le ka kan ka kon ka a ninyoro soro siman na. ⁷ Ne be min fora i ye, i ye miiri o ra kosebe, sabu Matigi bena hakiri di i ma k'a bee faamu.

⁸ I hakiri to Yesu Kirisita ra, Dawuda mamaden, min kununa ka bo saya ra, ka kapa ni ne ta Kibaro Diman* waajuri ye. ⁹ O Kibaro Diman le koson o be ne torora, fo ka ne siri i ko kojugukébaga; nka Ala ta Kuma koni ma siri. ¹⁰ O le koson ne be fen bee sonmina Ala ta mogo janawolomaninw koson, janko olugu fana ye kisi Yesu Kirisita sababu ra, ka bonya banbari soro.

¹¹ Nin kuma ye can le ye ko:

«Ni an sara ni Yesu Kirisita ye,
an bena janamanya ni a ye fana.

¹² Ni an ka jija ka to lanaya ra,
an bena ke ni a ye a ta masaya ra.
Nka ni an ka ban a ra,
ale fana bena ban an na.

¹³ Ni anw ma ke kankelentigiw ye,
ale koni ye kankelentigi ye tuma bee;
sabu a te se ka ban a yere ra.»

Ala ta baaradenɗuman

(Timote folo 1.3-7,18-20; Tite 1.10-16; 2.11-15; Piyeri flanan 2.1-22)

¹⁴ I ka kan ka to ka mogow hakiri jigi nin kumaw le ra, k'a fo o ye k'a gbeleya kosebe Ala ja koru, ko o kana to ka jagon darakan soso, sabu o te foyi ja; minw be o kumaw lamen, a be olugu le mako sa doron. ¹⁵ I jija k'a to i ta baara ye diya Ala ye, ka ke baaraden ye min te maroya a ta baara kenin koson, nka a be Ala ta kuma can waajuri ke ni terenninya ye. ¹⁶ I yere mabo kumalakolonw na, minw te ben ni lanaya ye; sabu mogo minw be o kuma suguyaw fo, do le be fara olugu ta Alanasiranbariya kan. ¹⁷ O ta kumaw be cenri ke i ko jorijugu min be mogo farikolo cen. Imene ni Fileti ye o

mɔgɔ dɔw le ye. ¹⁸ Olugu jengera ka can sira bla, k'a fɔ ko suw kununi kera ka ban; o ka dɔw ta lanaya cɛn ni o kuma ye. ¹⁹ Nka Ala yere ka bon jusiginan min lo, o be a no ra; nin kumaw sebera a kan, ko: «Matigi ka a ta mɔgɔw lon.» Ani ko: «Mɔgɔ o mɔgɔ ye Matigi ta mɔgɔ ye, o tigi ye a sen bo terenbariya ra.»

²⁰ Fagamabonbaw kɔnɔ, i b'a sɔrɔ ko minan saninlamanw be yi, ani minan warigberamanw; nka a yiriraman fana be yi, ani a bɔgɔramanw. Minan dɔw blara lonbaw ta baara kama, dɔw blara baara gbansanw kama. ²¹ Ayiwa, ni mɔgɔ min k'a yere mabo kojugu ra, o tigi be ke minan dawulaman ye, ka saninya, k'a Matigi mako ja, ka laben baarapuman suguya beɛ kama.

²² Ayiwa, Timote, bori kanbelenya ta jarabijuguw ja; minw be Matigi bato ni jusukun gbenin ye, i ye fara olugu le kan, ka terenninya jini, ani lanaya, ani kanuya, ani hera. ²³ I kana i da don hakirintanyakumaw ra, ani kumalakolonw; sabu o laban be na ni kere le ye. ²⁴ K'a sɔrɔ Matigi ta baaraden man kan ka kere ke. A ka kan ka ke mɔgɔnuman ye mɔgɔ beɛ le ma, ka se ka mɔgɔw karan, ani ka kogbelenw sɔnmina. ²⁵ Minw be a ta kuma sɔsɔ, a ka kan ka olugu ladi ni jususuma ye, sabu a be se ka ke ko Ala bena a to o ye nimisa, janko o ye yelema ka can lon, ²⁶ ka hakiripuman sɔrɔ, ka o yere bo Setana ta janw na; sabu Setana ka o mɔgɔw mina a ta jan na, janko o ye ale sago ke.

3

Dunupa labanwagati ta ko

¹ Ayiwa, Timote, nin kuma to i hakiri ra, k'a lon ko dunupa labantuma ta wagatiw bena gbeleɣa. ² Adamadenw bena ke natabaw ye, o bena wari ke o teri ye, o bena waso, ka o yere bonya, ka Ala tɔgɔ cɛn, ka muruti o worobagaw ma, ka ke kopumanlonbariw ye, ani Alapasiranbariw, ³ ka ke mɔgɔ jusukungbelenw ye, mɔgɔ hinabariw, mɔgɔ tɔgɔcɛnbagaw, yereminabariw, mɔgɔjuguw, kopuman kɔninyabagaw, ⁴ janfamɔgɔw, mɔgɔ jusu farimanw, yerebonya mɔgɔw; o bena o diyanyakow kanu ka teme Ala kan, ⁵ ka o yere ke Alapasiranbaga ye mɔgɔw ja kɔrɔ, k'a sɔrɔ Alapasiran baraka ye min, ye o bena ban o ma. I yere mabo o mɔgɔw ra pewu!

⁶ O mɔgɔ dɔw bena don sow kɔnɔ ka muso barakantan dɔw nege ni o ta karan ye ka o hakiri yelema; k'a sɔrɔ o musow ka jurumun caman ke kakɔrɔ, jarabijugu suguya caman be o ra. ⁷ Tuma beɛ o musow b'a fɔ ko o be

lɔnniyakura jinina, nka o tɛ can lɔn ka ye. ⁸ Fɔlɔfɔlɔ Janesi ni Janberesi ka cira Musa sɔsɔ cogo min na, o mɔgɔw bɛ can sɔsɔ o cogo le ra. O mɔgɔw hakiri cenna, o ta lanaya tɛ se ka foyi ja o ye. ⁹ Nka o ta kow tena taga ja, sabu a laban, bɛɛ bɛna a lɔn ko hakirintanw lo, i ko Janesi ni Janberesi ta nana lɔn cogo min na.

Timote ka kan ka to Ala ta Kuma kan
(Korentikaw flanan 6.3-10; Piyeri flanan 1.19-21; Kɛwalew 20.28-31)

¹⁰ Ayiwa, Timote, ele kɔni ka ne ta karan lamɛn, i ka ne ta tagamacogo ladegi, i ka ne ta kolatigeninw lɔn, ani ne ta lanaya, ani ne ta mupuri, ani ne ta kanuya, ani ne ta jagbeleya, ¹¹ ani ne ta tɔɔrɔw, ani ne ta segekow. Sege juman le ma la ne kan Antiyɔsi, ani Ikoniyɔmu, ani Lisitiri? Tɔɔrɔ juman le bɛ yi, ni ne ma min sɔnmɛna? Nka Matigi ka ne kisi ka bɔ o bɛɛ ra. ¹² Can ra, mɔgɔ minw bɛɛ b'a fɛ ka tagama Alapasiran na Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra kɔni, o bɛna olugu bɛɛ tɔɔrɔ. ¹³ Nka mɔgɔjuguw ani nanbaramɔgɔw kɔni, olugu bɛna to ka taga ja kojugu ra tuma bɛɛ; o bɛ tɔw lafiri i ko olugu yere lafirinin lo cogo min na.

¹⁴ Ele kɔni, i karanna min na, ani i ta lanaya kun ye o min ye, i ye to o le kan; sabu i ka o karan sɔrɔ mɔgɔ minw fɛ, i yere ka o tigiw lɔn.

¹⁵ Kabini i denmisenman i ka Kitabu saninmanw kumaw lɔn; o le bɛ se ka i kɛ hakiritigi ye, hakiritigiya min bɛ mɔgɔ bla kisiri sira kan, lanaya sababu ra Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. ¹⁶ Kitabu saninmanw kumaw bɛɛ bɔra Ala yere le ra, Nin Saninman* baraka ra. O kosɔn nafa b'a ra janko ka mɔgɔ karan, ka mɔgɔ jaraki, ka mɔgɔ lateren, ka mɔgɔ koro terenninya ra, ¹⁷ janko Ala ta baarden ye karan ka ja, ka se ka baaranuman suguya bɛɛ kɛcogo lɔn.

4

Ala ta Kuma waajuri

¹ Ne b'a fɔ k'a gbɛleya i ma Ala kosɔn, ani Yesu Kirisita kosɔn, min bɛna kiti tige mɔgɔ janamanw, ani suw bɛɛ kan, ani a nako ni a ta Masaya* kosɔn, ² ko i ye Ala ta Kuma waajuri kɛ, k'a fɔ, ka sinsin a kan wagati bɛɛ, wogatipumanw, ani wogatigbɛlenw na, ka mɔgɔw lateren, ka o jaraki, ka o ladi, ka o karan ni mupuriba ye.

³ Sabu wagati dɔ bɛna se, mɔgɔw tena sɔn ka karan terennin lamɛn tuun. O yere le bɛna karamɔgɔ caman pini o yere ye, ka kapa ni o yere diyanyakow ye, ka olugu ta kuma dimanw lamɛn, ka o toro ladiya ni o ye. ⁴ O bɛna o toro mabɔ can lamɛni na, ka tugu fɔlɔfɔlɔ kumakɔrɔw le

ko. ⁵ Nka ele kɔni, ele ye i yere minacogo lon ko bee ra, ka tɔɔɔ sɔnmɪna, ka ke Kibaro Diman* fɔbagasɔbe ye, ka i ta baara bee ke ka ja.

Pɔli ta kumalabanw
(Filipikaw 1.20-23; Matiyu 10.18-20)

⁶ Ne kɔni, ne kera ka ban i ko rezenji saraka; ne tagatuma surunyara ka ban. ⁷ Ne ka kereɲuman ke, ne ka ne ta bori laban, ne tora lanaya ra. ⁸ Sisan, terenninya ta jala maranin be ne ye ka ban. Matigi, min ye kititigɛbaga terennin ye, ale le bɛna o di ne ma dunuɲa labanlon na. Nka a tena a di ne kelen ma; minw ka a kanu ka a nalon makɔɔ, a bɛna a di olugu bee ma.

⁹ I jija ka na ne fe yan jona. ¹⁰ Sabu Demasi tugura dunuɲa ta fenw nege nɔ fe, ka taga ka ne kelen to yan; a tagara Tesaloniki. Keresansi tagara Galasi, Tite tagara Dalimasi. ¹¹ Luka kelenpe le tora ni ne ye yan. I nato, i ni Marika ye na ɲɔɲɔn fe; ne mako b'a ra ka ne demɛ ne ta baaraw ra. ¹² Ne ka Tisiki ci ka taga Efesi.

¹³ Ne tun ka deregeba min to Torohasi, Karipusi fe yi, i nato i ye na ni o ye, ani kitabuw; nka gbolokitabuw ko le ka bon ne ma kosɛbe.

¹⁴ Numuce Alesandiri ka kojugu caman ke ne ra; nka Matigi le bɛna a sara ka kapa ni a ta kewalew ye. ¹⁵ Ele fana ye i yere korosi a ra, sabu a ka an ta kumaw sɔsɔ kosɛbe.

¹⁶ Ne tagakofolo kiti ra ka taga ne ta ko ɲafɔ, mɔɲɔ si ma ne demɛ; bee ka ne to ne kelen na. Nka Ala ye yafa o ma o ra. ¹⁷ Matigi yere le ka ne demɛ ka baraka don ne ra, janko ne ye Kibaro Diman* waajuri ke k'a gbeya, siya wɛre mɔɲɔw bee y'a men. Ala ka ne bɔsi ka bɔ jara da ra. ¹⁸ Matigi bɛna ne bɔsi mɔɲɔw ta kewalejuguw bee ma, ka ne kisi, ka ne ladon sankolo Masaya* ra. Bonya ye ale le ta ye wagati bee, ani tuma bee. Amina.

Pɔli ta fori

¹⁹ Ne be Pirisili ni Akila fo, ani Onezifori ta somɔɲɔw.

²⁰ Erasitusi tora Korɛnti. Ne ka Torofime banabagato to Mile.

²¹ I jija ka na sani nenɛwagati ye se. Ebulusi be i fo, ani Pudɛnsi, ani Linusi, ani Kolodiya. Balema tɔw bee be i fo.

²² Matigi ye to i fe. Ala ye nɛɛma aw bee ye.

Poli ka letere min ci TITE ma Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Poli ka nin letere sebe Timote ta letere folo ko fe, k'a to Korenti. A ka Zenasi ni Apolosi le ci ka taga a di Tite ma (3.13). Tite tun ye Gereki le ye. A tun sonna Yesu ma Poli ta waajuri sababu le ra.

Poli tagara ni a ye ciradenw ta jɔgonyeba ra Zeruzalemu (Galasikaw 2.1-3). Wagati min Poli tun be Efesi, a ta tagama sabanan na, Tite tun k'a deme baara ra. Poli bora kaso ra Romu, k'a ta tagama naaninan damina minke, a tun tagara ni Tite ye o tagama ra. O ka Kibaro Diman waajuri ke Kereti; lanabaga dow tun sorora o yoro ra. Poli tagato a ka Tite to Kereti, janko a ye a janto o lanabagaw ra.

Nin letere konɔ an b'a ye ko Poli be Tite hakiri jigi ko lanabagaw ni o jamogow tagamacogo ka kan ka teren; o man kan ka ke mogɔ kewalejuguw ye. O ra, Tite tun ka kan ka Kereti lanabagaw ta jenkuruw laben, ka cekoroba dow janawoloma, minw ye mogosobew ye, ka olugu ke o jamogow ye.

Minw be jenge ka bo Kibaro Diman sira kan, a ka kan ka olugu jaraki, janko olugu kana na tow lafiri; ale yere ka kan ka teren, janko lanabagaw ye a ladegi. Lanabagaw bee ka kan ka tagama ka kapa ni a ta kuma ye, ka Ala sago ke; o le bena mogow karan ka teme hali o darakumaw yere kan.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1-4)

Lanabagaw ta jamogow tagamacogo (1.5-16)

Tite ka kan ka lanabagaw bee ladi (2.1-15)

Lanabagaw ka kan ka ben kelen ma, ka hera jini (3.1-11)

Poli ta kumalabanw ani a ta forikan (3.12-15)

Poli ta fori

(Piyeri flanan 1.1-4)

¹ Ne Poli, ne min ye Ala ta baaraden ye, ani Yesu Kirisita ta ciraden*, Ala ka ne ci janko ne ye lanaya sira ni can sira yira a ta mogɔ janawolomaninw na, ka kapa ni Alapasiran ye, ² janko o ye panamanya banbari jigiya sorɔ; Ala le ka o panamanya layiri ta an ye kabini dunupa ma dan folo, Ala min te faninya tige. ³ A ta wagati latigenin sera minke, a ka a ta kuma yira mogow ra waajuri sababu ra; o waajuri ko le karifara ne ma ka kapa ni an Kisibaga Ala yere kumakan ye. ⁴ Ayiwa, ne Poli be nin sebe ci ele Tite ma, ele min ye ne

dence yere ye lanaya ra, lanaya kelen min be an bee fe. An Fa Ala ni an Kisibaga* Yesu Kirisita ye neema i ye, ka hera ke i ye.

*Baara min dira Tite ma
(Timote folo 3.1-7; Piyeri folo 5.1-4)*

⁵ Ayiwa, ne ka i to Kereti jamana ra, janko ko minw nanababari tora, i ye olugu nanabo; i ye cekoroba dow sigi lanabagaw ta jenkuruw* kunna dugu bee kelen kelen na, i n'a fo ne k'a fo i ye cogo min na. ⁶ Jarakiyoro man kan ka soro o mogow si ra, o ka kan ka ke musokelentigiw ye; o denw ka kan ka ke lanamogow ye, minw man kan ka soro jatoya ra, walama ka ke mogow murutininw ye.

⁷ Lanabagaw ta jenkuru korosibaga ka kan ka ke mogow jarakibari le ye, sabu Ala ta mogow korosibaga lo. A kana ke wasobaga ye, walama mogow jusuba, walama dorominbaga, walama mogow fariman, walama mogowotobaga. ⁸ A ka kan ka ke jatigipuman ye, ani kopuman kanubaga, ani mogow hakirman, ani mogow terennin, ani mogow saninman, ani yereminabaga. ⁹ A ka kan ka noro Ala ta Kuma yere ra, i ko a karanna a ra cogo min na, janko a ye se ka mogow karan ka o ladi ka kapa ni karan terennin ye, ani ka sosorikebagaw ta firiyoro yira o ra.

¹⁰ Ne be o fo, sabu mogow murutininw ka ca Yahudiya lanabagaw yere le ce ra, ani kumakolonfobagaw, ani mogolafiribagaw; ¹¹ i ka kan ka o mogow da datugu le, sabu o be gba kuturu dow ta lanaya cen; karan min ma daga, o be mogow karan o ra, wari koson. ¹² O koson o yere ta cira do k'a fo o ma ko: «Keretikaw be faninya tige tuma bee; warajuguw lo, salibatow lo, minw konobaraw te fa ka ye.» ¹³ O seereya ye can ye. O koson i ka kan ka o jaraki kosebe janko o ta lanaya ye sabati. ¹⁴ O kana tugu Yahudiyaw ta folofolo kumakorow ko; minw banna can ma, o kana tugu olugu ta cifoninw ko. ¹⁵ Mogow minw jusukun saninyanin lo, fen bee saninyanin lo olugu fe; nka minw jusukun lanogonin lo, lanabariw, foyi ma saninya olugu fe; sabu o hakiri ni o jusukun lanogonin lo. ¹⁶ O b'a fo o da ra ko o ka Ala lon, nka o yere ta kewalew b'a yira ko can te. Ala be o ta kewalew koninya; mogow murutininw lo, o koson o te se ka kewalepuman kise kelen ke.

2

Tite ka kan ka mogow bee ladi

(Timote folo 2.9-15; Piyeri folo 2.18-20; 3.1-6; Efesikaw 6.5-

¹ Ayiwa, ele Tite kɔni, min bɛ bɛn ni karan terennin ye, i ye o le fɔ. ² A fɔ cɛkɔrɔbaw ye ko o ye o yere minacogo lon, o ye pamalɔ, ka kɛ mɔgɔ hakirimanw ye, ka sabati lanaya ra, ani kanuya ni mupuri.

³ A fɔ musokɔrɔbaw ye ko olugu fana ye o tagamacogo saninya. O kana kɛ mɔgɔ tɔgɔcɛnbagaw ye, o kana o yere bla dɔrɔmin na; o ye kɛ ladibaganumanw ye, ⁴ ka muso denmisenw karan, janko olugu ye o cɛw ni o denw kanu, ⁵ ka kɛ hakirimanw ye, ka o yere mina, ka o ta sokɔnɔbaaraw kɛ ni jusuɔnuman ye, ka o yere majigi o cɛw ye, janko o ta kɛwalew kana kɛ sababu ye k'a to mɔgɔw ye Ala ta Kuma mafiyɛnya.

⁶ O kuma kelen fɔ kanbelenw fana ye, ko o ye kɛ hakirimanw ye ko bɛɛ ra. ⁷ Ele yere fana ye kɛ kɛwaleɔnuman kɛbaga ye, k'a to tɔw ye i tagamacogo ladegi; mɔgɔw karan ni jusukun gbɛnin ye, ani sɔbɛya ye. ⁸ I ta kuma ye kɛ kuma barakaman ye, mɔgɔ tɛ se ka min sɔsɔ, janko an juguw ye maroya, o kana kumajugu si sɔrɔ k'a fɔ an ma.

⁹ A fɔ baaradenw ye ko o ye o yere majigi o kuntigiw ye fɛn bɛɛ ra, ka o kuntigiw diyanyako kɛ; o kana o sɔsɔ. ¹⁰ O kana foyi ta o fɛ; o ye o ta lanamɔgɔya yira wagati bɛɛ, janko mɔgɔw ye an Kisibaga Ala ta karan bonya.

Ala ta nɛɛma yiracogo

(ɛfesikaw 2.1-10; Piyeri fɔlɔ 1.10-21; 2.13-16; Yuhana fɔlɔ 3.1-3)

¹¹ Ayiwa, Ala ta nɛɛma yirara; adamaden bɛɛ ta kisiri bɛ bɔ o nɛɛma le ra. ¹² O nɛɛma baraka ra Ala bɛ an karan, ko an ye Alapasiranbariya dabla, ka ban dunuɔna negejuguw ma; ko an ye tagama ni hakiri ye sisan ta wagati ra, terenninya ni Alapasiran na, ¹³ sani k'a to an jigiya bɛ lonɔnuman min kan, o ye se; an ta Alaba min ye an Kisibaga* Yesu Kirisita ye, o ta nɔɔrɔ yiralon lo. ¹⁴ Ale le ka a yere di ka sa an kosɔn, janko ka an kunmabɔ kojuguw bɛɛ ma, ka an saninya ka an kɛ a yere ta mɔgɔw ye, janko an ye an yere cɛsiri ka kɛwaleɔnuman kɛ tuma bɛɛ.

¹⁵ Ayiwa, i ka kan ka nin kumaw le fɔ, ka mɔgɔw ladi, ka o jaraki ka kapa ni i ta lɔyɔrɔ bonya bɛɛ ye. Mɔgɔ si kana jon i ra.

3

Lanabagaw tagamacogo

¹ Lanabagaw hakiri jigi a ra, ko o ka kan ka o yere majigi jamana namɔgɔw, ani a fangatigiw ye; o ye o kan mina ka labɛn ka kɛwaleɔnuman kɛ tuma bɛɛ. ² O kana mɔgɔ si kɔrɔfɔ; o ye kɛ heramɔgɔw ye, ani mɔgɔ sabarininw,

ka o jusu suma mɔgɔ bɛɛ kɔrɔ. ³ Sabu fɔɔfɔɔ an fana tun ye hakirintanw le ye, ani Alakanminabariw, ani mɔgɔ lafirininw; an tun kera nege suguya bɛɛ ta jɔnw le ye, ani jarabijugu bɛɛ; an tun bɛ tagama juguya ni nangboya ra; mɔgɔw tun bɛ an kɔninya, an yere gbansan tun bɛ jɔgɔn kɔninya. ⁴ Nka an Kisibaga Ala ta numanya ni a ta kanuya yirara wagati min na adamadenw ta fan fɛ, ⁵ a ka an kisi, nka a ma kɛ an yere ta kewale terreninw kosɔn, a kera a yere ta hina le kosɔn, ani Nin Saninman* min ka an ko ka an kɛ danfenkuraw ye, ka panamanyakura di an ma. ⁶ Ala ka Nin Saninman lajigi an kan k'a caya, an Kisibaga* Yesu Kirisita sababu ra, ⁷ janko an ye jate mɔgɔ terreninw ye Ala na kɔrɔ a ta nɛɛma baraka ra, ani an jigi bɛ panamanya banbari min kan, an ye o sɔrɔ.

⁸ Ayiwa, nin kumaw ye can le ye. Ne b'a fɛ i y'a fɔ mɔgɔw ye k'a gbɛleya o ma kɔsɛbɛ, janko minw lara Ala ra, olugu ye jija ka kewalenumanw kɛ. O le ka ji, mɔgɔw fana bɛ nafa sɔrɔ o le ra.

⁹ Nka i kana i yere bla sɔsɔrikunntanw na, ani fɔɔfɔɔmɔgɔw tɔgɔw ta sɔsɔriw, ani keremisɛnw, ani cira Musa ta sariya* ko sɔsɔriw; nafa tɛ o ra, o tɛ foyi na. ¹⁰ Minw bɛ lanabagaw faran, ni i ka o mɔgɔ dɔ ladi ka se fɔ sɔnaga fla, ni a ma sɔn, i ye o tigi mabɔ i yere ra. ¹¹ Sabu sigiya t'a ra, o mɔgɔ suguya ka lanaya sira bla; a bɛ jurumun kɛ ka Ala ta kiti ben a yere kan.

Pɔli ta ladiri laban ni fori
(Korentikaw fɔɔ 16.20-24)

¹² Ni ne nana Aritemasi walama Tisiki ci i fɛ tuma min na, i ye i jija ka na ne kunben Nikopolisi, sabu ne k'a latige ko ne bɛna nɛnɛwagati kɛ o yɔrɔ le ra. ¹³ I janto sariya karamɔgɔ Zenasi ra, ani Apolɔsi, ka o demɛ o ta tagama ra, janko foyi kana dɛsɛ o fɛ. ¹⁴ An balemaw fana ka kan ka o yere degi kewalenumankɛ ra, janko ka dɔw mako na wagatigbɛlenw na; o man kan ka kɛ nacintanw ye.

¹⁵ Minw bɛɛ bɛ ni ne ye yan, olugu bɛɛ bɛ i fo. Minw bɛ an kanu lanaya sira ra, i ye olugu bɛɛ fo.

Ala ye nɛɛma aw bɛɛ ye!

Pɔli ka letere min ci FILEMɔN ma Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Pɔli ka nin letere ni Kolosikaw ta letere sebe k'a to kaso ra Rɔmu. Onezimu ni Tisiki le tagara ni o letere fla ye.

A ka nin letere sebe k'a ci Filemɔn le ma.

Filemɔn tun ye Kolosi dugu lanabaga do ye, min tun ka loyɔroba ta Ala ta baara ra. Baaraden do tun be Filemɔn fe, min togo tun ye ko Onezimu. Onezimu tun ka Filemɔn borofen do ta, ka bori ka taga fo Rɔmu, sabu a tun be se ka faga o ko koson. Ka Onezimu to Rɔmu, Pɔli ka Kibaro Diman fo a ye, a sonna Ala ta kuma ma. O koson Pɔli be nin letere sebe k'a ci a matigice Filemɔn ma, k'a jini a fe ko a ye yafa Onezimu ma, ka son k'a ta baara ra tuun, a kana a ta kewale juru sara a ra. A ka kan k'a mina i ko a balema, a kana ke tuun i ko jon. Pɔli be o kumaw le fo Filemɔn ye, k'a gbeya kosebe.

Nin letere ka surun, sabu sura kelen doron lo, nka a nafa ka bon. A b'a yira an na ko Ala te mogo bo mogo ra. Ala be baaraden, walama jon kisi cogo min na, a be a matigice fana kisi o cogo kelen le ra. A b'a yira an na fana ko lanabagaw ka kan ka yafa jagon ma, ka jagon kanu, hali ni do ka kojugu ke do ra.

Kitabu konokow

Pɔli be Filemɔn ni a jɛnjɔgonw fo (1-3)

Pɔli be baraka la Ala ye Filemɔn koson (4-7)

Pɔli be Filemɔn daari Onezimu koson (8-22)

Pɔli ta kumalaban (23-25)

Pɔli ta fori

(Timote flanan 1.1-5; Yuhana sabanan 2,6)

¹ Ne Pɔli, ne min kera kasoden ye Yesu Kirisita togo koson, ne ni an balemace Timote, anw be nin sebe ci Filemɔn ma, an baarakejagon kanunin, ² ani an balemamuso Afiya, ani an jɛnjɔgon Arisipi, min ye an demebaga ye an ta kere ra, ani lanabaga minw be lajen ele Filemɔn yere ta so konɔ. ³ An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Filemɔn ta kanuya ni a ta lanaya

⁴ Ne balemace Filemɔn, tuma o tuma ni ne be Ala daari, ne be baraka la a ye ele ta ko ra. ⁵ Sabu i lanin be Matigi

Yesu ra cogo min na, ani i ka Ala ta mɔgɔ saninmanw mina ni kanuya min ye, o kibaroya bɛɛ sera ne ma yan. ⁶ O kosɔn ne bɛ Ala daarira i ye, janko i bɛ jɛnɔgɔnya min na lanaya ra ni an ye, dɔ belen ye fara o kan; o fana ye kɛ sababu ye k'a to an ka fɛnɔman minw sɔrɔ Yesu Kirisita fɛ, i ye o lɔn ka ja. ⁷ Ne balemace Filemon, i ta kanuya ko kɔni ka ne jusu diya, ka ne jusu saaro kosebɛ; sabu i ka Ala ta mɔgɔ saninmanw jusu saaro.

*Pɔli bɛ Filemon daari Onezimu ta ko ra
(Kolɔsikaw 4.7-9; Korɛntikaw fɔlɔ 13.4-7)*

⁸ O kosɔn, ne balemace, ne tun bɛ se ka i jagboya Kirisita* tɔgɔ kosɔn, ka i ta koketa yira i ra; ⁹ nka ne k'a ye ko a ka fisa ne ye i daari le kanuya kosɔn. Ne Pɔli, ne kɛra cekɔroba ye, nka ka fara o kan tuun, ne blara kaso ra Yesu Kirisita tɔgɔ kosɔn.

¹⁰ Ne bɛ i daarira ne dence Onezimu* ta ko le ra, ne kɛra min fa ye kasobon kɔnɔ yan. ¹¹ Ne k'a lɔn ko wagati tɛmenin, a ma ko ja i ye, nka sisan ele o, ne o, a bɛna ko ja an fla bɛɛ ye.

¹² Ne bɛ a kɔsegi i ma tuun, ale min kɛra i n'a fɔ ne yɛrɛ farisogo dɔ. ¹³ Ne kɔni tun b'a fɛ a ye to ne kɔrɔ yan, janko ka ne to nɛgejɔrɔkɔw ra kaso ra yan Kibaro Diman* kosɔn, a ye baara dɔw kɛ ne ye ele yɛrɛ nɔ ra. ¹⁴ Nka ne tun t'a fɛ ka foyi si kɛ, ni min ma bɛn i ma, janko i bɛna kopuman min kɛ ne ye, o kana kɛ jagboya ye, nka a ye kɛ i yɛrɛ sago ye.

¹⁵ I b'a sɔrɔ ko i ni Onezimu faranna jɔgɔn na wagati dɔɔnin le, janko a ye seko i ma ka to ni i ye tuma bɛɛ. ¹⁶ A kana kɛ jɔn ye tuun, nka a ye fisaya ni jɔn ye, ka kɛ i ko i balema kanunin; a ko ka gbɛlɛn ne ma, nka a ko belen ka kan ka gbɛleya ele ma ka tɛmɛ ne ta kan; sabu aw fla bɛɛ bɛna kɛ jɔgɔn fɛ Matigi ta jɛnɔgɔnya ra.

¹⁷ Ayiwa, ni i kɔni bɛ ne jate i teri ye, o tuma Onezimu mina ka ja i n'a fɔ i tun bɛna ne yɛrɛ mina cogo min na. ¹⁸ Ni a kɛra ko a ka fɛn dɔ cɛn i fɛ, walama ni i ta juru le b'a ra, ne le bɛna o juru sara i ye. ¹⁹ Ne Pɔli bɛ nin sɛbɛ ni ne yɛrɛ boro ye, ko ne bɛna o juru bɛɛ sara i ye. Ne yɛrɛ ta juru min bɛ ele ra, ne tena o fɔ, nka o kɔrɔ ye ko ele yɛrɛ kuturu bɛɛ ye ne ta le ye!

²⁰ Ne balemace, ne bɛ i daari ko i ye nin kopuman kelen kɛ ne ye Matigi kosɔn; sabari ka ne jusu suma Kirisita* ta jɛnɔgɔnya kosɔn.

* **1:10** 1.10 Onezimu tɔgɔ kɔrɔ ye ko: mɔgɔ jacinan.

²¹ Ne lara a ra ko ne ka min daari i fe, ko i bena o ke, o le koson ne ka nin sebe ci i ma, sabu ne k'a lon ko i bena min ke, o bena teme ne ta fota yere kan.

²² Ayiwa, ne b'a fe i ye bon do laben ne ye, sabu ne jigi b'a kan ko o bena ne labla aw ye lon do, aw ta daariri baraka ra.

Fori laban

²³ Ne kasodenogon Epafirasi, min be kaso ra Yesu Kirisita togo koson, ale be i fo. ²⁴ Ne baarakengon tow, Marika, ani Sitariki, ani Demasi, ani Luka, olugu fana be i fo.

²⁵ An Matigi Yesu Kirisita ye nema aw ye.

Leterɛ min cira HEBURUW ma Kitabu faamucogo

Nin letere sebebaga ma lon. Dow tun b'a miiri ko a sebebaga ye Apolosi ye, walama Barinabasi, walama Poli, nka olugu si togo ma fo kitabu konɔ.

Nin kitabu nafa ka bon kosebe. Lanabaga minw tun ka Yahudiyaw ta sariyaw ni o ta landaw jalon, a sebera olugu le ye, walama Yahudiya lanabaga dow. A sebebaga b'a fe k'a yira ko Layirikoro ta kumaw ni a ta tagamasiyenw bee dafara Yesu Kirisita ta saya saraka sababu ra. O koson lanabagaw ka kan ka jija ka to lanaya ra. O man kan ka o ta kisiri ko ke borokofefen ye.

O ra, nin kitabu segebaga b'a yira ko Yesu ta nooro ka bon ni melekew ta ye, ko Yesu ka bon ni cira Musa ye, ale min tun ye Ala ta ciraba ye, min ka Izirayelimogow labo Misiran jonya ra, ka taga ni o ye o ta jamana ra.

Yesu ye Ala ta sarakalasebagaw kuntigi ye, min ni sarakalasebaga tow te kelen ye. Ale ta sarakalasebagaya te ban ka ye, sabu a panaman lo wagati bee. Ale yere le kera saraka ye, k'a jori ke ka jurumunw yafa. Ale kelen ta saraka blara saraka tow bee no ra.

Kitabu sura 11 ni 12 ra, seberikebaga be mogoo caman togo fo, minw tun ka o jigi la Ala kan, ka la Ala ra, ka baara ke a ye. Bi lanabagaw fana ka kan ka o mogow ta tagamacogo ladegi, ka o na lo Matigi Yesu kelenpe ra, ka tugu a no fe (12.2).

Kitabu konokow

Yesu ye Ala ta cirayakumaw bee dafabaga ye (1.1-3)

Yesu korotara ka teme melekew ni cira tow bee kan (1.4-4.13)

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigi dafanin ye (4.14-7.28)

Yesu ye layirikura sigibaga ye (8.1-9.22)

Yesu ye saraka dafanin ye (9.23-10.39)

Mogoo minw lara Ala ra (11-12)

Lanabaga tagamacogo (13.1-19)

Daariri ni forikan (13.20-25)

*Ala kumana Kirisita baraka le ra
(Yuhana 1.1-3; Kolosikaw 1.15-17; Heburuw 10.12-14;
Filipikaw 2.6-11)*

¹ Ayiwa, folofolo, Ala kumana an bemaw fe ciraw sababu ra tuma caman na, ani cogo caman na. ² Nka nin wagati

labanw na, Den min bora Ala ra*, a kumana an fe o le sababu ra. Ala ka ale le sigi k'a ke fen bee tigi ye; a ka dunuƚa dan ale le baraka ra fana. ³Ala ta nooro be ale le ra; a cogoya ni Ala cogoya ye kelen ye. A ta kuma barakaman le ka dunuƚa fen bee mina ka lo. A ka mogoƚw saninya ka bo o ta jurumunw na minke, a tagara sigi sankolo ra Sebeetigi Ala kininboroyanfan fe.

Kirisita ka bon ni melekew ye

⁴Den min bora Ala ra*, o be melekew kunna, fo Ala ka togo di a ma, togo min ka bon ni melekew ta ye pewu! ⁵Ala m'a fo a ta melekew si ma ka ye ko:

«Den min bora ne ra, ele lo;
ne kera i Fa ye bi.»

A fana m'a fo ka ye meleke si ta ko ra, ko:

«Ne bena ke a Fa ye,
a bena ke ne Dence ye.»

⁶Nka Den min bora Ala ra, o min ye fen bee kuntigi ye, wagati min na Ala ka o ci dunuƚa ra, Ala ko:

«Melekew bee ye a bato.»

⁷A k'a fo melekew ta ko ra, ko:

«A be a ta melekew ke fojo ye,
k'a ta baardenw ke tasumamanaw ye.»

⁸Nka Den min bora Ala ra, a k'a fo o ta ko ra, ko:

«E, Ala, i ta masaya be to a no ra wagati bee;
i ta masacebere ye terreninyabere le ye.

⁹I be terreninya kanu, i be kojugu koninya;
o le koson Ala, i ta Ala koni ka i janawoloma
ka jagarituru ke i kun na, ka i fisaya i tojogonw ye.»

¹⁰A k'a fo tuun ko:

«Matigi, ele le ka dugukolo dan kabini a damina ra,
i yere boro ka sankolo dan.

¹¹O fenw bee bena teme, nka ele koni be to i no ra;
o bee bena koro i ko fani be koro cogo min na.

¹²I bena o kuru i ko mogo be deregeba kuru cogo min na;
o bena yelema i ko mogo be fani donta yelema cogo min na.
Nka ele koni, ele be to i cogo ra,
ele ta sandaw te ban ka ye.»

¹³Ayiwa, Ala k'a fo meleke juman le ye ka ye, ko:

«I sigi ne kininboroyanfan fe,
fo ne ye i juguw mina ka o bla i sen koro?»

1:5 1.5 Nin kuma fora Zaburu 2.7; Samawilu flanan 7.14; Kibaroyaw folo 17.13.

1:6 1.6 Nin kuma fora Sariya 32.43. **1:7** 1.7 Nin kuma fora Zaburu 104.4.

1:9 1.8-9 Nin kuma fora Zaburu 45.7-8. **1:12** 1.10-12 Nin kuma fora Zaburu 102.26-28. **1:13** 1.13 Nin kuma fora Zaburu 110.1.

¹⁴ Melekew ye mun le ye? O bee ye ninw le ye; ciradenw lo, minw be baara ke Ala ye. Mogo minw ka kan ka kisi, Ala be melekew ci ka taga olugu deme fana.

2

Ala ta kisiriba

¹ Ayiwa, o koson an ka kuma minw men, an ka kan ka an janto o ra kosebe, janko an kana na sira bla ka taga an kun fe. ² Melekew tun ka kuma min fo an bemaw ye, o kera can ye; mogo o mogo ka sariya cen, ka ban ka Ala kan mina, Ala ka olugu bee sara ka kapa ni o ta kewalew ye. ³ Ayiwa, anw fana bena bosi cogo di, ni an ka nin kisiriba ke borokofefen ye? Matigi yere le konna ka o kisiri ko fo; o ko, minw ka a lamem, olugu k'a fo an ye k'a gbeya. ⁴ Ala yere ka baraka don o ta seereya ra ni tagamasiyenw ye, ani kobaw, ani kabako suguya caman, ani ka Nin Saninman* ta sebayaw di o ma fana ka kapa ni a yere sago ye.

Mogo be kisi Kirisita le baraka ra

⁵ Ayiwa, an be dunupakura nata min ko fora, Ala ma o kuntigiya di melekew le ma. ⁶ Nka mogo do ka nin seereya ke Kitabu yoro do ra, ko:

«Ala, mogo ye mun ye, k'a fo ko i be i hakiri to a ra?

Adamaden ye mun ye, k'a fo ko i be i janto a ra?

⁷ I k'a dogoya melekew ye wagati doonin;

i ka nooro ni bonya masafugula don a kun na,

⁸ ka fen bee bla a sen jukoro.»

Ni a fora ko Ala ka a sigi fen bee kunna, o koro ye ko fen si te yi ni a te min kunna. O bee n'a ta, an b'a ye ko se ma di a ma folo ko a ye sigi fen bee kunna.

⁹ Nka sisan an b'a ye ko Ala ka Yesu min dogoya ka teme melekew kan ka wagati doonin ke, sisan Ala ka nooro ni bonya masafugula di o ma, a ta tooro ni a ta saya koson; o cogo ra, Ala ta neema sababu ra, a sara mogow bee le no ra.

¹⁰ Ayiwa, can ra, fen bee danna Ala min sababu ra, ani Ala min koson, ale tun b'a fe ka mogo caman ladon a ta nooro ra; o koson a benna a ma ka Yesu ta bonya dafa a ta tooro sababu ra, ale min ye mogow ta kisiri tigi ye.

¹¹ Yesu min be mogow saninya ka o bo jurumun na, ale ni o mogo saninyaninw bee ta Fa ye Ala kelen le ye. O le koson a te a yere fisaya o ma; a be o wele ko a balemaw. ¹² A ko: «Ala, ne bena i togo fo ne balemaw ye,

ne bēna i tando ni dōnkiriw ye i ta jama bēe lajenninw ce ra.»

¹³ A ko fana tuun, ko:

«Ne bēna ne jigi la Ala kan.»

A ko tuun, ko:

«Ne fīe nin ye, ne ni Ala ka den minw di ne ma.»

¹⁴ Ayiwa, Yesu ka o mōgō minw kisi, i n'a fō olugu ye adamadenw le ye, o kosōn Yesu fana kera adamaden ye. A ka o ke janko a ta saya baraka ra, saya fanga be Setana min boro, a ye o Setana ta fanga cen; ¹⁵ janko minw tun be Setana ta jōnya ra o si bēe ra, saya pasiran kosōn, a ye olugu kunmabō. ¹⁶ Can ra, Yesu ma na ka na melekew le demē; a nana Iburahima ta denw le demē. ¹⁷ O le kosōn jagboya lo, a tun ye ke adamaden ye cogo bēe ra, ka ke sarakalasebaga* kankelentigi ye, min be hina mōgōw ra, ka baara ke Ala ye janko ka mōgōw ta jurumunw kafari. ¹⁸ Ayiwa, i n'a fō ale yere tōrōra kōrōbōri kosōn, o kosōn minw be kōrōbō, a be se ka olugu demē.

3

Kirisita ka bon ni cira Musa ye

(Matiyu 21.33-38)

¹ O le kosōn, ne balema saninmanw, Ala ka aw minw wele, ne b'a fe ko aw ye miiri Yesu le ma; ale le ye Ala ta ciraden ye, ani a ta sarakalasebagaw kuntigiba*, an ta lanaya ko ra.

² Yesu kera kankelentigi ye Ala ja kōrō, Ala min k'a sigi a ta baara ra, i n'a fō cira Musa tun kera kankelentigi ye Ala ta so bēe kōnō cogo min na. ³ Nka Yesu ka kan ni bonyaba ye ka teme cira Musa kan pewu; sabu bonlōbaga be bonya sōrō ka teme bon yere kan.

⁴ Bon o bon, mōgō le k'a lo; nka min ka fen bēe lajennin lo, o ye Ala le ye. ⁵ Cira Musa kōni tun ye baarden le ye, min k'a ta baara ke ni kankelentigiya ye Ala ta so bēe kōnō. Ala tun be kuma minw fō, a ta baara tun ye ka o seereya le ke. ⁶ Nka Kirisita* kera kankelentigi ye i ko Dence min sigira Ala ta so kōnō ka ke fen bēe kunna. Sisan anw le ye o so ye; nka an be an yere bonyara lanaya ni jigiya min kosōn, fō an ye jija ka to o kan ka taga se a laban ma.

Nenekiriyoṛō min labenna Ala ta mōgōw ye

⁷ O kosōn, i n'a fō Nin Saninman* k'a fō cogo min na, ko:

«Ni aw be Ala kumakan men bi,

⁸ aw kana aw jusukun gbeleya

i n'a fō aw bēmaw murutira Ala kama

kongokolon kōnō cogo min na, ko o be Ala kōrōbō.

⁹ O yɔrɔ le ra aw bɛmaw ko o bɛ ne Ala kɔrɔbɔ, k'a sɔrɔ o ka ne ta kokeninw bɛɛ ye ka se fɔ san binaani.

¹⁰ O kosɔn ne dimina o wagati mɔgɔw kɔrɔ; ne ko: <O yɛrɛ ta miiriyaw le bɛ o lafiri tuma bɛɛ; ne b'a fɛ o ye sira min ta, o tɛ o lon.>

¹¹ O kosɔn ne dimikojugu fɛ, ne karira ko: <O tena don ne ta nenekiriyɔrɔ ra fiyewul!> »

¹² Ne balemaw, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, mɔgɔ si kana sɔrɔ aw ra, jusujugu ni lanabarijusu bɛ min na, fɔ ka ban ka Ala janaman kan mina. ¹³ Nka Ala ka «bi» min ko fɔ, ka aw to o ra, aw ye jɔgɔn ladi lon o lon, janko jurumun kana kɛ sababu ye ka aw lafiri ka aw jusukun gbɛleya. ¹⁴ An kɛra Kirisita* ta jɛnjɔgɔnw le ye, nka an ka a damina ni jigiya min ye, fɔ an sinsinnin ye to o kan ka taga se a laban ma.

¹⁵ A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «Ni aw bɛ Ala kumakan mɛn bi, aw kana aw jusukun gbɛleya, i n'a fɔ an bɛmaw murutira cogo min na.»

¹⁶ Ayiwa, jɔntigiw le ka Ala kumakan mɛn ka muruti? Cira Musa bɔra ni minw ye Misiran jamana ra, yala olugu tɛ wa? ¹⁷ Ala dimina jɔntigiw le kɔrɔ fɔ san binaani? Minw ka jurumun kɛ, ka sa kongokolon kɔnɔ, yala olugu tɛ wa? ¹⁸ Ala karira ko jɔntigiw le tena don a ta nenekiriyɔrɔ ra? Yala minw murutira a kama, olugu tɛ wa?

¹⁹ O cogo ra, an b'a ye ko o ta lanabariya le kosɔn o ma se ka don o jamana ra.

4

¹ Ayiwa, Ala ka layiri min ta ko an bɛna taga don ale ta nenekiriyɔrɔ ra, i n'a fɔ o layiri belɛn bɛ a nɔ ra, o ra an ye an yɛrɛ kɔrɔsi, janko aw si kana na dɛsɛ ka to kɔ. ² Kibaro Diman* waajuri kɛra an ye, i n'a fɔ a kɛra an bɛmaw ye cogo min na. Nka o ka o kuma min mɛn, o ma foyi ja o ye; sabu minw k'a mɛn, olugu m'a mina ni lanaya ye. ³ Nka anw minw lara Yesu ra, anw bɛna don o nenekiriyɔrɔ ra, i n'a fɔ Ala k'a fɔ cogo min na, ko:

«Ne dimikojugu fɛ, ne karira ko: O tena don ne ta nenekiriyɔrɔ ra fiyewu.»

Ala ka o kumaw fɔ k'a sɔrɔ a tun ka fɛn bɛɛ dan ka ban kabini dunuja dantuma na; ⁴ sabu a fɔra Kitabu yɔrɔ dɔ ra tere wolonfla ko ra, ko: «Tere wolonflanɛn, Ala nenekirira a ta baara bɛɛ ra.»

⁵ O yɔrɔ kɛlɛn na Ala ko tuun, ko:

3:11 3.7-11 Nin kuma fɔra Zaburu 95.7-11. **3:15** 3.15 Nin kuma fɔra Zaburu 95.7-8. **4:3** 4.3 Nin kuma fɔra Zaburu 95.11. **4:4** 4.4 Nin kuma fɔra Damina 2.2.

«Ne ka jamana min layiri ta o ye,
o tena don ne ta nenekiriyɔrɔ ra fiyewu.»

⁶ Ayiwa, minw tun konna ka o Kibaro Diman lamen, olugu ta lanabariya koson, o ma don o jamana ra ka nenekiri. Nka o bee n'a ta, do werew belen be se ka don o yoro ra. ⁷ O le koson Ala ka lon do werɛ sigi tuun; o ye «bi» ye. Wagatijan temenin ko a ka o kuma don Dawuda da ra. A tun konna ka o kuma fo; o kuma fle nin ye, ko:

«Ni aw be Ala kumakan men bi,
aw kana aw jusukun gbeleya.»

⁸ Ayiwa, ni Yosuwe tun sera ka Izirayelimogow ladon o nenekiriyɔrɔ ra, Ala tun tena lon werɛ ko fo tuun o ko fe. ⁹ O koson Ala ka a ta baara ke, ka nenekiri a tere wolonflanan na cogo min na, o nenekiri jogon be Ala ta mogow ja. ¹⁰ Ni mogow min ka don Ala ta nenekiriyɔrɔ ra, o tigi be nenekiri a ta baaraw ra, i n'a fo Ala nenekirira a ta baaraw ra cogo min na. ¹¹ O koson an ye jija ka don o nenekiriyɔrɔ ra, janko mogow si kana to ko fe i n'a fo Alakanminabari dow k'a ke cogo min na.

¹² Sabu Ala ta Kuma be panamanya di, baraka b'a ra. A da ka di ka teme muru da fla kan. A be mogow sogow fo ka se mogow jusukun ni a nin dan ma, ka se kolo tugudaw ni sonbe ma. A be mogow ta miiriyaw ni a jusukunnakow bee segesege k'a lon. ¹³ Danfen si te yi min dogonin lo Ala ja korow. Fen bee be a ja korow kene kan, fen si dogonin te a ma; an bena taga lo ale Ala min ja korow, janko an bee ye an ta fo.

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba ye

¹⁴ Ayiwa, i n'a fo sarakalasebagaw kuntigiba* be an fe, min yelera ka taga fo sankolo kononoyoro ra, min ye Yesu ye, Den min bora Ala ra, o tuma an ko an be lanaya min na, an ye jija ka to o kan. ¹⁵ Sarakalasebagaw kuntigiba min te se ka hina an na ka an deme an ta barakantanyaw ra, an ta sarakalasebaga te o jogonna ye. Nka ale fana korobora cogo bee ra i n'a fo anw, nka a ma jurumun si ke. ¹⁶ O ra, an kana siran; an ja siginin ye madon neema tigi Ala ta masiginan na, janko a ye makari an na, ka neema an ye, ka an deme wagati bennin na.

5

¹ Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigibaw* bee panawolomara ka bo mogow le ce ra; a sigira mogow koson, ka kow janabo o ni Ala ce. A be siman sarakaw ni began sarakaw lase Ala ma mogow ta jurumunw koson. ² A be se ka hina mogow kolonbariw ni mogow lafirininw na, sabu

ale fana ye barakantan ye i n'a fɔ o mɔgɔw. ³ O kosɔn a ka kan ka saraka dɔ bɔ a yere ta jurumunw kosɔn, i n'a fɔ a b'a bɔ mɔgɔ tɔw ta jurumunw kosɔn cogo min na. ⁴ Ayiwa, mɔgɔ si tɛ se ka o bonya ta k'a la a yere kan; Ala le bɛ mɔgɔ wele a kama, i n'a fɔ a ka Haruna wele cogo min na.

⁵ O cogo ra, Kirisita* fana ma sarakalasebagaya ta kuntigibaya bonya la a yere kan a yere ma; nka Ala le ka a kɛ a ye, k'a fɔ a ma ko:

«Den min bɔra ne ra, ele lo;
ne kera i Fa ye bi.»

⁶ Ala k'a fɔ yɔrɔ wɛrɛ ra fana, ko:

«Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bɛɛ,
i n'a fɔ Melikisedeki tun bɛ cogo min na.»

⁷ Wagati min Yesu tun bɛ dunɔpa ra yan, a tun k'a lɔn ko se bɛ Ala ye ka ale kisi saya ma; a ka Ala daari, k'a daari kɔsɛbɛ ni kanba ye, fɔ ka kasi. Ala ka a ta daariri lamɛn a ta Alapasiran kosɔn. ⁸ Nka hali k'a sɔrɔ a bɔra Ala ra, o bɛɛ n'a ta, a ka Ala kan mina, ka tɔrɔ. ⁹ Ala k'a ta kow bɛɛ dafa tuma min na, minw bɛ a kan mina, a kera olugu ta kisiri tigi ye, kisiri banbari. ¹⁰ Ala ka a latige k'a kɛ sarakalasebagaw kuntigiba ye, i n'a fɔ Melikisedeki tun kera a ye cogo min na.

Lanabaga barakantanw

¹¹ Ayiwa, fɛn caman bɛ an fɛ k'a fɔ aw ye nin ko ra, nka o kow pafɔ ka gbɛlɛn, sabu aw ta faamuri ka sumaya.

¹² Nɔgɔntumasi aw tun ka kan ka kɛ karamɔgɔw le ye; nka hali bi o belɛn bɛ aw karanna Ala ta Kuma damina le ra kura ye tuun. Hali bi aw mako bɛ nɔnɔ le ra, aw tɛ se ka domuni gbiriman domu. ¹³ K'a sɔrɔ mɔgɔ min bɛ nɔnɔ dɔrɔn kɛ a ta baro ye, o tigi ye denɛnɛn le ye, a tɛ ko terennin lɔn ka bɔ ko terenbari ra. ¹⁴ Nka domuni gbiriman ye mɔgɔkɔrɔbaw ta le ye; olugu ka o yere degi, ka ko lɔn, ka kojuman ni kojugu lɔn ka bɔ mɔgɔn na.

6

¹ O le kosɔn, Kirisita* ta karan bɛ damina ko minw na, an kana to o kan hali bi; an ye taga ja lanaya ra, ka kɛ i ko mɔgɔkɔrɔbaw. An man kan ka kɔsegi karan damina kan tuun, i n'a fɔ mɔgɔ ka kan ka nimisa cogo min ka kɛwale nacintanw dabla, ka la Ala ra, ² ani batizeri ta karan, ani boro bɛ la mɔgɔw kan cogo min na, ani suw kunuko, ani Ala ta kiti banbari. ³ Ayiwa, an ye o kow to yi ka taga ja! An bɛna o le kɛ, ni Ala sɔnna.

⁴ Ayiwa, Ala ta yeelen yirara minw na ka ye, minw ka Ala ta neema nene ka ye, ka do soro Nin Saninman* na, ⁵ ka Ala ta Kuma diya nene ka ye, ka wagati nata ta sebayaw lon, ⁶ ayiwa, o bee n'a ta, ni o mogow benna, olugu koni te se ka nimisa kokura tuun fiyewu; sabu Den min bora Ala ra*, a be i n'a fo o be o le gbengbenna yiri ra tuun kokura, k'a lamaroya kene kan bee ja na.

⁷ Ayiwa, ni sanji ka ben sijagako caman dugukolo min kan, ni o dugukolo siman ka ja, ka ke senekebaga sago ye, o dugukolo be Ala ta baraka soro. ⁸ Nka ni naniw, ani binjuguw doron le falenna a ra, a te foyi ja; a tena meen o yoro be danga, ani a laban tasuma b'a jeni.

⁹ O bee n'a ta, an balema kanuninw, hali ni an be nin kumaw fo, an jigi siginin lo aw ta ko ra; an k'a lon ko aw be sirapuman le kan, min ye kisiri sira ye. ¹⁰ Sabu Ala te numanlonbari ye k'a fo ko a be jina aw ta baara ko, ani aw ka balemaw kanu cogo min na a togo koson, ani aw ka Ala ta mogo saninmanw deme cogo min na, ani aw be o demena cogo min na fana hali bi. ¹¹ Nka min ka di an ye, o ye ko aw bee kelen kelen ye jija ka se fo a laban ma, janko aw jigi be min kan, aw ye o soro. ¹² An t'a fe aw ye ke salibagatow ye. Ala ka fen minw layiri ta, mogo minw be jija ka o soro o ta lanaya ni o ta mupuri baraka ra, aw ye olugu le ladegi.

Ala ka layiri min ta

¹³ Ala ka layiri ta Iburahima ye tuma min na, a tun te se ka kari togo were ra, min ka bon ni ale Ala yere togo ye minke, a karira a yere togo le ra. ¹⁴ A ko Iburahima ma ko: «Sigiya t'a ra, ne bena baraka don i ra, ka i ta duruja caya kosebe.» ¹⁵ Ayiwa, Iburahima mupuna ka Ala makono minke, o cogo le ra, Ala tun ka min layiri ta a ye, a ka o soro.

¹⁶ Ni mogow be kari, fen min ka bon ni olugu yere ye, o be kari o le ra; o kariri ye sarati le ye k'a yira ko o ta kuma ye can ye, ani ka sosori bee ban pewu.

¹⁷ O cogo ra, minw tun ka kan ka o layiripuman soro, Ala tun b'a fe k'a yira olugu ra le k'a gbeya ko ale te a ta kolatigeninw yeleva fiyewu; o koson a karira ka fara layiri kan. ¹⁸ O fen fla te se ka yeleva fiyewu. Ala ka layiri min ta, ani ka kari ka fara a kan, a te se ka faninya tige o ko ra. An minw ka karifayoro soro Ala koro, nin kumaw be an ja gbeyaya le kosebe, janko Ala ka layiri min ta an ye, an ye an jigiya to o kan. ¹⁹ O jigiya be an nin mara, i ko nege gbiriman min be kurunba lalo; jigisobe lo, ani jigi barakaman. O le be yoro saninman* ta boncetigefani dayele an ye, ka an ladon

fɔ yɔrɔ saninmanba kɔnɔ. ²⁰ Yesu konna ka don an ja o yɔrɔ ra an ta jurumunw kosɔn. A kera sarakalasebagaw kuntigiba* ye i n'a fɔ Melikisedeki tun kera a ye cogo min na; a bena to o kuntigiya ra wagati bɛɛ.

7

Melikisedeki ta sarakalasebagaya

¹ Ayiwa, o Melikisedeki tun ye Salemu dugu masace le ye, ani Ala Korotaninba ta sarakalasebaga*. O wagati ra Ibrahima tun tagara masa dɔw kere, ka se sɔrɔ o kan; Ibrahima kɔsegito, Melikisedeki tagara a kunben ka dugawu ke a ye. ² Ibrahima ka a borofenw bɛɛ yaga bɔ ka o di Melikisedeki ma. Melikisedeki tɔgɔ kɔrɔ ye ko «terenninya masa.» Ka fara o kan, Salemu masace lo, o kɔrɔ ye ko «hera masace.» ³ A face tɔgɔ ma fɔ, a bamuso tɔgɔ ma fɔ, a ta buruju tɔgɔ fana ma fɔ; a worocogo ma fɔ, walama a sacogo. A bɛ i ko Den min bɔra Ala ra*, sabu a be to a ta sarakalasebagaya ra wagati bɛɛ.

⁴ Aw m'a ye ko nin ce tun ka bon wa! Fɔ an bemace Ibrahima tun ka fen o fen sɔrɔ kerekɛyɔrɔ ra, a ka o bɛɛ yaga bɔ ka o di a ma. ⁵ Levi* ta duruja minw ye sarakalasebagaw* ye, sariya* k'a yira ko olugu ka kan ka yaga mina Izirayelimɔgɔw fe, minw ye o balemaw ye; k'a sɔrɔ o bɛɛ bɔra Ibrahima le ra fana. ⁶ Melikisedeki tun te Levi ta duruja dɔ ye, nka o bɛɛ n'a ta, a ka yaga mina Ibrahima fe. Ala tun ka layiri ta Ibrahima min ye, a ka dugawu ke o ye. ⁷ K'a sɔrɔ sigiya t'a ra, jamɔgɔ le be dugawu ke kɔmɔgɔ ye. ⁸ Sarakalasebagaw fe, Levi ta duruja minw tun be yaga mina, olugu tun ye adamaden gbansanw le ye. Nka Melikisedeki min ka yaga mina Ibrahima fe, a fora ko ale panaman lo wagati bɛɛ. ⁹ Levi ta duruja minw be yaga mina, an be se k'a fɔ ko olugu yere ka yaga bɔ k'a di Melikisedeki ma, sabu o bemace Ibrahima k'a di a ma. ¹⁰ Wagati min Melikisedeki tagara yaga mina Ibrahima fe, olugu tun ma woro ban, nka Ibrahima le tun bena o woro. O cogo ra olugu yere ka yaga di Melikisedeki ma.

¹¹ Ayiwa, sariya min dira Izirayelimɔgɔw ma, o ju tun sigira Levi ta sarakaw le kan. Ni o sarakalasebagaya tun sera ka mɔgɔw kisi ka o bɔ o ta jurumunw bɛɛ ra, kun tun tena ke a ra tuun ko sarakalasebaga were ye na, i n'a fɔ Melikisedeki tun kera a ye cogo min na. Sarakalasebagaw tun bena to ka bɔ Levi ta gba le ra dɔrɔn, i ko Haruna.

¹² Sabu ni sarakalasebagaya yelemana, jagboya lo fana ko sariya ye yelema. ¹³ An be Matigi min ta ko fora nin

ye, ale bora gba were le ra; a ta gbamogo si ma deri ka sarakalasebagaya baara ke, ka saraka bo sarakajenifen* kan. ¹⁴ Ayiwa, bee k'a lon ko an Matigi bora Zuda ta gba le ra; nka cira Musa ma foyi fo sarakalasebagaya ta ko ra o gba ta fan fe.

Yesu ta sarakalasebagaya te ban

¹⁵ Yesu kera sarakalasebaga* were ye minke, i n'a fo Melikisedeki tun kera a ye cogo min na, o le b'a yira k'a gbeya tuun ko a ni Levi ta gba te sira kelen na. ¹⁶ A ma ke sarakalasebaga ye ka kapa ni gba ta sira ta sariya ye; nka a kera sarakalasebaga ye a ta janamanya banbari ta sebgaya le baraka ra. ¹⁷ Sabu a fora a ta ko ra ko:

«Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bee
i n'a fo Melikisedeki tun be cogo min na.»

¹⁸ O cogo ra sariya* folo bora yi, sabu baraka tun te o ra ka mogow kisi, nafa tun te o ra fana; ¹⁹ sabu sariya ma se ka foyi ke k'a dafa. Sisan an ka jigiyi were le soro, min ka ni ni folota ye; o le sababu ra an be se ka gbara Ala ra.

²⁰ Ka fara o kan, Ala karira le, ko Yesu bena ke sarakalasebaga ye. A ma kari sarakalasebaga tow si ta ko ra. ²¹ Nka Yesu kera sarakalasebaga ye tuma min na, Ala karira k'a fo a ye ko:

«Matigi karira,
a fana tena a ta miiriya yelema:
Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bee.»

²² O ra, Yesu kera Ala ta jenogonya min sarati ye, o jenogonya ka fisa ni folo ta ye pewu.

²³ Ka fara o kan tuun, sariya folo wagati ra sarakalasebaga caman le temena; saya koson, o do ma se ka to sarakalasebagaya baara ra. ²⁴ Nka Yesu koni, ale te sa fiyewu; o koson mogo si te se ka ke sarakalasebaga ye a no ra. ²⁵ O le koson minw be gbara Ala ra Yesu sababu ra, a be se ka olugu kisi wagati bee ka bo jurumun bee ra, sabu a janaman lo wagati bee, a be Ala daari o ye.

²⁶ An mako tun be nin sarakalasebagaw kuntigiba jigon le ra, min saninyanin lo, jarakiyoro te min na, no si te min na, min faranna ka bo jurumunkebagaw ce ra, ka korota ka teme hali sankolo kan. ²⁷ A mako te a ra ka saraka bo lon o lon a yere ta jurumunw koson folo, ka ban ka a bo mogo tow ta koson, i n'a fo sarakalasebagaw kuntigiba tow. A ka a yere di saraka ye ka o bee ke sinaga kelen ka ban pewu.

²⁸ Can ra, sariya ka mogo minw sigi ka o ke sarakalasebagaw kuntigibaw ye, barakantanya tun be o mogow ra. Nka Ala karira ka kuma min fo sariya ko fe, o sababu ra Den min

borā Ala ra*, o le sigira ka ke sarakalasebagaw kuntigiba dafanin ye wagati bεε.

8

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba ye

¹ Ayiwa, an ka kuma minw bεε fō, o kunba ye nin ye: sarakalasebagaw kuntigiba* be an fε, min siginin be Ala ta masasiginan kininboroyanfan na sankolo ra. ² A be a ta baara ke yōrō saninman* kōnō, fanibon janaman kōnō, Matigi Ala yere boro ka min lō, mōgō boro ma a lō.

³ Sarakalasebagaw kuntigibaw bεε sigira, janko o ye siman sarakaw ni began sarakaw lase Ala ma. O cogo ra jagboya lo ko an ta sarakalasebagaw kuntigiba fana ye fen dō sōrō ka a lase Ala ma. ⁴ Ni a tun be dunuṣa ra yan, a tun tena ke sarakalasebaga ye yere; sabu sarakalasebaga werew be yi, olugu le be sarakaw lase Ala ma ka kapa ni sariya* ye. ⁵ O be o baara ke yōrō saninman min kōnō, o ye sankolo ta yōrō saninman bisigiya le ye. Cira Musa tun b'a fε ka fanibon saninman lō tuma min na, Ala k'a fō a ye ko: «Ne ka nin fenw bisigiya min yira i ra kuru kan, i ye o korōsi kosebe, k'a to a ye ke ka kapa ni o ye.»

⁶ Nka sisan Kirisita* ta baara ka bon ni sarakalasebaga tōw ta ye pewu, sabu ale le be soronarikebaga ye Ala ni mōgōw ce ka jεnṣogōnya min don o ce, o jεnṣogōnya ka bon ni fōlō ta ye. O jεnṣogōnya ju sigira layiri minw kan, o ka fisa ni fōlō ta ye pewu.

⁷ Can ra, ni jεnṣogōnya fōlō tun dafanin lo, kun tun tena ke a ra tuun ka flanan jini k'a bla a nō ra. ⁸ Nka Ala ka a ta mōgōw jaraki le, k'a fō o ye ko:

«Lon dō, bena se, Matigi ko ten,

ne bena jεnṣogōnyakura don

ni Izirayeli ta gbamōgōw ni Zuda ta gbamōgōw ye.

⁹ O jεnṣogōnya tena ke i ko ne tun ka jεnṣogōnya min don ni o bemaw ye,

lon min na ne ka o boro mina ka bō ni o ye Misiran jamana ra;

sabu ne kōnna ka jεnṣogōnya min don ni o ye, o ka o cen.

O kosōn ne ka o to yi.

Matigi ko ten.

¹⁰ Nka o wagatiw temenin kō,

ne bena jεnṣogōnya min don ni Izirayelimōgōw ye, o ye nin ye, Matigi ko ten:

ne bena ne ta sariyaw don o hakiri ra,

k'a sebe o jusukun na;

ne bena ke o ta Ala ye, o be ke ne ta mōgōw ye.

¹¹ Mōgō si tēna a mōgōḡōḡōn karan tuun,
walama ka a balema karan tuun ko:
<I jija ka Matigi lōn.>

Sabu o bēē bēna ne lōn,
k'a ta mōgō fitini na ka taga a bla mōgōba ra.

¹² Ne bēna o ta terenbariyakow bēē yafa o ma;
ne tēna ne hakiri to o ta jurumunw si ra tuun.>

¹³ Ayiwa, aw m'a ye, Ala ka jēḡōḡōnyakura ko fō minke,
a k'a yira ko jēḡōḡōnya fōlō kōrōra. Ayiwa, ni fēn ka kōrō,
ni a tē mako ja tuun, o fēn be taga tunuyōrō le ra.

9

Jēḡōḡōnyakōrō ni jēḡōḡōnyakura (Bōri 25; 26; 40.17-33)

¹ Ayiwa, jēḡōḡōnya fōlō fana ta sariyaw tun be yi,
o tun be Ala batocogo yira. Alabatoyōrō saninman dō
fana tun be dugukolo kan yan. ² O tun ka fanibon dō
le lō. O fanibon bonkōnō fōlō tun be wele ko yōrō
saninman*. Fitinadaga ni tabali ni sarakaburuw tun be
o yōrō le ra. ³ O kō, boncētigefani flanan kōfeyōrō ra, o
tun ye fanibon bonkōnō flanan ye, min be wele ko yōrō
saninmanba*. ⁴ Wusunanjēnifen saninlaman dō tun be o
yōrō ra, ani jēḡōḡōnya kesu, sanin tun lara min yōrō bēē
kan. Sanindaga dō tun be o kesu kōnō; mane* tun be o
sanindaga kōnō, ani Haruna ta bere min tun fiyerenna, ani
jēḡōḡōnya ta kumaw tun sebera kabakuru walaka minw
kan. ⁵ Seruben meleke nōrōmanw tun be kesu san fē.
Olugu tun ka o kamanw biri kesu datugunan kunna. Nka
an tē se ka don nin kow bēē ra sisan k'a jafō kelen kelen.

⁶ Ayiwa, fanibon ni a kōnōfēnw tun labenna o cogo le ra.
Sarakalasebagaw* tun be don o bonkōnō fōlō kōnō lon o lon
ka o ta baara ke. ⁷ Nka sarakalasebagaw kuntigiba kelenpe
le be tun be don bonkōnō flanan kōnō sinaga kelen san kōnō.
A fana tun tē don ni a ma don ni bēgan dō jori ye a boro,
ka o ke k'a yere ta jurumun ni jama ta jurumunw kafari.

⁸ O cogo ra, Nin Saninman* b'a yira an na ko yōrō
saninmanba sira tun ma dayēlē fōlō, sabu fanibon fōlō tun
be a nō ra. ⁹ Nin kow ye sisan ta kow tagamasiyen le ye. O
b'a yira an na ko o bēgan sarakaw, ani saraka were minw
be di Ala ma, ko o sarakaw tun tē se ka o dibaga jusukun
saninya. ¹⁰ O sariyaw tun ye domunifenw ta kow le ye, ani

8:12 8.8-12 Nin kuma fōra Yeremi 31.31-34. * **9:4** 9.4 Mane tun ye domunifen
dō ye, Ala tun be min di Izirayelimōgōw ma ka o to tagama ra kongokolon kōnō
(Bōri 16.13-15,31).

minnifenw, ani farikolo saninyacogo ni ji ye. O landaw tun be adamaden kenemayoro doron le jate; o landaw tun sigira fo ka taga se wagati min na, Ala bena fen bee yelama k'a ke kura ye.

¹¹ Nka Kirisita* nana ka na ke sarakalasebagaw kuntigiba ye sisan, janko Ala tun ka fen minw layiri ta, an ye o soro. Ale donna fanibon min konɔ, o nafa ka bon, a dafanin lo ka teme folo kan; mogɔ boro m'a lo, o koro ye ko nin dunuɔa ta danfen te. ¹² Kirisita donna yoro saninmanba konɔ sijaga kelenpe, ka dan o ma. A ma don ni bakoroninw jori ye, walama misidenw jori, nka a donna ni a yere jori le ye; a ka an kunmabo o cogo le ra, ka an kisi wagati bee.

¹³ Ayiwa, o tun be bakoroninw jori ni misitoranw jori, ani misi jeninin buguri seriseri mogɔ saninyabariw kan ka o farikolo saninya. ¹⁴ Nka Kirisita jori baraka ka bon ka teme o fenw kan. Nin Saninman banbari baraka ra, a ka a yere di Ala ma saraka ye, no te saraka min na. Ale jori be se ka an jusukun saninya ka bo ko pacintanw na, janko an ye baara ke Ala panaman ye.

¹⁵ O le koson a kera jennogonyakura* ta soronarikεbaga ye, janko Ala ka mogɔ minw wele, ka panamanya banbari layiri ta o ye, olugu ye o soro; sabu minw tun ka jurumun ke jennogonya folo wagati ra, a sara ka olugu kunmabo o jurumunw na.

¹⁶ Ni mogɔ do ka centasebe ke, ni o tigi ma sa, o sebe te jate. ¹⁷ Centasebe kumaw te jate, fo ni saya kera; sabu k'a sebebaga to si ra, a te foyi na. ¹⁸ O le koson jennogonya folo fana ma sigi jori ko. ¹⁹ Ciru Musa ka jama bee lajen folo, ka Ala ta cifoninw yira o ra, i ko a sebera sariya ra cogo min na. O ko, a ka misidenw ni bakoronin dow faga ka o jori nagami ji ra, ka izopeyiri flaburu ni sagasi wulenman do su o jori ra ka o seriseri sariya kitabu kan, ani jama bee kan. ²⁰ A ko: «Ala ka jennogonya min don ni aw ye, nin jori le ye o jennogonya sarati ye.» ²¹ O cogo kelen na, ciru Musa ka jori do seriseri fanibon fana kan, ani yoro saninman ta minanw bee kan. ²² Sabu ka kapa ni sariya ye, ni fen dama dama te, fen bee tun be saninya ni jori le ye. Ni jori ma bon, jurumun te yafa fana.

Kirisita ta saraka be jurumun kafari

²³ Fanibon ta fenw ye sankolokonofenw bisigiya le ye. I n'a fo o fanibon konofenw tun ka kan ka saninya ni beganw jori ye, o tuma o fenw yere minw be sankolo konɔ, olugu

tun ka kan ka saninya ni saraka dɔ ye min ka fisa ni began sarakaw ye.

²⁴ Mɔgɔw boro ka yɔrɔ saninman min lɔ, Kirisita ma don o jɔgɔn le kɔnɔ, sabu o ye sankolo ta yɔrɔ saninman tagamasiyen dɔrɔn le ye. A donna sankolo yere le kɔnɔ, janko ka taga lɔ Ala na kɔrɔ ka an ta jurumunw ko janabo.

²⁵ A ma don k'a yere di saraka ye sijagako caman, i ko sarakalasebagaw kuntigiba tun be don yɔrɔ saninmanba kɔnɔ cogo min na san o san ni jori dɔ ye, min te ale yere ta ye. ²⁶ Ni o te, kabini dunupa danna ka na se bi ma, Kirisita tun bena tɔrɔrɔ sijagako caman le. Nka nin dunupa labanwagati ra, Kirisita nana ke saraka ye sijaga kelenpe le, ka dan o ma; a nana a yere di saraka ye ka jurumun yafa. ²⁷ Saya be se mɔgɔw bee ma sijaga kelenpe le; o ko, Ala be kiti tige o kan. ²⁸ O cogo ra, Kirisita fana kera saraka ye sijaga kelen, ka mɔgɔ caman ta jurumun bɔ o kunna. A bena na sijaga flanan na, nka o tena ke jurumun ta ko ye tuun; minw be a makɔnɔna, a bena olugu le kisi.

10

¹ Ayiwa, sariya* be Ala ta fenɔnuman nataw bisigiya dɔrɔn le yira an na; o fenw be cogo min na tigitigi, a te o yira. O kosɔn minw tun be Ala bato ni o saraka kelenw ye tuma bee san o san, sariya tun te se ka olugu ke mɔgɔ dafaninw ye fiyewu. ² Ni o sarakaw tun be se ka mɔgɔw kisi, o tun bena dabla; sabu minw be a bɔra, a tun be ke ko olugu saninyara sijaga kelen ka ban; o tun tena jurumun sɔrɔ o yere ra tuun.

³ Nka o sarakaw yere be mɔgɔw hakiri jigi o ta jurumunw na le san o san. ⁴ Sabu misitoranw jori ni bakɔrɔninw jori te se ka jurumun bɔ mɔgɔ ra fiyewu.

⁵ O le kosɔn Kirisita* be nana dunupa ra wagati min na, a ko Ala ma ko:

«I ko i te began saraka* fe, i te siman saraka* fe, nka i ka farikolo dɔ dan ne ye.

⁶ Saraka jenitaw*, walama jurumunyafa sarakaw ko man diya i ye.

⁷ O kosɔn ne ko: <Ala, ne fle nin ye, ne be na i sago ke,

i n'a fɔ a fɔra ne ta ko ra sariya Kitabu kɔnɔ cogo min na.>

⁸ Ayiwa, Kirisita konna k'a fɔ ko: «I te began saraka fe, walama siman saraka, walama saraka jenita, walama jurumunyafa saraka; o si ko man di i ye.» A ka o fɔ k'a sɔrɔ o sarakaw be bɔ ka kaɔa ni sariya yere le ye. ⁹ Kirisita ko fana ko: «Ala, ne fle nin ye, ne be na i sago ke.» O cogo ra

a ka jɛnɔɔɔnya fɔlɔ sa, ka flanan sigi. ¹⁰ Ayiwa, o sago le sababu an saninyara Yesu Kirisita farikolo saraka baraka ra sijaga kelenpe, ka dan o ma.

¹¹ Sarakalasebagaw* bɛɛ tun bɛ o ta sarakalasebagaya kɛ lon o lon, ka to ka o saraka kelenw le bɔ tuma o tuma, k'a sɔrɔ o sarakaw tɛ se ka jurumun bɔ mɔɔɔ ra fiyewu.

¹² Nka Kirisita kɔni ka saraka kelenpe min bɔ jurumunw kosɔn, o saraka bɛ a nɔ ra tuma bɛɛ; o kɔ, a tagara sigi Ala kininboroyanfan fɛ. ¹³ A tagara sigi ka wagati makɔnɔ, wagati min na Ala bɛna a juguw bla a sen kɔrɔ, ka o kɛ a senlayɔrɔ ye. ¹⁴ O cogo ra, a ka minw saninya ka bɔ jurumun na, a bɛ olugu kɛ mɔɔɔ dafaninw ye tuma bɛɛ, a ta saraka kelenpe sababu ra.

¹⁵ Nin Saninman* fana ka o seereya kɛ an ye. A konna k'a fɔ ko:

¹⁶ «O wagatiw temenin kɔ, Matigi ko ten, ne bɛna jɛnɔɔɔnya min don ni o ye o ye nin ye: ne bɛna ne ta sariyaw don o jusukun na, k'a sɛbɛ o hakiri ra.»

¹⁷ A ko fana ko:

«Ne tena ne hakiri to o ta jurumunw, ani o ta terenbariyakow ra tuun*.»

¹⁸ Ayiwa, ni jurumunw yafara ka ban, kun t'a ra ka saraka wɛrɛ bɔ jurumun kosɔn tuun.

Mɔɔɔ bɛ gbara Ala ra lanaya le baraka ra

(Heburuw 6.1-20)

¹⁹ Ayiwa, ne balemaw, sisan, Yesu jori baraka ra, an bɛ se ka don yɔrɔ saninmanba* kɔnɔ an sago ma. ²⁰ Yesu ka o sira dayɛɛ an ye, ka o kɛ sirakura ye, ani janamanya sira, min bɛ temɛ boncɛtigefani fɛ, o kɔrɔ ye a yɛrɛ farikolo. ²¹ O ra, sarakalasebagaw kuntigiba* bɛ an fɛ sisan, min sigira Ala ta so kuntigiya ra.

²² Ayiwa, o cogo ra, an ye gbara Ala ra ni jusukun terennin ye, ani lanayasɔbɛ, ani lanaya dafanin; an jusukun ye saninya ka bɔ terenbariya bɛɛ ra, ka an farikolo ko k'a gbɛ ni ji saninman ye. ²³ An ko, ko o jigiya min bɛ an fɛ, an ye jija ka to o kan; sabu Ala min ka layiri ta an ye, ale ye kankelentigi le ye. ²⁴ An ye an janto ɔɔɔn na, ka ɔɔɔn ja gbɛleya kanuya ra, ani kɛwaleɔnumanw na. ²⁵ An kana an ta ɔɔɔnlajɛn dabra, i n'a fɔ dɔw bɛ deri k'a kɛ cogo min na; nka an ye jija ka ɔɔɔn ja gbɛleya, sabu aw yɛrɛ na b'a ra ko Matigi nalon surunyara.

²⁶ Ayiwa, ni an k'a lawuri a kama ka to jurumun na, k'a sɔrɔ an ka Kirisita* ta can lon ka ban, saraka wɛrɛ tɛ yi tuun

* **10:17** 10.16-17 Nin kuma fɔra Yeremi 31.33-34, ani Heburuw 8.8-12.

min be se ka an ta jurumun yafa. ²⁷ An ja tigenin le ka kan ka Ala ta kiti lon makono, ani tasma farimanba min bena a juguw halaki.

²⁸ Ni mogow o mogow tun ka cira Musa ta sariya* cen, ni mogow fla walama saba kera a ko seere ye, o tun be o tigi faga, o te hina a ra. ²⁹ O tuma, Den min bora Ala ra*, ni mogow min ka o dondon ni a sen ye, walama jengonyakura ta jori min k'a saninya, ni a ka o jate fengbansan ye, walama Nin Saninman* min be neema di, ni a ka o mafiyenya, ayiwa, aw te miiri ko o tigi ka kan ni toroba ye ka teme cira Musa ta sariya cenbaga ta kan wa?

³⁰ An yere ka nin kuma fobaga lon; a ko: «Ne le be hake bo, ne le be kojugu juru sara.» A ko fana ko: «Matigi bena a ta mogow ta kiti tige.» ³¹ Ala panaman ye an mina ka kiti tige an kan, o ye siranyakoba ye de!

³² Ayiwa, a damina ra aw donna Ala ta yeelen na minke, aw ka kereba min ke, ka toro cogo min na, aw ye aw hakiri to o ra. ³³ Wagati dow ra o tun be aw neni, ka aw toro, ka aw lamaroya bee ja na; wagati dow ra fana o tun be mogow minw toro ten, aw tun be aw yere ke olugu jengonw ye.

³⁴ Can lo, aw hinara kasodenw na; o ka aw borofenw bosi aw ra minke, aw sonna o bee ma fo aw be jagari, sabu aw k'a lon ko fen were be aw fe min ka fisa ni fen bee ye, ani min te ban. ³⁵ O koson lanaya min be aw fe, aw kana a to o ye bosi aw ra, sabu barajiba le be o ra. ³⁶ Hali bi aw ka kan ka toro muju le, ka Ala sago ke; ni o kera, Ala ka layiri min ta aw ye, aw bena o soro. ³⁷ Sabu a sebera ko:

«A tora donnin, min ka kan ka na, o bena na.

A tena meen tuun.

³⁸ Nka ne ta mogow terennin bena panamanya a ta lanaya le sababu ra;

nka ni a ka o sira bla, a ko tena diya ne ye tuun.»

³⁹ Mogow minw be bo sirapuman kan ka taga halaki, anw koni te olugu do ye; minw be to lanaya ra ka o nin kisi, an ye olugu do le ye.

11

Lanaya

(Yuhana 8.56; Piyeri folo 1.8; Zaburu 33.6,9)

¹ Lanaya koro ye ko i jigi be fen min kan, i be la a ra ko i bena o soro, walama i ja te fen min na, ka la a ra, ka a ke i n'a fo i ja be o ra. ² Lanaya le koson, folo mogow ko diyara Ala ye.

³ Lanaya le koson, an b'a lon ko Ala ka dunuƙa dan a ta kuma baraka ra; o cogo ra, an ja be fen minw yera, olugu ma bo fenyetaw ra.

⁴ Lanaya le koson, Abila* ka saraka min di Ala ma, o nafa bonyara ka teme Kabila† ta kan. Lanaya le koson, Ala ka a jate mogɔ terennin ye, ka son a ta sarakaw ma. Lanaya le koson, a be an karanna hali bi, hali ni a sara.

⁵ Lanaya le koson, Ala ka Henoki‡ ta ka taga ni a ye, a ma sa; mogɔ si m'a ye tuun, sabu Ala tun k'a ta. Sani Ala ye a ta, Ala k'a yira ko a ko tun diyara ale ye. ⁶ Ni lanaya te, mogɔ si ko te se ka diya Ala ye; ni mogɔ min b'a fe ka gbara Ala ra, o tigi ka kan ka la a ra ko Ala be yi, ko a be a jinibagaw sara.

⁷ Lanaya le koson, Ala ka Nuho lasomi minke, a siranna Ala ja, ka kurunba lalaga ka a ni a ta gbamogow kisi, k'a sorɔ Ala tun k'a lasomi min na, a ja tun ma o ye folo. Lanaya koson a ka mogow ta kewalejuguw bo kene kan, ka Ala ta kiti ben o kan, ka Ala ta terennin sorɔ lanaya baraka ra.

⁸ Lanaya le koson, Ala ka Iburahima wele minke, a ka Ala kan mina; Ala tun bena jamana min di a ma, ka a ke a ta ye, a bora ka o jamana sira ta, ka taga, k'a sorɔ a yere m'a lon a be tagara yoro kelen min na. ⁹ Lanaya le koson, Ala ka jamana min layiri ta a ye, a tagara sigi o jamana ra, ka ke lonan ye, ka to ka si fanibonw kono; Isiyaka ni Yakuba fana ka o le ke, sabu o layiri kelen le tun tara olugu ye. ¹⁰ Iburahima jigi tun be Ala ta dugu lonin le kan, min ju sigira ka ja; Ala yere ka min ko latige, ani ka a lo.

¹¹ Lanaya le koson, Saran ni a ta koroya bee, Ala ka a to a sera ka den woro; sabu Ala min ka layiri ta a ye, a lara a ra ko o ye kankelentigi le ye. ¹² O koson o ce kelen min fanga tun banna ka ban, min tun surunyara saya ra ka ban, o ka den caman sorɔ, ka caya i ko sankolo lolow, i ko kogojida kenken min te se ka jate.

¹³ O mogow bee sara lanaya ra; Ala tun ka fen minw layiri ta o ye, o ma o sorɔ, nka a kera i n'a fo o ja tun be o ra, fo o be nagari o koson. O yere k'a fo ko olugu ye lonanw le ye dunuƙa ra yan, ko olugu ye temebagaw le ye. ¹⁴ Ayiwa, mogɔ minw be o kuma jagon fo, o b'a yira ko olugu be sigiyoro were le jinina. ¹⁵ O bora yoro min na, ni o tun tora ka miiri o yoro ko ra, o tun be se ka cogo sorɔ ka kosegi o yoro ra. ¹⁶ Nka can ra, o tun be yoro were le jinina, min ka fisa, o korɔ ye min be sankolo ra. O le koson Ala te a yere

* **11:4** 11.4 Abila: Dow b'a fo ko Abeli. † **11:4** 11.4 Kabila: Dow b'a fo ko Kayen. ‡ **11:5** 11.5 Henoki ta ko fora Damina 5.18-24.

bonya o mɔgɔw ma, a bɛ sɔn o ye ale wele ko o ta Ala; sabu a ka dugu dɔ labɛn o ye.

¹⁷ Lanaya le kosɔn, Ala ka Iburahima kɔrɔbɔ k'a flɛ minke, a sɔnna ka Isiyaka di k'a kɛ saraka ye. A tun bɛ a dence kelenpe le dira; k'a sɔrɔ Ala tun ka layiri ta a ye, ¹⁸ k'a fɔ a ye ko: «I bɛna duruja sɔrɔ Isiyaka le fɛ, i tɔgɔ bɛna la duruja min na.» ¹⁹ A jigi tun b'a kan ko hali ni Isiyaka sara, ko se bɛ Ala ye ka a lakunu ka bɔ saya ra. O kosɔn Ala ka a dence kɔsegi a ma, sabu a kɛra i n'a fɔ a tun k'a di ka ban.

²⁰ Lanaya le kosɔn, Isiyaka ka dugawu kɛ Yakuba ni Esawu ye lon nataw ta ko ra.

²¹ Lanaya le kosɔn, Yakuba satuma ra, a tintinnin tora a ta bere kan ka Ala bato, ka dugawu kɛ Yusufu dencew bɛɛ kelen kelen ye.

²² Lanaya le kosɔn, Yusufu sawagati sera minke, a ka Izirayelimɔgɔw bɔko fɔ Misiran jamana ra; a k'a fɔ ko o tagatɔ, o ye taga ni ale su kolow ye.

²³ Lanaya le kosɔn, cira Musa worora minke, a worobagaw ka a dogo fɔ karo saba, sabu o k'a ye ko a cɛ ka ji; o ma siran masace ta sariya latigenin ja.

²⁴ Lanaya le kosɔn, cira Musa kɔrɔyara minke, a ma sɔn ko o ye ale wele ko Farawona denmuso dence. ²⁵ Ale ye tɔrɔ ni Ala ta mɔgɔw ye, o diyara a ye ka tɛmɛ jurumun ta panagbɛ kan, o min ye fɛn tɛmɛta ye. ²⁶ A k'a ye ko ka tɔrɔ i ko Kisibaga* tɔrɔra cogo min na, ko nafa bɛ o ra ka tɛmɛ Misiran naforo bɛɛ kan. A ja tun bɛ fɛn wɛrɛ ra, min ye Ala ta baraji ye.

²⁷ Lanaya le kosɔn, cira Musa bɔra Misiran, a ma siran masace ta dimi ja; a k'a ja gbɛleya, k'a kɛ i n'a fɔ a ja bɛ Ala ra, mɔgɔ tɛ Ala min ye. ²⁸ Lanaya le kosɔn, a ka Jɔnyaban panagbɛ* sigi, k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o ye sagaden jori seriseri o ta bondaw kan, janko ninminameleke tɛmɛtɔ, a kana se Izirayelimɔgɔw dence fɔlow ma.

²⁹ Lanaya le kosɔn, Izirayelimɔgɔw ka Kɔgɔjiwulen cɛtige ka tɛmɛ, k'a kɛ i n'a fɔ o bɛ tagamana dugukolɔjalan le kan. Misirankaw ko o bɛ o jɔgɔn kɛ minke, ji ka o bɛɛ datugu pewu.

³⁰ Lanaya le kosɔn, Izirayelimɔgɔw ka Zeriko dugu lamini tere wolonfla minke, dugu laminikogow benna.

³¹ Lanaya le kosɔn, jatɔmuso Rahabu ma sa ni Alakan-minabariw ye, sabu Izirayelimɔgɔ minw tun nana jamana flɛ, a tun ka olugu minako ja.

³² Ayiwa, ne yɛrɛ tena se ka a bɛɛ fɔ. Sabu wagati tena sɔrɔ ka kuma Zedeyɔn ta ko ra, ani Baraki, ani Samusɔn, ani

Zefite, ani Dawuda, ani Samawilu, ani cira tɔw. ³³ Lanaya le kosɔn, olugu sera masacew ra, o tagamana terreninya kan; Ala ka fɛn minw layiri ta, o ka o sɔrɔ; o ka jaraw da datugu, ³⁴ tasuma baraka dɛsɛra o kɔrɔ, o bɔsira kerɛkemuru boro; o tun ye barakantanw ye, nka o ka baraka sɔrɔ; dɔw kera cɛfariw ye kerɛ ra, ka jamana werɛ mɔgɔw ta kerɛkɛdenw gbɛn ka o labori. ³⁵ Lanaya kosɔn, muso dɔw ta mɔgɔw suw kununa ka di o ma.

O ka dɔw tɔrɔ kosebɛ, nka o ma sɔn mɔgɔ ye o bɔsi; o sɔnna saya ma, janko ka kunu ka don panamanya werɛ ra, min ka fisa. ³⁶ O ka dɔw lɔgɔbɔ, ka o bugɔ ni gbɛɛ ye; o ka dɔw yerɛ don negejɔrɔkɔ ra, ka o bla kaso ra. ³⁷ O ka dɔw bon ni kabakuru ye ka o faga, ka dɔw minako juguya, ka dɔw cɛtigɛ ni si ye, ka dɔw faga ni kerɛkemuru ye. O tun bɛ yaala ka lamini; bagbolow, ani sagagbolow le tun bɛ o ta fani donta ye. Foyi tun tɛ o boro, mɔgɔw ka o tɔrɔ ka o minako juguya. ³⁸ Dunɔnamɔgɔw tun man kan ni o lanamɔgɔ minw ye, olugu le tun bɛ yaala kongo kɔnɔ, ani kuruw kan ka lamini, ka dogo kuruwow ni dingakolonw kɔnɔ.

³⁹ O mɔgɔw bɛɛ ko diyara Ala ye o ta lanaya kosɔn; o bɛɛ n'a ta, Ala ka fɛn minw layiri ta, o tun ma o sɔrɔ. ⁴⁰ Ala tun ka fɛn werɛ le latigɛ an bɛɛ ye, min ka fisa; a tun t'a fɛ olugu ye o yɔrɔɔpuman dafaninba sɔrɔ ka an to.

12

Lanabaga ka kan ka tɔrɔ muɔu

¹ Ayiwa, i n'a fɔ o lanamɔgɔw jamaba ka an lamini, ka ke Ala ta kow seerew ye, o ra, fɛn o fɛn bɛ ke doni ye an kunna, ani jurumun min ke ka di ka melege an na, an ye o bɛɛ dabla; Ala ka bori min labɛn an ye, an ye jija ka o bori ke. ² An ye an ɲa lɔ Yesu ra, ale min ye an ta lanaya sindibaga ye, ani a dafabaga. A ka gbɛngbenyiri* tɔrɔ sɔnmɛna, a ma o maroya jate fɛn ye, sabu ɲagari min tun bɛ a ɲa, a ka a ɲa lɔ o le ra. Sisan a sigira Ala ta masasiganan kininboroyanfan fɛ.

³ Aw ye miiri Yesu ma, ale min ka jurumunkebagaw ta juguya sɔnmɛna; aw ye miiri o ma, janko aw fari kana faga, ka aw baraka ban. ⁴ Sabu aw bɛ siyenta min na ni jurumun ye, aw ma o ke fɔ ka se saya ma fɔlɔ. ⁵ Ala bɛ ladirikan minw fɔ aw ye i n'a fɔ a denw, aw ɲinana o kɔ wa? A ko: «Ne dence, i kana Matigi ta korori jate fɛngbansan ye; ni a ka i jaraki fana, i fari kana faga.

⁶ Sabu Matigi bɛ mɔgɔ min kanu, a bɛ o tigi koro;

a be minw lon a denw ye, a ta bisan be se olugu bee ma.»
 7 Aw ye Ala ta korori sonmina; Ala be aw jate a denw le ye, o koson a be aw koro. Den juman le be yi ko a fa te a koro? 8 Ala be a ta denw bee koro; ni a te aw koro, o tuma aw kera sokofedenw le ye, aw te yereworodenw ye. 9 An worofaw tun be an koro, nka an tun be olugu bonya; o tuma an Fa Ala min be sankolo ra, ni ale be an koro, an man kan ka an yere majigi ale ye ka teme an worofaw kan janko an ye panamanya soro wa? 10 An faw tun be an koro wagati donin don le, ka kapa ni o sago ye. Nka Ala be an koro an yere ta nafa le koson, janko an ye saninya i n'a fo ale Ala yere. 11 Can lo, korori damina ra a be ke panasisiko le ye; nagariko te. Nka o ko fe, o tigi karannin ko, a laban be ke hera ni terenninya le ye.

Lanabagaw ka kan ka jija

12 O koson minw borow segera, olugu ye o borow lateren; minw kinbirikunw baraka banna, olugu ye o kinbirikunw lateren. 13 Aw ye tagama sira terennin kan, janko minw baraka ka dogo, olugu ye baraka soro, o kana na sira bla.

14 Aw y'a to hera ye ke aw ni mogo bee ce; aw ye saninyari nini, sabu ni saninyari te, mogo si na tena la Matigi kan. 15 Aw ye aw yere korosi, janko mogo si kana na fon Ala ta neema ko. Mogo si kana a to jusumangboya lilin ye sigi a jusukun na, fo ka na falen, ka mogo caman jusu cen.

16 Aw ye aw yere korosi, mogo si kana ke jato ye aw ce ra, walama Alapasiranbari i n'a fo Esawu, min ka a ta koroya falen totasa kelen koson. 17 Aw yere k'a lon ko o ko fe, a tun b'a fe ka a face ta dugawu soro tuma min na, a face banna a ra. A k'a daari fo ka naji bo, nka a face tun ka min latige ka ban, a ma se ka o yelema.

18 Aw ma gbara kuru do le ra, mogo be se ka maga min na, tasumaba tun be min kan, walama min yoro bee tun finna, k'a ke dibiba ye, ani sanforo. 19 Aw fana ma burufiyekanba do le men, walama kumakanba do. O kumakan bonyakojugu fe, minw tun b'a menna, olugu bee ja tigera; o ko kuma were kana fo olugu ye tuun. 20 Sabu kuma min fora ko: «Hali ni began do le ka maga kuru ra, o ka kan ka bon ni kabakuru ye ka a faga,» o kuma ka siranya bla o ra. 21 O ka fen minw ye, o fenw siranya bonyakojugu fe, cira Musa ko ale be siranna, fo a be yereyere.

22 Nka aw ta ma ke ten; aw gbarara min na, o ye Siyon kuru le ye, Ala panaman ta duguba; Zeruzalemu dugu min be sankolo ra, ani a ta meleke waga camanw. 23 Aw gbarara

Ala ta mɔgɔ janawolomaninw ta jenkuru le ra minw tɔgɔ sebera sankolo ra. Aw gbarara Ala le ra, min bɛna mɔgɔw bɛɛ ta kiti tige. Aw gbarara mɔgɔ terenninw ta ninw le ra, minw ta baara dafara, ani o tagara Ala fɛ. ²⁴ Aw gbarara Yesu le ra, ale min ka jɛnɔgɔnyakura* don an ni Ala cɛ. Aw gbarara a jori ra, min seriserira an kosɔn; o jori ta kuma ka fisa ni Abila* ta ye.

²⁵ Aw ye aw yere kɔrɔsi; min bɛ kuma aw fɛ ka aw ladi, aw kana ban ka o lamɛn. Sabu minw tun bɛ Ala ta Kuma lase mɔgɔw ma dunuɔa ra, mɔgɔ minw banna ka olugu lamɛn, o tigiw ma bɔsi. O tuma ni Ala kan bɔra sankolo ra ka kuma an fɛ, ni an banna, an bɛna bɔsi cogo di? ²⁶ O wagati ra a kumakan tun bɛ dugukolo yuguyugu; nka sisan a ka layiri ta, ko: «Sɔnaga wɛrɛ tuun, ne tena dugukolo dama yuguyugu tuun, nka ne bɛna sankolo fana yuguyugu.» ²⁷ A k'a fɔ minke ko «sɔnaga wɛrɛ tuun,» o b'a yira ko danfenw bɛna yuguyugu ka bɔ o nɔ ra, ka tunu; fɛn banbariw le bɛna to.

²⁸ O cogo ra, an bɛna ke masaya min na, o fɛnw si le tena bɔ o nɔ ra. O kosɔn an ye Ala walepumanlɔn k'a bato, batori min ka di a ye; an ye o ke ni bonya ni Alapasiran ye. ²⁹ Sabu an ta Ala ka fari fana i ko tasuma min bɛ mɔgɔ jeni fɔ ka a ban.

13

Ladirikanw

¹ Ne balemaw, aw ye jija ka to ka jɔgɔn kanu balemaya ra. ² Aw ye aw hakiri to lonanw na ka o lajigi; sabu dɔw ka o ke fɔ ka na melekew lajigi o ta so, k'a sɔrɔ o m'a lɔn. ³ Aw ye aw hakiri to kasodenw na, k'a ke i n'a fɔ aw yere fana ye kasoden dɔw le ye. Mɔgɔw bɛ minw tɔɔrɔra, aw ye aw hakiri to olugu ra, k'a ke i n'a fɔ aw yere farikolo le bɛ tɔɔrɔra.

⁴ Mɔgɔ bɛɛ ka kan ka furu bonya. Furuce ni furumuso man kan ka o ta layɔrɔ lanɔgɔ, sabu Ala bɛna kiti tige jatɔw, ani jɛneyakebagaw kan.

⁵ Aw kana aw ta janamanya ju sigi wari nege kan. Min bɛ aw boro, o ye aw wasa; sabu Ala yere k'a fɔ ko: «Ne tena i kelen to, ne tena taga ka i to.» ⁶ O kosɔn an bɛ se ka an ja gbɛleya k'a fɔ ko:

«Matigi le ye ne demɛbaga ye,
ne tena siran foyi ja.

Adamaden bɛ se ka mun le ke ne ra?»

* **12:24** 12.24 Abila: Dɔw b'a fɔ ko Abeli. **12:26** 12.26 Nin kuma fora Hagize 2.6. **13:5** 13.5 Nin kuma fora Sariya 31.6,8; Yosuwe 1.5. **13:6** 13.6 Nin kuma fora Zaburu 118.6.

⁷ Aw ta ɲamɔɔ minw ka Ala ta Kuma lase aw ma, aw ye aw hakiri to olugu ra. O laban kera min ye, aw ye o kɔɔsi, ka o ta lanaya ladegi.

⁸ Yesu Kirisita tun be cogo min na kunu, a be o cogo kelen na bi, a bena ke o cogo kelen na wagati bee.

⁹ Ne balemaw, aw kana a to mɔɔ si ye aw lafiri ni karankura suguya bee ye. Ni Ala ta neema ka baraka don mɔɔ jusukun na, o le ka ɲi; domunifenw ta sariyaw te se ka baraka don mɔɔ jusukun na, sabu minw tugura o sariyaw ko, o ma foyi ɲa olugu ye.

¹⁰ Sarakabonan be anw Yahudiyaw fe, nka minw be saraka bo o sarakabonan kan fanibon konɔ, olugu te se ka o sarakaw domu. ¹¹ Sarakalasebagaw kuntigiba* tun be don ni began minw jori ye yoro saninmanba* konɔ, ka jurumun kafari, o beganw sogo tun be jeni dugu ko fe le. ¹² O koson, o ka Yesu fana toro, ka a faga dugu ko fe, janko ka mɔgow saninya ni a yere jori ye. ¹³ O ra, an ye bo ka taga a fe dugu ko fe, janko mafiyenyari min sera a ma, o ye se an fana ma. ¹⁴ Sabu dugu te an fe yan, an be se ka to min konɔ tuma bee; dugu min bena na ka bo Ala fe, an be o le ɲinina. ¹⁵ O koson an ye Ala tandori ke an ta saraka ye tuma bee Yesu baraka ra; o koro ye ko an ye Ala togo tando an da ra tuma bee. ¹⁶ Aw kana ɲina ka kopuman ke, ani ka ɲogon son; sabu o saraka ɲogonw le ka di Ala ye.

¹⁷ Aw ye aw ta ɲamɔgow kan mina, ka aw yere majigi o ye. Sabu olugu le be aw nin korosibagaw ye; Ala bena olugu le ɲininka sini. Aw y'a to o ye o baara ke ni pagari ye, o ɲunato kana a ke, sabu aw fana tena nafa soro o ra.

¹⁸ Aw ye to ka Ala daari an ye. An b'a miiri ko an jusukun te an jaraki foyi ra, sabu an b'a fe ka tagama cogo panaman na fen bee ra. ¹⁹ Ne b'a fo k'a gbeya ko aw ye Ala daari ne ye, janko ne ye kosegi aw ma joona.

Fori laban

²⁰ Hera tigi Ala min ka sagagbenbagaba, an korosibaga, an Matigi Yesu lakunu ka a bo saya ra, ka jenɲogonya banbari don ni an ye a jori baraka ra, ²¹ ale ye aw deme, janko aw ye se ka kopuman suguya bee ke, k'a sago ke. Min ka di a ye, a ye a to an ye se ka o ke Yesu Kirisita baraka ra. An ye noro la ale Yesu togo le kan wagati bee! Amina.

²² Ne balemaw, ne ka ladirikan minw fo, ne be aw daari ko aw ye o muɲu; sabu a man ca.

²³ Ne b'a fe aw y'a lon ko an balemace Timote bora kaso ra. Ni a konna ka se ne fe yan, ale ni ne bena taga bo aw ye.

²⁴ Aw ye aw ta ɲamɔgɔw bɛɛ fo, ani Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ. An balema minw bɛ Itali, olugu bɛ aw fo.

²⁵ Ala ye nɛɛma aw bɛɛ ye.

YAKUBA ka lɛtɛrɛ min sɛbɛ Kitabu faamucogo

Yakuba min tun ye Yesu balemace ye, ale le ka nin kitabu sɛbɛ. Ale le tun kɛra lanabagaw ɲamɔɔ ye Zeruzalemu. Ka kapa ni a yere ta kuma ye, nin kitabu sɛbera Yahudiya lanabagaw le ye: A ko: «Yahudiya lanabaga minw bɔra o ta jamana ra ka janjan dunuɲa fan bɛɛ ra, ne bɛ nin sɛbɛ cira olugu le ma» (1.1).

Yakuba bɛ lanabagaw ladi, janko o ye kɛ mɔɔɔ hakiri-manw ye, ka o tagamacogo lɔn dunuɲa kɔnɔ, ka o yere kɔrɔsi tɔɲɔri ni jurumun suguya bɛɛ ma. O ka kan ka yerɛbonya ni wasoya dabla, ani kere ni nafiɲiya ni mɔgokɔrɔfo ni nataɲaya. O ka kan ka o yere kɔrɔsi Setana ta nɛgɛri ra. O man kan ka mɔgɔw fisaya ni ɲɔgɔn ye; o ka kan ka lanaya sira tagama, ka saninya, ka o yere majigi, ka Ala daari, ka muɲu, ka Ala ta hakiritigiya ɲini.

Yakuba b'a fo fana k'a gbɛleya, ko lanabaga ta kɛwalew le bɛ a ta lanaya yira.

Kitabu kɔnɔkɔw

Kitabu daminakumaw (1.1)

Lanaya ni hakiritigiya (1.2-8)

Fagantanya ni natorotigiya (1.9-11)

Fɛn minw bɛ mɔɔɔ nɛgɛ k'a bla kojugu ra (1.12-18)

ɲɔgɔnlamenni ni kɛwaleɲumanw (1.19-27)

Lanabagaw man kan ka mɔɔɔ dɔw fisaya dɔw ye (2.1-13)

Lanaya ni kɛwaleɲumanw (2.14-26)

Lanabaga ka kan ka se a da kɔrɔ (3)

Lanabaga tagamacogo (4.1-5.6)

Muɲuri ni Aladaari (5.7-20)

Yakuba ta fori

¹ Ne Yakuba, ne min ye Ala ni Matigi Yesu Kirisita ta baaraden ye, ne bɛ ni sɛbɛ ci Ala ta mɔgɔw ta gba tan ni fla ma, minw janjanna dunuɲa fan bɛɛ ra; ne bɛ aw fo.

Lanaya ni hakiritigiya

² Ayiwa, ne balemaw, ni tɔrɔɔ o tɔrɔɔ ka se aw ma, aw ye o mina ka o kɛ ɲagariko le ye. ³ Sabu ni Ala bɛ aw ta lanaya kɔrɔbɔ, o bɛ aw karan muɲuri ra. ⁴ Aw y'a to aw ta muɲuri ye bonya ka se a seyɔrɔ ra, o le bɛ aw kɛ mɔɔɔ dafaninw ye, ani mɔɔɔ mɔninw ye; foyi tena aw jɛn tuun.

⁵ Ni hakiritigiya ka mɔɔɔ min jɛn aw ra, o tigi ye a daari Ala fɛ, Ala bɛna a di a ma. Ala bɛ diri kɛ mɔɔɔ bɛɛ ma ka

kaari; a fana te fen di mogo ma ka soro ka i jaraki. ⁶ Nka a tigi ye a daari ni lanaya ye, a kana sigiya; sabu mogo min be sigiya, o tigi be i ko kogoji jikuruw, fono be minw lamaga ka o noninoni ka taga fan bee fe. ⁷ O tigi kana a miiri fiyewu ko a be se ka fen soro Matigi fe. ⁸ Mogo jusuflatigi lo; a te lo kan kelen kan a ta ko si ra.

Fagantanya ni nafortigiya

⁹ Ayiwa, balema fagantan ye nagari, sabu Ala bena o korota. ¹⁰ Nka balema nafortigi, ni Ala ka ale majigi, ale ye nagari o ra, sabu a bena teme i ko binfiyeren. ¹¹ Tere be wuri ni a ta fundeninba ye ka bin ja, a fiyeren be bon, a dawula be tunu. Nafortotigi fana bena tunu o cogo ra ka bo a ta koketaw ce ra.

Fen minw be mogo nege k'a bla kojugu ra

¹² Mogo min be korobori toro sonmina, o tigi ta jana; sabu ni a tora lanaya ra, korobori ko fe, a bena panamanya masafugula soro, Matigi ka min layiri ta a kanubagaw ye. ¹³ Nka ni mogo min negera ka bla kojugu ra, o tigi kana a fo ko Ala le ka ale nege de! Sabu foyi te se ka Ala nege ka a bla kojugu ra, Ala fana te mogo nege k'a bla kojugu ra. ¹⁴ Nka mogo bee kelen yere ta nege le be a sama ka a nege ka a bla kojugu ra. ¹⁵ Ni nege ka kono ta, a be jurumun woro; ni jurumun kogora, ale be saya woro.

¹⁶ Ayiwa, ne balema kanuninw, aw kana a to mogo si ye aw lafiri. ¹⁷ Fen o fen be di mogo ma, ni a ka ni, ni a dafanin lo, o bee be bo sankolo ra, Fa Ala le fe, min ye sankolo yeelenw danbaga ye. A te yelema ka bo a cogo ra i ko suma be yelemayelema cogo min na. ¹⁸ A k'a latige ka panamanyakura di an ma a ta cankuma baraka ra; a ka o ke, janko an ye ke danfenw bee ra folow ye.

Lamenni ani kewale

¹⁹ Ne balema kanuninw, aw ka kan ka nin kow lon! Mogo bee ka kan ka teliya lamenni ta fan fe, ka sumaya kuma ta fan fe, ka sumaya fana dimi ta fan fe. ²⁰ Sabu mogo diminin te se ka Ala ta terenninya sira tagama. ²¹ O koson aw ye ko saninyabariw bee dabra, ani juguya suguya bee. Ala ta kuma min danna aw jusukun na, aw ye son o ma ni yeremajigiya ye; o le be se ka aw nin kisi.

²² Ala ta Kuma be min fo, aw ye o ke; aw kana dan a lamenni doron ma, ka aw yere lafiri. ²³ Sabu mogo min be Ala ta Kuma lamem, ni a te a ke, o tigi be i ko mogo min be a yere pada fle dugalen na. ²⁴ Ni a ka a yere fle ka ban, a be taga; a pada tun be cogo min na, a be jina o ko o yoronin bee. ²⁵ Nka sariya dafanin min be an kisi ka an ke an yere

ta ye, ni mɔgɔ min ka se ka o karan ka ja, ka jija a kan, a ka min men ni a ma jina o kɔ, nka ni a ka o sira tagama, o tigi ta koketaw bena ja a boro.

²⁶ Ni a be mɔgɔ do kɔnɔ ko ale be Alasira kan, k'a sɔrɔ a te se a da kɔrɔ, o tigi be a yere lafirira le; a ta Alasira tagama ye gbansan le ye. ²⁷ An Fa Ala be Alasira min jate Alasira janaman ye, ani Alasirasɔbe, o le ye nin ye: feritaw ni muso ce sanin minw be sege ra, ka an janto olugu ra, ani ka an yere mabo dunupa ta ko saninyabariw ra.

2

Minw be mɔgɔw fisaya ni jɔgɔn ye

¹ Ayiwa, ne balemaw, aw be lanaya min na, an Matigi, nɔɔrɔtigi Yesu Kirisita ra, aw kana mɔgɔw fisaya ni jɔgɔn ye o sira kan. ² Ayiwa, ni mɔgɔ do nana don aw ta jenkuru ce ra, sanin bororanegge be a boro ra, fani dawulaman do b'a ra, k'a sɔrɔ fagantan do fana nana don ni deregekolon do ye; ³ ni aw jabora faninumantigi fe ka o bonya, k'a fo a ye ko: «Hake to, i ye na sigi yan, nin yɔrɔ le ka ji», k'a fo fagantan ye ko: «Ele ye lo i kɔrɔ o yɔrɔ ra yi», walama ko: «I sigi dugu ma ne sen kɔrɔ yan», ⁴ ayiwa, ni aw ka o ke o, aw ma do le fisaya ni do ye wa? Miiriyajuguw le m'a to aw ka o ko latige wa?

⁵ Ne balema kanuninw, ne ko: minw ye fagantanw ye dunupa ra yan, yala Ala le ma olugu fana janawoloma, janko o ye ke fentigiw ye lanaya ra wa? Ala ma o janawoloma fana, janko Masaya* min layiri tara Ala kanubagaw ye, olugu fana ye o sɔrɔ wa? ⁶ K'a sɔrɔ aw be fagantanw dogoyara! Naforotigiw le te aw minako juguyara, ka aw mina jagboya ra ka taga ni aw ye kititigeyɔrɔw ra wa? ⁷ Tɔgɔnuman min lara aw ra, olugu le te o tɔgɔ cenna wa?

⁸ Ala ka sariyaba min latige a ta Masaya* ra k'a sebe ko: «I ka kan ka i mɔgɔjɔgɔn kanu i ko i yere,» ni aw be o sira tagama, o ye kopuman le ye. ⁹ Nka ni aw be mɔgɔ dow fisaya ni dow ye, aw be jurumun le kera; sariya be aw jaraki, sabu aw ye sariya cenbaga le ye. ¹⁰ Ni mɔgɔ min ka sariya bee tagama, nka ni a ka hali kelenpe cen, a kera i n'a fo o tigi k'a bee le cen. ¹¹ Sabu Ala min k'a fo ko: «I kana jeneya ke», ale Ala kelen le ko fana ko: «I kana mɔgɔ faga.» O ra, hali ni ele ma jeneya ke, ni i ka mɔgɔ faga, i ka sariya cen le*.

¹² Sariya min ka aw ke aw yere ta ye, kiti bena tige aw kan ka kapa ni o le ye; o koson aw ye aw kumacogo ni aw

* 2:11 2.11 Nin kuma fora Bori 20.13,14; ani Sariya 5.17,18.

ta kewalew ke ka kapa ni o miiriya ye. ¹³ Ni mogo min ma hina tow ra, kiti lon na hina tena ke o tigi ra fana; nka Ala ta hina be se ka mogo kisi kiti ma.

Lanaya ni kewalepumanw

¹⁴ Ayiwa, ne balemaw, ni mogo do ko lanaya be ale fe, ni o tigi te kewalepumanw kera, o lanaya be mun le ja? O lanaya jagon be se ka mogo kisi wa? ¹⁵ Ni a kera ko fani donta te aw balemace do fe, walama aw balemamuso do fe, ni domuni fana te a boro lon bee, ¹⁶ ni aw do k'a fo olugu ye ko: «Ala ye hera ke aw ye, ne balemaw; aw ye taga fani don ka nene bo aw yere ra, ka domuni ke ka fa.» K'a soro o mako be min na, aw ma o di o ma; o kuma be mun le ja? ¹⁷ Lanaya fana be ten; ni i te kewalepumanw fara a kan, o tuma i ta lanaya sanin lo.

¹⁸ Nka mogo do bena a fo ko «ele ko lanaya le be ele fe; nka ne koni be kewalepumanw le ke. Ayiwa, ele min te kewalepumanw kera, ele ye i ta lanaya yira ne ra; ne fana bena ne ta lanaya yira i ra ne ta kewalepumanw sababu ra.» ¹⁹ Ele ko, ko i lara a ra ko Ala kelenpe le be yi, o ka ji ke; nka hali jinaw lanin be o ra; olugu yere be siran Ala ja fo o be yereyere.

²⁰ Ele mogo hakirintan, yala i b'a fe k'a faamu ko kewalepumanw te lanaya min na, ko o lanaya ye gbansan le ye wa? ²¹ Ala ma an bemace Iburahima jate mogo terennin ye a ta kewalew le koson wa? Sabu a sonna k'a dence Isiyaka la sarakabonan kan, ko a b'a ke saraka ye. ²² Aw m'a ye, a ta lanaya yirara a ta kewalew fe; kewalew fana k'a ta lanaya dafa. ²³ O cogo ra, Kitabu kuma kera can ye, ko: «Iburahima lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mogo terennin ye a ta lanaya koson», fo Ala ka a wele ko a teri. ²⁴ Aw m'a ye, Ala be mogo jate mogo terennin ye a ta kewalepumanw koson; lanaya dama te.

²⁵ Ala ma jatomuso Rahabu fana jate mogo terennin ye a ta kewalepumanw le koson wa? Sabu a ka Izirayelimogow ta ciradenw minako ja, ka soro ka o bla ka taga sira were fe. ²⁶ Ni nin te farikolo ra, a sanin lo cogo min na, ni kewalepumanw te lanaya min na, o lanaya fana sanin lo.

3

*Adamaden nenkun be cenri min ke
(Matiyu 12.33-37)*

¹ Ayiwa, ne balemaw, aw caman kana teliya k'a fo ko aw be ke karamogow ye; aw yere k'a lon ko anw karamogow

ta kiti bēna gbeleya ka tēme tōw ta kan. ² An bēe bē firi cogo caman na. Ni a kera ko mōgo min tē firi kumacogo ra fiyewu, o tigi koni ye mōgo dafanin le ye; a bē se ka a yere mina a ta koketaw bēe ra. ³ Ni an ka karafe don so da ra, ko a ye taga an panayoro ra, o tuma so ta kōpa bēe bē anw le boro.

⁴ Aw ye jirakurunbaw fana fē; o ka bon, fōpoba bē o jōni ka taga, nka kurunborinan fitini dō le bē o ra; o le bē o lataga kurunboribaga panayoro ra. ⁵ Adamaden nenkun fana ye a farikolo yoro fitini dōron le ye, nka a bē a yere bonya, ka kumabaw le fō.

Tasuma fitini, o le bē tuba jeni. ⁶ Nenkun fana ye tasuma le ye; dunuwa ta kojuguw bēe sigiyoro lo. A bē an farikolo ra; a bē farikolo yoro tōw bēe lanogo. A bē i ko jahanama tasuma le b'a ra; a bē se ka mōgo ta dunupalatige bēe cen. ⁷ Kongosogo suguya bēe, ani kōnōw, ani fēn fofotaw, ani jirafen suguya bēe, o bēe bē se ka nēge, ka o koro; adamaden sera ka o bēe mina ka o koro. ⁸ Nka adamaden nenkun wa, mōgo si tē se ka o koro! Fenjugu lo; a tē se ka mina k'a kē mōgo sago ye. A fanin lo baga ra, baga min bē mōgo faga. ⁹ An bē an Fa, Matigi Ala tando nin nenkun min ye, an bē mōgow danga ni o nenkun kelen ye, k'a soro o mōgow danna ka kapa ni Ala yere cogo ye. ¹⁰ Ala tandori bē bō da min fē, mōgodangkalan bē bō o da kelen fē! Ne balemaw, a man kan ka kē ten. ¹¹ Ji diman ni ji kunaman bē se ka woyo ka bō bununda kelen fē wa? ¹² Ne balemaw, torosun bē se ka oliviyeden kē wa? Walama rezensun bē se ka toroden kē wa? Ayiwa, kōgo bē bunun min ta ji ra, ji diman tē se ka bō o bunun kelen na.

Hakiritigiya min bōra sankolo ra

¹³ Ayiwa, jōn le bē aw ra, ko a ye hakiritigi ye, ko a ka kō lōn? O tigi ye o yira a kēwalew fē: tagamacogonuman, ani sabari; o le ye hakiritigiya sira ye. ¹⁴ Nka ni pangboyajugu ni sangarogonmaya le bē aw jusu ra, o tuma aw kana aw yere bonya, ka faninya tige, ka ban can ma. ¹⁵ O hakiritigiya ma bō sankolo ra Ala fē dē, a sorora dugukolo kan yan le, adamadenw yere ta hakiritigiya lo, a bōra Setana le ra. ¹⁶ Sabu pangboya ni sangarogonmaya bē yoro o yoro, kopagamininw le bē kē o yoro ra, ani kojugu suguya bēe. ¹⁷ Nka hakiritigiya min bōra sankolo ra Ala fē, a folo, o saninyanin lo, o kō, hera b'a ra, sabari b'a ra, a bē ben le jini, hina caman b'a ra, ani kopuman; a tē mōgo bō mōgo ra, flankafuya tē a ra. ¹⁸ Minw bē hera jini, olugu bē o ta baara kē hera le ra, ka o baara tōno kē terenninya ye.

4

Lanabaga jusuflatigi
(Piyeri folo 5.5-9)

¹ Ayiwa, kerew ni sɔsɔri minw be aw ce ra yi, mun le be na ni o ye? Negejugu minw ka aw jusu fa, o le te aw blara o ra wa? ² Aw be nabɔ fen caman fe, nka aw t'a sɔrɔ. Mɔgɔfagajusu ni pangboya be aw ra; nka aw be min ko, aw te o sɔrɔra. Kere ni sɔsɔri be aw ni nɔgɔn ce. Aw be min fe, aw te o sɔrɔ, sabu aw te a daarira Ala fe. ³ Hali ni aw b'a daari fana, aw te se k'a sɔrɔ, sabu aw t'a daari ni njaninyajuman ye; aw b'a daari aw yere ta negejugu ta nafa le kosɔn. ⁴ Aw jeneyakebaga*! Aw m'a lon ko ni mɔgɔ min be dunuɓa ta kow kanu, o tigi ye Ala jugu le ye wa? O ra, ni mɔgɔ min ko a be dunuɓa ke a teri ye, o tigi be Ala jugu le ye. ⁵ Ala ta Kuma be min fo, aw b'a miiri ko o fora gbansan le wa? A ko: «Ala Nin min be aw kɔnɔ, o b'a fe ko aw ye bla danna ka ke Ala kelenpe le ta ye.»

⁶ O be n'a ta, Ala be neemaba le di an ma. O kosɔn a sebera ko: «Ala be wasobagaw kere, nka a be neema mɔgɔ sabarininw ye.» ⁷ O le kosɔn aw ye aw yere majigi Ala ye. Aw ye Setana kere; ni o kera, a bena bori ka a mabo aw ra! ⁸ Aw ye aw yere madon Ala ra; ni o kera, Ala fana bena madon aw ra. Aw jurumunkebagaw, aw ye aw boro ko ka bo jurumun na! Aw jusuflatigiw, aw ye aw jusukun saninya. ⁹ Aw ye lo a ra ko aw ye barakantanw ye, ka kasi fo ka naji bo. Aw ye aw ta yereko yelema k'a ke kasi ye, ka aw ta nagari ke jusukasi ye. ¹⁰ Aw ye aw yere majigi Matigi ja korɔ; ni o kera, a bena aw korɔta.

Lanabagaw man kan ka nɔgɔn jaraki

¹¹ Ayiwa, ne balemaw, aw kana kumajugu fo nɔgɔn ma. Mɔgɔ min be kumajugu fo a balema ma, walama min be a balema jaraki, o tigi be kumajugu fo sariya le ma, ka sariya* jaraki. K'a sɔrɔ ni i be sariya jaraki, o tuma, i te sariya sira tagamabaga ye, i kera a jarakibaga le ye. ¹² Ala kelen le ye sariya sigibaga ye, ani kititigebaga; ale le be se ka mɔgɔ kisi, walama ka mɔgɔ halaki. Nka ele mɔgɔ gbansan, ele ye jon ye, ko i be i balema jaraki?

Lanabaga man kan ka a yere bonya

¹³ Ayiwa, sisan aw minw be to k'a fo: «Bi, walama sini an bena taga dugu nin na, an bena san kelen ke yi, an bena jago ke ka tɔnɔba sɔrɔ.» ¹⁴ K'a sɔrɔ fen min bena ke aw ra sini,

* **4:4** 4.4 Jeneya: Ni lanabaga be dunuɓa kanu, o be i n'a fo jeneya, sabu a k'a kan di Ala min na, a be bo o ko ka taga ala were le no fe. **4:6** 4.6 Nin kuma fora Zanaw 3.34; Piyeri folo 5.5.

aw tɛ o lɔn. Aw ta dunupalatige bɛ i ko bugun; ni bugun bɔra, ni a ka wagati fitini kɛ dɔrɔn, a bɛ tunu. ¹⁵ Aw tun ka kan k'a fɔ le ko: «Ni Matigi sɔnna, ka an to si ra, ayiwa, an bɛna nin ni nin kɛ.» ¹⁶ Nka sani aw ye o fɔ, aw ka kobaba minw latige, aw bɛ aw yɛrɛ bonya o kosɔn. O yɛrebonya jɔgɔn man jil! ¹⁷ Ayiwa, ni mɔgɔ min ka kojuman kɛcogo lɔn, ni a m'a kɛ, o tigi ka jurumun le kɛ.

5

Naforotigiw ta kɛwalejuguw

¹ Ayiwa, sisan, aw naforotigiw, aw ye menni kɛ! Bɔnɔ minw bɛ aw ja, aw ye kasi, ka kule o kosɔn. ² Aw ta naforow torira, bagabaga donna aw ta faniw na. ³ Son donna aw ta sanin ni aw ta warigbɛw ra; o son le bɛna kɛ seere ye ka aw jaraki, ka aw farisogo domu i ko tasuma. Aw ka naforow lajɛn k'a bla dunupa labanwagati le ra! ⁴ A flɛ, baaradenw ka aw ta forow siman tige, nka aw ma sɔn ka o sara! O baaradenw kasira ni aw tɔgɔ ye minke, o kasikan sera Fangatigi Ala ma. ⁵ Aw ka aw ta dunupalatige kɛ kodimanw dama le ra, ka aw sagonankow bɛɛ kɛ. Fɛn o fɛn ko tun bɛ aw jusu ra, aw ka o bɛɛ diyabɔ, ka fa, ka aw fagalon le makɔnɔ. ⁶ Aw ka mɔgɔ jarakibari jaraki, ka a faga; a fana ma aw kɛrɛ.

Mupuri

⁷ O kosɔn, ne balemaw, aw kɔni ye mupɔ fɔ ka taga Matigi nalon se. Aw m'a ye, sɛnɛkɛbaga bɛ mupɔ k'a ta dugukolo siman makɔnɔ, nafa bɛ o siman min na; a bɛ mupɔ kɔsɛbɛ fɔ ka taga a to sanji fɔlɔ ni sanji laban ye na. ⁸ Aw fana ye mupɔ o cogo le ra; aw ye aw ja gbɛleya, sabu Matigi nawagati surunyara.

⁹ Ne balemaw, aw kana dimi jɔgɔn kɔrɔ, janko kiti kana na ben aw kan; sabu kititigɛbaga lɔnin bɛ da ra ka ban. ¹⁰ Ne balemaw, cira minw tun ka Matigi ta kuma waajuri kɛ, olugu tɔrɔra cogo min na, ka o tɔrɔw bɛɛ mupɔ, aw ye o cogo flɛ, ka o mupɔ jɔgɔn ladegi tɔrɔ wagati ra. ¹¹ Can lo, mɔgɔ minw ka tɔrɔ mupɔ ka to lanaya ra, an ko olugu ma ko o ta pana. Ayuba ka tɔrɔ sɔnmɛna cogo min na, aw ka o ko mɛn; Matigi ka min kɛ a ye fana a laban na, aw ka o lɔn; sabu Matigi ta hina ni a ta jumanya ka ca.

¹² Ayiwa, ne balemaw, ne bɛ min gbɛleya aw ma, o ye ko aw kana kari ni sankolo, walama ni dugukolo ye, walama ka kari ni fɛn wɛrɛ tɔgɔ ye. Kuma min jaabi ye «ɔnhɔn»

ye, aw y'a fɔ «ɔnhɔn»; min jaabi ye «ɔn-ɔn» ye, aw y'a fɔ «ɔn-ɔn»*, janko kiti kana ben aw kan.

Baraka be Aladaari ra

¹³ Ayiwa, yala mɔgɔ dɔ be aw ce ra, tɔɔrɔ be min kan wa? O tigi ye Ala daari. Yala dɔ ka nagariko sɔrɔ? O tigi ye Ala tandɔnkiriw la. ¹⁴ Yala dɔ be aw ra min man kenɛ wa? O tigi ye lanabagaw ta jenkuru cekɔrɔbaw wele; cekɔrɔbaw bena Ala daari a ye ka turu mun a ra Matigi tɔgɔ ra. ¹⁵ O daariri min kera ni lanaya ye, o bena banabagatɔ kenɛya, Matigi bena a lawuri; ni a kera ko a ka jurumun dɔw ke fana, Matigi bena o yafa a ma.

¹⁶ Ayiwa, o ra, aw ye lɔ aw ta jurumunw na ka o fɔ nɔgɔn ye, ka Ala daari nɔgɔn ye, janko aw ye kenɛya. Mɔgɔ terennin ta Aladaari barakaman, o fana ka bon kɔsɛɛ.

¹⁷ Cira Iliya† tun ye adamaden le ye i ko anw: nka a ka Ala daari k'a gbɛɛya ko sanji kana ben minke, sanji ma ben fɔ san saba ni karo wɔɔrɔ. ¹⁸ O kɔ, a ka Ala daari tuun ko sanji ye ben; sanji benna. Dugukolo yiriw ni a simanw denna tuun.

¹⁹ Ne balemaw, aw ra ni dɔ firira ka can sira bla, ni mɔgɔ wɛɛ kera sababu ye ka o tigi kɔsegi can sira kan, ²⁰ o tuma, aw ka kan k'a lɔn ko ni mɔgɔ min ka jurumunkebaga labɔ a ta firiri sira kan, o tigi ka a nin le kisi saya ma; o fana be ke sababu ye ka jurumun camanba datugu.

* **5:12** 5.12 Yesu tun ka nin kumaw fɔ (Matiyu 5.34-37). † **5:17** 5.17 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.

PIYERI ka letere folo min sebe Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Piyeri le ye nin letere sebebaga ye. Nin letere yoro dow faamu ko ka gbelen. Dow b'a miiri ko Silasi le k'a sebe gerekikan na Piyeri ye (5.12).

Yahudiya lanabaga minw tun be Azi mara ra, Piyeri be kuma olugu le fe; a be o karan ka o ja gbeleya, ko o ye jija ka to Yesu Kirisita ta Kibaro Diman* sira kan. Hali ni tooro ka caya cogo o cogo, o ka kan ka Yesu yere le fle. Lanabagaw bena nooroba min soro Ala ta Masaya* ra, o ni dunuja ta toorow te se ka suma. O koson lanabaga ka kan ka pagari hali tooro wagati ra, k'a jigi la Ala kan, ka Ala kan mina. Ni o kera, a bena baraji soro Matigi Yesu Kirisita nalon na.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1-2)

Jigi ni lanaya ni kanuya (1.3-12)

Lanabaga ka kan ka saninya (1.13-2.10)

Lanabaga ka kan ka tooro muju (2.11-4.19)

Ala batocogonuman (5.1-11)

Kuma laban ni forikan (5.12-14)

Piyeri ta fori

¹ Ne Piyeri, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden* ye, ne be nin sebe ci Ala ta mogo janawolomaninw ma, minw janjanna ka taga ke lonanw ye Pon mara ra, ani Galasi, ani Kapadosi, ani Azi, ani Bitini jamanaw ra.

² Fa Ala konna ka aw janawoloma i n'a fo a tun k'a latige kakoro cogo min na; a ka aw saninya Nin Saninman* baraka ra, janko aw ye Ala kan mina, ani Yesu Kirisita jori ye aw saninya.

Ala ye neema ni hera ke aw ye caman.

Jigiya janaman dira lanabagaw ma

³ An ye Fa Ala tando, an Matigi Yesu Kirisita bora min na; a ta hinaba koson a ka Yesu Kirisita lakunu ka bo saya ra, ka janamanyakura di an ma o sababu ra, janko an ye jigiya janaman soro. ⁴ Ala ka fen minw layiri ta an ye, o fenw te cen, o te nogo, foyi te bo o dawula ra; Ala ka o le mara an ye sankolo ra. ⁵ A be aw mara ni a ta sebgaya ye, aw ta lanaya koson, janko ka aw kisi; o kisiri bena yira dunuja labanwagati le ra.

⁶ O le be aw pagarira hali ni gbeleya caman ka kan ka aw jusu kasi wagati donin tuma dow. ⁷ O kun ye janko ka aw

ta lanaya le segesege. Aw ta lanaya ka fisa ni sanin ye, sabu sanin ye fen banta le ye, nka a ka kan ka don tasuma ra k'a saninya. Ni aw ta lanaya fana segesegera, aw bena tandori ni bonya ni nɔɔɔ sɔɔɔ Yesu Kirisita nawagati ra. ⁸ Aw be ale kanu k'a sɔɔɔ aw m'a ye, aw lanin b'a ra k'a sɔɔɔ aw na te a ra. O koson aw be jagari, jagari min te se ka lakari, min nɔɔɔ ka bon, ⁹ sabu aw bena aw ta lanaya tonɔ sɔɔɔ; o ye aw nin kisiri ye.

¹⁰ Ala tun ka neema min laben aw ye, ciraw tun ka ciraya ke o neema ta ko ra; o tun ka o kisiri ko fle, ka a segesege kosebe. ¹¹ Kirisita* ta Nin* min tun be o konɔ, o Nin tun konna ka Kirisita ta tɔɔɔw yira o ra, ani a bena nɔɔɔ min sɔɔɔ o ko fe; o koson ciraw tun jijara ka o kow kewagatiw, ani o kecogo segesege k'a lon. ¹² Ala k'a yira ciraw ra ko fen minw yirara o ra, ko olugu yere ta te o ye, ko aw ta lo. O kumaw le lasera aw ma sisan. Ala ka Nin Saninman* ci ka bo sankolo ra, ka na minw kan, olugu le ka o Kibaro Diman* lase aw ma. Hali melekew yere tun b'a fe ka o kow lon.

Lanabaga ta tagamacogokura

(Tesalonikikaw folo 5.8-9; Tite 2.11-14)

¹³ O koson aw ye aw yere cesiri, ka aw yere minacogo lon; Ala bena neema min di aw ma Yesu Kirisita nalon na, aw ye aw jigiya bee la o le kan. ¹⁴ Aw ye ke Alakanminabagaw ye; negejugu minw tun be aw ra folofolo, k'a sɔɔɔ aw tun ma Yesu ta Kibaro Diman* ko lon folo, aw kana aw yere bla o ko tuun. ¹⁵ Ala min ka aw wele, i n'a fo ale saninyanin lo, o ra, aw fana ye saninya aw ta koketaw bee ra. ¹⁶ Sabu a sebera Kitabu konɔ ko Ala ko: «Aw ka kan ka saninya, sabu ne saninyanin lo.»

¹⁷ Ala le bena kiti tige adamaden bee kelen kelen kan ka kapa ni a yere ta kewalew ye; a fana tena mogo bo mogo ra. Ni aw be ale le wele ko aw Fa, o tuma aw fana ye aw ta dunupalatige ke ni Alapasiran ye. ¹⁸ Aw k'a lon ko aw ka aw bemaw cen ta, ka to ka ko pacintan minw ke, Ala ma aw kunmabo o kow ra ni fen banta do le ye, i n'a fo wari walama sanin; ¹⁹ a ka aw kunmabo ni Kirisita* jori nafaman le ye; ale kera i n'a fo sagaden, fiyen te min na, ani no te min na. ²⁰ Ala tun konna ka Kirisita ta ko latige k'a bla, sani dunupa ye dan; nin wagati laban le ra sisan, a nana aw koson. ²¹ Ale le baraka ra aw lara Ala ra, Ala min k'a lakunu ka bo saya ra, ka bonya la a kan, janko aw ta lanaya ni aw ta jigiya ye to Ala kan.

²² Aw sonna can ma ka aw jusukun saninya, janko ka aw balemaw kanu ni jusukun gbenin ye; o koson aw ye

Ƶogɔn kanu kosebe ni aw jusukun bee ye. ²³ Sabu Ala ka panamanyakura min di aw ma, aw ma o soro fen torita do le sababu ra, nka aw k'a soro fentoribari le sababu ra; o ye Ala ta Kuma panaman ye, min te yelema. ²⁴ Sabu a sebera ko:

«Adamadenw bee be i ko bin,
o dawula be i ko binfiyeren.

Bin be ja, a fiyeren fana be bon;

²⁵ nka Matigi ta kuma koni be a no ra tuma bee ani wagati
bee.»

O kuma le fora aw ye Kibaro Diman waajuri ra.

2

Lanabagaw ye Ala ta mogɔ saninmanw ye

(Efesikaw 2.20-22; Matiyu 21.42-44; Romukaw 9.24-33)

¹ Ayiwa, o le koson aw ye juguya ni nanbara ni flankafuya ni pangboya ni Ƶogonkorofɔ bee dabra.

² Nonɔ nege be denɛnin soro cogo min na, aw y'a to Ala ta Kuma min be i ko nonɔ saninyanin, o nege ye aw soro ten, janko o sababu ra aw ye baraka soro lanaya ra ka kisi.

³ Sabu aw ka Matigi ta pumanya nene, k'a ye ko a ka di.

⁴ Aw ye gbara Matigi ra, ale min ye bon jusiginan kabakuru panaman ye; mogow banna a ra, nka Ala k'a panawoloma, ka nafaba la a kan. ⁵ Ayiwa, aw fana kera kabakuru panaman dow ye; aw ye fara Ƶogon kan, ka ke Ala ta bon saninman ye, ka ke Ala ta sarakalasebaga* saninmanw ye, janko ka aw jusukun ta sarakaw lase Ala ma Yesu Kirisita baraka ra, saraka minw ka di Ala ye. ⁶ Sabu a sebera Kitabu konɔ, ko:

«A fe, ne bena kabakuru do sigi Siyon,

ka o ke bon kabakuru folo ye,

kabakuru panawolomanin, ani kabakuru nafaman;

ni mogɔ min ka a jigi la a kan,

Ala tena o tigi janfa fiyewu.»

⁷ Aw minw lara a ra, a kera fen nafaman ye aw fe; nka lanabariw ta fan fe, a sebera ko:

«Bonlobagaw banna kabakuru min na,

o le kera kabakurusobe ye, ka ke bon kabakuru folo ye.»

⁸ A fora tuun ko:

«O le kera o sentalon kabakuru ye,

ani ka ke o ben farakuru ye.»

O be talon a ra, sabu o ma son Ala ta kuma ma. Ala tun ka o le latige o ye fana.

1:25 1.24-25 Nin kuma fora Ezayi 40.6-8.

2:6 2.6 Nin kuma fora Ezayi 28.16.

2:7 2.7 Nin kuma fora Zaburu 118.22.

2:8 2.8 Nin kuma fora Zaburu 118.22;

Ezayi 8.14.

⁹ Nka aw kɔni, aw ye siya wolomanin le ye, aw ye Masa Ala ta sarakalasebagaw le ye, ani siya saninman, ani Ala ta mɔgɔ kunmabɔninw; Ala ka aw wele ka bɔ dibi ra ka aw ladon a ta yeelensɔbɛ ra, janko aw ye a ta kopuman kabakomanw lase mɔgɔw ma. ¹⁰ Fɔlɔfɔlɔ aw tun tɛ Ala ta mɔgɔw ye, nka sisan aw kɛra Ala ta mɔgɔw ye. Fɔlɔfɔlɔ aw minw tun ma Ala ta makari sɔrɔ, sisan aw ka a sɔrɔ.

Lanabaga ka kan ka mɔgɔ bɛɛ bonya
(*Rɔmukaw 13.1-8; Efesikaw 6.5-8*)

¹¹ Ne balema kanuninw, aw bɛ dunɔpa kɔnɔ i n'a fɔ lonan temɛbagaw; o kosɔn ne bɛ aw daari ko aw ye aw farisogo negerakow ye ka o to yi, sabu o negerako bɛ aw nin kɛrɛ.

¹² Aw ye aw tagamacogo lɔn siya werɛ mɔgɔw cɛ ra. O cogo ra, hali ni o bɛ aw tɔgɔjugu fɔ k'a kɛ i n'a fɔ aw ka kojugu kɛ, o belen ye aw ta kɛwaleɓumanw ye; ni o kɛra, ni Ala nana nɛɛma o ye lon min na, o bɛna a tando.

¹³ Matigi kosɔn, aw ye aw yɛrɛ majigi adamadenw ta kuntigiyaw bɛɛ kɔrɔ, ka aw yɛrɛ majigi masaceba ye kosebɛ, ale min bɛ bɛɛ kunna, ¹⁴ ani jamanatigiw, masaceba ka minw ci janko ka kojugukɛbagaw koro, ani ka kopumankebagaw tando. ¹⁵ Sabu Ala sago ye ko aw ye kopuman kɛ janko ka mɔgɔkolon hakirintanw da datugu.

¹⁶ Ala ka aw kɛ aw yɛrɛ ta ye, nka aw kana o kɛ sababu ye ka kojugu kɛ; aw ye janamanya i ko Ala ta jɔnw. ¹⁷ Aw ye mɔgɔ bɛɛ bonya; aw ye aw balekaw kanu, aw ye siran Ala na, aw ye masaceba bonya.

Lanabagaw ka kan ka tɔrɔ sɔnmina

¹⁸ Aw baaradenw, aw ye aw yɛrɛ majigi aw kuntigiw ye, ka o bonya cogoya bɛɛ ra; kuntigi minw ka ni, ani minw jusu sumanin lo, olugu dɔrɔn tɛ, nka hali minw ka fari. ¹⁹ Sabu ni aw man kan ni tɔrɔ min ye, ni aw bɛ o sɔnminana Ala yɛrɛ nasiran kosɔn, o ye kopuman le ye. ²⁰ Ni o tɛ, ni aw bɛ bugɔri sɔnmina aw yɛrɛ ta kojuguw le kosɔn, aw bɛ bonya juman le sɔrɔ o ra? Nka ni aw bɛ tɔrɔ sɔnmina aw ta kopuman le kosɔn, o ye kopumanba le ye Ala fɛ.

²¹ Ala ka aw wele o le kama fana, sabu Kirisita* fana tɔrɔra aw kosɔn, ka o sira yira aw ra, janko aw fana ye tugu ale sennɔ kɔ. ²² Ale ma jurumun si kɛ, faninya si ma bɔ a da ra ka ye. ²³ O k'a neni, nka a ma a ta jɔgɔn sara; o k'a tɔrɔ, nka a ma wuri mɔgɔ kama; a ka a ta ko bɛɛ to Ala le boro, ale Ala min bɛ kiti tige ni terrennya ye. ²⁴ A ka an ta jurumunw doni ta ka o la a yɛrɛ kan, k'a farikolo tɔrɔ gbengben yiri kan. A ka o kɛ, janko an ye sa ka bɔ jurumun

fanga kɔrɔ, ka panamanya terenninya ra. Jori minw tigera a farikolo ra, o le sababu ra aw keneyara. ²⁵ Sabu aw tun be i ko saga tununinw; nka sisan aw sekora ka na sagagbenbaga fe, min ye aw nin korosibaga ye.

3

Furuce ni furumuso ka kan ka nɔgɔn bonya
(Timote folo 2.9-15; Efesikaw 5.22-33)

¹ Ayiwa, musow, o cogo kelen na, aw bee kelen kelen ye aw yere majigi aw ce w ye, janko ni a kera ko ce dow ma son Ala ta Kuma ma folo, o ta musow tagamacogo ye ke sababu ye k'a to o ye son; a kana ke ni kuma yere ye, ² sabu o bena aw tagamacogo ye, k'a ye ko aw jusukun gbenin lo, ani ko Alapasiran be aw ra.

³ Aw ta kana ke yemasiri dama ye, ani kundancogo dama temeninw, ani ka sanin don aw yere ra, ka fani songogbelenw siri. ⁴ Aw ye aw jusukun le masiri ni masirifen dogonin ye; o masirifen ye numanya ni jususuma le ye; o le ye fen banbari ye, min nafa ka bon Ala fe. ⁵ Folofolo, muso saninman minw tun be o jigi la Ala kan, olugu tun be o yere masiri o cogo le ra, ka o yere majigi o ce w ye, ⁶ i ko Saran min tun be a ce Iburahima bonya fo a b'a wele ko a matigice. Ayiwa, aw kera Saran denmusow le ye, ni aw koni be kojuman ke, ni aw m'a to foyi si ye aw lasiran ka aw bo o sira kan.

⁷ Ayiwa, aw ce w, aw fana ye aw musow mina ka ja ni hakiri ye, ka a lon ko muso ni ce baraka te kelen ye. Aw ye o bonya, sabu Ala ka panamanya banbari min di an ma a ta nema baraka ra, aw bee le ka o soro kelen ye. Aw ye o ke, janko foyi kana aw ta Aladaari bari a ye mina.

Lanabaga be se ka tɔrɔ terenninya koson
(Romukaw 12.14-21; Matiyu 10.24-31)

⁸ Ayiwa, o bee ko, aw bee ye ben kelen ma, ka aw ta miiriya ke kelen ye, ka ke nɔgɔn fe, ka nɔgɔn kanu balemaya ra, ka hina nɔgɔn na, ka aw yere majigi nɔgɔn ye. ⁹ Aw kana kojugu sara ni kojugu do were ye, walama ka nenini sara ni nenini do were ye; aw kana o ke, nka aw ye dugawu le ke, sabu Ala ka aw wele o le koson, janko aw ye baraka soro ale fe. ¹⁰ Sabu a sebera Kitabu kono ko:

«Ni mogo min b'a fe a ta dunupalatige ye ja,
ka dunupa diya a ra,

o tigi ye a nenkun korosi kumajuguw ma,
ka a da korosi nanbarakumaw ma.

¹¹ A ye faran juguya ra pewu, ka kojuman ke,

ka jija ka hera jini, ka tugu a nɔ fe.

¹² Sabu Matigi na lonin be mogo terenninw na, a toro be o ta daarikan na fana; nka Matigi be kojugukebagaw kere.»

¹³ Ayiwa, ni aw jijara kopuman na, jon le bena aw tɔɔɔ o koson? ¹⁴ Nka hali ni o be aw tɔɔɔ terenninya koson, aw ta pana. Aw kana siran mogow na, aw hakiri fana kana nagami. ¹⁵ Aw ye Kirisita* bonya aw jusu ra dɔɔɔn, k'a lon ko aw Matigi lo. Jigiya min be aw fe, ni mogo o mogo ka aw jininka o ra, aw labennin ye sɔɔɔ tuma bee ka o tigi jaabi; nka aw ye a ke ni jususuma ni bonya ye. ¹⁶ Aw jusukun gbenin ye to, janko hali ni o be aw togojugu fo k'a ke i n'a fo aw ka kojugu le ke, minw be aw togo cenna aw ta tagamacogopuman koson Kirisita ta jenrogonya ra, olugu yere darakuma ye o maroya. ¹⁷ Sabu ka tɔɔɔ kopuman koson, ni o le ye Ala sago ye, o ka fisa sani an ye tɔɔɔ kojugu koson.

¹⁸ Ayiwa, Kirisita fana sara jurumun koson sipaga kelen, ka dan o ma. Ale mogo terennin sara mogo terenbariw koson, janko ka aw ladon Ala ta jenrogonya ra. A yere sara, nka a kununa Nin Saninman* baraka ra. ¹⁹ Minw tun be Ala ta kiti makonona, o Nin le sababu ra, a tagara olugu waaju. ²⁰ Olugu le tun banna Ala ta Kuma ma folofolo, k'a sɔɔɔ Ala tun mununa o kɔɔɔ ka mɛɛn, Nuho ta kurunba lalagawagati ra; mogo dama dama, o kɔɔɔ ye mogo seegi dɔɔɔn le donna o kurunba konɔ ka kisi ka bo ji ra.

²¹ Ayiwa, o ji tun ye batizeri* tagamasiyen le ye; an b'a yira sisan batizeri le fe ko an kisira. O kɔɔɔ te ko an farikolo le be ko ka nogo bo a ra; o kɔɔɔ ye ko an be Ala daari ko a ye an jusukun saninya Yesu Kirisita kunuko sababu ra. ²² A yelera ka taga sankolo ra, ka taga sigi Ala kininboroyanfan fe; melekekew, ani kuntigiyaw, ani sebayaw, o bee majigira Kirisita ta fanga le kɔɔɔ.

4

Lanabagaw ta panamanyakura

¹ I n'a fo Kirisita* farikolo tɔɔɔɔra, aw fana ye baraka don aw yere ra ni o miiriya kelen le ye; sabu mogo min farikolo tɔɔɔɔra, o b'a yira ko o tigi faranna jurumun na. ² O tigi te a ta dunupalatige to ke ka kapa ni a yere ta negerakow ye tuun, nka a b'a ke ka kapa ni Ala sago le ye. ³ Aw ka wagatijan ke Alalɔnbariya ra ka ban folofolo; fen minw ka di Alalɔnbariw ye, aw tun be o le ke: jatɔya, ani jogojuguya, ani dɔɔɔɔya, ani domuniba dama temeninw, ani minnin

dama temeninw, ani batofen haramuninw batori. ⁴ Nka sisan o mɔgɔw be kabakoya k'a ye ko aw te o kojugu dama temeninw kera ni olugu ye tuun; o koson o be aw togo cen. ⁵ Nka lon do, Ala bena taga o jininka o ta kewalew bee ra; ale Ala min labenna ka ban ka mɔgo panamanw ni suw bee ta kiti tige. ⁶ O koson, minw sara, Kibaro Diman* tun fora olugu fana ye, janko hali ni saya kiti sera o ma i n'a fo a be se adamaden bee ma cogo min na, o ye Ala ta panamanya soro Nin Saninman* baraka ra.

Ala ka sebagaya minw karifa lanabagaw ma

⁷ Fen bee laban surunyara; aw ye aw tagamacogo lon, ka aw yere minacogo lon, janko ka to Ala daarira. ⁸ Nka min be fen bee ja, o ye ko aw ye jogon kanu kosebe; sabu kanuya be jurumun camanba le datugu*. ⁹ Aw ye son ka jogon lajigi aw ta sow kon; o kana ke ni jogonkorofu ye.

¹⁰ Aw bee kelen kelen ka ninyoro min soro Ala fe ka kapa ni Ala yere ta dicogo ye, aw ye ke o sebayaw minabaganumanw ye ka mogo tow deme ni o ye. ¹¹ Ni min ka ke waajurikebaga ye, o tigi ye waajuri ke ka kapa ni Ala ta fota ye. Ni min ka ke tow demebaga ye, Ala ka baraka min di a ma, a ye a ke ka kapa ni o ye, janko ko bee ra bonya ye la Ala kan Yesu Kirisita togo baraka ra. Noro ni sebayaya ye ale le ta ye tuma bee, ani wagati bee. Amina.

Lanabaga be se ka tooro lanaya koson

¹² Ne balema kanuninw, tooroba min be aw kan sisan i ko tasumaba, janko ka aw korobo, o man kan ka bara aw ra, k'a ke i n'a fo ko benbari do le be sera aw ma. ¹³ Aw yere ka kan ka pagari le, ko aw fana ninyoro be Kirisita* ta tooro ra, janko ni Kirisita ta noro nana yira lon min na, o lon na aw fana ye pagari, ka aw ninsondiya. ¹⁴ Ni o be aw neni Kirisita togo koson, aw ta pana, sabu Ala Nin* noroman be aw kan.

¹⁵ Nka aw si man kan ka tooro, ko sabu aw ye mogofagabaga ye, walama son, walama kojugukebaga, walama ko aw be aw sen don mogo werew ta kow ra. ¹⁶ Nka ni mogo do be tooro a ta lanaya koson, o tigi kana maroya o ra; a ye Ala tando, sabu Kirisita togo lara ale ra. ¹⁷ Sabu kiti damina wagati sera, a fana be damina Ala yere ta mogo le ra. Ayiwa, ni a be damina anw yere le ra, o tuma minw ma son Ala ta Kibaro Diman* ma, olugu ta labancogo bena ke mun ye sa? ¹⁸ A sebera Kitabu kon, ko:

«Ni mogo terennin yere kisiko bena gbeleya,

* 4:8 4.8 Kanuya be jurumun datugu: Aw ye nin yoro fle: Zanaw 10.12; Yakuba 5.20.

o tuma mɔgɔjugu ni jurumunkebaga, olugu ta bena ke di?»
 19 Ayiwa, o koson mɔgɔ minw be tɔɔrɔra Ala sago koson,
 olugu ye o nin karifa danbaga Ala kankelentigi ma, ka to ka
 kopuman ke.

5

Cekɔrɔbaw ta baara *(Timote folo 3.1-7)*

¹ Ayiwa, cekɔrɔba minw ye aw ta jamɔgɔw ye, ne kan
 be olugu le ma sisan, sabu ne fana ye cekɔrɔba ye i n'a fo
 olugu; ne ye Kirisita* ta tɔɔrɔw seere ye, ne fana nin bena
 ke a ta nɔɔrɔ ra, o nɔɔrɔ nin bena yira lon do. ² Ayiwa,
 Ala ka sagakuru min karifa aw ma, aw ye o kɔrɔsi, ka aw
 janto o ra; aw kana o ke i ko jagboyabaara ra, nka aw
 y'a ke ni naninyanuman ye ka kapa ni Ala sago ye; aw
 kana o ke warininisira ye, nka aw y'a ke ni jusuman le
 ye. ³ Minw karifara aw ma, aw kana aw fanga digi olugu
 kan, nka aw yere ye ke o jayirabagaw ye. ⁴ Ni o kera,
 ni sagagbenbagaw Kuntigiba nana a yere yira lon min na,
 masafugula nɔɔrɔman min te cen, aw bena o le sɔrɔ aw ta
 baraji ye.

⁵ Ayiwa, kanbelenw, o cogo kelen na, aw fana ye aw yere
 majigi cekɔrɔbaw ye. Aw bee ye aw yere majigi jɔgɔn ye
 ka jɔgɔn deme, sabu a sebera Kitabu kɔnɔ ko:

«Ala be wasobagaw kere;
 nka a be neema mɔgɔ sabarininw ye.»

⁶ O koson aw ye aw yere majigi Ala boro barakaman kɔrɔ,
 janko a ye aw kɔrɔta a wagatinuman na. ⁷ Aw ye aw ta
 haminakow doniw bee jigi ka o la ale kan, sabu a be a
 jantora aw ra.

⁸ Aw ye aw yere minacogo lon, ka aw janto aw yere ra;
 sabu aw jugu Setana be yaalayaala i ko jara kɔngɔto be kasi
 cogo min na, k'a ta domuta jini. ⁹ Aw sinsinnin ye to lanaya
 ra ka lo, ka a kere, k'a lon ko aw balema lanabaga minw be
 dunupa kɔnɔ, ko o tɔɔrɔw jɔgɔnw le be olugu fana kan.

¹⁰ Ayiwa, neema bee tigi Ala min ka aw wele janko
 aw ye aw ninyɔrɔ sɔrɔ a ta nɔɔrɔ banbari ra, Kirisita ta
 jɛnjɔgɔnya ra, ni aw tɔɔrɔra wagati doonin, ale yere bena
 aw bosi, ka aw ja gbeleya, ka aw baraka bonya, k'a to foyi
 kana se ka aw bo a no ra. ¹¹ Sebagaya ye ale ta le ye wagati
 bee, ani tuma bee. Amina.

Fori laban *(Tesalonikikaw folo 5.23-28)*

¹² Ayiwa, Silasi* min ye an balemace kankelentigi ye, ale le ka ne deme ka nin kuma fitini sebe k'a ci aw ma, janko ka aw ja gbeleya, ani janko aw ye la a ra ko aw nora nema min na, o ye Ala ta nema yere le ye can ra.

¹³ Lanabagaw ta jenkuru min be Babiloni, Ala ka minw janawoloma i ko a ka aw janawoloma cogo min na, olugu be aw fo; ne dence Marika fana be aw fo. ¹⁴ Aw ye jagon fo balemaya ra ni kanuyafori ye.

Aw minw bee be Kirisita* ta jengonya ra, Ala ye hera ke aw bee ye!

* **5:12** 5.12 Silasi be wele fana ko Siliven.

PIYERI **ka letere flanan min sebe** **Kitabu faamucogo**

Yesu ta ciraden Piyeri le ka nin letere sebe, k'a to kaso ra Romu; a fagawagati tun surunyara ka ban. Piyeri hakiri tun b'a ra ko Yesu yere tun konna ka ale ta fagako fo (1.14; Yuhana 21.18-19).

Nin letere sebera lanabagaw bee le koson (1.1). Karamogo minw tun be mogow lafiri ni o ta karan ye, ka mogow bla jurumunw na, Piyeri b'a fe lanabagaw ye o yere korosi o karamogow ra (2.1-22). Lanabaga ka kan ka to Ala ta kuma le kan, i n'a fo Yesu ta ciradenw tun ka o karan cogo min na, sabu olugu le ka Yesu ye o ja ra, k'a ta kumaw lamem (1.3-21).

Dow tun be mogow karan k'a fo ko Yesu tena na tuun. Piyeri be o mogow jaraki, k'a fo ko ni Ala ta lon sera, ko a tun ka fen o fen fo, o bee be ke ka dafa. Nka Ala be muju mogow koru, k'a to o ye nimisa ka son Ala ma, sabu a t'a fe mogo si ye halaki. Matigi ta lon, o ye Yesu nalon ye, ani kiti lon. O koson Piyeri be lanabagaw ladi, ko o ye saninya, ka o lon makono, ka torow muju, ka o tagamacogo teren; o bena Yesu nawagati lateliya.

Kitabu konokow

Piyeri ta fori (1.1-2)

Ala ka lanabaga wele baara min kama (1.3-21)

Karamogo faninyafobagaw ta karan (2)

Minw be Yesu nako soso (3)

Piyeri ta fori

¹ Ne Simon Piyeri, ne min ye Yesu Kirisita ta baarden ye, ani a ta ciraden*, ne be nin sebe ci aw ma, aw minw ka lanaya soru; o lanaya ni anw ta lanaya bee songo ye kelen ye. Aw ka o soru an ta Ala ani an Kisibaga* Yesu Kirisita ta terenninya sababu ra. ² Ala ye nema ni hera ke aw ye k'a caya kosebe, Ala ni an Matigi Yesu ta lonniya sababu ra.

Ala ka lanabagaw wele baara min kama

(Tite 2.11-14; Filipikaw 1.9-11; 3.8-14)

³ Fen o fen be se k'a to an ye panamanya Alapasiran na, Ala ta sebgaya ka o bee di an ma; min ka an wele a ta noro ni a ta numanya sababu ra, a k'a to an ye o lon. ⁴ O le sababu ra Ala tun ka fennumanbaw, ani fen nafaman minw layiri ta an ye, a ka o di an ma, janko o sababu ra an cogo ye

ben ni Ala sago ye, ka bɔsi ka bɔ dunuɗa negejuguw boro, o minw be cɛnri lase mɔgɔw ma.

⁵ O le kosɔn aw ye jija ka koɗuman fara aw ta lanaya kan, ka Ala lonniya fara koɗuman kan, ⁶ ka yereminari fara Ala lonniya kan, ka muɗuri fara yereminari kan, ka Alapasiran fara muɗuri kan, ⁷ ka balemaya fara Alapasiran kan, ka kanuya fara balemaya kan. ⁸ Ni aw kɔni ka o fenw sɔrɔ k'a caya, o sababu ra aw tena ke nacintanw ye, walama nafantanw an Matigi Yesu Kirisita ta lonniya ra. ⁹ Nka ni o fenw kɔni te mɔgɔ min fe, o tigi fiyennin lo, a te yeri ke yɔrɔjan; Ala k'a saninya ka bɔ a ta jurumunkɔrɔw ra cogo min na, a jinana o kɔ.

¹⁰ O le kosɔn, ne balemaw, aw ye jija janko Ala ka aw wele, ani a ka aw janawoloma min kama, aw ye to o kan. Ni o kera, aw tena ben fiyewu. ¹¹ O cogo ra Ala bɛna an Matigi ni an Kisibaga* Yesu Kirisita ta Masaya* banbari donda bɛɛ dayɛɛ aw ye.

¹² O kosɔn ne bɛna to ka aw hakiri jigi nin kow ra, hali ni aw k'a lon ka kɔrɔ; aw karanna can min na, aw nɔrɔnin be o ra fana. ¹³ Ne be miiri ko a bennin lo ko ne ye nin kow fɔ aw ye ka to ka aw lasomi, fɔ ka taga ne bɔ nin dunuɗa ra yan, ¹⁴ Sabu ne ta dunuɗalatige tɔ man jan tuun, i n'a fɔ an Matigi Yesu Kirisita tun k'a yira ne ra cogo min na. ¹⁵ O le kosɔn ne bɛna jija, janko hali ne sanin kɔ, aw hakiri ye to nin kow ra tuma bɛɛ.

Min fɔra Yesu Kirisita ta nɔrɔ ko ra

¹⁶ A te i n'a fɔ an ka talen dɔw le labɛn an yere ta miiriya ra ka aw karan an Matigi Yesu Kirisita ta sebagaya ni a ta nako ra. An yere ja le ka Matigi ni a ta bonyaba ye. ¹⁷ Sabu a ka bonya ni nɔrɔ sɔrɔ Fa Ala fe lon min na, o kera an ja na. O wagati ra nin kumakan bɔra nɔrɔ ni bonyaba tigi fe k'a fɔ a ye ko: «Nin le ye ne Dence kanunin ye, min ko ka di ne ye haali.» ¹⁸ O kumakan min bɔra sankolo ra, anw yere ka o mɛn; o wagati ra an tun be ni a ye kuru saninman kan.

¹⁹ O kosɔn, ciraw ka min fɔ, an lara a ra kosebe ko o ye can ye; ni aw fana be aw janto o kuma ra, o ka ni kosebe. O kuma bɛna aw jusukun gbeya i ko fitina be yeelen bɔ dibi ra cogo min na fɔ ka taga dugugbeda se; o tuma sɔgɔmada lolo bɛna bɔ ka manamana aw jusukun na. ²⁰ Nka aw ka kan ka kɔn k'a lon fɔlɔ ko cirayakuma minw be Kitabu kɔnɔ, mɔgɔ si te se ka o si kɔrɔ gbeya k'a fɔ ni a yere ta hakiritigiya ye; ²¹ sabu Ala ta cira si m'a latige ka ciraya ke ka kapa ni adamaden yere sago ye, nka mɔgɔw ka Ala ta kumaw fɔ ka kapa ni Nin Saninman* ta baraka le ye.

2

Karamoꝓo faninyafobagaw
(Zude 3-16; Timote flanan 3.1-9)

¹ Ayiwa, cira faninyafobaga dɔw tun wurira Ala ta mɔꝓow ɛ ra cogo min na, o cogo ra karamoꝓo faninyafobaga dɔw fana bena wuri aw ɛ ra. O bena dogo ka don aw ɛ ra ni faninya karan dɔw ye, minw be mɔꝓo halaki. Matigi min ka o kunmabɔ, o bena ban o ra; o bena halakiri lase o yere ma jona. ² Mɔꝓo caman bena tugu o kɔ ka o ta ko saninyabariw ɲoꝓɔn ke; olugu ta tagamacogo kosɔn, mɔꝓow bena Ala ta can sira mafiyenya. ³ O karamoꝓo faninyafobagaw bena ta wari nata fe ka aw nege ka aw borofen sɔrɔ ni mɔꝓɔlafirikumaw ye. Nka kiti min benna o mɔꝓow kan kabini wagatijan, o kiti tena fon o kɔ; o ta halakiri fana tena taga ka o to.

⁴ Ne be o fɔ, sabu hali meleke minw ka jurumun ke fɔfɔfɔ, Ala ma olugu to yi; a ka o firi jahanama dibi ra, ka o mara yi fɔ ka taga se kiti lon ma. ⁵ Mɔꝓo minw ka kojugu ke Nuho ta tere ra, Ala ma olugu fana to yi. A ka Nuho le kisi ni mɔꝓo wolonfla were, sabu ale le tun be terenninya sira yirara mɔꝓow ra; Ala ka sanjiba lajigi ka mɔꝓɔjuguw beɛ halaki.

⁶ Sodomu ni Gomɔri dugumɔꝓow ta kojugu kosɔn, Ala ta kiti sera o ma, ka o jeni ka o ban pewu, fɔ ka o ke buguri ye. O kera tagamasiyen le ye k'a yira Alapasiranbari nataw ra. ⁷ Nka Lutu min tun ye mɔꝓɔɲuman ye o ɛ ra, a ka ale kisi. O mɔꝓokolonw ta jatɔyajugu tun ka a jusu kasi fɔ ka teme. ⁸ Sabu ale min tun ye mɔꝓɔɲuman ye, ale tun be min ye, ani a tun be min men k'a to o mɔꝓow ɛ ra kɔni, o kojuguw tun be a jusukun tɔrɔ lon o lon.

⁹ Ayiwa, o beɛ b'a yira an na ko Ala be se ka a nasiranbagaw bɔsi ka bɔ tɔrɔ ra, ka mɔꝓo terenbariw mara janko ka o ta kojuguw hake bɔ o ra kitilon na. ¹⁰ Nka minw be tugu o yere negerakow kɔ, ka ko saninyabariw ke, ani ka Ala ta kuntigiya mafiyenya, olugu ta kiti le belen bena juguya.

O mɔꝓow be o yere bonya, ka dabayakumaw fɔ; o te siran ka hali Ala ta danfen nɔɔrɔmanw neni. ¹¹ K'a sɔrɔ hali meleke minw ta fanga ni o ta sebgaya ka bon ni o mɔꝓow ta ye, olugu te sɔn ka o danfen nɔɔrɔmanw neni Matigi ɲa kɔrɔ. ¹² Nka o mɔꝓow kɔni be i ko kongosogo hakirintanw, minw danna minari ni fagari kama; o ma fen minw lon, o be o le mafiyenya. O yere ta kojugu le bena o halaki. ¹³ O ka kojugu minw ke, o kojugu ɲoꝓɔn le bena ke ka o sara. O be o yere bla marobariyakow ra hali teregban fe.

O bæ ye mɔgɔ saninyabariw ye, ani mɔgɔ nɔgɔninw. Ka o to o nanbarakow ra, o belen bæ taga fara aw kan aw ta nanagbew ra ka maroya bla aw ra. ¹⁴ O ta fenfleta bæ ye musow le ye, janko ka jɛnyɛa kɛ; o fana tɛ wasa jurumun na ka ye. Mɔgɔ minw ma Alasira ko faamu kosebɛ, o bæ olugu nɛgɛ ka o lafiri. Ka wari sɔrɔ nanbara ra, o ye o derinanko ye. Dangadenw lo. ¹⁵ O ka sira terennin bla, ka o yɛrɛ lafiri, ka Bosɔri dence Balamu ta sira le ta; sabu Balamu sɔnna ka baarajugu kɛ, ka o sara mina. ¹⁶ Nka Ala k'a mafiyɛnya a ta terenbariya kosɔn. Fali min ma deri ka kuma, o ka mɔgɔkan fɔ Balamu ye, ka cira Balamu bɔ a ta hakirintanya sira kan*.

¹⁷ Ayiwa, o karamɔgɔ faninyafɔbagaw bæ i ko bunun janin; o bæ i ko sanfɔɔ bæ sankaba min cɛ ka taga ni a ye. Dibi finmanba le bæ o makɔnɔna. ¹⁸ O bæ kumababaw ani kumakunntanw fɔ. Mɔgɔ minw bɔsira ka bɔ mɔgɔjuguw boro kura ye, o bæ olugu lafiri ni o ta kɛwalejuguw ye ka kapa ni o yɛrɛ ta negejuguw ye. ¹⁹ O b'a fɔ ko olugu le bɛna o mɔgɔw bɔ jɔnya ra; k'a sɔrɔ hali bi olugu yɛrɛ bæ jɔnya ra, halakiri sira kan; sabu ni i ma se ka i yɛrɛ bɔsi ka bɔ ko min na, i kɛra o ko ta jɔn ye.

²⁰ Can ra, o mɔgɔ minw tun ka an Kisibaga* Matigi Yesu Kirisita lɔn, ka o yɛrɛ sen bɔ dunupa ta fen saninyabariw na, ni olugu belen nana sekɔ ka don o kow ra ka to o ra, olugu laban bɛna min kɛ o bæ juguya ka tɛmɛ o cogofɔlɔ ta wagati ta kan. ²¹ Ni o yɛrɛ tun ma terenninya sira lɔn, o belen tun ka fisa o ma, sani k'a to o ye a lɔn, ka sɔrɔ ka ban o cifɔnin saninman ma, o cifɔnin min tun dira o ma. ²² Nin zana kɛra can ye o mɔgɔw ta fan fɛ, ko: «Wuru sekɔra ka taga a yɛrɛ ta fɔɔnɔ nɔ fɛ», ani fana ko: «Lɛ konin sekɔra ka taga a yɛrɛ maraga bɔgɔ ra tuun».

3

Matigi Yesu nawagati tagamasiyɛnw

(Matiyu 24.37-38; Tesalonikikaw flanan 1.7-10; Zude 17-23)

¹ Ne balema kanuninw, ne bæ ne ta sɛbɛ flanan le cira aw ma nin ye ka ban. O sɛbɛ fla bæ kɔnɔ, ne bæ aw karan ka aw lasɔmi, janko aw ye hakiri sɔrɔ. ² Ala ta cira saninmanw ka kuma minw fɔ fɔlɔfɔlɔ, ani aw ta ciradenw ka an Matigi ni an Kisibaga* ka kuma min lase aw ma, ne b'a fɛ ko aw ye aw hakiri to o ra.

³ Aw ka kan ka min lɔn fɔlɔ, o ye ko dunupa labanwagati ra, kumakolonfɔbaga dɔw bɛna wuri ka aw lɔgɔbɔ; o

* **2:16** 2.16 Balamu ta ko: aw ye nin yɔrɔ fle: Jateri 22.4-35. **2:22** 2.22 Nin kuma fɔra Zanaw 26.11.

mogow bena tagama ka kapa ni o yere negerakow le ye. ⁴ O bena a fo ko: «Yesu m'a fo ko a be na wa? Ayiwa, a be min? Kabini an bemaw sara, dunupa danna cogo min na, a be o cogo kelen le ra hali bi.»

⁵ Ayiwa, o mogow be tugu le ka jina, ko folofolo Ala ta Kuma le baraka ra sankolo danna; ko dugukolo fana bora ji le ra, ko a danna ji le sababu ra. ⁶ Ayiwa, o sababu kelen le k'a to jiba ka o wagati ta dunupa ni a konofenw bee datugu. ⁷ Nka o kuma kelen le sababu ra sankolo ni dugukolo maranin be sisan tasuma kama, ka kitilon makono, ani mogojuguw halakilon.

⁸ Nka ne balema kanuninw, fen kelen be yi, aw man kan ka jina o ko: Ala na koru, tere kelen be i ko san waga kelen, san waga kelen fana be i ko tere kelen. ⁹ Matigi te meen k'a ta layiri tanin dafa, i ko dow b'a miiri cogo min na. A be mupuna an koru le, sabu a t'a fe an si ye halaki, nka a b'a fe an bee ye lo an ta jurumun na, ka nimisa.

¹⁰ Matigi nalon bena bara mogow ra i ko son be bara mogow ra cogo min na. O lon na, koni, sankolo bena tunu, k'a ke mankanba ye, sankolokonofenw bena jeni fo ka yeele. Dugukolo ni a kanfenw bee bena jeni ka ban.

¹¹ Ayiwa, ni o fenw bee bena tunu, o tuma aw ka kan ka aw tagamacogo saninya le, ka do fara aw ta Alapasiran kan, ¹² ka Matigi nalon makono, ani k'a nalon lateliya. O lon na, sankolokonofenw bee bena jeni ka ban; tasuma bena dunupakonofenw bee yeele. ¹³ Nka ka kapa ni Ala ta layiri ye, an be sankolokura ni dugukolokura le makonona; terenninya bena ke o yoru le ra.

Lanabagaw ka kan ka jija

¹⁴ O koson, ne balema kanuninw, sani o kow wagati ye se, aw ye jija, janko ni Yesu nana, a ye na aw saninyanin soru, k'a ye ko jarakiyoru te aw ra, ani hera ye ke aw ni Ala ce.

¹⁵ Aw ye aw hakiri to a ra ko an Matigi ta mupuri kun ye aw ta kisiri le ye. An balemace kanunin Poli fana ka o le fo aw ye a ta sebe konu, ka kapa ni a ta hakiritigiya ye, Ala ka hakiritigiya min di a ma. ¹⁶ A be o le ke a ta leterew bee ra; a be o kumaw le fo. A ta leterew dow konokuma faamu ka gbelen. O koson kolonbari dow, ani mogow karanbari dow be o kumaw koru yelema, i n'a fo o be Ala ta Kuma tow bee koru yelema cogo min na; o laban ye o yere ta halakiri le ye.

¹⁷ Ne balema kanuninw, ne koni ka aw lasomi. Aw ye aw yere korosi. Aw kana a to mogojuguw ye aw lafiri ka aw bo aw loyuru na. ¹⁸ Aw ye jija ka aw baraka bonya, ani ka

aw ta lonniya caya an Matigi ni an Kisibaga* Yesu Kirisita
ta neema ra. Nɔɔɔ ye la ale le kan sisan, ani wagati beɛ,
ani tuma beɛ. Amina.

YUHANA ka letere folo min sebe Kitabu faamucogo

Ka kapa ni mogo caman ta miiriya ye, Yuhana min ka Yesu ta Kibaro Diman* kitabu sebe, ale kelen le kera Yuhana ta letere folo ni letere flanan ni letere sabanan sebebaga ye, ani Yirari kitabu. Yuhana ta letere saba bee sebera wagati kelen na, k'a to Efesi, Azi mara ra; o y'a soro a si tun korora kosebe.

Yuhana ka nin letere sebe janko ka a karanbagaw ja gbeleya, o ye to Ala ta jenrogonya ra, ka to jenrogonya ra ni rogon ye fana.

Yuhana b'a fe lanabagaw ye o yere mabo fana karamogo faninyafobagaw ra. O karamogo dow tun be mogow karan k'a fo ko Yesu te Ala ye, ko adamaden lo. Dow fana tun be mogow karan k'a fo ko ka Ala ta lonniya soro, ko o le nafa ka bon; o tun b'a fo ko mogo be kewale minw ke, ko o te jate. O karan tun kera sababu ye ka lanabagaw bla kewalejugu suguya bee ra.

Yuhana k'a yira ko o karan te can ye, ko Nin Saninman* ta le be can ye. Ale k'a yira ko Yesu ye Ala ye, nka a kera adamaden ye, janko ka ke adamadenw ta jurumun saraka ye. Yuhana k'a fo k'a gbeleya ko Ala ye yeelen le ye. Lanabaga fana ka kan ka tagama yeelen na. Yuhana be Ala ta kanuya ko fo fana k'a gbeleya; a ko Ala be a ta ko bee ke ni kanuya ye (4.8). O koson lanabagaw ka kan ka kanuya sira tagama, ka yafa rogon ma, ka ban jurumun ma, ka saninya, ka la a ra ko Yesu le ye Kisibaga ye.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1-4)

Yeelen ni dibi (1.5-2.27)

Ala denw tagamacogo (2.28-3.24)

Cira faninyafobagaw (4.1-6)

Kanuya (4.7-5.12)

Lanabaga ye Ala ta mogo le ye (5.13-21)

*Kuma min be panamanya di
(Yuhana 1.1-14)*

¹ Sani dunupa ye dan, min tun be yi, an ka min men, an ka min ye an ja ra, an ka min fle, an boro magara min na, o ye Kuma ye, kuma min be panamanya di. ² Panamanya yirara an na; an k'a ye; o le koson an kera a seere ye, an be o panamanya banbari ko fo aw ye. O panamanya tun be Fa Ala koru; ale ka a yira an na. ³ O koson an ka min ye, ani

an ka min men, an be o fo aw ye, janko aw fana ye ke ni an ye jehogonya ra. Anw be jehogonya ra ni min ye, o ye Fa Ala le ye, ani Den* min bora Ala ra, Yesu Kirisita. ⁴ O koson an be nin kow bee sebera k'a ci aw ma, janko an ta pagari ye ke pagari dafanin ye.

Ala ta yeelen ni jurumun yafari

⁵ An ka kuma min men Yesu Kirisita fe ka o fo aw ye, o ye nin ye: Ala ye yeelen le ye, dibiko si te Ala ra. ⁶ Ni an ko, ko an ni Ala be jehogonya ra, k'a soro an be tagama dibi ra, o tuma an ye faninyafobagaw le ye; an te tagama can kan. ⁷ Nka ni an be tagama yeelen na, i ko Ala yere be yeelen na cogo min na, o tuma an be jehogonya ra ni johon ye. Den min bora ale Ala ra*, Yesu, o jori be an saninya ka jurumun bee bo an na.

⁸ Ni an ko jurumun te an na, o tuma an be an yere le lafirira; can te an jusukun na. ⁹ Nka ni an ka lo an ta jurumunw na, Ala min ye kankelentigi ye, ani a terennin lo, ale bena yafa an ma, ka an saninya ka bo terenbariyakow bee ra; ¹⁰ Ni an ko, ko jurumun te an na, o tuma an ka Ala ke faninyafobaga le ye; a ta kuma te an jusukun na.

2

¹ Ayiwa, ne ta denw, ne be nin sebe ci aw ma, janko aw kana jurumun ke tuun. Nka ni do ka jurumun ke, soronarikebaga be an fe Fa Ala koru, min ye Yesu Kirisita ye; ale terennin lo. ² Ale yere le kera saraka ye janko ka an ta jurumun kafari; a ma dan an doron ta jurumunw ma de, dunupamogo bee lajennin ta lo.

Ala ta cifonin

(Matiyu 7.21-23; Yuhana 13.34,35; 14.21-24)

³ An b'a lon min fe ko an ka Kirisita lon, o fle nin ye: Ni an be a ta cifoninw sira tagama. ⁴ Mogo min b'a fo ko ale k'a lon, k'a soro a te a ta cifoninw sira tagama, o tigi ye faninyafobaga le ye; can te a jusukun na. ⁵ Nka mogo min be Ala ta kuma sira tagama, Ala ta kanuya dafanin be o tigi jusukun na. An b'a lon nin le fe ko an be jehogonya ra ni a ye. ⁶ Ni mogo min ko ale be jehogonya ra ni Yesu ye, o tigi ka kan ka tagama i ko Yesu tagamana cogo min na.

⁷ Ne balema kanuninw, ne te cifoninkura le sebera k'a ci aw ma. Nka cifoninkoro lo, min dira aw ma kabini a damina ra. Aw ka kuma min men, o cifoninkoro ye o le ye. ⁸ O bee n'a ta, ne be cikura le sebera ka di aw ma; Yesu tagamana ka kapa ni o can ye; can lo aw fana fe, sabu dibi be temena, yeelensobe bora ka ban.

⁹ Ni mōgō min ko ale be tagama yeelen na, k'a soro a be a balema koninya, o tigi be dibi ra hali bi. ¹⁰ Mōgō min be a balema kanu, o tigi be yeelen na; foyi te o tigi ra, min be se ka ke mōgō kunnacen sababu ye. ¹¹ Nka mōgō min be a balema koninya, o tigi be dibi ra. A be tagama dibi ra; a te a tagafan kelen lon, sabu dibi ka a ja fin.

¹² Ayiwa, ne ta denmisenw, ne be nin sebe ci aw ma, sabu aw ta jurumun yafara aw ma Yesu togo koson.

¹³ Faw, ne be nin sebe ci aw ma, sabu min tun be yi kabini dunuja damina ra, aw ka o lon. Kanbelenw, ne be nin sebe ci aw fana ma, sabu aw ka se soro Setana kan. Denmisenw, ne be nin sebe ci aw ma, sabu aw ka Fa Ala lon.

¹⁴ Faw, ne be nin sebe ci aw ma, sabu min tun be yi kabini dunuja damina ra, aw ka o lon. Kanbelenw, ne be nin sebe ci aw ma, sabu fanga be aw ra, aw ka Ala ta Kuma to aw jusukun na, aw ka se soro Setana kan fana.

¹⁵ Ayiwa, aw kana dunuja kanu, aw kana dunujakonofenw kanu. Ni mōgō min be dunuja kanu, Fa Ala ta kanuya te o tigi jusukun na. ¹⁶ Sabu fen minw bee be dunuja ra, minw ye farisogo nege ye, ani mōgō ja be bo fen minw fe, o nege, ani dunuja yerebonyakow, o si te bo Fa Ala ra, o be soro dunuja le ra. ¹⁷ Nka dunuja be teme, mōgōw be nabō fen o fen fe, o bee be teme fana; nka mōgō min be Ala sago ke, o tigi be to ni Ala ye wagati bee, ani tuma bee.

Kirisita kerebagaw

(Yuhana 16.13-15)

¹⁸ Ne ta denw, wagati laban sera. Aw k'a men ko Kirisita Kerebaga* bena na; nka Kirisita kerebagaw caman nana sisan. O le ra an b'a lon ko wagati laban sera. ¹⁹ O mōgōw bora an ce ra, nka o tun te an do ye; sabu ni o tun ye an do ye, o tun bena to ni an ye. Nka o bora an ce ra ka taga, janko an y'a lon ko minw bee be ni an ye, ko o bee te an do ye.

²⁰ Nka aw koni, Ala Saninman ka aw mun ni Nin Saninman* ta turu ye; lonniya be aw be fe. ²¹ Ayiwa, ni ne ka nin sebe ci aw ma, a te i n'a fo aw ma can lon de! Ne be a ci aw ma sabu aw ka can lon, ani aw k'a lon fana ko faninya si te se ka bo can ra.

²² Jontigi le ye faninyafobaga ye? Mōgō min be ban ka la a ra ko Kirisita* le ye Kisibaga* ye, o tigi lo. Mōgō min be

ban Fa Ala ra, Den* min bora Ala ra, ka ban o ra, o tigi le ye Kirisita Kerɛbaga ye. ²³ Sabu Den min bora Ala ra*, ni mogo min ka ban o ra, o tigi te Fa Ala fana fe. Nka ni mogo min ka son a ra, Fa Ala fana be o tigi fe.

²⁴ Ayiwa, aw koni, aw ka kuma min men kabini a damina ra, aw ye o to aw jusukun na. Aw ka min men kabini a damina ra, ni o tora aw jusukun na, o tuma Den min bora Ala ra, aw bena to o ta jɛnɔgonya ra, ka to Fa Ala fana ta jɛnɔgonya ra. ²⁵ A ka layiri min ta an ye, o fle nin ye: janamanya banbari.

²⁶ Mogo minw be aw lafirira, ne be nin sebe k'a ci aw ma, olugu le koson. ²⁷ Aw koni, Matigi ka aw mun ka Nin Saninman min di aw ma, o be to aw jusukun na. Aw mako t'a ra ko mogo ye aw karan, sabu Nin Saninman yere be aw karanna fen bee ra ka ban. Ale ta karan fana ye can le ye; faninya te a ra. O koson a be aw karanna cogo min na, aw fana ye to jɛnɔgonya ra ni Kirisita ye ten.

²⁸ Ne ta denw, aw ye to Kirisita ta jɛnɔgonya ra, janko ni a nana a yere yira wagati min na, a ye na a soro ko an ja siginin lo; maroya kana an mina a natuma ra. ²⁹ Ayiwa, aw k'a lon ko Kirisita terennin lo cogo min na, aw fana y'a lon ko mogo o mogo be tagama terenninya kan, o tigi ye Ala den le ye.

3

Ala denw tagamacogo

¹ Ayiwa, aw m'a ye Fa Ala be an kanu cogo min na wa, fo a be an wele ko a denw. Can lo, an fana ye o le ye. O le koson dununamogow te an faamu, sabu o ma Ala lon! ² Ne balema kanuninw, sisan koni an ye Ala denw ye! Nka an bena yelema ka ke min ye, o ma yira folo; an koni k'a lon ko ni Yesu Kirisita nana, an bena ke i ko ale yere be cogo min na, sabu a be cogo min na co, an bena a ye ten le. ³ O jigiya be mogo o mogo fe, o tigi be a yere saninya i ko Yesu Kirisita saninyanin lo cogo min na.

⁴ Mogo o mogo be jurumun ke, o tigi be sariya le cenna; sabu jurumun ye Ala ta sariya* cenri le ye. ⁵ Aw k'a lon fana ko Yesu Kirisita nana janko ka na an ta jurumunw bo an na. Jurumun si te ale yere ra. ⁶ O ra, ni mogo o mogo be Yesu ta jɛnɔgonya ra, o tigi te son ka to ka jurumun ke. Mogo o mogo be to ka jurumun ke, o tigi m'a ye, a m'a lon fana.

⁷ Ne ta denmisenw, aw kana a to mogo si ye aw lafiri. Mogo min be tagama terenninya kan, o tigi terennin lo, i ko Kirisita* terennin lo cogo min na. ⁸ Mogo min be to

jurumun na, o tigi ye Setana ta le ye; sabu Setana le konna ka jurumun ke kabini folofolo. Nka Den min bora Ala ra*, ale nana janko ka na Setana ta kewalew le cen.

⁹ Ni mogo o mogo kera Ala den ye, o tigi te son ka to jurumun na, sabu Ala ta panamanya be o tigi konso. A fana te se ka to ka jurumun ke, sabu a kera Ala den ye. ¹⁰ Ala denw, ani Setana ta denw be lon ka bo jagon na min fe, o fle nin ye: Mogo o mogo te terreninya sira tagama, o tigi te Ala ta ye, ani mogo o mogo te a balema kanu.

Balemaw kanucogo

¹¹ Aw ka kuma min men kabini folofolo, o le ye nin ye, ko an ye jagon kanu. ¹² An kana ke i ko Kabila*! Ale tun kera Setana ta le ye, o koson a ka a balemace faga. Mun koson a k'a faga? A k'a faga, sabu ale yere ta kewalew tun man ni, k'a soro a balemace ta kewalew tun terrenin lo†. ¹³ O le koson, ne balemaw, ni dunyamogow be aw koninya, o kana bara aw ra.

¹⁴ Ni an be an balemaw kanu, o le b'a yira ko an bora saya ra ka don panamanya ra. Mogo min te a balemaw kanu, o tigi be saya le ra. ¹⁵ Mogo o mogo be a balema koninya, o tigi ni mogofagabaga bee ka kan. Aw fana k'a lon ko mogofagabaga si te se ka to mogofaga ra ka panamanya banbari soro Ala fe. ¹⁶ Fen min k'a to an ka kanuya lon, o fle nin ye: Yesu Kirisita ka a yere nin di ka sa an koson. O cogo ra an fana ka kan ka an yere nin di ka sa an balemaw koson.

¹⁷ Ni dunupa natorow be mogo do boro, ni o tigi k'a balemace ye fagantanya ra, ni a ma hina a ra, ale be se k'a fo cogo di ko Ala ta kanuya be a jusukun na? ¹⁸ Ne ta denmisenw, an kana jagon kanu ni an kumacogo dama ye, ani an ta kumadimanw; an ye jagon kanu ni an ta kewalew ye, ni can fana ye.

¹⁹ O cogo le ra, an be se k'a lon ko an be tagama can sira kan; an hakiri signin fana bena to Ala ja koro. ²⁰ Hali ni an jusukun be an jaraki, an k'a lon ko Ala ta miirya ka bon ni an jusukun miiriyaw ye; ale le fana be fen bee lon. ²¹ Ne balema kanuninw, ni an jusukun te an jaraki, o tuma an hakiri signin lo Ala ja koro. ²² Ni an fana be fen o fen daari, a be o di an ma; sabu an be a ta cifoninw sira tagama; min ka di a ye, an be o ke fana. ²³ A ta cifonin fle nin ye: Den min bora ale Ala ra*, Yesu Kirisita, ko an ye la o togo ra, ani ko an ye jagon kanu, i ko a k'a fo an ye cogo min na. ²⁴ Mogo min be Ala ta cifoninw sira tagama, o tigi be

* **3:12** 3.12 Kabila: Dow b'a fo ko Kayen. † **3:12** 3.12 Kabila ta ko: Aw ye nin yoro fle: Damina 4.1-8.

jenjogonya ra ni Ala ye, Ala fana be jenjogonya ra ni o tigi ye; fen min b'a to an b'a lon ko Ala be jenjogonya ra ni na ye, o fle nin ye: A ka Nin Saninman* min di an ma.

4

Cira faninyafobagaw

¹ Ne balema kanuninw, minw bee b'a fo ko Ala Nin be o kono, aw kana la olugu bee ra de! Aw ye o segesege folo, k'a lon ni a kera ko o nin bora Ala le ra. Sabu cira faninyafobaga caman nana dunupa kono. ² Ala Nin Saninman be lon min fe, o fle nin ye: Nin min b'a to mogw be lo a ra k'a fo ko Yesu Kirisita nana dunupa ra ka na ke adamaden ye, o nin bora Ala ra.

³ Nka nin min te son Yesu ta ko ma, o ma bo Ala ra. O ye Kirisita Kerebaga* ta nin le ye; aw ka o le ko men ko a bena na dunupa ra, nka sisan a be dunupa ra ka ban.

⁴ Ne ta denmisenw, aw koni ye Ala ta mogow ye, o koson aw ka se sorw cira faninyafobagaw kan; sabu Ala Nin* min be aw kono, o ka bon ka teme dunupamogow ta kan. ⁵ Olugu ye dunupa ta le ye; o koson o be kuma ka kapa ni dunupa ta cogo ye, dunupamogow be o lamen. ⁶ Nka anw ye Ala ta mogow le ye. Mogw min be Ala lon, o be an lamen; nka mogw min te Ala ta ye, o te an lamen. Ayiwa, nin le sababu ra an be can ta Nin ni faninya ta nin lon ka bo jogon na.

Ala ta ko bee ye kanuya le ye

⁷ Ne balema kanuninw, an ye jogon kanu, sabu kanuya be bo Ala le ra. Mogw min be a mogwogon kanu, o tigi ye Ala den le ye, a ka Ala lon fana. ⁸ Mogw min te a mogwogon kanu, o tigi ma Ala lon, sabu Ala ta ko bee ye kanuya le ye. ⁹ Fa Ala ka a ta kanuya yira an na cogo min na, o fle nin ye: Den* kelenpe min bora Ala ra, a ka o ci ka na dunupa ra, janko an ye panamanya sorw o sababu ra. ¹⁰ Kanuya ye nin le ye: Anw le ma Ala kanu de! Ala le ka anw kanu; Den min bora Ala ra, a ka o ci k'a ke saraka ye ka an ta jurumun kafari.

¹¹ Ayiwa, ne balema kanuninw, ni Ala ka an kanu tan, an fana ka kan ka jogon kanu! ¹² Mogw si ma Ala ye ka ye. Nka ni an be jogon kanu, Ala be to an jusukun na, a ta kanuya fana be dafa an jusukun na.

¹³ Fa Ala ka Nin Saninman* min di an ma, o le b'a to an b'a lon ko an be ni a ye jenjogonya ra, ani ko ale fana be ni an ye jenjogonya ra. ¹⁴ Ayiwa, an k'a ye, an fana kera a seerew ye ko Den* min bora Fa Ala ra, a ka o le ci ka na ke dunupamogow ta kisibaga ye. ¹⁵ Ni mogw min ka lo a ra ko Den min bora Ala ra ko Yesu lo, Ala be to jenjogonya ra

ni o tigi ye, o tigi fana be to jɛnɔɔɔnya ra ni Ala ye. ¹⁶ Fa Ala be an kanu cogo min na, an kɔni ka o lɔn, an fana lara a ra. Ala ta ko bɛɛ ye kanuya le ye; kanuya be mɔɔɔ min jusukun na, o tigi be jɛnɔɔɔnya ra ni Ala ye, Ala fana be jɛnɔɔɔnya ra ni o tigi ye.

¹⁷ Fɛn min b'a yira ko Ala ta kanuya be an jusukun na can ra, o ye ko kititigelon na siranya tɛna an sɔɔɔ, sabu Kirisita* be cogo min na, an fana be tagama o cogo le ra dunuɔa kɔnɔ. ¹⁸ Siranya tɛ kanuya ra, sabu kanuya dafanin be siranya ban; mɔɔɔ ta kojugu ta tɔɔɔ le be siranya bla a ra. O koson mɔɔɔ min be siran, o tigi ta kanuya ma dafa. ¹⁹ Anw kɔni, anw be tɔw kanu, sabu Ala kɔnna ka an kanu. ²⁰ Ni mɔɔɔ min ko a be Ala kanu, k'a sɔɔɔ a be a balema kɔninya, o tigi ye faninyafɔbaga le ye; sabu i ɔa be i balema min na, ni i tɛ o kanu, i ɔa tɛ Ala min na, i tɛ se ka o kanu. ²¹ Yesu Kirisita ka ci min fɔ an ye, o le ye nin ye: ni mɔɔɔ min be Ala kanu, o tigi ka kan ka a balema fana kanu.

5

Mɔɔɔ ka kan ka sɔn Ala ta ma

¹ Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka la a ra ko Yesu le ye Kisibaga* ye, o tigi ye Ala den le ye. Ni i be face kanu, i be a den fana kanu. ² Ni an be Fa Ala kanu k'a ta cifɔninw sira tagama, an b'a lɔn o le fɛ ko an be a ta denw kanu. ³ Ni an be Ala kanu, an ka kan ka a ta cifɔninw sira tagama. A ta cifɔninw fana man gbelen. ⁴ Mɔɔɔ o mɔɔɔ kɛra Ala den ye, o tigi be se sɔɔɔ dunuɔa kan. Fɛn min b'a to an be se sɔɔɔ dunuɔa kan, o ye an ta lanaya ye. ⁵ Jɔn le be se sɔɔɔ dunuɔa kan? Mɔɔɔ min lara a ra ko Den min bɔra Ala ra* ko o ye Yesu ye, o tigi lo.

⁶ Min nana ji ni jori sababu ra, o le ye Yesu Kirisita ye; a ma na ji daman sababu ra, nka a nana ji ni jori le sababu ra. Nin Saninman* le be o seere ye, sabu Nin Saninman le ye can ye. ⁷ Sisan o kɛra seere saba ye: ⁸ Nin Saninman, ani ji, ani jori. Ayiwa, o seere saba bɛɛ bennin lo kelen ma fana. ⁹ An be sɔn adamadenw ta seereya ma, nka Ala ta seereya ka bon ni adamadenw ta ye. Den min bɔra Ala ra*; Ala ka min fɔ o ta ko ra, o le ye Ala ta seereya ye. ¹⁰ Den min bɔra Ala ra, ni mɔɔɔ min ka la o ra, Ala ta seereya be o tigi jusukun na. Nka ni mɔɔɔ min ma la Ala ra, o tigi ka Ala kɛ faninyafɔbaga le ye, sabu Den min bɔra a ra, Ala ka seereya min kɛ o ta ko ra, o tigi ma la o ra. ¹¹ Ayiwa, o seereya flɛ nin ye: Ala ka panamanya banbari di an ma; Den min bɔra Ala ra, o panamanya be sɔɔɔ o le fɛ. ¹² Ni o Den be mɔɔɔ

min fe, panamanya be o tigi fe. Nka Den min bora Ala ra, ni o te mogo min fe, panamanya te o tigi fe.

Jigi min be lanabagaw fe

¹³ Ayiwa, Den min bora Ala ra*, aw minw lara o togo ra, ne be nin sebe ci aw ma, janko aw y'a lon ko aw ka panamanya banbari soro. ¹⁴ Ayiwa, min be an ja gbeleya, o fle nin ye: Ni an ka fen o fen daari Ala fe ka kapa ni a sago ye, a be an lamen. ¹⁵ Ni an k'a lon ko a be an lamen, an k'a lon fana ko ni an ka fen o fen daari a fe, an ka o fen soro ka ban.

¹⁶ Ni mogo do k'a balema ye a be jurumun do kera, jurumun min te saya lase mogo ma, a ka kan ka Ala daari, janko Ala ye panamanya di a balema ma. Minw ta jurumun te saya lase mogo ma, ne be olugu le ma. Sabu jurumun do be yi, o be saya lase mogo ma; ne m'a fo ko aw ye Ala daari mogo ye o jurumun koson. ¹⁷ Terenbariya bee ye jurumun le ye, o ye can ye, nka jurumun dow be yi, o te saya lase mogo ma.

¹⁸ An k'a lon ko mogo o mogo kera Ala den ye, o tigi te to ka jurumun ke; sabu Den min bora Ala ra, ale be o tigi tanga, Setana fana te se a ma.

¹⁹ An k'a lon fana ko an kera Ala ta ye, nka dunupa bee lajennin bee be Setana ta fanga le koro.

²⁰ Nka Den min bora Ala ra, an k'a lon ko o le nana hakiritigiya di an ma, janko an ye Ala Cantigi lon; an be Ala Cantigi ta jennogonya le ra, ani Den* min bora Ala ra, Yesu Kirisita. Ale le ye Ala Cantigi ye, ani panamanya banbari.

²¹ Ayiwa, ne ta denmisenw, aw ye aw yere korosi batofen werew ra.

YUHANA ka letere flanan min sebe Kitabu faamucogo

Nin letere sebebaga ye Yuhana ye. (Aw ye letere folo daminakumaw fle.) Nka a k'a yere togo la ko «cekoroba» (1.1).

A ko: «Ne le be nin letere sebera; Ala ka ne Balemamuso min panawoloma, ne b'a cira ale le ma, ale ni a denw.» An be se k'a fo ko o kuma koru ye ko a be nin letere sebera lanabagaw bee le koson.

Nin letere ka surun, sabu sura kelen doron lo, nka a kumaw nafa ka bon. Yuhana b'a pini lanabagaw fe ko o ye jogon kanu, ka ban cira faninyafobagaw ta karan ma.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1-3)

Can ni kanuya (4-6)

Karamogo faninyafobagaw (7-11)

Kuma laban (12-13)

Yuhana ta fori

¹ Ne min ye lanabagaw ta jenkuru Cekoroba* ye, ne be nin sebe ci ne Balemamuso† ma, Ala ka min panawoloma, a ni a ta denw; ne be aw kanu can ra, nka ne doron te aw kanu; minw bee ka Ala ta can lon, olugu bee be aw kanu ² can koson; o can be an jusukun na, a fana bena to an fe wagati bee.

³ Ayiwa, Fa Ala, ani Den* min bora Fa Ala ra, Yesu Kirisita, o ye neema ni hina ni hera ke an ye, janko an ye to a ta can kan, ani a ta kanuya ra.

Lanabaga be tagama can ni kanuya le ra

(Yuhana folo 4.1-6; 2.18-23; 5.1-3)

⁴ Ne k'a ye ko i ta den dow be tagama can sira kan, ka kapa ni Fa Ala ta cifonin ye; o ko ka ne jusu diya kosebe!

⁵ Ayiwa, sisan, ne Balemamuso, ne te cikura fora i ye; nka ne bena min fo k'a gbeleya i ma, o ci le fora an ye kabini a damina ra, ko an ye jogon kanu. ⁶ Ala ka ci minw fo, ni an be o sira tagama, o le ye kanuya ye. Aw ka kan ka tagama ka kapa ni o cifonin le ye, i n'a fo a fora aw ye cogo min na kabini a damina ra. O cifonin kun ye ko an ye tagama kanuya ra.

* **1:1** 1.1 Cekoroba: O ye Yuhana yere ye. Ale le kera lanabagaw ta cekoroba ye. † **1:1** 1.1 Balemamuso: Dow b'a miiri ko Balemamuso togo lara lanabagaw ta jenkuru le ra; Balemamuso ta denw ye lanabagaw ye.

⁷ Mɔgɔlafiribaga caman be dunuɔna kɔnɔ sisan; olugu te son ka lo a ra ko Yesu Kirisita nana ke adamaden ye. O mɔgɔw le ye mɔgɔlafiribagaw ye, ani Kirisita kerebagaw*.
⁸ O koson aw ye aw yere korosi, janko aw kana na bono aw ta baara tonɔ ra, nka aw ye a baraji dafanin sorɔ.

⁹ Mɔgɔ o mɔgɔ te to Kirisita* ta karan kan, fo a be a yere ta fara a kan, Ala te o tigi fe; nka mɔgɔ min be to o karan kan, Fa Ala be o tigi fe, Den min bora Ala ra, o fana be o tigi fe.

¹⁰ Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka na aw fe, ni a ma na ni nin karan ye, aw kana o tigi ladon aw ta so; aw kana a fo. ¹¹ Sabu ni mɔgɔ min k'a fo, a kera i n'a fo o tigi nin be a ta kewalejuguw ra.

Kuma laban

¹² Ayiwa, kuma caman belen be ne fe k'a fo aw ye, nka ne tena o bee ke seberi ye. Ne b'a miiri ko ne bena taga aw fe yi, an ye taga kuma da ni da, janko an ta nagari ye ke nagari dafanin ye.

¹³ Ayiwa, Ala ka i Balemamuso min janawoloma yan fana, ale ta denw be i fo.

YUHANA ka letere sabanan min sebe Kitabu faamucogo

Nin letere sebebaga ye Yuhana ye. (Aw ye letere folo daminakumaw fle.) Nka a k'a yere togo la ko «Cekoroba» i n'a fo letere flanan na (1.1).

Nin letere ka surun; a cira Gayusi le ma. An ma foyi were lon Gayusi ta ko ra, nka mogō terennin lo, min be tagama can kan. An b'a ye ko Yuhana be Gayusi tando kosebe, a ta kankelentiya koson, ani a be baaranuman min ke lanabagaw ye (1-8).

Min ye Diyoterefu ye, ale koni k'a ta fanga sigi lanabagaw kan le. A be mogow dogoya, ka lanabaga dow gben, ka Yuhana yere mafiyenya; a fana te mogow ladon. Yuhana be Diyoterefu jaraki a tagamacogo koson (9-10).

O ko fe, a be Demetirisi fana tando a ta kopuman koson (11-12); i b'a soro ale le cira ni letere ye. Yuhana be a teri dow fo, ka o lasomi ko ale bena tagama do ke ka taga o fe lon do.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1-4)

Yuhana ka Gayusi togonuman fo (5-8)

Yuhana ka Diyoterefu togogugu fo (9-10)

Yuhana be Demetirisi tando 11-12

Kuma laban (13-15)

Yuhana ta fori

(Matiyu 10.40-42)

¹ Ne min ye lanabagaw ta jenkuru Cekoroba ye, ne be nin sebe ci ne balemace kanunin Gayusi ma, ne be min kanu can yere ra.

² Ne balemace kanunin, ne be Ala daari ko i ta ko be ye ja, ani ko i farikolo keneman ye to, i n'a fo i jusukun ka ni cogo min na. ³ An balema dow sera yan; can be i jusukun na cogo min na, ani i yere be tagama can kan cogo min na, olugu ka o lakari ne ye. O kuma koni ka ne jusu diya kosebe.

⁴ Sabu ni ne k'a men ko ne ta denw be can sira tagamana, foyi te se ka ne jusu diya ka teme o kan.

Gayusi tagamacogo

⁵ Ne balemace kanunin, i be kopuman min kera an balemaw ye, minw ye an balema lonanw ye, i be o kera ni kankelentiya le ye. ⁶ O nana i ta kanuya ko lakari lanabagaw ye yan. Ayiwa, o bena tagama min ke, ni i belen

sera ka o demε o ra ka kaɲa ni Ala sago ye, o bεna ɲa kosebe. ⁷ Sabu o be nin tagama kera Kirisita* toɔo le koson; o ma son lanabariw ye o demε. ⁸ O koson an ka kan ka o moɔow ɲoɔonw demε; o cogo ra an fana be ke o jenɲoɔonw ye o ta baara ra, ka can sira yira moɔow ra.

Diyoterefu ni Demetirisi
(Korentikaw folo 4.18-21)

⁹ Ayiwa, ne tun ka kumakan dama dama sebe k'a ci lanabagaw ma. Nka Diyoterefu te sonna an ta ma; ale le b'a fe ka a yere bla lanabagaw bee kunna. ¹⁰ O koson ni ne sera yi, a be ko minw kera, ne bεna o fo aw ɲa na. A be kumajuguw fo an ma, nka a te dan o ma de, a te son ka an balemaw ladon fana; ni moɔo werew fana b'a fe ka o ladon, a be olugu bari, ka o gben ka bo lanabagaw ta jenkuru ra.

¹¹ Ayiwa, ne balemace kanunin Gayusi, ele kana kojugu ladegi; kojuman le ladegi. Moɔo min be kojugu ke, o ye Ala ta moɔo le ye; nka min be kojugu ke, o ma Ala lon.

¹² Ayiwa, Demetirisi koni, lanabagaw bee be ale toɔonuman fora; a be can sira min tagamana, o fana ye a toɔonuman le ye. An fana ye a seerew ye; i k'a lon fana ko an ta seereya ye can le ye.

Kuma laban

¹³ Kuma caman belen tun be ne fe k'a fo i ye, nka ne t'a fe ka o bee ke seberi ye. ¹⁴ Ne b'a miiri ko sani wagati doonin, an bεna ɲoɔon ye ka kuma da ni da.

¹⁵ Ala ye hera ke i ye! I teriw be i fo. An teriw fo yi fana, ka bee kelen kelen fo ni a toɔo ye.

ZUDE ka letere min sebe Kitabu faamucogo

Zude le ye nin letere sebebaga ye; Yakuba balemace lo, Yakuba min tun kera Zeruzalemu lanabagaw namogo ye. Zude ni Yakuba bee ye Yesu balemacew le ye (Matiyu 13.55).

Nin letere ma sebe jenkuru kelen togo ra; a cira lanabagaw bee le ma. Zude ko: «Fa Ala ka aw minw wele ka aw kanu a ta jehrogonya ra, ka aw mara Yesu Kirisita ye, ne be nin sebe cira aw le ma.»

Nin kitabu sebecogo ni Piyeri ta kitabu flanan sebecogo bora jogon fe. Yoro caman bora jogon fe, i n'a fo Zude 18 ani Piyeri flanan 3.3; o yoro fla be kuma kelen le fo.

An b'a ye fana ko nin letere be seko ce do ta kumaw kan, min ye Enoki ye (14-15). I b'a soro ko o wagati ta mogow tun ka o ce lon.

Zude ta kitabu ka surun; sura kelen doron lo. Nka Zude b'a fe lanabagaw ye o yere korosi karamogo faninyafobagaw ra, minw be mogow ta lanaya cen ni o ta karan ye, ka mogow bla sirajuguw kan. A ko, ko Ala bena kiti ben o karamogow kan.

Lanabaga minw baraka ka dogo, tow ka kan ka olugu demedeme, nka bee ka kan k'a yere korosi, janko do kana ke sababu ye ka do laben.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1-2)

Karamogo faninyafobagaw ta kiti (3-16)

Lanabagaw ka kan ka kanuya sira tagama (17-23)

Ala ka kan ni bonya ni tandori ye (24-25)

Zude ta fori

¹ Ne Zude, ne min ye Yesu Kirisita ta baarden ye, ani Yakuba balemace, ne be nin sebe ci Ala ta mogo weleninw ma, Fa Ala ka minw kanu a ta jehrogonya ra, ka o mara Yesu Kirisita ye.

² Ala ye hina ni hera ni kanuya di aw ma k'a caya.

Karamogo faninyafobagaw

(Piyeri flanan 2.1-22; 3.1-3)

³ Ne balema kanuninw, ne tun b'a fe yere le ka sebe ci aw ma kisiri ko ra, kisiri min kera an bee ta ye. Ne k'a ye ko jagboya lo ko ne ye nin sebe ci aw ma ka aw ja gbeleya, janko aw ye jija lanaya ra, Ala ka o lanaya min di a ta mogo saninmanw ma sijaga kelenpe, ka dan o ma.

⁴ Ayiwa, mɔgɔ dɔw dogora ka don aw ce ra; o mɔgɔw halakiko sebera kabini wagatijan. Alapasiranbari dɔw lo; o be an ta Ala ta neema ta ko yeema ka o ke marobariyakow ye. Kuntigi kelen, ani Matigi kelen min be an fe, Yesu Kirisita, o be ban o ra.

⁵ Ayiwa, ne bena min fo, hali ni aw dɔw ka o lon ka ban, ne belen be aw hakiri jigi a ra, ko an Matigi Ala ka Izirayelimogow kisi ka o bo jonya ra Misiran; nka minw kera lanabariw ye o ra, a ka olugu halaki.

⁶ O ko, meleke minw bora o loyoro ra, ani o ma son ka to o sigiyoro ra, Ala ka olugu don negejorokow ra, negejoroko min te bo o ra ka ye, ka o bla dibi ra ka kiti lon makono.

⁷ O ko tuun, Sodomu ni Gomori ni o kerefeduguw, o duguw ta mɔgɔw fana ka o yere bla jatoya ra, ka taga a ke fo cew be jagon jini. O koson Ala ka tasuma fagabari jigi o mɔgɔw kan; o kera k'a yira an na, janko ka an lasomi.

⁸ Nka o bee n'a ta, o mɔgɔw be o kewale kelenw le ke; o be ta o ta miiriyakolonw fe ka o farikolo lanogo, ka ban Matigi ta kuntigiya ma, ka sankolo danfen nooromanw neni.

⁹ K'a soro hali melekew kuntigiba Mikayilu, wagati min ale ni Setana tun be jagon sosora cira Musa su koson, a ma son ka kumakolon fo Setana ma. A ko a ma le doron ko: «Matigi Ala ye i sara.»

¹⁰ Nka o karamogow koni, olugu te ko minw lon, o be kumakolon fo o ma. K'a soro o ka ko minw lon o yere ma, i n'a fo began hakirintanw, o le be ke sababu ye ka o halaki.

¹¹ Bono bena o soro, sabu o ka Kabila* ta sira le ta. Wari koson o ka o yere lafiri i ko Balamu. O halakira, sabu o murutira i ko Kore tun murutira cogo min na. ¹² O mɔgɔw be ke aw togocensababu le ye aw ta balemaya domuniw na; o be nanagbe ke ni aw ye, ka domuni ke, ka min ka o konon fa, hali o te maroya. O be i ko sankaba min be fin, nka a te sanji ben; fono b'a ce ka taga ni a ye. O be i ko yiri minw te den hali o dentuma ra, i ko yiri minw bonna ni o liliw ye, o sanin lo fo sijagako fla. ¹³ O be o ta marobariyakow ke kene kan i ko kogoji jikurubaw be jikanga nogoninw seri kene ma cogo min na. O be i ko lolo minw be yaala ka lamini; dibifinba banbari le be o makonona yi.

¹⁴ Adama ta mamaden wolonflanan min togo ye ko Enoki†, ale ka ciraya ke o mɔgɔw ta ko le ra, ko: «Matigi Ala bena na ni a ta meleke saninman caman ye, ¹⁵ ka na mɔgɔw bee ta kiti tige, ka kiti ben Alapasiranbariw bee kan o ta Alapasiranbariyakow bee koson, ani o jurumunkebagaw ka

* **1:11** 1.11 Kabila: Dɔw b'a fo ko Kayen. † **1:14** 1.14 Enoki: Dɔw b'a fo ale le ma ko Idirisa.

Ala nasiranbariyakuma min o min fo Ala ma.»¹⁶ O mogow ta kuma misenw ka ca, mogow wasabariw lo; o be tagama ka kapa ni o yere ta negejuguw le ye. O be dabayakumaw fo ka waso, ka mogow nege o yere ta nafa koson.

Lanabaga ka kan ka baara min ke

¹⁷ Nka aw koni, ne balema kanuninw, an Matigi Yesu Kirisita ta ciradenw* tun konna ka kuma minw fo folofolo, aw ye aw hakiri to o ra. ¹⁸ O tun b'a fora aw ye ko: «Dununa laban wagatiw ra, kumakolonfobaga dow bena na; o bena tagama Alanasiranbariya ra ka kapa ni o yere sago ye.»¹⁹ Ayiwa, a mogow le ye nin ye; olugu le be lanabagaw faran, o be tagama ka kapa ni o yere jogo le ye; Nin Saninman* te o fe.

²⁰ Nka aw koni, ne balema kanuninw, aw ye jija ka baraka don aw yere ra, ka to aw ta lanaya saninman kan, ka to ka Ala daari Nin Saninman baraka ra. ²¹ Aw ye to Ala ta kanuya ra, ka an Matigi Yesu Kirisita ta makari wagati makono, janko a ye na nanamanya banbari di aw ma.

²² Ayiwa, sigiya be minw na, aw ye makari olugu ra; ²³ aw ye dow sama ka bo tasuma ra ka o kisi. Aw ye makari dow ra, nka aw ye siran fana; hali o ta derege min lanogora jurumun fe, aw ye o koninya.

Ala tandori

²⁴ Ala le be se ka aw tanga, janko aw kana ben, ani janko aw ye lo a ta nooro na koro, jarkiyoro kana ke aw ra, ani aw ninsondiyaninba.

²⁵ Ayiwa, bonya, ani masaya, ani sebgaya, ani fanga, o bee ye an kisibaga Ala kelenpe ta le ye, kabini dununa ma dan, ani sisan, ani wagati bee, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra. Amina.

Yuhana ta YIRARI KITABU Kitabu faamucogo

Mogɔ caman sonna a ma ko Yesu ta karamogɔden Yuhana le ka Yirari kitabu seɓe, ka fara Yuhana ta kitabu ni a ta letere saba kan.

Romu Masaceɓa Nerɔn ta wagati ra, o ka lanabagaw tɔɔɔ koseɓe o ta lanaya koson. Masaceɓa Domisiyen fana ka lanabagaw tɔɔɔ koseɓe, sabu a tun b'a fe mogow ye ale yere le bato Ala no ra. O wagati le ra o ka Yuhana mina ka taga a bla kaso ra Patimosi, kogoji ce ma. Yuhana ka Yirari kitabu seɓe o wagatiw le ra.

Nin kitabu yoro folo, min ye sura 1-3 ye, o ye letere wolonfla ye, Yesu ko Yuhana ye minw seɓe k'a ci lanabagaw ta jenkuru wolonfla ma. A yoro flanan, min ye sura 4-22 ye, o ye ko nataw ye, Ala ka ko minw yira Yuhana ra sikow ra, ni tagamasiyen suguya caman ye.

Ala ka fen minw yira Yuhana ra, o ye Setana ni a nofemogow ta murutiri ye Ala kama, ani Ala ta kiti benna Setana ni a nofemogow kan cogo min na, ani sankolokura ni dugukolokura, ani Zeruzalemu dugukura, ani Ala ta mogow ta hera, ani mogojuguw halakicogo.

Nin kitabu ma seɓe janko ka lanabagaw lasiran, nka janko ka lanabaga tɔɔɔɔbagatow jusu saaro, o y'a lon ko ko bee be Ala le boro. Lon do, Yesu Kirisita bena a yere ta fanga sigi dugukolo yoro bee kan, ka jususuma ni hera di a ta mogow kankelentigiw ma.

Kitabu konokow

Yesu ka cira min di Yuhana ma (1.1-8)

Letere wolonfla (1.9-3.22)

Ala ni Sagaden ta bonya yirara sankolo ra (4-5)

Tagamasiyen wolonfla ni burufiyeta wolonfla (6.1-11.19)

Sa belebele ni wara fla (12.1-13.18)

Ala ta Sagaden* ni a ta jama (14.1-20)

Tɔɔɔɔfen wolonfla ni Ala ta dimi tagamasiyen (15.1-16.21)

Babiloni ni wara ni cira faninyafɔbaga ni Setana halakicogo (17.1-20.10)

Ala ta dugukura (21.1-22.5)

Yesu nacogo (22.6-21)

Kuma damina

¹ Nin ye Yesu Kirisita ta ko yiraninw ye. Ala ka o kow fo a ye, janko a ye o yira a ta baardenw na; sani wagati doonin,

o kow bɛna kɛ. Yesu ka a ta mɛlɛkɛ ci ka na o kow yira a ta baaraden Yuhana ra. ² Yuhana ka fɛn o fɛn ye, a ka o bɛɛ seereya kɛ: Ala ta kuma, ani Yesu Kirisita ta seereya. ³ Minw bɛ nin kitabu cirayakumaw karan mɔgɔw ye, ani minw bɛ a lamɛn, ani min sebera a kɔnɔ ka o sira tagama, olugu ta jana; sabu wagati surunyara.

Yuhana ta fori

⁴ Ayiwa, ne Yuhana le bɛ nin sɛbɛ ci Azi jamana lanabagaw ta jenkuru* wolonfla ma. Min bɛ yi, ani a tun bɛ yi kakɔrɔ, ani a bɛna na, ani Nin wolonfla minw bɛ a ta masasiginan ja fɛ, olugu ye nɛɛma aw ye, ka hɛra kɛ aw ye, ⁵ ani Yesu Kirisita, min ye seere kankelentigi ye, ani min folɔ kununa ka bɔ saya ra, ani min ye dunuɲa masaw bɛɛ ta Masa ye.

Ale min bɛ an kanu, ani ale min ka an kisi ka bɔ an ta jurumunw na a jori baraka ra, ⁶ ka an kɛ a ta masaya mɔgɔw ye, ka an kɛ a Fa Ala ta sarakalasebagaw* ye, ayiwa, bonya ni sebgaya ye ale Yesu Kirisita le ta ye tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ. Amina.

⁷ A bɛna na sankabaw cɛ ra!
Bɛɛ ja bɛna a ye,
hali minw ka a sɔgɔ ni taman ye.
Dugukolo siyaw bɛɛ bɛna kasi a kosɔn.
Ɔnhɔn, amina!

⁸ «Ne le ye Alifa ni Omega* ye,» Matigi Ala ko ten, min bɛ yi, min tun bɛ yi kakɔrɔ, ani min bɛna na, Sebgaya bɛɛ tigi.

Ala ka fɛn minw yira Yuhana ra

⁹ Ne ye aw balemace Yuhana le ye. Ne fana nin bɛ ni aw ye Yesu Kirisita ta tɔrɔ ni a ta Masaya* ra; aw bɛɛ le fana bɛ tɔrɔ muɲuna Yesu kosɔn. O tun ka ne mina ka taga ne bla fɔ dugukolo dɔ kan kɔgɔji cɛ ma, yɔrɔ min bɛ wele ko Patimɔsi†, sabu ne tun ka Ala ta Kuma waajuri kɛ, ka Yesu Kirisita ta ko seereya kɛ. ¹⁰ Matigi batolon na, Nin Saninman* ka ne ta. Ne ka kumakan dɔ mɛn ne kɔ fɛ; a tun bɛ kumana ni baraka ye, i ko burufiyekan. ¹¹ A tun b'a fɔra ko: «I ka min ye, o sɛbɛ kitabu dɔ kɔnɔ, ka o ci lanabagaw ta jenkuru wolonfla ma: min bɛ Efesi, ani min bɛ Simirina, ani

* **1:8** 1.8 Alifa, Omega: O ye gerekikan letere folɔ ni a laban ye; o kɔrɔ ye ko Yesu ye damina ni laban ye. † **1:9** 1.9 Patimɔsi tun ye dugukolo fitini dɔ ye kɔgɔji cɛ ma, min ni Efesi cɛ tun ye kilo keme ɲɔgɔn; Rɔmu fagamaw tun bɛ taga kasoden dɔw bla o yɔrɔ ra o kelen na, k'a to o ye sa yi.

min be Perigamu, ani min be Tiyatiri, ani min be Saridesi, ani min be Filadelifi ani min be Lawodise.»

¹² Ne ka ne ja munu janko k'a lon mogo min be kumana ne fe. Ne ka ne ja munu minke, ne ka sanin fitinadaga wolonfla ye. ¹³ Ne ka fenpanaman do ye fitinadaga wolonfla ce ma, min tun be i ko adamaden. Deregejan do tun b'a kan na, sanin cesirinan do ka a disi lamini. ¹⁴ A kunsigi gbenin lo pepepe i ko sagasi gberman, walama i ko sanbere. A padenw be i ko tasumamana. ¹⁵ A senw be manamanana i ko siranega min donna tasuma ra, a kumakan tun be i ko jiba woyokan. ¹⁶ Lolo wolonfla tun be a kininboro konon. Kerekemuru da fla dadiman do tun bora a da konon, a pada tun be i ko tere be manamana cogo min na teregan papa fe.

¹⁷ Ne k'a ye minke, ne benna a sen koron, k'a ke i n'a fo ne sara le. A k'a kininboro la ne kan k'a fo ko: «I kana siran, ne le ye folo ye, ani laban; ¹⁸ ne panaman lo. Ne tun sara, nka sisan ne panaman lo wagati bee; saya ni lahara lakile be ne le boro. ¹⁹ I ka fen minw ye, ko minw be kera sisan, ani minw bena ke o ko fe, o sebe. ²⁰ I ka lolo wolonfla minw ye ne kininboro konon, ani i ka saninfitina wolonfla minw ye, o ye gundo le ye: lolo wolonfla, o ye lanabagaw ta jenkuru wolonfla ta melekew le ye. Fitina wolonfla, olugu ye o jenkuru wolonfla le ye.»

2

*Letera min cira Efesi lanabagaw ta jenkuru ma
(Kewalew 20.28-31)*

¹ «Nin kumaw sebe k'a ci Efesi lanabagaw ta jenkuru* ta meleke ma, k'a fo a ye ko: «Lolo wolonfla be min kininboro konon, min be tagama saninfitina wolonfla ce ma, o ko: ² Ne ka i ta kewalew lon, ani i ta baara, ani i ta mupuri. Ne k'a lon ko i te se ka mogojuguw mupu. Minw b'a fora ko olugu ye ciradenw* ye, k'a soron can te, i ka o mogow korobo k'a soron ko faninyatigebagaw lo. ³ I mupuna kosebe; i torora ne togo koson, i ma i yere fari faga. ⁴ Nka min ma ben ne ma i ta ko ra, o ye ko i tun be ne kanu cogo min na folofolo, sisan i ka o dabra. ⁵ I hakiri to o ra, ko i tun be cogo min na folo, o cogo ni sisan cogo ce ka jan de! I nimisa, ka yelesma i ta kewale folow ma. Ni i ma nimisa koni, ne bena na i fe ka na i ta fitina bo a no ra. ⁶ O bee n'a ta, min ka di ne ye i fe, o ye ko i be Nikolasi ta nofemogow ta kewalew koninya, i ko ne fana be o koninya cogo min na.

⁷ «Ayiwa, ni mogo min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman be min fora lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye jija ka o lamena.

« ‹Ni min ka se sɔrɔ, panamanya yiri min be Ala ta arijana kɔnɔ, ne bena o den dɔ di o tigi ma, a b'a domu.› »

Leterɛ min cira Simirina lanabagaw ta jenkuru ma

⁸ «Nin kumaw seɓɛ k'a ci Simirina lanabagaw ta jenkuru ta meɓɓe ma, k'a fɔ a ye ko: ‹Min ye fɔɓɔ ye, ani laban, min sara, ka sɔrɔ ka panamanya, o ko: ⁹ Ne ka i ta tɔrɔ lɔn, ani i ta fagantanya; k'a sɔrɔ i ye nafortotigi le ye. Minw b'a fɔra ko o ye Yahudiyaw ye k'a sɔrɔ can tɛ, olugu be i tɔgɔ cenna cogo min na, ne ka o lɔn. O mɔgɔw ye Setana ta jenkuru mɔgɔw le ye. ¹⁰ O bena tɔrɔ min la i kan, i kana siran o ra. Setana yere bena a to o ye aw dɔw bla kaso ra, janko ka aw kɔrɔɔ. Aw bena tɔrɔ fɔ tere tan. To lanaya ra hali ni a sera saya ma; ne bena panamanya masafugula di i ma.

¹¹ « ‹Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn.

« ‹Ni min ka se sɔrɔ, o tigi tena saya flanan sege ke tuun fiyewu.› »

Leterɛ min cira Perigamu lanabagaw ta jenkuru ma

¹² «Nin kumaw seɓɛ k'a ci Perigamu lanabagaw ta jenkuru ta meɓɓe ma, k'a fɔ a ye ko: ‹Muru da fla jamijan be min fe, o ko: ¹³ I siginin be yɔrɔ min na, ne ka o lɔn; o yɔrɔ ye Setana ta masasiginan le ye. Nka i tora ne tɔgɔ kan, i ma ne ta lanaya bla, hali lon min na o ka ne ta seere kankelentigi Antipasi faga aw fe yi, Setana sigiyɔrɔ ra yi. ¹⁴ Nka i ta ko dɔw ma ben ne ma: o ye ko mɔgɔ dɔw be i fe yi, olugu tugura Balamu ta karan kɔ. Ale Balamu le ka Balaki kɔnɔnɔsu, ka ke sababu ye ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun na, k'a to o ye josɔnsogow pimi, ka o yere bla jatɔya ra. ¹⁵ O cogo ra, mɔgɔ dɔw be i fana fe yi, olugu tugura Nikolasi ta nofemɔgɔw ta karan kɔ. ¹⁶ O kosɔn, ele ye nimisa ka i ta kewalew yeɓema, ni o tɛ, ne bena na i fe; kerekemuru min be ne da ra, ne bena o mɔgɔw kere ni o ye.

¹⁷ « ‹Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn.

« ‹Ni min ka se sɔrɔ, ne bena mane* dogonin di o tigi ma, ani kabakuru gbɛman dɔ. Tɔgɔkura dɔ seɓɛra o kabakuru kan; mɔgɔ si tɛ o tɔgɔ lɔn, fɔ kabakuru dira mɔgɔ min ma.› »

Leterɛ min cira Tiyatiri lanabagaw ta jenkuru ma

¹⁸ «Nin kumaw seɓɛ k'a ci Tiyatiri lanabagaw ta jenkuru ta meɓɓe ma, k'a fɔ a ye ko: ‹Den min bɔra Ala ra*, min nadenw be i ko tasumamana, ani a senw be manamana i

* **2:17** 2.17 Mane tun ye domunifen dɔ ye, Ala tun be min di Izirayelimɔgɔw ma ka o to tagama ra kongokolon kɔnɔ. Bori 16.13-15,31.

ko siranɛge nugunin, o ko: ¹⁹ Ne ka i ta kewalew lɔn, ani i ta kanuya, ani i ta lanaya, ani i ta baarajuman, ani i ta mujuri; ne k'a lɔn ko i be kewalejuman min kera sisan, o ka ca ni folɔta ye. ²⁰ Nka min ma ben ne ma i ta ko ra, o ye ko muso min k'a yere ke ciruso ye, min ye Yezabeli ye, i b'a to ale ye ne ta baaradenw kunnacen ni a ta karan ye, k'a to o ye jatɔya ke, ka josɔnsogow jimi. ²¹ Ne k'a to yi folo, janko a ye nimisa ka a ta kewalew yelema, nka a t'a fe ka a ta jatɔya dabra. ²² O kosɔn ne bena banajugu bla a ra fo ka a la. Minw be jencya kera ni a ye, ne bena tɔɔɔba la olugu fana kan, fo ni o nimisara ka o ta kewalew yelema. ²³ Ne bena a denw fana faga. Lanabagaw ta jenkuruw bee bena a lɔn ko ne le be adamaden ta miiriya ni a jusukunnakow bee lɔn. Ne bena aw bee sara ka kapa ni aw yere ta kewalew le ye.

²⁴ « *«Ayiwa, aw to minw be Tiyatiri, aw minw ma son o muso ta karan ma, o be min wele ko Setana ta gundobaw, aw minw ma son o kow ma, ne b'a fo aw ye ko ne te doni were la aw kan. ²⁵ Lanaya min be aw fe, aw ye to o kan dorɔn, fo ka se ne nawagati ma. ²⁶ Ni min ka se sɔɔɔ, ka ne sago ke fo ka taga se a laban ma, ne bena fanga di o tigi ma, ka a sigi siyaw kunna. ²⁷ A bena a fanga sigi siyaw kan i ko nege, ka o cici i ko o be bogɔdaga cici cogo min na; ne fana ka o fanga le sɔɔɔ ne Fa Ala fe. ²⁸ Ne bena sogomada lolo di o tigi ma.*

²⁹ « *«Ni mogɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fora lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamen!> »*

3

Leterɛ min cira Saridesi lanabagaw ta jenkuru ma

¹ «Nin kumaw sebe k'a ci Saridesi lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fo a ye ko: *«Ala ta nin wolonfla ni lolo wolonfla be min fe, o ko: Ne ka i ta kewalew lɔn, ne k'a lɔn ko mogow be i jatera ko i panaman lo, k'a sɔɔɔ i sanin lo. ² Ayiwa, i janto i yere ra; to minw be jini ka sa fana, i ye baraka don olugu ra. Sabu ne k'a sɔɔɔ ko i ta kewalew ma ja ka se a seyɔɔɔ ra ne ta Ala ja kɔɔɔ. ³ I karanna min na, ani i ka min men, i hakiri to o ra ka o sira tagama, ka nimisa ka i ta kewalew yelema. Ni i ma i janto i yere ra, ne bena na i n'a fo son; ne bena na bara i ra wagati min na, i tena o wagati lɔn. ⁴ O bee n'a ta, mogɔ dow be aw fe Saridesi, minw ma o ta faniw lanogɔ; olugu le bena fanigbew don ka tagama ni ne ye, sabu o ka kan ni a ye.*

⁵ « *«Ni min ka se sɔɔɔ, o tigi fana bena fanigbew don o cogo le ra. Ne tena a togɔ josi ka bo panamanya kitabu kɔɔɔ; ne*

bena a tɔgɔ fɔ ne Fa Ala ni a ta melekew ja kɔrɔ, ko ne k'a lɔn.

⁶ «*«Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fora lanabagaw ta jenkuru ye, o tigi ye o lamɛn.»*»

Leterɛ min cira Filadɛlifi lanabagaw ta jenkuru ma

⁷ «Nin kumaw sebe k'a ci Filadɛlifi lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Saninman, ani Cantigi, Dawuda ta lakile be min boro, ni min ka da yeɛ, mɔgɔ si te se k'a datugu, ni a ka da datugu, mɔgɔ si te se k'a dayeɛ, o ko: ⁸ Ne ka i ta kewalew lɔn. A fle, ne ka da dɔ dayeɛ ka bla i ye, mɔgɔ si te se ka min datugu. Ne k'a lɔn ko i baraka ka dɔgɔ, nka i tora ne ta kuma kan, i ma ban ne tɔgɔ ra. ⁹ A fle, ne be Setana ta jenkuru mɔgɔw ke i sago ye; o minw b'a fɔ ko o ye Yahudiyaw ye, k'a sɔrɔ o te Yahudiyaw ye, sabu o be faninya le tigera. Ne bena o jagboya o ye o kinbiri gban i sen kɔrɔ, k'a lɔn ko ne be i kanu. ¹⁰ I tora ne ta kuma kan, ka jija, i n'a fɔ ne k'a fɔ i ye cogo min na; o kosɔn, ne fana bena i tanga tɔrɔ wagati ma, tɔrɔ min bena se dunɔnamɔgɔw beɛ lajennin ma ka o kɔrɔbɔ. ¹¹ Sani dɔɔnin ne bena na. Lanaya min be i fe, i ye to o kan, janko mɔgɔ si kana na i ta masafugula mina i ra.

¹² «*«Ni min ka se sɔrɔ, ne bena o tigi ke samasen ye ne ta Ala ta batoso kɔnɔ; a tena bɔ yi tuun. Ne bena ne ta Ala tɔgɔ sebe o tigi kan, ka ne ta Ala ta duguba tɔgɔ sebe a kan, Zeruzalɛmu dugukura min be jigi ka bɔ ne ta Ala fe sankolo ra; ne bena ne ta tɔgɔkura sebe o tigi kan fana.»*

¹³ «*«Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fora lanabagaw ta jenkuruw* ye, o tigi ye o lamɛn.»*»

Leterɛ min cira Lawodise lanabagaw ta jenkuru ma

¹⁴ «Nin kumaw sebe k'a ci Lawodise lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Min tɔgɔ ye ko Amina, Seere kankelentigi ni Cantigi, min ye Ala ta danfenw sindibaga ye, o ko: ¹⁵ Ne ka i ta kewalew lɔn; ne k'a lɔn ko i sumanin te, i gbannin te fana. Ni i yere tun kera a fla dɔ ye, o belen tun ka fisa. ¹⁶ Nka i wolɔwolɔnin lo minke, i ma suma, i ma gban, ayiwa, ne bena i fɔɔnɔ ka bɔ ne da ra. ¹⁷ I ko i ye fentigi ye, ko i ka naforo sɔrɔ, ko i mako te foyi ra tuun; i m'a lɔn ko i ye segebagato ye, ani janibagato, ani fagantan, ani fiyentɔ, ani ko i fari lakolon lo! ¹⁸ Ayiwa, ne be i ladi ko i ye sanin yereworo san ne fe janko i ye ke nafrotigi ye, ko i ye fanigbew san ne fe, janko fani ye ke i ra, ani i fari lakolon kana to, ka maroya bla i ra; i ye nadimifla san ne fe ka o mun i ja ra, janko i ye yeri ke. ¹⁹ Ni ne be mɔgɔ o mɔgɔ kanu, ni o tigi firira, ne be a jaraki

ka a koro. O tuma, i jija kosebe ka nimisa, ka i ta kewalew yelema. ²⁰ A fle, ne lonin be da ra, ne be da gbasi. Ni mogo min ka ne kan lamɛn ka da yeɛ, ne be don o tigi fe; ne bɛna domuni ke ni o tigi ye, o tigi fana bɛna domuni ke ni ne ye.

²¹ « *«Ni min ka se sɔrɔ, ne bɛna a to o tigi ye sigi ne ta masasiginan kan ni ne ye, i n'a fɔ ne yere ka se sɔrɔ cogo min na, ka sigi ni ne Fa Ala ye a ta masasiginan kan.*

²² « *«Ni mogo min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fora lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn.»* »

4

Ala ta bonya ni a ta saninmanya

¹ Ayiwa, o ko, ne ka fleri ke, ka da do yelenin ye sankolo kɔnɔ. Ne tun konna ka kumakan min men folo, i ko burufiyekan, o kumakan ko ne ma ko: «Yelen ka na yan! Ko minw bɛna ke nin ko, ne bɛna o yira i ra.» ² O yoronin kelen beɛ ra, Nin Saninman* ka ne ta. Ne ka masasiginan do ye sankolo kɔnɔ; do tun siginin be o kan. ³ Min tun siginin be, ale pada tun be manamana i ko zasipe lulu, ani sariduwani lulu. Sanmuru do tun ka a ta masasiginan lamini, k'a cogoya ke i ko emerodi lulu cogoya.

⁴ Masasiginan mugan ni naani were tun ka masasiginan folo lamini. Cekoroba mugan ni naani tun siginin be o masasiginanw kan, fanigbew be o ra, masafugula sanin-lamanw be o kun na. ⁵ Sanmanamanaw ni kumakanw ni sankurukanw tun be bora masasiginan na. Fitina wolonfla tun be manana masasiginan ja fe; o ye Ala ta nin wolonfla ye. ⁶ Masasiginan pafeyoro tun be i ko baji, a be manamana i ko dugalen, ani i ko sanbere.

Masasiginan cemance ni a lamini na, fenpanaman naani tun be yi; o kafeyoro ni o pafeyoro beɛ ye padenw ye. ⁷ Fenpanaman folo tun be i ko jara, flanan tun be i ko misitoran, sabanan ja tun be i ko mogo ja, naaninan tun be i n'a fo bon tagato san fe. ⁸ Kaman woro be o fenpanaman naani beɛ kelen kelen fe. Nadenw tun ka o kamanw yoro beɛ lamini, hali o kaman jukoroyorow. Su ni tere o be to k'a fo ko:

«A saninyanin lo, a saninyanin lo, a saninyanin lo,
Matigi Ala Sebeɛtigi;
a tun be yi kakoro, a be yi bi, a fana bɛna na.»

⁹ Min siginin be masasiginan kan, min panaman lo wagati beɛ, ni fenpanamanw ka ale bonya tuma o tuma, ka a tando, ka baraka la a ye, ¹⁰ o tuma cekoroba mugan ni naani

fana be o kinbiri gban masasiginan sigibaga na korɔ, min jananaman lo tuma bee; o b'a bato, ka o ta masafugulaw bo ka o bla masasiginan ja fe, k'a fo ko:

¹¹ «An Matigi, an ta Ala,
i ka kan ni bonya ye, ani tandori, ani sebagaya;
sabu ele le ka fen bee dan.
Fen bee danna, fen bee be yi, ka kapa ni ele sago le ye.»

5

Sagaden le ka kan ni gbolokitabu minari ye

¹ O ko, min tun siginin be masasiginan kan, ne ka gbolokitabu do ye o kininboro ra; seberi tun be o kitabu ja fla bee kan. A da noronin lo ni tagamasiyen wolonfla ye.

² Ne ka meleke barakaman do ye, o tun be perenna, ko: «Jon le ka kan ni nin tagamasiyenw bori ye, ka kitabu dayele?»

³ Mogo si ma soro sankolo kono, walama dugukolo kan, walama dugukolo jukoro, min tun be se ka kitabu dayele, walama k'a kono fe. ⁴ Ne k'a ye minke ko mogo si ma soro min ka kan ni kitabu dayeleri ye, walama k'a kono fe, ne kasira kosebe. ⁵ Cekorobaw ra, kelen ko ne ma ko: «I kana kasi. A fe, Zuda ta gba ta jara, Dawuda mamaden*, ale ka se soro; a be se ka kitabu tagamasiyen wolonfla bo, ka a dayele.»

⁶ O tuma, ne ka sagaden do lonin ye masasiginan cemance ra, a be i n'a fo a faganin lo, fenjanaman naani ni cekoroba muga ni naani k'a lamini. Gban wolonfla tun b'a fe, ani paden wolonfla; o padenw ye Ala ta nin wolonfla le ye, minw cira ka taga dunupa fan bee ra. ⁷ Min tun siginin be masasiginan kan, Sagaden gbarara ka na kitabu mina o kininboro ra.

⁸ A ka kitabu mina minke, fenjanaman naani ni cekoroba muga ni naani ka o kinbiri gban Sagaden* korɔ ka a bato. Goni tun be o bee kelen kelen boro, ani minan saninlaman dow, minw tun fara wusunan na; o wusunan ye Ala ta mogo saninmanw ta daaririw ye. ⁹ O tun be donkirikura do lara ko:

«Ele le ka kan ni kitabu minari ye, ka a tagamasiyenw bo; sabu i fagara, ka mogo dow kunmabo ni i jori ye ka o ke Ala ta ye, ka bo dunupa gbaw bee ra, ani kanw bee ra, ani jamanaw bee ra, ani siyaw bee ra.

¹⁰ I ka o ke sarakalasebaga* jenkuru ye i ta masaya ra, ka o ke an ta Ala ta mogow ye.

O bena sigi masaya ra dugukolo kan.»

¹¹ O kɔ fɛ, ne ka fleri kɛ tuun, ne ka meleke camanba mankan mɛn; o tun ka masasiginan ni fɛnɲanaman naani ni cɛkɔrɔbaw lamini. O jate tun ye meleke waga caman camanba sigiyɔrɔma waga camanba. ¹² O tun b'a fɔra ni kanba ye ko:

«Sagaden min fagara ka kɛ saraka ye,
ale le ka kan ni sebgaya ye,
ani fɛn bɛɛ tigiya, ani hakiritigiya, ani fanga,
ani bonya, ani nɔɔrɔ, ani tandori.»

¹³ Danfɛn o danfɛn bɛ sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan, ani dugukolo jukɔrɔ, ani kɔgɔji ra, ani fɛn o fɛn tun bɛ yi, ne ka o bɛɛ kan mɛn, o b'a fɔra ko:

«Min siginin bɛ masasiginan kan, ale ni Sagaden,
tandori ye olugu le ta ye, ani bonya, ani nɔɔrɔ, ani fanga,
tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ.»

¹⁴ Fɛnɲanaman naani k'a lamina ko: «Amina.» Cɛkɔrɔbaw fana ka o kinbiri gban ka batori kɛ.

6

Sagaden ka kitabu tagamasiyen wɔɔrɔ bɔ

¹ O kɔ, ne ka Sagaden* ye, a ka kitabu tagamasiyen kelen bɔ. Ne ka fɛnɲanaman naani kelen kan mɛn, a kan bɛ i ko sankurukan; a ko: «Na!» ² Ne ka fleri kɛ, ne ka so gbɛman dɔ ye. Min tun bɛ so kan, kalan tun bɛ o boro; masafugula dɔ dira a ma. A sesɔrɔbaga le tagara, janko ka taga se sɔrɔ tuun.

³ Sagaden ka kitabu tagamasiyen flanan bɔ minke, fɛnɲanaman flanan ko: «Na!» ⁴ So dɔ were bɔra, o tun ye wulenman ye. Min tun yelennin bɛ a kan, se dira o ma, ko a ye hera bɔ dugukolo kan pewu, janko mɔgɔw ye ben jɔgɔn kan ka jɔgɔn faga; o ka kerekemurujan dɔ di a ma.

⁵ Sagaden ka tagamasiyen sabanan bɔ minke, ne ka fɛnɲanaman sabanan kan mɛn; a ko: «Na!» Ne ka fleri kɛ ka so finman dɔ ye. Min tun siginin bɛ a kan, sumanikenɛgɛ dɔ tun bɛ o boro. ⁶ Ne ka mankan dɔ mɛn fɛnɲanaman naani cɛ ma i ko kumakan, ko: «alikama* kilo kelen, o songo ye mɔgɔ kelen ta tere kelen baara sara ye, jɔ kilo saba ye o da kelen ye. Nka turu ni duven kɔni, aw kana foyi kɛ o ra.»

⁷ Sagaden ka tagamasiyen naaninan bɔ minke, ne ka fɛnɲanaman naaninan kan mɛn, a ko: «Na!» ⁸ Ne ka fleri kɛ, ka so finman bisigi dɔ ye. Min tun siginin bɛ a kan, o tɔgɔ le ye ko Saya; lahara tun tugura a kɔ. Dunɲamɔgɔw

tarannin sigiyoroma naani, fanga dira o ma ko o ye o sigiyoroma kelen faga ni kerékemuru ye, ani kongó, ani banajugu, ani kongowaraw.

⁹ Sagaden ka tagamasiyen loorunan bɔ minke, o tun ka minw faga Ala ta Kuma koson, ani o ta seereya koson, ne ka olugu ninw ye sarakajenifen* jukoro. ¹⁰ O perenna ni fanga ye k'a fo ko: «An Matigi saninman, ani Cantigi, i bena an hake bɔ an fagabagaw ra dugukolo kan tuma juman le sa?» ¹¹ O ka deregegbɛ do di o bɛɛ kelen kelen ma, k'a fo o ye ko o ye muɲu ka wagati doonin ke tuun, fo o baarakeɲogonw ni o balema minw ka kan ka faga i n'a fo olugu, olugu ye faga ka o dafa.

¹² Ayiwa, Sagaden ka tagamasiyen wɔɔronan bɔ minke, ne k'a ye ko dugukoloyereyereba do kera. Tere ka dibi don, ka fin i ko fanifin; karo yoro bɛɛ wulenna ka ke i ko jori. ¹³ Lolow bora sankolo ra ka benben dugukolo kan, k'a ke i n'a fo foɲoba be torosun yuguyugu k'a denw gberen bon dugu ma cogo min na. ¹⁴ Sankolo tununa ka bɔ yi i n'a fo o be gbolokitabu minimini cogo min na. Kuruw ni dugukolo minw be ji ce ma, o bɛɛ yuguyugura ka bɔ o no ra. ¹⁵ Dunuɲa masaw, ani a fagamaw, ani a keremasaw, ani a naforotigiw, ani a fangatigiw, ani mogo tow bɛɛ, jonw ni hɔronw, o bɛɛ dogora kuruwow konɔ, ani faraw ce ra. ¹⁶ O tun b'a fora kuruw ni faraw ye ko: «Aw ye ben an kan ka an dogo masasiginan sigibaga ni Sagaden ta dimi na. ¹⁷ Sabu o ta dimilonba le sera bi; jon le bena se ka bosi?»

7

Tagamasiyen kera Ala ta mogoɲ ten kan

¹ O ko, ne ka meleke naani ye, o lolonin be dugukolo fan naani na. O tun ka dugukolo foɲoɲoyoro naani foɲow mina ka lo, janko foɲo kana fiye dugukolo yoro si kan, a kana fiye kogoji kan, ani yiri si kan.

² Ne ka meleke do were ye tuun, o tun be bora tereboyanfan na. Ala janaman borono tagamasiyen tun be a boro. A tun fora meleke naani minw ye ko o ye kojugu ke dugukolo ni kogoji ra, a perenna ni fanga ye k'a fo olugu ye ko: ³ «Aw kana kojugu foyi ke dugukolo ni kogoji ni yiriw ra, fo an ye tagamasiyen ke an ta Ala ta jonw bɛɛ ten kan.»

⁴ Tagamasiyen kera minw kan, ne ka o mogoɲ jateda men: mogo waga keme ni waga binaani ni waga naani (144 000); olugu bora Izirayelimogoɲ ta gbaw bɛɛ ra:

⁵ Zuda ta gba ra, mogo waga tan ni fla (12 000);

Ruben ta gba ra, mogo waga tan ni fla (12 000);

Gadi ta gba ra, mogo waga tan ni fla (12 000);

⁶ Aseri ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
 Nefitali ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
 Manase ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
⁷ Simeyɔn ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
 Levi ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
 Isakari ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
⁸ Zabulon ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
 Yusufu ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);
 Boniyaminu ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000).

Ala ta mɔgɔ kisininw ta jamaba

⁹ O kɔ, ne ka fleri ke, ka jamaba dɔ ye. Mɔgɔ si tun te se ka o jama jate, o cayakojuɔ fe. Siyaw bee ta mɔgɔw tun be o ra, ani gbaw bee, ani jamanaw bee, ani kanw bee. O tun lonin be masasiginan ni Sagaden* na fe, deregegbew be o ra, tamaro yiriborow be o boro. ¹⁰ O tun be perenna ni fanga ye, ko:

«Kisiri ye an ta Ala ta le ye,
 ale min siginin be masasiginan kan,
 ale ni Sagaden.»

¹¹ Melekew bee tun lora ka masasiginan ni cekorobaw ni fenpanaman naani lamini. O ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma masasiginan na fe, ka Ala bato, ¹² k'a fo ko:

«Amina!
 Tandori ni nɔɔɔ,
 ani hakiritigiya ni fori ni bonya,
 ni sebagaya ni fanga,
 o bee ye an ta Ala ta le ye, tuma bee, ani wagati bee.
 Amina!»

¹³ Ayiwa, cekoroba kelen ka kuma ta, ka ne jininka ko: «Deregegbew be minw na, olugu ye jontigiw le ye? O bora min le?» ¹⁴ Ne k'a jaabi ko: «Matigi, ele le ka o lon.» A ko: «Minw bora tɔɔɔba ra, olugu lo. O ka o ta deregew ko k'a gbe ni Sagaden jori ye. ¹⁵ O koson, o lonin be Ala ta masasiginan na fe; o be baara ke Ala ye Alabatosoba konɔ su ni tere. Min siginin be masasiginan kan, ale bena a ta so lo ka o bla o konɔ. ¹⁶ Kongɔ tena o soro tuun, jiminlogo tena o soro, tere tena o jeni, fundenin were fana tena se o ma; ¹⁷ sabu Sagaden min be masasiginan cɛmance ra, ale bena o gbengben ka taga ni o ye ji da ra, ji min be panamanya di o ma. Ala yere le bena o naji bee ce ka bo o na ra.»

8

Sagaden ka tagamasiyen wolonflanan bo

¹ Sagaden ka tagamasiyen wolonflanan bo minke, mankan bee dablara sankolo ra ka wagati do ke. ² Meleke wolonfla minw be to ka lo Ala ja koru, ne ka olugu ye; o ka burufiyeta kelen kelen di o bee ma.

³ Meleke kelen were nana, ka na lo sarakajenifen* ja fe; wusunandaga do tun be a boro. O ka wusunan caman di a ma, ko a ye o ke saraka ye sarakabonan saninlaman kan, masasiginan ja fe, ka o fara Ala ta mogu saninmanw bee ta daaririw kan. ⁴ Wusunan sisi yelenna Ala ja koru, ka bo wusunandaga konu meleke boro, ni Ala ta mogu saninmanw ta daaririw ye. ⁵ O ko, meleke ka wusunan daga ta ka a fa sarakajenifen tasuma ra, ka o yelema dugukolo kan. O kera minke, sankurukan dow bora, ani kumakan dow, ani sanmanamana; dugukolo yereyera.

Meleke naani ta burufiyekanw

⁶ Buru wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu ka o yere laben ka o buruw fiye.

⁷ Meleke folo k'a ta buru fiye. Jori jagamina sanbere ni tasuma ra ka bon dugukolo kan. Dugukolo tarannin sigiyoroma saba, sigiyoroma kelen jenina, a yiriw ni a binw bee jenina.

⁸ Meleke flanan k'a ta buru fiye. Fen belebeleba do bora ka na firi kogoji ra, a be i ko kuru tasumaman. Kogoji tarannin sigiyoroma saba, sigiyoroma kelen kera jori ye. ⁹ Danfen panaman minw tun be kogoji ra, o tarannin sigiyoroma saba, sigiyoroma kelen fagara; jirakurunw tarannin sigiyoroma saba, o sigiyoroma kelen halakira.

¹⁰ Meleke sabanan k'a ta buru fiye. Lolo belebele do bora sankolo ra ka ben; a be manana i ko logu tasumaman. Bajiw tarannin sigiyoroma saba, a benna sigiyoroma kelen kan, ani a bununw. ¹¹ O lolo tugu ye ko Kunaya. Jiw tarannin sigiyoroma saba, a sigiyoroma kelen yelemana ka ke ji kunaman ye. Mogu caman fagara ji koson, sabu a tun kunayara.

¹² Meleke naaninan k'a ta buru fiye. Tere ni karo ni lolow tarannin sigiyoroma saba, o bee sigiyoroma kelen ta yeelen cenna. Su tarannin wagati saba, karo ka wagati kelen ke, a ma yeelen bo. Tere tarannin wagati saba, tere ka wagati kelen ke, a ma yeelen bo.

¹³ Ayiwa, o ko, ne ka bon do temeto ye sankolo cemance ra, a b'a fora ni kanba ye ko: «Bonu, bonu, bonu bena dugukolo

ta mɔgɔw sɔrɔ, burufiyekanw tɔw kosɔn, meleke tɔ saba bɛna buru minw fiye.»

9

Meleke loorunan ta burufiyekan

¹ Meleke loorunan ka buru fiye. Ne ka lolo dɔ ye, o tun bɔra sankolo ra ka na ben dugu ma. Jahanama lakile dira lolo ma. ² A ka jahanama dinga dayele. Sisi dɔ bɔra i ko tasumaba dɔ ta sisi. O sisi ka tere ni fɔɲɔ bɛɛ fin. ³ Tɔn dɔw bɔra sisi ra ka janjan dugukolo kan. Sebagaya min bɛ dugukolo ta bundeninw fɛ, o ɲɔgɔn dira o tɔnw ma. ⁴ A fora o ye ko o kana foyi kɛ bin na; fɛn o fɛn bɛ falen dugu ma, o kana foyi kɛ o ra, o kana foyi kɛ yiriw si ra. Ala ta tagamasiyen tɛ mɔgɔ minw ten kan, ko o ye kojugu kɛ olugu dɔrɔn le ra. ⁵ O man kan ka o faga, nka o ka kan ka o tɔrɔ fɔ karo looru. O tɔrɔ ta dimi tun bɛ i ko bundenin kinda bɛ mɔgɔ dimi cogo min na. ⁶ O lonw na kɔni, mɔgɔw bɛna saya jini, o t'a sɔrɔ. O b'a fɔ ko o b'a fɛ ka sa, nka saya bɛna bori o ja.

⁷ Ayiwa, o tɔnw tun bɔra sow le fɛ, so minw labenna kɛre kama. Fɛn dɔw tun bɛ o kun na i ko masafugula, a bɔra sanin fɛ; o ɲadaw tun bɛ i ko mɔgɔ ɲada. ⁸ O kunsigi tun bɛ i ko muso kunsigi, o ɲinw tun bɛ i ko jara ɲinw. ⁹ O disiw tun bɛ i ko o nɛgeraman lo. O kamanw mankan tun bɛ i ko so camanba bɛ sowotorow minw samana, o bɛ borira ka taga kɛrekeyɔrɔ ra. ¹⁰ Kukalaw tun bɛ o fɛ i ko bundeninw ta kukalaw, ani a ta mɔgɔsɔgɔnan. Sebagaya min dira o ma ko o ye mɔgɔw tɔrɔ fɔ karo looru, o sebagaya tun bɛ o kukalaw le ra. ¹¹ Jahanama ta meleke le tun bɛ o ta masace ye. Heburukan na ale tɔgɔ ye ko Abadɔn; gerekikan na, a tɔgɔ ye ko Apoliyɔn. O kɔrɔ ye ko halakirikɛbaga.

¹² Ayiwa, bɔnɔ fɔlɔ temena. Bɔnɔ fla werɛ bɛ nana nin ko fɛ.

Meleke wɔɔrɔnan ta burufiyekan

¹³ Meleke wɔɔrɔnan ka buru fiye. Sarakabɔnan sanin-laman min bɛ Ala ɲa fɛ, ne ka kumakan dɔ mɛn ka bɔ o kun naani na. ¹⁴ Burufiyeta tun bɛ meleke wɔɔrɔnan min boro, kumakan k'a fɔ o ye ko: «Meleke naani minw sirinin bɛ Efirati ba belebele kɔrɔ, olugu foni.» ¹⁵ O meleke naani tun labennin bɛ san min kama, ani a karo, ani a lon, ani a wagati, o sera; o ka o foni janko adamadenw tarannin sigiyɔrɔma saba, o ye sigiyɔrɔma kelen faga. ¹⁶ Sotigi minw tagara o kɛre ra, o tun ye sotigi miliyɔn kɛmɛ fla; ne ka o sotigiw jateda mɛn.

¹⁷ Ala ka sow yira ne ra o cogo le ra, ani sotigiw; disitanganan minw tun be o disi kan, o tun wulennin lo i ko tasuma, ka ke bulaman ye fana, ani k'a ke neremuguman ye i ko kiribi. Sow kunw tun be i ko jaraw kunw; tasuma ni sisi ni kiribi tun be bora o da ra. ¹⁸ Adamadenw tarannin sigiyoroma saba, sigiyoroma kelen fagara nin kojugu saba le boro: tasuma, ani sisi, ani kiribi min tun be bora sow da ra. ¹⁹ Sow ta fanga tun be o daw le ra, ani o kukalaw. O kukalaw tun be i ko saw; kunkolo dow fana tun be o kukalaw ra, sabu o tun be kojugu ke ni o le ye.

²⁰ Nka o kojugu saba ma mog'o minw faga, olugu belen ma nimisa, ka o yere ta fen lalaganinw batori dabra. O ma jinaw bato dabra, ani jo saninlamanw, ani a warigberamanw, ani a siranegeramanw, ani a kabakururamanw, ani a yiriramanw; k'a sor'o o fenw te yeri ke, o te menni ke, o te tagama. ²¹ O ma nimisa ka o ta mog'ofaga dabra, ani o ta subagayaw, ani o ta jatoyaw, ani o ta sonyariw.

10

Kitabu fitini

¹ O ko, ne ka meleke barakaman do ye, a be jigira ka bo sankolo ra, sankaba do ka a melege, sanmuru b'a kunna, a ja be i ko tere, a senw be i ko samasen tasumamanw. ² Kitabu fitini do dayelenin tun be a boro. A ka a kininsen lo kog'oji kan, ka a numansen lo dugukolo kan. ³ A perenna kosebe i ko jara be kasi cogo min na. A perenna minke, sankurukan wolonfla kan bora. ⁴ O sankurukan wolonfla ka o kan bo minke, ne tun b'a fe ka o ko sebe; nka ne ka kan do men ka bo sankolo kon'o, o ko ne ma ko: «Sankurukan wolonfla ka min fo, o gundo mara i kon'o, i kana o sebe.» ⁵ Meleke min tun ka a sen kelen lo kog'oji kan, ka kelen lo dugukolo kan, ale ka a kininboro wuri san fe ka kari. ⁶ A ko: «Ala min be yi tuma bee, ani wagati bee, min ka sankolo ni a kon'ofenw dan, ka dugukolo ni a kon'ofenw dan, ka kog'oji ni a kon'ofenw dan, ne be kari o Ala ra, ko wagati sera, makon'oni tena ke tuun. ⁷ Ni meleke wolonflanan nana a kan bo lon minw na, ni a nana a ta buru fiye, o tuma Ala tun ka gundoko min latige, a bena o ke. A tun konna ka o fo ciraw ye, minw ye a ta jonw ye.»

⁸ Ne tun konna ka kan min men ka bo sankolo kon'o, o kumana ne fe tuun, ko: «Taga kitabu fitini dayelenin mina meleke boro, meleke min lonin be kog'oji ni dugukolo kan.»

⁹ Ne tagara meleke fe, ko a ye kitabu fitini di ne ma. A ko ne ma ko: «A mina k'a kunu. A bena i kon'o bee kunaya, nka a bena timiya i da ra i ko li.» ¹⁰ Ayiwa, ne ka kitabu fitini mina meleke boro k'a kunu. A timiyara ne da ra i ko

li, nka a domuni kɔ, a kunayara fɔ ka ne kɔnɔ dimi. ¹¹ O kɔ, o ko ne ma ko: «I ka kan ka ciraya ke tuun ka mɔgɔ caman ta kow fɔ, ani jamana caman, ani siya caman, ani masace caman.»

11

Ala ta cira fla

¹ Ayiwa, o ka bere dɔ di ne ma, a be i ko sumanikebere, k'a fɔ ne ye ko: «Wuri ka Alabatosoba ni sarakajenifen* suma, ani ka Ala batobagaw jate. ² Nka, Alabatosoba lukɔnɔyɔrɔ, i ye o to yi, i kana o suma. Sabu o yɔrɔ dira siya Alalɔnbariw ma; o bɛna Ala ta dugu saninman dɔndɔn fɔ ka taga se karo binaani ni fla. ³ Ne bɛna se di ne ta seere fla ma, o bɛna bɔrɔfaniw don o yere ra ka ciraya ke ka se fɔ tere waga kelen ani tere kemɛ fla ni tere biwɔrɔ (1 260).»

⁴ Oliviyesun fla ni fitina fla min be dunuɲa tigi Ala ɲa kɔrɔ, o seere fla le be o ye. ⁵ Ni dɔ ko a be kojugu ke o ra, tasuma be bɔ o da ra ka o tigi jeni. Ni mɔgɔ min ko a be kojugu ke o ra, o tigi ka kan ka faga o cogo le ra. ⁶ Se be o ye ka sankolo datugu, janko o be Ala ta kuma waajuri ke lon minw na, sanji foyi kana ben o lonw na. Ka ji yeɛma k'a ke jori ye, o fana se be o ye. Ni wagati o wagati ka o diya, o be se ka tɔrɔ suguya beɛ lase mɔgɔw ma dugukolo kan.

⁷ Ni o nana o ta seereya ke ka ban tuma min na, warajugu min be bɔ jahanama kɔnɔ, ale bɛna o kere, ka se o ra, ka o faga. ⁸ O suw lanin bɛna to kenegbe ra duguba kɔnɔ, o Matigi gbengbenna yiri ra yɔrɔ min yere ra; o dugu tɔgɔ le lara ko Sodomu ani Misiran*, ka kaɲa ni a tagamasiyen ye. ⁹ Dunuɲa jamanaw ni a gbaw ni a kanw ni a siyaw beɛ mɔgɔ dɔw bɛna o suw fle fɔ tere saba ni tarance. O tena sɔn k'a to mɔgɔw ye o suw don. ¹⁰ O cira fla fagari kosɔn, dugukolo mɔgɔw bɛna ɲagari fɔ ka o jusu diya, fɔ ka bonyafenw ci ɲɔgɔn ma. O be o ke, sabu o cira fla tun ka dugukolo mɔgɔw tɔrɔ yere le.

¹¹ Ayiwa, tere saba ni tarance temenin kɔ, nin dɔ bɔra Ala ra ka na don o ra ka o panamanya. O wurira ka lo. Mɔgɔ minw tun be o yera, siranyaba ka olugu mina kosebe. ¹² O cira fla ka kumakanba dɔ men ka bɔ sankolo kɔnɔ ko: «Aw ye yelen ka na yan.» O yelenna sankabaw ce ma ka taga sankolo kɔnɔ; o juguw yere ka o tagatɔ ye. ¹³ O wagati yere ra, dugukolo yereyerera kosebe. Dugu tarannin sigiyɔrɔma tan, a sigiyɔrɔma kelen bonw benbenna. Mɔgɔ

* 11:8 11.8 Sodomu ni Misiran: Sodomu dugu kera kojugu tagamasiyen ye, Misiran jamana kera ɲɔnya tagamasiyen ye.

waga wolonfla fagara o dugukoloyereyere fe. Tɔw ka o ye minke, olugu ja tigera. O ka bonya la Sankolo tigi Ala kan.

¹⁴ Bɔnɔ flanan temena. A tora dɔɔnin a sabanan be na.

Meleke wolonflanan ta burufiyekan

¹⁵ Meleke wolonflanan k'a ta buru fiye. Kumakan dɔw bɔra sankolo kɔnɔ, k'a fɔ ni fanga ye, ko:

«Dunupa masaya fanga kera an Matigi ta ye,
ani a ta mɔgɔ janawolomanin;
a bena sigi masaya ra tuma bee, ani wagati bee.»

¹⁶ O fɔra minke, cekɔrɔba mugan ni naani minw siginin be o ta masasiginanw kan Ala ja kɔrɔ, olugu ka o kinbiri gban ka o ja biri dugu ma ka Ala bato. ¹⁷ O ko:

«An Matigi Ala, Sebestigi, ele min be yi, ani i tun be yi
kakɔrɔ,

an be baraka la i ye,
sabu i ka i ta sebayaba ta,
ka sigi i ta masaya ra.

¹⁸ Siya werew jusu tun bɔra,
nka i ta dimi sera o ma.
Suw ta kiti wagati sera.
I ta cira minw ka i ta baara ke,
olugu sarawagati fana sera,
ani i ta mɔgɔ saninmanw,
ani minw be siran i ja,
mɔgɔba fara mɔgɔ fitini kan.
Minw be dunupamɔgɔw halakira,
olugu halakituma fana sera.»

¹⁹ Ayiwa, o ka o fɔ minke, Alabatosoba dayelera sankolo kɔnɔ. Ala ta jenɔgɔnya kesu, yirara Alabatoso kɔnɔ. Sanmanamana dɔw bɔra, ani kumakan dɔw, ani sankurukan; dugukolo yereyerera, sanbere jigira.

12

Muso ni sa belebele

¹ O kɔ, tagamasiyenba dɔ bɔra sankolo ra: ne ka muso dɔ ye, tere melegenin be a ma i ko deregeba, karo be a sen kɔrɔ, lolo tan ni fla kera masafugula ye, o be a kun na. ² A lasirito tun lo. A tun be kulera, sabu a tun be tin na, tin dimi tun be a kan.

³ Tagamasiyen dɔ werɛ bɔra sankolo ra: o tun ye sa belebele wulenman dɔ ye, kunkolo wolonfla, ani gban tan b'a fe; masafugula wolonfla be a kunw na. ⁴ Sankolo lolow

tarannin sigiyɔrɔma saba, a kukala tun bɛ o sigiyɔrɔma kelen samana ka bɔ, ka o bɔn dugukolo kan. A tagara lɔ muso tinto ja fɛ, janko ni muso ka jigi, a ye den domu. ⁵ Muso nana dence woro. Nka den tara ka taga Ala fɛ a ta masasiginan yɔrɔ ra. O den le bɛna a fanga sigi siyaw bɛɛ kunna i ko nɛgɛ. ⁶ Muso yere borira ka taga kongokolon kɔnɔ. Ala tun ka yɔrɔ dɔ labɛn a ye yi, janko a ye taga to yi, o ye a baro fɔ tere waga kelen, ani tere kemɛ fla, ani tere biwɔrɔ (1 260).

⁷ O kɔ, kere dɔ wurira sankolo kɔnɔ. Mɛleke kuntigi Mikayilu ni a ta mɛlekɛw, olugu ka sa belebele kere. Sa belebele ni a ta mɛlekɛw fana ka kere kɛ. ⁸ Nka o baraka ma se; o ma se ka to sankolo kɔnɔ tuun. ⁹ O ka sa belebele mina k'a firi dugu ma; ale le tun kera sa ye fɔlɔfɔlɔ; a bɛ wele fana ko jinaw kuntigi, ani Setana. Ale le bɛ dunɔnamɔgɔw lafiri. O k'a firi dugu ma, ka a ni a ta mɛlekɛw bɛɛ firi jɔgɔn fɛ.

¹⁰ Ne ka kumakan dɔ mɛn sankolo kɔnɔ, a b'a fɔra ni fanga ye ko:

«Sisan kisiri wagati sera.

An ta Ala ta sebgaya ni a ta masaya wagati sera, ani a ta mɔgɔ janawolomanin ta fangatigiya wagati. Sabu an balemaw jarakibaga minana k'a firi dugu ma; ale le tun bɛ to ka o jaraki Ala ja kɔrɔ su ni tere.

¹¹ Nka an balemaw sera a ra Sagaden* jori baraka ra, ani o ta seereyakuma baraka ra.

O ma o nin kanu k'a fɔ ko o bɛ siran saya ja.

¹² O kosɔn sankolo, ani sankolokɔnɔfɛnw, aw ye jagari!

Nka dugukolo ni kɔgɔji, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ!

Sabu Setana jigira aw kan, a dimininba;

a k'a lɔn ko a ta wagati to man jan tuun.»

¹³ Sa belebele k'a ye ko ale minana k'a firi dugu ma minke, a tugura muso kɔ, muso min tun ka dence woro. ¹⁴ O yɔrɔnin bɛɛ, bɔn belebele dɔ ta kaman fla dira muso ma, janko a ye wuri ka taga kongokolon kɔnɔ, ka taga to a ta yɔrɔ ra, o ye a baro o yɔrɔ ra yi ka wagati kelen kɛ, ani wagati dɔw, ani wagati tarance, janko sa ja kana se ka la a kan. ¹⁵ A kera ten minke, sa ka ji bɔ a da ra k'a seri muso ko fɛ, ka a kɛ i ko baji, janko o ji ye muso ta. ¹⁶ Nka dugukolo ka muso bɔsi. Sa belebele tun ka baji min bɔ a da ra, dugukolo dayɛlera ka o ji bɛɛ min pewu. ¹⁷ O kera minke, sa belebele dimina muso kɔrɔ. A tagara muso ta duruja kere, o kɔrɔ ye minw bɛ Ala ta cifɔninw sira tagamana, ka tugu Yesu ta can kɔ. ¹⁸ O ra, sa belebele tagara lɔ kɔgɔji kɛnken kan.

13

Wara min bɔra ji ra

¹ Ayiwa, o kɔ, ne ka wara dɔ bɔtɔ ye kɔgɔji ra. Gban tan b'a fɛ, ani kunkolo wolonfla. Masafugula tan bɛ o gbanw kan; Alatɔgɔcɛnkumaw seɓenin bɛ a kunkolow bɛɛ kan.

² Ne ka o wara min ye, o tun bɛ i ko waraninkala. Baraka tun bɛ a senw na, a da bɛ i ko jara da. Sa belebele ka a ta seɓagaya di a ma, ka a ta masasiginan di a ma, ka fangaba di a ma. ³ Ayiwa, ne ka wara kunkolo kelen ye, a mandiminin tun bɛ, k'a kɛ i ko a bena sa. Nka o jorijugu kenɛyara. Dunuɓamɔgɔw bɛɛ tugura wara kɔ, o bɛɛ kabakoyanin ka kɛ a bonya ye. ⁴ O ka sa belebele bato, sabu ale le tun ka fanga di wara ma. O ka wara fana bato; o ko: «Jɔn le bɛ i ko wara? Jɔn le bɛ se ka a kɛɛ?»

⁵ O tuma, da dɔ dira wara ma, a ka kɛ wasoyakumaw fɔ ye, ka Alatɔgɔcɛnkumaw fɔ; se dira a ma ko a ye o kɛ fɔ ka taga se karo binaani ni fla ma. ⁶ A ka a da yɛɛ sa, ka kɛ kumajuguw fɔ ye Ala ma, ka kumajuguw fɔ Ala tɔgɔ kama, ani Ala ta yɔrɔ saninman kama; minw siginin bɛ sankolo kɔnɔ, a ka kumajuguw fɔ olugu fana ma. ⁷ Se dira wara ma fana ko a ye Ala ta mɔgɔ saninmanw kɛɛ fɔ ka se sɔrɔ o kan. Fanga dira a ma ko a ye sigi dunuɓa gbaw bɛɛ kunna, ani jamanaw bɛɛ, ani kanw bɛɛ, ani siyaw bɛɛ. ⁸ Dugukolo mɔgɔw bɛɛ bena wara bato, o mɔgɔ minw tɔgɔ ma seɓe kabini dunuɓa jusigiwagati ra Sagaden faganin ta janamanya kitabu kɔnɔ.

⁹ Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka faamuri kɛ, o ye jija ka nin lamɛn.

¹⁰ Mɔgɔ min ka kan ka mina ka taga jɔnya ra, o tigi bena taga jɔnya ra.

Min ka kan ka faga ni kerekemuru ye, o bena faga ni kerekemuru ye.

Ayiwa, o le kosɔn Ala ta mɔgɔ saninmanw ka kan ka tɔrɔ mupɔ, ka to lanaya ra.

⁹ Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka faamuri kɛ, o ye jija ka nin lamɛn.

¹⁰ Mɔgɔ min ka kan ka mina ka taga jɔnya ra, o tigi bena taga jɔnya ra.

Min ka kan ka faga ni kerekemuru ye, o bena faga ni kerekemuru ye.

Ayiwa, o le kosɔn Ala ta mɔgɔ saninmanw ka kan ka tɔrɔ mupɔ, ka to lanaya ra.

Wara min bɔra dugukolo ra

¹¹ O kɔ, ne ka wara dɔ wɛɛ bɔtɔ ye dugukolo ra; gban fla b'a fɛ i ko sagaden ta gbanw, a bɛ kumana i ko sa belebele dɔ. ¹² A tun bɛ a ta kow bɛɛ kera wara fɔlɔ ja na, ni wara fɔlɔ ta fanga bɛɛ ye. A ka dunuɓamɔgɔw jagboya ka wara fɔlɔ bato; ale ta mandimida le tun bɛ jini ka a faga, nka a kenɛyara. ¹³ A tun bɛ tagamasiyenbaw kera mɔgɔw ja na, fɔ ka tasuma lajigi ka bɔ sankolo ra. ¹⁴ Se dira a ma ko a ye tagamasiyen minw kɛ wara fɔlɔ ja na, a ka dugukolo mɔgɔw lafiri ni o ye, k'a fɔ o ye ko o ye ja dɔ lalaga ka o kɛ wara fɔlɔ bisigiya ye; o wara le tun mandimina kerekemuru

¹¹ O kɔ, ne ka wara dɔ wɛɛ bɔtɔ ye dugukolo ra; gban fla b'a fɛ i ko sagaden ta gbanw, a bɛ kumana i ko sa belebele dɔ. ¹² A tun bɛ a ta kow bɛɛ kera wara fɔlɔ ja na, ni wara fɔlɔ ta fanga bɛɛ ye. A ka dunuɓamɔgɔw jagboya ka wara fɔlɔ bato; ale ta mandimida le tun bɛ jini ka a faga, nka a kenɛyara. ¹³ A tun bɛ tagamasiyenbaw kera mɔgɔw ja na, fɔ ka tasuma lajigi ka bɔ sankolo ra. ¹⁴ Se dira a ma ko a ye tagamasiyen minw kɛ wara fɔlɔ ja na, a ka dugukolo mɔgɔw lafiri ni o ye, k'a fɔ o ye ko o ye ja dɔ lalaga ka o kɛ wara fɔlɔ bisigiya ye; o wara le tun mandimina kerekemuru

¹¹ O kɔ, ne ka wara dɔ wɛɛ bɔtɔ ye dugukolo ra; gban fla b'a fɛ i ko sagaden ta gbanw, a bɛ kumana i ko sa belebele dɔ. ¹² A tun bɛ a ta kow bɛɛ kera wara fɔlɔ ja na, ni wara fɔlɔ ta fanga bɛɛ ye. A ka dunuɓamɔgɔw jagboya ka wara fɔlɔ bato; ale ta mandimida le tun bɛ jini ka a faga, nka a kenɛyara. ¹³ A tun bɛ tagamasiyenbaw kera mɔgɔw ja na, fɔ ka tasuma lajigi ka bɔ sankolo ra. ¹⁴ Se dira a ma ko a ye tagamasiyen minw kɛ wara fɔlɔ ja na, a ka dugukolo mɔgɔw lafiri ni o ye, k'a fɔ o ye ko o ye ja dɔ lalaga ka o kɛ wara fɔlɔ bisigiya ye; o wara le tun mandimina kerekemuru

¹¹ O kɔ, ne ka wara dɔ wɛɛ bɔtɔ ye dugukolo ra; gban fla b'a fɛ i ko sagaden ta gbanw, a bɛ kumana i ko sa belebele dɔ. ¹² A tun bɛ a ta kow bɛɛ kera wara fɔlɔ ja na, ni wara fɔlɔ ta fanga bɛɛ ye. A ka dunuɓamɔgɔw jagboya ka wara fɔlɔ bato; ale ta mandimida le tun bɛ jini ka a faga, nka a kenɛyara. ¹³ A tun bɛ tagamasiyenbaw kera mɔgɔw ja na, fɔ ka tasuma lajigi ka bɔ sankolo ra. ¹⁴ Se dira a ma ko a ye tagamasiyen minw kɛ wara fɔlɔ ja na, a ka dugukolo mɔgɔw lafiri ni o ye, k'a fɔ o ye ko o ye ja dɔ lalaga ka o kɛ wara fɔlɔ bisigiya ye; o wara le tun mandimina kerekemuru

fɛ, nka a ma faga. ¹⁵ O kɔ, mɔgɔw ka wara folɔ bisigiya min lalaga, se dira wara flanan ma ko a ye nin don o ja ra, janko o ja ye kuma, ani janko ni mɔgɔ o mɔgɔ ma o ja bato, ja ye kɛ sababu ye ka o tigi faga. ¹⁶ Wara flanan ka mɔgɔ bɛɛ jagboya, mɔgɔ fitini o, mɔgɔba o, waritigi o, fagantan o, jon o, hɔrɔn o, a ko bɛɛ ye tagamasiyen dɔ kɛ a kininboro kan, walama a ten kan. ¹⁷ Mɔgɔ si tun tɛ se ka fiyeereri kɛ walama ka sannɪ kɛ, ni o tagamasiyen tɛ i kan; o tun ye wara folɔ tɔgɔ le ye, walama jateda min bennin bɛ a tɔgɔ ma.

¹⁸ Nin ye hakiritigiya ko le ye. Ni hakiri bɛ mɔgɔ min fɛ, o tigi bɛ se ka wara tɔgɔ jateda kɔrɔ lon. A jateda kɔrɔ bennin bɛ mɔgɔ tɔgɔ le ma. A jateda ye kɛmɛ wɔrɔrɔ ni biwɔrɔrɔ ni wɔrɔrɔ.

14

Mɔgɔ kisininw ta dɔnkiri

¹ Ayiwa, ne ka Sagaden* lonin ye Siyon kuru kan. Mɔgɔ waga kɛmɛ ni waga binaani ni naani (144 000) tun bɛ ni a ye. Ale tɔgɔ ni Fa Ala tɔgɔ tun bɛ o mɔgɔw ten kan. ² Ne ka mankan dɔ mɛn ka bɔ sankolo ra, a bɛ i ko jiba woyokan, i ko sankurukanba; o mankan tun bɛ i ko gɔnifɔbaga dɔw ta gɔnifɔkan. ³ O tun bɛ dɔnkirikura dɔ le lara masasiginan ja fɛ, ani fɛnɔnanaman naani, ani cɛkɔrɔbaw ja fɛ. Mɔgɔ si tun tɛ se ka o dɔnkiri degi, ni o mɔgɔ waga kɛmɛ ni waga binaani ni naani (144 000) tɛ, Ala tun ka olugu minw kunmabɔ dugukolo mɔgɔw cɛ ra.

⁴ Olugu le ma o yere lanɔgɔ ni musow ye, sabu o saninyanin tora. Ni Sagaden bɛ taga yɔrɔ o yɔrɔ, o bɛ tugu a kɔ. Ala ka o kunmabɔ mɔgɔw cɛ ra, ka o kɛ mɔgɔ folɔw ye, ka o kɛ Ala ni Sagaden ta ye. ⁵ Faninya si ma bɔ o da ra ka ye fiyewu; Jarakiyɔrɔ si le tɛ o ra.

Mɛlɛkɛ saba kumakan

⁶ O kɔ, ne ka mɛlɛkɛ dɔ wɛrɛ ye, a bɛ tɛmɛna sankolo cɛmance ra; Kibaro Diman* banbari dɔ tun b'a fɛ, a bɛ o lasera dugukolo mɔgɔw ma, ani siyaw bɛɛ ma, ani gbaw bɛɛ ma, ani kan suguya bɛɛ ma, ani jamanaw bɛɛ ma. ⁷ Ayiwa, a tun b'a fɔra ni fanga ye ko: «Aw ye siran Ala ja ka a bonya, sabu a ta kiti wagati sera. Aw ye Ala bato; ale le ka sankolo ni dugukolo ni kɔgɔji ni bununw dan.»

⁸ Ayiwa, mɛlɛkɛ dɔ wɛrɛ gbanna mɛlɛkɛ folɔ kɔ. Ale tun b'a fɔra ko: «A benna, a benna! Babilɔni* duguba benna; ale min ka a ta jatɔyajugu duven di siyaw bɛɛ ma, olugu ka o min fɔ ka janamini.»

⁹ Meleke sabanan gbanna olugu kɔ; ale ka to k'a fɔ ni fanga ye ko: «Ni mɔgɔ min ka wara ni a ja bato, ani ka a tagamasiyen ke a ten kan, walama a boro kan, ¹⁰ Ala dimininba le fana bena a ta duven yelema a ta minan kɔnɔ k'a di o tigi ma ko a y'a min; ji foyi tena pagami o duven na. O tigi bena tɔrɔ tasuma ni kiribi ce ma, meleke saninmanw bee ja na, ani Sagaden* ja na. ¹¹ O be tɔrɔ tasuma min na, o sisi bena wuri wagati bee ani tuma bee. Minw kɔni ka wara ni a ja bato, ani mɔgɔ o mɔgɔ k'a tagamasiyen ke o yere ra, su fara tere kan olugu tena nasuma sɔrɔ.»

¹² O le kosɔn Ala ta mɔgɔ saninmanw ka kan ka tɔrɔ mɔpu, minw be Ala ta cifɔninw sira tagama, ani ka to Yesu ta lanaya sira kan.

¹³ O kɔ, ne ka kumakan dɔ men ka bɔ sankolo ra; a ko: «A sebe ko: «Mɔgɔ minw be sa ka o to Matigi ta jenɔgonya ra, k'a damina bi ra, olugu ta pana.» »

Nin Saninman* ko: «O ye can ye. O be bɔ sege ra ka nenekiri, sabu o ta kojumanw baraji be o kɔ.»

Ala ta dimi

¹⁴ Ne ka fleri ke, ka sankaba gbeman dɔ ye; min tun siginin be o sankaba kan, o tun be i ko adamaden. Masafugula saninlaman dɔ tun be a kun na. Wɔrɔsɔ dadiman dɔ b'a boro. ¹⁵ Meleke dɔ were bɔra Alabatosoba kɔnɔ; min tun siginin be sankaba kan, a perenna ni fanga ye k'a fɔ o ye ko: «I ta wɔrɔsɔ ta ka siman tige, sabu simantigewagati sera; dugukolo ta siman sera.» ¹⁶ Min tun siginin be sankaba kan, ale ka a ta wɔrɔsɔ firi dugukolo kan minke, dugukolo siman tigera.

¹⁷ Meleke dɔ were bɔra Alabatosoba kɔnɔ sankolo kɔnɔ. Wɔrɔsɔ dadiman dɔ tun be ale fana boro.

¹⁸ Meleke dɔ were bɔra sarakajenifen* kɔnɔ; tasuma sebagaya tun be o meleke boro. Wɔrɔsɔ dadiman tun be meleke min boro, a kumana ni fanga ye, k'a fɔ o meleke ye ko: «I ta wɔrɔsɔ dadiman ta ka dunɔpa rezenmɔw tige, sabu dugukolo rezenw mɔna.» ¹⁹ Meleke ka wɔrɔsɔ firi dugukolo kan, ka dugukolo rezenmɔw tige k'a bla dingaba dɔ kɔnɔ, k'a forogi; o ye Ala ta dimi le ye. ²⁰ O ka rezenmɔ forogi dingaba kɔnɔ dugu kɔ fe. A forogito, jori le bɔra dingaba kɔnɔ; ni i ka so lɔ o jori ce ma, a dunya tun be se fɔ karafe ma, a da ra. Jori woyora ka taga se fɔ sumanikejuru ja waga kelen ni keme wɔrɔ* (1 600).

* **14:20** 14.20 Sumanikejuru ja waga kelen ni keme wɔrɔ, o ye kilo keme saba jɔgɔn ye.

15

Tɔɔɔ labanw

¹ Ayiwa, ne ka tagamasiyen dɔ ye sankolo ra, min ka bon, ani a be mɔɔ kabakoya fana: tɔɔɔfen wolonfla tun be meleke wolonfla boro. O tun ye tɔɔɔ labanw ye; Ala ta dimi bɛna laban ni o le ye.

² O kɔ, ne ka yɔɔ dɔ ye, a be i ko baji, a be manamana i ko dugalen, tasuma fana jagaminin b'a ra. Mɔɔ minw sera wara ra, ni o ma sɔn ka a ja bato, ani ka a tɔɔ jate tagamasiyen seɛe o yere kan, ne ka olugu lɔnin ye o dugalen baji kan; Ala ta gɔniw be o boro. ³ O tun be Ala ta jɔnce cira Musa ni Sagaden* ta dɔnkiri lara, ko:

«Matigi Ala Seɛɛtigi,
i ta kokeninw ka bon, o be mɔɔ kabakoya.
I ta siraw bɛɛ terennin lo, a bɛɛ ye can ye,
siyaw ta Masa.

⁴ E, Matigi, jɔn le bɛna a fɔ ko a tɛ siran i ja,
ka ban ka i tɔɔ bonya?
Ele kelen le saninman lo.
Siyaw bɛɛ bɛna o kinbiri gban i kɔɔ,
sabu bɛɛ k'a ye ko i ta kɛwalew terennin lo.»

⁵ O kɔ, ne k'a ye ko Alabatoso min ye jɛnɔɔɔnya yɔɔ saninman ye, o dayɛɛra. ⁶ Tɔɔɔfen wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu bɔra Alabatoso kɔɔ. Deregegbɛ pepepe dɔw tun be o ra, o be manamana; cɛsirinan saninlaman ka o disiw lamini. ⁷ Fɛnjanaman naani kelen ka minan saninlaman wolonfla di meleke wolonfla ma. O minanw bɛɛ fanin be Ala ta dimi na, Ala min janaman lo wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ. ⁸ O wagati ra, sisi ka Alabatoso fa, Ala ta nɔɔɔ ni a ta seɛagaya kɔsɔn. Mɔɔ si tun tɛ se ka don Alabatoso kɔɔ, fɔ meleke wolonfla ta tɔɔɔ ko wolonfla ye kɛ ka dafa.

16

Tɔɔɔfen wolonfla

¹ O kɔ, ne ka kumakanba dɔ men ka bɔ Alabatoso kɔɔ, a b'a fɔra meleke wolonfla ye ko: «Aw ye taga Ala ta dimi ta minan wolonfla kɔɔfenw bɔn dugukolo kan.»

² Meleke fɔɔ tagara a ta minan kɔɔfen bɔn dugukolo kan. Wara tagamasiyen tun be mɔɔ o mɔɔ kan, ani mɔɔ o mɔɔ tun be wara ja batora, jorijugu dɔw wurira o mɔɔw ra, ka o tɔɔɔ kɔseɛɛ.

³ Meleke flanan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn kɔgɔji ra. Kɔgɔji bɛɛ kera jori ye, i ko mɔgɔ sanin jori. Fɛnɔnanaman minw tun bɛ kɔgɔji ra, o bɛɛ sara.

⁴ Meleke sabanan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn bajiw ra, ani bununw na. O bɛɛ kera jori ye. ⁵ Ne ka ji ta meleke kumakan mɛn, ko:

«I terennin lo,
ele min bɛ yi wagati bɛɛ, ele min tun bɛ yi kakɔɔ,
ele min ye Ala saninman ye;
sabu i ka nin kitiw tige a cogo ra.

⁶ O ka i ta mɔgɔ saninmanw ni i ta ciraw faga ka o jori woyo; i fana ka jori kɛ o minji ye, sabu o ka kan ni o le ye.»

⁷ Ne ka sarakajenifen* kan mɛn, ko:

«Can lo, Matigi Ala Sebeɛtigi;
i ta kolatigeninw bɛ kɛ ka kapa ni can ni terenninya le ye.»

⁸ Meleke naaninan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn tere kan. Tere fanga bonyara, janko a ye mɔgɔw jeni ni a ta tasuma ye; ⁹ o fundɛninba ka mɔgɔw jeni. Mɔgɔw ka kumajuguw fɔ Ala ma; o ma nimisa ka kojugu dabra ka Ala bonya, o tɔɔɔw sebayaya bɛ ale Ala min boro.

¹⁰ Meleke loorunan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn wara ta masagininan kan. Yɔɔɔ o yɔɔɔ bɛ wara ta masaya kɔnɔ, o bɛɛ kera dibi ye; mɔgɔw ka o nɛn kin o tɔɔɔw dimi kosɔn.

¹¹ Mɔgɔw belɛn ka kɛ sankolo tigi Ala tɔgɔ cɛn ye, o ta jori dimi ni o ta tɔɔɔw kosɔn; o ma nimisa ka o ta kojugu dabra.

¹² Ayiwa, meleke wɔɔɔɔnan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn Efirati baji ra; baji jara, janko masace minw bɛ bɔ terebɔyanfan na ka na, olugu ye tɛmɛsira sɔɔɔ. ¹³ Ne ka ninjugu saba ye, olugu bɔra sa belebele da ra, ani wara da ra, ani cira faninyafɔbaga da ra; o ninw tun bɛ i ko tɔrisɛnjanw. ¹⁴ O ninw ye jina ninw le ye; olugu le bɛ kabakow kɛ. O bɛ taga dunupa bɛɛ lajennin ta masacew bɛɛ fɛ, ka o lajɛn kɛrɛ kama, kɛrɛ min bɛna kɛ Sebeɛtigi Ala ta lonba ra.

¹⁵ Matigi ko: «A flɛ, ne bɛna na i ko son bɛ bara mɔgɔ ra cogo min na. Ni mɔgɔ min k'a janto a yɛrɛ ra, k'a ta faniw to a yɛrɛ ra, janko a fari lakolon kana bɔ ka tagama, mɔgɔw ye a lebu ye, o tigi ta jana.»

¹⁶ Ayiwa, yɔɔɔ min bɛ wele heburukan na ko Harimagedɔn, o jinaw ka masacew bɛɛ lajɛn o yɔɔɔ le ra.

¹⁷ Ayiwa, meleke wolonflanan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn fɔɔɔ ra. Kan dɔ bɔra Alabatoso kɔnɔ, ani masagininan na, k'a fɔ ni baraka ye, ko: «A kera ka ban sa!»

¹⁸ Sanmanamanaw, ani kumakan dɔw, ani sankurukanw,

ani dugukoloyereyereba dɔ kera; kabini mɔgɔw be dunuƚa ra, o dugukoloyereyere ƚɔgɔn ma deri ka ke fɔlɔ. ¹⁹ Dugu belebele cira k'a ke yɔrɔ saba ye. Jamana tɔw ta dugubaw fana benna. Ala hakiri tora Babiloni* duguba ra; a ka a ta dimiba ta duven ke minan kɔnɔ ka o di a ma, ko a ye o min. ²⁰ Dugukolo minw be ji ce ma, olugu bee borira; kuruw si ma ye tuun. ²¹ Sanbere belebele dɔw bɔra san fe ka benben mɔgɔw kan; a bee kelen kelen tun be kilo binaani bɔ. Mɔgɔw ka Ala tɔgɔ cen o tɔrɔ kosɔn, sabu a tɔrɔ tun bonyara o ma kosebe.

17

Jatɔmusoba

¹ Ayiwa, minan wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu kelen nana, ka na a fɔ ne ye ko: «Na yan, ne bena jatɔmusoba ta kiti yira i ra, ale min siginin be jibaw ce ra. ² Dugukolo masacew ka jatɔya ke ale le fe; dugukolo mɔgɔw ka ale ta jatɔya duven le min fɔ ka janamini.»

³ Ala Nin* donna ne ra, ne k'a ye ko meleke ka ne ta ka taga ni ne ye kongokolon dɔ kɔnɔ. Ne ka muso dɔ siginin ye wara wulenman dɔ kan. Alatɔgɔcenkumaw sebera wara yɔrɔ bee ra; kunkolo wolonfla ni gban tan tun b'a fe.

⁴ Muso tun masirinin be ni fani ƚumanman wulenman dɔ ye, ani sanin, ani kabakuru songɔgbelenw, ani luluw. Minan saninlaman dɔ tun b'a boro, o fara ko haramuninw na, ani a ta jatɔyafen nɔgɔninw na. ⁵ Tɔgɔ dɔ sebenin be a ten kan; gundo lo. A sebera ko:

«Babiloni duguba,
dunuƚa jatɔw
ani a kojugukebagaw bamuso.»

⁶ Ne ka muso ye, a ka Ala ta mɔgɔ saninmanw ni Yesu ta seerew jori min fɔ ka janamini. Ne k'a ye minke, ne kabakoyara kosebe. ⁷ Meleke ko ne ma ko: «Mun kosɔn i be kabakoya o ra? Wara kunkolo wolonfla, gban tan, ani muso min siginin be wara kan, ne bena o gundo fɔ i ye. ⁸ I ka wara min ye, o wara tun be yi fɔlɔfɔlɔ, nka sisan a te yi tuun. A bena yelen ka bɔ jahanama kɔnɔ ka taga halaki le. Dugukolo mɔgɔ minw tɔgɔ tun ma sebe janamanya kitabu kɔnɔ kabini dunuƚa danwagati ra, ni olugu nana wara ye, o bena kabakoya, sabu a tun be yi fɔlɔfɔlɔ, sisan a te yi tuun, nka a bena bɔ tuun kokura.

⁹ «Ayiwa, nin ye faamuri ni hakiritigiyako le ye. Wara kunkolo wolonfla, o ye kuru wolonfla le ye; muso siginin

bɛ o kuru wolonfla kan. ¹⁰ O kunkolo wolonfla ye masace wolonfla ye fana. O masacew looru sara, kelen bɛ fanga ra, to kelen ma sigi fɔlo; nka ni a nana sigi, a bɛna wagati dɔɔnin dɔɔn le kɛ. ¹¹ Wara min tun bɛ yi fɔlofɔlo, nka sisan a tɛ yi tuun, ale ye masace seeginan ye; masace wolonfla dɔ lo, a fana bɛna taga halaki.

¹² «I ka gban tan min ye, o ye masace tan ye fana; olugu ma masaya sɔɔ fɔlo, nka o bɛna fanga sɔɔ ka sigi masaya ra ni wara ye ka wagati dɔɔnin dɔɔn kɛ. ¹³ Miiriya kelen le bɛ o fɛ; o bɛna o ta sebagaya ni o ta fanga di wara le ma. ¹⁴ O bɛna Sagaden* kere, nka Sagaden bɛna se sɔɔ o kan, sabu ale le ye matigiw ta Matigi ye, ani masaw ta Masa. A ta mɔgo weleninw, minw ye a ta mɔgo panawolomaninw, ani a ta mɔgo kankelentigiw ye, olugu fana bɛna se sɔɔ ni Sagaden ye.»

¹⁵ Meleke ko ne ma tuun ko: «I ka ji minw ye, jatɔmuso siginin bɛ ji minw cɛ ra, o jiw ye mɔgo dɔw le ye, ani jamakuru dɔw, ani siya dɔw, ani kan dɔw. ¹⁶ Ayiwa, i ka gban tan min ye, olugu ni wara yere bɛna jatɔmuso kɔninya, ka a ta fɛnw bɛɛ bɔ a ra, ka a fari lakolon to. O bɛna a faga ka a sogo jimi, ka a to jeni k'a ban tasuma ra. ¹⁷ Sabu Ala yere le ka a don o jusu ra ko ale Ala ka ko min latige, o ye bɛn kelen ma ka o kɛ, ka o ta masaya di wara ma, fɔ ale Ala ka kuma min fɔ, a ye kɛ ten.

¹⁸ «I ka muso min ye, o ye duguba le ye, duguba min ka a ta fanga sigi dugukolo masacew bɛɛ kan.»

18

Babilɔni bencogo

¹ O kɔ, ne ka meleke dɔ were jigito ye ka bɔ sankolo ra; fangaba tun bɛ o meleke fɛ. A nɔɔɔ manamanana ka yeelen bɔ dugukolo bɛɛ kan. ² A perenna ni fanga ye, ko:

«A benna, a benna, Babilɔni duguba benna.

A kera jinaw ta so ye,

ka kɛ jinajugu suguyaw bɛɛ dogoyɔɔ ye,

ani kɔɔjuguw, ani kɔɔ haramuninw bɛɛ dogoyɔɔ.

³ Sabu siyaw bɛɛ k'a ta jatɔyajugu duven fariman min,

dunupa masacew ka jatoya kɛ ni a ye,

dunupa jagokebagaw ka o yere fentigiya a ta fɛnpumanbaw caya kɔɔn.»

⁴ Ne ka kan dɔ were men ka bɔ sankolo kɔɔ ko:

«Ne ta mɔgɔw, aw ye bɔ nin dugu kɔɔ,

janko aw kana na a ta jurumun jɔgɔn dɔ kɛ,

a ta tɔɔɔ dɔ kana na se aw ma;

⁵ sabu a ta jurumunw cayara fɔ ka se sankolo ma.

Ala hakiri tora a ta kojuguw ra.

⁶ A ka tow sara cogo min na, aw ye a sara ten.

A ka kewalejugu minw ke, aw ye a sara ni o ɲogɔn fla ye.

A ka mɔgɔw lamin minan min na, aw ye o ɲogɔn ɲa fla di a ma.

⁷ A ka a yere bonya cogo min na,

ka la a ta fenɲumanw ce ra ka o diyabo,

Ala ye o ɲogɔn ɲagban ni o kasi lase a ma;

sabu a k'a fɔ a yere kɔnɔ ko:

<Ne masamusoman le siginin be, ne ce ma sa;

sukasiko yere tena ne sɔrɔ ka ye fiyewu.>

⁸ O le kosɔn, o tɔrɔw bee bena se a ma lon kelen na:

saya ni kasi ni kɔngɔ;

tasuma fana bena a jeni,

sabu Matigi Ala min ka kiti ben a kan, o ta fanga ka bon.»

⁹ Ni o kera, dunuɲa masace minw bee jenna ni a ye jatɔya ra, ka a ta fenɲumanw diyabo, ni olugu nana a jennisisi wuritɔ ye, o tuma o bena kasi, ka kule. ¹⁰ A ta tɔrɔba siranya kosɔn, o bena lɔ yɔrɔjan k'a fɔ ko:

«E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba!

Babilɔni, dugu fangatigi!

Kiti benna ele le kan tan yɔrɔnin kelen na wa?»

¹¹ Dunuɲa jagokeɓagaw fana be kasi, ka kule Babilɔni kosɔn, sabu mɔgɔ si te o ta fiyeerefɛnw sanna tuun:

¹² o ta sanin, ani warigbe, ani kabakuru songɔgbelenw,

ani luluw, ani fani nuguninw, ani fani wulenmanw, ani

fani fiyenmanw, ani fani ɲumanman wulenmanw, ani yiri

kasadimanw, ani fen minw lalagara ni samapin ye, ni

yiri songɔgbelenw ye, ni siranɛge ye, ni nege ye, ni kaba

songɔgbelenw ye, ¹³ ani kasadiyananw, ani latikolonw, ani

туру kasadimanw, ani wusunanw, ani duven, ani turu, ani

mugu tentennin, ani simankisew, ani misiw, ani sagaw, ani

sow, ani sowotorow, ani hali adamaden farisogo ni a nin.

¹⁴ O bena a fɔ Babilɔni* ma ko: «E! Fen minw logɔ tun be i ra, sisan o tagara ka bo i koro. I ta fenɲumanw ni i ta naforo cenna i boro; i tena o soro tuun.»

¹⁵ Ayiwa, o jagokeɓaga minw tun ka naforo soro Babilɔni, olugu bena taga lɔ fɔ yɔrɔjan, a ta tɔrɔba siranya kosɔn. O bena kasi, ka kule, ¹⁶ k'a fɔ ko:

«E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba!

Dugu min tun fara fiyereɓow ra, ani fani suguya bee ra,

ani sanin, ani kabakuru songɔɔbelenw, ani luluw ra!
O naforo bɛɛ le cenna yɔronin kelen na tan!»

¹⁷ Kurunboribagaw bɛɛ, ani kurunkɔnɔmɔɔɔw bɛɛ, ani kurun baarakɛbagaw, ani kurun ta jagokɛbagaw bɛɛ, olugu bɛɛ lɔnin tora yɔɔjan. ¹⁸ O ka dugu jɛnitɔ sisi ye minke, o ko: «E! Dugu juman le tun bɛ Babilɔni duguba bɔ?» ¹⁹ O ka buguri cɛ k'a bɔn o yɛɛ kun na, ka kasi, ka kule, ka pɛrɛn ko:

«E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba!
Kɔɔɔji kuruntigiw bɛɛ tun ka wari caman sɔrɔ dugu min ta
nafortigiya sababu ra,
o dugu le kɛra yɔrɔ lakolon ye yɔronin kelen na tan wa!»
²⁰ Sankolokɔnɔmɔɔɔw, aw ye pagari Babilɔni benko ra!
Ala ta mɔɔɔ saninmanw, ani a ta ciradenw*,
ani a ta ciraw, aw fana ye pagari!
Sabu Ala ka kiti ben Babilɔni kan, ka aw hake bɔ a ra.

²¹ Ayiwa, o wagati ra, mɛlɛkɛ barakaman dɔ ka kabakuru belebele dɔ ta, min tun bɛ i ko wugu belebeleba; a ka o firi kɔɔɔji ra, k'a fɔ ko:

«Babilɔni duguba bɛna firi ni fanga ye tan le;
mɔɔɔ tena a ye tuun.

²² E, Babilɔni, gɔnifɔkan tena mɛn i fɛ tuun;
dɔnkirilakan tena mɛn,
filɛnfiyɛkan tena mɛn,
burufiyɛkan tena mɛn.
Bororabaarakebaga si tena ye tuun,
simansikan tena mɛn tuun.

²³ Lanpanmana tena ye,
furuɛ ni furumusɔ kan tena mɛn;
sabu aw Babilɔnikaw, aw ta jagokɛbagaw
le tun ye dunuɔa mɔɔɔbaw ye;
aw ka dunuɔa siyaw bɛɛ kun yɛlɛma ni aw ta subagaya ye.

²⁴ Ciraw, ani Ala ta mɔɔɔ saninmanw fagajori,
ani mɔɔɔ minw bɛɛ fagara dugukolo kan,
o bɛɛ fagajori tagara ye aw fɛ yi.»

19

¹ Ayiwa, o kɔ, ne ka kan barakaman dɔ mɛn sankolo kɔnɔ,
i ko jamaba dɔ mankan, o tun b'a fɔra ko:

«Aleluya*! An ye Ala tando!
Kisiri ni bonya ni sebagaya ye an ta Ala ta le ye;

² sabu a be kiti tige ni can ni terenninya ye.
 A ka kiti ben jatumusoba kan,
 ale min tun be dunuƙa bee lanogora ni a ta jatoya ye.
 A ka Ala ta jon minw faga, Ala ka o hake bo a ra,
 ka a ta jonw dimibo.»

³ O k'a fo tuun, ko:
 «Aleluya! An ye Ala tando!
 Babiloni jensisisi koni bena wuri tuma bee, ani wagati bee.»

⁴ Cekaroba mugan ni naani ni fenpanaman naani, olugu ka o kinbiri gban ka Ala bato, Ala min siginin be masasiginan kan. O ko:

«Amina! Aleluya!
 An ye Ala tando!»

Sagaden ta kɔɔɔdomuniba

⁵ Kumakan do bora masasiginan na, ko:

«Ala ta jonw bee,
 aw minw be siran Ala na,
 mogɔ fitini fara mogoba kan,
 aw ye Ala tando!»

⁶ Ne ka kan do men tuun, i ko jamaba do mankan, i ko jiba mankan, i ko sankurukanbaw; o tun b'a fora ko:

«Aleluya! An ye Ala tando!
 Sabu an Matigi Ala Sebetigi sigira a ta masaya ra.

⁷ An ye nagari ka an jusu diya, ka a bonya,
 sabu Sagaden* ta kɔɔɔya sera,
 a ta kɔɔɔmuso ka a yere laben.

⁸ Fanigbe pepe numanman do dira a ma ko a ye o don.»

O fani numanman ye Ala ta mogɔ saninmanw ta kewalenumanw le ye.

⁹ Meleke ko ne ma ko ne y'a sɛbe ko: «Minw welera ka taga Sagaden ta kɔɔɔdomuniba ra, olugu ta pana.» A ko ne ma ko: «Nin kuma ye Ala ta Kuma yere le ye.»

¹⁰ Ne ka ne kinbiri gban meleke koro ko ne be a bato. A ko: «I kana o ke de! Ne ye baarden le ye fana, i n'a fo ele, ani i balema to minw tugura Yesu ta can ko. I kana ne bato; Ala le bato.»

Yesu ta seereya, ciraw ta kuma bora o le ra.

Sogbetigi

¹¹ O kɔ, ne ka sankolo dayelenin ye. So gbɛman dɔ bɔra. Min yelenin bɛ a kan, o tɔgo ye ko Kankelentigi, ani Cantigi. A bɛ kiti tige, ka mɔgojuguw kerɛ ka kapa ni terenninya ye. ¹² A padenw bɛ i ko tasumamana, masafugula caman bɛ a kun na; tɔgo dɔ seɓenin bɛ a kan, mɔgo si tɛ o lɔn ni ale yere tɛ. ¹³ Derege min tun bɛ a kan na, o tun sura jori ra. A tɔgo ye ko «Ala ta Kuma.» ¹⁴ Sankolo kerɛkejama tun tugura a kɔ, o bɛ so gbɛmanw kan, fani gbɛman pepe numanman bɛ o bɛɛ ra. ¹⁵ Kerɛkemuru nunɓonin dɔ tun bɛ bɔra a da ra; a bɛna siyaw faga ni o le ye. A bɛna siyaw mara ni negebere le ye; ale yere bɛna rezɛnmɔ forogi dinga kɔnɔ ka Ala Seɓɛtigi ta dimiba ta duven bɔ. ¹⁶ Tɔgo dɔ tun seɓenin bɛ a ta derege kan, ani a woto kan, ko:

«Masaw bɛɛ ta Masa,
matigiw bɛɛ ta Matigi.»

¹⁷ O kɔ, ne ka mɛleke dɔ lɔnin ye tere kɔnɔ. A pɛrɛnna ni fanga ye; kɔnɔ minw bɛɛ tun bɛ san fɛ, a k'a fɔ olugu ye ko: «Aw ye na lajɛn ka Ala ta domuniba makɔnɔ, ¹⁸ janko ka masacɛw sogo domu, ani kerɛmasaw sogo, ani fangatigiw sogo, ani sow sogo, ani sotigiw sogo, ani mɔgo suguya bɛɛ sogo: jɔnw ni hɔrɔnw, mɔgobaw ni fitiniw.»

¹⁹ Ayiwa, ne ka wara fɔlo ye; dunuɓa masacɛw, ani o ta kerɛkejama lajennin bɛ ni a ye kerɛ kama. Wara ni a ta kerɛkejama ko o bɛ sogɓetigi ni a ta kerɛkejama kerɛ. ²⁰ Nka o kɔnna ka wara yere mina fɔlo; cira faninyafobaga min tun bɛ kabakow kera wara ɓa na, ale fana minana ni a ye. Mɔgo minw tun sɔnna ko wara tagamasiyen ye ke o kan, ani minw tun ka wara ja bato, ale le tun ka olugu lafiri. O fla bɛɛ minana ka o ɓanaman firi dingaba tasumaman ni kiribi cɛ ra. ²¹ Kerɛkemuru min tun bɛ sogɓetigi da ra, o ka tɔw faga ni o kerɛkemuru ye. Kɔnɔw bɛɛ ka o sogo domu fɔ ka fa a ra.

20

Setana sirira fɔ san waga kelen

¹ O kɔ, ne ka mɛleke dɔ jigito ye ka bɔ sankolo ra, jahanama lakile b'a boro, ani negejɔrɔko gbiriman dɔ. ² A ka sa belebele mina, min tun kera sa ye fɔlofɔlo; jinaw kuntigi lo, ani Setana. Mɛleke k'a mina, k'a siri ni negejɔrɔko ye fɔ san waga kelen. ³ A k'a firi jahanama kɔnɔ, ka a datugu a da ra, ka tagamasiyen dɔ nɔrɔ da kan janko a kana dunuɓamɔgow lafiri tuun, fɔ ka taga san waga kelen dafa. O kɔ, a ka kan ka foni ka wagati dɔɔnin ke tuun.

⁴ Ne ka masasiginan dɔw ye. Minw sigira o masasiginanw kan, se dira olugu ma ko o ye kiti tige. Ayiwa, o tun ka minw

kun tige Yesu ta seereya ni Ala ta Kuma waajuri koson, olugu minw tun ma son ka wara bato walama ka wara ja bato, minw tun ma son tagamasiyen ye ke o ten kan walama o boro ra, ne ka olugu ninw ye. O kera mogo panamanw ye tuun, ka sigi kuntigiya ra ni Kirisita* ye fo san waga kelen.

⁵ Ayiwa, nin le ye suw kunuko folo ye. Mogo tow suw ma kunu fo ka taga san waga kelen dafa. ⁶ Mogo minw ninyoro kera suw kunuko folo ra, olugu ta pana, olugu saninyara! Saya flanan te se ka foyi ke olugu ra tuun. O bena ke Ala ni Kirisita ta sarakalasebagaw* ye, ka sigi kuntigiya ra ni Kirisita ye fo san waga kelen.

Setana ni a ta kerekejama halakira

⁷ Ni san waga kelen nana dafa tuma min na, o bena Setana foni ka a labo a ta kaso ra. ⁸ A bena bo ka taga siyaw lafiri dunuja fan naani na. O siyaw togo le ye ko Gogi, ani Magogi. A bena siyaw lajen kere kama. O ka ca i ko kogojida kenken. ⁹ O ka dugukolo yoro bee fa. O ka Ala ta mogo saninmanw ta yoro lamini, ani Ala ta dugu kanunin ye. Nka tasuma do bora sankolo ra ka na o bee jeni ka o ban. ¹⁰ Setana min tun be mogow lafirira, o ka ale firi dingaba tasumaman ni kiribi ce ra, wara ni cira faninyafobaga be yoro min na. O bena toro su ni tere, tuma bee, ani wagati bee.

Kiti laban

¹¹ O ko, ne ka masasiginan belebele gbeman do ye; min siginin be a kan, ne ka o fana ye. Dugukolo ni sankolo borira a ja, ka tunu; o ma ye tuun. ¹² Ne ka suw ye, mogobaw ni mogo fitiniw, o lonin be masasiginan ja fe. O ka kitabu dow dayele; o ko, o ka kitabu kelen were dayele, min ye panamanya kitabu ye. O ka suw ta kiti tige ka kapa ni o ta kewalew ye, o ta kewale minw sebera kitabuw konu. ¹³ Su minw tun be kogoji ra, kogoji ka olugu di; su minw tun be Saya boro, ani minw tun be Lahara, olugu fana ka o suw di. O bee kelen kelen ta kiti tigera ka kapa ni o ta kewalew ye. ¹⁴ O ka Saya ni Laharaso bee firi dingaba tasumaman konu. O dingaba tasumaman, o le ye saya flanan ye. ¹⁵ Mogo o mogo togo sebenin ma soro panamanya kitabu konu, o ka o firi dingaba tasumaman konu.

21

Zeruzalemu dugukura

¹ Ayiwa, o ko, ne ka sankolokura ni dugukolokura ye. Sankolo folo ni dugukolo folo tun tununa. Kogoji fana tun te yi tuun. ² Ne ka dugu saninman ye, Zeruzalemu dugukura,

a be jigira ka bo sankolo ra Ala fe. A labenna i ko kɔɔmuso min masirira a ce ye. ³ Ne ka kumakan do men ka bo masasiginan na; a k'a fo ni fanga ye ko: «Ala ta yoro saninman ye nin ye, ani a ta mogow. A bena sigi ni o ye; o be ke a ta mogow ye, ale Ala yere le bena ke ni o ye. ⁴ A bena o najiw bee ce. Saya tena ke yi tuun, kasi tena ke yi, kulekan tena men, tɔɔɔ tena ke yi fana; sabu fenkorow bee tununa.»

⁵ Min tun siginin be masasiginan kan, ale ko: «A fle, ne be fen bee ke kura ye sisan.» A ko ne ma ko: «A sebe! Sabu sigiya te nin kumaw ra, can lo.»

⁶ A ko ne ma tuun ko: «A kera ka ban. Ne le ye Alifa ni Omega ye, damina ni laban. Ni jiminlogɔ be mogɔ min na, ne bena bununji di o tigi ma gbansan, ji min be panamanya di mogɔ ma. ⁷ Ni min ka se soro, o tigi bena nin fenw soro; ne be ke a ta Ala ye, a be ke ne den ye. ⁸ Nka siranbagatow, lanabariw, kojugukebagaw, mogofagabagaw, jatow, subagaw, josonbagaw, ani faninyafobagaw bee, olugu ninyoro bena ke dingaba tasumaman ni kiribi le ye. O le ye saya flanan ye.»

⁹ O ko, tɔɔɔfen wolonfla tun be minan wolonfla kono meleke wolonfla minw boro, o melekew ra kelen gbarara ne ra ka kuma ne fe, ko: «Na yan, ne bena kɔɔmuso yira i ra; Sagaden* ta kɔɔmuso.»

¹⁰ Ala Nin* donna ne ra, ne k'a ye ko a ka ne ta ka taga ni ne ye kuruba jamijan do kunna, ka Ala ta dugu saninman yira ne ra, Zeruzalemu dugu; a be jigira ka bo sankolo ra, Ala fe. ¹¹ Ala ta nooro tun be a kan. A nooro tun be i ko lulu bisigi do, walama i ko zasipe lulu, min be manamana i ko dugalen. ¹² Kogo belebele jamijan do tun ka dugu lamini. Donda tan ni fla be dugu ra. Meleke kelen be o dondaw bee kelen kelen na. Togo do sebenin be daw kan, o ye Izirayelimogow ta gba tan ni fla togow ye. ¹³ Da saba be tereboyanfan na, saba be terebenyanfan na, saba be sahiliyanfan na, saba be woroduguyanfan na. ¹⁴ Kabakuru belebele tan ni fla tun ye dugu kogo jusiginanw ye. Sagaden ta ciraden* tan ni fla togow sebenin be o jusiginan tan ni fla kan.

¹⁵ Meleke min tun kumana ne fe, saninbere do tun be ale boro, janko ka dugu janya suma, ani a dondaw, ani a kogow. ¹⁶ Dugu fan naani bee tun ka kan; a janya ni a bonya bee tun ye kelen ye. Meleke ka dugu suma ni saninbere ye; a kera bere na waga tan ni fla ye*; a janya, ani a bonya, ani a lo bee tun ye o da kelen ye, ¹⁷ A ka kogo fana suma. O

* **21:16** 21.16 Bere na waga tan ni fla: O da ye tagamasiyen le ye; o be se ka ke kilo waga fla ni kilo keme fla jɔɔonna ye.

kera nongon ja keme ni binaani ni naani ye; a k'a suma ka kapa ni mogow ta sumanikecogo le ye. ¹⁸ Kogo tun lora ni zasipe lulu le ye. Dugu bee tun lora ni sanin yereworo le ye, min be manamana i ko dugalen. ¹⁹ Lulu[†] bisigi suguya bee tun donna kogo jusiginan na, ka a ceɓa. Jusiginan folo ye Zasipe lulu ye; a flanan ye safiri lulu ye, a sabanan ye kaliseduwani lulu ye, a naaninan ye emerodi lulu ye, ²⁰ a loorunan ye saridonikisi lulu ye, a wooronan ye sariduwani lulu ye, a wolonflanan ye kirisoliti lulu ye, a seeginan ye berili lulu ye, a konontonnan ye topazi lulu ye, a tannan ye kirisopirasi lulu ye, a tan ni kelennan ye yasenti lulu ye, a tan ni flanan ye ametisi lulu ye. ²¹ Dugu donda tan ni fla bee tun ye lulu le ye. A konw bee kelen kelen ye lulu kuturu kelen ye. Dugu sirabaw tun ye sanin yereworo ye, ka a ceɓa, a be manamana i ko dugalen.

²² Ne ma Alabatoso ye dugu konɔ. Matigi Ala Sebestigi yere le ye dugu Alabatoso ye, ale ni Sagaden. ²³ Dugu mako te tere yeelen na, walama karo yeelen janko mogow ye yeri ke; Ala yere nooro le ye dugu yeelen ye; Sagaden fana ye dugu yeelen ye. ²⁴ Siyaw bee bena tagama o yeelen le ra. Dunupa masacew bena taga ni o ta bonya ye Ala fe o yoro le ra. ²⁵ Dugu dondaw tena datugu ka ye lon si; tere bee a dayelenin be to, sabu su tena ko yi tuun. ²⁶ Siyaw ta fanga ni o ta bonya bee bena taga o yoro le ra. ²⁷ Fen saninyabari si tena don yi. Mogɔ o mogɔ be ko haramuninw ke, ani faninyafobagaw, o si te don yi. Minw togo sebera Sagaden ta panamanya kitabu konɔ, olugu doron le bena don yi.

22

¹ Ayiwa, o ko, meleke ka panamanya baji yira ne ra; a saninyanin be, a be manamana i ko dugalen. O ji tun be woyora ka bo Ala ni Sagaden* ta masasiginan na. ² Panamanya yiri tun be dugu siraba ce ma, ani ba fan fla kan. A be den sijagako tan ni fla san konɔ; karo o karo a be den. A flaburuw be mogow keneya. ³ Fen danganin si tena ke o yoro ra. Ala ni Sagaden ta masasiginan bena ke dugu konɔ. Ala ta jonw bena baara ke a ye; ⁴ o yere ja bena Ala ye. A togo sebenin bena ke o bee tenw kan. ⁵ Su tena ko yi tuun, o mako tena ke lanpan na, walama tere yeelen; sabu Matigi Ala yere bena ke o ta yeelen ye. O bena sigi kuntigiya ra tuma bee, ani wagati bee.

Yesu nawagati surunyara

[†] **21:19** 21.19-20 Lulu suguya caman togo fora yan, an te minw lon. Nka o bee ye kabakuru dawulamanw ye, minw be Ala ta saninmanya yira.

⁶ O bæe kɔ, mɛlɛkɛ ko ne ma ko: «Sigiya tɛ nin kumaw ra; can yɛrɛ lo. An Matigi Ala min bɛ ciraw ta kumafɔta don o da ra, a ta Nin Saninman* baraka ra, ale le ka a ta mɛlɛkɛ ci, janko ko minw ka kan ka kɛ sani wagati dɔɔnin, a ye o yira a ta jɔnw na.»

⁷ Yesu ko: «A flɛ, ni dɔɔnin kɛra ne bɛna na. Mɔgɔ min bɛ nin kitabu ta cirayakumaw sira tagama, o tigi ta pana.»

⁸ Ayiwa, ne Yuhana yɛrɛ le ka nin kow mɛn, ne ja k'a ye. Ne k'a mɛn, k'a ye minkɛ, mɛlɛkɛ min tun b'a yirara ne ra, ne ka ne kinbiri gban o sen kɔrɔ ko ne b'a bato. ⁹ A ko ne ma ko: «I kana o kɛ dɛ! Ne fana ye baaraden le ye, i n'a fɔ ele, ani i balema cira tɔw, ani minw bɛ nin kitabu sira tagamana. Ala le bato!»

¹⁰ A ko ne ma ko: «I kana nin kitabu ta cirayakumaw datugu, k'a dogo, sabu wagati surunyara ka ban. ¹¹ Mɔgɔ min bɛ tagama terenbariya ra, o tigi ye tagama terenbariya ra. Mɔgɔ min bɛ a yɛrɛ lanɔgɔra, o tigi ye a yɛrɛ lanɔgo. Nka mɔgɔ min bɛ terenninya sira kan, o tigi ye to o kan. Mɔgɔ min saninyanin lo, o tigi belɛn ye saninya tuun.»

¹² «A flɛ, sani wagati dɔɔnin ne bɛna na. Bæe ta sara bɛ ne boro, janko ka bæe sara ka kaɲa ni a ta kɛwalew ye. ¹³ Ne le ye Alifa ni Omega ye, fɔlɔ ni laban, a damina ni a dan.»

¹⁴ Minw bɛ o ta derege ko k'a gbɛ, olugu ta pana. O bɛna dɔ sɔrɔ janamanya ta yiriden na k'a domu, ka don dugu kɔnɔ dugu dondaw fɛ. ¹⁵ Nka, wuruw, ani subagaw, ani jatow, ani mɔgɔfagabagaw, ani josɔnbagaw, ani mɔgɔ o mɔgɔ bɛ faninya fɔ, ani faninyafɔ ka di minw ye, olugu bæe bɛna to kɛnɛ ma.

¹⁶ «Ne Yesu le ka ne ta mɛlɛkɛ ci ka na nin kow lase aw ma, lanabagaw ta jɛnkuruw ra. Dawuda mamaden min tun bɛna bɔ Dawuda ta gba ra, ne le ye o ye; ne le ye sɔgɔmada lolo manamana tɔ ye.»

¹⁷ Ayiwa, Nin Saninman ni kɔɲɔmuso b'a jaabi ko: «Na!» Mɔgɔ min bɛ nin kuma lamɛn, o tigi y'a fɔ ko: «Na!» Ni jimɛnɔgɔ bɛ mɔgɔ min na, o tigi ye na. Ni mɔgɔ min bɛ janamanya ji fɛ, o tigi ye dɔ cɛ k'a min gbansan.

Kuma laban

¹⁸ Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ nin kitabu ta cirayakumaw lamɛn, ne b'a fɔ o tigi ye k'a gbɛleya ko: ni mɔgɔ min ka dɔ fara a kan, tɔrɔ minw fɔra nin kitabu kɔnɔ, Ala bɛna o tɔrɔ ɲɔgɔn fara o tigi ta tɔrɔw kan. ¹⁹ Ni mɔgɔ min fana ka dɔ bɔ nin kitabu ta cirayakumaw ra, janamanya yiri ni dugu saninman min ko fɔra nin kitabu kɔnɔ, Ala bɛna o tigi ninyɔrɔ bɔ o ra.

²⁰ Min ka nin kow fɔ, ko can lo, ale ko: «Ōnhɔn, sani wagati dɔɔnin ne bɛna na.» Amina. Na, an Matigi Yesu!

²¹ An Matigi Yesu ye neema aw bee ye.